เอกสารสำคัญที่ลึก
ละเอียดในประวัติศาสตร์

บันทึกการสอบสวน กรณีสวรรคตรัชกาลที่ ๘

ครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล รัฐบุรุษอาวุโส

บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตรัชกาลที่ ๘

(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล)

เอกสารประวัติศาสตร์

คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ภาคเอกชน

จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส
(๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓)
และในวาระที่องค์การยูเนสโกบรรจุชื่อไว้ใน
ปฏิทินการเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญของโลก (ค.ศ. ๒๐๐๐ - ๒๐๐๑)

PRIDI-PHOONSUK
ปรีดี - พูนศุข พนมยงค์
www.pridi-phoonsuk.org
ChangeFusion OPENBASE.in.th

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตรัชกาลที่ ๘
(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล)

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๙๗๔ - ๗๘๓๔ - ๓๖ - ๗

พิมพ์ครั้งแรกในข่าวโฆษณาการ ฉบับที่ ๑ - ๔๑ พ.ศ. ๒๔๘๙

พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก : มีนาคม ๒๕๔๖

จำนวน : ๒,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ : คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง ๑๐๐ ปี ชาตกาล
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ภาคเอกชน
E-mail : pridi@ffc.or.th http://pridi.or.th

ประธานกรรมการ : สุลักษณ์ ศิวรักษ์

กรรมการและเลขานุการ : พิภพ ธงไชย

ผู้จัดพิมพ์ร่วม : สถาบันปรีดี พนมยงค์
๖๕/๑ สุขุมวิท ๕๕ (ซอยทองหล่อ) เขตวัฒนา
(ปณ.สันติสุข) กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐
โทรศัพท์ ๐๒ - ๓๘๑ - ๓๘๖๐ - ๑ โทรสาร ๐๒ - ๓๘๑ - ๓๘๕๕
E-mail : pridi_institute@hotmail.com

ดำเนินการผลิต : โครงการจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส สำหรับเด็กและเยาวชน

ประธานโครงการจัดทำสื่อ ฯ : พิภพ ธงไชย

ที่ปรึกษา : พิทยา ว่องกุล

บรรณาธิการ : ทศสิริ พูลนวล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : กานต์ ธงไชย
โครงการสรรพสาส์น ฯ

กองบรรณาธิการ : ทิพรัตน์ เดชดำรงศักดิ์กุล

ดำเนินการผลิตร่วม : โครงการสรรพสาส์น สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก
๔๖๐ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๖๗ เขตบางพลัด
กรุงเทพ ฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ - ๘๘๑ - ๑๗๓๔ โทรสาร ๐๒ - ๔๒๔ - ๖๒๘๐
E-mail : cpublish@ffc.or.th Homepage : www.ffc.or.th

พิมพ์ที่ : เรือนแก้วการพิมพ์ โทรศัพท์ ๐๒ - ๔๑๒ - ๖๕๕๒

จัดจำหน่าย : บริษัทเคล็ดไทย จำกัด โทรศัพท์ ๐๒ - ๒๒๕ - ๙๕๓๖ - ๔๐

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือเรื่อง *บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตรัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล* เล่มนี้ เป็นการรวบรวมการสอบปากคำผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์การเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนั้นนับเป็นโศกนาฏกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งของประเทศไทย ยังความเศร้าโศกมาสู่ชาวไทยทั้งประเทศ

เดิมการสอบสวนนี้ได้ถูกตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *ข่าวโฆษณาการ* ของกรมประชาสัมพันธ์ในสมัยนั้น ครั้นเมื่อรัฐบาลแห่งประเทศไทยจัดงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณท่านรัฐบุรุษอาวุโส ทางโครงการฉลอง ฯ จึงให้นำเอาเอกสารประวัติศาสตร์สำคัญฉบับนี้มารวมตีพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม

หนังสือเล่มนี้เริ่มทำมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากเป็นเอกสารเก่า มีขาดหายไปบ้างในบางส่วน โดยเฉพาะในส่วนหลัง ๆ แต่ถึงขนาดนี้ก็ยังเป็นหนังสือหนามาก

เดิมทีทางโครงการ ฯ ตั้งใจที่จะรักษาศัพท์เก่าที่ใช้กันในสมัยนั้นไว้ แต่เนื่องจากศัพท์บางคำเป็นคำ ๆ เดียวกันแต่เขียนผิดกันในต่างที่ ได้พยายามตรวจสอบให้ถูกต้องตรงกัน แต่ยากจะตรวจสอบความถูกต้องได้ ทั้งยังกินเวลามาก จึงจำเป็นต้องปรับมาใช้เป็นศัพท์ปัจจุบันทั้งหมด

ทางโครงการ ฯ ต้องขอขอบคุณคุณพิทยา ว่องกุลที่ได้เขียนบทนำปูพื้นเรื่องราวเหตุการณ์ในช่วงนั้นเพื่อให้ผู้อ่านที่เป็นคนรุ่นใหม่ได้ทราบเรื่องราวเป็นสังเขป

เพื่อความสะดวกในการอ่านเอกสารประวัติศาสตร์ฉบับนี้ โดยอาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ในฐานะประธานโครงการฉลอง ฯ ภาคเอกชน ได้เขียนเพิ่มเติมในบางส่วน และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านในการศึกษาประวัติศาสตร์บ้างไม่มากก็น้อย

โครงการสรรพสาส์น
สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

บทนำ

เอกสารบันทึกการสอบสวนคดีสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่หาอ่านได้ยากยิ่ง เคยปรากฏแก่สายตาสาธารณชนเพียงครั้งเดียว แล้วไม่มีการพิมพ์เนื้อความละเอียดพิสดารของเอกสารนี้ที่ใดอีกเลยกว่ากึ่งศตวรรษ

จึงจำเป็นต้องเร่งอนุรักษ์เอาไว้ เนื่องจากต้นฉบับเดิมเก่าและชำรุด ขาดหายไปในบางตอน หากปล่อยเอาไว้ เอกสารประวัติศาสตร์ที่ทรงค่ายิ่งนี้คงเสื่อมโทรมสลายไปตามกาลเวลา

นอกจากนี้ เหตุผลเหนืออื่นใดก็คือ เอกสารนี้เป็นบันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ คดีโด่งดังที่สั่นสะเทือนการเมืองไทยยุครุ่งอรุณแห่งประชาธิปไตยไทย

โฉมหน้าประวัติศาสตร์ที่มีบุคคลสำคัญมากมายร่วมแสดงบทบาท เป็นละครแห่งชาติโรงใหญ่ที่จบลงด้วยโศกนาฏกรรม และน้ำตาของอาณาประชาราษฎร์ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อนในเชิงโครงสร้างทางการเมืองในยุคต่อ ๆ มา

เอกสารนี้ยังเป็นมุมมองหนึ่งของประวัติศาสตร์การเมืองที่ค่อย ๆ เลือนหายไป... เลือนหายไปตามกาลเวลา...

ละครแห่งชาติจบลงไปแล้วเรื่องหนึ่ง ยังคงมีเรื่องต่อ ๆ ไปให้ประชาชนชมอย่างต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด

ในที่นี้ ขอย้อนเวลากลับไปสู่เหตุการณ์สะเทือนขวัญประชาชนที่สำคัญยิ่งครั้งนั้น... เพื่อปูฐานความเข้าใจและการวิเคราะห์ของผู้อ่าน หรืออนุชนรุ่นต่อไป

เหตุการณ์เริ่มต้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสละราชสมบัติอย่างเด็ดขาด ในวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗

สยามประเทศมิอาจไร้กษัตริย์เป็นองค์ประมุข...

และตามกฎมณเฑียรบาล ลำดับการสืบสันตติวงศ์ ได้แก่ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล พระโอรสในสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ และหม่อมสังวาลย์ มหิดล ณ อยุธยา (พระยศในขณะนั้น)

สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติแสดงความเห็นชอบในการอัญเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดลขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ต่อไป ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม มาตรา ๙

คณะรัฐมนตรีสมัยนั้นได้โทรเลขลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๗๗ อัญเชิญเสด็จขึ้นทรงราชย์ และประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นับตั้งแต่วันเวลาที่พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติแล้วเป็นต้นไป

จากนั้นพระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี มีโทรเลขถึงอัครราชทูตสยามในกรุงลอนดอน ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังนี้

สำเนาโทรเลขนายกรัฐมนตรีส่งจากกรุงเทพ ฯ

วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗

อัครราชทูตสยาม ลอนดอน

โปรดนำความต่อไปนี้ กราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก

"รัฐบาลได้รับพระราชหัตถเลขา ทรงสละราชสมบัติแล้วด้วยความโทมนัส รัฐบาลได้นำพระราชหัตถเลขาทรงสละราชสมบัติ ขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม และสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับทราบไว้ด้วยความโทมนัส

สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบในการอัญเชิญพระวรวงศ์เธอ

พระองค์เจ้าอานันทมหิดลขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ต่อไป ตามความในมาตรา ๙ แห่งรัฐธรรมนูญ และโดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ยังทรงพระเยาว์อยู่ สภาผู้แทนราษฎรอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญ ได้ลงมติตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์จาตุรนต์ เป็นประธาน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และเจ้าพระยายมราช

รัฐบาลขอถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก และสมเด็จพระบรมราชินีรำไพพรรณี ขอให้ทรงพระสำราญอยู่ต่อไป"

(ลงนาม) นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

ก่อนที่จะอัญเชิญพระองค์เจ้าอานันทมหิดลขึ้นครองราชย์ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาถึงเจ้านายสูงศักดิ์อันทรงคุณสมบัติจะเป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยอาศัยหลักการพิจารณาเป็นประเด็นแรกว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า ฯ ทรงมีพระเชษฐาร่วมพระราชชนนีที่มีพระราชโอรสทรงพระชนม์ชีพ ควรแก่ครองราชย์หรือไม่ ตามลำดับความสำคัญดังนี้

๑. พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ พระโอรสของสมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ซึ่งทรงเป็นรัชทายาทในรัชกาลที่ ๖ ถูกหยิบยกขึ้นมาก่อนใคร ครั้นแล้วจึงพิจารณาคำว่า โดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาล พ.ศ. ๒๔๖๗ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์จะต้องยกเว้นตามมาตรา ๑๑ (๔) ที่ห้ามผู้สืบราชสันตติวงศ์มีชายาเป็นคนต่างด้าวหรือไม่

ขณะนั้นพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ยังไม่มีชายาเป็นคนต่างด้าว หากแต่ปัญหาที่กีดขวางอยู่ที่สัญชาติของพระมารดาซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ เมื่อนำเรื่องนี้มาพิจารณา ก็มีรัฐมนตรีส่วนมากตีความว่า "โดยนัย" ย่อมนำมาใช้ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะสืบสันตติวงศ์ พระมารดาเป็นนางต่างด้าวด้วย

๒. พระองค์เจ้าวรานนท์ธวัช พระโอรสสมเด็จเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราไชย ซึ่งเป็นพระเชษฐาร่วมพระราชชนนีของสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

เนื่องจากพระมารดาของพระองค์เจ้าวรานนท์ ฯ เป็นคนสามัญ และเป็นหม่อมชั้นสอง ส่วนชายาที่เป็นหม่อมเจ้าที่ได้รับพระราชทานเสกสมรสนั้นไม่มีพระโอรส ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีจึงให้ผ่านการพิจารณาพระองค์เจ้าวรานนท์ ฯ ไป

หลักการพิจารณาต่อมา ได้แก่ กรณีสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัตินั้น พระองค์ไร้พระราชโอรสและพระราชนัดดา กับไร้ทั้งสมเด็จพระอนุชาร่วมพระราชชนนี แต่ทรงมีสมเด็จพระเชษฐาหรือสมเด็จพระอนุชาต่างพระชนนี หรือพระโอรสของสมเด็จพระเชษฐาหรือสมเด็จพระอนุชา ดังนั้น เจ้านายชั้นสูงที่ได้รับการพิจารณาจึงได้แก่

๑. สมเด็จเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ขณะนั้นเสด็จไปประทับในต่างประเทศตามคำขอร้องของคณะราษฎร คณะรัฐมนตรีจึงไม่พิจารณาถึงพระองค์และพระโอรส โดยนัยนี้

๒. การพิจารณาพระโอรสในสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ และสมเด็จเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ปรากฏว่าพระมารดาของสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ฯ ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมราชเทวีในรัชกาลที่ ๕ ซึ่งทรงศักดิ์สูงกว่าพระมารดาสมเด็จเจ้าฟ้ายุคล ฯ แม้ว่าในชั้นพระโอรสของทั้งสองพระองค์แล้ว สมเด็จเจ้าฟ้ายุคล ฯ ทรงมีพระชายาเป็นพระองค์เจ้าหญิง สมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ฯ ทรงมีชายาเป็นหม่อมสังวาลย์ (พระนามขณะนั้น) แต่ก็ได้รับพระราชทานเสกสมรสเป็นสะใภ้หลวงโดยชอบแล้ว อีกทั้งสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ฯ ทรงทำคุณประโยชน์แก่ราษฎร และเป็นเจ้านายที่บำเพ็ญพระองค์เป็นนักประชาธิปไตย จนเป็นที่เคารพรักใคร่ของราษฎรส่วนมาก

คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบเช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎรที่จะอัญเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดลขึ้นทรงราชย์ ซึ่งขณะนั้นพระชนมายุเพียง ๑๐ พรรษา เป็นพระประมุขแห่งราชอาณาจักรสยาม สอดคล้องต้องกับพระราช

บันทึกรัชกาลที่ ๗ ถึงรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา ที่ทรงเสนอทางเลือกเอาไว้ ดังปรากฏในรายงานการประชุมลับของสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๗๗ เฉพาะข้อความเกี่ยวกับการสถาปนาพระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่ ว่า

"ทางที่เลือกได้มีดังนี้

๑. พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ซึ่งอ้างได้ว่าให้เป็นไปตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ ทางนี้มีผลดีอยู่มาก คือเป็นทางที่ตรงตาม Legality แต่เสียที่ยังเป็นเด็ก แม้การเป็นเด็กนั้นเอง ก็อาจเป็นของดี เพราะถ้ามีการอะไรผิดพลาดไป ก็มิกระทบกระเทือนถึงองค์พระมหากษัตริย์ ไม่มีใครซัดทอดไปถึง ซึ่งจะเป็นของดีมาก ข้อสำคัญอยู่ที่การเลือกผู้สำเร็จราชการ ซึ่งฉันเห็นว่า เจ้าฟ้ากรมพระนริศ[๑] หรือทูลกระหม่อมหญิงวไลย[๒] องค์ใดองค์ ๑ ทรงดำรงตำแหน่งนี้แล้ว จะเป็นที่เคารพนับถือแก่คนทั่วไป และไม่น่าจะเป็นศูนย์กลางแห่งการแตกร้าวกันระหว่างคณะการเมืองต่าง ๆ ด้วย

๒. พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ซึ่งอาจยินดียอมรับตำแหน่ง และฉันได้ทราบแน่นอนว่า มีความคิดเห็นอยู่หลายอย่างในทางที่จะทำให้พระมหากษัตริย์กับคณะราษฎรหมดข้อบาดหมางกันได้ และดำเนิน Policy บางอย่างที่จะเป็นที่พอใจคณะราษฎร เช่น จะยกสมบัติของพระคลังข้างที่ให้รัฐบาล และจะขอเงินก้อนประจำปีแทน จะเลิกทหารรักษาวัง และยอมให้รัฐบาลตั้งข้าราชการในราชสำนักได้ตามใจ วิธีการเหล่านี้ล้วนเป็นของที่ฉันเองยอมไม่ได้ และจะต้องวิวาทกับรัฐบาลอีกต่อไปอย่างแน่นอน เว้นแต่รัฐบาลจะผ่อนผันตาม

ทางเสียนั้น เห็นจะไม่ต้องอธิบาย เพราะใคร ๆ ก็นึกเห็นได้

ในสองทางที่เลือกได้นี้ ฉันพร้อมที่จะสนับสนุนเต็มที่ แล้วแต่รัฐบาล

---

๑ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัติวงศ์ พระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลที่ ๕

๒ สมเด็จเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ ๕

และสภาจะเลือกทางไหน"

อีกทั้งในพระราชหัตถเลขาที่แสดงเหตุผลในการสละราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๗ เวลา ๑๓.๔๕ น. มีความตอนหนึ่งว่า

"ข้าพเจ้าไม่มีประสงค์ที่จะบ่งนามผู้หนึ่งผู้ใด ให้เป็นผู้รับราชสมบัติสืบสันตติวงศ์ต่อไป ตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิจะทำได้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์"

สุดท้าย คณะรัฐมนตรีเลือกคำตอบอยู่ที่ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ซึ่งทรงรับอัญเชิญจากรัฐบาล โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร เป็นพระเจ้าแผ่นดินสืบสันตติวงศ์ ทรงสถาปนาเฉลิมพระบรมนามาภิไธย (หลังจากสวรรคตแล้ว) ว่า

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล อดุลยเดชวิมลรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช รัชกาลที่ ๘ แห่งบรมราชจักรีวงศ์

พระราชประวัติ พระองค์เจ้าอานันทมหิดลเสด็จพระราชสมภพวันอาทิตย์ที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่เมืองไฮเด็ลเบิร์ก เยอรมนี ทรงเป็นพระโอรสในสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ และสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์

ทรงมีพระเชษฐภคินี ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และพระอนุชา คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร รัชกาลปัจจุบัน

เมื่อพระชนมายุได้ ๓ พรรษา ตามเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระราชชนนี นิวัติจากสหรัฐอเมริกาสู่ประเทศไทย และประทับ ณ วังสระปทุม ในปี ๒๔๗๑ อีกปีหนึ่งต่อมา สมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จทิวงคต

พ.ศ. ๒๔๗๖ เสด็จประทับ ณ เมืองโลซานน์ สวิสเซอร์แลนด์ ทรงเข้าศึกษาวิชาชั้นต้นตามหลักสูตรประถมศึกษาที่โรงเรียนมิเรมองต์ ในเมืองนั้นเอง

ในช่วงนี้ เหตุการณ์ทางการเมืองไทยมีปัญหาความขัดแย้งรุนแรงระหว่างรัฐบาลพันเอกพระยาพหลพลหยุหเสนากับราชสำนัก กระทั่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสละราชสมบัติในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๗

การสืบสันตติวงศ์ตามกฎมณเฑียรบาล ถัดจากพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้แก่พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล รัฐบาลได้ส่งผู้แทนไปเฝ้าสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสามาตุฉาเจ้า เพื่อกราบบังคมทูลเรื่องการอัญเชิญพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลขึ้นครองราชย์

ในชั้นแรกทางรัฐบาลจะกราบทูลสมเด็จพระพันวัสสามาตุฉาเจ้าเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องจากยังทรงพระเยาว์ แต่สมเด็จพระพันวัสสามาตุฉาเจ้าตรัสปฏิเสธด้วยว่าพระองค์ชราภาพมากแล้ว

สภาผู้แทนจึงตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วยพันเอกพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัฒน์จาตุรนต์ เป็นประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ นาวาตรีพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๔๗๘ กรมหมื่นอนุวัฒน์จาตุรนต์ปลงพระชนม์พระองค์เอง ด้วยเหตุผลทางการเมืองบางประการในราชสำนัก ทำให้มีการเปลี่ยนคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยพลโทพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ทรงขึ้นเป็นประธาน และได้เพิ่มพลเอกเจ้าพระยาพิชเยนทร์โยธิน (อุ่ม อินทรโยธิน) แทนที่ว่าง

วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ รัฐบาลพระยาพหล ฯ แพ้คะแนนญัตติขอให้แก้ระเบียบข้อบังคับสภาข้อที่ ๖๘ ของนายถวิล อุดล จึงกราบบังคมทูลลาออก แต่ผู้สำเร็จราชการไม่รับ อ้างสถานการณ์โลกคับขัน และต้องเตรียมการรับเสด็จรัชกาลที่ ๘ รัฐบาลจึงประกาศยุบสภา ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองจึงรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

เดือนพฤศจิกายน ๒๔๘๑ เสด็จนิวัติสู่ประเทศไทย พร้อมด้วยสมเด็จพระราชชนนี พระพี่นางเธอ และพระอนุชา ตามคำกราบบังคมทูลให้กลับมาเยี่ยมเยือน

ชั่วคราวของรัฐบาล และประทับอยู่ในพระราชอาณาจักรประมาณ ๒ เดือนเศษ จึงเสด็จกลับไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโลซานน์ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๘๒

ช่วงเวลานี้ ปัญหาการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในประเทศเริ่มประทุ เมื่อการเลือกตั้ง ส.ส. ใหม่ประกาศผลออกมาแล้วในเดือนธันวาคม ๒๔๘๑ โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผู้บัญชาการทหารบก ได้ดำเนินการซ้อมรบรับภัยทางอากาศอย่างน่าเกรงขาม ทำให้ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม บรรดา ส.ส. ใหม่ต่างเข้าประชุมเพื่อชาวเสียงเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีด้วยวิธีลับอย่างยิ่งยวด

ดังนั้น เมื่อประธานสภาทราบความต้องการของ ส.ส. แล้ว ก็รีบนำความไปปรึกษาหารือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ วันรุ่งขึ้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ประกาศให้นายพันเอกหลวงพิบูลสงคราม (ยศขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี

ส่วนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ยังทรงศึกษาวิชาชั้นสูงในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ จนกระทั่งสงครามโลกและสงครามมหาเอเชียบูรพาได้เกิดขึ้น และรัฐบาลไทยก็ประกาศเข้าร่วมกับประเทศญี่ปุ่น แต่ภายในประเทศ นายปรีดี พนมยงค์จัดตั้งขบวนการเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่นอย่างจริงจัง โดยเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทยอย่างลับ ๆ

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ จอมพล ป.พิบูลสงครามแพ้การโหวตลงมติในกรณีพระราชกำหนดพุทธบุรีมณฑล และพระราชกำหนดนครหลวงเพชรบูรณ์ ทางสภาผู้แทนราษฎรต้องการให้นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี แต่พลโทพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภาไม่ทรงเห็นชอบ จึงลาออกจากคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพียงคนเดียว ไม่ต้องเป็นคณะ และนายปรีดี พนมยงค์ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพียงผู้เดียว ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๘ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันท

มหิดลเสด็จนิวัติจากสวิสเซอร์แลนด์ถึงประเทศไทยแล้ว หน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ก็ยุติลง

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีโทรเลขกราบบังคมทูลให้เสด็จนิวัติพระนคร เพื่อเป็นมิ่งขวัญประชาราษฎร์ รัชกาลที่ ๘ ทรงโทรเลขตอบดังนี้

"ท่านปรีดี พนมยงค์ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะได้กลับมาสู่พระมหานคร เพื่อบำเพ็ญกรณียกิจตามหน้าที่ของข้าพเจ้า ต่อประชาชนและประเทศชาติ ข้าพเจ้าขอขอบใจท่านเป็นอันมาก ที่ได้ปฏิบัติกรณียกิจแทนข้าพเจ้ามาด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อข้าพเจ้าและประเทศชาติ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้แสดงไมตรีจิตในคุณงามความดีของท่าน ที่ได้ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศ และช่วยบำรุงรักษาความเป็นเอกราชของชาติไว้

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านมีความสุขความเจริญชั่วกาลนาน

ข้าพเจ้าได้รับโทรเลขของท่านขอให้เดินทางกลับมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของข้าพเจ้า แม้ข้าพเจ้ามีความกระหายใคร่จะรับใช้ประเทศชาติของข้าพเจ้าก็ดี แต่รู้สึกว่า ถ้าอนุญาตให้ข้าพเจ้าได้สำเร็จการศึกษาแล้ว ก็จะเป็นการเหมาะสมในการที่ข้าพเจ้าสามารถจะรับใช้ประเทศชาติได้ดียิ่งขึ้น..."

พระราชประสงค์ที่จะเสด็จนิวัติประเทศไทยทราบไปถึงรัฐบาลอังกฤษ จึงจัดเครื่องบินดาโกตา ๒ เครื่องยนต์ให้เป็นราชพาหนะ และอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งแก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระอนุชา พระราชชนนี และผู้ติดตาม ยุวกษัตริย์เสด็จถึงสนามบินดอนเมืองเวลา ๑๑.๐๕ น. วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๘ ท่ามกลางการเฝ้าต้อนรับอย่างคับคั่งของประชาชนที่สถานีจิตรลดาขณะรอรถไฟพระที่นั่งจากดอนเมืองมาถึง

และนายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กราบบังคมทูลว่า

"ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

บัดนี้ เป็นศุภวาระดิถีมงคล ที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินนิวัติสู่พระนครโดยสวัสดิภาพ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณา โดยอาศัยประกาศสภาผู้แทนราษฎรลงวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ว่า ความเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของข้าพระพุทธเจ้าได้สิ้นสุดลงตั้งแต่ขณะนี้เป็นต้นไป ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายพระพรชัยให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จอยู่ในราชสมบัติวัฒนาสถาพร เป็นมิ่งขวัญของประชาชนและประเทศชาติในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญชั่วกัลปาวสาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ"

การรับเสด็จครั้งนี้ ประชาชนนับแสนโบกธงชาติ เปล่งเสียงไชโยถวายพระพรตลอดเส้นทางเสด็จไปถึงพระบรมมหาราชวัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงพระราชกรณียกิจมากมาย จะเห็นได้จากการเสด็จเยี่ยมเยียนพสกนิกรอยู่เสมอ ที่ใดพระองค์เสด็จถึงก็จะมีประชาชนคอยเฝ้าชมพระบารมีแน่นขนัด จะตรัสถามทุกข์สุขด้วยพระราชอัธยาศัยละมุนละไม ทรงนมัสการพระพุทธรูปในพระอารามสำคัญ ใฝ่พระทัยในการศึกษาภาษาไทยและพุทธศาสนา เสด็จในงานพระราชพิธี และเยี่ยมเยียนหน่วยงานราชการเนือง ๆ

พระองค์ทรงมีหมายกำหนดการจะเสด็จกลับสวิสเซอร์แลนด์ เพื่อทรงศึกษาต่อในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๘๙ ในการนี้ ประธานาธิบดีทรูแมน สหรัฐอเมริกาได้ทูลเชิญให้เสด็จผ่านทางสหรัฐอเมริกา และเตรียมรับเสด็จอย่างเป็นทางการ ขณะที่รัฐบาลและประชาชนไทยได้แสดงความจงรักภักดี เตรียมจัดงานส่งเสด็จ ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน เวลา ๐๙.๐๐ น.

แต่เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็บังเกิดขึ้น ความสูญเสียครั้งใหญ่หลวงได้เกิดขึ้นบนแผ่นดินสยาม และนำความเศร้าโศกเสียใจไปสู่มหาประชาราษฎร์

วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น. เศษ เสียงปืนนัดหนึ่งดังขึ้นในห้องพระบรรทม ณ พระที่นั่งบรมพิมาน ในพระบรมมหาราชวัง มหาดเล็กหน้าห้องพระบรรทมเข้าไปดู พบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต ด้วยต้องพระแสงปืน ตอนแรกสันนิษฐานกันว่าทรงจับคลำพระแสงปืนแล้วเกิดอุปัทวเหตุ

การออกแถลงการณ์ของสำนักพระราชวังฉบับแรก มีข้อถกเถียงกันว่า จะมีเหตุผลต่อประชาชนอย่างไร พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาถนเรนทรรับสั่งว่าเห็นจะต้องแถลงว่าสวรรคต เพราะพระนาภีเสีย ดังได้ประชวรพระโรคนี้มาก่อนแล้ว หากนายปรีดี นายกรัฐมนตรี ชี้แจงว่าสวรรคตโดยกระสุนปืนจะบิดเบือนข้อเท็จจริงนี้ไปไม่ได้ แต่เมื่อเห็นว่า เพื่อถวายพระเกียรติ ให้ออกแถลงการณ์ว่าเป็นอุบัติเหตุ จึงได้ออกคำแถลงการณ์ไปว่า

"ด้วยนับแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ศกนี้เป็นต้นมา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เริ่มทรงพระประชวรเกี่ยวแก่พระนาภีไม่เป็นปกติ และทรงเหน็ดเหนื่อยไม่มีพระกำลัง แม้กระนั้นก็ดี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จประพาสเยี่ยมเยียนราษฎรเป็นพระราชกรณียกิจของพระองค์ ครั้นต่อมาพระอาการเกี่ยวกับพระนาภีก็ยังมิได้ทุเลาลง จึงต้องเสด็จอยู่บนพระที่ มิได้เสด็จออกงานตามหมายกำหนดการ ครั้นวันที่ ๙ มิถุนายน ศกนี้ เมื่อตื่นบรรทมตอนเช้าเวลา ๖.๐๐ นาฬิกา ได้เสวยพระโอสถน้ำมันละหุ่งแล้วเข้าห้องสรงซึ่งเป็นพระราชกิจประจำวัน แล้วก็เสด็จเข้าพระที่ ครั้นเวลาประมาณ ๙.๐๐ นาฬิกา มหาดเล็กห้องพระบรรทมได้ยินเสียงปืนดังขึ้นในพระที่นั่งจึงรีบวิ่งเข้าไปดู เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมบนพระที่ มีพระโลหิตไหลเปื้อนพระองค์และสวรรคตเสียแล้ว มหาดเล็กห้องพระบรรทมจึงได้ไปกราบทูลสมเด็จพระราชชนนีให้ทรงทราบ แล้วเสด็จไปถวายบังคมพระบรมศพ ต่อนั้นมามีพระบรมวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ได้เข้าไปกราบถวายบังคม และอธิบดีกรมตำรวจกับอธิบดี

กรมการแพทย์ได้ไปถวายตรวจพระบรมศพและสอบสวน ได้ความสันนิษฐานได้ว่า คงจะทรงจับคลำพระแสงปืนตามพระราชอัธยาศัยที่ทรงชอบแล้วเกิดอุบัติเหตุขึ้น"

ภายในวันนั้นเอง รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ได้อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดชขึ้นสืบราชสันตติวงศ์ เป็นพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ รัชกาลที่ ๙ แห่งบรมราชจักรีวงศ์ พร้อมกับได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อประธานพฤฒิสภา ซึ่งทำหน้าที่แทนผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ด้วย แต่ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ก็ได้รับการแต่งตั้งให้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

กรณีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคต แม้รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์จะประกาศออกมาว่าเป็นเพราะอุบัติเหตุ แต่ประชาชนไม่เชื่อ จึงพากันไปชุมนุมฟังข่าวที่ประตูพิมานไชยศรี พระบรมมหาราชวังอย่างเนืองแน่น และมีข่าวแพร่สะพัดออกไปทุกทีว่า รัชกาลที่ ๘ มิได้เสด็จสวรรคตโดยอุบัติเหตุ แต่ถูกลอบปลงพระชนม์ เป็นเหตุให้รัฐบาลเกรงจะเกิดปัญหาการเมือง

ดังนั้นในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๘๙ รัฐบาลได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้อนุมัติให้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีหน้าที่สอบสวนพฤติการณ์ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต แล้วให้เสนอรายละเอียดเพื่อนำความกราบบังคมทูลในหลวงต่อไป

บันทึกการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์สวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลหรือที่เรียกกันสมัยนั้นว่า "ศาลกลางเมือง" ได้เรียกบุคคลผู้ใกล้ชิด หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สวรรคตของรัชกาลที่ ๘ มาให้ปากคำทั้งหมด พร้อมกับบันทึกรายละเอียดเอาไว้มากมาย และในที่สุดคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์สวรรคตได้สรุปผลและยืนยันว่ากรณีสวรรคตไม่ใช่เป็นอุบัติเหตุดังแถลงการณ์ฉบับที่ ๑

บันทึกการสอบสวนทั้งหมดนี้ รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ให้ตีพิมพ์เป็น

ครั้งแรกในหนังสือ *ข่าวโฆษณาการ* ฉบับพิเศษ ของกรมโฆษณาการ (กรมประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน) ซึ่งโครงการหนังสือครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ได้รวบรวมมาพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ *บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตรัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล* จาก *ข่าวโฆษณาการ* ฉบับพิเศษ ๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๘๙ (ฉบับแรก) ติดต่อกันไปถึงฉบับพิเศษ ๔๑ วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๘๙

เนื่องจากต้นฉบับที่ได้มาจากเอกสารเก่ากว่า ๕๐ ปี จึงมีบางส่วนชำรุดขาดหายไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่ที่นำมาพิมพ์นี้ กล่าวได้ว่า ยังคงเป็นบันทึกเหตุการณ์จากการสอบสวนจริงที่สมบูรณ์และสำคัญที่สุด

หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่ควรมีไว้ศึกษาและครอบครอง หรือเป็นเอกสารสำคัญในห้องสมุด

คดีสวรรคตได้ยืดเยื้อมาจนถึงรัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบสวนต่อมา แม้การสอบสวนจะมีข้อครหาว่ามีเรื่องการเมืองมาเกี่ยวข้อง คือ การริดรอนอำนาจและบทบาททางการเมืองของกลุ่มนายปรีดี พนมยงค์ อย่างไรก็ตาม ศาล ฯ ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด นั่นคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๔/๒๔๙๗ ตัดสินว่า "มีการสมรู้ร่วมคิดในการปลงพระชนม์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือรู้แล้วว่ามีผู้คิดปลงพระชนม์ ช่วยปกปิดไม่เอาความไปร้องเรียนจนมีเหตุปลงพระชนม์ขึ้น เป็นความผิดตามมาตรา ๙๗ ตอน ๒... และศาลฎีกาเห็นว่า นายเฉลียว ปทุมรส นายชิต สิงหเสนี และนายบุศย์ ปัทมศริน จำเลยทั้ง ๓ ได้กระทำความผิดจริงดังโจทก์ฟ้อง"

ในที่สุดบุคคลทั้งสามก็ถูกตัดสินประหารชีวิตที่แดน ๖ เรือนจำบางขวาง ในเช้าวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘

ต่อมาปรากฏหลักฐานชัดแจ้งยิ่ง ๆ ขึ้นทุกทีว่าคำตัดสินของทั้ง ๓ ศาลนี้เป็นโมฆะ เพราะการสืบพยานโจทก์ปากสำคัญที่เมืองโลซาน ประเทศสวิสเซอร์แลนด์นั้น ศาลไม่อนุญาตให้ทนายจำเลยร่วมเดินทางไปด้วยเพื่อซักค้านพยานโจทก์ ดังนายปรีดี พนมยงค์ได้รวบรวมสาระสำคัญทั้งหมด ตีพิมพ์ขึ้นเนื่อง

ในวันเกิดอายุครบ ๘๐ ปีของตนเองเรื่อง *คำตัดสินใหม่กรณีสวรรคต ร.๘*

ซึ่งเป็นเอกสารหลักฐานที่ควรแก่การรับฟังเป็นอย่างยิ่ง นอกเหนือไปจากหนังสือที่นายสุพจน์ ด่านตระกูลเขียนไว้ชื่อ *๕๐ ปี พระทูลกระหม่อมแก้วจากพสกนิกรไปแล้ว ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙*

ยังจอมพล ป. พิบูลสงครามผู้ซึ่งสั่งให้ฟ้องร้องในเรื่องกรณีสวรรคต ในสมัยที่ตนเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาก็ยอมรับว่าคดีสวรรคตนนี้เป็นความผิดพลาดของรัฐบาล จึงดำริที่จะให้มีการพิจารณาคดีกันใหม่ โดยเชิญนายปรีดี พนมยงค์กลับเมืองไทย อย่างผู้ไร้มลทินใด ๆ สิ้น แต่จอมพล ส. ธนะรัชต์ ปฏิวัติรัฐประหาร ยึดอำนาจได้จากจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปี ๒๕๐๐ และปกครองโดยวิธีเผด็จการอย่างเลวร้ายที่สุด ปกปิดความจริงอย่างปั้นความเท็จขึ้นมาแทนอย่างถึงที่สุดด้วยเช่นกัน ความจริงจึงไม่อาจปรากฏออกมาได้ แม้จนบัดนี้

จะอย่างไรก็ตาม จากประวัติจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่นายอนันต์ พิบูลสงครามเขียนขึ้นนั้น จอมพล ป.ยอมรับว่าผู้ซึ่งศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตทั้งสามนายนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ตนเองในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ทำฎีกาถึง ๓ ครั้ง กราบบังคมทูลขอพระราชทานชีวิตบุคคลทั้งสาม ไม่ให้ต้องถูกประหารชีวิต แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบจากเบื้องบนด้วยประการใดทั้งสิ้น

ถ้าจะเชื่อหนังสือที่คนอังกฤษเขียนเรื่อง *The Revolutionary King : The True-Life Sequel of The King and I* by William Stevenson ซึ่งเป็นการเล่าพระราชประวัติของพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ผู้เขียนอ้างพระราชดำรัสยืนยันว่าในกรณีนี้ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้บริสุทธิ์

ที่ว่ามานี้ เป็นคำประกอบการอธิบายให้ผู้ซึ่งต้องการสัจจะ ว่ายังคงต้องแสวงหาข้อเท็จจริงกันอีกต่อไป จนกว่าสัจจะจะเผยตัวออกมาให้ปรากฏชัดสำหรับอนุชน

สารบัญ

✦ ประกาศตั้งกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ๑

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ ๓

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๘๙ ๒๑

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๙ ๓๕

✦ แถลงการณ์กรมตำรวจ เรื่องรายงานของแพทย์เกี่ยวแก่ พระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ๕๗

✦ คำแปลรายงานการตรวจสอบกระดูกกะโหลกศีรษะ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ที่ล่วงลับไปแล้วโดยทางเอกซเรย์ ซึ่งทำเมื่อวันที่ ๒๑ / ๖ / ๘๙ เวลา ๑๐.๓๐ น. ๖๖

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙ ๖๘

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๙๔

ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๑๑๔
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๖ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๑๒๘
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๗ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๑๔๔
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๘ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๑๖๗
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๙ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๑๘๕
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๐ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๒๐๐
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๒๑๑
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ ๒๒๘
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๓ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๒๖๑
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๔ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๒๗๙
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๑๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการเข้าเฝ้า เพื่อรับพระราชทานกระแสพระราช ๓๑๙
ดำรัส ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระดำรัส ของพระราช
ชนนีของคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๓๕๔
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๒๑ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๓๘๕
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๒๒ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๔๐๙
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๒๓ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๔๓๔
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๒๔ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๙
✦ บันทึกการดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ๔๕๘
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ครั้งที่ ๒๕ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๙

แผนผังพระที่นั่งบรมพิมาน
บริเวณชั้นบน
พ.ศ. ๒๔๘๙

แสดงตำแหน่งของบุคคลต่าง ๆ ขณะเสียงปืนดังขึ้น
เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เวลา ๙.๓๐ น.

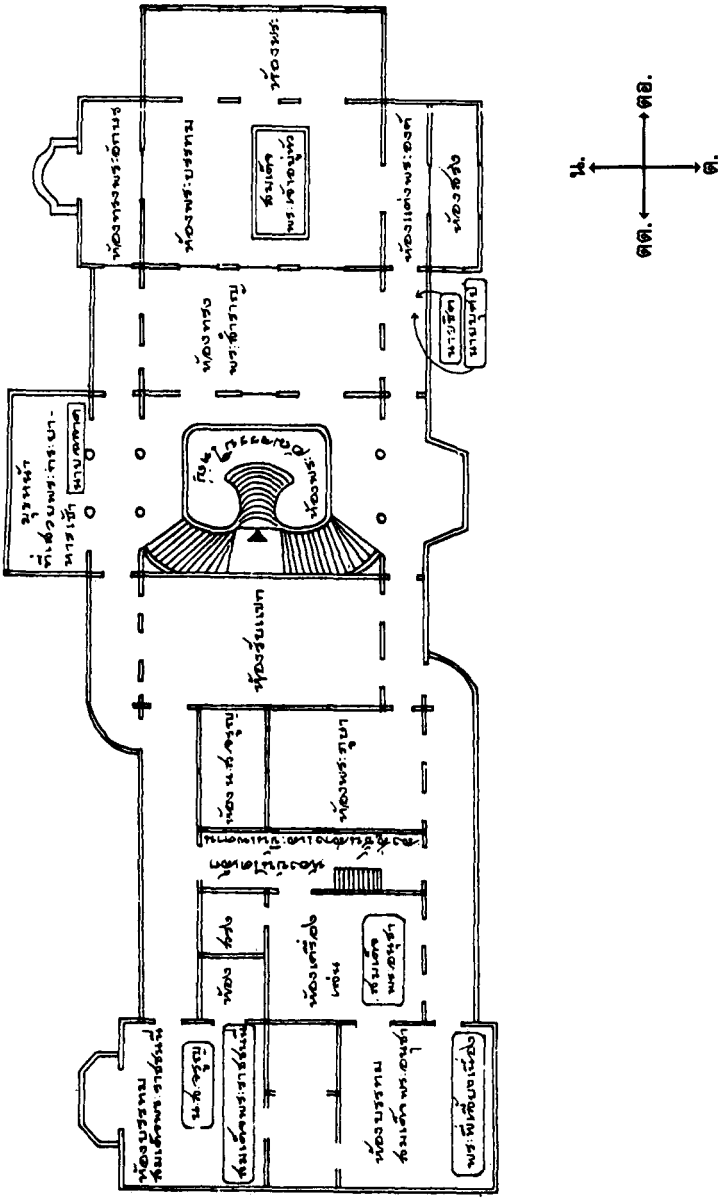

เส้นทางเคลื่อนไหวของบุคคลต่าง ๆ ภายหลังเสียงปืนดังขึ้น
เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เวลาประมาณ ๙.๓๐ น.

ประกาศ

ตั้งกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ด้วยคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้อนุมัติให้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีหน้าที่สอบสวนพฤติการณ์ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต แล้วให้เสนอรายละเอียด เพื่อนำความกราบบังคมทูลต่อไป กรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. ประธานศาลฎีกา	เป็นประธานกรรมการ
๒. อธิบดีศาลอุทธรณ์	เป็นกรรมการ
๓. อธิบดีศาลอาญา	,,
๔. อธิบดีกรมอัยการ	,,
๕. ประธานพฤฒสภา	,,
๖. ประธานสภาผู้แทน	,,
๗. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร	,,
๘. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล	,,
๙. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต	,,
๑๐. พลตรีวิเชียร สุตันตานนท์	,,

๑๑. พลเรือตรีแชน ปัจจุสานนท์ เป็นกรรมการ
๑๒. พลอากาศตรีหลวงเชิดวุฒากาศ ,,
นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นเลขานุการ
นายสอาด นาวีเจริญ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้อธิบดีกรมตำรวจนำพยานมาสอบสวนต่อหน้ากรรมการ และถ้ากรรมการประสงค์จะสอบถามเพิ่มเติมก็ให้สอบถามได้ และหากประสงค์จะให้อธิบดีกรมตำรวจนำพยานหลักฐานอื่นมาพิสูจน์ ก็ให้อธิบดีกรมตำรวจออกหมายเรียก หรือนำพยานหลักฐานนั้นมาพิสูจน์ต่อหน้ากรรมการ

ในการนี้ ให้กระทรวงยุติธรรมจัดบัลลังก์กรรมการ และให้ประชาชนฟังได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๘๙

ปรีดี พนมยงค์
นายกรัฐมนตรี

✦ ✦ ✦

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๙

เมื่อเช้าวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ เวลา ๑๐.๑๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เริ่มทำการสอบสวนพยานบุคคลประกอบกรณีเป็นครั้งแรก ณ ห้องโถงชั้น ๒ ตึกกระทรวงยุติธรรม

เมื่อคณะกรรมการได้ออกนั่งบัลลังก์พร้อมกันแล้ว

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจ ได้แถลงต่อคณะกรรมการ ฯ เป็นใจความว่า ก่อนที่จะทำการสอบสวน ใคร่ขอแถลงให้คณะกรรมการฯ ทราบข้อความบางประการ กล่าวคือ การสอบสวนกรณีนี้ค่อนข้างจะยืดยาว และจะต้องรีบดำเนินการสอบสวนโดยรีบด่วน สำหรับหลักฐานพยานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบสวนไว้แล้วนั้นยังไม่หมด ขณะนี้กำลังรีบเร่งดำเนินการสอบสวนอยู่เพื่อให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

อนึ่ง ได้มีพยานบางท่าน ซึ่งจำเป็นและควรแก่การที่จะได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมอีก แต่ทางการตำรวจไม่มีโอกาสที่จะทำการสอบสวนได้ คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและพระราชชนนี ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองพระองค์กำลังอยู่ในสภาพอัน

เศร้าสลดอย่างสุดซึ้ง ซึ่งทางการตำรวจไม่สามารถจะขอพระราชทานวโรกาสสอบสวนได้

พยานปากแรกที่ทางการตำรวจนำเข้าสืบได้แก่ **หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร** หม่อมเจ้านักขัตรมงคลได้ปฏิญาณต่อพระพุทธรูปแล้วได้ให้การต่อข้อซักถามของ**นายพันโทประเสริฐ** ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจดังนี้

หม่อมเจ้านักขัตรมงคลทรงกล่าวว่า ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. โดยหลวงสิทธิสยามการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้นำเข้าเฝ้า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานน้ำสังข์และทรงเจิม และมีพระบรมราโชวาทด้วยเล็กน้อย พระองค์ท่านได้รับสั่งให้หม่อมเจ้านักขัตรมงคล กราบทูลสมเด็จพระเจ้ายอร์ชแห่งกรุงอังกฤษ ถึงไมตรีจิตและมิตรภาพของพระองค์ท่าน และทรงรับสั่งว่าถ้าหม่อมเจ้านักขัตรมงคลเห็นสมควรที่จะกราบทูลแด่สมเด็จพระเจ้ายอร์ชอย่างใดในพระปรมาภิไธยของพระองค์ท่านแล้วก็ให้พึงทำได้ การเข้าเฝ้าครั้งนี้นานประมาณครึ่งชั่วโมง ได้สังเกตเห็นพระราชอิริยาบถแช่มชื่นเป็นปรกติ นอกจากพระบรมราโชวาทแล้วก็มิได้ทรงสอบถามเรื่องราวอะไรอื่นอีก

ต่อข้อซักถามของพระสารการประสิทธิ์ รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมอัยการ หม่อมเจ้านักขัตรมงคลทรงตอบว่า ห้องที่โปรดให้เข้าเฝ้านั้นอยู่ชั้นล่างด้านซ้ายมือ เมื่อเวลาเข้าไปมีทหารยามยืนอยู่ตรงบันได ๒ คน แม้จะทรงเป็นพระราชวงศ์แต่พยานก็มิได้ทรงคุ้นเคยสนิทสนมกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยใกล้ชิด

ต่อข้อซักถามของพระยาลัดพลีธรรมประดิษฐ์ ประธานกรรมการ หม่อมเจ้านักขัตรมงคลทรงตอบว่า บุคคลภายในพระราชสำนักที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานทรงรู้จักสมเด็จพระราชชนนีอยู่แล้ว และนอกจากนี้ พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียรก็ทรงรู้จักเหมือนกัน แต่จะมีผู้ใดที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่พอพระราชหฤทัยหรือไม่ พยานไม่ทราบ

หมดพยานปากที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำนายวงศ์ เชาวนะกวี ข้าราชการตำแหน่งศาสนาจารย์แห่งสำนักราชเลขานุการในพระองค์ เข้าสืบเป็นพยานปากที่ ๒

พยานให้การต่อข้อซักถามของตำรวจว่า โดยตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานของพยานต้องผ่านไปเป็นลำดับชั้น แล้วแต่ทางการจะสั่งมา ในเวลาที่ใกล้ชิดกับเวลาสวรรคตทางการไม่เคยสั่งให้ทำอะไรที่เกี่ยวกับพระองค์ท่าน ในวันที่ ๘ มิถุนายน เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. พยานได้เข้าไปในพระที่นั่งบรมพิมาน เพื่อหาโอกาสทูลเรื่องที่จะเสด็จไปลาพระพุทธชินศรี ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้าได้เมื่อเวลา ๑๖.๓๐ น. เศษ เมื่อเข้าไปถึง พระองค์ท่านได้รับสั่งให้เล่าเรื่องพุทธประวัติ ขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศประทับบรรทมเหนือพระเก้าอี้ พยานได้เล่าพุทธประวัติถวายเป็นเวลาประมาณ ๓๐ นาที ขณะที่เล่าได้ทรงรับสั่งถามว่า ฆราวาสแปลว่าอะไร ก็ได้อธิบายให้พระองค์ทราบ ขณะนั้นรู้สึกว่าพระองค์ทรงสนพระทัยตลอดเวลา พระอิริยาบถขณะทรงฟังนั้นทรงประทับบนพระเก้าอี้ หงายพระพักตร์ หลับพระเนตรบ้าง ลืมพระเนตรบ้าง พยานทราบก่อนแล้วว่า พระองค์ทรงประชวรและทรงอาเจียรก่อนหน้านั้น แต่จะประชวรกี่วันแล้วพยานไม่ทราบ ความตั้งใจที่จะเข้าเฝ้าในวันนั้น ก็เพื่อทูลให้ทราบเกี่ยวกับเรื่องจะเสด็จไปลาพระพุทธชินศรี แต่เมื่อได้เข้าเฝ้าแล้วไม่ได้ทูลเรื่องนี้ เพราะเห็นว่าทรงประชวรจึงไม่กล้ากราบทูล เกี่ยวกับเรื่องการเสด็จไปลาพระพุทธชินศรีนี้ ได้เคยรับสั่งกับพยานว่า จะเสด็จไปอย่างไปรเวท ให้พยานไปทูลสมเด็จพระสังฆราช เพื่อจะได้ทรงนัดหมายกำหนดวันเวลา และตามที่ได้กำหนดไว้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะเสด็จไปในวันที่ ๑๐ มิถุนายน เวลา ๑๖.๓๐ น. ที่ได้รับสั่งให้พยานไปนัดหมายกับสมเด็จพระสังฆราชนั้น เป็นเวลา ๔ หรือ ๕ วันก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน เรื่องการจะเสด็จไปลาพระพุทธชินศรีนี้ พยานเคยได้บอกแก่พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียรทราบไว้ก่อน

ต่อคำถามของกรรมการสอบสวน ฯ นายวงศ์ ฯ ได้เล่าประวัติของตนว่าเป็นเปรียญประโยค ๓ เดิมรับราชการในกองทัพเรือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ต่อจากนั้นก็ได้ย้ายมาประจำอยู่ในสำนักงานราชเลขานุการในพระองค์ในตำแหน่งศาสนาจารย์ สาเหตุที่เข้ามารับราชการในตำแหน่งนี้ ก็เนื่องจากนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้ขอตัวมาเพื่อช่วยงานเกี่ยวกับการศาสนาในสำนักงานราชเลขานุการในพระองค์ ผู้ที่ทำงานร่วมกันในหน้าที่เกี่ยวกับทางศาสนานี้มีจุฬาราชมนตรีอีกผู้หนึ่ง คือ นายแช่ม พรหมยงค์ การเข้าเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นก็เพื่อถวายพระอักษร โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้าเอง และการเข้าเฝ้านั้นแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ เมื่อพระองค์โปรดเกล้า ฯ ให้เฝ้าและเมื่อมีพิธีการทางศาสนาอย่างใดก็เป็นหน้าที่ที่จะต้องเข้าไปเฝ้า เพื่อถวายความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เช่น ในวันวิสาขบูชา หรือมาฆบูชา เป็นต้น พยานกล่าวว่าในหลวงทรงรู้จักพยานตั้งแต่เมื่อพระองค์ท่านเสด็จเข้ามาในคราวนี้ โดยนายปรีดี พนมยงค์ได้ให้ราชเลขานุการในพระองค์นำเข้าเฝ้าพร้อมกับพระยาเทวาธิราชครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งราชเลขานุการในพระองค์นำเข้าเฝ้าในคราวงานเทศน์มหาชาติเมื่อเดือนมกราคม ศกนี้ พยานรู้จักนายเฉลียว ปทุมรส เพราะนายเฉลียวเป็นราชเลขานุการในพระองค์ และพยานเป็นคนทำงานที่นั่น ผู้ที่ถวายพระอักษรมีอยู่กี่คนพยานไม่ทราบ อักษรที่ถวายนั้นคือภาษาไทย พยานเล่าว่า เมื่อพยานได้ไปเฝ้าพร้อมกับนายเฉลียวเรื่องเทศน์มหาชาติรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง นายเฉลียวได้มาตามตัวพยานบอกว่าโปรดให้เฝ้า เมื่อขึ้นเฝ้าแล้วได้ทรงรับสั่งว่าจะขอให้ช่วยถวายพระอักษรแก่สมเด็จพระอนุชา (คือสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน) ด้วยจะได้หรือไม่ พยานรับว่าได้ จึงโปรดเกล้า ฯ ให้ถวายพระอักษรสมเด็จพระอนุชาแต่นั้นเป็นต้นมา การถวายพระอักษรนั้น สำหรับสมเด็จพระอนุชาได้ถวายเป็นประจำโดยกำหนดเป็นตารางสอนไว้ ส่วนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น ถวายเป็นครั้งคราว แล้วแต่ความสะดวกของพระองค์ การถวาย

พระอักษรแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศกับพระอนุชานั้น ถวายคนละเวลา ขณะถวายไม่มีใครอยู่ด้วย มีแต่มหาดเล็กคอยนำของมาถวายเป็นครั้งคราว ห้องที่ทรงพระอักษร คือ ห้องโถงชั้นบน ด้านวัดพระแก้วหน้าห้องพระบรรทม เวลาถวายพระอักษรแก่พระอนุชา ถวายในห้องทรงงานด้านขวาของพระที่นั่งบรมพิมาน ท้ายพระที่นั่งทางตะวันตก พยานได้เคยถวายพระอักษรมาแล้วหลายสิบครั้ง โดยปรกติใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมงเศษ ๆ ขณะที่เข้าถวายพระอักษรนั้นสังเกตเห็นพระองค์สนพระทัยเกี่ยวกับเรื่องศาสนา

การถวายพระอักษรแก่พระอนุชานั้น กำหนดเอาเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. และเมื่อพ้นเวลาของพระอนุชาแล้ว เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่างก็เสด็จมาทรงพระอักษรต่อ แต่ต่อมาภายหลังเมื่อทรงกลับจากพระที่นั่งไกลกังวลแล้ว จึงเปลี่ยนเป็นเวลาบ่ายเนื่องจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงรับสั่งว่าตอนเช้าร้อนมาก จึงเปลี่ยนเวลาถวายพระอักษรเป็น ๑๔.๐๐ น. ถึง ๑๕.๐๐ น. และเป็นบางวัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศก็ถือเอาเวลา ๑๕.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. เป็นเวลาถวายพระอักษรต่อ

ระหว่างที่เฝ้าถวายพระอักษรนั้น พยานรู้จักกับเจ้าหน้าที่ประจำในพระที่นั่งบรมพิมานตามหน้าที่ราชการ แต่ไม่เคยไปมาหาสู่เป็นการส่วนตัว การถวายพระอักษรได้เล่าถวายในห้องโถงชั้นบนเข้าใจว่าอยู่ติดกับหน้าห้องพระบรรทม แต่ไม่ติดกับห้องทรงพระอักษร ห้องนี้อยู่ทางทิศเหนือของพระที่นั่งบรมพิมาน (พยานชี้แผนที่ให้ดู) สำหรับห้องทรงพระอักษรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น ได้เคยเข้าไป ๒ ครั้ง แต่ไม่เคยสังเกตดูสิ่งใด เพราะการเข้าเฝ้าต้องคลานหมอบอยู่ใกล้กับพระเก้าอี้ ห้องที่ถวายพระอักษรนั้นมีบังตาปิดอยู่เป็นนิจ ไม่เคยเห็นเปิด และพยานไม่เคยมองเห็นภายในห้องพระบรรทมเลย เวลาทรงพระอักษร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระเนตรเสมอ และไม่เคยเห็นถอดฉลองพระเนตรเวลาทรงพระอักษร ส่วนในเวลา

ทอดพระเนตรสิ่งอื่น ๆ จะถอดฉลองพระเนตรหรือไม่พยานไม่ทราบ

ต่อข้อซักถามของพระมนูเวทย์วิมลนาถ อธิบดีศาลอุทธรณ์ พยานตอบ ว่า เรื่องที่ถวายนั้น ชั้นแรกคือมูลบทบรรพกิจ เพื่อทดลองมาตรฐานความรู้ทางภาษาไทยของพระองค์ท่านก่อน ต่อมาก็ถวายเรื่องวิสาขบูชาด้วยภาษาง่าย ๆ ต่อมาถวายพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ ๕ พระราชดำรัสของรัชกาลที่ ๕ และที่ ๖ เรื่องศาสนา เคยถวายหลายครั้ง

สำหรับวันที่ ๘ ได้เข้าไปคอยเฝ้าแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. จนเวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. **นายจำนงค์ราชกิจ** จึงมาบอกว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประชวร พยานจึงกลับมานั่งคอยอยู่ ณ ที่เดิม เพื่อฟังพระอาการจนถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. เศษ มีคนบอกว่า โปรดเกล้า ฯ ให้เฝ้า จึงได้ขึ้นเฝ้า การเล่าพุทธประวัตินั้น พระองค์มิได้เจาะจงให้เล่าตอนไหน พยานจึงได้เล่าถึงตอนออกผนวชว่า มีคติเป็น ๒ คือ หากอยู่เป็นฆราวาสก็จะได้เป็นจักรพรรดิ์ และถ้าอุปสมบทก็จะได้เป็นพระบรมศาสดาของโลก ตอนนี้จึงมีรับสั่งถามว่า ฆราวาสคืออะไร พยานก็ได้อธิบายให้ทรงทราบและเล่าเรื่องเรื่อยมา สำหรับพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประทับบนพระเก้าอี้ หลับพระเนตรเรื่อย ๆ แต่พระอาการอื่นไม่ได้สังเกต เกี่ยวกับการเข้าเฝ้านั้น จะต้องมีมหาดเล็กไปทูลเกล้า ฯ ก่อน เมื่อทรงอนุญาตแล้วจึงเข้าเฝ้าได้

ต่อข้อซักถามของพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานศาลฎีกา พยานตอบว่า พระอาการที่กระพริบพระเนตรและเอนพระเศียรไปเบื้องหลังนั้น เข้าใจว่าพระอาการประชวร เนื่องจากอาการอาเจียรแสดงอยู่แล้ว

ต่อข้อซักถามของนายวิลาศ โอสถานนท์ ประธานพฤฒสภา พยานตอบว่า ที่ทราบว่าประชวรและอาเจียร เพราะนายจำนงค์ราชกิจบอกให้ทราบ ขณะเมื่อขึ้นไปเฝ้าถวายพระอักษร ทรงประทับอยู่บนพระเก้าอี้ หงายพระเศียรในท่าพักผ่อนพระอิริยาบถ ส่วนในวันอื่น ๆ นอกจากนี้ทราบว่าทรงพระสำราญ เพราะมิได้

ประชวร เกี่ยวกับพระจริยาวัตรของพระองค์ท่านเป็นที่น่าสรรเสริญ ไม่เคยแม้แต่ประทับไขว่ห้างเลยขณะถวายพระอักษร ในวันที่กล่าวนี้ เมื่อเล่าถวายจบแล้วได้ทรงรับสั่งเบา ๆ ด้วยพระสำเนียงที่แสดงอาการป่วยแต่เพียงว่า "กลับได้" เท่านั้น

ต่อข้อซักถามของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล พยาน ตอบว่า ระหว่างห้องพระบรรทมกับห้องโถงมีบังตาปิดอยู่เสมอ เมื่อเปิดก็มีมหาดเล็กวิ่งไปปิด ส่วนบังตาห้องโถงกับบังตาห้องทรงพระอักษรจะมีลักษณะเป็นอย่างไร พยานไม่ได้สังเกต เพราะเคยเข้าไปเพียงหนเดียว ไม่ทราบว่าเป็นบังตาหรือประตู เวลาเฝ้าก็คลานเข้าไปแล้วหมอบอยู่ข้างพระเก้าอี้ ก่อน ๆ พยานไม่เคยเห็นพระองค์ท่านบรรทมเหมือนเมื่อวันที่ ๘ เลย เคยเห็นแต่ประทับนั่งในท่าปรกติ

จบคำให้การพยานปากที่ ๒ เมื่อเวลา ๑๑.๔๕ น. คณะกรรมการ ฯ ได้พักการพิจารณา และได้ดำเนินการซักถามพยานปากที่ ๓ ต่อไปเมื่อเวลา ๑๓.๓๐ น.

พยานปากที่ ๓ ซึ่งนำเข้าสืบในบ่ายวันนี้ คือ **นางสาวเนื่อง จินตดุล** พระพี่เลี้ยง **นางสาวเนื่อง จินตดุล ได้ให้การตอบข้อซักถามของ พ.ต.ท.ขุนประสงค์สิทธิการเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า** ได้เริ่มเข้าทำหน้าที่พระพี่เลี้ยงตั้งแต่สมเด็จพระพี่นางตลอดมาจนถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒ พระองค์ พยานเคยอยู่ร่วมกับสมเด็จพระราชชนนีมาแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์มาด้วยกัน หมายความว่าแต่ครั้งยังอยู่โรงเรียนด้วยกัน พยานได้เคยโดยเสด็จไปต่างประเทศแต่ครั้งทูลกระหม่อม (กรมหลวงสงขลานครินทร์) ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ขณะนั้นพระพี่นางมีพระชนมายุได้ราว ๆ ๑๐ พรรษาเศษ และได้ไปพำนักในปารีส (นครหลวงของฝรั่งเศส) ขณะที่ในหลวงในพระบรมโกศมีพระชนมายุได้ ๓ เดือน จากปารีสได้เลยต่อไปยังสหรัฐอเมริกา ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ประสูติในประเทศนั้น เกี่ยวกับพระอุปนิสัยของทูลกระหม่อม (กรมหลวงสงขลานครินทร์) สมเด็จพระราชบิดา พยานว่าไม่เคย

กริ้วอะไรมาก มีครั้งหนึ่งเคยรับสั่งว่า "มันอึดอัดอย่างนี้ มันน่าจะกระโดด" คำว่ากระโดดหมายถึงกระโดดจากบ้าน เพราะบ้านอับ อึดอัดพระทัย พยานรับว่าเคยได้ยินว่า สมเด็จพระราชบิดาทรงกริ้วสมเด็จเจ้าฟ้าหญิงวไลอลงกรณ์ถึงกับโดดน้ำ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมีพระราชอัธยาศัยไม่ค่อยเหมือนพระราชบิดา พระองค์ท่านเงียบขรึมไม่ค่อยจะดำรัสสิ่งใด

วันที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคตนั้น คือวันที่ ๙ มิถุนายน ระหว่างนั้นพยานอยู่ในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ห้องนอนของพยานตรงกับห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ในคืนวันที่ ๘ พยานไม่ได้เข้าเฝ้าในหลวงในพระบรมโกศ แม้ในเวลาเสวย เพราะมีเจ้าหน้าที่มหาดเล็กถวายการปรนนิบัติอยู่แล้ว พยานไม่มีหน้าที่อะไร

ตอนเช้าวันที่ ๙ พยานตื่นนอนราว ๗.๐๐ น. ได้ลุกขึ้นไปข้างบนในห้องกลาง หยิบที่ดอกไม้เอาไปเปลี่ยนทางด้านหลัง ต่อจากนั้น ได้เข้าไปอยู่กับสมเด็จ (พระราชชนนี) ในห้อง ในตอนเช้าวันที่ ๙ นั้นทราบว่า สมเด็จพระราชชนนีเสด็จเข้าไปในห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ไปถวายน้ำมันละหุ่ง แต่พยานไม่เห็น เพราะถวายแต่เวลา ๖.๐๐ น. ที่ทราบ ๆ จากคุณจรูญซึ่งเป็นข้าหลวง ต่อจากนั้นพยานก็อยู่ในห้องสมเด็จพระราชชนนีตลอดเวลา เมื่อออกจากห้องสมเด็จพระราชชนนีตั้งใจว่าจะไปเฝ้าในหลวงในพระบรมโกศ ก็ได้ยินเสียงปังดังใกล้ ๆ ขณะนั้นพยานกำลังอยู่ในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน เสียงปืนที่ได้ยิน ๆ เพียงนัดเดียว เสียงดังมาก พอประเดี๋ยวก็ได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีร้อง เมื่อพยานได้ยินเสียงก็ตกใจ รีบเดินไปทางห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ขณะที่เข้าไปถึงพระแท่น ได้เห็นพระราชชนนีกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน คุณจรูญ ข้าหลวง และมหาดเล็ก คือ นายชิตและนายบุศย์ ซึ่งเป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม เมื่อพยานเข้าไปถึง ได้เห็นสมเด็จพระราชชนนีดิ้นเกลือกพระองค์อยู่ที่องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบนพระที่

พระวิสูตรแหวกอยู่ ผู้ที่เข้าไปถึงก่อนคือสมเด็จพระราชชนนี ส่วนพยานนั้นเข้าไปถึงไล่ ๆ กัน พอสมเด็จพระราชชนนีโถมพระองค์เข้ากอดสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานก็ขึ้นไปบนพระแท่นทั้งตัว ได้แลเห็นพระเศียรตะแคงง้ำไปข้างขวา พระองค์หงายอย่างปรกติ พระเศียรหนุนอยู่บนพระเขนย พยานเห็นพระโลหิตไหลท่วมไปหมด จึงยกพระเศียรวางตรง ๆ บนพระเขนย ขณะนั้นยังไม่เห็นแผล พอตั้งพระเศียรแล้วจึงเห็น จึงได้เอาผ้าคลุมองค์บาง ๆ มาซับพระโลหิต พอซับแล้วจึงแลเห็นพระแสงปืน การซับพระโลหิตนั้นซับรอยพระเศียร ไม่ได้ทำอะไรไปมากกว่านี้ ผลสุดท้ายจึงได้เอาผ้าผืนหนึ่งแปะไว้ที่พระนลาฏเฉย ๆ จนกระทั่งหลวงนิตย์ ฯ มา พอหลวงนิตย์ ฯ มา สมเด็จพระราชชนนีถามว่า "ยังไงหลวงนิตย์ ฯ" หลวงนิตย์ ฯ ทูลว่า "ไม่มีหวัง" แล้วสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งอีกว่า "เอ้า ก็ทำเสียให้สะอาดซี" หลวงนิตย์ ฯ จึงได้ลงมือเช็ดล้าง เอาผ้ายางใส่อ่าง พอหลวงนิตย์ ฯ ทำเสร็จ พยานจึงเข้าช่วยทีหลัง แล้วจึงได้จัดการเคลื่อนองค์ เปลี่ยนฉลององค์ ผ้าที่วางใต้องค์เปลี่ยนหมด โดยมีมหาดเล็กช่วยยกเปลี่ยนผ้า พยานอยู่ช่วยหลวงนิตย์ ฯ จนล้างและเย็บแผลเสร็จ พยานจำได้ว่าผู้ที่ยกพระองค์ท่านขึ้นเปลี่ยนฉลองพระองค์แล้วกลับพระที่นั้นมีคุณชิต คุณบุศย์ และคุณมณี ระหว่างที่ทำบาดแผลนั้น เป็นเวลา ๑๐.๐๐ น. เศษ และตอนที่ได้ยินเสียงปืนประมาณสัก ๙.๐๐ น. เศษ ระหว่างทำแผลไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ด้วย ประมาณ ๑๑.๐๐ น. จึงมีตำรวจมา

เกี่ยวกับพระแสงปืน พยานว่า เมื่อเห็นปืนก็หยิบปืนจากข้างพระองค์ข้างซ้าย ปืนนั้นอยู่นอกพระหัตถ์ซ้าย ห่างจากพระหัตถ์ประมาณสักฝ่ามือหนึ่ง อยู่ระหว่างข้อศอกกับข้อพระหัตถ์ เมื่อเห็นปืนก็หยิบปืนออกจากพระที่ เพราะสมเด็จพระราชชนนีกลิ้งเกลือกอยู่ตรงนั้น เมื่อเข้าไปทีแรกพยานไม่เห็นปืน มาเห็นทีหลังเมื่อยกพระเศียรตั้งตรงแล้ว ปืนนั้นเมื่อหยิบจากพระที่แล้วก็เอาไว้ข้างพระแท่นบนหลังตู้ มีนาฬิกาวางอยู่บนนั้นด้วย ตู้นั้นเป็นตู้สำหรับใส่โถพระบังคน การที่หยิบปืนขึ้นเพราะ

เห็นพระราชชนนีกลิ้งเกลือกอยู่กลัวมันจะลั่นอีก

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ซักถามสิ้นกระแสร์ความแล้ว **พระสารการประสิทธิ์** กรรมการสอบสวนได้ซักถามพยานสืบต่อไป **นางสาวเนื่อง จินตดุล พยานได้ให้การตอบกรรมการว่า** พยานเคยอยู่โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ เรียนวิชาพยาบาลและผดุงครรภ์ และเรียนสำเร็จพร้อมกับพระราชชนนี พยานได้อยู่กับพระราชชนนีตลอดมาจนถึงเมื่อคราวสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จนิวัติพระนครครั้งแรก พยานก็ตามเสด็จมาด้วย แต่เมื่อเสด็จกลับเมืองนอก (สวิส) พยานไม่ได้ตามเสด็จ และได้อยู่กับสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าที่วังสระปทุมประมาณ ๗ ปีมาแล้ว หมายความว่า ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศกับพระราชชนนีเสด็จกลับเมืองนอกจนกระทั่งกลับมาคราวนี้ พยานอยู่ในกรุงเทพ ฯ ตลอดเวลา เมื่อเสด็จกลับมาคราวนี้แล้ว พยานก็ได้ไปอยู่ด้วยตั้งแต่วันมาถึง ในวันแรกนั้นได้ไปคอยเฝ้าอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมาน และก็ได้อยู่ที่นั่นกินอยู่หลับนอนที่นั่นเสร็จจนบัดนี้

พยานได้เคยอยู่กับสมเด็จพระราชบิดาและพระราชชนนีมาเป็นเวลานาน ในฐานะนางพยาบาลที่สำเร็จวิชาพยาบาลและผดุงครรภ์ สมเด็จพระราชบิดาเคยประชวรบ้าง โดยมากเกี่ยวด้วยพระโรคไส้ตัน พระโรคที่เกี่ยวกับประสาทไม่เคยมี เกี่ยวกับจิตใจก็ไม่เคยมี สำหรับพระราชชนนีมีพระอนามัยสมบูรณ์เป็นปรกติ พระโรคที่ประชวรโดยมากเกี่ยวกับปวดพระเศียรหรือไข้หวัดอย่างธรรมดา เกี่ยวกับจิตใจหรือประสาทไม่เคยมี พยานรับหน้าที่เป็นพระพี่เลี้ยงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมาตั้งแต่แรกประสูติ ได้แยกจากพระองค์เมื่อครั้งเสด็จมาคราวที่แล้ว (เสด็จนิวัติประเทศไทยครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๘๑) ราว ๘ ปีมานี้เอง พระอนามัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น โดยปรกติสมบูรณ์ดี อาการประชวรตั้งแต่ทรงพระเยาว์ตลอดมาโดยมากเกี่ยวกับพระนาภี เกี่ยวกับประสาทหรือจิตใจไม่มี เมื่อทรงพระเยาว์พระนาภีเสียบ่อย ๆ เนื่องจากลำไส้เล็กน้อย เมื่อพระองค์ทรง

พระเจริญขึ้น โรคเกี่ยวกับพระนาภีก็ค่อยหายไป ขณะเมื่ออยู่เมืองนอก พระราชอัธยาศัยโปรดการเล่นแสตมป์ ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นรถ เครื่องยนต์กลไก การกีฬาทรงโปรดสกี เทนนิส การดนตรีทรงโปรดเปียนโน แต่ไม่เคยเห็นทรงปืน เมื่ออยู่เมืองนอกพระองค์ไม่มีปืน นอกจากปืนเด็ก ๆ เอาไม้ก๊อกใส่ พยานสังเกตว่าไม่ทรงโปรดมากนัก

เกี่ยวกับฉลองพระเนตร พยานว่า ก่อนนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เคยทรงฉลองพระเนตรนิดหน่อย ตามที่ทราบมา ทราบว่าแพทย์บอกว่า เวลาทรงพระอักษรต้องทรงฉลองพระเนตร พระชนมายุขณะนั้นในราว ๑๑ - ๑๒ พรรษา และไม่เห็นทรงมาก เพิ่งมาทรงมากเมื่อเสด็จกลับมาเที่ยวนี้ ในตอนที่เสด็จกลับเมืองไทยคราวนี้ พยานเห็นทรงฉลองพระเนตรเสมอ จะถอดบ้างก็เวลาเข้าพระที่บรรทมแล้ววางไว้ใกล้ ๆ พระแท่น ฉลองพระเนตรนั้นไม่มีอะไรใส่ วางไว้บนตู้ข้าง ๆ พระแท่น และเวลาดูสิ่งอื่น ๆ อย่างใกล้ชิดก็ไม่ถอดฉลองพระเนตร

เมื่อพยานอยู่ในพระที่นั่งบรมพิมาน พยานนอนตรงห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันชั้นล่าง นอนอยู่กับหลานสาวชื่อสมศรี อายุ ๒๔ ปี ต่อจากห้องของพยานทางทิศเหนือเป็นห้องรับแขกฝ่ายใน พยานขึ้นเฝ้าในหลวงในพระบรมโกศเป็นปรกติทุกเช้า พอตื่นขึ้นก็ขึ้นไป โดยปรกติพยานตื่นก่อน ๗.๐๐ น. หรือกว่านั้น การกลับลงมานอนนั้นโดยปรกติพอทุกพระองค์เข้าที่ ซึ่งประมาณ ๒๒.๐๐ - ๒๓.๐๐ น. พยานก็กลับลงมานอน ที่พยานขึ้นไปทุกเช้านั้นโดยปรกติก็ดูแลในห้องสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เวลาชาวที่เก็บกวาดก็เข้าไปดูแล สำหรับตัวพยานนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้วางพระราชหฤทัยมาก ต้องประสงค์สิ่งใดส่วนพระองค์ก็บอก ห้องของสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒ พระองค์นั้น พยานเข้าออกได้ทุกเวลาโดยไม่ต้องกราบทูลก่อน

สำหรับพระที่นั่งบรมพิมานชั้นล่าง มีพวกวรภาชน์ คนสำหรับเก็บ ล้าง ยก

สิ่งของ นอนตามเฉลียงประมาณ ๔ - ๕ คน

ทางบันไดหน้าและบันไดหลังมีทหารยามเฝ้า ทางบันไดหน้าท้องพระโรง ๒ คน และทางบันไดหลัง ๒ คน ยืนเฝ้าอยู่คนละข้างบันได แต่ ๓ ประตู ประตูข้างหน้าข้างหลังไม่ได้ปิด

ทางบันไดหลัง กลางคืนปิดหมดทั้ง ๒ ด้าน หน้าต่างห้องชั้นล่างสูงจากพื้นประมาณเมตรครึ่ง ทางบันไดเล็กด้านหลังเปิดไฟไว้ ห้องอื่น ๆ ดับเป็นตอน ๆ ตลอดรุ่ง ระหว่างห้องที่มืดและเปิดไฟนั้นแสงสว่างสาดถึงกัน บางตอนก็มีแสงไฟฟ้าจากเสาที่สนามส่องถึง

ชั้นบน นอกจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒ พระองค์และพระราชชนนีแล้วก็มีคุณจรูญ ข้าหลวงคนเดียวที่นอนอยู่ใกล้ห้องพระบรรทมของพระราชชนนี เป็นห้องหนึ่งต่างหากติดห้องพระภูษา ซึ่งบางเวลาก็มีน้องสาวคุณจรูญ ชื่อนิภา ซึ่งอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มานอนด้วย

เวลาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชชนนีเข้าที่ ไฟฟ้าหน้าห้องและในห้องพระบรรทมดับหมด ที่เฉลียงหน้าห้องบรรทมก็ดับ เฉลียงยาวด้านหลังดับตลอดไม่มีจุดเลย พวกอยู่เวรไม่มีใครนอนข้างบน ที่บันไดกลางซึ่งจุดไฟอยู่เสมอ มีแต่เวรเฝ้าอยู่

สำหรับส่วนตัวพยาน เท่าที่ได้อยู่กับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชชนนี พยานไม่เคยเดือดร้อนเลย ฐานะการเงินก็ไม่มีขาดแคลน เพราะพระองค์ท่านทรงพระกรุณาตลอดมา

พยานว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงถนัดขวา ในฐานะที่พยานได้อยู่ใกล้ชิดสนิทสนมไว้วางพระทัยมาแต่ยังทรงพระเยาว์ พระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเคยมาปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ บ้าง ในตอนเสด็จกลับมาคราวนี้ ได้เคยทรงปรารภกับพยานเพียงว่า พระองค์สนพระทัยในศีลธรรม ในอันที่จะทำ

ความร่มเย็นให้แก่คนทั้งชาติเท่านั้น ข้ออื่น ๆ ไม่เคยมาปรึกษาหารือเลย

ในคืนวันที่ ๘ สมเด็จพระอนุชา คือในหลวงองค์ปัจจุบันได้เสด็จไปในงานของกรมทหารมหาดเล็ก เมื่อเวลาประมาณก่อน ๒ ทุ่ม โดยเสด็จไปพระองค์เดียว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศคอยอยู่ในพระที่นั่ง สมเด็จพระราชชนนีเข้าพระที่ เวลาประมาณสัก ๓ ทุ่มกว่า ส่วนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น พยานไม่ได้ไปดูเลย เพราะเกรงว่าจะเป็นการรบกวนพระองค์ท่าน เพราะรู้อยู่ว่าทรงประชวร โดยปรกติก่อนที่จะเสด็จเข้าพระที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงมาเยี่ยมสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระอนุชาเสมอ ในคืนวันที่ ๘ นั้นไม่ได้เสด็จมาเยี่ยมพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงประชวรมา ๒ - ๓ วันก่อนแล้วระหว่างประชวรเสด็จไปไหนมาไหนได้ หมายความว่าไม่ถึงกับล้มหมอนนอนเสื่อ พยานไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมาราว ๑๐ วันแล้ว ทั้งนี้เพราะพระองค์ท่านเสด็จมาหาอยู่เสมอ ตลอดคืนวันที่ ๘ พยานไม่ได้ยินเสียงอะไรผิดปรกติ และไม่เห็นมีอะไรผิดแปลกเกิดขึ้น โดยปรกตินั้น เมื่อพยานนอนกลางคืนเคยตื่นบ้าง แต่ไม่ได้ลุกออกมาดูข้างนอก สมเด็จพระอนุชาจะเสด็จกลับมาเมื่อใดพยานไม่ทราบ เพราะเข้านอนแล้ว

เช้าวันที่ ๙ นั้น พอตื่นขึ้นก็นึกจะขึ้นไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทีเดียว เพราะรู้เมื่อตอนค่ำแล้วว่าสมเด็จพระราชชนนีจะถวายน้ำมันละหุ่ง ที่รู้ ๆ จากคุณจรูญ คุณจรูญบอกว่าสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งว่า พรุ่งนี้จะถวายน้ำมันละหุ่ง ฉะนั้นพอตื่นก็ตั้งใจจะไปเฝ้า ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๒ โมงเช้าเศษ พยานได้ขึ้นบันไดระเบียงหลัง เลี้ยวผ่านห้องคุณจรูญ เพื่อจะไปดูว่าเขาตื่นหรือยัง ก็เห็นว่ายังนอนอยู่ จึงย้อนกลับมา เดินทางห้องรับแขก พยานได้เห็นนายชิตและนายบุศย์นั่งอยู่หน้าพระฉากทางที่จะเข้าไปห้องพระบรรทม ห่างพระฉากประมาณ ๓ เมตรเศษ พยานจึงเดินไปหยิบแจกันปักดอกไม้เอาไปถ่ายน้ำตรงข้ามกับห้องคุณจรูญแล้วเอา

ไปไว้ที่เดิม ยังเห็นนายชิต นายบุศย์นั่งอยู่ที่เดิม นอกจากนายชิต นายบุศย์แล้วไม่มีคนอื่นเลย แต่ในเวลานั้นเป็นเวลาเตรียมตั้งเครื่อง เพราะฉะนั้นทางด้านหน้าจะมีใครหรือไม่ พยานไม่ทราบ นายชิตกับนายบุศย์นั่งหันหน้าไปทางทวาร โดยนั่งเรียงกัน สวมเสื้อนอกขาว เห็นแต่ด้านหลังก็พอรู้ว่าเป็นนายชิตกับนายบุศย์ เมื่อพยานเปลี่ยนแจกันแล้วก็เดินย้อนไปทางห้องสมเด็จพระราชชนนีอีก พอเข้าไปก็พอดีสมเด็จพระราชชนนีบรรทมตื่น พระองค์ทรงยืนเฉย ๆ อยู่หน้าห้องสรง และรับสั่งกับพยานถึงเรื่องที่จะเสด็จกลับเมืองนอกประมาณเวลาราว ๑๕ นาที ขณะนั้นสมเด็จพระอนุชาได้เข้ามาร่วมสนทนาด้วย แต่จะเข้ามาทางไหนพยานไม่ทันสังเกต และก็ได้รับสั่งถึงเรื่องเตรียมข้าวของกลับเมืองนอกเช่นเดียวกับพระราชชนนี พอพยานนึกขึ้นได้ว่าจะไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ก็ลุกขึ้นไปก่อน ผ่านห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ยังไม่ทันจะพ้นห้องก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นทางด้านที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานก็รีบเดินเข้าไปดูเพื่อจะทราบว่าเสียงอะไรกัน ขณะนั้นได้ยินเสียงวิ่งและเสียงร้องวี้ดว้ายของสมเด็จพระราชชนนีทางด้านหน้า พยานก็วิ่งไปที่ห้องพระบรรทม ระหว่างที่วิ่งไปไม่พบใครเลยจนถึงลับแลหน้าห้องแต่งพระองค์ และเข้าไปถึงห้องแต่งพระองค์ก็ไม่เห็นใคร จึงเลยเข้าไปถึงห้องพระบรรทม

พอเข้าไปถึงห้องแต่งพระองค์ก็แลเห็นพระวิสูตร (มุ้ง) ในห้องพระบรรทมยังกางอยู่ แต่มีขอแขวนพระวิสูตรอยู่ เห็นสมเด็จพระราชชนนีกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้เกลือกกลิ้งอยู่บนพระแท่นแล้ว เห็นพระราชชนนีกอดพระบรมศพ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันกอดประคองพระราชชนนีอีกต่อหนึ่ง ทั้งสององค์ทรงกรรแสง พยานได้ขึ้นไปบนพระแท่นเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมหงายอย่างปรกติ พระเศียรง้ำเอียงไปทางขวา พระหัตถ์ซ้ายตะแคงเหยียดสมเด็จพระราชชนนีกอดอยู่ที่บั้นพระองค์ เวลานั้นพยานไม่เห็นพระแสงปืน มาเห็น

ต่อเมื่อยกพระเศียรตั้งตรงแล้ว พยานได้คลำชีพจรที่ข้อพระหัตถ์ซ้าย จึงเห็นพระแสงปืนวางอยู่เหนือข้อพระหัตถ์ห่างพระพาหาสักฝ่ามือ เวลาจับพระแสงปืน พยานจับลงไปตรงกลางของพระแสงปืนแล้วนำไปวางไว้ที่โต๊ะข้างพระแท่นซึ่งมีนาฬิกาวางอยู่ โต๊ะนั้นใช้สำหรับใส่โถพระบังคน ขณะจับพระแสงปืนรู้สึกเฉย ๆ ไม่ร้อนไม่เย็น

พระวิสูตรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ โดยปรกติกางอยู่ตลอดเวลา มีขอเกี่ยวประตูพระวิสูตรด้านข้างห้องแต่งพระองค์ ชายพระวิสูตรมีโซ่กันปลิว พระแท่นบรรทมสูงประมาณครึ่งเมตร ใต้พระแท่นไม่ทราบว่ามีอะไรบ้าง

มีแผลบนพระนลาฏ พยานได้สังเกตเห็นดำ ๆ บนแผล รอยดำ ๆ นั้นเห็นเฉพาะแผลเป็นรอยดำ อย่างดำเขม่าขนาดเท่าแผล เมื่อพยานเอาน้ำซับพระโลหิตแล้ว ได้เอาผ้าอีกผืนหนึ่งทบสองวางทับไว้จนกระทั่งหมอมา ไม่ได้ทำอะไรใต้พระเศียรเลย ดูเฉพาะแผลที่พระนลาฏเท่านั้น และพระเศียรยังหนุนพระเขนยอยู่ ฉลองพระเนตรวางอยู่บนหลังตู้วิทยุ ซึ่งอยู่ในพระวิสูตร ในพระวิสูตรนั้นมีโต๊ะหรือตู้เล็ก ๆ สำหรับใส่โถพระบังคนอยู่ข้างซ้ายติดพระแท่น อีกด้านหนึ่งทางขวาของพระเศียรมีโต๊ะ และมีวิทยุตั้งอยู่ ฉลองพระเนตรของพระองค์ท่านวางกางอยู่บนตู้วิทยุ เวลาพบพระบรมศพนั้น พระบรมศพอยู่ค่อนข้างซ้ายของพระแท่นนิดหน่อย เวลานั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงฉลององค์เสื้อคอกลมสีขาว และทรงกางเกงแพรสีเทา ๆ ในตอนที่พยานคลำชีพจรรู้สึกว่า ชีพจรของพระองค์ท่านเต้นเพียงนิด ๆ พระกายยังอุ่นอยู่ พระโลหิตยังไหลออกจากแผลเล็กน้อย

ระหว่างเช็ดพระโลหิตอยู่นั้น คุณจรูญข้าหลวงได้เข้ามาอยู่ด้วย เข้าใจว่าคงจะวิ่งมาทีหลัง นายชิต นายบุศย์เข้ามาอยู่ด้วย

ส่วนพระแสงปืนที่พยานเอาวางไว้บนที่ใส่พระบังคนนั้น พยานรู้ว่านายชิตหรือนายบุศย์คนใดคนหนึ่ง เป็นผู้เอาพระแสงปืนจากโต๊ะนั้นไปเก็บ

บุคคลอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้วก็มีนายมณีอีกคนหนึ่ง ส่วนหลวงนิตย์ ฯ

นั้น สมเด็จพระราชชนนีให้ไปตาม หลวงนิตย์ ฯ จึงเข้ามา เวลาที่หลวงนิตย์ ฯ เข้ามาห่างจากเวลาที่ได้ยินเสียงปืนไม่ถึงชั่วโมง เมื่อหลวงนิตย์ ฯ ขึ้นไปในห้องพระบรรทม สมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระอนุชา และพยานยังอยู่ในห้องพระบรรทม สมเด็จพระราชชนนีได้รับสั่งถามหลวงนิตย์ ฯ ว่า "เป็นยังไงหลวงนิตย์" หลวงนิตย์ ฯ ทูลว่า "ไม่มีหวัง" พระราชชนนีจึงรับสั่งว่า "เอ้า ก็จัดแจงเสียให้สะอาดซี" ครั้นแล้วหลวงนิตย์ ฯ จึงได้ล้างพระโลหิตและเย็บแผล เปลี่ยนฉลองพระองค์ ฉลองพระองค์เมื่อเปลี่ยนแล้วก็ม้วน ๆ ส่งให้คนเอาออกไป ส่วนพระที่นั้น ได้กลับเอาข้างล่างขึ้นไว้ข้างบน พระเขนยก็เปลี่ยนใหม่ ส่วนใบเก่านั้นเอาไปไว้ที่ไหนพยานไม่ทราบ ต่อจากนั้นพยานก็เข้าไปอยู่กับสมเด็จพระราชชนนี ซึ่งออกมาประทับที่ห้องทรงพระอักษรหน้าห้องพระบรรทม แล้วก็ตามเสด็จกลับไปห้องของพระองค์

เกี่ยวกับการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น พยานเองเศร้าโศกมาก แต่สำหรับบุคคลในพระราชวังที่ไม่รู้สึกเศร้าโศกนั้น พยานว่าไม่อาจที่จะทราบได้ว่ามีใครบ้าง เวลาที่พยานเข้าไปเห็นพระบรมศพตอนแรกนั้น พยานเห็นพระเนตรหลับ

เท่าที่พยานทราบ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสวยน้ำมันละหุ่งเป็นครั้งแรก ตามที่พยานได้ให้การแล้วว่า ได้เห็นนายชิตกับนายบุศย์นั่งอยู่ตรงหน้าพระฉากหน้าห้องพระบรรทมนั้น โดยปรกติแล้วอยู่คนเดียวไม่คู่กัน

เกี่ยวกับเรื่องที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงโปรดเล่นพระแสงปืนนั้น พยานกล่าวว่า หลังจากได้เสด็จกลับจากประเทศสวิสเซอร์แลนด์คราวนี้แล้ว พยานเห็นพระองค์ท่านทรงเล่นพระแสงปืนบ่อย ๆ ประมาณสัก ๒ - ๓ อาทิตย์ก่อนเกิดเหตุ เคยเห็นพระองค์ท่านทรงถือพระแสงปืนกระบอกนั้นอยู่บ้าง และเคยทรงถือไปล้อพวกมหาดเล็กเล่นเหมือนกัน ก่อนหน้านี้เคยทรงยิงพระแสงปืนเหมือนกันโดยมากยิงใส่หุ่นที่ทำไว้ และทรงใช้พระแสงปืนยาว ไม่ใช่พระแสงปืนสั้น พยานกล่าว

ว่า ไม่เห็นปลอกกระสุนและไม่ทราบด้วยว่า การยิงปืนจะต้องมีปลอกกระสุนหรือไม่ ทั้งไม่ได้ตรวจดูด้วย

ขณะเมื่ออยู่ในห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานไม่ได้ยินพระราชชนนีรับสั่งว่าอะไรเลย นอกจากทรงคร่ำครวญแต่ว่า "นันท์จ๋า" "นันท์จ๋า" พร้อมทั้งทรงกรรแสงไปด้วย

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานคณะกรรมการสอบสวน ได้ถามพยานเป็นครั้งสุดท้ายว่า ขณะเมื่อพยานไปเห็นพระบรมศพความรู้สึกของพยานขณะนั้น หรือในระยะต่อมา และแม้ในขณะที่ถูกซักถามอยู่นี้ พยานมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ทั้งนี้ขอให้พยานให้การไปตามความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อความขาวกระจ่างโดยไม่ต้องหวาดเกรงต่อสิ่งใด

หลังจากนิ่งตรึกตรองอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง พยานได้กล่าวตอบว่า เมื่อเข้าไปพบพระบรมศพทีแรกรู้สึกใจหาย งงไปหมด คิดอะไรไม่ออก และในการกล่าวถึงพระสติ พระราชหฤทัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น พยานว่าพระองค์ท่านไม่เคยพลุ่งพล่าน มีแต่เยือกเย็น

ประธานคณะกรรมการ ฯ ได้ถามย้ำอีกครั้งหนึ่ง ถึงความรู้สึกของพยานในขณะนั้น ในฐานะและความรู้สึกของบุคคลธรรมดาเกี่ยวกับกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศว่าเนื่องมาจากเหตุอะไร

พยานอึ้งไปนานครู่หนึ่งแล้วตอบว่า ไม่รู้สึกอย่างใด

ต่อจากนี้ **พันตำรวจโทประเสริฐ** ลิ่มอักษรได้ถามพยานเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อเท็จจริงบางประการที่พยานได้ให้การมาแล้วแต่ยังไม่กระจ่างชัดพอ และได้หวนนำข้อถามของประธานคณะกรรมการ ฯ มาถามซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และวิงวอนพยาน ขอให้ตอบตามตรง **พยานจึงได้กล่าวตอบว่า** พยานได้ยินนายชิตไปทูลพระราชชนนี ว่าในหลวงทรงยิงพระองค์เอง ที่ว่าได้ยินนั้นคือคุณจรูญเป็นผู้ได้ยิน

นายชิตไปทูล แล้วจึงนำมาบอกกับพยาน เมื่อพยานได้ถามนายชิต ก็บอกว่าทรงยิงพระองค์เอง และรับว่าเป็นผู้ทูลพระราชชนนีจริง

เมื่อยังไม่ได้ความกระจ่างชัด **พันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร**จึงได้วิงวอนขอให้พยานตอบเกี่ยวกับความรู้สึกของพยานขณะที่เข้าไปเห็นพระบรมศพอีกครั้งหนึ่ง

พยานอึ้งไปสักครู่หนึ่ง ในที่สุดได้ตอบเบา ๆ ว่า ความรู้สึกของพยานคิดว่า มีผู้ปลงพระชนม์ ด้วยเหตุผลที่ว่า ตามธรรมดาพระสติของพระองค์ท่านคงไม่ทำตึงตังเช่นนั้น **เจ้าหน้าที่ตำรวจ**ได้ถามต่อไปว่า พยานคิดว่าหรือสงสัยว่าใครหรือพวกไหน เป็นผู้ปลงพระชนม์

พยานตอบว่า ไม่ทราบหรือสงสัยว่าใครจะปลงพระชนม์

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานคณะกรรมการ ฯ ได้ถามพยานว่า ความรู้สึกของพยานดังที่ได้ตอบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจไปแล้วนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเอง หรือว่าเกิดขึ้นเมื่อใด และได้มีอิทธิพลอะไรอยู่เหนือความรู้สึกนั้นหรือไม่

พยานตอบว่า ความรู้สึกของพยานนี้ รู้สึกมานานแล้ว ตั้งแต่ในขณะเกิดเหตุ ไม่มีอะไรมาอยู่เหนือความรู้สึกนึกคิดของพยาน

ประธาน ฯ ซักว่า ที่พยานให้การนี้เป็นเพราะได้อ่านหนังสือพิมพ์หรือฟังความเห็นจากที่ไหน

พยานตอบว่า ที่พูดนี้เพราะว่ารู้พระนิสัยว่าเยือกเย็นอยู่แล้ว รู้หลักธรรมแล้วทำไมพระองค์ท่านจะปลงพระชนม์เอง เหตุผลเหล่านี้พยานคิดเอาเอง

จบคำให้การพยานปากที่ ๓ เมื่อเวลา ๑๘.๐๐ น.

✦ ✦ ✦

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๘๙

วันนี้เวลา ๑๐.๒๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันวาน

พยานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนำมาแถลงต่อคณะกรรมการ ฯ ในวันนี้ คือ นายมณี บูรณสุต

นายมณี บูรณสุต ได้ให้การต่อข้อซักถามของพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ มณี นามสกุล บูรณสุต อายุ ๕๒ ปี รับราชการอยู่ในพระบรมหาราชวัง ในตำแหน่งมหาดเล็กรับใช้มาประมาณ ๓๔ ปีเศษ คือตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๖ ได้รับใช้ติดต่อกันมาทุกรัชกาล โดยมีหน้าที่จัดเครื่องเสวยทุกประการ แต่มิได้นำเข้าไปถวายด้วยตนเอง นอกจากนี้ก็มีหน้าที่รับใช้ต่าง ๆ โดยเฉพาะในรัชกาลที่ ๘ มีหน้าที่ตั้งเครื่องเสวยและควบคุมทั้งหมดเกี่ยวกับเครื่องเสวยและรับใช้อื่น ๆ ตามแต่จะมีพระราชประสงค์ คือ รับใช้ทุกอย่างเกี่ยวกับนอกห้องพระบรรทม นอกจากนี้เวลามีแขกมาเฝ้าก็มีหน้าที่นำความขึ้นกราบบังคมทูลด้วย แต่หน้าที่ในการกราบ

บังคมทูลดังกล่าวแล้ว นอกจากพยานก็มีเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีกหลายคน โดยพยานมีหน้าที่เป็นหัวหน้าผู้ปกครองเจ้าหน้าที่เหล่านั้นอีกทีหนึ่ง เจ้าหน้าที่ในปกครองของพยานมีหลายแผนกด้วยกัน มีจำนวนทั้งหมดประมาณ ๕๐ คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องเครื่องด้วย การจัดเวรมหาดเล็กรับใช้ในวันหนึ่งแบ่งออกเป็น ๒ เวร เวรละ ๕ - ๖ คน อยู่เวรตั้งแต่ ๑๐.๐๐ น. จนถึง ๑๑.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น เวลารับใช้ผลัดเปลี่ยนกัน มีหัวหน้าเวรควบคุมจัดให้เป็นเวรรับใช้อยู่เวรบันไดชั้นบนของพระที่นั่งบรมพิมาน ๓ คน ถ้ามีงานอื่นก็แยกไปทำ เหลือคนเดียว นอกจาก ๒ คนนี้ อีก ๓ - ๔ คนก็มีหน้าที่จัดเครื่องเสวยบ้าง เช็ดถ้วยชามบ้าง ตักน้ำบ้าง อย่างกับครอบครัวธรรมดา การรับใช้พระองค์ท่านโดยเฉพาะ มีมหาดเล็กเฉพาะห้องพระบรรทมเวรละ ๑ คน ทำงานเกี่ยวกับเครื่องฉลองพระองค์เท่านั้น

พยานไปทำงานเวลา ๘.๐๐ น. กลับในราว ๒๓.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาปรกติ เพราะต้องรอให้สมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันบรรทมกันเสียก่อน และบางวัน ถ้างานมากก็กลับในราว ๑.๐๐ น. หรือ ๒.๐๐ น. ของวันใหม่ หรือบางทีก็ค้างที่พระที่นั่ง ห้องที่พยานนอนค้างเป็นห้องชั้นล่างซึ่งเป็นที่ทำงานของพยาน คือห้องพักเครื่องเสวย

เมื่อคืนวันที่ ๘ พยานได้นอนค้างที่ห้องพักเครื่องเสวย เพราะสมเด็จพระราชชนนีสั่งให้ค้าง เพื่อจะได้จัดน้ำร้อน นมร้อน และบรั่นดีถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรุ่งขึ้นวันที่ ๙ พยานได้ตื่นขึ้นเมื่อเวลา ๕.๐๐ น. ต้มน้ำชงนมเสร็จแล้ว พยานกับนายฉลาด ได้เอาไปถวายสมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระราชชนนีได้เชิญพระสุพรรณภาชน์ (ถาดทอง) ไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานตามไปห่างกันเล็กน้อย เมื่อเข้าไปในห้องพระบรรทม เห็นสมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศประทับอยู่ด้วยกันบนพระแท่นบรรทม นอกจากนี้ไม่เห็นมีใครอีก พระราชชนนีถวายน้ำมันละหุ่งและนม แล้วก็เอาน้ำอุ่นให้บ้วนพระโอษฐ์ เสร็จแล้วส่งคืนให้พยาน พยาน

รับเอาไปทำความสะอาด แล้วเก็บไว้ในห้องพักเครื่องเสวย แล้วสมเด็จพระราชชนนีมีรับสั่งให้เอาโอวัลตินไปถวายพระองค์ ขณะที่นำไปถวายพระราชชนนีนั้น เห็นมีแต่พระราชชนนีพระองค์เดียว เมื่อเสวยเสร็จแล้วพยานได้เอาไปล้างและเก็บ ระหว่างที่ไปถวายไม่มีใครอยู่ที่เฉลียง มีแต่มหาดเล็กอยู่ที่ห้องถวายอาหารเช้าทางด้านวัดพระแก้ว (พยานชี้แผนที่ให้ดู) เมื่อล้างและเก็บภาชนะเหล่านั้นแล้ว พยานก็นั่งคุยกับนายวงศ์ภักดี ตำรวจวัง และนายบุณยฤทธิ์ ชาวพระที่ อยู่ในห้องโถงชั้นล่าง ขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังไม่ตื่นบรรทม จึงยังไม่มีงานทำ พอ ๗.๐๐ น. เศษ ก็มีพระยาอนุรักษ์ ฯ กับนายชิตมาบอกว่า จะมาฟังพระอาการ และจะเอาหีบพระตราไปทำ พูดแล้วก็ออกไป ราว ๆ ๘.๐๐ น. เศษ พยานไปอาบน้ำที่แผนกรับใช้ อาบน้ำแล้วก็กลับมาเพราะจะต้องจัดเครื่องเสวย มาคอยอยู่ที่ห้องพักชั้นล่าง มหาดเล็กก็มาแจ้งว่า สมเด็จพระอนุชาเสวยแล้ว พยานก็ขึ้นไปดู จะเป็นนายมังกรหรือใครมาบอกพยานจำไม่ได้ สมเด็จพระอนุชาทรงเสวยพระองค์เดียว เมื่อพยานขึ้นไปได้พบมหาดเล็กรับใช้ในห้องเสวยที่โต๊ะเล็ก ๒ คน คือ นายมังกรกับนายฉลาด เมื่อพยานไปดูแลเสร็จแล้ว จึงมานั่งรอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตื่นบรรทมที่ห้องพักเครื่องเสวยชั้นล่าง

ในวันที่ ๙ พยานเป็นคนจัดเวร ได้จัดให้นายบุศย์เป็นเวรรับใช้ห้องพระบรรทม

ตอนนี้ ผู้ซักถามได้ถามย้อนไปถึงตอนที่พยานเชิญพระสุพรรณภาชน์ตามเสด็จพระราชชนนีขึ้นไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศว่า ระหว่างนั้นพยานได้พบนายบุศย์หรือเปล่า

พยานตอบว่า เปล่า และในตอนนำโอวัลตินไปถวายสมเด็จพระราชชนนีก็ไม่พบเพราะเป็นเวลาติดต่อกัน

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อได้ลงมาพักรอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตื่นบรรทม พอพยานยกหนังสือพิมพ์จะอ่านก็ได้ยินเสียงดังปัง เวลานั้นพยานอยู่กับนายมังกร

ตามปรกติพยานจะต้องระวัง เพราะพระองค์ท่านยังไม่ตื่นบรรทม พยานได้ไปถามนายบุณยฤทธิ์ ชาวพระที่ ซึ่งกำลังยืนอยู่กับชาวพระที่อีกเหมือนกันว่า ใครทำอะไรปึงปัง เขาบอกว่าเห็นจะสมเด็จพระอนุชาทรงจุดประทัด หรือทดลองยิงปืนเล่นกระมัง พยานจึงให้คนวิ่งไปดู ภายหลังจึงทราบว่านายชิตไปเฝ้าสมเด็จพระราชชนนี ขณะนั้นได้ยินเสียงคนวิ่ง พยานจึงได้ออกมายืนหน้าห้องพระโรงข้างล่าง ก็เห็นสมเด็จพระราชชนนีทรงดำเนินอย่างเร็ว และมีพระอาการตกอกตกใจไปทางห้องในหลวง คือ เดินจากห้องเสวยชั้นบนจะไปยังห้องบรรทมในหลวง และมีคนตามไปด้วยแต่จะเป็นในหลวงองค์ปัจจุบันหรือนายชิตจำไม่ได้แน่

เมื่อพยานเห็นดังนั้นจึงตามขึ้นไปยังห้องพระบรรทม พบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมอยู่ สมเด็จพระราชชนนีกอดองค์พระเจ้าอยู่หัวแล้วทรงกรรแสง และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็อยู่ด้วย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมอยู่บนพระที่ จะหนุนพระเขนยหรือเปล่าไม่ทันสังเกต แต่รู้สึกว่าพระเศียรเอียงไปข้างขวามีพระโลหิตที่พระพักตร์และบนพระที่ก็เต็มไปด้วยพระโลหิตทั้ง ๒ ข้าง

ในขณะนั้นพยานไม่ได้เห็นบาดแผล เพราะพระพี่เลี้ยงกำลังเอาผ้าไปซับพระโลหิตอยู่ คุณพระพี่เลี้ยงมาไล่ ๆ กับพยาน แต่เข้าไปก่อน มาจากด้านใต้ที่มีโต๊ะกลมพร้อมกับคุณจรูญ แต่คุณพระเนื่องไปหน้าคุณจรูญตามหลังเข้าไป เห็นนายชิตตามพระราชชนนีเข้าไป แต่นายบุศย์เห็นยืนตรงประตูนอกห้องแต่งพระองค์ พยานเข้าไปหมอบอยู่ เมื่อเข้าไปนั้นเห็นมีคนอยู่ ๗ คนด้วยกัน คือสมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พระพี่เลี้ยง คุณจรูญ นายชิต นายบุศย์ และพยาน พยานไม่ได้สังเกตว่าพระวิสูตรเป็นอย่างไร และจะเกี่ยวขอไว้หรือไม่ไม่ทราบ และในตอนหลังนี้มีนายฉลาด นายมังกร ขุนวรศักดิ์ เข้ามา

พันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร *ย้อนถามทวนตอนต้นว่า* ขณะที่พยาน

เชิญพระสุพรรณภาชน์เข้าไปถวายในหลวง พยานเห็นหรือเปล่าว่า ทรงแต่งฉลองพระองค์อย่างไร

พยานตอบว่า ทรงฉลองพระองค์ชั้นในเชิ้ตขาว ท่อนล่างไม่ได้สังเกตเพราะมีผ้าคลุมอยู่

พยานให้การสืบไปว่า ขณะเมื่อได้ยินเสียงดังปัง พยานเข้าไปไม่ได้สังเกตว่าทรงฉลองพระองค์อะไร เพราะไปถึงก็หมอบอยู่ พระองค์ไม่ได้ทรงฉลองพระเนตร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้รับสั่งให้พยานไปตามหมอและมหาวงศ์ พยานจะไปเอารถ พอไปถึงประตูพิมานไชยศรี ก็พบหลวงนิตย์ ฯ นั่งรถไซคาร์ตำรวจยามในนั้นมา ทั้งนี้เพราะในหลวงองค์ปัจจุบันรับสั่งให้นายชิตไปตาม นายชิตก็ไปตามกรมวังให้ไปตามคุณหลวงนิตย์ ฯ แล้วก็ให้พยานไปตามอีก หลวงนิตย์ ฯ จะมาสองคนกับตำรวจหรือมีเจ้าหน้าที่อื่นอีก พยานไม่ได้สังเกต เมื่อพบหลวงนิตย์ ฯ แล้ว พยานก็เอารถจะไปตามมหาวงศ์ที่บ้านบางลำพู แต่พอมาถึงอนุสาวรีย์ทหารอาสาท้องสนามหลวงก็พบมหาวงศ์พอดี ก็เลยมาด้วยกัน รถที่มหาวงศ์มาก็เป็นรถหลวง แต่ใครจะไปตามมาไม่ทราบ เมื่อมาถึงมหาวงศ์อยู่ข้างล่าง พยานวิ่งขึ้นไปข้างบน เพราะจะต้องไปรับใช้ และต้องไปเอาน้ำแข็งด้วย ตอนกลับจากตามคนทั้งสองแล้ว คุณหลวงนิตย์ ฯ ทำแผล พยานก็มีหน้าที่เอาอ่างน้ำสำหรับเอาผ้าชุบเช็ดพระโลหิต แล้วก็เอาไปเทในราวสัก ๒ - ๓ อ่าง เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว เวลานั้นมีเจ้าคุณอนุรักษ์อยู่ด้วย แล้วจึงเปลี่ยนฉลองพระองค์ พยานเชิญพระองค์ขึ้นเปลี่ยนสนับเพลา คือกางเกงจีน แต่เสื้อเขาเปลี่ยนกันก่อน เวลาเปลี่ยนมีนายชิตและหลวงนิตย์ ฯ ด้วย คุณหลวงนิตย์ ฯ เช็ดเลือดที่พระพักตร์และที่พระองค์ที่เปื้อนทั่ว ๆ ไป ตอนทำแผลไม่ได้เห็นเห็นแต่ตอนเช็ด เมื่อเปลี่ยนฉลองพระองค์เสร็จแล้ว ก็มีหน้าที่ไปเอาน้ำแข็งมาวางรอบ ๆ แท่นพระบรมศพที่แท่นเดิมเพื่อหล่อพระบรมศพ สักครู่จึงได้เปลี่ยนใหม่เป็นพระแท่นบรรทมเล็ก ส่วนพระแท่นใหญ่ได้เชิญมาข้าง ๆ นั้น การที่เอาน้ำแข็ง

มาหล่อพระบรมศพและเปลี่ยนพระที่นี้เป็นคำสั่งของพระยาอนุรักษ์ พระแท่นบรรทมเล็กนี้ถ้าเรียกอย่างภาษาสามัญก็คือเก้าอี้นอน แล้วก็เอาน้ำแข็งวางใกล้ ๆ ขณะเปลี่ยนพระแท่น เจ้าคุณอนุรักษ์ไม่ได้บอกความประสงค์ ต่อมาอีกหลายวัน เจ้าหน้าที่ตำรวจมาถามว่าเปลี่ยนทำไม พยานจึงไปถามเจ้าคุณอนุรักษ์ ท่านบอกว่า เพื่อให้ความเย็นได้ใกล้พระองค์ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์และเปลี่ยนย้ายพระบรมศพแล้ว ระหว่างนั้นมีแขกอยู่ข้างล่างมากมายหลายคน ซึ่งมีทั้งคณะรัฐบาล พระบรมวงศานุวงศ์ และตำรวจ

เมื่อถูกถามว่า ในฐานะที่พยานเป็นหัวหน้าคนรับใช้ พยานทราบหรือเห็นไหมว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมีพระนิสัยชอบเล่นพระแสงปืน

พยานตอบว่า เคยเห็นก็เวลายิงเท่านั้น นอกจากนั้นไม่เห็น ปืนที่ทรงยิงเป็นปืนคาไบน์ก็มี ปืนเล็กก็มี ปืนยาวก็มี ทรงยิงเป็นคราว ๆ เป้าที่ทรงยิงเป็นรูปคนปักไว้ที่ดินแล้วก็ยิง ทรงยิงไม่สู้เสมอนัก เมื่อได้ปืนใหม่จากเมืองชล ท่านก็ทรงยิงติด ๆ กัน ๒ วัน เมื่อตอนไปหัวหินก็ทรงยิงเป้าที่ทะเล แต่ตอนกลับมานี้ไม่ได้ยิงเลย เวลายิงทรงยิงพร้อมกับในหลวงองค์ปัจจุบันและมีองครักษ์บ้าง พยานไม่ทราบว่าพระองค์ท่านมีปืนกี่กระบอก แต่เห็นมีหลายกระบอกเล็กบ้างใหญ่บ้าง ปืนที่ได้จากเมืองชลนั้นทหารเรือคือคุณหลวงสังวร ฯ ถวายมา และข้าหลวงภาคเหนือมาถวายอีก ๔ กระบอก หลวงสังวร ฯ ถวายปืนสั้น ๑ กระบอก ยาว ๑ กระบอก คือถวายทั้ง ๒ พระองค์ องค์ละ ๒ กระบอก นอกจากนั้นก็ไม่ทราบว่าใครจะมาถวายอีก สำหรับปืนกระบอกที่เกิดเหตุนี้ ตอนแรกพยานไม่เห็น มาเห็นตอนที่ท่านนายกรัฐมนตรีดู สำหรับปืนกระบอกนี้ พยานไม่ทราบว่าใครมาถวาย ตามระเบียบของพระราชวัง เมื่อใครมาเฝ้าก็มีบันทึกจดไว้ย่อ ๆ

(เจ้าหน้าที่ได้เอาเอกสารบันทึกชื่อผู้เข้าเฝ้าให้พยานดู พยานรับว่าเป็นบันทึกของกรมวัง)

พยานกล่าวว่า ตามระเบียบนั้น กรมวังนำผู้มาเฝ้ามาติดต่อกับมหาดเล็ก มหาดเล็กก็ไปทูล ถ้ามีพระบรมราชานุญาตแล้วจึงจะเชิญแขกไปถึงพระองค์ ส่วนการเข้าเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีนั้น เป็นหน้าที่ของฝ่ายข้าหลวง คือข้าหลวงฝ่ายในมาติดต่อกับข้าหลวงสมเด็จ ถ้าทรงอนุญาต ขอเรียนเพิ่มเติมว่า ถ้าท่านเสด็จอยู่ข้างหน้าก็เป็นหน้าที่ของมหาดเล็กทูลได้เหมือนกัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเคยมีรับสั่งหรือเคยพระราชทานโอกาสให้คนภายนอก มีพระบรมวงศานุวงศ์และคณะรัฐบาลร่วมโต๊ะเสวยในบางครั้ง แต่ไม่ใช่ทุกวัน

ตอนใกล้ชิดวันสวรรคต จะมีใครมาร่วมโต๊ะเสวยบ้างหรือไม่จำไม่ได้ จำได้แต่ห่างมาหลายวัน มีหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมชกับภริยา และหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์กับภรรยามารับประทานที่ขอบสระข้างพระพุทธรัตนสถานในบริเวณพระที่นั่งบรมพิมาน แต่จะเป็นต้นเดือนมิถุนายน หรือปลายเดือนพฤษภาคม จำไม่ได้ มาเวลา ๑๖.๐๐ น. เศษ กลับประมาณ ๑๗.๐๐ น. พยานเป็นผู้ปฏิบัติเอง นอกนั้นจำไม่ได้ ถ้าต้องการไปดูบันทึกได้ ที่พยานจำได้ก็เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจเคยไปซักพยานหนหนึ่งแล้ว

พยานปากนี้ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๒.๐๕ น. คณะกรรมการ ฯ จึงได้สั่งให้พักการสอบสวน และได้ดำเนินการสอบสวนต่อไปใหม่ในตอนบ่าย

ตอนบ่ายเวลา ๑๓.๔๐ น. คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนนายมณี บูรณสุต พยานปากที่ ๔ ต่อจากที่ได้ให้การค้างไว้ในตอนเช้า

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศยังประทับอยู่ต่างประเทศ พยานมีหน้าที่ดูแลรักษาเครื่องเสวย เครื่องใช้ โต๊ะ เก้าอี้ และภาชนะต่าง ๆ นอกจากงานประจำในวังแล้ว ถ้ามีพิธีเกี่ยวกับสำนักงานพระราชวังและทางการขอแรงมา พยานก็ไปช่วยทำด้วย เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จนิวัติพระนครคราวแรก พยานก็มีหน้าที่รับใช้พระองค์ท่าน หัวหน้าแผนกรับใช้คือนายฉัน หุ้มแพร เป็นผู้จัดมหาดเล็กรับใช้ เมื่อสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัวเสด็จกลับมาคราวนี้ พยานก็ได้เข้ารับใช้พระองค์ท่านตั้งแต่วันแรก พยานได้รับพระราชทานเงินเดือน ๑๔๐ บาท และมีครอบครัวแล้ว พยานไม่เคยรู้สึกเดือดร้อนเรื่องเงินทอง และเรื่องอื่น ๆ ก็ไม่มี พยานสังเกตว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ สมเด็จพระราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ทรงพระกรุณาพยานดี พยานไม่เคยได้รับพระราชทานสิ่งของอย่างใด นอกจากพระราชทานเงินให้ไปทำฟัน

สำหรับเวลากลางคืน เรื่องเวรนั้น พยานจัดให้มี ๒ เวร รวม ๕ คน แบ่งเป็นยามชั้นบน ๒ คน ชั้นล่าง ๒ คน และมีหัวหน้าคอยตรวจตราอีก ๑ คน ยามชั้นล่างประจำอยู่ที่ชายบันไดข้างล่าง ๒ คน ส่วนยามชั้นบนประจำอยู่ที่บันไดชั้นบน ๒ คน และมีหัวหน้าตรวจตราอีก ๑ คน (กรรมการให้พยานชี้บริเวณที่เวรชั้นล่างประจำในแผนที่) ยามนี้อยู่คู่กันและอยู่ข้างเดียวกัน เมื่อเวลาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าพระที่แล้ว ยามได้ย้ายที่นั่งตรงนั้นบ้างตรงนี้บ้าง แต่ก็ในบริเวณชั้นบันไดนั่นเอง ส่วนผู้ตรวจเวรก็อยู่ในบริเวณนั้น คนอื่น ๆ จะขึ้นไปไม่ได้ บันไดขึ้นตำหนักชั้นบนก็มียาม บันไดทางด้านห้องพระราชชนนี เมื่อเข้าพระที่แล้วปิดใส่กุญแจหมด เวลากลางคืนเมื่อคนหลับนอนกันหมดแล้วไฟฟ้าก็ดับ เหลือไว้ที่เฉลียงข้างหน้าและข้างหลัง ๒ แห่ง ไฟฟ้าข้างบนพระที่นั่งดับเป็นส่วนมาก เพราะเกรงแสงไฟจะลอดเข้าไปในห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แสงไฟระหว่างดวงต่อดวงส่องถึงกัน ไฟฟ้าที่สนามทางด้านหน้าและด้านหลังส่องถึงใต้ถุนพระที่นั่งชั้นล่างด้วย ทหารยามรักษาพระที่นั่งมีข้างหน้า ๒ คน และข้างหลังพระที่นั่ง ๒ คน ทหารยามนี้ประจำอยู่ที่บันไดล่างติดกับพื้นดินข้างละคน บันไดหลังพระที่นั่งชั้นล่างมีหลายบันได แต่มียามเฝ้าอยู่บันไดเดียว ทั้งนี้เพราะถ้ามีใครเข้าไปทางบันไดอื่นที่ไม่มียามเฝ้าก็เข้าไปข้างในไม่ได้ ในพระที่นั่งชั้นล่างโดยปรกติมีมหาดเล็กชาวที่นอนอยู่ตามเฉลียง พวกที่นอนเหล่านี้เป็นเวรกลับบ้านไม่ได้ ในคืนวันที่ ๘ พยานนอนตรงเฉลียงห้องรับแขกชั้นล่าง ในวันที่ ๘ นั้น พยาน

ไม่ได้กลับไปบ้านเลย พยานเข้านอนประมาณ ๗ ทุ่มเศษ ระหว่างเวลาหัวค่ำถึง ๗ ทุ่มเศษ พยานเห็นพวกยามอยู่ตามที่ ทหารยามก็อยู่ประจำที่ ก่อนเข้านอนไม่ได้ยินเสียงอะไรผิดปรกติ ส่วนไฟฟ้าก็ดับอย่างธรรมดา พยานนอนหลับรวดเดียวตลอดก่อนนอนได้สั่งทหารยามชื่ออุทัยให้ปลุกตอนตี ๕

พอรุ่งเช้า พยานตื่นขึ้นก็ต้มน้ำต้มนม ตามรับสั่งของพระราชชนนี เสร็จแล้วเชิญเครื่องพระสุพรรณภาชน์ขึ้นไปพร้อมกับนายมังกร มหาดเล็ก พยานได้แลเห็นสมเด็จพระราชชนนีเป็นคนแรก นายชิตกับนายบุศย์ไม่เห็น และเวลานั้นคนชั้นล่างยังตื่นไม่หมด คือตื่นบ้างไม่ตื่นบ้าง เฉพาะพวกที่มีหน้าที่ที่จะต้องทำตอนเช้าตื่นกันหมดแล้ว เช่น พยาน นายอุทัย นายมังกร กำหนดเวลาที่มีผู้ตื่นนอนทั้งหมดโดยปรกติก็ราว ๘ นาฬิกา เมื่อพยานเชิญพระเครื่องตามเสด็จพระราชชนนีเข้าไป ได้ไปทางระเบียงหลังเข้าทางห้องแต่งพระองค์ พยานเข้าไปใกล้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พอที่จะถวายพระสุพรรณภาชน์ได้ ได้แลเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่บนพระแท่น พระวิสูตรแหวกอยู่ พระวิสูตรเป็นมุ้งผ้าโปร่งมองเห็นตลอดพระแท่นสูงประมาณศอกเศษ ใต้พระแท่นไม่ได้สังเกตว่าเป็นอย่างไร ในห้องพระบรรทม พยานไม่เคยเข้าไป ถ้ามีราชการก็ต้องบอกมหาดเล็กห้องพระบรรทม พยานไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับห้องพระบรรทม ก่อนที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จกลับจากเมืองนอก พยานได้เคยเข้าไปในห้องพระบรรทม สังเกตเห็นเพดานเป็นรูปโดม มีรูปเทวดาเขียนไว้ทั้ง ๔ ด้าน มองจากเบื้องล่างจะเห็นช่องหลายช่องเป็นช่องประกอบลวดลาย

พยานได้มองเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเต็มตา แต่ไม่ได้สังเกตว่าทรงฉลองพระเนตรหรือเปล่า พระพักตร์ของพระองค์ท่านเป็นปรกติ เมื่อถวายน้ำมันละหุ่งแล้วในหลวงทรงบ้วนพระโอษฐ์ เวลาพยานกลับออกมา พระราชชนนีก็ยังอยู่กับพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังคงทรงประทับอยู่ในท่าเดิม

เมื่อพระราชชนนีถวายน้ำมันละหุ่งนั้น ได้ดำรัสกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแต่ในเรื่องให้เสวยน้ำมันละหุ่ง นม และบ้วนพระโอษฐ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ดำรัสกับพระราชชนนีแต่อย่างใด เวลาที่พระราชชนนีกับพยานเข้าไปในห้องพระบรรทม จำได้ว่าเป็นเวลาย่ำรุ่งเศษ ที่รู้ว่าย่ำรุ่งก็เพราะนาฬิกาของยามมี เมื่อกลับออกมาจากห้องพระบรรทม พยานถือถาดลงมา และได้ขึ้นไปถวายโอวัลตินแก่พระราชชนนีอีกตามที่ทรงพระราชประสงค์ พยานขึ้นไปตอนนี้ไม่ได้เห็นคนอื่น ถวายเสร็จแล้วก็ลงมา ต่อจากนี้ได้ขึ้นไปชั้นบนอีก เมื่อได้รับรายงานว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จแล้ว เวลานั้นประมาณ ๘.๐๐ น. เศษ เมื่อได้ขึ้นไปตรวจตราเสร็จเรียบร้อยแล้วก็กลับลงมาข้างล่างและไม่ได้ขึ้นไปอีก สักครู่หนึ่งได้ยินเสียงปืนประมาณเวลา ๙.๓๐ น. เศษ ขณะนั้นพยานอยู่กับนายมงคลและขุนวรศักดิ์ เมื่อได้ยินเสียงปืนจึงได้วิ่งออกมาเพื่อถามดูว่า ใครทำอะไร เพราะพยานมีหน้าที่ดูแลพระที่นั่ง และรู้ว่าขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศยังบรรทม พยานไม่นึกว่าจะเกิดเหตุอะไรขึ้น เสียงปืนที่พระที่นั่งแต่ก่อน ๆ นานมาแล้วได้ยินบ่อย ๆ เท่าที่จำได้ตอนที่ข้าหลวงภาคเหนือนำปืนมาถวายใหม่ ๆ ต่อจากวันนั้นราวหนึ่งหรือสามวันได้ยินเสียงปืนเสมอ ต่อจากนั้นมาก็ไม่ได้ยินอีก ที่พยานวิ่งออกมาเมื่อได้ยินเสียงปืนนั้นเพราะผิดสังเกต โดยปรกติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงยิงปืนเล่น มักทรงยิงตอนสาย ๆ ๑๑.๐๐ น. ถึงตอนบ่าย แต่ในวันนั้นยังเช้าอยู่ และรู้ว่าพระองค์บรรทม ขณะได้ยินเสียงปืน คนข้างล่างไม่มีใครวิ่ง มีแต่ถามกัน ทหารยามก็ยังประจำอยู่ที่ที่ของเขา คนภายนอกพระที่นั่งไม่เห็นมีใครวิ่ง และเมื่อเกิดเหตุแล้ว พยานไม่ได้ตรวจดูตามประตูและหน้าต่าง

ตอบพลตรีวิเชียร สุตันตานนท์ กรรมการ ฯ : การจัดเวรในพระที่นั่งจัดแต่ครั้งนายฉัน หุ้มแพร คำสั่งจัดเวรเป็นคำสั่งภายใน เป็นลายลักษณ์อักษรก็มี ด้วยวาจาก็มี ผู้อยู่เวรถ้าจะลาต้องลากับหัวหน้าเวร แล้วหัวหน้าเวรเสนอใบลามาที่พยาน

พยานเป็นผู้สั่งอนุญาต ในคืนวันที่ ๘ ใครจะลาบ้างพยานไม่ทราบ เพราะจำไม่ได้ ตามธรรมดาไฟฟ้าในพระที่นั่งเคยเสียบ่อย ๆ แต่ในคืนนั้นไม่เสีย

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : เวลาที่พยานเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงพระแสงปืน ส่วนมากเป็นปืนยาว ปืนสั้นไม่ได้สังเกต มีทั้งใหญ่และเล็ก เวลาที่พยานขึ้นไปที่ห้องพระบรรทมหลังจากเกิดเหตุแล้ว ได้สังเกตเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ทรงฉลองพระเนตร พยานเห็นเลือดทั่วไปทั้งพระพักตร์ ปรกติพระองค์ทรงฉลองพระเนตรเสมอ ไม่เคยทรงถอดทรงสวมใส่อยู่เสมอ ไม่มีใครมาพูดเรื่องเหตุสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตกับพยานเลย ขณะที่พยานเข้าไปเห็นพระบรมศพครั้งแรก ไม่ได้ยินใครพูดหรือถามกันถึงเรื่องอะไรเลย เพราะต่างคนต่างก็เห็นเหตุการณ์ด้วยกัน ไม่มีใครซุบซิบกัน

เกี่ยวกับเรื่องหม่อมราชวงศ์เสนีย์และหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ที่ตอบตำรวจไปแล้วนั้น ความจริงไม่ได้อยู่ในความสังเกตของพยานว่าจะมีใครได้ไปเฝ้าในหลวงในพระบรมโกศบ้าง แต่ตำรวจที่ไปสอบสวนพยานที่พระบรมมหาราชวังได้ถามพยานก่อนว่า หม่อมราชวงศ์เสนีย์และหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์มาเฝ้าและพระราชทานเลี้ยงที่ขอบสระจริงหรือไม่ พยานจึงนึกขึ้นได้และได้ตอบตำรวจไป ส่วนคนอื่น ๆ จะมีอีกหรือไม่ พยานจำไม่ได้

เกี่ยวกับพระอารมณ์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในตอนหลัง ๆ ไม่รู้สึกว่าเปลี่ยนแปลงอย่างใด ไม่หงุดหงิด โดยเฉพาะในวันที่ ๘ มีพระอาการซึมบ้างเล็กน้อยเนื่องจากทรงประชวร แต่ยังคงปราศรัยได้ดี

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : นายชิต นายบุศย์นั้น นายฉันหุ้มแพร จัดไว้ให้เป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม โดยปรกติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมในราว ๓ ทุ่มเศษ ในเช้าวันเกิดเหตุเนื่องจากได้เสวยน้ำมันละหุ่ง พยานเข้าใจว่าคงจะบรรทมต่อไป ตามธรรมดาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสวย

พระกระยาหารประมาณ ๙.๐๐ น. เศษ ทุกวัน

เมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว ในพระบรมมหาราชวังพยานไม่ได้ยินใครพูดอะไรกันเกี่ยวกับการสวรรคต ต่างคนต่างทำงานกันไปตามหน้าที่ ไม่เห็นมีใครพูดว่าถูกลอบปลงพระชนม์หรือทรงยิงพระองค์เอง และถ้าจะมีผู้แปลกปลอมขึ้นไปปลงพระชนม์มหาดเล็กก็จะต้องเห็น พยานไม่เคยได้ยินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศรับสั่งถึงเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับใครเลย เพราะพยานมีหน้าที่รับใช้ใกล้ชิดก็แต่เวลาเสวยเท่านั้น

ตอบพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ : พยานอยู่ใกล้ชิดพระองค์ท่านมาก จึงรู้สึกเสียใจ เพราะพระองค์ท่านทรงเป็นที่พึ่งของพยาน พยานรู้สึกเสียดายมาก พยานจงรักภักดีในพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง พระองค์ไม่เคยทรงว่ากล่าว ได้ทรงอุปถัมภ์ตลอดมา พยานไม่เคยคิดว่าใครจะเป็นผู้ปลงพระชนม์หรือทรงยิงพระองค์เอง ความรู้สึกของพยานเฉย ๆ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าจะไม่จงรักภักดี พยานไม่กลัวอะไรทั้งสิ้น ถ้ารู้เป็นต้องบอกตรง ๆ ถึงการบอกจะต้องทำให้พยานตายก็ไม่กลัว พยานไม่รู้เป็นความสัตย์จริง

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืน พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จมาทางด้านหน้า เพื่อจะเสด็จไปห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ แล้วอ้อมไปทางด้านหลัง ทรงเข้าทางห้องแต่งพระองค์ไปยังห้องพระบรรทม พยานไม่ทราบว่า เพราะเหตุใดพระราชชนนีจึงไม่เสด็จเข้าทางด้านหน้าทางห้องทรงพระอักษร แต่ได้อ้อมไปเข้าทางห้องแต่งพระองค์ซึ่งอยู่ทางด้านหลัง เมื่อพยานตามไป ได้แลเห็นพระราชชนนีโถมเข้าไปกอดพระบรมศพ พระราชชนนีทรงแหวกพระวิสูตรเข้าไป และเข้าใจว่าได้เห็นนายชิตถือประตูพระวิสูตรอยู่ ประตูพระวิสูตรเปิดอยู่ก่อนหรือไม่ ไม่ได้สังเกต พยานไม่สงสัยว่าใครจะแปลกปลอมขึ้นไป เพราะมียามที่พยานไว้วางใจ พยานแน่ใจว่าไม่มีใครแปลกปลอมขึ้นไปได้

ตอบพลเรือตรีแชน ปัจจุสานนท์ กรรมการ ฯ : ตอนพยานเข้าไปในห้องพระบรรทมในตอนแรกไม่เห็นพระแสงปืนเลย ปลอกกระสุนก็ไม่เห็น ได้ทราบภายหลังว่า พระเนื่องหยิบเอาไป ขณะชุลมุนกันครั้งแรกในห้องพระบรรทม คุณจรูญได้แต่ร้องไห้ พยานเห็นนายบุศย์อยู่ที่ห้องแต่งพระองค์ จะยืนหรือนั่งพยานไม่ทันสังเกต ส่วนนายชิตไม่เห็นทำอะไร เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันรับสั่งให้พยานไปตามแพทย์และมหาวงศ์ พยานก็รีบลงมาตามรับสั่ง พยานอยู่ในห้องพระบรรทมไม่นานนัก

ตอบพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : นายชิตที่มาตอนเช้ากับพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร เพื่อนำหีบไปทำพระตรา กลับมาเมื่อไรไม่ทราบ นายชิตได้เปิดพระวิสูตรภายหลังที่พระราชชนนีเสด็จเข้าไปในพระวิสูตรแล้ว ประตูห้องทรงพระอักษรโดยปรกติปิดเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าพระที่ และเปิดเมื่อบรรทมตื่น พยานไม่ได้ยินใครพูดว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถูกปืนเพราะอะไร ไม่มีใครพูดเรื่องสาเหตุสวรรคตกับพยานเลย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้นมีแต่คนจงรักภักดี ไม่มีใครเกลียดชังพระองค์ ในการจะเสด็จกลับไปเมืองนอกครั้งนี้มีพระราชประสงค์ให้นายบุศย์ตามเสด็จไปด้วย เพราะพระองค์ท่านทรงโปรดนายบุศย์มาก

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ระหว่างพระพี่เลี้ยงเช็ดพระโลหิตอยู่ ได้ยินพระราชชนนีกรรแสงแต่อย่างเดียว จำไม่ได้ว่ารับสั่งว่ากระไรบ้าง ได้ยินแต่เพียงทำนองว่า "ท่านจะอยู่ไปมีประโยชน์อะไร" หรืออย่างไรพยานก็ฟังไม่ถนัด

ตอบประธานคณะกรรมการ ฯ : ที่พระพี่เลี้ยงเบิกความว่านางสาวจรูญได้ยินนายชิตทูลพระราชชนนีว่า ทรงยิงพระองค์เองนั้น ถ้าเช่นนั้นนายชิตเขาก็ต้องเห็นพระองค์ทรงยิงพระองค์เท่านั้น

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : คนที่เข้ามาทำงานใหม่ในราชสำนักชั้นหัวหน้าแผนกขึ้นไป มีนายพินิจ ปทุมรส เข้ามาทำเมื่อไร จำไม่ได้ แต่จำได้ว่า ก่อนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากสวิส สำหรับหม่อมหลวงสล้าง ลดาวัลย์ ได้เข้ารับหน้าที่หัวหน้าแผนกโยธาในกองมหาดเล็ก หรือกองสวนเดิม ซึ่งขึ้นอยู่กับแผนกรับใช้ เคยรับใช้ในหลวงในพระบรมโกศตั้งแต่คราวเสด็จนิวัติพระนคร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ คราวนี้เข้าไปอยู่ในแผนกโยธาตั้งแต่เมื่อพระยาอนุรักษ์ ฯ เป็นหัวหน้ามหาดเล็กแล้วไม่กี่วัน พยานไม่เคยเห็นพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศกริ้วเลย

จบคำให้การพยานปากที่ ๔ เมื่อเวลา ๑๕.๔๕ น.

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๙

✦ ✦ ✦

วันนี้เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้ คือ **นายบุศย์ ปัทมศริน**

นายบุศย์ ปัทมศรินได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประสงค์ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นายบุศย์ นามสกุล ปัทมศริน อายุ ๔๑ ปี รับราชการในกองมหาดเล็ก แผนกรับใช้ มีหน้าที่รับใช้ในหลวง เป็นมหาดเล็กห้องบรรทม ภรรยาชื่อ นางบุญสม ไม่มีบุตร บิดาชื่อ ร้อยโทขุนวิสูตรเสนีย์ เป็นทหารบกอยู่ต่างจังหวัด ขณะนี้อยู่ที่เชียงใหม่ เป็นนายทหารกองหนุน บิดากับมารดาของพยานได้เลิกร้างจากกันตั้งแต่พยานยังไม่เกิด พยานไม่ได้ใช้นามสกุลของบิดา แต่ได้ใช้นามสกุลของลุง ซึ่งเป็นพี่ของแม่ พยานมีพี่น้อง ๓ คน บิดาเดียวกัน พยานเป็นน้องสุดท้อง พี่สองคนของพยานเป็นผู้ชายทั้งคู่ คนโตชื่อ นายบุณยะ ตายไปประมาณราว ๒ ปีเศษ ก่อนตายทำงานอยู่กรมมหาดเล็กในหน้าที่มหาดเล็กวรภาชน์ ขณะนั้น

พยานยังเป็นนักเรียนอยู่ พี่ชายคนที่สองชื่อ ดิษฐ์ ใช้นามสกุล อรุณพงศ์ ได้ตายเสีย แต่เมื่อพยานยังเล็ก ๆ อยู่ ประมาณ ๓๐ ปี เห็นจะได้ นอกจากนี้ไม่มีพี่น้อง เมื่อมารดาของพยานเลิกกับบิดาแล้วก็มิได้มีสามีใหม่อีก มารดาพยานทำงานอยู่ในวังหลวงในหน้าที่กรมโขลน เวลานี้ออกมาประมาณสัก ๖ ปีแล้ว แต่ยังได้เบี้ยบำนาญเดือนละ ๒๔ บาททุกเดือน ที่มารดาพยานมาทำงานในวัง ใครจะเป็นคนฝาก ไม่ทราบ เพราะพยานยังเด็ก มารดาพยานจะไปมาหาสู่กับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นเจ้าขุนมูลนายผู้ใดบ้างหรือไม่ พยานไม่ทราบ เวลานี้มารดาพยานอยู่ที่จังหวัดนนท์ ไปอยู่ตั้งแต่ออกจากงาน เจ้านายที่เคารพของมารดาพยาน ก็มีคุณท้าววรลักขณานนท์ อยู่ในวังเดี๋ยวนี้ตายแล้ว บิดาของพยานจะมีพี่น้องกี่คนไม่ทราบ เพราะแม่ไม่ได้บอก ส่วนมารดาของพยานมีพี่น้อง ๓ คน คือ พี่คนหนึ่ง น้องสองคน พี่ชื่อ เล็ก เป็นผู้ชาย ตายมาประมาณ ๑๐ หรือ ๒๐ ปีแล้ว น้องของมารดาพยาน คนที่หนึ่งชื่อ ดัด เป็นผู้ชาย ตายมาประมาณ ๗ - ๘ ปีแล้ว เมื่อก่อนตาย พยานเคยเห็นทำงานเป็นนายทหารบก มียศเป็นนายร้อยเอกหลวงยุทธภัณฑ์ ไม่ทราบว่าประจำอยู่ในหน่วยไหน หลวงยุทธภัณฑ์ไม่มีบุตร เวลานี้ตายไปแล้ว น้องสุดท้องของมารดาพยานชื่อเคลือบ เป็นผู้ชาย บวชเป็นพระอยู่วัดโพธิ์ ตายมาประมาณ ๔๐ กว่าปีแล้ว

มารดาของภรรยาพยานชื่อ ตาล มีบิดาชื่อ นายเพิ่ม นามสกุล ชิ่มฉัง มีน้อง ๑ คน ชื่อ นายสม อยู่จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำงานอะไรไม่ทราบ ญาติทางภรรยาของพยานไม่เคยติดต่อกับพยานเลย

พยานไม่เคยเป็นทหารหรือตำรวจ ไม่เคยมีปืน และไม่เคยยิงปืน พยานเข้ารับราชการมา ๑๐ กว่าปีแล้ว เริ่มรับราชการราวปี พ.ศ. ๗๐ ออกจากโรงเรียนก็เข้ารับราชการในกองมหาดเล็ก พระยาบริรักษ์ราชมณเฑียรเป็นคนสั่งบรรจุ พยานเข้าทำงานครั้งแรกในหน้าที่มหาดเล็กวรภาชน์ ในสมัยรัชกาลที่ ๗ และได้รับราชการติดต่อเรื่อยมาจนบัดนี้ ระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศยังเสด็จอยู่

เมืองนอก พยานทำหน้าที่มหาดเล็กอยู่ในแผนกรับใช้ และเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จกลับมาเมืองไทยครั้งแรก พยานทำหน้าที่ตั้งเครื่องในพระที่นั่ง และได้ทำอยู่ตลอดเรื่อยไป จนพระองค์ท่านเสด็จกลับเมืองนอก เมื่อเสด็จกลับแล้ว พยานก็กลับมาประจำหน้าที่แผนกรับใช้ตามเดิม

ในตอนที่พระองค์ท่านเสด็จกลับมาในคราวหลังนี้ พยานทำหน้าที่มหาดเล็กห้องพระบรรทม โดยนายฉัน หุ้มแพร หัวหน้าแผนกรับใช้เป็นคนจัด มหาดเล็กห้องพระบรรทมมีด้วยกันทั้งหมด ๔ คน คือ นายชิต สิงหเสนี นายเฟื่อง จันทนดิลก นายเวก สุนทรรัตน์ และพยาน มหาดเล็กห้องบรรทมมีหน้าที่รับใช้ภายในห้องบรรทม หน้าที่รับใช้นี้ คือรับใช้ทั่ว ๆ ไปในส่วนพระองค์ท่านจะใช้สอยในข้าวของ ๆ พระองค์ มีการแต่งพระองค์ท่าน ตลอดจนที่ท่านจะทรงใช้

มหาดเล็กห้องบรรทมแบ่งเป็น ๒ พวก พวกละ ๒ คน อยู่ห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ๒ คน อยู่กับสมเด็จพระอนุชา ๒ คน แบ่งเวรอยู่กันคนละ ๒๔ ชั่วโมง การอยู่เวรนี้ นายฉัน หุ้มแพรเป็นคนจัด และได้จัดตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับมาคราวนี้ พวกที่อยู่ห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ คือนายชิตและพยาน สำหรับห้องพระอนุชามีนายเฟื่องกับนายเวก เวรที่จัดอยู่ห้องบรรทมเป็นเวรประจำ ไม่มีการสับเปลี่ยนกัน ทั้ง ๔ คนนี้อยู่ในความควบคุมของหัวหน้าแผนก คือนายฉัน ถ้าหัวหน้าแผนกรับใช้ไม่อยู่ ก็ให้นายชิตเป็น แต่ไม่ได้แต่งตั้ง คือถือว่านายชิตเป็นผู้มีอาวุโส เพราะเขามียศสูงกว่า แต่นายชิตไม่มีอำนาจสั่งงาน การเข้าเวร เข้าตั้งแต่ ๑๑.๐๐ น. ของวันนี้ และออก ๑๑.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น แต่ถ้ามีงาน เวรอีกคนหนึ่งอาจจะมาอยู่ช่วยด้วย

พยานเข้าเวรตั้งแต่วันที่ ๘ พยานได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนท่านจะเข้าบรรทม พยานต้องเอาเทียนไปถวายตอน ๓ ทุ่ม พยานรับใช้ไม่ตลอดคืน พอบรรทมแล้ว พยานก็กลับไปนอนที่แผนกรับใช้ เพราะท่านบรรทมแล้วก็ไม่มีงานอะไร

จะทำ การกลับไปนอนนี้ กลับเป็นปรกติ พยานไปนอนที่แผนกรับใช้ทางข้างประตูพิมานไชยศรี และกลับมาทำงานในราว ๗.๐๐ น. เศษ พยานขึ้นทางอัฒจันทร์หน้าพระที่นั่ง เมื่อขึ้นมา พยานเห็นทหารยามอยู่ที่ประตูอัฒจันทร์ชั้นล่าง ๒ คน และตรงเชิงบันไดชั้นล่างมีทหารยามอยู่ ๑ คน (พยานชี้แผนที่ให้ดู) เมื่อพยานขึ้นไปชั้นบน ที่ชั้นบนนั้นมีพวกมหาดเล็กไปตั้งเครื่องเช้า กี่คนจำไม่ได้ แต่มากกว่า ๒ คนขึ้นไป เขาตั้งเครื่องอยู่ทางด้านมุขทางวัดพระแก้ว แล้วพยานได้ไปเอาน้ำส้มคั้นจากมหาดเล็กตั้งเครื่อง จะเอาไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เอาไปวางไว้ที่โต๊ะแล้วออกไปนั่งที่เฉลียงทางด้านห้องแต่งพระองค์ด้านหลัง (พยานชี้แผนที่) เมื่อพยานนั่งนั้น มองไม่เห็นพวกมหาดเล็กตั้งเครื่อง ตอนที่ออกมานั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงตื่นบรรทมหรือยังไม่ทราบ เพราะไม่เห็น ถ้าท่านตื่นแล้วจะต้องผ่านห้องแต่งพระองค์ไปห้องสรง ในราว ๘.๐๐ น. เศษ เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกจากห้องสรง แต่ตอนเข้าห้องสรงไม่เห็น เพราะพยานดูเหมือนจะอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ เมื่อเห็น จึงเอาน้ำส้มเข้ามาถวาย พระองค์ท่านกำลังทรงดำเนินอยู่ตรงกลางห้องแต่งพระองค์ แล้วดำเนินต่อไปเข้าห้องพระบรรทม แล้วโบกพระหัตถ์ไม่รับน้ำส้ม ตอนที่พยานเห็นนี้ ไม่ได้ทรงฉลองพระเนตร เมื่อทรงโบกพระหัตถ์พยานก็กลับออกมานั่งคอยอยู่ที่เดิม ส่วนพระองค์ท่านจะไปที่ไหนอีก ไม่ทราบ ตอนโบกพระหัตถ์นั้น ท่านอยู่ในพระวิสูตร พยานอยู่ตรงลับแลห้องแต่งพระองค์ พยานมาอยู่หน้าห้องแต่งพระองค์คนเดียว ไม่มีใครผ่านไปมาเลย ต่อมามีนายชิตขึ้นมาอีกคนหนึ่ง ประมาณระหว่าง ๘.๐๐ น. เศษ ได้ทราบตอนหลังว่า มาวัดพระตราเพื่อไปทำหีบ พระตราอยู่ในห้องแต่งพระองค์ นายชิตกับพยานนั่งกันอยู่ตามยาวของเฉลียง พยานนั่งตรวจหนังสือพิมพ์ ที่นายชิตไม่เข้าไปวัดพระตราก็เพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังไม่ตื่นบรรทม และต่อมาสักครู่หนึ่ง ในหลวงองค์ปัจจุบันนี้เสวยเครื่องเช้าเสร็จแล้ว ก็เสด็จมารับสั่งถามว่า ในหลวงเป็นยังไง พยานได้กราบทูลว่า พระองค์ท่านออกจากห้องสรงแล้วเข้าห้องพระบรรทม ท่านก็เสด็จไป

พยานนั่งอยู่กับนายชิตประมาณ ๙.๐๐ น. เศษ ในหลวงองค์ปัจจุบันจึงเสด็จมา แต่เมื่อตอนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จไปห้องเสวยนั้น พยานไม่เห็น เพราะไปทางด้านหน้า ที่ทรงถามนั้น เพราะเหตุที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประชวร เมื่อถามแล้ว ก็กลับไปทางห้องเสวยทางด้านหลัง (พยานชี้แผนที่) เพื่อไปยังห้องท่าน พยานกับนายชิตก็นั่งอยู่ด้วยกันต่อไป พยานไม่เห็นนายมณีผ่านไปมาเลย พอนั่งได้สักครู่ ประมาณ ๒๐ นาที ก็ได้ยินเสียงดังปัง พยานตกตะลึงอยู่ครู่หนึ่ง ไม่ทราบว่าเสียงอะไร และดังมาจากไหน ได้ยินเสียงดังปังเดียว พยานเห็นนายชิตวิ่งเข้าไปดู ที่เห็นห่างจากพยานยืนอยู่ประมาณ ๓ เมตร พยานยังคงนั่งอยู่ พอเขากลับมา พยานก็ถามว่าเกิดอะไรขึ้น เขาไม่บอก คงวิ่งเลยไปบอกสมเด็จพระราชชนนีทางเฉลียงด้านหน้า พยานไม่ได้สังเกตว่าหน้าตาเขาเป็นอย่างไร ที่เขาไม่บอก เห็นจะกำลังตกใจ

ในระหว่างที่นายชิตวิ่งไป พยานก็ออกวิ่งไปเหมือนกัน แต่ไปคนละด้าน หลังจากที่นายชิตวิ่งผ่านไปประมาณ ๑ นาที ตอนที่พยานวิ่งไป ไม่เห็นใครออกจากห้องบรรทม และไม่เห็นมีใครอยู่บนนั้น ที่พยานวิ่งไป ก็ไม่รู้ว่าจะไปดูที่ไหน พยานวิ่งไปถึงห้องพระภูษา เดี๋ยวก็เห็นสมเด็จพระราชชนนีวิ่งทรงกรรแสงมา จึงวิ่งกลับมาหน้าห้องแต่งพระองค์อีก ในระหว่างที่วิ่งไปหน้าห้องพระภูษา พยานไม่เห็นใครวิ่งสวนมา พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีวิ่งไปในห้องบรรทม ต่อมาก็คุณจรูญ พอพยานมาจวนถึงห้องแต่งพระองค์ ในหลวงปัจจุบันก็ทรงออกมาจากห้องบรรทม รับสั่งใช้ให้พยานไปตามหมอ พยานก็ลงไป พอเขาบอกว่าไปตามแล้ว จึงขึ้นมาเข้าห้องบรรทม เวลานั้นไม่ทราบว่านายชิตอยู่ที่ไหน แต่นายชิตไม่ได้อยู่ในห้องบรรทม ในระหว่างที่พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีวิ่งเข้าห้องบรรทมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ จนถึงเวลาที่ในหลวงปัจจุบันทรงใช้พยาน ไม่เห็นนายชิตเลย เมื่อพยานเข้าไปในห้องพระบรรทม พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีกำลังทรงกรรแสงอยู่ตรงพระบาทในพระวิสูตร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบรรทมหงาย (พยานทำท่าให้ดู)

พระหัตถ์และพระเศียรพยานไม่ได้สังเกตว่าเป็นอย่างไร พยานเห็นในหลวงองค์ปัจจุบันกำลังทรงประคองสมเด็จพระราชชนนีอยู่บนพระแท่น นอกจากนี้ มีพระเนื่องกำลังทำความสะอาดเช็ดเลือดอยู่บนพระที่ในพระวิสูตร ตอนนั้นเอาพระวิสูตรขึ้นแล้ว นอกนั้นก็มีพวกข้าหลวงและมหาดเล็กอื่น ตอนคุณพระพี่เลี้ยงและนายชิตช่วยทำความสะอาด พยานได้ช่วยในหลวงองค์ปัจจุบันประคองสมเด็จพระราชชนนีไปประทับบนเก้าอี้ปลายพระแท่น พยานไม่ได้ช่วยทำความสะอาดพระศพ และไม่เห็นปืน มาเห็นตอนหลังเมื่อวางอยู่บนหลังตู้ ในระหว่างที่พระพี่เลี้ยงและนายชิตทำความสะอาดพระศพ พยานยังไม่เห็นปืน มาเห็นตอนสมเด็จพระราชชนนีทรงกรรแสง ที่พยานเห็นเพราะเหลือบไปดู ใครหยิบไปวางไว้ไม่ทราบ ต่อมาภายหลังจึงได้ทราบจากพระพี่เลี้ยงว่า พระพี่เลี้ยงหยิบไปไว้

พอหลวงนิตย์ ฯ มา สมเด็จพระราชชนนีรับสั่งว่า ตรวจดูซิ มีหวังไหม คุณหลวงนิตย์ ฯ ตรวจดูแล้วบอกว่าไม่มีหวัง แล้วสมเด็จก็รับสั่งว่า ให้ทำเสียให้สะอาดซิ อย่าให้พระโลหิตเปื้อนอยู่อย่างนั้น แล้วคุณหลวงนิตย์ ฯ ก็ทำความสะอาด และพวกที่ทำความสะอาดนี้ก็ได้เปลี่ยนฉลองพระองค์ สนับเพลา และพระเขนย พยานไม่ได้ช่วย เปลี่ยนแล้วชาวที่เอาไป พยานไม่ทราบว่าเขาเอาลงไปทำอะไร และเวลานี้ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน

ตอนตำรวจขึ้นไป พยานไม่ได้อยู่บนนั้น ได้ลงมาอยู่ข้างล่าง ตำรวจขึ้นไปเห็นจะราว ๆ ๑๐.๐๐ น. เศษ วันนั้นเอง ในการสอบสวนนี้ ตำรวจไม่ได้เอาพระแสงปืนมาให้พยานดู พระแสงปืนของพระองค์ท่านทุกกระบอก พระองค์ท่านทรงเก็บไว้เอง และไม่ยอมให้ใครเข้าไปหยิบ เว้นไว้แต่จะรับสั่งใช้ พระแสงปืนเหล่านี้ไม่ได้ทำบัญชีไว้ และไม่มีใครมีหน้าที่เก็บพระแสงปืนของพระองค์ท่าน นอกจากพระองค์ท่านเอง พยานไม่ทราบว่า พระองค์ท่านมีพระแสงปืนจำนวนเท่าใด แต่ทราบว่ามีหลายกระบอกด้วยกัน พระองค์ท่านทรงเก็บพระแสงปืนไว้ที่ในตู้ ในห้องทรง

พระอักษรก็มี และที่ในตู้ข้างพระแท่นก็มี แต่จะมีจำนวนกี่กระบอก พยานไม่ทราบ พยานเคยทราบว่า พระแสงปืนของพระองค์ท่านถูกขโมยไป ๑ กระบอก แต่จะเป็นปืนชนิดไหน พยานไม่ทราบ เพราะว่าพระแสงปืนที่หายนี้ ไม่ได้เก็บไว้ในห้องพระบรรทม แต่อยู่ทางแผนกรถยนต์ ซึ่งทางแผนกนี้เขาจะเก็บไว้ที่ไหน พยานไม่ทราบได้ เพราะเป็นหน้าที่ของแผนกรถยนต์เขาจัดการ พระแสงปืนกระบอกที่หายนี้ พยานทราบว่า สำหรับพระองค์ท่านทรงใช้ขณะเสด็จไปรถยนต์ ไม่ได้เก็บไว้ในพระที่นั่งด้วยเลย

พยานไม่ได้สังเกตเห็นปลอกกระสุนปืนเลย แต่เมื่อตำรวจไปสอบสวนนั้น นายชิตเป็นคนนำเอาพระแสงปืนลงมาจากลิ้นชักตู้ฉลองพระองค์ การที่พระแสงปืนไปอยู่ในลิ้นชักตู้นั้น ก็เพราะพยานเป็นคนหยิบเอาไปจากหลังตู้วิทยุ แล้วไปเก็บไว้ในลิ้นชักตู้ การที่พยานหยิบไปก็เพราะพยานเห็นว่า ขณะนั้นพระราชชนนีกำลังเศร้าโศกพระทัยมาก และพระแสงปืนก็วางอยู่ใกล้พระองค์ พยานจึงเอาไปเก็บไว้ พยานหยิบพระแสงปืนไปเก็บในขณะที่พระราชชนนีกำลังทรงกรรแสงกอดพระบรมศพอยู่

พยานปากนี้ ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๑.๕๕ น. คณะกรรมการ ฯ จึงได้สั่งพักการสอบสวน และได้ดำเนินการสอบสวนต่อไปใหม่ในตอนบ่าย

ตอนบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวน ฯ ได้เปิดดำเนินการสอบสวนนายบุศย์ ปัทมศริน ต่อจากที่ได้ซักถามไว้ในตอนเช้า

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : แรกเริ่มพยานเข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กรับใช้ ได้รับพระราชทานเงินเดือน ชั้นต้น ๒๑ บาท และได้เลื่อนเงินเดือนต่อมาเป็นลำดับ จนบัดนี้ พยานได้รับเดือนละ ๖๕ บาท การได้เลื่อนเงินเดือนนั้น เพราะพยานได้ทำราชการเป็นที่เรียบร้อยตลอดมา สำหรับเงินเดือน จะว่าพอใช้ก็พอใช้ เพราะพยานพยายามไม่ให้ขาดแคลน นอกจากภรรยาที่จะต้องเลี้ยงดูแล้ว ก็ให้เงินแก่มารดาด้วย การเงินของพยานไม่ฝืดเคือง ไม่เคยขอพระราชทานสิ่งใดจาก

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์หรือจากพระราชชนนี พระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ หรือพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ไม่เคยพระราชทานสิ่งใด มาพระราชทานตอนสุดท้าย เพื่อให้ตัดเครื่องแต่งตัวตามเสด็จไปเมืองนอก เรื่องนี้ในหลวงในพระบรมโกศโปรดเกล้า ฯ ให้ตามไป พระราชชนนีได้มารับสั่งกับพยาน ส่วนพระองค์เองไม่เคยรับสั่งกับพยาน ข้อทุกข์ร้อนส่วนตัวอื่น ๆ ของพยานไม่เคยมี หน้าที่ของพวกวรภาชน์ คือเลี้ยงและเก็บภาชนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลี้ยง พวกตั้งเครื่องตำแหน่งสูงกว่าพวกวรภาชน์ พวกห้องพระบรรทมเป็นพวกที่มีเกียรติ เป็นที่ไว้วางพระทัย ตำแหน่งสูงกว่าพวกวรภาชน์และพวกตั้งเครื่อง พยานถูกคัดเลือกเข้าเป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทมพร้อมกันทั้ง ๔ คน โดยนายฉัน หุ้มแพร นายฉัน หุ้มแพรเดี๋ยวนี้ถึงแก่กรรมแล้ว ถึงแก่กรรมหลังจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากบางปะอิน ราวเดือนพฤษภาคมปีนี้ นายฉันไม่เคยตามเสด็จไปเมืองนอก

หน้าที่ปัดกวาดเช็ดล้างทำความสะอาดห้องพระบรรทมเป็นหน้าที่ของพวกชาวที่ พวกชาวที่จะเข้าไปในห้องพระบรรทมได้ต่อเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบรรทมตื่นแล้ว นายชิตกับพยานซึ่งเป็นมหาดเล็กห้องบรรทม ถ้าเป็นเวรของใคร คนนั้นก็คอยควบคุมดูแลในเวลาที่พวกชาวที่จัดทำความสะอาด หรือจัดระเบียบเรียบร้อยในห้องพระบรรทม พยานต้องอยู่ด้วย เครื่องใช้ในห้องพระบรรทมและห้องติดต่อกันนั้นอยู่ในความดูแลของมหาดเล็กห้องพระบรรทม มหาดเล็กห้องพระบรรทมจำเป็นต้องดูแลของทุกสิ่งในห้องพระบรรทม เว้นแต่จะทรงสงวนไว้โดยเฉพาะเป็นส่วนพระองค์ ที่ว่าสงวนไว้โดยเฉพาะเป็นส่วนพระองค์นั้น พยานเข้าใจเอาเอง ถ้าต้องพระราชประสงค์ให้หยิบสิ่งใดถึงจะหยิบ ถ้าไม่รับสั่งก็ไม่ต้องหยิบ พระองค์ท่านไม่ได้รับสั่งว่าอะไรเป็นของส่วนพระองค์ท่าน ของที่เข้าใจว่าเป็นของส่วนพระองค์นั้น เช่น พระแสงปืน ซึ่งพระองค์ท่านเก็บเอง พระแสงปืนนั้นพระองค์ท่านเคยรับสั่งให้พยานเอาไปล้างบ้างเหมือนกัน เวลารับสั่งให้เอาไปล้างและเมื่อเสร็จแล้ว พยานเอามาถวาย ก็รับสั่ง

ให้วางที่ไหนก็วางที่นั่น ส่วนการเก็บ พระองค์ท่านเก็บเอง พยานเคยเอาไปล้าง แต่กี่หนจำไม่ได้ จำได้แต่ว่าหลายหนที่รับสั่งให้เอาไปล้างนั้น โดยมากมักภายหลังที่ทรงยิงแล้ว ปืนที่เอาไปล้างจำไม่ได้ว่ากี่กระบอก ปืนสั้นก็มีเหมือนกัน ชนิดสั้นมี ๒ - ๓ ชนิด เป็นชนิดอะไรพยานไม่ทราบ แต่เป็นปืนสั้น พยานไม่รู้จักชื่อของปืน ปืนสั้นที่เคยเอาไปล้างมี ๒ - ๓ ชนิด ๆ ละ ๒ กระบอกก็มี ๑ กระบอกก็มี รวมราวสัก ๓ ชนิด แต่จะกี่กระบอกไม่ทราบ ปืนยาวก็มี แต่กี่กระบอกไม่ทราบ ปืนที่เอาไปล้าง พยานเอาไปให้เจ้าหน้าที่ล้าง เรียกว่าเจ้าหน้าที่พระแสงปืนต้น ที่ห้องพระภูษามาลา พวกนี้นอนที่สำนักพระราชวัง ไม่ใช่พระที่นั่งบรมพิมาน เมื่อล้างแล้วก็เอามาถวายพระองค์ท่าน เคยเห็นทรงเก็บไว้ในตู้ในห้องพระอักษร ตู้นั้นคล้ายตู้หนังสือ ในตู้มีปืนกี่กระบอกไม่ทราบ พยานไม่ได้เปิดดู นอกจากพระองค์ท่านจะเปิดเอง เมื่อพระองค์ท่านทรงเปิด พยานเคยเห็น แต่ไม่ได้สังเกตว่ามีกี่กระบอก ไม่ได้นับ ตู้นั้นไม่ได้ใส่กุญแจ ในตู้ นอกจากปืนแล้ว ข้างบนมีของกระจุกกระจิก เช่น เครื่องกระป๋อง ในตู้นั้นมีทั้งปืนเล็กและปืนยาววางรวมกันไว้ ตู้ที่ใส่พระแสงปืนนั้น มีลักษณะเป็นตู้ ๒ ใบ ซ้อนกันอยู่ ชั้นล่างเป็นตู้ทึบ ชั้นบนเป็นตู้กระจก พระแสงปืนวางอยู่ในตู้ทึบชั้นล่าง ในตู้ทึบชั้นล่างมีชั้น ๒ ชั้น พระแสงปืนวางอยู่ชั้นบนก็มี ชั้นล่างก็มี กระสุนก็มี นอกจากปืนในตู้ทึบ ก็มีแต่เครื่องส่วนประกอบของปืนทั้งนั้น เป็นต้นว่า กระสุนและส่วนของปืนอื่น ๆ ที่พยานไม่รู้จักชื่อ พระแสงปืนและส่วนประกอบเหล่านี้ไม่มีหีบใส่ วางไว้เฉย ๆ ตู้ชั้นบนซึ่งเป็นตู้กระจกมีเครื่องกระป๋อง โดยมากเป็นเครื่องอาหาร ตู้ทั้งชั้นบนและชั้นล่างมีกุญแจ โดยปรกติไม่ปิด ไม่มีผู้ใดถือกุญแจ ๆ คาอยู่ที่ตู้นั่นเอง เครื่องประกอบปืนที่พยานเห็น ก็เช่น ปลายกระบอกปืนที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงถอดไว้

ตู้ที่ใส่พระแสงปืนนี้อยู่ที่ห้องทรงพระอักษร (พยานชี้แผนที่) ตัวตู้วางติดฝาผนังด้านห้องพระบรรทม ตู้ในห้องทรงพระอักษรทั้งหมดมี ๔ ใบ ตู้อื่นนอกจากที่

กล่าวแล้วไม่ได้ใช้เก็บพระแสงปืน

ส่วนพระแสงปืนที่เอาไว้ในห้องพระบรรทมนั้น เอาไว้ในตู้เล็ก ๆ ข้างพระแท่นในพระวิสูตร พระวิสูตรคลุมพระแท่นหมด โดยรอบพระวิสูตรกว้างกว่าพระแท่นข้างละประมาณ ๒ ฟุต ชายพระวิสูตรตกถึงพื้น มีตะกั่วถ่วงโดยรอบเพื่อกันปลิว พระวิสูตรปิดได้ทั้ง ๒ ข้าง มีประตูแหวกเปิดได้ทั้ง ๒ ข้าง เมื่อเปิดแล้วมีขอสับ ที่ว่าแหวก ๒ ข้างนั้น คือ แหวกได้ทั้ง ๒ ด้าน ๆ ห้องทรงพระอักษรและห้องแต่งพระองค์ ตัวพระแท่นหันพระเศียรไปทางตะวันออก พระบาทหันไปทางตะวันตก พระวิสูตรเป็นมุ้งผ้าโปร่ง มองเห็นได้ตลอดจากภายนอก เพดานพระวิสูตรเป็นผ้าขาวธรรมดา พยานไม่เคยสังเกตเห็นขาดเลย เท่าที่ตาเห็น พระวิสูตรไม่ขาด เพดานไม่มีรอยขาด พระวิสูตรยังไม่ได้เปลี่ยนเลย เพราะเพิ่งใช้มาใหม่ ๆ คราวเสด็จกลับมาคราวนี้นี่เอง

ในพระวิสูตรมีตู้ ๒ ตู้ มีวิทยุวางตอนพระเศียร ตู้ทั้ง ๒ ข้างอยู่ติดพระแท่น ด้านซ้ายของพระแท่นเป็นตู้ขนาดเล็ก ใส่พระแสงปืน (พยานทำมือประกอบแสดงขนาดตู้) สูงเสมอพระแท่น ตู้นี้มี ๒ ชั้น พระแสงปืนวางอยู่ทั้ง ๒ ชั้น มีบานปิดเปิดได้ แต่ไม่มีกุญแจ หลังตู้มีนาฬิกาตั้งเป็นนาฬิกาปลุก พระแสงปืนวางอยู่ชั้นบน ๑ กระบอก ชั้นล่าง ๑ กระบอก เป็นปืนสั้น มีกระสุนคนละต่างหาก กระสุนมีแหนบ (แมกกาซีน) ใส่ แหนบที่ใส่กระสุนวางอยู่ชั้นล่าง ๒ หรือ ๓ แหนบ พยานจำไม่ได้ ชั้นบนมี ๑ แหนบ หรือกว่า พยานไม่ได้สังเกต พระแสงปืนในตู้ไม่ใช่ชนิดลูกโม่ ยาวประมาณ ๑ คืบ (พยานเอามือทำขนาดความยาวของปืนให้ดู เจ้าหน้าที่ตำรวจกะขนาด แล้วเอาปืนของกลางขนาด ๑๑ ม.ม. มาเทียบได้ขนาดพอ ๆ กัน) พยานกล่าวว่า ปืนชนิดที่ดู (๑๑ ม.ม. ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเอาให้ดู) เป็นปืนที่วางไว้ชั้นล่าง แต่ที่วางชั้นบนเป็นคนละชนิด เล็กกว่าที่ดู ปืนกระบอกนี้สมุหราชองครักษ์เป็นผู้ถวาย แต่ถวายเมื่อไร จำไม่ได้

ปืนอย่างชนิด ๑๑ ม.ม. ที่ตำรวจเอาให้ดู ได้มีผู้นำมาถวายตอนหลังมี ๑

กระบอก เดิมมีอยู่แล้ว ๑ กระบอก ผู้ที่ถวายตอนหลังคือข้าหลวงประจำจังหวัดอะไร พยานไม่ทราบ นำมาถวายเมื่อประมาณเดือนพฤษภาคมปีนี้ เขานำมาถวายข้างล่าง ปืนที่ข้าหลวงนำมาถวาย พระองค์ท่านเก็บไว้ในตู้ห้องทรงพระอักษร ปืนในตู้ห้องพระบรรทมเป็นปืนชนิดเดียวกับที่ข้าหลวงนำมาถวาย ปืนที่ข้าหลวงถวายเป็นกระบอกสุดท้ายที่ได้มา ในตู้ข้างพระแท่นด้านซ้ายนอกจากพระแสงปืนแล้วไม่มีอะไรอีก ใต้ตู้มีหีบใส่ปืน ปรกติมีปืนอยู่ในหีบนั้นด้วย ในหีบนี้เป็นปืนที่ทางการส่งมาสำหรับประจำพระองค์ เป็นปืนสั้น สั้นกว่าชนิดที่ตำรวจให้ดู (๑๑ ม.ม.) ไม่มีลูกโม่ มีลูกปืนพร้อมอยู่ในหีบนั้น

ด้านขวาของพระแท่น มีตู้ชนิดเดียวกับด้านซ้าย มีวิทยุอยู่ชั้นบน นอกจากวิทยุก็มีของกระจุกกระจิกของพระองค์ท่านอยู่ในตู้ เช่น กรรไกรตัดเล็บ ไฟฟ้าเดินทางขนาดเล็ก

ตัวพระแท่นทั้ง ๒ ข้าง คือซ้ายและขวา เป็นแท่นเฉย ๆ เปิดโล่ง (หมายความถึงเรียบเสมอพื้นพระแท่น) ทางด้านพระเศียรมีพนักสูงเสมอคอของพยานในเวลายืน ตัวพระแท่นสูงราว ๒ ฟุต ส่วนพนักคะเนเอาแค่คอของพยาน เพราะพยานเคยเดินผ่านไปมาพอจะคะเนเอาได้ ใต้พระแท่นทึบเป็นไม้กั้นโดยรอบ มีช่องสูงห่างจากพื้นกระดานขึ้นมาสักฝ่ามือเศษ ๆ ขนาดพอเอาแขนล้วงเข้าไปปัดกวาดได้ คนลอดเข้าไปไม่ได้ พระวิสูตรด้านพระเศียรและพระบาท ห่างกับพระแท่นเท่ากับด้านข้าง คือประมาณ ๒ ฟุต เดินได้โดยรอบตลอด บนเพดานมุงขึ้นไปเป็นรูปโดม มีลวดลาย ไม่มีช่อง คนจะโหนจะเกาะไม่ได้ ต่อจากด้านพระเศียรเป็นห้องพระพุทธรูป มีพระพุทธรูปอยู่ ด้านพระบาทเป็นห้องสำหรับประทับพักผ่อนพระอิริยาบถตามสบาย ระหว่างห้องนี้กับห้องพระบรรทม มีเปียนโนและเก้าอี้คั่น และมีเป็นบังตากั้นอยู่ บังตานี้สูงมาก สูงท่วมศีรษะพยาน จากบังตาขึ้นไปถึงเพดานไม่มีอะไรกั้น ถ้ามีคนอยู่ในห้องทรงพระสบายจะแลไม่เห็นพระวิสูตร เห็นแต่ตอนบนของพระวิสูตร

บังตานี้เปิดได้ โดยปรกติปิด มีกลอนที่เชิงบังตาทั้ง ๒ บาน ปรกติกลอนนี้ปิด บังตากว้างข้างละราว ๆ แขน ถ้าจะเอานิ้วทิ่มจะเผยอได้ขณะปิด แต่จะถอดกลอนไม่ได้ เพราะส่วนที่เผยอเป็นตอนบน ตอนล่างมีกลอน

ด้านเหนือห้องพระบรรทมเป็นห้องทรงพระอักษร มีบังตาเปิดปิดได้ มีขอสับเช่นกัน โดยปรกติเปิดไว้ ระหว่างห้องทรงพระอักษรกับเฉลียงมีประตู ตามธรรมดาเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าที่แล้วปิด ถ้าบรรทมตื่นแล้วเปิด มหาดเล็กเป็นผู้เปิด มหาดเล็กที่ปิดคือมหาดเล็กห้องพระบรรทม

ด้านใต้ห้องพระบรรทมเป็นห้องแต่งพระองค์ จากห้องแต่งพระองค์มาระเบียงหลัง มีประตู มีบังตากั้น ถ้ายังไม่เข้าพระที่ เปิดไว้บานเดียว เข้าพระที่แล้ว ปิดทั้ง ๒ บาน

ห้องพระบรรทมพื้นเป็นไม้ ทางพระบาทมีพรมปู ด้านห้องทรงพระอักษรก็มีพรมปูตลอดไป บันไดมีพรมปูเหมือนกัน

เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตแล้ว พยานไม่ได้ช่วยจัดช่วยยกในห้องพระบรรทม พยานอยู่ตรงที่พระราชชนนีประทับ พยานเป็นผู้รับปลอกพระเขนยเอาออกส่งให้คนเอาไปข้างนอก ปลอกพระเขนยนั้นเขาม้วนส่งออกมา พยานไม่ได้ดูเลย ตัวพระเขนยไม่มีรอยขาด ใครจะเป็นผู้ส่งให้ พยานจำไม่ได้ พยานรับแต่ปลอกพระเขนย ตัวพระเขนยไม่ได้รับ

เมื่อย้ายพระบรมศพมาพระแท่นเล็กแล้ว พระแท่นใหญ่ก็ยังวางไว้ข้าง ๆ ห้องพระบรรทมเรื่อยมา พยานไม่ได้เดินเข้าไปดูพระแท่นเลย เมื่อเขากลับพระที่แล้ว พยานไม่ได้ไปพิจารณา เวลาตำรวจค้นลูกปืน พยานก็อยู่ด้วย ตำรวจขึ้นไปเวลากลางวัน วันรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งจากวันเกิดเหตุ ไปกับนายชิต เวลาที่ตำรวจเอาลูกปืนที่พระที่ พยานยืนอยู่แค่ห้องแต่งพระองค์ พยานเห็นตำรวจเอาลูกปืนจากพระที่ แต่พยานไม่ได้เข้าไปจับพระที่เลย

ปลอกกระสุนต่อมาได้ทราบว่าหาได้ แต่พยานไม่เห็นปลอกกระสุนนั้น ที่ได้ทราบ มาทราบตอนหลังว่า คุณชิตเป็นคนเก็บเอาไปให้ตำรวจ เวลาที่นายชิตเก็บปลอกกระสุนได้ พยานไม่ได้อยู่ด้วย และก็ไม่ได้ถามนายชิตว่าเก็บมาจากไหน

คืนวันที่ ๘ พยานนอนที่แผนก ที่ที่ทำงานแผนกรับใช้ริมประตูพิมานไชยศรี คืนนั้นพยานนอนหลังจากกลับมาจากห้องพระบรรทมประมาณ ๓ ทุ่มกว่า ก่อนกลับมานอน ไม่เห็นใครแปลกปลอมขึ้นมาในพระที่นั่ง เป็นปรกติตลอด

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสวยคืนนั้นเวลาทุ่มกว่า เวลาเสวยพยานอยู่ข้างนอก เสด็จเข้าพระที่เวลา ๓ ทุ่มกว่า เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าที่แล้ว พยานก็กลับไปนอนที่แผนกรับใช้ ถ้าพระองค์ท่านบรรทมตื่น ก็มียามที่บันไดทั้งชั้นล่างและชั้นบนคอยรับใช้ พยานเคยกลับไปนอนโดยปรกติเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าพระที่แล้ว

ที่เอาน้ำส้มไปถวายนั้น เพราะปรกติพระองค์ท่านเสวยทุกเช้าเมื่อตื่นบรรทมแล้ว ขณะเมื่อเอาน้ำส้มไปถวายนั้น เป็นเวลาราว ๘.๐๐ น. เศษ ที่รู้ว่า ๘.๐๐ น.กว่า เพราะพระองค์ท่านเคยตื่นบรรทมเวลาประมาณ ๘.๐๐ น. เสมอ พยานจึงคะเนว่าเวลานั้นเป็นเวลา ๘.๐๐ น. พยานไม่ได้ดูนาฬิกาวันนั้น พยานไม่ได้ใส่นาฬิกา และธรรมดาพยานไม่ค่อยใส่นาฬิกาโดยปรกติ ในวันนั้นพยานเห็นพระองค์ท่านตื่นบรรทมอย่างเคย

พยานไม่ทราบว่า สมเด็จพระราชชนนีถวายน้ำมันละหุ่งมาก่อน มาทราบเอาตอนหลัง เมื่อพยานเข้าไปจะถวายน้ำส้ม ที่รออยู่ก็เพราะเห็นว่า พระองค์ยังไม่ตื่นบรรทม พยานไม่ได้ย่องเข้าไปดูเลยว่าพระองค์จะตื่นบรรทมหรือยัง ไม่ได้แอบเมียงมอง เพราะการถวายน้ำส้มนั้นจะต้องรอให้เสด็จออกจากพระวิสูตร ทรงพระราชดำเนินมาที่ห้องแต่งพระองค์แล้วจึงจะถวาย พยานจะเข้าไปในห้องแต่งพระองค์ก็ได้ แต่ตามปรกติ พยานไม่เคยเข้าไปดูก่อนเลยว่า ทรงตื่นแล้วหรือยัง นอกจากจะนั่งอยู่

ตรงที่ที่ให้การไว้ (เฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์) พระองค์เสวยน้ำส้มเป็นปรกติทุกเวลาเช้า

หลังจากวันที่เกิดเหตุแล้ว พยานไม่ได้ยินใครพูดจาว่าอะไรเกี่ยวกับการสวรรคต พยานไม่ทราบว่านายชิตไปทูลพระราชชนนีว่าอะไร และจนบัดนี้ก็ยังไม่ทราบว่าเขาไปทูลว่าอะไร นายชิตก็ไม่เคยบอกพยาน

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานเคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงยิงปืนข้างบนพระที่นั่ง โดยมากเป็นปืนยาว ปืนสั้นก็มี แต่ส่วนมากแล้วเป็นปืนยาว ปืนสั้นอย่างที่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดู (๑๑ ม.ม.) พยานก็เคยเห็นทรงยิง พยานเคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถอดออกดูบ่อย ๆ แต่จำไม่ได้ว่าทรงถอดกี่ครั้ง แต่ไม่บ่อยนัก เวลาถอด พยานสังเกตเห็นพระองค์ท่านถอดอย่างธรรมดา ไม่มีพระอาการว่าระมัดระวังอย่างใด เวลาที่พระองค์ท่านหยิบเอามาถึง ก็ทรงถอด บางอย่างถอดเป็นชิ้น บางอย่างก็ถอดแต่ลูกออก เวลาจะทรงถอด มักถอดในห้องทรงพระอักษร บางคราวก็ที่พื้น บางคราวก็บนโต๊ะ และโดยมากมักเป็นเวลาที่พระองค์ว่าง เวลาทำการถอด พระองค์ทรงฉลองพระเนตร เวลาที่พระองค์ทรงถอดปืน ถ้าพยานบังเอิญเดินไปจะทำงานอะไรในห้องพระบรรทม พยานก็แลเห็น

ก่อนที่พระองค์ท่านจะทำอะไรก็ตาม ไม่เคยใช้ให้พยานหยิบฉลองพระเนตร แปลว่า ก่อนจะทรงกระทำอะไร ได้ทรงฉลองพระเนตรอยู่ก่อนแล้วเสมอ

เวลาที่พยานเอาน้ำส้มเข้าไปถวาย ไม่ได้เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระเนตร โดยปรกติเวลาที่พระองค์ตื่นบรรทมออกมาแล้ว ดำเนินมาที่ห้องแต่งพระองค์ พยานจึงจะถวายน้ำส้ม พระองค์ไม่ทรงฉลองพระเนตร

พระอารมณ์ของพระองค์ พยานสังเกตไม่ได้ พระองค์ท่านทรงเฉย ๆ เรื่อย ๆ เวลาดีพระทัยหรือกริ้ว หรือเบื่อหน่ายอย่างใด ก็ไม่ทรงแสดงพระอาการให้ปรากฏ

เวลาดีพระทัยมักจะทรงพระสรวลน้อย ๆ เท่านั้นเอง มาในตอนหลัง ๆ ดูพระองค์ท่านซึมไป นับแต่ประชวรพระนาภี ตั้งแต่วันที่ ๗

พระวิสูตรเอาขึ้นเวลาเสด็จจากห้องบรรทมไปเสวยเครื่องเช้า เป็นหน้าที่ของชาวที่ในการเก็บพระวิสูตร และเอาพระวิสูตรลงตอนเย็น ในขณะที่พระองค์ท่านมิได้อยู่ในห้อง การเก็บพระวิสูตรและเอาพระวิสูตรลงไม่ใช่หน้าที่ของมหาดเล็กห้องพระบรรทม เวลาเอาพระวิสูตรลงแล้ว มหาดเล็กห้องพระบรรทมจะต้องตรวจตราเสมอ แต่บางวันก็ไม่ได้ตรวจ

เพื่อนข้าราชการของพยานที่รักใคร่สนิทชิดชอบไม่มี บ้านนายชิตไม่ได้อยู่ใกล้กับพยาน พยานรักและเคารพผู้บังคับบัญชาเท่ากันหมด หลักทรัพย์ของพยานเวลานี้ไม่มี มีแต่ของมารดา มีที่ บ้าน นา มารดาเป็นคนดูแล เมื่อพยานจะต้องตามเสด็จไปเมืองนอก พยานไปตัดเสื้อผ้าก่อนวันเกิดเหตุประมาณ ๑๐ วัน และนัดให้ไปเอาวันอาทิตย์ ก็พอดีเกิดเหตุ ในวันเกิดเหตุนั้นเสื้อเสร็จแล้ว นอกจากเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวแล้ว พยานไม่ได้เตรียมซื้ออะไรมาก ข้าวของก็จัดเตรียมไว้เสร็จแล้ว

พยานไม่ได้เคยปรารภกับใครว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะไม่ได้เสด็จไปเมืองนอกเลย

ตอบพลตรีวิเชียร สุตันตานนท์ กรรมการ ฯ : เมื่อพยานเอาปืนที่ในหลวงใช้ให้ไปล้างนั้น พยานสังเกตได้ว่า ไม่มีลูกปืน เพราะช่องใส่กระสุนไม่มี ในวันเกิดเหตุ พยานหยิบปืนจากหลังตู้เอาไปใส่ลิ้นชัก พยานไม่ได้สังเกตว่าปืนอยู่ในท่าไหน คือ ธรรมดาหรือง้างนก

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานเคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมเล่น ไม่เคยเห็นถอดฉลองพระเนตร เวลาเข้าพระที่แล้ว ถ้ายังไม่หลับและทรงดูรูปภาพหรืออะไรอยู่เหล่านี้ ก็ไม่ได้ถอดฉลองพระเนตร พระที่บรรทม

เล่น ๆ นั้น หมายถึงในห้องทรงพระสบายและห้องพระอักษร

จากเวลาที่พยานเอาน้ำส้มเข้าไปถวายในหลวงในพระบรมโกศ กับเวลาที่ในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จมาถามพยาน ก็ราว ๙.๐๐ น. พยานถวายน้ำส้ม ๘.๐๐ น. กว่า เมื่อไม่ต้องพระประสงค์ ก็มานั่งที่เฉลียงราวครึ่งชั่วโมงกว่า ในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จไปแล้วราว ๒๐ นาที จึงได้ยินเสียงปืน ก่อนได้ยินเสียงปืน ไม่ได้ยินเสียงอะไรเลยในห้องหรือข้างห้องพระบรรทม

ปืนที่วางอยู่บนโต๊ะนั้น พยานเป็นคนหยิบเอาไปไว้ในลิ้นชัก ตอนที่สมเด็จพระราชชนนีกำลังทรงกรรแสง แต่เวลาที่พระพี่เลี้ยงหยิบจากพระแท่นเอาไปวางไว้ที่โต๊ะ พยานไม่เห็น เวลาที่หยิบปืนจากโต๊ะเล็กเอาไปไว้ในลิ้นชักตู้ฉลองพระองค์ในห้องแต่งพระองค์ เวลานั้นยังเห็นพระพี่เลี้ยงอยู่บนพระแท่น พยานเป็นคนหยิบเอาไปเอง ไม่ได้มีใครสั่ง เมื่อเอาไปไว้ในลิ้นชักตู้แล้วไม่ได้ไปเปิดดูอีกเลย และพยานได้บอกนายชิตว่า ปืนอยู่ในลิ้นชัก บอกในวันนั้นเอง ที่บอกก็เพราะขณะนั้นนายชิตพูดกับพยานว่า ให้เอาปืนไป พยานจึงบอกว่า เอาไปเก็บไว้แล้วในลิ้นชักตู้ฉลองพระองค์ ในลิ้นชักมีแต่ปืนกระบอกนี้กระบอกเดียว เวลานายชิตบอกพยานให้เอาปืนไปเก็บนั้น นายชิตกำลังช่วยทำความสะอาดพระบรมศพ หลังจากที่พยานเอาปืนไปเก็บแล้ว พยานไม่ได้ไปดูอีกเลย เวลานายชิตไปเอาลงมาให้ดูข้างล่างนั้น เอาลงมาทั้งลิ้นชัก มีหลายคนด้วยกันที่ดู มีเจ้านายหลายพระองค์ เวลาราวสักไม่ถึงเที่ยง ที่นายชิตรู้ว่าปืนอยู่ในลิ้นชัก เพราะพยานบอกนายชิตแล้วว่า เอาปืนไปไว้ในลิ้นชักตู้ฉลองพระองค์ นายชิตเป็นคนแรกที่เอาปืนลงมาข้างล่าง เอาลงมาทั้งลิ้นชัก

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เวลาเอาปืนไปไว้ พยานจับทางด้าม (ทำท่าจับให้ดู) ปืนกระบอกนี้ไม่ได้สังเกตว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศลูบคลำเล่นหรือไม่ เวลาที่อยู่บนพระที่ พระองค์ท่านจะลูบคลำปืนหรือไม่ ไม่ได้สังเกต เพราะพอเข้าที่แล้ว พยานก็ออกมา

ก่อนสิ้นพระชนม์ พระองค์ทรงประชวรพระนาภีมาสัก ๒ วันแล้ว ราววันที่ ๗ และวันที่ ๘ วันที่ ๗ ประชวรไม่มาก เสด็จไปไหนมาไหนได้ วันที่ ๘ ยังประชวรอยู่ วันที่ ๙ ตอนเช้า ตอนที่พยานลุกขึ้นมาจะถวายน้ำส้มนั้น พยานไม่ทราบว่าหายประชวรแล้วหรือยัง ระหว่างประชวร หลวงนิตย์ ฯ มาถวายการรักษาพยาบาล จะถวายการรักษาอย่างไร พยานไม่ทราบเรื่อง เท่าที่เห็น หลวงนิตย์ ฯ มาในวันที่ ๘ เห็นตอนค่ำ ราว ๕ โมงเย็นกว่า สมเด็จพระราชชนนีเป็นผู้รับสั่งให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ มารักษา ขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังอยู่ในห้องทรงพระสบาย ทรงบรรทมอยู่ ในตอนนี้พยานอยู่ห่าง ในห้องมีหลวงนิตย์ ฯ สมเด็จพระราชชนนี และในหลวงในพระบรมโกศ มีพระอาการอิดโรยบ้าง แต่ไม่มาก ยังดำเนินไปมาได้

ตามปรกติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตื่นบรรทม ๒ โมงเช้ากว่า พยานขึ้นประจำหน้าที่ก่อนตื่นบรรทม ขึ้นไปราวโมงเช้า เมื่อตื่นบรรทมแล้วพระองค์ก็เข้าห้องสรง บางทีก็นาน บางคราวก็ไม่นาน น้ำส้มต้องถวายก่อนเข้าห้องสรง วันนั้นพยานเห็นแต่ตอนออกจากห้องสรง ตอนเข้าไม่เห็น ตามธรรมดาเมื่อเข้าห้องสรงแล้ว ก็เข้าห้องแต่งพระองค์ เพื่อแต่งพระองค์ แล้วจึงเสด็จไปเสวยเช้า ถ้าตื่นบรรทมพร้อมกัน ทั้งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชชนนี และสมเด็จพระราชอนุชา ก็เสวยพร้อมกัน ถ้าตื่นบรรทมไม่พร้อมกันก็ไม่ต้องคอย โดยเฉพาะถ้ามีหนังสือพิมพ์ พระองค์ท่านประทับที่โต๊ะเสวยนาน เมื่อเสวยแล้ว ตามธรรมดาก็เสด็จเข้าห้องทรงพระอักษรหรือทำธุระส่วนพระองค์ แต่ไม่เห็นเข้าห้องบรรทม มหาดเล็กห้องพระบรรทมจะต้องคอยคุมพวกชาวที่ทำความสะอาด ปัดกวาดห้องพระบรรทม ซึ่งบางคราวก็ทำระหว่างเสวย ถ้าพวกชาวที่เขามาไม่ทัน ก็ต้องทำในเวลาต่อไป การทำความสะอาดกินเวลาราว ๒๐ ถึง ๓๐ นาที เวลากลางวันเสวยข้างล่าง ตอนบ่ายเสวยน้ำชาข้างบนในห้องทรงพระสบาย กลางคืนเสวยข้างล่างร่วมกันกับพระราชชนนีและพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน

จะมีคนแปลกปลอมขึ้นไปไม่ได้ ถ้ามีคนขึ้นไปข้างบน จะต้องผ่านยาม มียามอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน เวลาเกิดเหตุ พยานได้ยินเสียงปืน ได้วิ่งไปทางเฉลียงหลัง วิ่งไปถึงห้องพระภูษา ได้ยินเสียงพระราชชนนีกรรแสงวิ่งไปทางห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานมองเห็นแต่ข้างหลัง พระองค์ทรงวิ่งไปทางห้องทรงพระสบาย เข้าทางห้องแต่งพระองค์ ใครจะตามพระราชชนนีมาบ้างไม่ทันสังเกต เห็นแต่พระองค์ท่าน พยานก็ตามไปด้วย ไปไม่ถึงห้องพระบรรทม หยุดอยู่แค่ห้องแต่งพระองค์ แล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ออกมารับสั่งใช้ให้พยานไปตามหมอ พระองค์จะมาทางไหน ไม่ทราบ ไม่ได้สังเกต

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศโปรดมหาดเล็กทั้งหมดด้วยกัน คนที่เลือกพยานเพื่อให้ตามเสด็จไปเมืองนอกด้วยกันนั้นคือพระราชชนนี ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะเอามหาดเล็กไปด้วย ๑ คน พระราชชนนีจึงเลือกพยาน และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเงินให้ไปตัดเสื้อผ้า

พยานไม่นึกว่าใครจะปลงพระชนม์พระองค์ท่าน พยานไม่เคยสงสัยใคร เพราะข้าในพระองค์ทุกคนก็ล้วนแต่จงรักภักดี พยานมองไม่เห็นว่าใครจะเข้าไปปลงพระชนม์ได้ วันนั้นพยานยังไม่ออกเวร เมื่อได้ยินเสียงปืน พยานไม่ได้นึกอะไร เพราะกำลังอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ พอได้ยินเสียงปืน นายชิตก็วิ่งเข้าไป นายชิตนั่งห่างจากพยานไปข้างหน้าสัก ๑ วา พยานไม่ได้ตามไป เพราะกำลังตกตะลึง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยกริ้วพยานเลย นายชิตก็ไม่เคยเห็นกริ้ว ถ้าพระองค์ท่านขุ่นข้องหมองใจ พยานก็รู้ไม่ได้ เพราะพระองค์ไม่ทรงแสดงออกมา พระองค์มีพระนิสัยเฉย ๆ เวลาทรงเบิกบานพระทัยก็ยิ้มน้อย ๆ พยานไม่เคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรรแสงเลย

ต่อจากนี้พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ แจ้งให้พยานทราบว่า ได้มีผู้ฟังแจ้งชื่อ นามสกุล และที่อยู่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว เสนอข้อถามมา

เพื่อขอให้กรรมการซักถามพยานรวม ๓ ข้อ แต่ ๒ ข้อต้น เห็นควรจะงดไว้ถามผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะตอบได้ดีกว่านี้ จะถามพยานก็ไม่มีประโยชน์ แต่ในข้อ ๓ พอมีทางถามได้บ้าง ข้อถามข้อที่ ๓ มีดังนี้ **(ประธานอ่าน)**

พยานยืนยันได้หรือไม่ว่า ปืนของกลางเป็นปืนของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศแน่

พยานตอบว่า จำได้แน่ เพราะเคยเห็นอยู่ในตู้นั่น (หมายถึงตู้ข้างพระแท่น)

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว สมเด็จพระราชชนนีเสด็จเข้าไปทางห้องแต่งพระองค์ ห้องทรงพระอักษรใส่กลอน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเวลาเสด็จเข้าไป พยานไม่แลเห็น ได้ยินเสียงปืนแล้วสัก ๓๐ วินาที นายชิตจึงได้เข้าไปดูในห้องแต่งพระองค์ นายชิตยืนอยู่ห่างจากประตูห้องพระบรรทมราว ๑ เมตร ส่วนพยานไม่ได้ตามเข้าไป อยู่นอกห้องแต่งพระองค์ นายชิตยืนอยู่ห่างจากพระแท่นบรรทมเท่าไรประมาณไม่ถูก นายชิตวิ่งออกมาทางระเบียงหลัง แล้วเลี้ยวอ้อมไประเบียงหน้า พยานวิ่งตามไป ต่อจากนั้น พยานได้เห็นพระราชชนนีดำเนินอย่างรวดเร็วคล้ายวิ่งไปทางห้องพระบรรทม พยานแน่ใจว่าไม่มีใครลอบปลงพระชนม์ ถ้ามีคนแปลกปลอมขึ้นไป ต้องผ่านยาม ถ้าจะปีนเข้าทางอื่นจะได้หรือไม่ พยานไม่ทราบ

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : ระหว่างปืนลั่น พยานอยู่ในท่าคุกเข่าไม่ได้ยืน แล้วมองดู พอดีนายชิตซึ่งวิ่งเข้าไปแล้ววิ่งออกมา พยานจึงวิ่งตามไป แต่ไปคนละทาง จำไม่ได้ว่าได้ผ่านใครบ้าง พยานวิ่งไปถึงห้องภูษาก็หยุดยืนอยู่ที่นั่นนานจนได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีกรรแสง จึงกลับมา พยานได้เข้าไปในห้องบรรทม หลังจากลงไปบอกให้รถไปตามหมอแล้วจึงขึ้นมา

พยานรู้ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประชวร แต่พยานไม่ได้นอนที่พระที่นั่ง และไม่เคยขออนุญาตหัวหน้า ขอนอนในพระที่นั่งเลย

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุฬภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : หลวงนิตย์ ฯ มาเฝ้าวันที่ ๘ เวลาค่ำ จะกลับเวลาใดไม่ทราบ เพราะพยานไม่มีหน้าที่จดว่าใครขึ้นใครลง มีพนักงานอยู่ต่างหากแล้ว เวลาหลวงนิตย์ ฯ กลับ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังอยู่ในห้องทรงพระสบาย ทรงเสวยบนพระเก้าอี้ในห้องทรงพระสบาย ระหว่างเสวยมีพระราชชนนีอยู่ด้วย ระหว่างเวลาค่ำถึงเวลาเสวย พยานอยู่ที่บันได ห้องโถง จากที่พยานอยู่ตรงนั้นพอจะชะโงกมองเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้

เย็นวันที่ ๘ มหาวงศ์ได้เฝ้าอยู่ในที่บรรทมของห้องทรงพระสบาย ตอนเย็นระหว่างย่ำค่ำจนถึงเวลาเสวย (เสวย ๑ ทุ่มครึ่ง) หลวงนิตย์ ฯ ก็ยังอยู่ เห็นมหาวงศ์ลงมาก่อน และลงมานั่งอยู่กับพยานที่บันได พยานนั่งอยู่ที่บันได ใครจะเข้าไปเฝ้าพยานก็ต้องเห็น

เช้าวันที่ ๙ เมื่อเสียงปืนดังปังแล้ว นายชิตก็ได้วิ่งเข้าไปในห้องแต่งพระองค์ พยานไม่ได้ตามเข้าไป เมื่อนายชิตวิ่งออกมาแล้ว พยานจึงเริ่มวิ่ง พยานไม่ได้วิ่งไปทางตะวันออก (ทางห้องพระบรรทม) แต่วิ่งไปทางตะวันตก ตามนายชิตไป ขณะนั้นพยานไม่ได้นึกอะไรทั้งหมด

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : พยานไม่ได้ยินพระราชชนนีรับสั่งว่าอะไรกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน เวลาเข้าไปในห้องบรรทม

ตอบประธานกรรมการฯ : พยานขอยืนยันว่า เมื่อนายชิตวิ่งเข้าไปตอนได้ยินเสียงปืนแล้วนั้น นายชิตยืนอยู่ห่างจากห้องพระบรรทมประมาณ ๑ เมตร ไม่ได้เข้าไปใกล้กว่านั้น ยืนอยู่แค่นั้น ตามที่นายชิตว่าในหลวงยิงพระองค์เองนั้น พยานก็แน่ใจเช่นนั้น

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พยานเห็นพระราชชนนีกรรแสงกอดพระศพ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันประคองพระราชชนนีอยู่ข้าง ๆ เวลานั้นพระราชชนนีจะรับสั่งอะไรบ้าง ไม่ทราบ เพราะกำลังเสียใจเศร้าโศก สมเด็จ

พระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็มิได้รับสั่งประการใด พระองค์ทรงประคองพระราชชนนีอยู่ ทรงกรรแสงเหมือนกัน พระพี่เลี้ยงก็อยู่ กำลังเช็ดพระที่และพระศพ จะบ่นหรือพูดอะไรบ้าง พยานไม่ได้ยิน ขณะที่พระพี่เลี้ยงกำลังทำความสะอาดพระบรมศพ พยานอยู่ทางปลายพระบาท เห็นพระพี่เลี้ยงทำอยู่ตอนบนของพระเศียร

เรื่องการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนับแต่นั้นมา พยานไม่มีความเห็นอะไร พยานมีความสนใจเหมือนกัน แต่ไม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับใคร ต่างคนต่างออกความเห็นกันตามลำพัง

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : เวลาในหลวงเข้าที่บรรทมแล้ว ประตูทางห้องทรงพระอักษรปิด ห้องแต่งพระองค์ก็ปิด แต่ไม่ลงกลอน เมื่อในหลวงเข้าพระที่แล้ว มียามที่เชิงบันไดทั้งบนและล่างแห่งละคน คนที่จะเข้าไปในห้องพระพุทธรูปโดยไม่ผ่านห้องพระบรรทมไม่ได้ ทางด้านปลายพระบาทเป็นห้องทรงสบาย ใครจะเข้าไปในห้องบรรทมทางห้องทรงสบายไม่ได้ เพราะมีของวางกั้นอยู่ ของนั้นคือเปียนโน เก้าอี้สำหรับบรรทม และที่ตั้งหีบเสียง

ก่อน ๆ นี้พยานไม่เคยได้ยินเสียงปังในห้องบรรทมเลย เมื่อได้ยินเสียงปังดังนั้นพยานตกใจ พยานไม่ได้คิดว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ที่วิ่งตามนายชิตไป เพราะอยากรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพราะเห็นนายชิตวิ่งหน้าเล่กลั่กออกมา พยานไม่ได้นึกว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นในห้องบรรทม ที่พยานไม่วิ่งเข้าไปในห้องบรรทม แต่กลับวิ่งตามนายชิตไปนั้น พยานให้เหตุผลไม่ได้ว่าเพราะอะไร พยานวิ่งตามนายชิตมา ระหว่างนั้นนายชิตลับตาไปแล้ว คือ เลี้ยวอ้อมไปแล้ว ขณะนั้นพยานกำลังหันหน้าไปทางห้องแต่งพระองค์ จึงไม่รู้ว่านายชิตวิ่งเลี้ยวไปทางไหน (ทางเลี้ยวจากเฉลียงด้านหลังจะไปด้านหน้ามี ๒ ทาง) พยานวิ่งตามไปหยุดอยู่หน้าห้องพระภูษา นานราว ๖ - ๗ นาที ที่พยานไม่วิ่งต่อไป แต่ไปหยุดอยู่ที่หน้าห้องพระภูษาตั้ง ๖ - ๗ นาทีนั้น เพราะพยานงง ยืนงงอยู่ ระหว่างวิ่งตามนายชิตไปไม่พบใครเลย

เมื่อตามพระราชชนนีกลับมาถึงห้องแต่งพระองค์ ได้ยืนอยู่ที่ห้องแต่งพระองค์ จนกระทั่งในหลวงปัจจุบันมารับสั่งใช้ให้ไปตามหมอ ระหว่างที่ยืนอยู่ พยานไม่ได้ทำอะไร ยืนอยู่เฉย ๆ

น้ำส้มนั้น พยานเอามาจากมหาดเล็กตั้งเครื่อง เขาเอามาตั้งเตรียมไว้แล้ว พยานก็หยิบเอามา คนเอามาตั้งจะเป็นใคร พยานไม่ทราบ เมื่อไม่ทรงพระราชประสงค์แล้ว พยานก็กลับเอาไปไว้ที่เดิม พยานเห็นแผลที่พระนลาฏ เมื่อเข้าไปในห้องพระบรรทมคราวหลัง เมื่อกลับไปบอกให้รถไปตามหมอแล้ว ระหว่างเข้าไป พยานไม่ได้สังเกตกิริยาอาการของนายชิต สำหรับนายชิต พยานไม่ได้สนิทสนมเป็นพิเศษไปกว่าคนอื่น ๆ พยานไม่เคยมีความกินใจ หรือชิงดีกันในฐานเป็นผู้รับใช้ใกล้ชิด เพราะเขามียศสูงกว่า พยานได้รับพระราชทานเงินตัดเครื่องแต่งตัวไปเมืองนอก ๓,๐๐๐ บาท เสื้อผ้าที่ตัด พยานเอามาแล้ว พยานรู้สึกเสียใจที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต และไม่ได้ตามเสด็จไปเมืองนอก

ความรู้สึกของพยาน พยานคิดว่าเป็นอุบัทวเหตุมากกว่าอื่น แต่ใครจะปลงพระชนม์ หรือทรงยิงพระองค์เองนั้น พยานไม่รู้ นายชิตไม่เคยพูดกับพยานว่าในหลวงสวรรคตเพราะอะไร พระพี่เลี้ยงก็ไม่เคย ปืนของกลางที่ดู พยานไม่ทราบว่าได้มาจากที่ใด ใครเป็นคนถวาย เห็นอยู่ที่นั่นมานานแล้ว

จบคำให้การพยานปากที่ ๕ เวลา ๑๖.๔๐ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓, วันเสาร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๔, วันจันทร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

แถลงการณ์กรมตำรวจ
เรื่องรายงานของแพทย์เกี่ยวแก่พระบรมศพ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ด้วยบัดนี้ หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงบางประเทศ ได้ลงข่าวเรื่องรายงานของแพทย์เกี่ยวแก่พระบรมศพ ซึ่งคลาดเคลื่อนต่อความจริง เป็นทางจูงใจให้มหาชนเข้าใจผิด ความจริงเรื่องการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลนี้ยังอยู่ในระหว่างที่คณะกรรมการพิจารณาสอบสวนอยู่ แต่เมื่อมีบุคคลบางจำพวกได้ฉวยโอกาสการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มาเล่นเป็นเกมการเมือง กรมตำรวจซึ่งตั้งอยู่ในฐานะเป็นกลาง จึงจำเป็นที่จะต้องแถลงให้มหาชนทราบความจริงเกี่ยวแก่รายงานแพทย์ในเบื้องต้นนี้ไว้ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดของมหาชน ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อข่าวสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้แจ้งต่อมหาชนแล้ว มีแพทย์บางคนที่ใช้ข้อสันนิษฐานทั้ง ๆ ที่ตนเองยังมิได้เห็นพระบรมศพ โดยแพร่ข่าวว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลถูกยิงทางด้านหลังพระปฤษฎางค์ ฉะนั้น

ในการที่เชิญแพทย์ให้เป็นกรรมการตรวจพระบรมศพคราวนี้ กรมตำรวจจึงได้ยินยอมและสนับสนุนให้แพทย์ ทั้งที่เห็นพระบรมศพและยังมิได้เห็นพระบรมศพมาก่อนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

๒. ภายหลังที่ได้มีการเปิดพระบรมศพ และมีการยิงศพเพื่อเทียบเคียงแล้ว ความจริงปรากฏว่า กระสุนเข้าทางพระนลาฏออกไปทางข้างหลังพระเศียร ซึ่งเป็นการตรงกันข้ามกับที่บางคนได้สันนิษฐานไว้เดิมว่า กระสุนเข้าทางหลังพระเศียร และเวลานั้นก็ยังเป็นเรื่องอยู่ในขั้นกรรมการของแพทย์ ที่ยังมิได้ยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวน ฯ แต่หนังสือพิมพ์บางฉบับได้ลงข่าวว่า แพทย์บางคนให้สัมภาษณ์ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ไปก่อนแล้ว หากว่าโดยทางมารยาทจะไม่สมควรกระทำไปก่อนที่คณะกรรมการสอบสวน ฯ หรืออย่างน้อยกรมตำรวจจะได้ออกแถลงการณ์แล้ว แม้ได้มีการสัมภาษณ์ข่าวไปเช่นนั้น ข้อที่ให้สัมภาษณ์ก็คลาดเคลื่อน เพราะผันแปรผิดไปจากความเห็นของแพทย์แต่ละคน จะเห็นได้จากรายงานของแพทย์ว่า ข้อที่แพทย์ลงรอยยืนยันกันเป็นเอกฉันท์นั้นมีเพียงว่า "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้สวรรคตโดยลูกกระสุนปืน ซึ่งเข้าไปในพระนลาฏของพระองค์ และผ่านทะลุออกไปข้างหลังของพระเศียร และทั้งชี้แจงเป็นเอกฉันท์ว่า ตามผลที่ได้ทดลองกับศพ ปากกระบอกปืนได้จ่ออยู่ภายในระยะ ๔ ซ.ม. ของพระนลาฏ โดยเกือบแน่นอน" เท่านั้น ซึ่งความเห็นนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาแพทย์โดยตรง ส่วนข้อสันนิษฐานต่อไปว่า เมื่อชันสูตรได้บาดแผลเช่นนี้แล้ว บาดแผลนั้นเป็นเพราะถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เองหรืออุบัทวเหตุ แพทย์บางคนไม่ออกความเห็น โดยเขารู้สึกว่า เขาควรแสดงความเห็นแต่ในทางการแพทย์ ตามสิ่งที่ปรากฏตามทางการแพทย์ ซึ่งแสดงออกจากการชันสูตรนี้เท่านั้น ซึ่งความจริงตามที่เคยปฏิบัติมาในศาลยุติธรรมของเรา ตั้งแต่เริ่มตั้งศาลยุติธรรมมาก็เป็นเช่นนั้น เพราะการจะวินิจฉัยลงไปในทางใดทางหนึ่ง จะต้องฟังและพิจารณาพยานหลักฐาน สถานที่ และพฤติเหตุประกอบด้วย อันเป็นหน้าที่ของศาล

หรือในที่นี้คือคณะกรรมการสอบสวน ฯ แต่ในกรณีสวรรคตนี้ แพทย์บางนายได้เอื้อเฟื้อ ให้ความเห็นอย่างอื่นประกอบมาด้วยเป็นการช่วยให้ค้นหาความจริง บางนายให้เหตุผลประกอบ บางนายก็ให้ข้อสันนิษฐานทีเดียวโดยไม่ให้เหตุผล ฉะนั้นกรมตำรวจก็จะได้นำแพทย์เหล่านั้นเบิกความเป็นพยาน ในฐานะที่เป็นพยานผู้ชำนาญการพิเศษอันเกี่ยวแก่วิชาแพทย์โดยตรงอย่างหนึ่ง และในฐานะเป็นพลเมืองดีอีกโสดหนึ่งด้วย

๓. กรมตำรวจพยายามที่จะค้นหาความจริงให้ได้ ขอประชาชนอย่าได้เชื่อในข่าวโฆษณาชวนเชื่อ หรือการที่บุคคลได้ใช้เล่ห์เหลี่ยมผันแปรข่าว เพื่อโน้มใจหรือมติมหาชนให้เข้าใจคลาดเคลื่อนจากความจริง และรอฟังผลการสอบสวนของคณะกรรมการผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม

๔. รายงานของแพทย์ที่ส่งมายังกรมตำรวจเพื่อนำส่งกรรมการสอบสวน ฯ มีดังนี้ :-

รายงานการประชุมคณะกรรมการแพทย์
ในการสอบสวนการสวรรคต
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล แห่งประเทศไทย

ผู้ที่ร่วมประชุม มีนายแพทย์ ๒๐ นาย รวมทั้งแพทย์อเมริกัน ๑ นาย แพทย์บริติช ๒ นาย และแพทย์บริติชอินเดีย ๑ นาย และผู้แทนตำรวจไทย ๑ นาย คือ พ.ต.ท.เอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร

๑. พ.ต.นิตย์ เวชวิศิษฐ์ ชี้แจงว่า "ในวันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เวลา ๙.๓๐ น. ข้าพเจ้าได้ถูกตามตัวไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังพระราชวังโดยด่วน เมื่อข้าพเจ้าได้เข้าไปในห้องพระบรรทม เมื่อเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น.

ข้าพเจ้าเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมหงายหลัง พระเศียรอยู่บนพระเขนย บนพระแท่นเดียวกันกับที่คณะกรรมการได้เห็นเมื่อวันที่ ๒๑ มีพระโลหิตซุ่มลงไปบนพระที่ทางด้านขวา ข้าพเจ้าได้เห็นพระองค์ท่านสวรรคตแล้ว และแล้วข้าพเจ้าได้เห็นพระราชชนนีประทับเอนองค์อยู่บนพระเก้าอี้ยาว และพระราชอนุชาประทับอยู่ข้างพระราชชนนี พระเศียรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีผ้าพันอยู่โดยรอบ ข้าพเจ้าได้แก้ออก และข้าพเจ้าได้เห็นบาดแผลเป็นรูปกากบาท ขนาดประมาณ ๕ ซ.ม. บนพระนลาฏ ตรงกลางกระดูกมีรูประมาณ ๑ ซ.ม. ข้าพเจ้าได้ทำความสะอาดแผล และเย็บบาดแผลนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้สังเกตรอยเขม่าอย่างใด แต่บาดแผลนั้นได้มีการทำความสะอาดก่อนข้าพเจ้าไปถึง

ในชั้นแรก ข้าพเจ้าไปที่พระราชวังในฐานะเป็นแพทย์ประจำพระองค์ โดยรับสั่งของสมเด็จพระราชชนนี มิได้ไปในฐานะเจ้าหน้าที่แต่ประการใด การทำความสะอาดพระวรกายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ได้กระทำต่อหน้าพระพักตร์ของพระราชชนนีและของสมเด็จพระราชอนุชา ทั้งนี้โดยที่คิดว่าพิธีสรงพระบรมศพจะจัดกันขึ้นในบ่ายวันนั้น เพื่อผู้ที่มาภายหลังจะได้ไม่ต้องยุ่งยากมากในการทำความสะอาด"

๒. พ.อ. เย.อี. ไดรเบิร์ก (นายแพทย์กองทัพบกบริติช) ชี้แจงว่า "ข้าพเจ้าพร้อมที่จะสาบานในผลแห่งการชันสูตรพลิกพระบรมศพว่า ลูกกระสุนปืนที่ทำให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศสวรรคตนั้น ได้เข้าข้างหน้าและผ่านออกไปข้างหลังแห่งพระเศียร รูในพระอัฐิด้านหน้าแสดงว่ากระสุนปืน ๑๑ ม.ม. ทำให้เกิดบาดแผล กระสุนปืนที่ว่าพบในพระที่นั้น เป็นลูกขนาด ๑๑ ม.ม. และน่าจะก่อให้เกิดเป็นบาดแผลนั้น กระสุนนัดเดียวกันนี้

น่าจะได้ยิงจากปืนสั้นโคลท์ออโตเมติก ขนาด ๑๑ ม.ม. ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนำมาแสดง

ตามผลการทดลองยิงศพด้วยปืนสั้นโคลท์ออโตเมติกกระบอกเดียวกันนั้น เป็นการแน่นอนที่จะสันนิษฐานว่า ปืนกระบอกนั้น เมื่อยิงออกมีระยะน้อยกว่า ๕ ซ.ม. จากหน้าผาก เพราะในระยะที่น้อยกว่า ๕ ซ.ม. เท่านั้น ที่บาดแผลในหนังหน้าผากที่ปรากฏ จะมีลักษณะอย่างเดียวกับบาดแผลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ"

๓. พ.ต.ท.เอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า บาดแผลนั้นเนื่องจากการกระทำด้วยพระองค์เอง หรือเกิดจากการกระทำของบุคคลผู้อื่น"

๔. นายแพทย์คอร์ท (แพทย์อเมริกัน) ชี้แจงว่า "ในบรรดาข้อที่อาจเห็นไปได้ ๓ ประการ คือ ถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุนั้น ในความเห็นของข้าพเจ้า แห่งที่ของบาดแผลและทางของบาดแผล คล้ายถูกปลงพระชนม์กว่าปลงพระชนม์เอง และอุบัติเหตุนั้น ดูไม่น่าจะเป็นไปได้"

๕. นายแพทย์ใช้ ยูนิพันธ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุ ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๖. นายแพทย์ชุบ โชติกเสถียร ชี้แจงว่า "เมื่อคนเราจะเล่นปืนนั้น เขามักจะไม่หันปืนไปที่ศีรษะของเขา หรือที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของเขา ทั้งปากกระบอกปืนก็ชิดหน้าผากเกินไปที่จะเป็นอุบัติเหตุได้ ไม่เป็นการถนัดและยากอย่างที่สุดที่คนจะยิงตัวเองในท่าเช่นนั้น เหตุใดสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงเสวยน้ำมันละหุ่ง ถ้าพระองค์จะตั้งพระทัยปลงพระชนม์เองในระยะต่อมา

อันใกล้ชิด ตามความเห็นของข้าพเจ้า เรื่องนี้เป็นกรณีถูกปลงพระชนม์ และข้าพเจ้าไม่สงสัยว่าเป็นการปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุโดยสิ้นเชิง"

๗. นายแพทย์สงกรานต์ นิยมเสน ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุ ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๘. นายแพทย์เต่อ สนิทวงศ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้าเป็นการอุบัติเหตุ การถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๙. นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้าเป็นการอุบัติเหตุ ถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๑๐. พล.ต.สงวน โรจนวงศ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้าเป็นการถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุ ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๑๑. นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ชี้แจงว่า "ข้าพเจ้าได้หนังบาดแผลมาชิ้นหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้ตัดออกจากพระนลาฏของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ขณะที่ทำการชันสูตรพลิกพระบรมศพ บาดแผลเป็นเสมือนกากบาท มีหนังแยกเป็นสี่แฉก แฉกบน แฉกล่าง แฉกขวา และแฉกซ้าย เมื่อได้ใช้กล้องจุลทรรศน์ชนิด ๒ ตา ส่องดูบนหนังนั้นมีรอยกดเป็นวงโค้ง ซึ่งเห็นได้ชัดบนแฉกขวาและซ้าย แฉกบนเห็นไม่ถนัดนัก และแฉกล่างไม่เห็นเลย ถ้าเอาส่วนโค้งเหล่านี้มาต่อกันเข้า ก็จะเป็นรูปวงกลมขึ้นมีเส้นผ่าศูนย์กลาง

ประมาณ ๑๑ ม.ม. เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่า ปลายแฉกเหล่านั้นเป็นรอยโค้ง และเส้นโค้งบนผิวหนังไม่ต่อกัน เป็นรูปวงกลม นอกจากนี้ยังมีเนื้อที่เล็ก ๆ ไหม้อยู่ที่แฉกล่าง และมีสี แสดงว่าเป็นดินปืนอยู่ด้านในของหนังชิ้นนั้นด้วย ตามความเห็นของข้าพเจ้า รอยกดในหนังนั้น อาจจะเป็นโดยกดปากกระบอกปืนกระชับแน่นลงที่พระนลาฏก่อนยิง ถ้าหากจะเป็นการอุบัติเหตุแล้ว ปากกระบอกปืนคงไม่กดลงไปที่พระนลาฏกระชับแน่น ตามความเห็นของข้าพเจ้ามีทางอธิบายที่เป็นไปได้ ๒ ประการเท่านั้น คือปลงพระชนม์เอง หรือถูกปลงพระชนม์ ทั้งสองประการเท่า ๆ กัน"

๑๒. นายแพทย์ ม.ล.เกษตร สนิทวงศ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป และข้าพเจ้าไม่ถือว่าเป็นการอุบัติเหตุเลย"

๑๓. พ.ต.ต่วน จีระเศรษฐ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการถูกปลงพระชนม์ การปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุ ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๑๔. นายแพทย์ชูช่วง เสวตรุนทร ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้าเป็นการถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุ ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๑๕. พ.ต.นิตย์ เวชวิศิษฐ์ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง ซึ่งอาจเป็นได้เท่ากันทั้งสองประการ ข้าพเจ้าไม่เห็นเป็นอุบัติเหตุเลย"

๑๖. นายแพทย์สงัด เปล่งวานิช ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า

เป็นการถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๑๗. พ.ต.ประจักษ์ ทองประเสริฐ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นการปลงพระชนม์เอง หรือถูกปลงพระชนม์ ข้าพเจ้าไม่เห็นเป็นอุบัติเหตุเลย"

๑๘. นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ ชี้แจงว่า "เราจะให้น้ำหนักความเห็นของนายแพทย์สุด เรื่องรอยความกดที่หนังได้เพียงใด การสวรรคตได้ล่วงมาถึง ๑๒ วันก่อนได้ตัดหนังนั้นออก ข้าพเจ้าใคร่ทราบว่า น้ำหนักความกดของปากกระบอกปืน จะทำให้รอยบนหนังอยู่ได้ตลอดระยะเวลานั้นหรือ กระสุนปืนอาจจะดันส่วนใต้หนังออกข้าง ๆ หรือเข้าไปในกะโหลก ทำให้แฉกเหล่านั้นบางกว่าหนังส่วนอื่น ข้อนี้จำต้องใคร่ครวญ ตามความเห็นของข้าพเจ้า ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะอนุมานได้โดยสิ้นเชิงว่า จะเป็นประการใดประการหนึ่งเช่นว่านั้น แต่ข้าพเจ้าเลือกจะถือว่า เป็นการถูกปลงพระชนม์เป็นประการแรก เป็นอุบัติเหตุเป็นประการที่ ๒ และเป็นการปลงพระชนม์เองเป็นประการที่ ๓"

๑๙. นายแพทย์หลวงพิณพากย์ ชี้แจงว่า "รายงานการตรวจทางเอ็กซเรย์ ยืนยันรายงานการชันสูตรพลิกพระบรมศพ รอยแตกร้าวทั้งหมดแสดงออกชัดแจ้ง และไม่ปรากฏเห็นเศษโลหะ ตามความเห็นของข้าพเจ้า การสวรรคตเนื่องมาจากถูกปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป"

๒๐. พล.ต.พระยาดำรงแพทยาคุณ ชี้แจงว่า "ตามความเห็นของข้าพเจ้าเป็นการถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง ตามลำดับเป็นขั้น ๆ ไป ข้าพเจ้าไม่ถือเป็นการอุบัติเหตุเลย"

คณะกรรมการยืนยันเป็นเอกฉันท์ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้สวรรคตโดยลูกกระสุนปืน ซึ่งเข้าไปในพระนลาฏของพระองค์ และผ่านทะลุออกไปข้างหลังของพระเศียร และทั้งชี้แจงเป็นเอกฉันท์ว่า ตามผลที่ได้ทดลองกับศพ ปากกระบอกปืนได้จ่ออยู่ภายในระยะ ๕ ซ.ม. ของพระนลาฏโดยเกือบแน่นอน

(ส่วนวิธีลงมติของนายแพทย์ดังกล่าวแล้วนั้น จะได้โฆษณาให้มหาชนทราบเมื่อนายแพทย์เหล่านี้ได้เบิกความเป็นพยานต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวนแล้ว)

ในสุดท้ายรายงานนี้ พ.อ.ไดรเบิร์ก พ.ท.เรสส และ ร.อ.คุปตา ชี้แจงว่า ไม่ขอออกความเห็นว่า การสวรรคตนั้นจะเกิดจากถูกปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เองหรืออุบัติเหตุ โดยกล่าวว่า การปฏิบัติเช่นนี้ได้กระทำสมตามถ้อยคำในหนังสือเชิญ ซึ่งในการร่วมในคณะกรรมการนี้ เขาเหล่านั้นได้รับเชิญให้ช่วยในการชันสูตรพระบรมศพเท่านั้น เขาจึงรู้สึกว่า เขาควรแสดงความเห็นแต่ในทางการแพทย์ ตามสิ่งที่ปรากฏทางการแพทย์ ซึ่งแสดงออกจากการชันสูตรนี้ เขาจึงรู้สึกด้วยว่า ย่อมไม่เป็นการสมควร และเป็นการเกินหน้าที่ (Ultra vires) สำหรับเขา ที่จะแสดงความเห็นอย่างอื่นนอกเหนือไปจากนี้

กรมตำรวจ

๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

คำแปล

รายงานการตรวจสอบกระดูกกะโหลกศีรษะ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ที่ล่วงลับไปแล้ว โดยทางเอกซเรย์ ซึ่งทำเมื่อวันที่ ๒๑/๖/๘๙ เวลา ๑๐.๓๐ น.

ถ่ายด้านหน้าไปด้านหลัง ถ่ายด้านหลังไปด้านหน้า ถ่ายด้านข้าง ๆ ขวา ถ่ายด้านข้าง ๆ ซ้ายของกระดูกกะโหลกศีรษะ พบว่า

๑. เหนือขอบกระบอกตาด้านบนข้างซ้ายประมาณ ๓ ซ.ม. มีเนื้อที่กระดูกหายไป โตกลมประมาณ ๑ ซ.ม. ที่บริเวณหน้าผาก เฉียงไปทางด้านซ้ายของเส้นกลางเล็กน้อย พร้อมด้วยมีเศษกระดูกอีกเล็กน้อย รอบ ๆ รูนี้

๒. เนื้อที่กระดูกกะโหลกศีรษะหายไปอีกแห่ง ๑ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๓ ซ.ม. ที่บริเวณท้ายทอย ใกล้ปุ่มด้านนอกของท้ายทอย พร้อมด้วยมีเศษกระดูกอีกมากมาย

๓. รอยกระดูกแตกเป็นเส้น ๑ รอยของกระดูกกะโหลกศีรษะด้านข้าง ๆ ซ้าย ตั้งต้นใกล้เส้นผ่าศูนย์กลาง และลงมาจนถึงกึ่งกลางของกระดูกกะโหลกศีรษะด้านข้าง

สรุปความ มีกระดูกกะโหลกศีรษะแตกมากหลายชิ้น ปรากฏว่า เกิดจากกระสุนปืนลูกหนึ่ง เข้าทางกระดูกกะโหลกศีรษะด้านหน้า เฉียงไปทางด้านข้างซ้าย

เล็กน้อย และผ่านทะลุเข้าสมอง ทะลุออกทางกระดูกด้านท้ายทอย ใกล้ปุ่มยื่นด้านนอกของท้ายทอย และมีเศษกระดูกแตกมากรอบบริเวณนี้

ไม่ปรากฏว่ามีเศษโลหะเหลือค้างอยู่

หลวงพิณพากย์พิทยาเพท
นักรัศมีวิทยา

ดี.ซี. คุปตา
นักรัศมีวิทยา

ใบรับรอง

รับรองว่าข้าพเจ้าได้อยู่ตลอดการตรวจโดยทางแยกธาตุของอวัยวะภายในของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลแห่งสยาม ที่ล่วงลับไปแล้ว และไม่ปรากฏว่ามียาพิษที่ทำด้วยโลหะ หรือตัวยาที่สกัดมาจากต้นไม้ (แอลคาลอย) แต่อย่างไร

กัปตัน ไอ.เอม.เอส
ปาโถโลยีส
ร.ต.อ.เสน่ห์ ศรีสาคร (ผู้แปล)

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน (คือวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๙) พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้ คือ นายชิต สิงหเสนี

นายชิต สิงหเสนีได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นายชิต นามสกุล สิงหเสนี บ้านอยู่สะพานยาว วัดสามปลื้ม มีอาชีพรับราชการ พยานอายุ ๔๒ ปี มีภรรยาคนเดียว ชื่อ นางชูเชื้อ มีบุตรที่เหลืออยู่เวลานี้ ๕ คน คนโตอายุ ๑๒ ปี เป็นผู้หญิงทั้งนั้น บุตรคนเล็กอายุยังไม่ถึงขวบ บิดาพยานชื่อ พระยาอนุชิตชาญชัย มีภรรยา ๔ คน พยานมีพี่น้องร่วมมารดา ๔ คน พยานเป็นคนที่หนึ่ง คนที่ ๒ เป็นหญิงชื่อ อนงค์ มีครอบครัวแล้ว สามีนางอนงค์คือ หลวงศิริราชไมตรี คนที่ ๓ เป็นผู้ชายชื่อ สนาน ทำงานอยู่คลังออมสิน เข้าใจว่าเป็นหัวหน้าแผนกการเงิน คนที่ ๔ เป็นหญิงชื่อ เสนาะ มีสามีแล้ว สามีชื่อ นายอาชว์ กุญชร ทำงานกรมรถไฟ ในเวลานี้เป็นหัวหน้ากอง แต่ไม่ทราบว่ากองอะไร พี่น้องต่างมารดา

พยานมีหลายคน มารดาพยานไม่ได้เป็นคุณหญิง แต่เป็นคนที่ ๒ ของพระยาอนุชิตชาญชัย คุณหญิงอนุชิตชาญชัย มีบุตร ๓ คน คือ ๑. คุณหญิงสำลี ยมาภัย เป็นภรรยาพระยายมาภัยพงศ์พิพัฒน์ ๒. พระยาบุรีนวราช ๓. นางสาวสำรวย บุตรพระยาอนุชิตชาญชัยกับภรรยาที่ ๓ มี ๑ คน คือ นายมล ทำการค้าขาย ภรรยาคนที่ ๔ ของพระยาอนุชิตชาญชัย มีบุตร ๒ คน คือ ๑. นายอรุณ มีอาชีพค้าขาย ๒. นายสมุน มีอาชีพค้าขาย พ่อตาพยานคือ นายพันตำรวจเอกพระยาพิทักษ์ทวยหาญ เวลานี้ตายแล้ว ภรรยาพยานมีพี่น้องเท่าที่จำได้เดี๋ยวนี้ มีพี่สาว ๓ คน คือ นางสาวสอิ้ง กฤษณามระ เป็นหัวหน้าข้าหลวง อยู่ที่วังสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าที่วังสระปทุม อีก ๒ คนอยู่ด้วยกันกับนางสาวสอิ้งคือ นางสาวนิสาและนางนิทรา ทั้ง ๓ คนนี้เป็นพี่น้องมารดาเดียวกับภรรยาของพยาน สามีนางนิทรา พยานไม่รู้จักทำงานอะไรอยู่ที่ไหนไม่ทราบ นอกจากนี้ พี่น้องภรรยาของพยานยังมีอีกหลายคน ที่จำได้อีกคนหนึ่งคือ พันตำรวจตรีเลื่อน กฤษณามระ นอกจากนั้นจำไม่ได้ น้องภรรยาของพยานไม่มี เพราะภรรยาพยานเป็นคนสุดท้อง น้องต่างมารดาก็ไม่มี

พยานรับราชการอยู่ในกองมหาดเล็กตั้งแต่รัชกาลที่ ๗ ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ในตำแหน่งมหาดเล็กตั้งเครื่อง ได้รับเงินเดือน ๔๐ บาท ได้ทรงโปรดเกล้า ฯ ให้จางวางมหาดเล็กมาตามตั้งแต่เริ่มเสวยราชสมบัติ โดยคุณหญิงยมาภัยได้เป็นผู้พาเข้าไปถวายตัว พยานรับราชการมาตลอดรัชกาลที่ ๗ มารัชกาลที่ ๘ พยานก็อยู่เรื่อยมาในหน้าที่มหาดเล็กตั้งเครื่อง ในตอนที่ในหลวงรัชกาลที่ ๘ ยังอยู่เมืองนอก คือ ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในระหว่างนั้นพยานไปประจำอยู่กับประธานผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ คือพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา โดยทางราชการส่งไปเป็นมหาดเล็กรับใช้ในวังพระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ แต่ไม่ใช่ตอนแรกทีเดียว เพราะตอนแรกทีเดียวกรมพระยานริศ ฯ เป็นผู้สำเร็จ พยานไปอยู่กับพระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับไปนอกครั้งแรก (พ.ศ. ๒๔๘๑) พอพระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ

ออกแล้วก็กลับมาอยู่ที่แผนกรับใช้กรมมหาดเล็กตามเดิม โดยพระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ ส่งกลับ เมื่อในหลวงรัชกาลที่ ๘ เสด็จกลับมาคราวนี้ พยานมีหน้าที่เป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม ที่เป็นก็โดยหัวหน้าแผนก คือ นายฉัน หุ้มแพร เป็นคนจัด

นายบุศย์กับพยานเป็นมหาดเล็กห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศ นายเฟื่องและนายเวกเป็นมหาดเล็กห้องบรรทมในหลวงองค์ปัจจุบันนี้ ที่นายฉันเลือกพยานเป็นมหาดเล็กห้องบรรทม ก็เห็นจะเลือกผู้คุ้นเคยและไว้วางพระราชหฤทัย มหาดเล็กห้องบรรทมมีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งของทุกอย่างที่มีอยู่ในห้องบรรทม และปฏิบัติพระองค์ท่าน พยานกับนายบุศย์อยู่กันคนละเวร เวรละ ๒๔ ชั่วโมง คือเข้าตั้งแต่ ๑๑.๐๐ น. เช้าวันนี้ ออก ๑๑.๐๐ น. เช้าวันรุ่งขึ้น ในจำนวนมหาดเล็กห้องพระบรรทมทั้ง ๔ นี้ พยานเป็นคนอาวุโส ที่ว่าอาวุโสเพราะตำแหน่งพยานสูงกว่า เพราะพยานเป็นชั้นสัญญาบัตร คือชั้นตรี เงินเดือน ๘๐ บาท ที่ว่าเวร ๒๔ ชั่วโมงนั้นไม่ได้อยู่กับพระองค์ท่านตลอด ๒๔ ชั่วโมง พอท่านเสด็จขึ้นแท่นพระบรรทมแล้วก็กลับไปนอน ที่อยู่ของใครก็ไปนอนที่ของตน พยานไปนอนที่ห้องหัวหน้ากองมหาดเล็ก หัวหน้ากองมหาดเล็กคือเจ้าคุณอนุรักษ์ราชมณเฑียร เจ้าคุณอนุรักษ์ราชมณเฑียรนี้ ถ้านับลำดับญาติก็เป็นญาติกับพยานเหมือนกัน คือ ย่าของเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ เป็นตระกูลสิงหเสนีเหมือนกัน พยานเรียกเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ว่าพี่

ที่ว่างานมากต้องช่วยกันนั้น คืออย่างเสด็จประพาส หรือมีงานพระราชพิธีที่จะต้องแต่งพระองค์ หรือจะต้องตามเสด็จไปด้วย

เวรวันที่ ๘ คือตั้งแต่ ๑๑.๐๐ น. จนถึงวันที่ ๙ เวลา ๑๑.๐๐ น. เป็นเวรของนายบุศย์ เมื่อวันที่ ๘ พยานจะไปเอาหีบมาทำพระตรา พยานไม่ได้ช่วยนายบุศย์ทำงานอะไร ที่อยู่ก็เพื่อรอเอาหีบพระตราไปทำ การที่จะเอาหีบไปทำนี้ ได้ทราบจากนายเวกมาบอกว่า สมเด็จพระราชชนนีมีพระราชประสงค์ที่จะรวมพระตราทั้ง ๓ พระองค์มาไว้ในหีบเดียวกัน นายเวกมาบอกพยานตอนเช้าวันที่ ๘ พอนายเวกบอก

แล้ว พยานก็คิดว่าจะไปทำในตอนบ่าย แต่ในหลวงประชวรเสีย จึงไม่ได้ไปทำ ท่านประชวรพระนาภี พระอาการเป็นอย่างไรพยานไม่เห็น ที่ยังไม่ไปทำเพราะเห็นเป็นหน้าที่ที่พยานจะต้องคอยช่วยเหลืออยู่ ในวันที่ ๘ นี้เป็นเวรของนายบุศย์ แต่พยานต้องการจะดูพระอาการและคอยช่วยเหลือนายบุศย์ พยานได้นั่งอยู่บนพระที่นั่ง จนกระทั่ง สมเด็จพระราชชนนีเรียกเข้าไปให้ช่วยถวายสวนพระบังคนหนัก ประมาณเวลาบ่าย ๔ โมงกว่า มีพระราชชนนีกับพยานช่วยกัน ๒ คนเท่านั้น เมื่อเสร็จแล้วพยานจึงกลับไปยังที่พักของพยาน ซึ่งเป็นที่พักในเวลาทำงาน

เมื่อเสวยพระกระยาหารค่ำเสร็จแล้ว พยานกลับขึ้นไปเมื่อเวลาราวประมาณ ๒ ทุ่ม พยานไม่ทราบว่ามีใครร่วมเสวยบ้าง ที่ขึ้นไปก็เพื่อดูพระอาการ แต่คงไม่ได้เฝ้า และไม่ได้เห็นพระองค์ท่าน เพราะท่านบรรทมอยู่ในห้องทรงพระสบาย พยานจึงไปคุยอยู่กับคุณจรูญ ข้าหลวง ตรงหน้าเฉลียงหน้าห้อง ขณะคุยกันคุณจรูญไม่ได้ทำอะไร นายบุศย์เฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ พยานคุยอยู่จน ๓ ทุ่มกว่าจึงกลับไปนอน ตอนพยานกลับไปนอน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าที่บรรทมหรือยังไม่ทราบ เพราะไม่ได้ถามใคร และไม่ได้เห็นด้วย พยานกับนายบุศย์ไม่ได้นอนห้องเดียวกัน พยานกลับไปนอนแล้วไม่ได้กลับมาอีก

พอรุ่งเช้าวันที่ ๙ ราว ๗ โมงกว่า พยานก็ไปทำหีบพระตรากับเจ้าคุณอนุรักษ์ฯ เมื่อตกลงแล้วปรากฏว่าแท่นกับพระตราที่กะไม่พอกัน เพราะไม่ได้วัดพระตราไปด้วย จึงกลับมาพระที่นั่งอีกในราว ๘ โมงกว่าเกือบ ๆ ๙ โมง เจ้าคุณอนุรักษ์ฯ แยกไปตัดผม พยานเห็นว่าจวน ๙ โมง เป็นเวลาที่ตื่นบรรทมแล้ว ก็เลยขึ้นไปทีเดียว เดินขึ้นไปที่นายบุศย์นั่งอยู่ จะไปห้องแต่งพระองค์ แต่ได้ทราบจากนายบุศย์ว่า ท่านยังไม่ตื่นบรรทม จึงนั่งดูหนังสือพิมพ์กับนายบุศย์อยู่ที่เฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์ เมื่อตอนก่อนที่พยานจะไปทำหีบพระตรากับเจ้าคุณอนุรักษ์ฯ เมื่อตอน ๗ โมงกว่านั้น พยานกับเจ้าคุณอนุรักษ์ฯ ไม่ได้เข้ามาในพระที่นั่งและไม่ได้พบใครเลย นายมณีก็ไม่พบ

พยานแยกกับเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ เมื่อเวลา ๒ โมงเช้ากว่า ตรงร้านทำหีบ ชื่อร้านงามพันธุ์ เป็นร้านทำหีบต่าง ๆ และดูเหมือนจะเป็นร้านขายทองรูปพรรณด้วย อยู่ตรงสี่กั๊กเสาชิงช้า เลยหลีกรถรางทางจะไปทางบางลำพู

พยานขึ้นไปบนพระที่นั่ง เพื่อจะไปวัดพระตราไปให้ที่ร้านทำ เมื่อพยานขึ้นไปเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เขามาปฏิบัติหน้าที่กันพร้อมบริบูรณ์แล้ว เครื่องก็ตั้งแล้วแต่ยังไม่ได้เสวย พยานขึ้นไปครั้งแรกพบนายบุศย์ นั่งอยู่ตรงเฉลียงกำลังนั่งดูหนังสือพิมพ์อยู่ พยานจึงถามนายบุศย์ว่า ตื่นบรรทมแล้วหรือยัง นายบุศย์บอกว่าเห็นออกจากห้องสรงแล้วเข้าพระแท่น พยานก็เลยนั่งอยู่กับนายบุศย์ที่นั่น ดูหนังสือพิมพ์อยู่ เพราะจะเข้าไปก็จะเป็นการรบกวนพระองค์ท่าน ที่พยานไม่กลับไปนั้น เพราะไม่มีธุระอะไร จึงนั่งดูหนังสือพิมพ์อยู่ และนายจำนงค์ราชกิจเคยบอกให้พยานช่วยกาข่าวเสนอท่านด้วย

ในขณะที่นั่งอยู่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้ เสวยเสร็จแล้วดำเนินมาถามถึงพระอาการสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานนั่งอยู่ราว ๑๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจึงเสด็จมาถาม ขณะนั้นเป็นเวลาราว ๙.๐๐ น. แล้วนิดหน่อย พระองค์ท่านไม่ได้เข้าไปดู นายบุศย์เป็นคนทูลพระองค์ท่านว่า เสด็จเข้าห้องสรงแล้วกลับเข้าพระแท่น ถวายน้ำส้มก็ไม่รับ โบกพระหัตถ์ให้กลับไป ท่านไม่ได้รับสั่งว่าอะไร เมื่อทูลแล้วท่านก็เสด็จกลับไป ท่านเสด็จมาทางเฉลียงหน้า ดูเหมือนจะผ่านห้องทรงพระสบายมา มาออกตรงที่นั่งกันอยู่ ตรงเฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์

เมื่อพระองค์ท่านเสด็จไปแล้ว พยานยังคงนั่งอยู่ที่นั่นต่อมาในราว ๑๕ นาที ก็ได้ยินเสียงปืนดังปัง พยานกำลังตกใจไม่รู้ว่าที่ไหน พอแน่แล้วว่าที่ห้องบรรทมจึงโดดเข้าไปในห้องแต่งพระองค์ เข้าไปในห้องบรรทมเลยพระฉากนิดหนึ่ง (หมายถึงบังตาระหว่างห้องแต่งพระองค์กับห้องพระบรรทม) เวลานั้นเห็นพระองค์อยู่บนพระแท่นพระวิสูตรปิดหมด พยานมองเห็นที่พระอังษามีพระโลหิต เห็นพระองค์ท่านบรรทม

หงายอย่างธรรมดาอยู่บนพระที่ พระเศียรหนุนพระเขนยอยู่ ที่พระอังษามีพระโลหิตมากหรือน้อยพยานไม่ได้สังเกต พอเห็นแล้วก็ผละออกมาเลย นอกจากนั้นไม่เห็นมีพระโลหิต พยานไม่ได้สังเกตว่าพระเศียรเอียงไปทางไหน พระพาหาของพระองค์ท่านเหยียดตรง ๆ ธรรมดาอยู่ไม่ชิดไม่ห่างนัก พระองค์ทรงบรรทมมาทางค่อนพระที่มาข้างซ้ายนิดหน่อย ตอนนั้นพยานไม่ได้สังเกตอะไรทั้งหมด พอเห็นพระโลหิตแล้วก็วิ่งกลับไปทูลสมเด็จพระราชชนนี

ตอนที่พยานวิ่งไปดูเหตุการณ์ พยานเข้าไปในห้องพระบรรทม หยุดอยู่ห่างพระวิสูตรราวสัก ๒ เมตรเศษ บังตาหรือฉากนี้เปิดอยู่ตลอดเวลา ที่พยานไม่เข้าไปดูให้ถึงพระองค์นั้นเพราะกำลังตกใจ และเห็นว่าไม่สามารถจะช่วยอะไรได้ ขณะที่พยานได้ยินเสียงปืน และเห็นพระโลหิต ก็คิดว่าเกิดแอ็กซิเดนท์ เพราะพระองค์ท่านทรงเล่นพระแสงปืน ที่คิดเช่นนั้นเพราะเคยเห็นทรงเล่นอยู่เสมอ ทรงเล่นอยู่ข้างนอกก็มี พอท่านตื่นบรรทมแล้วพระแสงปืนทิ้งอยู่บนพระที่ก็มี ที่ทรงเล่นนี้ถ้าหากเป็นในห้องพระบรรทม โดยมากมักจะลูบคลำเล่น หรือถอดเล่น คือถอดกระสุนออกมาแล้วก็ใส่แม็กกาซีนใหม่ เคยทรงยิงพระแสงปืนในห้องพระบรรทมบนตึก แต่ว่ายิงออกไปทางพระบัญชร ยิงนกตามสายไฟฟ้า พยานไม่ทราบว่าทรงยิงด้วยปืนยาวหรือสั้น ที่พยานรู้ว่ายิงเพราะเสียงดังทางนั้นและพยานอยู่ห้องใกล้ ๆ กัน และได้ยินเสียงนกร้องจะยิงถูกหรือไม่ถูกพยานไม่ทราบ ส่วนนอกห้องพระบรรทมทรงยิงเล่นเสมอ บางทีทรงยิงเป้าซึ่งปักอยู่กับพื้นดิน โดยปรกติท่านทรงยิงกันทั้งสองพระองค์

เมื่อได้ยินเสียงปืนดังปังนั้น พยานออกวิ่งผ่านนายบุศย์ไป พยานไม่ได้พูดกับนายบุศย์เลย แต่นายบุศย์จะพูดกับพยานหรือเปล่า จำไม่ได้ เมื่อวิ่งไปแล้วนายบุศย์จะตามไปหรือไม่ ไม่ทราบ

ขณะพยานวิ่งไปห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนี พบพระองค์ท่านกำลังแต่งพระองค์อยู่ พยานไม่ได้สังเกตว่า มีใครอยู่กับท่านบ้าง เพราะพยานไม่ได้โฟล่

เข้าไปสุดตัว คงอยู่ที่ทวาร และเห็นท่านกำลังแต่งองค์ พยานได้ทูลไปอย่างที่ตาเห็นและหูได้ยินว่า ในหลวงยิงพระองค์ พอทูลเท่านั้น ท่านก็ตกพระทัยร้องออกมาว่า "โธ่ นันท์" ดังพอได้ยิน ครั้นแล้วท่านก็วิ่งออกมา และพยานก็วิ่งตามมาเป็นคนที่ ๒ ติด ๆ กัน ที่พยานไปทูลอย่างนั้น ก็เพราะหูได้ยินเสียงปืนดัง และตาเห็นพระโลหิตก็ไม่รู้ว่าจะทูลอย่างไร นอกไปจากนั้น เพราะระหว่างนั้นความคิดความนึกไม่มี ในตอนแรกไม่ได้คิดว่าเป็นแอ็กซิเดนท์ แต่เมื่อตอนกลับจากทูลสมเด็จ (สมเด็จพระราชชนนี) จึงนึกว่าคงจะเป็นเหตุแอ็กซิเดนท์

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ฯ ท้วงว่า เมื่อกี้บอกว่าพอเห็นก็นึกว่าเป็นเหตุแอ็กซิเดนท์ แล้วทำไมตอนนี้จึงว่ายังไม่ได้คิด

พยานตอบว่า ที่ไปทูลอย่างนั้นก็เพราะตาได้เห็น หูได้ฟังเท่านั้น และพยานก็ทูลเพียงว่า ในหลวงยิงพระองค์ ไม่มีคำว่า เอง ที่ทูลอย่างนั้นพยานไม่มีความหมายอะไร เพราะเห็นในหลวงมีพระโลหิต และมีเสียงปืนดังเท่านั้น

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ฯ เตือนว่า ขอให้พยานให้การตามความรู้สึกของพยานตามความเห็นจริง มันมีเรื่องอะไรที่พยานไปทูลเช่นนั้น

พยานตอบว่า ไม่มีอะไรเลย ได้ยินด้วยหูและเห็นด้วยตาเท่านั้น

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ฯ ย้ำว่า ขอเตือนพยานเสียหน่อย ในฐานที่เป็นตำรวจผู้สอบสวน พยานเป็นมหาดเล็กรับใช้พระองค์ท่าน ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัย อย่าลืมว่าพยานเป็นผู้ที่ถูกสงสัย เพราะฉะนั้นอย่าพยายามปิดความจริง มีความจริงอะไรพูดไปไม่ต้องกลัว ตำรวจและคณะกรรมการจะให้ความคุ้มครองแก่พยานอย่างเต็มที่ และพยานก็มีโอกาสที่จะแสดงความจงรักภักดีในครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย

พยานตอบว่า ไม่มีอะไร **แล้วพยานก็ให้การต่อข้อซักถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อไป** ในตอนที่สมเด็จ (พระราชชนนี) วิ่งไปและพยานวิ่งตามมีคนวิ่งตาม

หลังพยานมา แต่จะเป็นใครไม่ทราบ วิ่งมาทางเฉลียงหน้า ระหว่างนั้นพยานไม่พบใคร ไม่พบนายบุศย์ เขาวิ่งตามหลังมาหรือเปล่า พยานไม่ทราบ

สมเด็จพระราชชนนีและพยาน วิ่งเข้าห้องพระบรรทมทางห้องแต่งพระองค์ พยานไม่พบใครหน้าห้องแต่งพระองค์เลย เมื่อถึง พยานก็เลิกพระวิสูตรให้และสมเด็จพระราชชนนีก็โถมเข้าไปกอดพระองค์ของในหลวง พระวิสูตรนี้มีโซ่ถ่วง ต้องรวบขึ้นถึงจะเข้าได้ ตามธรรมดามีเหล็กพืดทับอีกอันหนึ่ง วันนั้นไม่มีอะไรทับ เพราะท่านเสด็จเข้าห้องสรงแล้ว เมื่อเลิกพระวิสูตรให้สมเด็จแล้ว ท่านก็โถมไปกอดตอนล่างทรงกรรแสง และรำพันว่า "โธ่ นันท์" และอะไรต่ออะไรอีก และมีคำว่า "ลูกแม่" อยู่คำหนึ่ง

ตอนนี้ **นายพันตำรวจโทประเสริฐ** ฯ เตือนให้พยานทำใจเย็น ๆ ค่อย ๆ นึกให้ดี ถ้าพยานปิดบังความจริงจะวกมาเข้าร้ายแก่พยาน

ครั้นแล้วพยานให้การต่อไปว่า สมเด็จ (พระราชชนนี) ท่านกำลังเศร้าโศก ท่านรับสั่งก็ฟังไม่ถนัด มีอีกคำหนึ่งว่า "ไม่ควรเลย" แต่ได้ยินกระท่อนกระแท่นจะไปต่อกันไม่ได้ ในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จมาเมื่อพระพี่เลี้ยงขึ้นไปบนพระแท่นแล้วสักครู่หนึ่ง ประมาณ ๑ หรือ ๒ นาที พระองค์ท่านมาก็เข้าปลอบสมเด็จ (พระราชชนนี) และมีอีกคำหนึ่ง สมเด็จว่า "เล็กเอ๋ย มาตายกับแม่" ในหลวงพระองค์นี้ไม่ได้รับสั่งอะไรเลย พยานไม่ได้ยินรับสั่งว่าอะไรต่อไป เพราะพยานได้ผละจากตรงนั้นแล้ว ขณะนั้นพระพี่เลี้ยงวิ่งมาถึง ก็ขึ้นไปซับพระโลหิตที่พระนลาฏ ตอนแรกไม่ได้ยกพระเศียร เพียงแต่ซับพระโลหิตเท่านั้น โดยเอาผ้าคลุมพระองค์ขึ้นซับ พยานไม่เห็นพระนลาฏ ตอนนั้นเป็นอย่างไร ตอนที่เปิดพระวิสูตรก็ไม่เห็น พอเปิดพระวิสูตรให้สมเด็จพระราชชนนีแล้ว ก็ออกมาบอกให้ตำรวจวังไปตามหลวงนิตย์ ฯ และกลับไปอยู่ตรงพระแท่นใกล้ ๆ กับสมเด็จพระราชชนนีอยู่ พยานคอยช่วยหยิบผ้าที่จะซับพระโลหิต เช่น ผ้าขนหนู เมื่อซับแล้วเอาผ้าที่ซับพับแล้วปิดแผลไว้

ตอนแรกพระพี่เลี้ยงจะร้องไห้หรือเปล่า พยานไม่ได้สังเกต แต่ตอนกำลังทำไม่ได้ร้อง ในตอนทำการเช็ดพระโลหิตไม่ได้รำพันอะไรเลย ตั้งหน้าจะซับพระโลหิตเท่านั้น จะพูดก็พูดขอของใช้เท่านั้น นอกจากบุคคลที่กล่าวนามแล้ว ก็มีคุณจรูญ คุณจรูญมาไม่ได้ทำอะไร นั่งอยู่ตรงพระฉากเท่านั้น และมีอีกหลายคนจำไม่ได้ นายบุศย์ก็เข้าไปในห้องบรรทม แต่จะเข้าตอนไหนไม่ทราบ เห็นตอนที่ช่วยในหลวงองค์ปัจจุบันพยุงสมเด็จ (พระราชชนนี) มาที่เก้าอี้ปลายพระแท่น นายบุศย์จะไปทำอะไรอีกไม่ได้สังเกต จะอยู่นานสักเท่าใดก็ไม่ได้สังเกต ตอนเปิดพระวิสูตร พยานเห็นพระแสงปืนอยู่บนพระแท่นใกล้ ๆ ข้อพระกร (ข้อศอก) แต่ไม่ใกล้จนชิดทีเดียว ประมาณไม่ถึงคืบ ปืนจะวางอยู่อย่างไร หรือหันกระบอกไปทางไหนพยานไม่ได้สังเกต ต่อมาพยานเห็นพระราชชนนีกำลังเศร้าโศก และพระองค์อยู่บนนั้น พยานจึงร้องบอกให้นายบุศย์หยิบปืนไปเสีย ตอนที่พยานร้องบอกนั้น ปืนอยู่บนโต๊ะแล้ว เข้าใจว่าพระพี่เลี้ยงเอาไปไว้ โต๊ะนั้นอยู่ตอนพระเศียรข้างพระแท่นข้างซ้าย บนโต๊ะมีนาฬิกา พยานร้องให้นายบุศย์หยิบปืนไป เพราะกลัวว่าสมเด็จพระราชชนนีอยู่ตรงนั้น อาจจะทำลายพระองค์ได้ แต่ตอนที่พยานบอกนายบุศย์นั้น พยานไม่ได้เห็นปืนอยู่บนโต๊ะ เห็นแต่ตอนแรก ประมาณสักครู่หนึ่งจึงได้บอกเขา เขาบอกว่าเอาไปแล้ว ไปไว้ในลิ้นชักตู้แต่งพระองค์ ซึ่งอยู่ข้างฝาห้องแต่งพระองค์ พอนายบุศย์ว่าเอาปืนไปแล้ว พยานก็วิ่งไปที่โต๊ะนาฬิกา เพราะยังมีปืนของในหลวงอยู่ในตู้นั้นอีกกระบอกหนึ่ง และในหีบใต้ตู้กระบอกหนึ่ง พอยกตู้นาฬิกาก็ตกลงมา พยานจะเก็บนาฬิกา ก็แลเห็นปลอกกระสุนปืนอยู่ห่างจากโต๊ะนาฬิกามาทางพระบาทประมาณ ๑ คืบ (เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เอาของมาวางเพื่อแสดงตำแหน่งที่ปลอกกระสุนปืนตกห่างจากตู้ พยานรับว่าห่างกันประมาณในระยะนั้น)

พยานให้การต่อไปว่า พยานได้เก็บปลอกกระสุนปืนไว้ในตู้พร้อมกับนาฬิกา และพยานได้ยกตู้ไปไว้ในห้องแต่งพระองค์ ที่พยานยกไปนั้น เพราะเกรงว่าจะเกิด

อันตรายแก่องค์สมเด็จพระราชชนนีจะใช้ทำลายพระองค์เอง ตามที่ได้ให้การไว้

พยานปากนี้ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๒.๐๕ น. คณะกรรมการ ฯ จึงได้สั่งพักการสอบสวน และได้ดำเนินการสอบสวนต่อไปใหม่ในตอนบ่าย

ตอนบ่าย เวลา ๑๓.๓๕ น. คณะกรรมการสอบสวน ฯ ได้เปิดดำเนินการสอบสวนนายชิต สิงหเสนี ต่อจากที่ได้ซักถามไว้ในตอนเช้า

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร : ต่อมาพยานนำเอาปลอกกระสุนออกจากตู้มาใส่ไว้ในลิ้นชักที่ใส่ปืน เพื่อเอาลงมาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเวลาประมาณ ๕ โมงเช้า พยานเอาลงมาทั้งลิ้นชัก ในลิ้นชักมีปืนอยู่กระบอกเดียว คือ กระบอกที่นายบุศย์เอาไปไว้ ปืนกระบอกนั้นพยานเห็นก็จำได้ (เจ้าหน้าที่ตำรวจเอาปืนของกลางให้พยานดู พยานรับว่าใช่ ตำรวจเอาปลอกกระสุนให้ดูอีก พยานรับว่าเป็นปลอกกระสุนที่พยานนำเอาไปให้ตำรวจ)

ในวันที่หลวงนิตย์ ฯ มาทำพระบรมศพนั้น พยานก็อยู่ด้วย หลวงนิตย์ ฯ ไปตรวจพระบรมศพแล้วทำความสะอาด ตอนหลวงนิตย์ ฯ มา พระราชชนนีอยู่ด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็อยู่ ตอนแรกพระราชชนนีรับสั่งกับหลวงนิตย์ ฯ ว่ามีหวังไหม เป็นอย่างไรบ้าง หลวงนิตย์ ฯ ทูลว่าช่วยไม่ได้เสียแล้ว หรืออะไรทำนองนี้ แต่พยานจำคำไม่ได้แน่ชัด แล้วสมเด็จพระราชชนนีได้รับสั่งให้ทำความสะอาดพระบรมศพ หลวงนิตย์ ฯ จึงจัดการเช็ดพระโลหิต เปลี่ยนฉลองพระองค์ เปลี่ยนพระเขนยและผ้าปูใหม่ ที่เปลี่ยนฉลองพระองค์นั้นเปลี่ยนทั้งองค์เลย พยานก็ได้ช่วยในการเปลี่ยนฉลองพระองค์และสวมสนับเพลา ในวันเกิดเหตุนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลององค์เสื้อชั้นในมีกระดุมที่คอสีขาว พระสนับเพลาแพรจีน พระที่ได้กลับเอาข้างล่างขึ้นข้างบน นอกจากทำความสะอาดพระบรมศพแล้ว หลวงนิตย์ ฯ ได้เย็บแผลที่พระนลาฏให้ติดกัน ก่อนเย็บพยานไม่ได้สังเกตปากแผลว่ามีลักษณะอย่างไร เห็นแต่เป็นรอยแผลเท่านั้นเอง เป็นรอยฉีกโดยพระตจะ (หนัง) ฉีกออกจากตรงกลาง

ขึ้นไปและมีรู เห็นฉีกออกไปจากรูเป็นหลายแฉก สองหรือสามแฉกจำไม่ได้ แฉกหนึ่ง ๆ ยาวสักเซ็นติเมตรกว่า ๆ นอกจากพระนลาฏพยานไม่ได้เห็นแผลที่อื่นอีก ในการเปลี่ยนฉลองพระองค์ท่านได้มีการจับพระองค์ท่านตะแคงไปมาแล้วยกขึ้น ตอนเปลี่ยนสนับเพลา ตอนยก ๆ อยู่ ไม่ได้วาง ยกกันหลายคน ตอนยกพระบรมศพหงายฉลองพระองค์เวลาเปลี่ยนไม่ได้เปลี่ยนอย่างธรรมดา หลวงนิตย์ ฯ ตัดเนื้อผ้าเสื้อออกไปแล้วจึงเปลื้องออก เครื่องต่าง ๆ เช่น ผ้าปูเขนย และฉลองพระองค์ ชาวที่เป็นคนเก็บเอาไป ก่อนส่งออกไป ใครเป็นคนส่งไม่ทราบ และใครเป็นคนสั่งก็ไม่ทราบ เขาเอาไปทำความสะอาด ในตอนนั้นยังไม่มีตำรวจไปสอบสวน ที่ว่าทำความสะอาดนั้นหมายความว่าเอาไปซัก ของต่าง ๆ ที่เอาไปทำความสะอาด ถ้าเห็นก็จำได้ เช่น ผ้าปูพระเขนย และฉลองพระองค์ (เจ้าหน้าที่ตำรวจนำฉลองพระองค์คอกลม พระสนับเพลาจีนสีฟ้าอ่อนปนโสก ปลอกพระเขนย ผ้าปูพระที่ ซึ่งมีรูสังเกตได้ชัด ซึ่งพยานว่ามารู้ทีหลังว่าเป็นรูลูกปืน ปลอกพระเขนยก็มีรู พยานรับว่าเห็นรูนี้เมื่อเอาไปซักกลับมาแล้ว ผ้ารองลาด ซึ่งปูบนพระที่ก็มีรูลูกปืน ตัวพระเขนยมีรอยโลหิตเกรอะกรังและมีรูกระสุนผ่าน สำหรับพระเขนยนี้พยานว่า นอกจากเปื้อนพระโลหิตแล้ว ได้ข่าวว่าพวกชาวที่เอาไปวางไว้ หรือเอาไปฝังไว้จึงเปื้อนอย่างอื่นด้วย พยานรับว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนำมาให้ดูเหล่านี้ ตำรวจไปขอจากพยาน และพยานได้สั่งให้ชาวที่นำมามอบให้)

เกี่ยวกับพระบรมศพ ขณะที่พยานยังอยู่บนพระที่นั่ง พระบรมศพยังอยู่บนพระแท่นใหญ่ พอลงมาให้การกับตำรวจข้างล่าง แล้วขึ้นไปอีกที พระบรมศพได้ย้ายมาอยู่พระแท่นเล็กแล้ว ใครจัดการอย่างไรพยานไม่ทราบ พระแท่นเล็กที่เปลี่ยนพระบรมศพไปไว้เป็นเก้าอี้นวมที่ยกพนักทางพระเศียรได้ เมื่อพระบรมศพอยู่ในที่ใหม่แล้วได้เห็นมีน้ำแข็งหล่ออยู่ข้าง ๆ น้ำแข็งวางไว้ในอ่างรอบ ๆ พระแท่น ใครเป็นคนสั่งให้เอาน้ำแข็งไปวางไว้ไม่ทราบ

พระแสงปืนทั้งหมดไม่ทราบจำนวน รู้แต่ว่ามีมากราว ๑๐ กว่ากระบอกทั้งยาวและสั้น พระองค์ท่านทรงเก็บเอาไว้ในตู้ในห้องทรงพระอักษร มี ๓ กระบอกที่อยู่ในตู้ข้างพระแท่น อยู่ในตู้ ๒ กระบอก ใต้ตู้ ๑ กระบอก ปืนกระบอกที่ให้พยานดู เป็นปืนที่อยู่ในตู้ข้างพระแท่น ปืนในตู้ทั้ง ๒ กระบอกปรกติไม่เคยบรรจุลูกอยู่ มีกระบอกในหีบใต้ตู้กระบอกเดียวที่เจ้าหน้าที่ใส่ไว้ ที่ว่าไม่เคยบรรจุนั้น คือ มีแหนบและลูกอยู่พร้อมแต่ไม่ได้บรรจุอยู่ในปืน แต่เอาไว้ในตู้เหมือนกัน เจ้าหน้าที่ไม่เคยบรรจุให้พระองค์ท่านเลย พระแสงปืนนี้ไม่มีใครแตะต้องของพระองค์ท่าน ปืนกระบอกใต้ตู้บรรจุลูกอยู่ตั้งแต่ถวายมา พระแสงปืนต่าง ๆ เหล่านี้พยานไม่ทราบว่า พระองค์ท่านได้มาจากไหน จำได้แต่ว่าได้จากคราวเสด็จเมืองชล ฯ ได้จากใครไม่ทราบ มีหลายกระบอก ทั้งสั้นและยาว ครั้งสุดท้ายทราบว่า ข้าหลวงอุดม ฯ ข้าหลวงจังหวัดนครราชสีมา หรืออย่างไร พยานไม่ทราบแน่ เอามาถวายหลายกระบอก นอกจากนี้ใครจะถวายอีกจำไม่ได้ ปืนที่ให้ดู พยานไม่ทราบว่าได้มาจากใคร

ในฐานะที่พยานเป็นผู้รับใช้อย่างใกล้ชิด สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศปรกติพระองค์ท่านเรียบร้อยไม่มีอารมณ์ฉุนเฉียว ไม่เคยเห็นกริ้วเลย พระองค์ท่านทรงชอบสนุกเหมือนกัน เวลาประทับอยู่ภายในกับพระอนุชา (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน) ตามลำพัง เท่าที่เห็น พระองค์ทรงเล่นหยอกล้อกันตามประสาพี่น้อง ที่ว่าหยอกล้อนั้น คือเล่นกันตามธรรมดา เคยวิ่งไล่กันก็มี ครั้งก่อน ๆ ก็เคยทรงเตะฟุตบอลและตะกร้อ มาตอนหลัง ๆ ก็ชักเงียบไป คือ ตอนที่มีพระราชภาระมาก ต้องเสด็จประพาสที่ต่าง ๆ ราวสักสองเดือนเศษก่อนสวรรคต เวลาทรงเล่นฟุตบอลหรือตะกร้อ พระองค์ท่านทรงฉลองพระเนตร

พระองค์ท่านเคยจัดให้มีการแสดงโขนต้อนรับแขกเมือง คือ ลอร์ดหลุยส์ เมานท์แบตเตนครั้งหนึ่งที่โรงละครสวนศิวาลัย ในพระบรมมหาราชวัง การจัดให้มีการแสดงโขนเข้าใจว่ามี ๒ ครั้ง แต่อีกครั้งหนึ่งจำไม่ได้ เมื่อครั้งต้อนรับลอร์ดหลุยส์

เมานท์แบตเตนเสร็จแล้ว พระองค์ท่านกลับมาบนพระที่นั่งแล้วจะทำอะไรบ้างจำไม่ได้ แต่พยานเคยเห็นพระองค์ท่านทรงทำท่าโขนล้อพระอนุชาเล่น ท่านเล่นกันระหว่างพี่น้อง พระองค์ท่านโปรดประทัดมาก พระอนุชาก็เหมือนกัน ตอนแรก ๆ ทรงจุดประทัดมาก ตอนหลัง ๆ ชาไป ประมาณก่อนสวรรคตเท่าไรประมาณไม่ถูก พระองค์เคยจุดประทัดล้อใส่พวกทหารยามที่ยืนยามไม่เรียบร้อยก็เคยมี แต่ไม่เคยจุดใส่พระอนุชา นอกจากนั้นเคยทรงจัดให้มีการโปรยทานแก่ผู้ที่อยู่ในวัง เวลาโปรยทานเคยจุดประทัดโยนใส่พวกที่แย่งกันอยู่ นอกจากจุดประทัดแล้ว บางทีก็เอาน้ำราดพยานก็เคยแย่งทานเหมือนกัน

ตามปรกติ เวลาเสวย เสวยพร้อมกันทั้ง ๓ องค์ คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชชนนี และสมเด็จพระอนุชา แต่บางเวลา พระองค์ท่านเสวยกัน ๒ องค์กับพระอนุชาโดยลำพังก็มี เมื่อพระราชชนนีประชวร เวลาที่พระราชชนนีเสวยร่วมด้วยกับเวลาที่เสวยกันตามลำพัง ๒ องค์พี่น้อง มีพระอาการต่างกันอย่างไร พยานไม่ได้สังเกต

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประชวรมาตั้งแต่ก่อนเสด็จประพาสสำเพ็งสักวันหรือสองวัน ประชวรเกี่ยวกับพระนาภีไม่ปรกติ แต่ยังทรงไปไหนมาไหนได้ ปรกติพยานไม่ทราบว่า พระองค์ท่านได้เก็บเอกสารหรือจดหมายไว้ที่ไหน โต๊ะทรงพระอักษรมีกุญแจ กุญแจก็คาอยู่ แต่พยานไม่ได้ไปเปิดดู ก่อนหน้าสวรรคต พยานไม่เคยเห็นพระองค์ท่านเผากระดาษ ที่ไหน ๆ ก็ไม่เห็นเศษที่ถูกเผาเลย จดหมายที่มีมาถึงพระองค์ท่าน ราชเลขานุการ ฯ เป็นผู้ถวายรวมทั้งจดหมายจากต่างประเทศด้วย ไม่ใช่พยาน ในระยะจวนสวรรคตไม่ทราบว่ามีจดหมายถึงพระองค์ท่านมาจากต่างประเทศหรือไม่

ตามระเบียบการขอเข้าเฝ้ามีว่า ต้องแจ้งแก่กรมวัง กรมวังแจ้งให้มหาดเล็กรับใช้ เพื่อไปกราบทูลให้ทรงทราบ กรมวังอยู่ที่พระที่นั่งชั้นล่าง เมื่อมหาดเล็กรับใช้กราบทูลให้ทรงทราบแล้ว ถ้าโปรดเกล้า ฯ ให้เฝ้าได้ มหาดเล็กก็นำเข้าเฝ้า การเฝ้า

เฝ้าที่ห้องรับแขกชั้นบน บางเวลาก็ชั้นล่าง โดยมากผู้ที่เคยมาแล้ว ก็ขึ้นไปเฝ้าข้างบน นอกนั้นเฝ้าข้างล่าง ปรกติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระเนตรตลอดเวลา นอกจากเวลาขึ้นพระแท่น เวลาพระบรรทมกลางวัน บางทีก็ถอด บางทีก็ไม่ถอด ที่บรรทมกลางวัน คือที่เก้าอี้นอนในห้องทรงสำราญ เวลาตื่นบรรทมตอนเช้า ยังไม่ทรงฉลองพระเนตรจนกว่าจะแต่งพระองค์แล้วจึงจะทรง

เมื่อขึ้นพระที่ ปรกติถอดพระเนตรวางไว้หลังตู้วิทยุ บนโต๊ะข้างซ้ายของพระองค์ท่าน คู่กับตู้เก็บพระแสงปืน เวลาบรรทมเล่นในห้องทรงสำราญ และถอดฉลองพระเนตร ทรงวางไว้ที่โต๊ะข้าง ๆ นั้น

ในตอนได้ยินเสียงปัง พยานวิ่งเข้าไปดู ไม่ได้สังเกตว่าทรงฉลองพระเนตรหรือเปล่า ตอนกลับมาเปิดพระวิสูตรให้พระราชชนนีสังเกตว่าไม่ได้ทรงฉลองพระเนตร และเห็นวางอยู่บนตู้วิทยุ ในลักษณะกางและหงายขึ้น (ทำท่าทางประกอบ) ที่ที่พยานไปยืนอยู่ตอนเข้าไปในห้องบรรทม ห่างจากพระฉากราว ๆ เมตรนั้น นายบุศย์ยืนอยู่ที่ที่นั่งวันนั้น (เฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์) มองเห็นพยาน เพราะเป็นทางตรง (พยานชี้แผนที่ หลังจากชี้แผนที่แล้วกลับว่า ถ้านายบุศย์นั่งอยู่ที่เดิมจะมองไม่เห็นพยาน เว้นแต่จะเดินมาถึงประตูห้องแต่งพระองค์ทางเฉลียงจึงจะเห็น)

พยานไม่เคยยิงปืนสั้น ปืนยาวเคยยิง เพราะเคยยิงปืนลูกซอง ลูกโดดก็เคย แต่เคยยิงในสมัยเป็นนักเรียน พยานไม่เคยรับราชการเป็นทหารหรือตำรวจ พยานไม่ได้รักใคร่นายบุศย์เป็นพิเศษ รักใคร่อย่างธรรมดา ไม่เคยอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีกับนายบุศย์เลย ที่นายบุศย์จะตามเสด็จไปเมืองนอก พยานก็ทราบ แต่ที่พยานไม่ได้ไป เพราะพระองค์ท่านไม่ได้เลือก เหตุผลในการเลือกมีอย่างไร พยานไม่ทราบ พยานไม่เคยนึกโกรธหรือน้อยใจเลยที่ไม่ได้ตามเสด็จ ได้ทราบว่าในหลวงในพระบรมโกศพระราชทานเงินแก่นายบุศย์ซื้อเครื่องแต่งตัว แต่เท่าไรไม่ทราบ เห็นนายบุศย์บอกว่าจะซื้อเครื่องแต่งตัวสัก ๑ ชุด ของอื่น ๆ เขาว่าเตรียมไว้พร้อมแล้ว พยานไม่ได้

ช่วยเขาหาซื้อเลย ตัวพยานไม่เคยถูกสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกริ้ว นายบุศย์ก็ไม่เคยถูกกริ้วเหมือนกัน

ปรกติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีคนไปเฝ้าเสมอ เท่าที่รู้พวกที่ไปเฝ้านั้น พระองค์ท่านเป็นผู้นัดหมาย พวกที่มาร่วมโต๊ะเสวยก็มีเท่าที่จำได้ มีทั้งเจ้านายและคนธรรมดา ที่พยานรู้จักก็มีพระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร และพระองค์เจ้าธานีนิวัติ ซึ่งไปร่วมโต๊ะเสวย นอกจากนั้นก็มี ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และจะมีใครอีกบ้าง พยานจำไม่ได้

ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต ความรู้สึกจริงใจของพยานไม่ได้นึกว่าเป็นเพราะอะไร ที่ว่าเป็นเรื่องแอ็กซิเดนท์นั้น เพราะพยานไม่เห็นมีเรื่องอะไร และพระองค์ท่านก็ชอบเล่นพระแสงปืน ถ้าสมมติว่าจะมีผู้ลอบปลงพระชนม์ ถ้าพยานรู้พยานก็ต้องบอกตำรวจหรือคณะกรรมการ ฯ อย่างแน่นอน (พยานเน้นเสียงหนักแน่น)

พยานทราบดีว่า ประชาชนสงสัยว่าพยานเป็นผู้ปลงพระชนม์ แต่พยานรู้สึกว่าช่วยไม่ได้ นอกจากจะปล่อยให้ความจริงช่วยตัวเอง และที่พยานได้ให้การมาแล้วแต่เช้า พยานได้ให้การไปตามความจริงทุกประการ ไม่ได้ปิดบังอะไรทั้งหมด

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : เงินเดือนของพยานพอใช้ การกินอยู่ อยู่กับพี่สาวของพยาน อาหารการกิน บางวันก็กินของหลวง ถ้ามีเรื่องทุกข์ร้อน พยานเคยปรึกษาหารือกับพี่น้องที่อยู่ด้วย คือ คุณสำรวล เคยขาดแคลนเงินจริง แต่ไม่เคยขอพระราชทาน พระองค์ท่านก็ไม่เคยพระราชทาน

พระตราทั้งหมด พยานเป็นคนเก็บคนเดียว อยู่ในเซฟ ในห้องแต่งพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ใส่ไว้ในตู้ ตู้เซฟมีกุญแจ กุญแจนี้พยานเป็นผู้รักษา มีอยู่ด้วยกัน ๒ ดอก พยานรักษาเองทั้ง ๒ ดอก ในเซฟนอกจากพระตรา ก็มีเครื่องกระจุกกระจิก เช่น เครื่องทองต่าง ๆ มีล็อกเก็ตทอง กิเลนทอง

เซฟในห้องนั้น มี ๒ ใบ มีกุญแจใบละดอก พยานเก็บทั้ง ๒ ดอก ถ้าในเวลาที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี พระราชชนนีก็ดี หรือพระอนุชาก็ดี ต้องพระราชประสงค์จะเปิดเซฟ ต้องตามหาพยานไป เวลากลับไปนอนที่บ้าน ก็เอากุญแจไปด้วย นายฉันหุ้มแพรเป็นผู้มอบกุญแจให้พยานตั้งแต่เสด็จมา เขาสอนวิธีปิดเปิดเซฟให้พยาน พยานเปิดครั้งแรกตั้งแต่เอามา ในนั้นไม่มีอะไร เห็นมีแต่ชั้นเปล่า ๆ ของในเซฟราคาประมาณไม่ถูก พระตราทั้งหมด และเครื่องทอง และยานอนหลับที่มีผู้ถวายอยู่ในเซฟ นายบุศย์ก็รู้ว่าพยานเป็นผู้ถือกุญแจ มหาดเล็กห้องพระอนุชาก็รู้ (พยานชี้ที่ตั้งเซฟในพระที่) ขณะนี้กุญแจเซฟถวายพระราชชนนีไว้ ถวายไว้ ๗ วัน ก่อนมาให้การที่นี่ เพราะเกรงว่า ระหว่างมาให้การพระองค์จะเอาอะไรไม่ได้

พระแสงปืนในห้องบรรทมมี ๓ กระบอก อยู่ในตู้ข้างพระแท่นข้างซ้าย ชั้นบน ๑ กระบอก ชั้นล่าง ๑ กระบอก ใต้ตู้อีก ๑ กระบอก กระบอกหลังนี้ มีหีบใส่กว้างยาวประมาณไม่ถูก (ทำมือประกอบเป็นหีบขนาดเล็กยาวกว่าคืบ กว้างราว ๑ คืบ) พระแสงปืนนี้ ทางราชการส่งมาถวายเป็นปืนประจำพระองค์ แต่จะเป็นปืนอะไรไม่รู้จัก มีกระสุนอยู่ในแหนบก็มี ใส่ไว้แล้วก็มี เป็นปืนชนิดอะไรไม่รู้จัก ไม่มีลูกโม่ขนาดเล็กกว่าปืนของกลาง บนฝาหีบไม่มีอักษรเขียนว่าอะไร พระแสงปืนกระบอกของกลาง เห็นวางอยู่ในตู้ชั้นล่าง กระสุนในตู้เคยมีใส่แหนบไว้ ปรกติอยู่ข้างนอกไม่ได้ใส่ไว้ในตัวปืน พยานเห็นพระแสงปืนครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่จำไม่ได้ วันที่ ๗ ก็ยังอยู่ แหนบลูกปืนจะอยู่ข้างนอกเท่าไร ไม่ทราบ ปืนจะบรรจุแหนบหรือไม่ ไม่ทราบ ชั้นบนเป็นปืนของพระศิลป ฯ ถวายมาหรืออย่างไรไม่แน่ เล็กกว่ากระบอกของกลาง ไม่มีลูกโม่เหมือนกัน นอกจากนี้ พระแสงปืนที่เก็บไว้ในตู้ห้องทรงพระอักษร มีหลายชนิดด้วยกัน กระสุนก็มีพร้อม ตู้ทุกใบนั้น บางตู้มีกุญแจ บางตู้ไม่มีกุญแจ กุญแจคาอยู่ที่ตู้ ปืนของกลางนั้น พยานจำได้ เพราะจดเลขหมายไว้ตั้งแต่วันที่เอามาจากพระที่นั่งในวันเกิดเหตุ เพราะพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันรับสั่งให้จดไว้ เลขหมาย

ปืน คือ เลข ๒๐๘๑๔๕๖ ปืนนี้ใครจะถวาย ไม่ทราบ และจะได้มาตอนไหน ไม่ทราบ เหมือนกัน พยานเห็นมาตั้งแต่มีพระแสงปืน ตั้งแต่เสด็จมาใหม่ ๆ ราวสักเดือนกว่า ๆ

พยานไปทำหีบพระตรากับพระยาอนุรักษ์ ฯ ขากลับเมื่อแยกกับพระยาอนุรักษ์ ฯ แล้ว พยานเดินกลับมา ที่พยานเข้าไปในพระบรมมหาราชวังได้ เพราะมีบัตร ไปถึงทีแรกแวะที่ห้องเครื่องข้างล่าง หีบพระตรานั้น ช่างเขาเร่ง จึงต้องรีบมาวัดดวงพระตรา เพราะพยานนัดเขาให้เสร็จในวันที่ ๑๑ ห้องเครื่องที่พยานแวะอยู่ข้างล่างไม่ได้อยู่ที่ตัวพระที่นั่ง พยานกลับมาถึงพระที่นั่งราว ๒ โมงเช้ากว่า ที่ชั้นล่างไม่พบนายบุศย์หรือนายเฟื่อง เมื่อขึ้นไปข้างบนพระที่นั่ง นอกจากนายบุศย์แล้ว ไม่พบใครเลย พบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ตอนเสด็จมาถามพระอาการกับนายบุศย์ ก่อนได้ยินเสียงปัง ไม่ได้ยินเสียงอื่น ๆ เลย เสียงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะบ่นหรือตรัสสั่งว่าอะไร ไม่ได้ยิน ไม่มีไอหรือจาม หรืออะไรอื่น ๆ เลย

เมื่อพยานวิ่งเข้าไป พระเศียรอยู่ปรกติ เอียงข้างซ้ายนิดหน่อยเท่านั้น แต่ขณะนั้นพยานตกใจมาก พอเห็นพระโลหิตก็รีบวิ่งออกมาเลย ขณะวิ่งออกมานั้น พยานคิดว่าพบนายบุศย์ที่หน้าห้องแต่งพระองค์ แต่นึกไม่ออกว่า เป็นที่ที่นายบุศย์อยู่เดิมหรืออย่างไร นายบุศย์เข้าใจว่ายืนอยู่ตรงนั้น เขาจะถามอะไรพยานหรือเปล่า ไม่ทราบ แต่พยานไม่ได้ตอบอะไรใครเลยระหว่างนั้น พยานวิ่งออกมา แล้วเลี้ยวไปทางระเบียงเพื่อไปทางห้องพระราชชนนี ระหว่างทางไม่ได้สังเกตว่าพบใคร พวกตั้งเครื่องอยู่คนละทาง

เมื่อไปถึงห้องพระราชชนนี เห็นพระราชชนนีองค์เดียว เพราะขณะนั้นพยานอยู่ที่พระทวารเท่านั้น ขณะวิ่งตามพระราชชนนีออกมานั้น จำได้ว่ามีคนวิ่งตามมาด้วยข้างหลังพยาน แต่ข้างหน้าไม่มีใครเลยนอกจากพระราชชนนี ขณะวิ่งไป ไม่ผ่านห้องเสวย ได้เลี้ยวไปทางห้องรับแขก แล้วไปทางระเบียงหลัง เข้าห้องแต่งพระองค์

ระหว่างจะเลี้ยวห้องรับแขก ไม่ได้สังเกตใครทางห้องตั้งเครื่อง นายบุศย์ก็ไม่ได้สังเกต เวรห้องพระบรรทมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันคือนายเฟื่องและนายเวก แต่พยานไม่ได้สังเกตเพราะอยู่กันคนละด้าน

เมื่อเข้าห้องแต่งพระองค์เพื่อจะเข้าไปในห้องพระบรรทม ขณะนั้นไม่มีใครอยู่ในห้อง หมายความว่า มีพระราชชนนีกับพยานเท่านั้นที่เป็นคนแรกที่ไปถึง บุคคลที่สามที่เข้าไปถึง เข้าใจว่าเป็นพระพี่เลี้ยง คนที่สี่ไม่ได้สังเกต พระพี่เลี้ยงมาระยะไล่ ๆ กัน พอเปิดพระวิสูตรให้พระราชชนนี พระพี่เลี้ยงก็ขึ้นตามไปด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันมาทีหลัง คุณจรูญจะมาก่อนหรือหลังสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันหรืออย่างไร พยานไม่ทราบ เวลานั้นประตูห้องทรงพระอักษรปิดและใส่กลอนอยู่ ประตูห้องแต่งพระองค์ไม่ได้เปิดตลอดคืน เวลาเข้าที่แล้วปิด เวลาปิดไม่ได้ใส่กลอน งับไว้เฉย ๆ ห้องทรงพระอักษรใส่กลอน คนจะเข้าไปไม่ได้

ที่พยานรู้ว่าที่ปลอกพระเขนยมีรู ผ้าปูพระที่มีรูนั้น ชาวที่ที่ไปซักแล้วมาบอกในวันรุ่งขึ้น หรือวันไหนจำไม่ได้ ที่รู้ว่ามีแผล ๒ แผล รู้ในวันรุ่งขึ้น หลังจากหมอที่จุฬาลงกรณ์ตรวจพบแล้ว หมอคนนั้นชื่ออะไรไม่ทราบ

ชาวที่มีหน้าที่ทำความสะอาดพระที่นั่ง คนที่เอาปลอกพระเขนยและผ้าไปซักนึกชื่อไม่ออก พวกชาวที่พยานรู้จัก แต่ว่ามักเปลี่ยนเวรกันไปมา พยานได้ยินชาวที่เขาพูดกันว่าพบรู แต่ไม่ทราบว่าใครเป็นคนพบ นายกรี ชาวที่ เป็นคนซักผ้าและปลอกพระเขนย ตัวพระเขนยนั้นชาวที่เอาไป และที่เอามาตอนหลังนั้น พยานสั่งให้เอามา คนเอามาให้คือนายกาน พระที่ที่มีรอยพระโลหิตยังอยู่ในห้องบรรทมนั้น วันรุ่งขึ้น พยานขึ้นไปเขาเอาผ้าคลุมไว้ พยานไม่ได้ตรวจดู ตำรวจเป็นผู้ได้ลูกปืน พยานก็ขึ้นไปด้วย เวลานั้นประมาณบ่ายโมง ไปค้นลูกปืน หลังจากพบบาดแผลที่พระเศียรแล้ว วันหรือสองวันไม่แน่ ตำรวจเป็นคนควักลูกปืน พยานก็ได้ดู และยังได้เอาไปถวายให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันดู เป็นลูกปืนขนาด ๑๑ ม.ม. ตามที่ตำรวจวัด

เท่าที่ตาพยานเห็นเป็นลูกปืนขนาด ๑๑ ม.ม. ที่รู้ว่า ๑๑ ม.ม. เพราะเห็นเขาเรียกอย่างนั้น ในหลวงในพระบรมโกศก็เคยรับสั่งกับพยาน

สมเด็จพระราชชนนีรับสั่งให้พยานไปตามหลวงนิตย์ ฯ ขณะวิ่งตามท่านมายังห้องพระบรรทม ที่พยานต้องตามไปอีก และไม่ไปตามหลวงนิตย์ ฯ เพราะต้องไปเปิดพระวิสูตรให้พระราชชนนี ครั้นแล้วพยานจึงลงไปบอกกรมวัง ชื่อจมื่นทิพย์เสนา ซึ่งเวลานั้นอยู่ข้างล่าง ให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ แล้วก็วิ่งขึ้นไปอีก ขึ้นไปครั้งหลังเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันแล้ว

พระวิสูตรเป็นผ้าโปร่ง มองเห็นได้ตลอด ชายพระวิสูตรมีโซ่ถ่วง ปรกติเอาขึ้นไว้ และมีขอเกี่ยว โดยแหวกประตูทั้งสองข้าง พระวิสูตรกว้างกว่าพระแท่น พอเดินรอบได้ประมาณ ๒ ฟุต ที่พระวิสูตรไม่มีรู เพดานก็ไม่มี ใต้พระแท่นสูงกว่าพื้นสักฝ่ามือ มีไม้ตีทึบจากข้างบนลงมาห่างพื้นสักฝ่ามือ โดยรอบทั้ง ๔ ด้าน หลังคาเพดานเหนือพระวิสูตรไม่มีช่องทะลุ จะปีนหรือซ่อนอยู่ไม่ได้ หน้าต่างห้องพระบรรทมทางข้างห้องพระเปิดตลอดเวลา

ปลอกกระสุนที่พบอยู่ด้านซ้ายห่างตู้เก็บพระแสงปืน เมื่อนาฬิกาตก พยานก้มลงหยิบ ก็เห็นปลอกกระสุนห่างจากตู้ราว ๑ ศอก ห่างพระแท่นสักฟุตกว่า ๆ

เมื่อพยานทูลพระราชชนนีว่า ในหลวงยิงพระองค์นั้น ความรู้สึกจริง ๆ เป็นอย่างนั้น ความคิดที่ว่าแอ็กซิเดนท์มารู้สึกทีหลัง แต่ก็ในวันนั้นเอง ด้วยเหตุผลว่าพระองค์ท่านโปรดพระแสงปืน อีกประการหนึ่ง ไม่เคยมีอะไรวิ่แวว่ส่วนพระองค์เลย ความคิดนี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกของพยานเอง ไม่ได้เกิดจากได้ยินคนอื่นพูด เจ้านายและคนที่ไปสรงน้ำพระบรมศพก็ไม่ได้ยินพูดอะไรกัน พวกมหาดเล็กก็ไม่ได้พูดอะไรถึงเรื่องนี้เลย

สมเด็จพระราชชนนีกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันไม่เคยรับสั่งกับพยานว่าอะไรเลย นอกจากว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงถามว่า ตามที่

ตำรวจสอบสวนนั้น มันเป็นอย่างไร พระองค์รับสั่งขณะที่พยานเอาที่โกนหนวดไฟฟ้าไปถวายตามที่ทรงพระประสงค์ พยานได้ทูลว่า เท่าที่รู้มาก็ให้การไปทั้งหมดแล้ว ท่านก็รับสั่งว่า การให้การก็อย่าให้มันนั่นไป รู้เห็นอย่างไรก็ให้ยืนตามนั้นไว้

ความรู้สึกของพยาน พยานรู้สึกว่า ถ้าให้การผิดไปจากคนอื่น พยานก็ไม่รู้สึกกลัวอะไร ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันถามนั้น พระองค์ถามถึงเรื่องที่พยานให้การไว้กับตำรวจ หลังจากวันพยานให้การกับตำรวจแล้ววันหนึ่งหรือสองวัน ที่ในหลวงปัจจุบันรับสั่งอย่างนั้นหมายถึงว่า ท่านถามเรื่องที่พยานให้การ ไม่ใช่ถามในเรื่องที่พยานรู้เหตุการณ์การสวรรคต ท่านรับสั่งว่า ให้การไว้อย่างไร พยานก็ทูลให้ทราบตามที่ได้ให้การกับตำรวจ ท่านก็รับสั่งว่า ถ้ามีการสอบสวนต่อไป ก็อย่าให้มันผิดไป หมายความว่าอย่าให้ผิดไปจากที่รู้เห็น

ในหลวงในพระบรมโกศจะมีบันทึกส่วนพระองค์หรือไม่ พยานไม่ทราบ การที่พยานเอ่ยชื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ และ ม.ร.ว.เสนีย์ ว่าไปเข้าเฝ้านั้น ไม่มีอะไร นอกจากเป็นคนที่จำง่ายเท่านั้น

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานถวายตัวในรัชกาลที่ ๗ คุณหญิงสำลี ยมาภัย เป็นคนนำถวายตัว พวกร่วมงานแต่เดิม ๆ มาออกไปหมดแล้ว เหลือแต่ตัวพยาน ได้มีการคัดเลือกบุคคลกันครั้งหนึ่ง คนสุดท้ายที่ออกก็คือ รองกวดถนอม ออกก่อนเกิดกรณีพิพาทอินโดจีน การที่พยานเหลืออยู่คนเดียว พยานไม่รู้สึกว่าได้รับความกรุณาจากใคร รู้สึกว่าเพราะความซื่อสัตย์ของพยานเอง คนเลือกพยานมาเป็นมหาดเล็กห้องพระบรรทม คือหัวหน้าแผนก คือนายฉัน หุ้มแพร นายฉัน หุ้มแพรก็จงรักภักดี แต่เป็นคนมีนิสัยดื้อดึง นายฉันเป็นไข้ตาย โดยโรคความดันโลหิตสูง ขณะเจ็บ นายฉันนอนอยู่ที่แผนก ขาดหน้าที่รับใช้ไป ๕ - ๖ วัน พอไปโรงพยาบาลตอนเช้า ตอนกลางคืนก็ตาย การตายของนายฉันนี้ พยานไม่เคยนึกว่าเป็นเพราะเหตุอื่น นอกจากเป็นไข้

เวรรับใช้ที่สับเปลี่ยนกับพยานมีนายบุศย์ การสับเปลี่ยน เปลี่ยนกันเอง ไม่มีสมุดรับส่งเวร ระหว่างอยู่เวร เคยสับเปลี่ยนกัน โดยที่พยานเคยขอเปลี่ยน เพราะจะไปธุระ ไม่เคยมีพระราชโองการรับสั่งให้คนนั้นอยู่ คนนี้อยู่ คำสั่งทางการให้สับเปลี่ยนเวรเคยมีระหว่างระยะหลัง ๆ นี้ ออกเวรแล้วพยานไม่ค่อยได้กลับบ้าน เพราะต้องคอยเปลี่ยนเครื่องแต่งพระองค์ และเตรียมทุกอย่างเพื่อให้ทันเสด็จไปเมืองนอก

พยานเคยรับใช้พระองค์อาทิตย์ ฯ มาประมาณ ๖ - ๗ ปี และมีความจงรักภักดีอย่างธรรมดาฉันท์ข้ากับเจ้า ท่านทรงพระกรุณาต่อพยาน เมื่อท่านสิ้นพระชนม์ พยานรู้สึกเสียใจ วันสิ้นพระชนม์พยานก็ได้ไปสรงน้ำ ต่อมาในงานทำบุญ ๗ วัน ไม่ได้ไป วันก่อนเกิดเหตุ ตอนบ่ายไม่ได้ไปถวายพระเพลิงพระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ เพราะในหลวงประชวร และพยานทราบว่าจะมีเผาจริงตอน ๔ ทุ่ม แต่พยานก็ไม่ได้ไป เพราะห่วงในหลวง และไม่มียานพาหนะจะไป

พระอารมณ์ของในหลวงในพระบรมโกศนั้น เวลากริ้วมองไม่เห็น ท่านไม่เคยแสดงออกมาเลย เวลาไม่พอพระทัยก็บอกอย่างธรรมดา ไม่มีกริ้วเอะอะตึงตังเลย เท่าที่จำได้และรู้ว่าท่านกริ้ว เช่น อย่างท่านไม่โปรดอะไร ก็บอกแต่เพียงว่า สิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนี้ไม่ดี เกี่ยวกับเรื่องรถยนต์พระที่นั่งหาย ท่านไม่เคยรับสั่งให้ได้ยิน เคยเห็นครั้งหนึ่งที่ท่านเรียกหัวหน้าแผนกรถยนต์มาเฝ้า เพื่อถามเรื่องรถยนต์ที่หาย ในเวลาที่พระองค์ท่านทรงเรียกรถแล้วไม่ได้อย่างพระทัย ก็เพียงแต่รับสั่งว่า ให้ได้มาเดี๋ยวนี้

ที่ว่าพยานเคยเห็นพระองค์ท่านลูบคลำพระแสงปืนนั้น เห็นตอนเสด็จจากห้องพระราชชนนีไปทางห้องทรงพระอักษร ระหว่างนั้น เห็นทรงเอาพระแสงปืนมาลูบคลำดู แต่ไม่เคยเห็นพระองค์ท่านเอาพระแสงปืนส่องดู หรือเอาจ่อที่พระนลาฏเลย พยานรู้สึกว่า พระองค์ท่านโปรดพระแสงปืนทุกกระบอกเท่ากัน ทุกคราวที่ทรงยิงมีทั้งปืนสั้นและปืนยาว พระองค์เคยส่งปืนให้พยาน (พยานทำท่าส่งให้ดู คือปลาย

กระบอกปืนชี้ออก ไม่ได้ชี้เข้าทางพระองค์) พระองค์ท่านไม่เคยให้พยานเอาปืนมาถวาย พยานเคยเห็นพระองค์วางไว้ในห้องทรงพระอักษร แล้วท่านก็เก็บของท่านเอง ไม่ใช่ท่านลืม ระหว่างทรงพระแสงปืน พยานเห็นพระองค์ท่านระวังอยู่มาก

เมื่อเวลาพยานเก็บปลอกกระสุนปืนได้ ไม่ทราบว่าใครเห็นบ้าง ขณะเก็บได้แล้วก็ไม่ได้บอกใคร เอาใส่ตู้พระแสงปืน แล้วก็ยกเอาออกมาเลย พยานไม่เคยปรารภว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะไม่ได้เสด็จไปเมืองนอก และไม่เคยมีใครพูดอย่างนี้

ที่พยานสนใจชื่อ ม.ร.ว.เสนีย์ และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ นั้น ไม่มีอะไร เพราะการไต่สวนย้อนหลังไปถึงวันนั้น เมื่อไต่สวนถึงวันที่ท่านทั้งสองนี้มาเฝ้าก็นึกได้ เพราะยังฝังหัวอยู่ เมื่อถูกถามก็ตอบไป ไม่เคยคิดว่าทำไมตำรวจจึงถามเรื่อง ม.ร.ว.เสนีย์ และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ พยานไม่ได้สงสัยอะไร

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ปลอกกระสุนที่พบอยู่ที่พรม แต่สงสัยว่าจะไม่ได้อยู่ตรงนั้นมาก่อน เพราะคนเข้าออกก็แต่ทางด้านนั้นทั้งนั้น ปลอกกระสุนอยู่ห่างวัดจากหัวพระแท่นไปตามยาวสักสามฟุต เวลาที่พระราชชนนีโถมขึ้นไปบนพระแท่น ไม่ผ่านปลอกกระสุนนี้ ปลอกกระสุนอยู่บนพรมข้างพระแท่นอยู่ตอนกลางค่อนข้างทางพระเศียรนิดหน่อย ที่ที่พบปลอกกระสุนอยู่ห่างพระวิสูตรสัก ๑ คืบ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมอยู่กลางพระแท่น ค่อนข้างซ้ายเล็กน้อย พระหัตถ์ซ้ายห่างจากขอบพระแท่นสัก ๑ ศอก พนักพระแท่นสูงเสมอหน้าอกพยาน ประมาณ ๔ ฟุต พระเศียรห่างพนักพระแท่นเกือบศอก เวลานั้นไม่ได้ห่มผ้า ผ้าคลุมองค์อยู่ข้าง ๆ พระองค์ท่านทางด้านขวา ไม่ได้พับ เป็นรอยห่มแล้ว

ปลอกกระสุนตอนเก็บเอาไปใส่ตู้พระแสงปืน แล้วเอาไปไว้ในห้องแต่งพระองค์ เวลาเอามาให้ตำรวจ จึงเอาใส่ลิ้นชักรวมกับปืนของกลางเอาลงมาให้ นายบุศย์รู้ว่าพยานเก็บปลอกกระสุนปืนไว้ หลังจากพยานได้ให้การแก่ตำรวจแล้ว

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พระแสงปืนที่เอาไว้ข้างพระที่ท่านจัดของท่านเอง ท่านจะโปรดมากกว่ากระบอกอื่น ๆ หรือไม่ ไม่ทราบ พระแสงปืนอย่างของกลางมี ๒ กระบอก อยู่ในห้องทรงพระอักษร พระแสงปืนนี้เห็นทรงยิงหลายครั้ง ทรงยิงเป้า พระองค์บรรจุกระสุนของพระองค์เอง เวลาล้างปืนท่านส่งให้มหาดเล็กเอาไปให้พนักงานล้าง

พยานนั่งอยู่กับนายบุศย์เกือบ ๓ โมงเช้าแล้ว ต่อมาอีกราว ๓๐ นาที จึงได้ยินเสียงปืน ปรกติบนพระที่นั่งเงียบ ถ้ามีเสียงอะไรก็ต้องได้ยิน แม้แต่ยกพระวิสูตรก็ต้องได้ยิน ระหว่างนั่งอยู่ ไม่ได้ยินเสียงอะไร วิทยุก็ปิดอยู่ ฉลองพระเนตรไม่ได้ใส่กล่อง วางอยู่อย่างปรกติ พระวิสูตรนั้นจัดถวายตั้งแต่เสด็จมาถึง จะเตรียมไว้ก่อนนานเท่าใดไม่ทราบ ในพระวิสูตรวันเกิดเหตุดูเหมือนไม่มีหนังสืออ่านเล่นหรือหนังสืออื่น ๆ เลยบนพระที่ พยานสังเกตไม่ได้ว่าขณะที่พยานนั่งอยู่นั้น ท่านจะทรงตื่นหรือหลับอยู่ ธรรมดาเมื่อเข้าห้องสรงแล้ว ไม่กลับเข้าห้องบรรทม ที่เสด็จเข้าพระที่ วันนั้นเป็นวันแรก ปรกติใครจะเข้าเฝ้าต้องทูลให้ทราบก่อน ระหว่างครึ่งชั่วโมงที่คอยเฝ้าอยู่นั้น ไม่ทราบว่ามีใครมาขอเฝ้าบ้าง

พระกรข้างซ้ายห่างองค์อย่างธรรมดา พระแสงปืนตกใกล้ ๆ ข้อพระกร (ข้อศอก) ห่างจากข้อพระกรด้านนอกไม่ถึงคืบ พระกรขวาอยู่อย่างธรรมดา เวลาเข้าไป พระเนตรหลับ ถ้ามีใครมาปลงพระชนม์ พยานจะต้องเห็นขณะวิ่งเข้าไป จะออกทางห้องทรงสำราญก็ไม่ได้ เพราะมีของวางขวางอยู่

สมเด็จพระราชชนนีรับสั่งถามพยานเหมือนกันว่า ระหว่างนั้นพยานอยู่ที่ไหน ทำอะไร ท่านถามตอนหลังเมื่อมาประทับอยู่ที่พระเก้าอี้ปลายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระอนุชาก็อยู่ด้วย พยานไม่ได้ยินใครพูดว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตด้วยแอ็กซิเดนท์หรือยิงพระองค์เองเลย ไม่มีใครสั่งว่าไม่ให้พูดเรื่องนี้เลย ที่พยานคิดว่าเป็นอุปัทวเหตุ เพราะพระนิสัยของท่านอ่อนโยน และพระองค์ก็กำลังประชวรอยู่ด้วย

ขณะนี้ พยานกับนายบุศย์ก็ยังคงอยู่ในหน้าที่เดิม เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตแล้ว ก็ไม่มีอะไรทำ เวลานี้ นายเฟื่อง นายเวก คงประจำอยู่กับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ระหว่างนี้ พยานคอยหาซื้อของให้ในหลวงองค์ปัจจุบันตามที่มีพระราชประสงค์

ตอบพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ : พยานกับนายบุศย์ ในหลวงจะทรงโปรดใครมากกว่า พยานไม่ทราบ ธรรมดาเมื่อเข้าห้องสรงแล้ว ไม่เสด็จเข้าห้องบรรทม วันนั้นท่านเข้าบรรทมเมื่อไร ไม่ทราบ เพราะพยานไม่ได้อยู่ หลังจากที่ขึ้นไปคอยอยู่ราวครึ่งชั่วโมงกว่า ระหว่างเวลานี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะบรรทมหลับหรือไม่ ไม่ทราบ แต่ถ้าท่านตั้งพระทัยก็พอหลับได้ ที่นายบุศย์วิ่งมาตามพยานนั้น เห็นจะเป็นเพราะความตกใจของเขามากกว่า ที่นายบุศย์ว่าพยานไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทม แต่พยานได้เข้าไปหน่อยหนึ่งนั้น พยานไม่ทราบ เป็นเรื่องของเขา

(ต่อจากนี้ประธานกรรมการ ฯ ได้ขอให้พยานลองวาดภาพการแอ็กซิเดนท์ตามคำให้การของพยานว่า พยานคาดว่าจะเกิดแอ็กซิเดนท์ขึ้นในประการใด พยานได้ทำท่าให้ดูตามที่พยานนึกเอา แล้วบอกว่า บางทีขณะที่พระองค์ถือส่องดู พระแสงปืนนั้น เนื่องจากทรงอิดโรยเพราะกำลังประชวร ปืนอาจจะหล่นจากพระหัตถ์แล้วพระองค์ทรงตะปบคว้าปืนด้วยพระหัตถ์ทั้งสอง ปืนจึงอาจจะลั่นออกมาได้ และโดนพระองค์เข้า ภาพที่พยานวาดให้กรรมการฟังนี้ พยานว่า พยานคิดดังนี้ แต่อย่างอื่นไม่เคยคิด)

พยานไม่เคยทราบเรื่องที่คณะแพทย์ได้ชันสูตรพระบรมศพและทดลองยิงคน หนังสือพิมพ์พยานก็ไม่อ่านเลยเหมือนกัน พยานเคยทราบเรื่องกรมหมื่นอนุวัตน์จาตุรนต์ยิงพระองค์เองเหมือนกันว่ายิงทางพระโอษฐ์ และเรื่องการฆ่าตัวเองตามที่หนังสือพิมพ์เคยลง พยานก็เคยทราบ แต่ไม่เคยทราบว่า การยิงตัวเองนั้นจะต้องใช้มือ ๒ มือช่วยกันเลย และถ้าหากพระองค์จะยิงพระองค์เอง ปืนจะตกทางไหน พยาน

ไม่ทราบ ในชีวิตของพยานไม่เคยได้ยินได้ฟังเรื่องอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าเรื่องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตนี้เลย พยานไม่ได้เคยสังเกตพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะที่ทรงเสวยโดยลำพังกับพระอนุชาว่าต่างกับเวลาที่สมเด็จพระราชชนนีเสวยร่วมด้วยอย่างใด เพราะพยานไม่มีหน้าที่ พระองค์ท่านเสวยข้างล่าง มหาดเล็กห้องพระบรรทมไม่มีหน้าที่ต้องไปยุ่งด้วย

พระอาการของพระองค์ท่านก่อนสวรรคตประมาณสัก ๑ อาทิตย์นั้น มีพระอาการประชวรที่พระนาภี ก่อนที่จะเสด็จประพาสสำเพ็ง พระอาการเซื่องซึม ไม่มีพระกำลัง ทั้งนี้เป็นความจริง เวลาเสด็จไปที่ไหน ต้องมีพระโอสถติดไปด้วย

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : ห้องบรรทมอยู่ตรงกลาง ฉะนั้นจึงมืดกว่าห้องอื่น ๆ นอกจากนั้น พระแท่นยังมีพระวิสูตร แม้กระนั้น เวลาพยานเข้าไปชั้นแรก ห่างพระแท่นเพียง ๒ เมตร ก็มีแสงสว่างพอที่จะเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ชัด เพราะมีแสงแดดส่องเข้ามาทางพระบัญชรห้องพระ พยานเห็นครั้งแรกก็คิดว่ายิงพระองค์เอง ต่อมาจึงคิดว่าเป็นแอ็กซิเดนท์

ตู้เซฟที่ใส่พระตราใหญ่ไม่มากนัก ใส่ไว้ในตู้ฉลองพระองค์อีกชั้นหนึ่ง

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : พยานเข้าไปในพระที่นั่งวันเกิดเหตุราว ๘.๐๐ น. เศษ และขึ้นไปอยู่บนพระที่นั่งกับนายบุศย์จน ๙.๐๐ น. กว่า มาครั้งแรกแวะที่ห้องเครื่องก่อน เมื่อเข้าไปที่ห้องพระบรรทมกับพระราชชนนีนั้น ได้ยินเสียงสมเด็จรำพันว่า "โธ่ นันท์" "ลูกแม่" และอีกคำหนึ่งก็มีว่า "ไม่ควรเลย" แต่จะไม่ควรเลยเรื่องอะไรพยานไม่ทราบ

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : คืนวันที่ ๘ นั้น เมื่อลงมาแล้วไม่ได้นอนทันที ได้คุยกับนายเทิม จำเรื่องไม่ได้ว่าคุยกันเรื่องอะไร ได้คุยอยู่จนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯองค์ปัจจุบันเสด็จกลับจากกรมทหารแล้ว

หน้าต่างห้องพระเปิดตลอดเวลา เช้าวันนั้นจะมีใครเข้าไปในห้องพระหรือไม่ ไม่ทราบ

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร : พยานเคยได้ยินมหาดเล็กพูดว่า พระองค์ท่านเคยทรงปืนล้อเล่นเหมือนกัน แต่พยานไม่ได้เห็นเอง พยานเคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทิ้งพระแสงปืนไว้ในห้องทรงพระอักษร ทิ้งไว้ค้างคืนก็มี เคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระอนุชาสับพระแสงปืนกัน แล้วทรงยิงก็มี (หมายความว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเอาปืนของสมเด็จพระอนุชามายิง แล้วสมเด็จพระอนุชาเอาปืนของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมายิง)

พยานไม่เคยเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีปากเสียงหรือทะเลาะกับพระราชชนนีเลย และไม่เคยเห็นทรงเถียงกับพระราชชนนีเป็นภาษาต่างประเทศ

จบคำให้การของนายชิต สิงหเสนี พยานปากที่ ๖ เมื่อเวลา ๑๘.๒๐ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๔, วันจันทร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๖, วันพุธที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๗, วันพฤหัสบดีที่ ๔ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๘, วันศุกร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันวาน

พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้ คือ นายมังกร ภมรบุตร

นายมังกร ภมรบุตรได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นายมังกร นามสกุล ภมรบุตร อายุ ๔๒ ปี บ้านอยู่ในวังสวนกุหลาบ พยานรับราชการที่สำนักพระราชวังในตำแหน่งหน้าที่กองมหาดเล็กรับใช้ เวลานี้ได้รับพระราชทานเงินเดือน ๘๐ บาท เป็นชั้นตรี พยานเริ่มเข้ารับราชการตั้งแต่เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เมื่อครั้งปลายรัชกาลที่ ๖ เมื่อเข้ารับราชการครั้งแรก ได้เงินเดือนเดือนละ ๑๕ บาท ทำงานในหน้าที่เรียกว่า มหาดเล็กเด็กชา มีหน้าที่ทำความสะอาดภาชนะ และจัดการตบแต่งสถานที่ต่าง ๆ พระยาราโชทัยเป็นคนพาพยานเข้าทำงาน เวลานั้นยังเป็นพระนรรัตน์ มีตำแหน่งเป็นเจ้ากรมคลังวรภาชน์ ขณะนี้พยานเป็นมหาดเล็กรับใช้ มีหน้าที่จัดตั้งเครื่องเทียบเสวย และมี

หน้าที่ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนจัดยาม ตรวจยามที่รักษาพระองค์ และจัดยามที่พระที่นั่ง ตามปรกติพยานทำงานเป็นเวร เวรละ ๒๔ ชั่วโมง คือ เข้าตั้งแต่ ๑๑.๐๐ น. ของวันนี้ ออก ๑๑.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น

เมื่อคืนวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ เป็นเวรของพยาน พยานเข้านอนเวลา ๕ ทุ่มเศษ โดยกางมุ้งนอนตรงหน้าบันไดในห้องโถง ในพระที่นั่ง ตามปรกติพยานเคยนอนที่นี่ วันที่ ๘ นี้ พยานได้จัดยามมหาดเล็กอยู่ตรงบันไดที่จะขึ้นไปห้องพระบรรทม ๒ คน คือ บันไดที่พยานนอน แต่อยู่ชั้นบน เวร ๒ คน พยานจำไม่ได้ว่าเป็นใคร ชื่อยามวันนั้นส่งให้อธิบดีกรมตำรวจไปแล้ว ยาม ๒ คนนี้ไม่ได้อยู่ตลอดรุ่ง อยู่ ๒ ชั่วโมง เปลี่ยนครั้งหนึ่ง เปลี่ยนทั้งสองคน เริ่มอยู่ยามตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าที่บรรทม พออยู่ ๒ ชั่วโมงก็เปลี่ยน ผลัดเปลี่ยนกันจนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตื่นบรรทม ยามทั้งหมดพยานจำไม่ได้ว่าใคร จำได้แต่ยามตอนเช้าตอนเดียว นอกจากยามข้างบนยังมียามชั้นล่างอีก ๒ คนที่เชิงบันไดตรงที่พยานนอน ผลัดกันอยู่ ๒ ชั่วโมงเหมือนกัน แต่จะเป็นใครบ้าง จำไม่ได้ ยามที่อยู่ชั้นล่างเป็นคนที่จ้างมาชั่วคราว ไม่มีสิทธิขึ้นไปข้างบน ยามชั้นบนเป็นข้าราชการประจำ คือพวกมหาดเล็กรับใช้ ยามนี้อยู่ในความควบคุมของพยาน และยังมียามตรวจอีก ยามตรวจนี้ ตรวจตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทม คือ คอยตรวจยามให้เรียบร้อย คืนวันที่ ๘ นั้น ยามตรวจแรก คือ ขุนวรศักดิ์พินิจ ยาม ๒ คือ นายอุทัย ทองสิทธิ์ ยาม ๓ คือ พยาน ยามแรกอยู่ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าบรรทม แล้วออก ๔ ทุ่ม ยาม ๒ อยู่ตั้งแต่ตี ๒ ถึงตี ๔ และยาม ๓ คือพยาน เข้าตั้งแต่ตี ๔ จนถึงตื่นบรรทม ในตอนเช้าวันที่ ๙ นี้ เป็นเวรของพยาน พยานทำบัญชีชื่อยามเป็นแผ่น ๆ ไม่ได้ทำถาวร (เจ้าหน้าที่ได้เอาบัญชียามมาให้พยานดู พยานรับว่าใช่) ส่วนบัญชีที่ว่า แผ่นไหนใครอยู่ ยังไม่ได้ส่งตำรวจ จะอยู่หรือไม่ต้องไปดูก่อน

ในเวลาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าบรรทม ใครจะขึ้นไปไม่ได้เป็นอันขาด เมื่อ

พยานอยู่เวรตรวจวันที่ ๘ นั้น พยานได้ทำงานตามหน้าที่ ไม่มีเหตุการณ์อะไรเลย เวรยามก็อยู่ตามปรกติ ตั้งแต่ตี ๔ ถึง ๖ นาฬิกา ก็จัดเครื่องเสวยและพระโอสถ มีน้ำมันละหุ่ง นมร้อน และโอวัลติน ช่วยกับนายมณีจัดพร้อมกัน แล้วเอาถาดขึ้นไปไว้ในห้องพระบรรทมที่โต๊ะกลม ถ้วยน้ำร้อนเปล่า ๆ ไม่มี เวลาขึ้นไปไปทางเฉลียงด้านห้องแต่งพระองค์ พยานขึ้นไปกับนายมณี เมื่อขึ้นไปไม่พบใคร ยกถาดไปตั้งแล้ว สักครู่หนึ่ง สมเด็จพระราชชนนีก็เสด็จออกจากห้องบรรทม เสด็จมาองค์เดียว ท่านเสด็จมาประสมน้ำมันละหุ่ง แล้วท่านก็เข้าไปในห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และนายมณีถือถาดตามเข้าไป พยานไม่ได้ตามเข้าไป และมองไม่เห็นห้องพระบรรทม เพราะมีบังตากั้นอยู่ สมเด็จพระราชชนนีและนายมณีเข้าไปประมาณสัก ๗ - ๘ นาที เห็นจะได้ แล้วสมเด็จพระราชชนนีก็เสด็จออกมา นายมณีก็ตามออกมาด้วย สมเด็จพระราชชนนีออกมาพักตรงโต๊ะกลม ท่านเสวยโอวัลตินหนึ่งถ้วย เสร็จแล้วก็เสด็จกลับห้องบรรทมของท่าน พยานกับนายมณีก็เก็บเครื่องภาชนะลงข้างล่าง ตอนที่พยานขึ้นไป ยังไม่มีมหาดเล็กห้องพระบรรทมเลย ในตอนนี้พยานจำได้ว่า ยามที่บันไดชั้นบนมีนายฉลาด เทียนงามสัตย์ อีกคนหนึ่งคือนายมี พาผล ยาม ๒ คนนี้อยู่ประจำหน้าที่ ยามบันไดล่างพยานนึกไม่ออกว่าใครบ้าง ดูเหมือนจะนึกได้หนึ่งคน คือนายพร แต่จำนามสกุลไม่ได้ เป็นคนที่จ้างมา พอพยานกับนายมณีเก็บเครื่องเสวยลงมา และจัดการเก็บเสร็จแล้ว พยานก็ขึ้นไปข้างบน ไปที่ห้องพระภูษา เข้าไปยกโต๊ะมาจัดเครื่องเสวยเช้า เพราะโต๊ะเสวยอยู่ในนั้น ทั้ง ๓ พระองค์เสวยรวมกัน ถ้าพระองค์ใดตื่นมาก่อน ก็เสวยก่อน ไม่ต้องรอกัน จัดไว้ทีเดียว พยานไปยกโต๊ะ ๒ คน กับนายมี นายมีนี้เป็นยามด้วย และต้องทำงานตอนเช้าด้วย ยกโต๊ะมาจัดตั้งเครื่องเสวยที่มุขตรงหน้าห้องทรงพระอักษร เมื่อจัดเสร็จแล้ว พยานเฝ้าโต๊ะเสวยอยู่ประมาณ ๒ โมงเช้าครึ่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็เสด็จมาเสวยก่อน มาแต่พระองค์เดียว เมื่อเสวยเสร็จแล้ว ก็เสด็จผ่านไปทางห้องทรงพระสบาย พยานไม่

ทราบว่าเสด็จไปไหน มาทราบตอนหลังจากนายบุศย์ว่า ไปถามพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ท่านเสด็จผ่านห้องทรงพระสบายไปออกทางเฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์ เมื่อเสด็จไปแล้วก็ไม่ได้ย้อนกลับมา เสด็จเลยไปห้องบรรทมของพระองค์ท่านเลย ทางห้องทรงพระอักษรเป็นประตู เวลานั้นปิดลงกลอน และโดยปรกติก็ปิดอยู่เสมอ พอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตื่นบรรทม มหาดเล็กเขาจึงจะเปิด พอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้เสด็จไปแล้ว พยานก็จัดการเก็บภาชนะไปข้างล่าง แล้วให้นายฉลาดเป็นยามเฝ้าที่โต๊ะนั้น ลงมาครั้งที่ ๒ พบกับนายมณี พยานจึงบอกให้นายมณีทราบว่า ในหลวงองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จแล้ว ให้จัดเครื่องเสวยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศและสมเด็จพระราชชนนี พยานลงมาข้างล่างประมาณไม่ถึง ๓ นาที ได้ยินเสียงดังปัง ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๙ โมงเช้าเศษในเวลานั้น พยานอยู่ในห้องพักเครื่องเสวยชั้นล่าง พยานได้ยินนึกว่าโต๊ะล้ม จึงวิ่งมาพบขุนวรศักดิ์อยู่หน้าห้องพักเครื่อง ขุนวรศักดิ์บอกว่า ไม่ทราบว่าเสียงดังมาจากไหน ฟังดูมาจากห้องโถงชั้นบน เป็นหน้าที่ของพยานที่จะต้องดู เพราะในหลวงยังไม่ตื่นบรรทม พยานจึงวิ่งไปชั้นล่างที่ตรงกับห้องโถงชั้นบน วิ่งไปเพื่อจะดูว่าเป็นเสียงอะไร ถามใครก็ไม่มีใครรู้ จึงวิ่งไปที่ข้างล่างที่หอโหร ข้างพระที่นั่ง เพราะที่หอโหรนี้เป็นที่เก็บเก้าอี้และเครื่องภาชนะของพวกพยาน เพื่อจะดูว่าอะไรล้ม เมื่อไม่มีอะไร พยานจึงกลับมาทางเก่า พอกลับมาก็ได้ยินเสียงฝีเท้าข้างบนไปทางห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้ ระหว่างเสียงดังปังกับเสียงฝีเท้าวิ่งประมาณ ๔ - ๕ นาทีเห็นจะได้ พยานจึงวิ่งขึ้นไปข้างบนทางบันไดหน้า ได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีทรงกรรแสง พยานวิ่งไปเห็นสมเด็จพระราชชนนีในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศตอนวิ่งขึ้นไป ไม่เห็นอะไรเลย ขณะเมื่อพยานขึ้นไป ไม่เห็นมียามอยู่ เพราะได้สั่งให้เฝ้าอยู่ทางห้องพักเครื่อง พยานวิ่งไปห้องบรรทมทางมุขหน้า แล้วไปทางห้องแต่งพระองค์ ที่พยานวิ่งไปห้องบรรทมเลย ก็เพราะได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนี

กรรแสงอยู่ในนั้น พยานไม่ได้พบใครเลยตรงเฉลียงหน้าห้องแต่งพระองค์ ในห้องแต่งพระองค์ก็ไม่พบใคร พยานเข้าไปเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมหงายอยู่ เมื่อพยานเข้าไป พระวิสูตรเปิดแล้ว ไม่มีขอสับ พยานเข้าไปยืนดูตรงหน้าพระแท่น ประมาณสัก ๓ ศอกเห็นจะได้ หน้าพระแท่นทางหน้าห้องแต่งพระองค์ เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมหงาย พระเศียรเลยพระเขนยไป พระพาหาสองข้างตกอยู่ข้างพระองค์ ปลายพระพาหาห่างประมาณ ๑ คืบเห็นจะได้ อีกข้างหนึ่งเห็นไม่ถนัดเพราะพระองค์ท่านบังอยู่ พยานเข้าไปข้างซ้าย พยานเห็นพระบาทชัด ไม่งอ แต่อยู่เฉย ๆ ปลายพระบาทไม่ชิดนัก ไม่ห่างนัก อยู่ในท่าบรรทมธรรมดา พยานเห็นที่พระนลาฏมีเลือดแดง ที่พระหัตถ์และพระอุระก็มี พยานเห็นตอนช่วงบนนี้ (ชี้หน้าอกให้ดู) พยานไม่เห็นบาดแผล นอกจากพระองค์ท่านแล้ว มีผู้อยู่ในพระวิสูตรก่อนแล้ว คือ พระพี่เลี้ยงเนื่อง นายชิต คุณจรูญ สมเด็จพระราชชนนี พยานไม่ได้ตั้งใจดูว่า สมเด็จพระราชชนนีอยู่ที่ไหน มัวแต่มองสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้ยินสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งว่า "โธ่ นันท์" พอเหลียวไปอีกที เห็นสมเด็จท่านเป็นลมอยู่ปลายพระบาทของในหลวง และพยานไม่ได้ยินสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งอะไรอีก เพราะพยานกำลังงง แล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้ ก็สั่งให้พยานเอาน้ำอุ่นและผ้ามา เพื่อจะเช็ดพระพักตร์สมเด็จพระราชชนนี ท่านจะเข้ามาตอนไหนไม่ทราบ พอเหลียวมาก็เห็นพระองค์ท่าน พอท่านรับสั่งแล้ว พยานก็วิ่งไปเอาน้ำอุ่นมาให้ตามพระราชประสงค์ทันที พยานเป็นคนถือแก้วน้ำ ท่านก็เช็ดพระพักตร์ แล้วสมเด็จพระราชชนนีก็ฟื้น แล้วสมเด็จพระราชชนนีก็รับสั่งให้ไปตามพระยาอนุรักษ์ ฯ กับหลวงนิตย์ ฯ พยานวิ่งมาข้างล่าง ก็เห็นนายชิตเขาลงมาข้างล่างเพื่อตามหมอเหมือนกัน แล้วพยานก็กลับขึ้นไป พอถึงหน้าห้องแต่งพระองค์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็รับสั่งให้ไปตามหมออีก พยานก็วิ่งกลับลงมาอีก มาพบนายมณี นายมณีบอกว่าหมอยังไม่มา นายมณีจึงให้ไปตามหมอที่ศิริราช จะเป็นหมอประจักษ์หรือหมอกะษาณก็ได้ พอวิ่ง

มาถึงประตูรั้วเหล็กก็เจอหลวงนิตย์ ฯ คุณหลวงนิตย์ ฯ ขึ้นไปข้างบน พยานไม่ได้ตามขึ้นไป

(ตอนนี้นาย**พันตำรวจโทประเสริฐ**ย้อนถามถึงผู้ที่อยู่ในพระวิสูตรอีก)

พยานตอบว่า เมื่อเข้าไปตอนแรก เห็นพระพี่เลี้ยงนั่งคุกเข่าอยู่บนพระที่กำลังเช็ดพระโลหิตสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ผ้าที่เช็ดจะเป็นสำลีหรือผ้าไม่ทราบ เพราะมือกุมอยู่ เช็ดที่พระพักตร์ พระพี่เลี้ยงร้องไห้ด้วย พยานไม่ได้ยินว่ารำพันอะไรบ้าง เวลานั้นพยานไม่รู้สึกอะไร พระพี่เลี้ยงเช็ดโลหิตเท่านั้น ไม่ได้ทำอะไรอีก พระพี่เลี้ยงไม่ได้ยกพระเศียรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานเห็นคุณจรูญนั่งอยู่ข้างขวาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่บรรทมอยู่ คือทางด้านห้องทรงพระอักษร นั่งเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร แต่ร้องไห้มากเหมือนกัน พยานเห็นนายชิตอยู่ในพระวิสูตร นั่งอยู่ข้างล่าง ข้างพระพี่เลี้ยงทางด้านซ้ายคือทางด้านห้องแต่งพระองค์ นั่งเฉย ๆ พยานขึ้นไปตอนหลัง ก็เห็นเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ กับหมอ คือหลวงนิตย์ ฯ พยานไม่เห็นใครเลย นายบุศย์ก็ไม่เห็น นางสาวนิภาก็ไม่เห็น เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ก็ไม่มีใครเข้าไปเลย นายฉลาดอยู่ยาม ไม่ได้เข้าไป

เมื่อพยานเห็นเหตุการณ์อย่างนั้น พยานทราบว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถูกปืน ที่ว่าถูกปืนนี้เป็นความรู้สึกของพยานเอง แต่จะถูกโดยลักษณะอาการอย่างไร พยานไม่ทราบ เพราะไม่เห็น ที่พยานคิดว่าถูกปืนนั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ มีผู้ร้ายปลงพระชนม์ท่าน หรือท่านปลงพระชนม์พระองค์เอง

(ตอนนี้ **นายพันตำรวจโทประเสริฐ**เตือนพยานว่า พยานได้สาบานตัวแล้ว ขอให้ให้การตามความเป็นจริง ไม่ต้องกลัวอะไร)

พยานให้การต่อไปว่า พยานคิดว่าถ้าเป็นผู้ร้ายจากที่อื่น ก็ไม่อาจจะปลงพระชนม์ท่านได้ เพราะผู้อื่นจะเข้ามาก็ต้องผ่านหลายชั้นนัก ผู้เข้าต้องผ่านประตูพิมานไชยศรีต้องมีบัตรเขียว มีรูปติด และมีลายเซ็นของเลขาธิการสำนักพระราชวัง

คือ เจ้าคุณชาติเดชอุดม เป็นผู้ออกให้ จึงผ่านเข้ามาได้ บัตรเขียวนี้เป็นของข้าราชการ ถ้าผู้อื่นจะเข้าไป เมื่อผ่านประตูพิมานไชยศรีแล้ว ก็ถึงประตูรั้วเหล็ก คือ ประตูของพระที่นั่งบรมพิมาน ต้องมาพบกับกรมวัง ต้องผ่านยามประตู กรมวังจะพามาถึงยามมหาดเล็กหน้าพระที่นั่ง และจะต้องรอจนกระทั่งมหาดเล็กไปทูล เมื่อทรงพระอนุญาต จึงจะเข้าไปได้ นี่เป็นเหตุผลที่พยานเห็นว่า ถ้ามีคนลอบปลงพระชนม์ ก็ต้องเป็นคนภายใน

ส่วนเหตุผลประการที่ ๒ ในข้อที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะปลงพระชนม์เองนั้น พยานไม่นึกว่าจะเป็นไปได้ คือ ถ้าไม่มีคนปลงพระชนม์ท่าน ท่านก็ทำพระองค์เอง ถ้าไม่ทำพระองค์เอง ก็มีคนปลงพระชนม์ท่าน (ตอนนี้พยานให้การวนเวียนไม่ตรงกับคำถาม) ในวันที่เกิดเหตุ พยานไม่ได้ยินใครพูด หรือแสดงความคิดเห็นในการที่สิ้นพระชนม์นี้เป็นเพราะอะไร พยานได้ยินแต่เสียงร้องไห้เท่านั้น

เมื่อคุณหลวงนิตย์ ฯ มา และขึ้นไปประมาณ ๕ นาที พยานก็ขึ้นไป ความเข้าใจของพยานตอนนั้นว่า ในหลวงยังไม่สิ้นพระชนม์ พอเข้าไปในห้องก็ได้ยินเสียงสมเด็จ (สมเด็จพระราชชนนี) รับสั่งว่า "เป็นยังไง มีหวังไหม" หลวงนิตย์ ฯ บอกว่า "ไม่มีหวัง" พยานจึงทราบว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตเสียแล้ว

สมเด็จพระราชชนนีบรรทมอยู่ที่เก้าอี้ทรงสบาย ปลายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พอหลวงนิตย์ ฯ บอกว่า "ไม่มีหวัง" ก็ทรงกรรแสงมากทีเดียว และไม่ได้รับสั่งว่าอะไรอีกเลย ที่พยานคิดว่าตอนแรกยังไม่สวรรคตก็เพราะพยานเห็นบรรทมเฉย ๆ และพระโลหิตไหล และถ้าสวรรคตแล้ว ทำไมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจึงจะรับสั่งใช้ให้ไปตามหมอ พยานจึงเข้าใจว่ายังไม่สวรรคต พยานไม่ได้ยินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปัจจุบันนี้รับสั่งอะไรเลย เพียงแต่รับสั่งให้ไปตามหมอ พยานจึงคิดว่ายังไม่สิ้น

ตอนพยานขึ้นไปคราวหลัง และหลวงนิตย์ ฯ ตรวจอาการแล้ว พยานก็ลงมา

ข้างล่าง พูดกับนายมณีเรื่องน้ำแข็ง ที่ลงมาบอกกับนายมณีเรื่องน้ำแข็ง ก็เพราะได้ยินคนพูดกันแว่ว ๆ ว่า ต้องใช้น้ำแข็ง เมื่อพูดกับนายมณีแล้ว ท่านปรีดีก็ได้ให้คนมาตามพยานไปที่ห้องเสวยชั้นล่าง เมื่อราว ๑๐.๐๐ น. เศษ พยานจึงได้ไปหาท่าน ขณะที่พยานไปหานั้น มีคุณหลวงชาติและอธิบดีตำรวจอยู่ด้วย ท่านปรีดีถามว่า ตั้งแต่เมื่อวานนี้จนถึงเวลาสวรรคตมีอะไรบ้าง มีใครมาเฝ้าบ้าง ให้พยานเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง ที่ถามถึงผู้มาเฝ้านั้น คือผู้ที่มาเฝ้าแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. ของวันที่ ๘ จนถึงเวลาสวรรคต เมื่อพยานได้เล่าเหตุการณ์ให้ท่านนายกรัฐมนตรีฟังแล้ว ท่านปรีดีสั่งว่า แขกมามากด้วยกัน จึงให้พยานไปเอาโอวัลตินมาเลี้ยง พยานก็จัดเครื่องเลี้ยงแขกตลอดมา พยานได้ช่วยเกี่ยวกับพระบรมศพ คือยกน้ำแข็งไปหล่อพระบรมศพ พยานไม่ทราบว่ามีการเปลี่ยนฉลองพระองค์ พระเขนย ผ้าปูพระที่ เพราะพยานไม่ได้ช่วยเขา เมื่อพยานขึ้นไปก็ไม่ได้สังเกต เห็นแต่ที่พระพักตร์เลือดหมดไป พยานไม่ได้เห็นพระศพย้ายไปไหน และพยานไม่ได้ช่วยยกพระศพเลย

ตามปรกติเวลาเสวย บางทีก็เสวยพร้อมกันทั้ง ๓ พระองค์ บางทีก็เสวย ๒ พระองค์ คือในหลวงในพระบรมโกศและในหลวงองค์ปัจจุบันนี้ ไม่มีสมเด็จพระราชชนนีร่วมด้วย ในเวลาที่เสวยกัน ๒ พระองค์ ไม่มีพระกิริยาอาการผิดแปลก มีการหยอกล้อพูดเล่นกันบ้าง บางทีก็มีการหยอกล้อมหาดเล็กเล่นบ้าง แม้สมเด็จพระราชชนนีร่วมด้วยก็เหมือนกัน ไม่ผิดแปลกอะไรเลย ตามปรกติเวลาที่พระองค์ท่านอยู่ตามลำพังกับพระอนุชาหรือพระราชชนนี พระองค์ท่านเป็นคนที่ไม่เงียบขรึม ทรงหยอกล้อเล่นกับพระอนุชาเสมอ บางครั้งมีวิ่ง และมีกระโดดเล่นกันบ้าง แต่พยานไม่เคยเห็นพระองค์ท่านทรงเตะตะกร้อหรือลูกฟุตบอลเลยทั้งข้างล่างและข้างบนพระที่นั่ง พระองค์ท่านเคยทรงจุดประทัดเล่นอยู่ ๔ - ๕ ครั้ง แต่ไม่ชอบเล่นมากนัก ที่พยานเคยเห็นพระองค์ท่านจุดประทัดนั้น คือจุดจากข้างบนแล้วโยนลงไปที่สนามหญ้า พระองค์ท่านไม่เคยจุดแล้วโยนลงไปใส่ทหารยาม และไม่เคยจุดโยนใส่

พระอนุชา เพื่อหยอกล้อกันเล่นเลย พยานไม่เคยเห็นพระองค์ท่านจุดประทัดแล้วโยนใส่พวกมหาดเล็กในขณะโยนทานเลย พยานไม่ได้แย่งทานเพราะเป็นเวรออก

พยานปากนี้ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๑.๓๕ น. คณะกรรมการจึงได้สั่งพักการสอบสวน และได้ดำเนินการสอบสวนต่อไปใหม่ในตอนบ่าย

ตอนบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวน ฯ ได้เปิดดำเนินการสอบสวนนายมังกร ภมรบุตร ต่อจากที่ได้ซักถามไว้ในตอนเช้า

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : มหาดเล็กรับใช้มีหน้าที่ตั้งโต๊ะเสวย เทียบเครื่องเสวย และปฏิบัติรับใช้พระองค์ท่าน พยานเป็นหัวหน้า มหาดเล็กรับใช้ประจำมี ๖ - ๗ คนอย่างมาก นอกจากนี้ก็เป็นคนจ้างชั่วคราว ในระหว่างที่พระองค์ท่านยังประทับอยู่ในประเทศไทย คนที่จ้างนี้มี ๙ คนด้วยกัน การที่จ้างก็เพราะคนไม่พอใช้ คนที่จ้างนี้ สำนักพระราชวังเป็นผู้จัดหามา โดยมากมักจะเป็นเด็กที่อยู่ทางท้ายวัง ลูกข้าราชการที่รับราชการอยู่ในพระราชวังเอง หรือเป็นพวกพ้องของข้าราชการในวัง

โดยปรกตินอกเวลาเข้าเวร พยานกลับไปนอนยังที่บ้านของพยานในวังสวนกุหลาบ ในระหว่างเข้าเวร พยานมีหน้าที่ตรวจสิ่งของ เครื่องใช้ และภาชนะต่าง ๆ กับตรวจตราดูแลเวรยามด้วย การเข้าเวร ใช้วิธีเข้าวันเว้นวัน เวรตรวจยามนี้ ได้วางเวรไว้เป็นผลัด ผลัดละ ๓ ชั่วโมง ส่วนเวรยามก็วางไว้เป็นผลัด ๆ ละ ๒ คน และครั้งละ ๒ ชั่วโมง พยานเป็นหัวหน้าจัดวางเวรยาม โดยทำประกาศปิดไว้ทุกครั้งไป คือจัดเวรครั้งหนึ่ง ก็ทำประกาศครั้งหนึ่ง ไม่ได้ทำเป็นการตายตัวไว้ และถ้าเวรยามคนไหนป่วย เมื่อเข้าเวรแล้ว ก็ต้องอยู่ชดเชยซ้ำอีก โดยไม่ต้องมีใครมาเปลี่ยน

ในตอนเช้าวันที่ ๙ คือวันสวรรคตนั้น พยานเป็นผู้ที่นำน้ำมันละหุ่งและโอวัลตินขึ้นไปให้พระราชชนนีบนพระที่นั่ง โดยพระราชชนนีได้มีรับสั่งไว้ตั้งแต่ตอนกลางคืนวันที่ ๘ ตอนกลางคืนวันที่ ๘ นั้น พยานนอนอยู่ที่บนพระที่นั่งชั้นล่าง

หน้าบันไดใหญ่ พยานได้นอนหลับเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จกลับมาจากกรมมหาดเล็กแล้ว ประมาณเวลาสัก ๒๓.๐๐ น. เศษ ตามปรกติบนพระที่นั่งชั้นล่างนี้ เมื่อพยานเข้านอนแล้ว ก็ดับไฟฟ้าเสียบางดวง ส่วนไฟดวงที่ยังเปิดทิ้งไว้นั้นก็มีแสงสว่างส่องพอเห็นได้ทั่วถึงกัน

ในคืนวันที่ ๘ นั้น พยานไม่ได้นอนหลับตลอดคืน เพราะพยานต้องตื่นมาตรวจเวรยามแต่เวลา ๔.๐๐ น. เมื่อพยานตื่นขึ้นมาตรวจเวรยามนั้น พยานเห็นเวรยามอยู่กันเป็นปรกติ พยานไม่ได้เดินตรวจตลอดทั่วพระที่นั่ง ได้เดินตรวจเฉพาะที่พยานได้จัดวางเวรยามไว้เท่านั้น อนึ่ง ในตอนกลางคืน ทางด้านหน้าของพระที่นั่งก็มีทหารยามเฝ้าอยู่อีก ๓ คนด้วย

ในตอนเช้าวันที่ ๙ ที่พยานนำเอาโอวัลตินกับน้ำมันละหุ่งขึ้นไปถวายพระราชชนนีนั้น พยานได้นำขึ้นไปกับนายมณี และได้ไปวางไว้ตรงโต๊ะกลมหน้าห้องแต่งพระองค์

พยานทราบจากนายบุศย์ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันได้เสด็จมาถามอาการประชวรของพระองค์ท่าน เรื่องนี้ นายบุศย์ได้บอกพยาน ก่อนที่พระองค์ท่านจะเสด็จสวรรคต นายบุศย์บอกพยาน เพราะพยานถามนายบุศย์ การที่พยานถามนายบุศย์ก็เพราะว่า พยานเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จไปทางนั้น

พยานเป็นคนจัดตั้งเครื่องเสวยให้แก่ทั้ง ๓ พระองค์เป็นประจำ และจัดตั้งให้พร้อมกันทั้ง ๓ พระองค์ แต่จัดไว้เป็นจานแบ่ง การที่พยานตอบเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าพยานลงไปเปลี่ยนเครื่องภาชนะเสวย เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จแล้วนั้น ก็เพราะว่าเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จแล้ว เพื่อให้เป็นที่เรียบร้อย พยานก็เอาลงไปจัดแจงเปลี่ยนเสียใหม่ เมื่อพยานนำภาชนะเครื่องเสวยลงมาจัดแจงเปลี่ยนใหม่ก่อนหน้าที่พยานจะได้ยินเสียงปืนดังที่ให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เป็นเวลาประมาณ ๙.๔๕ น. พยานกะเอาเวลานี้ก็เพราะพยาน

ได้ดูนาฬิกาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อเวลา ๘.๓๐ น. ก่อนที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจะเสวยเช้า และต่อจากเวลา ๘.๓๐ น. ที่พยานดูนาฬิกาแล้ว พยานก็ไม่ได้ดูนาฬิกาอีกเลย

ขณะที่พยานได้ยินเสียงดังปังนั้น พยานอยู่ข้างล่างในห้องพักเครื่องกับนายมณี ๒ คนเท่านั้น เวลานั้นพยานไม่ได้ทำอะไรอยู่ เมื่อได้ยินเสียงดังปังแล้ว พยานก็วิ่งลงบันไดหลัง ลงจากห้องเสวยลงไปที่หอโหร ซึ่งห่างจากตัวพระที่นั่งประมาณ ๔ วา พยานเห็นทหารยามยืนอยู่ที่บันไดนั้น ๑ คน พยานได้ถามพวกที่อยู่ในหอโหรว่าใครทำอะไร เขาบอกว่า เขาไม่ได้ทำอะไรกันเลย เวลานั้นมีคนอยู่ในหอโหรประมาณ ๗ - ๘ คน แต่เขาได้บอกว่า เขาได้ยินเสียงดังปังเหมือนกัน แต่ไม่รู้ว่าดังมาจากทางไหน เมื่อเขาบอกแล้ว พยานจึงวิ่งออกมา ระหว่างทางที่พยานวิ่งลงไปข้างล่างที่หอโหร และวิ่งกลับมานั้น พยานพบแต่ทหารยามและขุนวรศักดิ์อีกคนหนึ่งยืนอยู่เท่านั้น นอกจากนี้ก็ไม่พบใครอีกเลย และขณะที่พยานวิ่งลงไปข้างล่างนั้น พยานไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย แต่ในตอนที่พยานวิ่งกลับขึ้นมา พยานได้ยินเสียงฝีเท้าวิ่งอยู่ข้างบน พยานจึงขึ้นไปชั้นบนของพระที่นั่ง ตลอดเวลาตั้งแต่เช้าที่พยานตื่นนอน จนถึงเวลาที่พยานได้ยินเสียงดังปัง และจนถึงเวลาที่พยานวิ่งขึ้นไปชั้นบนพระที่นั่ง พยานเพิ่งจะได้พบนายชิตอยู่ในห้องพระบรรทม เมื่อพยานวิ่งเข้าไป

ตามที่พยานได้ให้การไว้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ขณะที่พยานวิ่งไปในห้องพระบรรทม และพยานเห็นพระวิสูตรเปิดอยู่ ไม่มีขอสับนั้น พยานขอชี้แจงว่า ที่ว่าเปิดอยู่ไม่มีขอสับนั้น หมายถึงขอเกี่ยวพระวิสูตร ลักษณะพระวิสูตรที่เปิดตามที่พยานเห็นนั้น คือประตูพระวิสูตรยังก่ายกันอยู่ คล้ายกับมีคนเปิดเข้าไป และทิ้งช่องว่างไว้ประมาณ ๑ ศอก พยานไม่เคยทราบว่า ในพระวิสูตรข้างพระแท่นมีโต๊ะดำอยู่ ๒ ตัว และพยานก็มองดูแล้วในขณะนั้นไม่เห็นมีโต๊ะดำทั้ง ๒ ตัวนั้นเลย พยานไม่เห็นนาฬิกาปลุก หรือเครื่องรับวิทยุในพระวิสูตร และต่อมาจนกระทั่งบัดนี้ พยานก็

ไม่เห็นโต๊ะดำทั้ง ๒ ตัวที่กล่าวนี้ หรือเครื่องรับวิทยุว่าอยู่ที่ไหนอีกเลย

ระหว่างที่พยานเข้าไปในห้องพระบรรทมนั้น พยานเห็นมีคนอยู่ในห้องพระบรรทมกันแล้ว

ไม่เคยมีใครบอกพยานเลยว่า มีผู้เอาปืนไว้ในลิ้นชักตู้ใส่เครื่องแต่งพระองค์ และเมื่อตำรวจไปสอบสวนแล้ว มีคนเอาปืนมาให้ตำรวจนั้น พยานก็ไม่ทราบว่านายชิตเป็นคนเก็บปลอกกระสุนปืนไว้ พยานทราบแต่ว่า ยังหาปลอกกระสุนปืนกันยังไม่ได้ ที่พยานทราบก็เพราะพยานได้สอบถามชาวที่ที่ขึ้นไปทำความสะอาดในห้องพระบรรทม เมื่อเวลาประมาณบ่ายโมงเศษ พวกชาวที่ได้ขึ้นไปทำความสะอาดในห้องพระบรรทม เมื่อเวลาหลังจากพระองค์ท่านเสด็จสวรรคตแล้วประมาณ ๒ ชั่วโมงเศษ

เมื่อพยานเข้าไปในห้องพระบรรทม แลเห็นพระองค์ท่านครั้งแรกนั้น พยานแลเห็นพระองค์ท่านบรรทมหงายอยู่ พระเศียรอยู่ทางทิศตะวันออก ปลายพระหัตถ์ซ้ายอยู่ห่างจากขอบพระแท่นประมาณ ๑ ฟุต พระหัตถ์ขวา พยานแลไม่เห็น เพราะพระพี่เลี้ยงเนื่องกำลังเข้าไปนั่งคุกเข่าทำความสะอาดอยู่บนพระแท่น พระหัตถ์ซ้ายทอดยาวไปตามพระองค์ ปลายพระหัตถ์อยู่ห่างจากพระองค์ประมาณ ๑ ฟุต พระเศียรอยู่เกือบชิดพนักเตียง เพราะพระองค์ท่านหงายพระเศียรตกเลยจากพระเขนยไป พระเขนยอยู่เพียงแค่พระศอเท่านั้น เวลานั้นคุณพระพี่เลี้ยงเนื่องกำลังซับพระโลหิตที่พระพักตร์ แต่คุณพระพี่เลี้ยงเนื่องจะยกพระเศียรของพระองค์ท่านไปหรือยัง พยานไม่ทราบ นอกจากนี้ พยานยังได้แลเห็นพระเนตรหลับอีก เค้าพระพักตร์ในเวลานั้นมีลักษณะเป็นปรกติ คล้ายกับกำลังบรรทมหลับ ไม่มีอาการบู้บี้เหยเกเลย ส่วนฉลองพระเนตรของพระองค์ท่านในเวลานั้น พยานไม่เห็นมี

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จเข้ามาทางห้องแต่งพระองค์ พยานเข้าใจว่า คงจะเสด็จตามหลังพยานเข้ามา เพราะเมื่อพยานเหลียวกลับไปนั้น พยานเห็นท่าน

เสด็จอยู่ข้างหลังพยานแล้ว พยานไม่ทราบว่าใครเป็นคนไปทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน

เมื่อพระราชชนนีรับสั่งให้พยานไปตามหมอนั้น พยานได้ลงมาพบกับนายมณี และนายมณีบอกกับพยานว่า เขาก็จะไปตามหมอเหมือนกัน แต่ไม่ได้บอกกับพยานว่าใครเป็นคนใช้ให้ไป

ที่พยานตอบเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า การเข้าออกภายในพระราชวังจะต้องมีบัตรและผ่านยามต่าง ๆ นั้น พยานหมายความว่า เป็นการเข้าออกตามปรกติ แต่ถ้าจะเล็ดลอดปืนเข้าไป หรือว่าทหารยามเป็นใจด้วยแล้ว ก็อาจจะเข้าไปได้เหมือนกัน แต่สำหรับตัวพระที่นั่งบรมพิมานโดยเฉพาะนั้น พยานเห็นว่า ไม่ใช่เป็นของง่ายที่จะปืนเข้าไป เพราะอาจจะมีคนเห็นเสียก่อนได้

พยานรู้ว่า นายชิตเป็นคนเห็นเหตุการณ์เป็นคนแรก และรู้ว่านายชิตไปทูลพระราชชนนีเป็นคนแรกเหมือนกัน แต่พยานไม่รู้ว่า นายชิตไปทูลว่าอย่างไร และต่อมาภายหลัง พยานก็ไม่รู้ คนในวังก็ไม่มีใครพูดกันว่านายชิตไปทูลพระราชชนนีว่าอย่างไร รู้กันแต่เพียงว่า นายชิตเป็นคนเห็นเหตุการณ์เป็นคนแรกเท่านั้น พยานมีความเสียใจมากที่พระองค์ท่านได้เสด็จสวรรคตไปเสีย พยานได้เคยพูดจาหารือกับนายมณีถึงเรื่องสวรรคตเหมือนกัน ว่าเหตุการณ์มันเป็นไปมาอย่างไร แต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นมาอย่างไร ทราบแต่เพียงว่า นายชิตไปทูลพระราชชนนีว่า พระองค์ท่านถูกปืนเท่านั้น แต่จะทูลว่าอย่างไร พยานไม่ทราบ

พยานยอมรับว่า ในกรณีที่พระองค์ปลงพระชนม์เองแล้ว จะไม่มีใครต้องเดือดร้อนเลย แต่ถ้ามีคนปลงพระชนม์ท่านแล้ว พยานคิดว่า คนที่เป็นคนร้ายรายนี้จะต้องเป็นคนภายใน ไม่ใช่คนภายนอก แต่ทั้งนี้พยานเองก็ยังไม่สงสัยใคร และพยานก็ได้พยายามสังเกตดูเหมือนกันว่า ใครจะแสดงกิริยาพิรุธบ้าง ความคิดเห็นของพยานดังกล่าวนี้ พยานได้พูดกับนายมณี ๒ คนเท่านั้น และแต่แรกมาจนกระทั่ง

บัดนี้ พยานก็ยังคิดไม่ออกว่าเป็นอุปัทวเหตุ พยานเคยคิดให้เป็นอุปัทวเหตุเหมือนกัน แต่พยานก็ยังคิดไม่ออกจนกระทั่งบัดนี้

ในส่วนการปลงพระชนม์เองนั้น พยานก็ไม่ได้คิดว่าพระองค์ท่านจะทรงกระทำผลที่สุดแห่งความคิดของพยาน พยานคิดว่าพระองค์ท่านไม่น่าจะปลงพระชนม์เอง เพราะไม่มีสาเหตุที่ทำให้กลัดกลุ้มพระราชหฤทัย หรือมีข้อบาดหมางกับผู้ใด จนถึงกับจะปลงพระชนม์พระองค์เอง และถ้าเป็นตัวพยานเอง ถ้าพยานจะฆ่าตัวตายแล้ว ในตอนเช้า พยานก็คงจะไม่กินยาเป็นแน่

ในกรณีที่จะมีการลอบปลงพระชนม์พระองค์ท่าน พยานก็พยายามคิดค้นอยู่เหมือนกัน แต่ก็ยังไม่พบอะไรเลย

การที่พยานบอกว่า ไม่เห็นจะเป็นอุปัทวเหตุได้อย่างไรนั้น ก็เพราะว่า เวลาที่พระองค์ท่านทรงพระแสงปืนแล้ว และรับสั่งให้พยานเอาไปล้างทำความสะอาดนั้น พระองค์ท่านยังรับสั่งกับพยานว่า อย่าไปส่องมองดูลำกล้อง พระองค์ท่านระมัดระวังรอบคอบถึงเพียงนี้แล้ว พระองค์ท่านจะทำให้เกิดอุปัทวเหตุได้อย่างไร

ต่อมาหลังจากวันเสด็จสวรรคตแล้ว พยานได้แลเห็นพระเขนยเหมือนกัน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทูลขอพระราชชนนีมาดู พยานแลเห็นที่ตัวพระเขนยมีรูทะลุ แต่ส่วนที่พระแท่นจะมีรูหรือเปล่านั้น พยานไม่ได้เห็น เพราะไม่ใช่หน้าที่ของพยานที่จะไปดู ส่วนปลอกกระสุนปืน พยานก็ไม่เห็นเหมือนกัน

ต่อจากนี้ **พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลได้รับสั่งชี้แจงแก่พยานว่า** ในการที่จะให้เรื่องราวที่เกี่ยวกับการสวรรคตคลี่คลายความจริงออกมานั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจและคณะกรรมการมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาทุกแง่ทุกมุม เหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงข่าวที่โจษจันกันบางข่าว โดยเฉพาะข่าวที่พอจะคลี่คลายความมืดมนบางประการได้ ฉะนั้น ขอให้พยานจงรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและจิตใจของประชาราษฎรที่ใคร่ทราบข้อเท็จจริง จงตอบปัญหาที่จะถามด้วยความจริง

โดยเฉพาะที่เป็นข่าวโจษจัน พยานก็ไม่ต้องกลัว เพราะคำให้การของพยานนั้น แม้ที่สุดจะไม่ตรงต่อความจริง พยานก็ไม่ต้องรับผิดชอบ ฉะนั้นการที่พยานไม่กลัวคน ๔ - ๕ คนเคืองนั้น จะดีกว่าที่จะทำให้ราษฎรทั้งเมืองโกรธ ถ้าพยานให้การไปตามความจริงใจแล้ว ก็จะเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีของพยานต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ และถ้ามีอะไรเกิดขึ้นคณะกรรมการและประชาราษฎรก็ย่อมมีใจกรุณาช่วยเหลือ

เมื่อจบคำชี้แจงแล้ว **พระเจ้าวรวงค์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ จึงเริ่มต้นถามพยานว่า** พยานทราบหรือสงสัยบ้างหรือเปล่าว่า เมื่อได้ยินเสียงดังปังนั้น นายบุศย์ไม่ได้อยู่กับนายชิตที่ข้างบนพระที่นั่ง

พยานตอบว่า เมื่อได้ยินเสียงปังนั้น พยานกำลังอยู่ข้างล่าง พยานไม่ทราบว่า นายบุศย์กับนายชิตอยู่บนพระที่นั่ง

และในเมื่อถูกถามถึงว่า มีคนพูดว่าได้ยินเสียงร้องอะไรหรือเปล่า เมื่อได้ยินเสียงปังนั้น พยานตอบว่า จะเป็นคนกองสวนที่ทำงานรดน้ำต้นไม้อยู่ตรงหน้าห้องพระบรรทม หรือใครก็ไม่ทราบ บอกว่า พร้อมกับที่ได้ยินเสียงปืนก็ได้ยินเสียงร้องว่า "โอย แม่จ๋า"

ภายหลังจากที่เสด็จสวรรคตแล้ว พยานไม่ทราบว่าได้มีการประชุมข้าราชการกันเลย ทั้งเป็นการลับและไม่ลับ เพราะตัวพยานเองไม่เคยได้เข้าประชุม แต่ในวันแรกที่เสด็จสวรรคต ได้มีการห้ามพูดอะไรกันที่เกี่ยวกับการสวรรคตของพระองค์ท่าน

นายฉัน หุ้มแพรเป็นผู้บังคับบัญชาของพยาน เป็นคนที่มีนิสัยซื่อ พูดอะไร ๆ ก็พูดตรง ๆ จึงมักจะขัดกับคนอื่นเสมอ และไม่ค่อยลงรอยกับใคร ๆ เท่าใดนัก พยานทราบว่านายฉันเคยป่วยที่แผนกรับใช้ อาการที่ป่วย พยานทราบแต่ว่า มีอาการเจ็บที่ลำไส้ ในระหว่าง ๑ เดือนก่อนที่นายฉันป่วยนี้ พยานไม่ได้พบปะกับนายฉัน

เลย การที่นายฉันตายนั้น พยานไม่ทราบแน่ว่าเป็นด้วยโรคอะไร ทราบแต่ข่าวที่โจษกันว่า นายฉันถูกฉีดยาเกินขนาด จึงตาย

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พยานเป็นมหาดเล็กรับใช้ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เมื่อวันที่ ๘ เดือนมิถุนายน ศกนี้ ทั้งเวลาเช้าและเวลาบ่าย พยานได้สังเกตเห็นพระองค์ท่านมีอาการประชวร และได้ประทับเสวยกับพระราชชนนีบนพระที่นั่งชั้นบน เมื่อเสวยเสร็จแล้ว พระราชชนนีได้รับสั่งต่อหน้าพระองค์ท่าน ให้นายมณีเตรียมน้ำมันละหุ่งไว้ให้ และที่เสวยนั้นเป็นเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. เศษ เมื่อเสวยเสร็จแล้ว พระองค์ท่านได้ทรงขอน้ำชาจีนดื่ม ซึ่งแต่ก่อนนี้ พระองค์ท่านไม่เคยขอเลย พระองค์ท่านเคยดื่มน้ำชาจีนเหมือนกัน แต่นาน ๆ ทีสักครั้งหนึ่ง

พระองค์ท่านไม่เคยขัดพระทัยกับพระราชชนนีเลย ทรงปฏิบัติตามรับสั่งของพระราชชนนีเสมอ แม้ในขณะที่กำลังเสวยอยู่ ถ้าพระราชชนนีทรงรับสั่งว่า "นันท์อย่าทานให้มากนัก" พระองค์ท่านก็ทรงเชื่อและปฏิบัติตาม

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงโปรดนายฉัน หุ้มแพรมาก นายฉันหุ้มแพรเคยขึ้นไปรับใช้พระองค์ท่านเหมือนกัน การรับใช้นั้นคือ เมื่อพระองค์ท่านต้องพระประสงค์สิ่งใด นายฉันก็รับสนองพระประสงค์จัดการให้ การที่นายฉันตายนั้น พยานรู้ว่าพระองค์ท่านทรงเสียพระทัยมาก ที่รู้ก็เพราะในคืนวันที่นายฉันตายนั้น พระองค์ท่านเสวยพระกระยาหารซุบเพียงเล็กน้อย แล้วก็ลุกขึ้นจากโต๊ะเสวยไปเสีย พระองค์ท่านทรงลุกขึ้นไปประทับในห้องทรงพระอักษร และพยานก็ได้นำเอาถาดผลไม้เข้าไปถวายในที่นั้น

ก่อนที่นายฉันจะล้มเจ็บนั้น พยานไม่ทราบว่านายฉันได้ไปราชการที่ไหนมา ไม่เคยมีผู้ใดถามพยานเลยว่า พยานได้ให้การไว้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจว่าอย่างไร ตอนที่พยานเข้าไปในห้องพระบรรทมนั้น พยานไม่ได้เข้าไปในพระวิสูตรด้วย ตามปรกติ

ขณะเมื่อพระองค์ท่านเสวยนั้น ถ้าเป็นเวลาเช้า ถ้ามีหนังสือพิมพ์ พระองค์ท่านก็ทอดพระเนตรหนังสือพิมพ์ที่โต๊ะเสวยด้วย แต่พระองค์ท่านไม่เคยทอดพระเนตรจดหมายที่โต๊ะเสวยเลย จดหมายที่จะส่งมาถึงพระองค์ท่าน ราชเลขานุการในพระองค์เป็นผู้จัดรวบรวมถวาย และเวลาที่พระองค์ท่านจะจดหมายถึงผู้ใด พระองค์ท่านก็ทรงใช้ให้มหาดเล็กรับใช้ นำไปมอบให้แก่ราชเลขานุการในพระองค์อีกต่อหนึ่ง

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : เวลาที่พยานได้ยินเสียงฝีเท้าวิ่งอยู่ข้างบนพระที่นั่ง จากห้องพระบรรทมไปทางห้องพระราชชนนีนั้น พยานไม่ทราบว่าใครวิ่ง และไม่มีใครบอกกับพยานด้วยว่าเป็นใคร แต่พยานมาทราบในตอนหลังว่า นายชิตเป็นคนวิ่ง และวิ่งไปทูลพระราชชนนีในวันนั้น (หมายถึงวันที่ ๙) เวลาเช้าพยานไม่ได้แลเห็นนายบุศย์ แต่ในตอนสาย พยานจึงเห็นนายบุศย์นั่งอยู่หน้าห้องแต่งพระองค์แต่คนเดียว และพยานก็ไม่ได้ถามนายบุศย์เลยว่า ตอนเช้าเขาไปไหน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันไม่เคยรับสั่งถามพยานเลยว่า ตำรวจถามอะไรกับพยาน

ที่พยานตอบว่า นายฉันถูกฉีดยานั้น พยานไม่ทราบว่านายฉันถูกฉีดยา เพื่อรักษาโรคอะไร พยานทราบแต่เพียงว่า นายฉันมีกำลังไม่พอกับอำนาจยา แต่นายฉันบอกพยานเมื่อไปเยี่ยมว่า มีอาการปวดและแสบลำไส้ พยานไม่ได้สงสัยว่านายฉันถูกยาพิษ

เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จสวรรคตแล้ว พยานไม่ทราบว่าใครเข้าไปค้นในห้องทรงพระอักษรบ้างหรือเปล่า เพราะพยานไม่ได้เข้าไป

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : เวลาที่พยานออกตรวจเวรยามนั้น พยานเคยเห็นเวรยามประจำชั้นล่างหลับเหมือนกัน แต่ไม่เคยเห็นเวรยามประจำชั้นบนหลับ พยานรู้จักพระที่นั่งบรมพิมานดี พยานเคยเดินรอบ ๆ พระที่นั่ง

ห้องน้ำใหญ่มีอยู่ ๒ ห้อง ตรงห้องสรงของพระองค์ท่านห้องหนึ่ง มีท่อน้ำทอดลงมาข้างล่างคนจะปีนขึ้นไม่ได้ ถึงแม้จะปีนได้ ก็ต้องมีคนเห็น ทางด้านทิศเหนือของพระที่นั่งมียามอยู่ แต่ทางด้านหลังไม่มี

เมื่อนายฉันตายนั้น พยานสังเกตเห็นพระองค์ท่านเสียพระทัย เพราะว่าทุกครั้งที่พระองค์ท่านเสวย พระองค์ท่านเคยเสวยจนอิ่ม แล้วจึงลุกขึ้นจากโต๊ะเสวย แต่ในวันนั้นพระองค์ท่านลุกขึ้นก่อนอิ่ม และไม่ได้รับสั่งอะไรเลย แม้แต่รับสั่งเป็นภาษาต่างประเทศก็ไม่มี

เมื่อนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ย้อนมาถามพยานถึงเรื่องท่อน้ำอีก พยานตอบว่า ท่อน้ำทางห้องสรงนี้คลอนได้ เพราะพยานเคยจับเขย่าดู แต่ท่ออื่น ๆ นอกจากนี้ พยานไม่เคยจับเขย่าดู

ในวันที่ ๙ นั้น พยานไม่ได้ตรวจดูว่า ประตูหน้าต่างในพระที่นั่งลงกลอนหรือเปล่า

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เวลาที่ประทับเสวยที่โต๊ะเสวยนั้น พระองค์ท่านเคยรับสั่งเป็นภาษาต่างประเทศโดยมาก พยานไม่เข้าใจว่าเป็นภาษาอะไร ผู้ที่รับใช้อยู่ที่โต๊ะเสวยนั้นมีตัวพยานกับนายมณี นายฉลาด นายกาน และนายสงค์ แต่ทั้งหมดนี้ ไม่มีใครรู้ภาษาต่างประเทศเลย

พระศราภัยสฤษดิการตาย เมื่อคราวตามเสด็จประพาสเมืองชล ฯ พระองค์ท่านทรงทราบข่าวนี้เมื่อพระองค์ท่านทรงเสวยเสร็จแล้ว และทรงเศร้าพระทัยเหมือนกัน โดยมีพระอาการหงอยเหงาไปมาก

พยานเคยทราบว่า พระแสงปืนเคยหายไป ๑ กระบอก และรถยนต์พระที่นั่งก็หายไป ๑ คันด้วย พยานเข้าใจว่า พระองค์ท่านทรงโปรดรถยนต์พระที่นั่งคันนี้มาก แต่สิ่งของในห้องพระบรรทมหรือที่ห้องทรงพระอักษรนั้น พยานไม่ทราบว่ามีอะไรหายบ้าง

ในการที่โทรทูลถวายในวันที่ ๑๓ เป็นวันเสด็จประเทศอเมริกานั้น พยานไม่เคยได้ยินพระองค์ท่านรับสั่งถึงโชคลางเลขที่ ๑๓ นี้เลย

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ชาวที่ที่พยานถามถึงเรื่องปลอกกระสุนนั้น พยานจำชื่อไม่ได้ พยานไม่เคยถามนายชิตถึงเรื่องปลอกกระสุนเลย มีคนอื่นพูดกันให้พยานได้ยินว่า คนกองสวนได้ยินเสียงร้องว่า "โอย แม่จ๋า" ตอนที่มีเสียงดังปัง พยานจำได้ว่า ที่พยานได้ยินนั้น ได้ยินข้างล่างพระที่นั่งตรงห้องพักเครื่อง พยานได้ยินในวันเกิดเหตุนั้นเอง ประมาณเวลาบ่าย ๓ หรือ ๔ โมง พยานได้ยินเสียงพูดกัน ในขณะที่พยานเดินผ่านห้องพักเครื่องไป คนกลุ่มนี้มีประมาณ ๑๐ กว่าคน โดยมากเป็นพวกพยาน คือ พวกมหาดเล็ก พวกชาวที่ และพวกคนจ้าง พยานเดินผ่านคนกลุ่มนั้นห่างประมาณเกือบ ๑ วา และพยานกำลังเดินอย่างรีบเร่งด้วย จนไม่อาจจำได้ว่าใครพูด ที่พูดนั้นเขาพูดกันว่า ตอนได้ยินเสียงดังปัง คนกองสวนบอกว่าได้ยินเสียงร้อง "โอย แม่จ๋า" ต่อมาพยานก็ได้ไปถามพวกกองสวนในวันรุ่งขึ้นว่า มีใครได้ยินเสียงอะไรบ้าง เขาบอกว่าไม่ได้ยิน พยานก็เลยถือว่า เป็นข่าวโคมลอยมากกว่า ตามปรกติคนทำสวนมารดน้ำต้นไม้หลังห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ แต่พยานไม่ได้ไปถามกับคนที่ไปปฏิบัติงานรดน้ำต้นไม้ในวันนั้น (หมายความถึงวันที่ ๙) แต่พยานพอจะจำชื่อได้

พยานนึกไม่ออกว่า พยานทราบจากใครว่า นายฉันตายเพราะฉีดยาเกินขนาด พยานไปเยี่ยมนายฉันในวันนั้นแล้ว พอวันรุ่งขึ้น นายฉันก็ตาย พยานไม่ทราบว่าใครเป็นหมอรักษานายฉัน เมื่อนายฉันตายแล้ว ต่อมาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ก็ไม่ได้รับสั่งถึงเรื่องที่นายฉันตายเลย

พยานเห็นนายบุศย์ที่หน้าห้องแต่งพระองค์เมื่อเวลาเช้า ๑๑.๐๐ น.เศษ ของวันที่ ๙ คือตอนที่พยานยกน้ำแข็งขึ้นไปชั้นบน

ในวันที่ ๙ ที่พยานตื่นขึ้นตรวจยามนั้น ไม่มียามใดหลับเลย ทั้งยามชั้นล่างและชั้นบน

ท่อน้ำตรงห้องสรง ที่พยานบอกว่ามีนั้น ถ้าจะมีคนปีนขึ้นไปแล้วก็น่ากลัวจะพัง

ที่พยานว่า ประตูหน้าต่าง พยานสั่งปิดลงกลอน แต่ในวันเกิดเหตุ พยานไม่ได้ตรวจดูนั้น ก็เพราะว่า ไม่เคยมีใครไม่ทำตามคำสั่งของพยานเลย

จบคำให้การของพยานปากที่ ๗ เมื่อเวลา ๑๕.๓๕ น.

✦ ✦ ✦

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๘, วันศุกร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๙, วันเสาร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๖ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ เวลา ๑๐.๐๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้คือ **นายฉลาด เทียนงามสัตย์**

นายฉลาด เทียนงามสัตย์ได้ให้การต่อข้อซักถามของ**นายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษร**ว่า พยานชื่อ นายฉลาด นามสกุล เทียนงามสัตย์ อายุ ๒๐ ปี บ้านอยู่ในพระบรมมหาราชวัง พยานมีอาชีพรับราชการอยู่ในสำนักพระราชวัง คือ ตำแหน่งครั้งแรกอยู่แผนกวรภาชน์ แล้วต่อมา นายฉัน หุ้มแพรได้ให้ไปทำหน้าที่รับใช้ในหลวง เริ่มรับใช้ในหลวงตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙ นับตั้งแต่พยานเข้ารับหน้าที่จนถึงเวลานี้เป็นเวลา ๕ เดือน พยานทำหน้าที่เป็นเวร ตามปรกติเข้าเวร ๔ โมงเช้าวันนี้ และออกเวร ๔ โมงเช้าของวันรุ่งขึ้น ในวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ พยานอยู่เวร แต่ไม่ใช่เวรรับใช้ อยู่เวรเรียกว่าเวรตามเสด็จ เวรตามเสด็จมีหน้าที่คือ เวลาที่พระองค์ท่านเสด็จออกนอกพระราชฐาน พยานก็ต้องตามเสด็จไปด้วย เวรตามเสด็จนี้ก็เข้า ๔ โมงเช้า ออก ๔ โมงเช้าของวันรุ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

ในคืนวันที่ ๘ นั้น พยานได้นอนที่โรงละครสวนศิวาลัย ใกล้ ๆ พระที่นั่ง ที่พยานนอนค้างที่นั่น เพราะตามธรรมดาเป็นเวรจะต้องนอนค้างที่นั่น พยานอยู่เวรตามเสด็จนี้ ได้มีหน้าที่อยู่ยามด้วย ตามกำหนดที่หัวหน้าได้เขียนไว้ พยานอยู่ยามตั้งแต่ตี ๔ ถึงตี ๖ ของวันที่ ๙ พยานได้อยู่ยามที่บันไดพระที่นั่งชั้นบน คือด้านซ้ายอยู่ทางมุขหลัง พยานตื่นเวลาตี ๔ แล้วได้ออกไปอยู่ยาม อยู่คู่กับอีกคนหนึ่ง ชื่อนายทรัพย์ แฉ่งสมบูรณ์ พยานและนายทรัพย์ได้อยู่ยามที่บันไดด้วยกัน ที่ที่พยานอยู่ยามนี้ ถ้าคนจะผ่านขึ้นไปทางบันไดด้านขวา พยานจะต้องแลเห็น ที่บันไดชั้นล่างก็มียามอยู่ด้วย พยานจำได้ว่ายามชั้นล่างชื่อนายพร หอมเนียม แต่อีกคนหนึ่งจำไม่ได้ ตั้งแต่พยานอยู่ยาม คือตั้งแต่ ๔ นาฬิกา ถึง ๖ นาฬิกา พยานและนายทรัพย์มิได้หลับยามเลย ในระหว่างนี้ได้มีนายมังกรมาตรวจยาม การผลัดยามนั้น ตามปรกติพยานต้องออกยามเวลา ๖ นาฬิกา แต่เวลานั้น พยานไม่ได้ออกยาม เพราะตามปรกติที่ทำประจำวันก็ต้องตั้งเครื่องเสวยด้วย และอยู่จนกว่าจะมีผู้มารับเวร พยานมีหน้าที่ต้องตั้งเครื่องเสวยด้วย นายทรัพย์ได้ออกเวรไปคนเดียวเมื่อ ๖ นาฬิกา เวรที่จะมารับต่อจากพยานตามธรรมดาเขามา ๔ โมงเช้า คือหมายความว่า เมื่อ ๖ นาฬิกา พยานออกยามแล้ว ก็จะต้องอยู่เวรถึง ๔ โมงเช้า ในเวลาประมาณ ๖ โมงเช้า มีชาวที่ตื่นขึ้นไปทำความสะอาดพระที่ มีจำนวนประมาณ ๔ - ๕ คน เป็นผู้ชาย และพยานไม่รู้จักชื่อชาวที่ที่ไปทำความสะอาด เช่น ห้องรับแขกและพระที่ทั่ว ๆ ไปบนพระที่นั่ง พยานเป็นผู้ดูแลชาวที่ทำความสะอาด กว่าชาวที่จะทำเสร็จก็นาน ชาวที่ไม่ได้เข้าไปทำความสะอาดกวาดถูในห้องบรรทม เพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศยังไม่ตื่นจากห้องบรรทม ในระหว่างชาวที่ทำความสะอาดยังไม่เสร็จ พยานเห็นนายมณีขึ้นไป หลังจากชาวที่ขึ้นไปสักครู่หนึ่งประมาณ ๕ นาที นายมณียกน้ำมันละหุ่งขึ้นไปคนเดียว แล้วสั่งให้พยานมาช่วยยก พยานได้ลงมาช่วยยกเที่ยวหนึ่ง คือมายกจากห้องพักเครื่องเสวยชั้นล่าง ในถาดที่พยานยกนั้น มีเครื่องน้ำร้อนน้ำเย็น พยานยกไปตั้งไว้ที่

โต๊ะเขียว เป็นโต๊ะปิงปองอยู่ทางพระที่นั่งทางเฉลียงหลัง ตอนนี้พยานไม่พบนายมณี ไม่ทราบว่านายมณีไปไหน พยานเอาถาดไปวางไว้บนโต๊ะแล้วนั่งอยู่ที่นั่น ต่อมาประมาณสัก ๕ นาที เห็นนายมณีเปิดประตูออกมาจากห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ นายมณีออกมาสักครู่หนึ่ง สมเด็จพระราชชนนีก็ตามหลังออกมา นายมณีถือถาดเครื่องที่ใส่น้ำมันละหุ่ง เมื่อสมเด็จพระราชชนนีเสด็จตามหลังนายมณีออกมาแล้ว มาประทับที่พระเก้าอี้ มีโต๊ะกลมตัวหนึ่งทางซ้ายด้านหลัง แล้วนายมณีก็บอกให้พยานช่วยเก็บเครื่องน้ำมันละหุ่งลงมาข้างล่าง สมเด็จพระราชชนนีมาประทับทำอะไรบ้าง พยานไม่ทราบ เพราะพยานลงมาข้างล่าง พอสักครู่ พยานก็กลับขึ้นไป เพราะยังไม่มีใครมาเปลี่ยนยาม

พยานต้องไปทำงานตามหน้าที่ พยานได้ขึ้นไปนั่งที่บันไดด้านขวาหน้าพระที่นั่ง พยานนั่งอยู่คนเดียว พยานเห็นพระราชชนนีประทับอยู่เฉย ๆ แต่ไม่ได้สังเกตว่าพระองค์ทำอะไร พยานแลเห็นด้านข้างของพระองค์ท่าน ตอนที่พยานขึ้นไปนั่ง พยานไม่แลเห็นนายมณี พยานลืมไป ตอนที่นายมณียกถาดน้ำมันละหุ่งมา และบอกให้พยานไปช่วยยกนั้น มีนายมังกรมาด้วย คือ นายมณีมาก่อน แล้วนายมังกรช่วยยกตามนายมณีมา แล้วพยานได้ช่วยยกของอีกคนหนึ่ง พยานยกไล่หลังนายมังกรมา นายมังกรยกของมาวางที่โต๊ะปิงปอง แล้วลงไปข้างล่าง พยานไม่เห็นนายมังกรขึ้นไปอีก พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีประทับอยู่ประมาณสัก ๕ นาที ก็เข้าใจว่าจะทรงเสด็จไปทางห้องของท่าน เพราะเห็นเดินไปทางนั้น เมื่อสมเด็จพระราชชนนีกลับไปแล้ว พยานยังรักษาหน้าที่อยู่ ได้มีนายมังกร นายมีได้ขึ้นมา ทั้งสองนี้เป็นมหาดเล็กเหมือนพยาน เขาขึ้นมาประมาณเกือบ ๗ นาฬิกา เขาขึ้นมาจัดเครื่องเสวย เขาไปยกโต๊ะในห้องพระภูษามาจัดเครื่องเสวยทางเฉลียงหน้า พยานนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ไปช่วยเขา เมื่อเขาจัดโต๊ะเสวยเสร็จแล้ว เห็นนายมีลงมาข้างล่าง และนายมังกรได้นั่งอยู่กับพยานที่หน้ามุข ต่อมาประมาณโมงเศษ ก็เห็นนายบุศย์ขึ้นมาข้างบน นายบุศย์ขึ้นมาทาง

พยานนั่งอยู่ แล้วมาจัดแจงรินน้ำส้มใส่ถ้วย เพื่อนำไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ น้ำส้มนั้นอยู่ตรงที่พยานนั่งอยู่ คือมีโต๊ะพักเครื่องเสวยตั้งอยู่ข้างโต๊ะเสวย เมื่อรินน้ำส้มแล้ว เขาเดินไปตามเฉลียงห้องพระบรรทม จะเข้าไปหรือไม่พยานไม่แลเห็น เพราะอยู่ไกลมากและมีมุมบังอยู่ ต่อมาประมาณสัก ๒ โมง ก็เห็นนายชิตขึ้นมาอีกคนหนึ่ง เมื่อนายชิตขึ้นมาแล้ว ก็เดินไปทางบันไดด้านซ้าย ไปทางห้องบรรทม พยานมองไม่เห็นเหมือนกัน เพราะมีมุมบัง ต่อจากนายชิตขึ้นมาแล้ว ก็ไม่มีใครขึ้นมาอีก ประมาณสัก ๒ โมงกว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ได้เสด็จมาเสวย หลังจากที่นายชิตขึ้นมาประมาณ ๒๐ นาที ท่านเสด็จมาเสวยพระองค์เดียว เสวยอยู่นานสัก ๒๐ นาที เมื่อเสร็จแล้ว เสด็จไปทางห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ท่านเสด็จไปทำไมพยานมองไม่เห็น และพระองค์ไม่ได้เสด็จกลับมาทางเฉลียงหน้าที่พยานอยู่ ดูเหมือนท่านเสด็จไปอีกทางหนึ่ง แต่เท่าที่จำได้ไม่แน่นัก เข้าใจว่าท่านจะเสด็จไปทางเฉลียงด้านหลัง พยานเข้าใจว่า คงจะเสด็จไปห้องท่าน ระหว่างที่ท่านเสวยเสร็จแล้ว และเสด็จไปทางห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ จนเสด็จกลับออกมาทางเฉลียงหลัง ประมาณเวลาสัก ๑๐ นาที เมื่อในหลวงองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จแล้ว พวกเครื่องเสวย เช่น ช้อนส้อม ภาชนะ ก็ต้องเปลี่ยนใหม่ โดยนายมังกรเป็นผู้นำไปเปลี่ยน เมื่อเปลี่ยนเสร็จแล้วก็กลับมาอีก นายมังกรได้ขึ้นมาอยู่กับพยาน

ต่อจากนายชิตนายบุศย์ขึ้นมาแล้ว บุคคลภายนอก นอกจากเจ้าหน้าที่ ไม่มีใครขึ้นมาเลย เมื่อในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จไปห้องพระบรรทมประมาณสัก ๑๐ นาที ก็มีเสียงปืนดังขึ้น เสียงปืนดังนี้ประมาณอย่างช้าราว ๙ โมงครึ่ง พยานได้ยินเสียงปืนดังแน่น ๆ ไม่ได้ยินเสียงดังแก๊ก ได้ยินเสียงดังปัง ดังทีเดียว แต่จะดังมาจากทางไหนตอนนั้นพยานไม่ทราบ เพราะขณะนั้นพยานยังงงอยู่ ขณะนั้นพยานยืนอยู่ที่หน้าพระที่นั่งชั้นบนข้างโต๊ะเสวย พยานจำได้แน่ว่า มีนายมังกรอยู่ด้วย นอกจากนั้นไม่มีใคร

ในระหว่างนั้น พยานและนายมังกรได้ช่วยกันถวายความปลอดภัยเครื่องเสวย เช่น คอยปัดแมลงวันที่จะมาตอมเครื่องเสวยอยู่ เมื่อได้ยินเสียงดังปังนั้น พยานยืนอยู่เฉย ๆ ต่อมาประมาณ ๒ นาที ได้ยินเสียงคนวิ่ง แล้วแลเห็นนายชิตวิ่งออกมาจากห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ นายชิตวิ่งไปทางห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน คือวิ่งไปทางเฉลียงหลัง พยานเห็นนายชิตวิ่งไปคนเดียว ไม่เห็นมีใครวิ่งตามนายชิตไป ตรงที่ที่พยานยืนอยู่เป็นเฉลียงหน้า ที่นายชิตวิ่งไปนั้นเป็นเฉลียงหลัง ทางที่พยานยืนอยู่ ไม่เห็นมีใครวิ่งไป ตอนที่นายชิตวิ่งไปนั้น พยานไม่เห็นมีนายบุศย์ เมื่อนายชิตวิ่งไปแล้ว พยานก็ยังคงอยู่กับนายมังกรเช่นเดิม ที่พยานไม่ได้วิ่งไปนั้น เพราะไม่ทราบว่าจะวิ่งตามเขาไปทำไม ตอนนี้พยานยังไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้น และเครื่องเสวยเหล่านั้น พยานก็ต้องรับผิดชอบ คอยถวายความปลอดภัยอยู่ด้วย ถ้าพยานวิ่งไปแล้ว ก็จะทำให้เครื่องเสวยเหล่านั้นไม่ปลอดภัย ซึ่งพยานต้องรับผิดชอบอยู่ ต่อจากที่นายชิตวิ่งไปสักครู่หนึ่งประมาณอย่างช้า ๒ นาที ก็เห็นสมเด็จพระราชชนนีทรงวิ่งมาทางที่พยานยืนอยู่ เท่าที่พยานจำได้ ก็เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จมา แล้วมีคุณจรูญตามมา และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน นอกจากนี้จะมีใครอีก จำไม่ได้ จะเป็นนายชิตหรือใคร พยานไม่ได้สังเกต นอกจากคุณจรูญ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและสมเด็จพระราชชนนีแล้ว ก็ยังเห็นมีคนวิ่งตามหลังสมเด็จพระราชชนนีมา แต่ตามมาห่าง ๆ ราวสัก ๒ เมตร ประมาณ ๒ คน ได้วิ่งตามมาทางเฉลียงที่พยานยืนอยู่ วิ่งผ่านพยานไป เข้าใจว่าจะเข้าห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ที่พยานเข้าใจอย่างนั้นเพราะมีอยู่ทางเดียว เมื่อพวกเหล่านั้นวิ่งไปแล้ว พยานก็ไม่ได้ตามไปและนายมังกรก็ไม่ได้ตามไป พอประมาณสักครู่ใหญ่ ๆ ราว ๑๐ นาที นายมังกรจึงเดินตามเข้าไปบ้าง พยานไม่ได้ไปด้วย ต่อจากที่นายมังกรไปแล้ว ประมาณไม่เกิน ๕ นาที พยานจึงได้ตามเข้าไปบ้าง ก่อนที่พยานจะตามเข้าไป พยานได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีทรงกรรแสง แต่จะรับสั่ง

อะไรหรือเปล่า หรือใครจะพูดอะไร ตอนนี้พยานฟังไม่ได้ศัพท์ ได้ยินแต่เสียงพระราชชนนีกรรแสง พยานได้ยินพระราชชนนีกรรแสงตั้งแต่ท่านวิ่งผ่านพยานไป ก่อนพยานจะเข้าห้อง ได้เห็นนายมังกรเดินสวนออกมาจากห้องบรรทม สีหน้านายมังกรเศร้า ๆ คล้ายกับจะร้องไห้ พยานพบนายมังกรห่างจากประตูออกมานอกห้องพระบรรทมประมาณ ๒ เมตร พยานไม่ได้ถามหรือพูดอะไรกับนายมังกรเลย พยานได้เข้าไปนั่งพับเพียบอยู่ใกล้ ๆ กับบังตา แต่ไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทม แต่พยานเข้าใจว่าพระวิสูตรเปิด เพราะเท่าที่เห็นครั้งแรก แลเห็นคุณพระเนื่องกำลังนั่งคุกเข่าอยู่บนพระแท่นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ กำลังเช็ดพระโลหิตอยู่ เห็นนั่งอยู่ตอนส่วนบนทางพระเศียรข้างซ้าย ในเวลานั้น ในหลวงในพระบรมโกศทรงบรรทมอยู่ในท่าธรรมดา พระเศียรจะหนุนพระเขนยหรือเปล่าพยานจำไม่ได้ ขาทั้ง ๒ ข้างเหยียดตรงในท่านอนธรรมดา ส่วนพระกรของท่าน พยานไม่ได้สังเกต มัวแต่มองดูพระเศียรที่พระเนื่องกำลังเช็ดพระโลหิตอยู่ แต่พยานไม่แลเห็นแผล พระโลหิตจะมีที่ไหนอีกพยานมองไม่เห็น

พยานเห็นพระวิสูตรครั้งแรก ดูเหมือนเปิดอยู่ข้างหนึ่งก่อน พอพระพี่เลี้ยงเข้าไปถวายการเช็ดพระโลหิตแล้ว ก็เห็นนายชิตเข้าเปิดอีกข้างหนึ่ง พยานไม่แลเห็นพระวิสูตรสับขอ แต่ก็ไม่เห็นหลุดลงมา พระวิสูตรเปิดกว้างพอที่คนจะเข้าไปได้ พยานกะไม่ถูกว่ากว้างสักเท่าไร พยานเห็นนายชิตจับพระวิสูตรแหวก ทำมือทำท่าจะเกี่ยวขอ แต่จะเกี่ยวขอหรือเปล่า พยานไม่ได้สังเกต เมื่อพยานเข้าไปนั้นแลเห็นนายชิตอยู่ในห้องแล้ว พยานเห็นนายชิตกำลังช่วยพระเนื่องเกี่ยวกับการเช็ดพระโลหิตที่พระเศียร นายชิตไม่ได้ขึ้นไปบนพระที่ เขาอยู่ข้าง ๆ คุณพระเนื่อง ในระหว่างนั้น นอกจากคุณพระเนื่องและนายชิต พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้ กับคุณจรูญ และนายบุศย์อยู่ในห้องบรรทมนั้นด้วย และมีนายมณีอีกคนหนึ่งที่เข้า ๆ ออก ๆ นอกจากสมเด็จพระราชชนนี และ

คุณจรูญ คุณพระเนื่องแล้ว จะมีผู้หญิงอื่นอีกหรือไม่พยานไม่ได้สังเกต นอกจากนี้พยานไม่ได้เห็นใครอีก เมื่อพยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีตอนแรก เห็นท่านประทับที่พระแท่นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ทรงกรรแสง แล้วก็ไม่ได้ยินอะไรอีก พระอิริยาบถของท่านเป็นอย่างไรพยานไม่เห็น เพราะมองเห็นท่านเพียงครึ่งพระองค์เท่านั้น พยานแลเห็นพระองค์ท่านนั่งบ้าง ยืนบ้าง เห็นสมเด็จพระราชชนนีกรรแสงอยู่ปลายพระบาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงประคองสมเด็จพระราชชนนีไว้ และเห็นคุณจรูญยืนร้องไห้อยู่เฉย ๆ แต่จะยืนอยู่ตรงไหน พยานจำได้ไม่แน่นัก เข้าใจว่าเห็นยืนอยู่ตรงบังตาในห้องบรรทม พยานเห็นนายบุศย์กำลังช่วยประคองสมเด็จพระราชชนนีอยู่ ตัวพยานเองนั่งพับเพียบอยู่ ไม่ได้ช่วยเขาทำอะไร นั่งอยู่ประมาณ ๕ นาที แล้วก็กลับออกมาข้างนอก และก็กลับเข้าไปอีก เข้า ๆ ออก ๆ เพื่อคอยดูว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจะรับสั่งให้พยานทำอะไร หรือหัวหน้าจะใช้ให้ทำอะไรเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบ้าง แต่ก็ยังไม่มีใครใช้พยาน ในระหว่างที่นั่งอยู่ประมาณ ๕ นาทีนั้น ตอนที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงปลอบโยนพระราชชนนี พยานไม่ได้ยินทั้งสองพระองค์รับสั่งว่าอะไรเลย ที่ที่พยานนั่งอยู่ห่างจากพระแท่นประมาณสัก ๓ เมตร และก็ไม่ได้ยินพระพี่เลี้ยงพูดอะไรเลย ระหว่างที่พยานเข้าออกอยู่นี้พยานไม่ได้ยินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งอะไรเกี่ยวกับในหลวงสวรรคตเลย คนอื่น ๆ ก็ไม่ได้ยินพูดถึง ในตอนที่เปลี่ยนฉลองพระองค์ ผ้าปูพระที่ ปลอกพระเขนยของพระองค์ท่าน พยานไม่ได้ช่วยเขาเลย ตอนที่ยกพระองค์ขึ้นเปลี่ยนพระแท่น พยานได้เป็นผู้ยกพระแท่นที่บรรทมอยู่เดิม คือยกเชิญพระแท่นออก พระแท่นนั้นหนักมาก จึงต้องยกกันหลาย ๆ คน ขณะนั้นจะเป็นกี่นาฬิกา พยานประมาณไม่ถูก จะเที่ยงหรือยังก็จำไม่ได้ ในวันที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตตลอดมาจนถึงบัดนี้ พยานเคยพูดถึงเรื่องสวรรคตบ้างเหมือนกัน คือพูดกับ

เพื่อนร่วมสำนักเดียวกันซึ่งทำงานอยู่ด้วยกัน บอกว่าคุณคิดเห็นอย่างไรบ้างในเรื่องนี้ และพยานได้พูดต่อไปว่า คุณนึกไหมว่าท่านจะปลงพระชนม์ของท่านเอง พยานพูดกับคนชื่อนายเอนก ซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำเหมือนกัน แต่อยู่ข้างล่างของพระที่นั่ง หน้าที่ของเขาไม่แน่นอน เดี๋ยวทำอย่างโน้น เดี๋ยวทำอย่างนี้ และเขาก็ได้ให้ความเห็นว่า ไม่เห็นว่ามีอะไรสมควรที่ท่านจะตัดสินพระทัยปลงพระชนม์ของท่านเอง และก็ได้แต่พยายามหาเหตุผลและหลักฐานกัน จนถึงเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ได้หลักฐานและเหตุผลประการใด เกี่ยวกับกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานได้ให้ความคิดเห็นเป็น ๒ ประการ คือ ๑. มีผู้ลอบปลงพระชนม์ ๒. ทรงปลงพระชนม์พระองค์เอง ที่พยานคิดเช่นนั้นก็เพราะยังไม่แน่ และยังไม่มีหลักฐานประการอื่นที่แน่นอนมาพิสูจน์ได้ จึงไม่กล้าลงความเห็นให้แน่นอนลงไปว่า ท่านปลงพระชนม์เองหรือมีผู้ลอบปลงพระชนม์แต่อย่างหนึ่งอย่างใด พยานไม่ได้คิดว่าเป็นแอ็กซิเดนท์ ก็เพราะเคยเห็นท่านมีความรอบคอบ และท่านทรงลองปืนเล่นบ่อย ๆ ก่อนที่จะทำอะไรท่านต้องตรวจให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงเชื่อว่าคงจะไม่เกิดจากแอ็กซิเดนท์เป็นแน่ ที่พยานกล่าวว่า ท่านทรงตรวจโดยเรียบร้อยนั้นคือ เช่น ในเวลาที่ท่านให้พยานเอาพระแสงปืนไปล้าง เพื่อให้พวกเจ้าพนักงานพระแสงปืนต้นในห้องพระภูษามาลาล้างนั้น ตามที่พยานเห็น ก็ไม่เคยเห็นมีกระสุนเหลือค้างอยู่ด้วย ตามที่พยานเข้าใจ ปรกติพระองค์ท่านไม่เคยทรงปืนเล่นเวลาเช้า ๆ ที่พยานว่าไม่เคยเห็นทรงปืนเล่นเวลาเช้า ๆ นั้น ก็เพราะว่า เท่าที่ได้เคยถวายการรับใช้มาก็ยังไม่เคยเห็นเลย พยานไม่เคยรับใช้ในห้องบรรทม เพราะเป็นหน้าที่ของมหาดเล็กห้องบรรทมโดยตรง ที่พยานว่าพระองค์ท่านรอบคอบนั้น พยานอธิบายไม่ถูก เท่าที่ให้ความเห็นว่าท่านไม่เคยทรงพระแสงปืนเช้า และกรณีเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ อื่นนั้น พยานก็จำไม่ได้

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ที่พยานตอบว่าอยู่ยามนั้นอยู่ตรงบันไดชั้นสุดของชั้นบน เมื่ออยู่ยามนั้น ไม่มีใครแปลกปลอมขึ้นมาเลย และ

ไม่ได้ยินเสียงอะไรด้วย ก่อนอยู่ยาม พยานนอนอยู่ที่สวนศิวาลัย ตื่นตอนตี ๔ เมื่อเวลา ๖ นาฬิกา พวกชาวที่ขึ้นมาทำความสะอาดพระที่นั่ง พยานไม่ได้ตามไปคอยควบคุมเวลาเขาทำ แต่เท่าที่ตาพยานเห็น เห็นเขาทำที่ห้องรับแขก พยานเห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกมาจากห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมาประทับที่โต๊ะเฉลียงหลังก่อน แล้วจึงเสด็จไปทางห้องของพระองค์ท่าน การจัดน้ำส้มถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น เป็นหน้าที่ของมหาดเล็กห้องบรรทมต้องถวายทุกเช้า ตามปรกติที่เอาเข้าไปถวายประมาณ ๗ โมงครึ่งถึง ๘ โมง ต้องถวายทุกวัน พระองค์ท่านเสวยน้ำส้มก่อนอาหารเช้า คือ ทรงตื่นบรรทมก็เสวยน้ำส้มก่อน นายบุศย์ได้ขึ้นมาบนพระที่นั่งทางบันไดที่พยานยืนอยู่ จะแต่งตัวอย่างไร พยานจำไม่ได้ ท่าทางเขาก็เป็นปรกติ สำหรับนายชิตนั้น ได้ขึ้นบันไดมาข้างบนทีละสองขั้น และตามปรกติเขาก็เคยขึ้นโดยวิธีนั้น เมื่อนายชิตวิ่งไปห้องสมเด็จพระราชชนนี วิ่งไปตามเฉลียงหลัง แต่ห้องสมเด็จพระราชชนนีอยู่ทางเฉลียงหน้า ทางที่นายชิตวิ่งไปทางเฉลียงหลังนั้น มีทางเลี้ยวไปทางเฉลียงหน้าได้ นายชิตจะเลี้ยวหรือเปล่า พยานไม่ได้เห็น และนายชิตจะไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าอย่างไร พยานก็ไม่ทราบ ต่อมาพยานก็ไม่ทราบเหมือนกัน และบัดนี้จึงทราบว่า นายชิตไปทูลว่าในหลวงทรงปลงพระชนม์เอง พยานไม่ได้ทราบจากปากคนที่อยู่ที่นั่น แต่ทราบจากหนังสือพิมพ์ พยานไม่ได้ยินและไม่ได้ทราบว่าคนที่ในวังนั้นพูดกันหรือเปล่าว่า นายชิตไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าอย่างไร พยานเองก็ไม่เคยถามใครเลย คือเมื่อเกิดเหตุแล้วพยานมีภาระหน้าที่จะต้องทำอีกมาก จะต้องคอยเลี้ยงแขกพวกเจ้านายที่จะมาในการที่เกี่ยวกับพระบรมศพ และพยานก็เป็นผู้น้อย อีกประการหนึ่ง พยานไม่มีโอกาสจะไต่ถามได้ จะมีคนอื่นถามหรือเปล่า พยานก็ไม่เห็น ต่อมาพยานก็ไม่ได้ถามนายชิต ในเวลาที่พยานเข้าไป แลเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระโลหิตไหล พยานยังไม่รู้สึกอย่างไร เข้าใจแต่ว่าถูกปืน เพราะที่พระเศียรมีพระโลหิตอยู่ พวกนายวังจะเชื่อ

นายชิตหรือเปล่า เอาแน่ไม่ได้ เพราะยังวิจารณ์กันอยู่ แต่ไม่ได้วิจารณ์ตามที่นายชิตไปทูล วิจารณ์ไปอีกแง่หนึ่ง แล้วต่อมาก็หาเหตุผลว่า ตามที่นายชิตไปทูลนั้น จะเป็นไปได้หรือไม่ ในเวลาที่พยานยกน้ำไปเลี้ยงเจ้านายก็ดีหรือขุนนางผู้ใหญ่ก็ดี พยานไม่ได้ยินใครพูดแสดงความคิดเห็นของพวกท่านเหล่านั้นเลย คำพูดว่าแอ็กชิเดนท์นั้น เท่าที่พยานรู้ ก็รู้จากหนังสือพิมพ์เท่านั้น

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานไม่ได้ยินใครพูดอะไรเลย ไม่ได้เห็นใครเล่นผีถ้วยแก้ว ที่พยานเห็นเป็น ๒ ประการดังข้างต้นนั้น เหตุผลและหลักฐานก็ยังหาไม่พบจนบัดนี้ พยานไม่เคยไปพูดเรื่องนี้กับคนอื่น นอกจากนายเอนก และไม่มีใครมาพูดให้พยานเชื่อตามความคิดเห็นของเขา เมื่อพยานเข้าไปตอนเกิดเหตุในห้องบรรทม พยานไม่ได้ดูตอนหลังพระวิสูตร ไม่ได้ดูอะไรมากไปกว่าที่เห็นพระเนื่องเช็ดพระโลหิต เมื่อพยานเข้าไป พยานได้เห็นนายชิตกำลังนั่งอยู่ข้างพระแท่น ช่วยคุณพระเนื่องเช็ดพระโลหิตอยู่ข้างซ้ายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานไม่ได้เห็นนายชิตก้มคลำหาอะไรเลย

ในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จไปแล้วราว ๑๐ นาที พยานจึงได้ยินเสียงปืน ขณะนั้นพยานไม่ได้แลเห็นนายบุศย์เลย

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : พยานเป็นมหาดเล็กตั้งเครื่อง มีหน้าที่ ๒ อย่าง คือ ผลัดเปลี่ยนเวรตามเสด็จวันหนึ่ง อีกวันหนึ่งมีหน้าที่รับใช้ และเวลามีแขกมาเฝ้า ก็มีหน้าที่ทำการเลี้ยงน้ำ ที่ว่ามีหน้าที่ตั้งเครื่องนั้น คือมีหน้าที่ทำความสะอาดเครื่องภาชนะต่าง ๆ และจัดโต๊ะเสวย สำหรับพยานโดยตรงมีหน้าที่ดังนี้ ที่ว่าตั้งเครื่องเสวยนั้น รวมทั้งเครื่องภาชนะ โต๊ะ และเครื่องที่จัดเสวยด้วย เครื่องเสวยนี้เอามาจากห้องเครื่อง เขาเอาเครื่องเสวยเหล่านั้นมาส่งให้ที่ห้องพักเครื่องเสวย ของเสวยที่นำมานี้ มีผ้าปกปิดคลุมอยู่ น้ำส้ม พยานไม่ได้รับเอามา ตามที่พยานทราบ พวกเวรข้างล่างรับมาตั้งแต่ตี ๕ ถึงตี ๖ เอามาตั้นเสร็จแล้ว ก็ใส่คนโทแก้ว

เอาน้ำแข็งใส่ และพยานก็นำเอามาไว้ที่โต๊ะพักเครื่องเสวย คนโทนี้มีจุกปิดอยู่ จะเปิดจุกดูก็ได้ เพราะมีหน้าที่ตั้งเครื่องเหมือนกัน ถ้าน้ำส้มนั้นไม่บริสุทธิ์ก็จะรู้ได้ เพราะก่อนจะเอาไปถวายเขาจะต้องเทียบ (ชิม) ดูเสียก่อนทุก ๆ ครั้ง คนชิมเครื่องจะเปลี่ยนหรือเปล่า พยานไม่ทราบ แต่เป็นหน้าที่ของพวกมหาดเล็กห้องบรรทมเขาทำกัน คือถ้าพยานนำไปส่งให้เขาแล้ว ก็หมดหน้าที่ ตามปรกติพยานอยู่หน้าห้องเสวย แต่วันนั้นพยานนั่งบ้าง ยืนบ้าง อยู่ที่บันได ที่พยานนั่งอยู่นั้น มองเห็นห้องทรงพระอักษรปิด แล้วต่อมาประมาณ ๒ ชั่วโมงหลังจากเกิดเหตุแล้ว ประตูห้องทรงพระอักษรจึงเปิด ใครจะเป็นผู้เปิด พยานไม่ทราบ ที่พยานเห็นเปิดนั้น พยานไม่ได้นั่งอยู่ พยานไปที่อื่นกลับมาแล้วจึงได้เห็น สมเด็จพระราชชนนีไม่ได้เสด็จเข้าทางนั้นเลย

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พยานไม่ได้เห็นพวกชาวที่ที่ขึ้นไปทำความสะอาดกลับลงมาทางที่พยานยืน พวกชาวที่จะซ่อนอยู่ข้างบนไม่ได้ เพราะเป็นห้องโถง จะไปแอบซ่อนในห้องบรรทมก็ไม่ได้ เพราะมีกลอนปิดอยู่ คนอื่น ๆ นอกจากมหาดเล็กห้องบรรทมเข้าไม่ได้ ที่พยานไม่เห็นพวกชาวที่กลับมาลงทางด้านที่พยานยืนอยู่ ก็เพราะเขาอาจกลับลงไปทางบันไดหลังก็ได้ ถาดของที่พยานยกตามนายมังกรขึ้นไปนั้น มีของหลายอย่าง เช่น ขวดน้ำ ถ้วย อะไรต่ออะไรอีกหลายอย่าง ฉะนั้น จึงต้องยกขึ้นไปด้วยกันถึง ๓ คน ที่พยานเห็นพระราชชนนีออกมาจากห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ก็เพราะพยานได้ยกถาดขึ้นไปยืนอยู่ตรงนั้น พยานมองเห็นห้องแต่งพระองค์ และได้ยกของไปอยู่ที่หน้ามุขหลัง พยานอยู่ที่นั่นนานประมาณไม่เกิน ๑๐ นาที พระราชชนนีจึงเสด็จออกมาจากห้องในหลวง พยานไม่ได้ยินเสียงพระราชชนนีเมื่อท่านอยู่ในห้องบรรทมเลย เพราะพยานอยู่ห่างราว ๕ เมตรได้ และเสียงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เสียงนายมณี พยานก็ไม่ได้ยิน จนกระทั่งพระราชชนนีเสด็จออกมา พยานมีหน้าที่รับใช้ที่โต๊ะเสวยทุกเวลา ผู้มีหน้าที่รับใช้มีอยู่ด้วยกันคือ พยาน นายมณี นายมังกร และหัวหน้า คือขุนวรศักดิ์ สำหรับนายมณีนั้น

มีหน้าที่ช่วยเหลือเมื่อคนรับใช้ไม่พอ เมื่อวันที่ ๘ พระองค์ทรงเสวยข้างบน เท่าที่จำได้ มีนายมังกร นายมณี ไปถวายรับใช้ในห้องทรงสำราญ ตามปรกติตอนเช้าเสวยชั้นบน พระที่นั่งทางด้านหน้า ไม่ได้เป็นห้อง แต่เป็นหน้ามุข ตอนเย็นตามปรกติเสวยที่ห้องทรงสำราญที่มีเปียนโน (เวลาน้ำชา) พระกระยาหารที่ยกเข้าไปเป็นที่ที่ ตามปรกติเสวยพร้อมกันทั้ง ๓ พระองค์ ในตอนคืนวันที่ ๘ พระองค์ท่านเสวยที่ห้องทรงสำราญ ๒ องค์กับพระราชชนนี เวลาประมาณ ๒ ทุ่ม นายมังกรกับนายมณีเป็นคนรับใช้ เวลานั้นพยานอยู่ที่โต๊ะปิงปอง ท่านจะรับสั่งอย่างไร พยานไม่ทราบ ตอนที่พยานเห็นพระราชชนนีกรรแสงไปในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น พยานเห็นคุณจรูญและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเท่านั้น นอกจากนั้น จำไม่ได้ว่ามีใครอีกบ้าง

พอได้ยินเสียงปืน พยานไม่ได้ตามพระราชชนนีเข้าไป เพราะพยานไม่แน่ใจนักว่า พระกระยาหารจะปลอดภัย เพราะพยานมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ถ้าพยานวิ่งตามไปก็อาจจะเป็นได้ ที่พยานถวายความปลอดภัยในพระกระยาหารนั้น ก็มีอยู่หลายประการ ถ้าพระกระยาหารนั้นไม่บริสุทธิ์ ก็จะทำให้ท่านขัดพระราชหฤทัย วันเกิดเหตุนั้น นายมังกรวิ่งตามไปก่อน แล้วพยานจึงวิ่งตามไปบ้าง ที่พยานได้ตามไปนั้น เพราะทราบว่าไม่เสวยแล้ว และมีคนขึ้นไปอีกหลายคน คือ ขุนวรศักดิ์ ก็ได้ขึ้นไปอยู่ที่ห้องนั้นแล้ว นายเอนกกับพยานชอบกันในฐานะที่ทำงานแห่งเดียวกัน พวกรับใช้อย่างนายเอนกมีหลายคน ในจำนวนนี้ พยานได้ชอบพอกับนายเอนกมากอยู่คนเดียว ที่พยานได้พูดกับนายเอนกนั้น ก็เพราะพยานได้พบกับนายเอนกก่อน ที่พยานถามนายเอนกนั้น ก็เพราะอยากจะให้เขาออกความเห็น เท่าที่พยานรับใช้ ก็ไม่เห็นท่านขัดพระทัยกันกับใครเลย แม้แต่สมเด็จพระราชชนนี พยานจึงอยากปรึกษากับเขาดู คือว่าทำไมท่านจึงจะต้องปลงพระชนม์เอง ที่พยานไปถามเช่นนั้น ไม่มีใครพูดอะไรเข้าหูพยานเลย ที่ถามนายเอนก ถามในวันรุ่งขึ้นจากวันที่เกิดเหตุ เวลาประมาณบ่าย

สองโมง พยานพบนายเอนกที่หอโหร ขณะกำลังพูดกันอยู่นั้น มีคนอยู่ ๒ - ๓ คน รวมอยู่ด้วย ที่จำได้ก็มีนายพัดคนหนึ่ง อีกสองคนจำไม่ได้ พยานได้ถามแล้วไม่มีใครออกความเห็นเลย เขานิ่งกันหมด พยานได้ถามว่า คุณจะนึกไหมว่าพระองค์ท่านจะทรงปลงพระชนม์เอง เขาพูดว่า ตามที่เห็นก็ไม่นึกว่าจะทรงปลงพระชนม์เอง และประการที่ ๒ ที่ว่าลอบปลงพระชนม์ เขาตอบว่า ก็เห็นมีแต่ผู้จงรักภักดี แล้วใครจะเป็นผู้ไปปลงพระชนม์ได้ พยานไม่เห็นว่าเป็นอุปัทวเหตุ เพราะพระองค์ท่านเป็นผู้รอบคอบตามที่ได้ให้การไว้แล้ว ที่พยานตามไปภายหลังเกิดเหตุนั้น พยานไม่ได้สังเกตว่า มีหนังสือพิมพ์อยู่แถวหน้าห้องแต่งพระองค์หรือเปล่า ตามปรกติ นายชิต นายบุศย์จะตรวจหนังสือพิมพ์หรืออ่าน พยานไม่ทราบ แต่พยานเห็นเขาอ่านหนังสือพิมพ์ทุกครั้งที่เข้าเวร หนังสือพิมพ์มีหลายฉบับ แต่จะอ่านทุกฉบับหรือไม่ พยานไม่ทราบ

(ตอนนี้ **พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ กล่าวกับพยานว่า** สังเกตดูถ้อยคำของพยานกับถ้อยคำของนายมังกรนั้น แตกต่างกันอยู่บ้าง **พยานตอบว่า** พยานได้ให้การไปตามความสัตย์จริง)

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : เมื่อเกิดเหตุขณะที่นายมังกรวิ่งไปนั้น พระราชชนนีเสด็จขึ้นไปก่อนแล้ว ที่พยานยืนอยู่นั้น เพราะไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรกัน ตามที่พยานได้ให้การไว้แล้ว

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ในระหว่างที่พยานยืนอยู่ที่เกิดเหตุ จนกระทั่งพยานเข้าไปในห้องบรรทม พยานไม่เห็นใครเปิดห้องทรงพระอักษรออกมาเลย ตั้งแต่เกิดเหตุจนพยานวิ่งเข้าไปนั้น เป็นเวลาทั้งหมดประมาณ ๑๕ นาที เมื่อพยานเข้าไปในห้องบรรทม แลเห็นพระพี่เลี้ยงและคนอื่น ๆ ที่ออกนามมาแล้ว พยานได้เห็นเขาอยู่ในห้องนั้นก่อนแล้ว

ในเวลาเสวยบางทีก็เสวยกับพระอนุชาก็มี ในเวลาที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใน

พระบรมโกศเสวยร่วมกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้โดยลำพัง กับเมื่อมีพระราชชนนีเสวยร่วมด้วย พยานไม่เห็นพระกิริยาของพระองค์ท่านผิดปรกติเลย นายเอนกไม่ได้เป็นคนที่จ้างมา แต่เป็นคนกินเงินเดือนประจำ

จบคำให้การของนายฉลาด เทียนงามสัตย์ พยานปากที่ ๘ เมื่อเวลา ๑๒.๓๐ น.

ประธานกรรมการ ฯ ได้แจ้งให้ทราบว่า เนื่องจากทางตำรวจแจ้งมาว่า ได้รับพระบรมราชานุมัติจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ไปสอบสวนในพระบรมมหาราชวังได้ในวันที่ ๕ นี้ ฉะนั้น กรรมการจึงจะต้องเข้าไปในพระบรมมหาราชวังตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ นอกจากนี้ กรรมการ ฯ ได้รับเอกสารเพิ่มเติมจากกรมตำรวจอีก ซึ่งจะได้ปรึกษากัน ฉะนั้นจึงต้องระงับการสอบสวนในระหว่างนี้ไว้ชั่วคราว และการสอบสวนจะได้ดำเนินต่อไปในวันจันทร์ที่ ๘ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๙, วันเสาร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๑๐, วันอาทิตย์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๗ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙

เช้าวันนี้ (ที่ ๘) เวลา ๑๐.๐๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรมสืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้ว

พยานที่นำมาสอบสวนในวันนี้ คือ **หม่อมหลวงเต่อ สนิทวงศ์** นายแพทย์ในคณะแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

นายแพทย์หม่อมหลวงเต่อ สนิทวงศ์ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ข้าพเจ้ารับราชการแพทย์ที่โรงพยาบาลกลาง อายุ ๔๔ ปี ได้ศึกษาวิชาแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๑ แล้วไปดูงานต่อในทางศัลยกรรมที่อเมริกาอีก ๒ ปี ไปโดยทุนกรมหลวงสงขลา ฯ ครั้งแรกเข้ารับราชการที่โรงพยาบาลกลาง ต่อไปย้ายไปประจำอยู่หัวเมือง ๔ ปี แล้วกลับมาอยู่โรงพยาบาลกลางอีกจนถึงบัดนี้ เวลานี้ข้าพเจ้าเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลาง โดยปรกติโรงพยาบาลกลางมีคนไข้เกี่ยวแก่ทางแอ็กซิเดนท์และทางผ่าตัด ส่วนมากคนไข้ของทางการตำรวจในทางบาดเจ็บ ตาม

ปรกติส่งโรงพยาบาลกลาง สำหรับโรงพยาบาลกลางและโรงพยาบาลวชิระที่ทำการบาดแผลมากกว่าโรงพยาบาลใด ๆ โรงพยาบาลวชิระนั้น ทำบาดแผลมาเมื่อ ๒ ปีนี้เอง เมื่อข้าพเจ้ารับราชการเป็นนายแพทย์ที่โรงพยาบาล ข้าพเจ้าได้ทำการพยาบาลบาดแผลที่มีผู้ทำด้วยตนเองเสมอ โดยทำการชันสูตรศพที่ถูกกระสุนปืนโดยอุบัติวเหตุยิงตนเอง หรือถูกฆ่าตายเหมือนกันและมากรายด้วย รายสุดท้ายทำเมื่อก่อนทดลองยิงศพหนึ่งวันที่โรงพยาบาลศิริราชเกี่ยวกับกรณีสวรรคต ศพรายสุดท้ายที่ข้าพเจ้าพยาบาลนี้ตายโดยยิงตัวเอง ทางตำรวจจัดส่งไป ข้าพเจ้าตรวจศพดูปรากฏว่าทางกระสุนปืนเข้าทางขมับขวา ไม่มีทางออก แสดงว่าไม่ทะลุ สำหรับศพรายนี้ เข้าใจว่าเป็นเช่นที่ตำรวจรายงานไป เพราะเหตุว่าลักษณะบาดแผลมีระยะกระชั้นชิด มีรอยไหม้รอยฉีกที่ปากแผลทางเข้า นอกจากนี้ก็มีลักษณะของตำแหน่งบาดแผลแสดงว่าเป็นการฆ่าตัวตาย และตามปรกติ ถ้ายิงระยะกระชั้นชิดแล้ว ความแรงของกระสุนจะแรงน้อย และเชื่อตามคำบอกเล่าของตำรวจเป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัยรวมทั้งบาดแผลดังกล่าวด้วย ตามหลักนิติเวชวิทยาแล้ว มีหลายอย่างด้วยกัน ในต่างประเทศ แพทย์จะร่วมมือกับตำรวจเสมอ และจะต้องไปตรวจศพในลักษณะเดิม ไม่มีใครแตะต้อง และค้นหาหลักฐานทางร่องรอยและลายมือ และการที่แพทย์จะวินิจฉัยต้องอาศัยการสอบสวน และถ้าจะให้ถูกทีเดียว จะต้องให้ศพอยู่ในลักษณะเดิมไม่เปลี่ยนแปลงอย่างใดเลย

ศพที่ถูกยิงตายนั้นจะต้องอาศัยที่ตั้งของบาดแผล ลักษณะของบาดแผล การสอบสวนข้อเท็จจริงของตำรวจ สถานที่เกิดเหตุ และสิ่งแวดล้อมประกอบ แพทย์ต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้จึงจะยืนยันได้

ตั้งแต่ข้าพเจ้ารับราชการที่โรงพยาบาลกลาง เคยไปเป็นพยานที่ศาลบ่อย เป็นพยานทางตรวจบาดแผลและศพ เกี่ยวกับศพจะต้องออกความเห็นว่า ตายด้วยเหตุอะไร ชนิดไหน การให้ความเห็นโดยไม่ต้องอาศัยข้อสอบสวนมีเหมือนกัน เช่น

อย่างผูกคอตาย ซึ่งเห็นได้ชัด รายถูกกระสุนปืนตายนั้น ข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่าเคยไปให้การที่ศาลหรือไม่ ส่วนมากเคยไปให้การแต่เพียงว่า แผลถูกอาวุธอย่างไร รักษากี่วันหาย จะพิการหรือไม่ ส่วนมากเป็นทำนองนี้ ส่วนศพที่ถูกปืนนั้น เท่าที่จำได้ ไม่เคยให้ความเห็นว่าเป็นเพราะแอ็กซิเดนท์ ยิงตัวเอง หรือถูกลอบยิง ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งตรวจพระศพของพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลด้วย เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ เมื่อได้รับแต่งตั้งแล้ว ก็ปรึกษากันว่า จะดำเนินการอย่างไร แล้วตกลงกันว่า จะต้องเอาพระบรมศพพิสูจน์ ได้เปิดพระศพชันสูตรเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ สิ่งที่ทำคือ ตรวจร่างกายทั่วไป ถ่ายเอ็กซเรย์พระเศียร ผ่าพระนาภี เปิดพระเศียรดูบาดแผลภายใน แล้วผ่ากระเพาะอาหารจากพระนาภี

การตรวจพระวรกายทั่วไป มีบาดแผลที่พระนลาฏและพระปฤษฎางค์ คือที่ท้ายทอย และมีที่ต้นขาเป็นแผลฉีดยาของแพทย์ แผลที่พระนลาฏนั้น อยู่เหนือคิ้วซ้ายเล็กน้อย และที่ท้ายทอยปรากฏว่า ถูกกระสุนปืนเป็นแผลเข้าและออก เท่าที่พิสูจน์ดู ปรากฏว่าเป็นแผลที่เกิดจากกระสุนลูกเดียวที่เข้าทางพระนลาฏ ทะลุออกทางท้ายทอย ที่ลงความเห็นดังนี้ โดยอาศัยจากการตรวจพระศพและถ่ายเอ็กซเรย์ ต่อไปไปดูสถานที่เกิดเหตุที่พระที่นั่งบรมพิมาน ได้ตรวจในห้องบรรทม พระที่บริเวณห้องรอบ ๆ ต่อไป รุ่งขึ้นไปทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราช การทดลองยิงศพก็เพื่อดูบาดแผลของศพ ในชั้นแรกใช้ปืนยิงที่หน้าผากของศพก่อน โดยใช้หมอนที่นอนรองท่าศพให้นอนหงาย ศีรษะหนุนหมอน

แผลที่ถูกยิงที่พระนลาฏนั้น ยิงในระยะกระชั้นชิด คือแผลที่พระนลาฏฉีกขาดออกมา ผลของการทดลองยิงศพทั้งหมด ๗ ศพ แรกยิงระยะชิด ต่อไปยิงระยะ ๑๐ ซ.ม. ถ้าเกิน ๕ ซ.ม. แล้ว แผลจะมีรูกลมไม่มีรอยฉีกขาด ใช้ปืนขนาด ๑๑ ม.ม. เป็นปืนชนิดและขนาดเดียวกับของกลาง ทดลองยิง ปืนที่ยิงเป็นปืนโคลต์ออโตเมติค ใครเป็นคนยิงไม่ทราบ เพราะไม่รู้จักชื่อ เข้าใจว่าพวกตำรวจ ปืนที่ถูก

พระเจ้าอยู่หัวสิ้นพระชนม์นั้น จะเป็นปืนอย่างเดียวกับที่ทดลองยิงหรือไม่ ไม่ทราบทราบแต่ว่า เป็นปืนชนิดและขนาดเดียวกัน ถ้าไม่เกิน ๕ ซ.ม. แล้ว บาดแผลจะเป็นเช่นพระบรมศพ กระสุนจะทะลุหมอน บางลูก ๆ ก็ค้างอยู่ในที่นอน เมื่อทดลองยิงศพแล้ว วัดแผลตรวจกะโหลก ต่อไปนัดไปประชุมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อสรุปผลของการพิสูจน์ ได้ความว่า

จากการตรวจพระบรมศพ ตรวจเอ็กซเรย์ ทดลองยิงศพ คณะกรรมการแพทย์ลงความเห็นว่า แผลในพระบรมศพถูกกระสุนปืนขนาด ๑๑ ม.ม. เข้าทางพระนลาฏ ออกทางพระปฤษฎางค์ ถูกยิงในระยะกระชั้นชิด ไม่เกิน ๕ ซ.ม. โดยกระสุนปืนลูกเดียว มีนายแพทย์ชาวต่างประเทศ ๓ คนร่วมด้วย ได้ให้ความเห็นก่อนโดยให้ความเห็นหลังจากได้ตรวจต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว พวกนายแพทย์ไทยก็เลยลงความเห็นด้วย แต่เป็นที่หลังแพทย์ชาวต่างประเทศ วิธีลงความเห็นนั้น ต่างคนต่างออกความเห็นเป็นรายตัว ทีแรกนั่งพูดเฉย ๆ ต่อมาออกความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับข้าพเจ้า ได้ออกความเห็นเหมือนนายแพทย์ต่างประเทศทั้ง ๓ คน โดยเริ่มด้วยอุปัทวเหตุ และขั้นต่อมาก็คือ การลอบปลงพระชนม์ และปลงพระชนม์เอง แต่ทั้งนี้เป็นความเห็นทางสันนิษฐานเท่านั้น

ข้ออุปัทวเหตุนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นอย่างนั้น แต่ข้าพเจ้าไม่กล้ายืนยัน เพราะเกี่ยวด้วยไม่ได้ตรวจเหตุแวดล้อมโดยละเอียด และไม่มีเหตุผลอะไรคิดว่าเป็นเรื่องลอบปลงพระชนม์ การที่จะให้ความเห็นโดยแน่นอนว่า ลอบปลงพระชนม์นั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักนิติเวชวิทยา คือ ต้องมีการตรวจสอบสวนสถานที่เกิดเหตุร่วมด้วย

ข้อที่ว่าอุปัทวเหตุมีเหตุผลว่า ประการแรก ผู้เล่นปืนอาจประมาทโดยขึ้นลำกล้องไว้ แล้วเอามาเล่น อาจลั่นถูกเอาได้ และตามหลักธรรมดาของคน อาจเอามาเล่นดูก็ได้ ส่วนการบรรจุลำกล้อง คนอื่นอาจบรรจุไว้ก่อนโดยเจตนาร้ายก็ได้ โดย

อ่านพบตามตำราและเคยตรวจพบบ้างเหมือนกัน

ข้อที่ข้าพเจ้าเห็นว่า กรณีสวรรคตเป็นอุปัทวเหตุนั้น มีทางเป็นไปได้ การที่แพทย์ชาวต่างประเทศ ๓ คน ให้ความเห็นแล้ว แพทย์ไทยจึงให้ความเห็น ส่วนคำถาม ๗ ข้อนั้น ได้ทราบจากประธานกรรมการอ่านให้ฟัง แต่หลังจากลงความเห็นแล้ว ไม่ได้พิมพ์แจก และข้าพเจ้าไม่ได้อ่านเอง ถ้านายแพทย์ต่างประเทศ ๓ คน ไม่ออกความเห็นแล้ว ทางที่ถูกที่ควรแล้ว คณะกรรมการยังไม่ควรออกความเห็น เพราะจะต้องปรึกษากันเสียก่อน เหตุรายนี้ ตามหลักนิติเวชวิทยาแล้ว แพทย์ที่ไปชันสูตรศพจะต้องตรวจสอบ และให้ความเห็นกระจ่างให้ผู้ร่วมพิสูจน์ด้วย แต่สำหรับในเรื่องนี้เรายังไม่ได้ปรึกษากัน พอดีแพทย์ต่างประเทศเขาให้ความเห็นก่อน ก็เลยตามเขาไป ถ้าพูดตามหลักแล้ว ให้ได้ แต่ต้องให้อย่างสันนิษฐาน และก็น่าจะให้ความเห็นได้สำหรับกรณีสวรรคตนี้ ซึ่งได้ตรวจแล้ว

ส่วนคะแนนความเห็นที่ว่าอุปัทวเหตุเท่านั้น ถูกลอบปลงพระชนม์เท่านั้น ปลงพระชนม์เท่านั้น ก็ไม่มีหลักทางแพทย์อย่างใด เป็นแต่รวมความเห็นของแพทย์เข้าด้วยกันเท่านั้น

นายแพทย์สุดได้ตัดหนังตอนพระนลาฏไปตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์นั้น ข้าพเจ้าได้ดูด้วย เห็นทางเข้ากระสุนปืนมีรอยดินปืนติดอยู่ที่หนัง มีรอยกดเป็นวงกลมโตเท่าปากกระบอกปืน วัดแล้วได้ ๑๑ ม.ม. เข้าใจว่าเนื่องจากปากกระบอกปืนกดลงไป

ศพที่คณะกรรมการตรวจนี้หลังจากตาย ๑๐ กว่าวัน ถ้าไม่ได้ฉีดยาไว้ก็ตรวจไม่ได้ แต่พระศพได้ฉีดยาฟอร์มาลินไว้จึงไม่เน่าเปื่อย รอยกดที่รอบแผลเป็นรอยกดของกระบอกปืน ตามหลักไม่ต้องกดแรง ตามหลักเมื่อแก๊สดินปืนพ่นออกมาแรง อาจทำให้ผิวหนังบริเวณนั้นแข็ง และเป็นรอยกดอยู่ได้นาน เนื่องจากความร้อนจากกระบอกปืนไหม้ ทำให้โลหิตในบริเวณนั้นแข็ง

คณะกรรมการ มีประธาน รองประธาน การที่คณะกรรมการคนใดจะทำอะไรลงไป เข้าใจว่าคงทำได้ เพราะเห็นว่า ไม่เป็นการสลักสำคัญอย่างใด ถือว่าต่างคนมีหน้าที่จะต้องสะสางหาความจริงด้วยกัน คือ พอแพทย์ชาวต่างประเทศให้ความเห็น แพทย์ไทยก็เลยให้ความเห็นกันต่อไปเลย

สำหรับเวลานี้ ข้าพเจ้ายังรู้สึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระเจ้าอยู่หัวอย่างเต็มเปี่ยมอยู่เสมอ ข้าพเจ้าทราบเรื่องนายฉันไปป่วยและถึงแก่กรรมเหมือนกัน แต่ทราบตอนหลัง การป่วยและการตายนั้น ข้าพเจ้าไม่ทราบ เพราะหลวงนิตย์ ฯ เป็นผู้ตรวจรักษา เจ้าหน้าที่ได้นำปืนของกลางให้ข้าพเจ้าดูแล้ว กับปืนที่ทดลองยิงมีลักษณะและชนิดเดียวกัน

ส่วนใหญ่ของโรงพยาบาลกลาง ทำหน้าที่เกี่ยวกับบาดแผลที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุและแผลอื่น ๆ ด้วย คือ บาดแผลทุกชนิดนั่นเอง โดยมากเกี่ยวกับแผลที่ต้องทำปัจจุบันพยาบาล ที่ว่าเกี่ยวกับนิติเวชวิทยานั้น หมายถึงการต้องร่วมมือกับตำรวจ คือการพิสูจน์จากหลักการสอบสวน แผลพระบรมศพที่ว่ายิงห่างจากพระนลาฏภายใน ๕ ซ.ม. นั้น สันนิษฐานได้จากการยิงทดลองศพ ถ้ายิงเกินกว่า ๕ ซ.ม. แผลจะเป็นรูปคล้ายลูกของกระสุนปืนเป็นส่วนมาก ตามที่เห็นมา คือ คนที่ยิงตัวเองด้วยปืนขนาด ๗.๖๕ ม.ม. บาดแผลจะมีรอยรูปเรียว ๆ แผลออกและแผลเข้านั้นต้องสุดแต่ชนิดของปืน ถ้ายิงห่างไป แผลอาจจะเท่ากันทั้งออกและเข้า ถ้าปืนสมัยเก่าแผลเข้าและออกอาจเท่ากัน ในกรณีสวรรคตนั้น ได้เปิดพระกระโหลกดูจึงรู้ได้ว่าแผลไหนเข้าและออก ถ้าตามปรกติแล้วแผลออกใหญ่กว่าแผลเข้า

ลักษณะที่จะทำให้เกิดแผลที่ว่านี้ ลำกล้องจะต้องตั้งตรงอยู่กับหน้าผาก แผลข้างหลังต่ำกว่าข้างหน้าเล็กน้อย ลำกล้องปืนตั้งอยู่เกือบจะได้ฉาก แต่ควรจะเอนไปทางข้างหลังเล็กน้อย ถ้าผู้ถูกยิงนอนหงายบนเตียง ผู้ยิงจะต้องอยู่ทางศีรษะ ระยะผู้ยิงกับผู้ถูกยิงต้องอยู่ชิดกันมากทีเดียว ถ้าผู้ยิงไม่อยู่ทางศีรษะผู้ถูกยิง ก็อาจทำให้

เกิดบาดแผลดังกล่าวได้เหมือนกัน ถ้าผู้ยิงเข้าทางซ้ายมือนั้น ต้องใช้มือซ้ายยิงถนัดกว่า ถ้าใช้มือขวายิง ต้องหันหน้าไปทางพระบาทและบิดมือ จึงจะได้บาดแผลที่มีลักษณะดังกล่าว ถ้าคนยิงเข้าทางขวา ต้องเป็นมือขวายิงจึงจะถนัด ถ้าผู้ถูกยิงนอนอยู่บนเตียง จุดที่ยิงห่าง ๑ เมตร ๒๑ ซ.ม. ผู้ยิงจะยิงให้เกิดบาดแผลเช่นนั้นไม่ได้ ถ้าจะทำให้ได้ต้องขึ้นบนเตียง ถ้าเข้าทางด้านซ้าย ผู้ยิงอยู่ในระยะ ๖๙ ซ.ม. ก็พอยิงได้ แต่ต้องเอื้อม ผู้ที่ฆ่าตัวตายตามหลักวิชาโดยมากมักมีสติไม่ค่อยดี คือมักเป็นโรคจิต ส่วนใหญ่เนื่องมาจากความรักไม่สมหวัง การเศรษฐกิจของครอบครัวต้องจนลงไป หรือเรื่องน้อยอกน้อยใจ ส่วนมากที่ป่วย เช่น เป็นวัณโรค มะเร็ง ฆ่าตัวเองตายก็มี ผู้ที่ฆ่าตัวเองตายนั้น เท่าที่เคยเห็น ส่วนมากมักทำในท่าที่สะดวกที่สุด การยิงที่หน้าผากยังไม่เคยเห็นเลย การจับปืนที่สะดวก ก็คือจับอย่างธรรมดา แต่จะใช้ยิงไม่สะดวก ถ้าจะยิงตรงหน้าผากก็ต้องจับปืนผิดธรรมดา ผู้ที่ฆ่าตัวตายต้องทำในท่าที่ง่ายที่สุด คนที่ฆ่าตัวเองตายนั้นหน้าตาก็อย่างธรรมดา ไม่มีอะไรแปลก ส่วนตาโดยมากหลับ การที่ปืนตกอยู่ข้างมือซ้ายนั้น แสดงว่าน้ำหนักมือที่จับปืนน่าจะเป็นมือขวาจับมากกว่า และปืนจะตกทางไหนนั้น ไม่แน่นอนลงไปได้ แต่กรณีสวรรคต ปืนน่าจะตกที่บนพระเตียรมากกว่า เพราะปืนอยู่บนพระเตียรอยู่แล้ว และปืนน่าจะอยู่บนหน้าอก แต่มือจะตกลงมาข้างตัวก็ได้เหมือนกัน ที่ว่าปืนน่าจะตกอยู่บนพระเตียรนั้นจะตกทางซ้ายมือหรือขวานั้น ตอบไม่ได้ บาดแผลชนิดนี้ต้องตายทันที เข้าใจว่าร้องไม่ได้ แต่อาจจะมีดิ้นบ้าง ส่วนแขนขาอาจจะเคลื่อนได้บ้าง ส่วนศีรษะนั้น ความดันของปืน อาจทำให้เคลื่อนที่ได้ เช่น ยิงข้างซ้าย อาจผลักไปทางขวา

ข้าพเจ้ามีความเห็นเป็นส่วนตัวของข้าพเจ้า บันทึกไว้เป็นภาษาอังกฤษว่าเป็นการอุปัทวเหตุ หรือลอบปลงพระชนม์ และปลงพระชนม์เองนั้น ก็เนื่องมาจากพิจารณาว่า ไม่เชื่อว่าจะมีการปลงพระชนม์เอง และมีผู้ลอบปลงพระชนม์ จึงมีเหลือเพียงอุปัทวเหตุ และทั้งนี้เป็นความคิดในทางสันนิษฐานเท่านั้นเอง ไม่ใช่หลักวิชาอย่างใด

ที่ทดลองยิงศพนั้น จะเป็นปืนของกลางหรืออย่างใดไม่ทราบ จำได้แต่เพียงว่าคล้ายกัน ความแตกต่างระหว่างกะโหลกศีรษะของมนุษย์ด้วยกันนั้นมีเหมือนกัน แต่มีผิดแผกกันเพียงนิดหน่อยเท่านั้นเอง สำหรับศพที่หนึ่ง ที่ห้า ที่หก ที่ทดลองนั้น ศพแรกมีบาดแผลใกล้เคียงกับพระบรมศพมาก ที่ผิดกันก็มีหนังขาดสั้นไปหน่อยยาวไปหน่อย กะโหลกแตกไม่เหมือนกันบ้างเล็กน้อย โดยแรงระเบิดที่ผ่านแรงไปบ้าง เบาไปบ้าง แรงกระสุนไม่เหมือนกัน ที่ทดลอง บางลูกก็จมในหมอน บางลูกก็อยู่ที่ฟูก

การทดลองยิงศพ ได้ทำบันทึกไว้ พวกนายแพทย์เซ็นชื่อในบันทึก แต่ไม่ได้เซ็นไว้ทุกคน เป็นแต่รับทราบกันทุกคน การตรวจศพ ถ้าทำเมื่อยังไม่มีใครแตะต้องก่อนแล้ว ได้ผลดีกว่าที่จะได้ถูกเปลี่ยนแปลงแตะต้องเสียก่อน การยิงด้วยปืน ๑๑ ม.ม. ยิงห่างราว ๕ ซ.ม. ที่หน้าผาก ต้องตายทันที การมีผู้ลอบปลงพระชนม์นั้น ข้าพเจ้าไม่ทราบแต่อย่างใด และเห็นว่าเป็นการลำบากมาก เพราะท่านไม่ใช่เป็นคนธรรมดา และจะต้องทำในเวลาบรรทมหลับด้วย

การที่ปืนตกลงมาที่หน้าผากและลั่นไปเองนั้น เป็นไปไม่ได้เลย

เรื่องอุบัทวเหตุนั้น หมายความถึงแอ็กซิเดนท์ และไม่มีเจตนารวมอยู่ด้วย

เรื่องความเห็นของแพทย์ชาวต่างประเทศ ๓ คนนั้น จำได้แน่นอน ๑ คน คือ พันเอกไดรเบิร์ก ว่า เขามีความเห็นว่าน่าจะเป็นแอ็กซิเดนท์ก่อนอย่างอื่น ส่วนคนอื่นอีก ๒ คนนั้น ยังจำไม่ได้แน่นอนว่าเขามีความเห็นอย่างใด เพราะไม่ได้บันทึกไว้ เรื่องนิติเวชวิทยานั้น ได้ศึกษามาบ้างพอรู้เท่านั้น

การบันทึกความเห็นของกรรมการนั้น หมอไดรเบิร์กเป็นผู้ทำ ได้ปรึกษากัน ๒ วัน เมื่อพิมพ์เสร็จแล้วก็เอามาอ่าน ให้แพทย์ลงชื่อ แพทย์ต่างประเทศ ๓ นายนั้นได้ออกความเห็นแล้ว ต่อมาจึงขอถอน ไม่ขอออกความเห็นเป็นส่วนตัว

คณะกรรมการได้ประชุมครั้งที่ ๕ แล้ว จึงได้มีผู้ถอนความเห็นกันบ้าง เช่น นายพันตำรวจโทเอ็จ เพราะเขาอ้างว่า เขาไม่ใช่แพทย์

คำถามของกรรมการข้อ ๗ นั้น จำได้ว่า ทางแห่งสวรรคต คือทางที่เป็นไปได้นั้นมีอะไรบ้าง เมื่อนายพันตำรวจโทเอ็จมาถอนความเห็นแล้ว จึงทราบว่า มีคำถาม ๗ ข้อขึ้น สำหรับข้าพเจ้า ไม่ทราบเลยว่า มีคำถาม ๗ ข้อนี้ด้วย พันตำรวจโทเอ็จขอถอนเมื่อประชุมครั้งที่ ๕ เมื่อ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ ครั้งแรกเขามีความเห็นเช่นเดียวกับข้าพเจ้า แล้วต่อมาจึงขอเปลี่ยนความเห็นว่า ความเห็นของแพทย์ที่สันนิษฐานไปนั้น รู้สึกว่าเลยความรู้ของแพทย์ไป เรื่องนี้เป็นเรื่องของตำรวจและศาลเท่านั้น แผลที่พระบรมศพนั้น อาจเกิดจากผู้อื่นกระทำหรือกระทำเองเท่านั้น และที่ประชุมได้ตกลงให้เปลี่ยน และมีการตั้งประเด็นกัน จึงได้มีผู้เอาบันทึกข้อถาม ๗ ข้อขึ้นมาถกเถียงกัน แต่ไม่ได้เอาบันทึกให้กรรมการทุกคนอ่าน ประธานไม่ได้อธิบายความหมายข้อ ๗ อย่างใด แต่ในใจความ มีความหมายให้ออกความเห็นไปด้วย

แผลที่พระบรมศพตรงพระนลาฏเป็น ๔ แฉก รอยแฉกนี้ยาวประมาณ ๓ - ๔ ซ.ม.เศษ คนที่ถูกผู้อื่นยิงตายนั้น หน้าตาของศพ บางศพก็มีหน้าตาบูดเบี้ยวแสดงความตกใจ การแสดงความเจ็บปวดอาจจะมีได้เหมือนกัน

มีแพทย์คนหนึ่งให้ความเห็นว่า ในกรณีสวรรคตนั้น อาจเป็นอุบัติเหตุได้ โดยทรงปืนส่องเล่น แล้วปืนหลุดลงมา ท่านตกใจ เอามือตบถูกไกปืนลั่นขึ้นเอง ข้าพเจ้าเห็นว่าอาจเป็นได้เหมือนกัน

การที่ปืนตกไปอยู่ข้าง ๆ นั้น อาจเป็นไปโดยนิ้วมือเกี่ยวปืนพาไปก็ได้ ปืนจึงตกไปห่างจากพระเศียร

จบคำให้การของ**นายแพทย์หม่อมหลวงเต่อ สนิทวงศ์** พยานปากที่ ๙ เมื่อเวลา ๑๓.๒๐ น.

ตอนบ่าย เวลา ๑๔.๔๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณี

สวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรมสืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในตอนเช้า

พยานที่นำมาสอบสวนในบ่ายวันนี้ คือ **พลตรีพระยาดำรงแพทยาคุณ** นายแพทย์ในคณะแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ และเป็นประธานของคณะแพทย์ในการนี้

พลตรีพระยาดำรงแพทยาคุณ ได้ให้การตอบข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลสภากาชาดไทย และรับเบี้ยบำนาญด้วย ขณะนี้มีอายุ ๖๕ ปี รับเบี้ยบำนาญมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ก่อนออกจากราชการเป็นแพทย์ทหารบก ข้าพเจ้าสำเร็จวิชาแพทย์มาจากประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ดีกรีดีโปลมา เป็น เอ็ม. อาร์. ซี. เอส. อิงแลนด์ แอล. อาร์. ซี. พี. ลอนดอน ข้าพเจ้ามีความชำนาญทางผ่าตัดและทางคลอดบุตร โดยเป็นครูสอนนักเรียนแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราชและจุฬาลงกรณ์ในวิชานิติเวชวิทยา สอนอยู่หลายปี ได้เลิกสอนมาแล้วราว ๒๐ ปี ข้าพเจ้าไม่ได้เรียนวิชานิติเวชวิทยาโดยเฉพาะ แต่มีความสนใจมากในภายหลัง เมื่อข้าพเจ้ารับราชการอยู่ข้าพเจ้าได้เคยทำงานรักษาบาดแผลที่ถูกกระสุนปืนมาเหมือนกัน แต่เมื่อยังอยู่ในวัยหนุ่มเท่านั้น พอมีตำแหน่งสูงก็ไม่ได้ทำ

ข้าพเจ้าเคยให้การเป็นพยานในศาลในเรื่องยาพิษ เรื่องรถยนต์ชนกัน แต่ในเรื่องกระสุนปืนไม่เคยเป็นพยานที่ศาล ข้าพเจ้าไม่เคยให้การเป็นพยานผู้ชำนาญในการคดีที่มีผู้ถูกกระสุนปืนเลย ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการแพทย์ตรวจพิจารณาพระบรมศพ สำหรับกรรมการนอกนั้นได้เห็นตามรายงาน ได้ความว่าได้ตกลงมาจากคณะรัฐมนตรี ข้าพเจ้าเสนอนายแพทย์ใช้เป็นกรรมการ ๑ คน มีนายแพทย์ต่างประเทศเข้ามาร่วมด้วย ได้ความว่า นายกรัฐมนตรีแนะนำมา ๑ คน เป็นนายแพทย์อเมริกัน คณะกรรมการได้ประชุมแจ้งให้แพทย์ทราบว่า ให้ทำทุกสิ่ง

ทุกอย่างในทางแพทย์ที่จะทำได้ ตลอดจนให้ลงความเห็นในทางสันนิษฐานด้วย เมื่อข้าพเจ้ารับทราบหลักการดังนั้นแล้ว คณะกรรมการได้ไปพิสูจน์พระบรมศพที่พระที่นั่งบรมพิมานรัถยา

สำหรับพระบรมศพ ในชั้นต้น ได้ถ่ายเอ็กซเรย์ เปิดพระเศียร เปิดพระนาภี เพื่อเอาอวัยวะไปตรวจดูยาพิษ แล้วไปดูสถานที่ที่เกิดเหตุ ต่อไปจึงไปประชุมออกความเห็นเป็นรายตัวบุคคล ซึ่งเป็นธรรมดาของที่ประชุม โดยประธานบอกให้ออกความเห็นทั่วกัน ที่ให้ออกความเห็นครั้งแรกได้เถียงกันก่อน ต่อมาจึงต่างคนต่างจดกันเอาเอง และทั้งมีแพทย์ฝรั่งอยู่ด้วย จึงทำเป็นภาษาฝรั่ง เมื่อทำเสร็จแล้วก็เอามาประชุมกัน โดยความเห็นของใครก็ลงชื่อไว้ ซึ่งได้ส่งกรมตำรวจแล้ว คณะกรรมการส่วนมาก คือ ๑๖ เสียง ว่าถูกปลงพระชนม์ ที่ว่าปลงพระชนม์เองมีผู้เห็น ๔ เสียง ที่ว่าเกิดอุปัทวเหตุมีผู้เห็น ๒ เสียง ทั้งนี้เป็นความคิดร่วมกันของแพทย์ส่วนมาก

กรณีการลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุปัทวเหตุ กรรมการหนึ่งคนก็มีความเห็นถึง ๓ อย่างดังนี้เหมือนกัน ที่เห็น ๓ อย่าง ก็นับเอาอย่างแรกที่มีน้ำหนักมากเท่านั้นที่เป็นคะแนน ถ้าเท่า ๆ กัน ก็ให้ข้างละ ๑ คะแนน สำหรับคำถาม ๗ ข้อนั้น ไม่ถือเป็นของสำคัญ เป็นเพียงเครื่องประกอบเท่านั้น จึงได้เป็นเพียงอ่านให้กรรมการฟัง แต่อ่านทีหลังที่คณะกรรมการได้ออกความเห็นแล้ว ข้าพเจ้าเองเห็นว่า กรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น อาศัยหลักฐานที่ได้ดูแล้ว เห็นว่าถูกลอบปลงประชนม์ และอาจจะปลงพระชนม์เองก็เป็นไปได้ แต่น้อยที่สุด ที่ว่าพระองค์ถูกลอบปลงพระชนม์นั้น อาศัยหลักฐานทางวิชาและการสอบสวน โดยเห็นว่าการยิงต้องยิงในระยะใกล้ โดยคนร้ายเข้ามายิงทางเบื้องหลังพระเศียร แต่คนร้ายจะเข้ามาอย่างไรนั้นไม่ทราบ และมันประจวบกับเวลาด้วย คือ ๖ นาฬิกาเสวยน้ำมันละหุ่ง ๘ นาฬิกาเข้าห้องสรง แล้วกลับมาบรรทม ซึ่งคงจะหลับไป เป็นเหตุให้คนร้ายเข้ายิงได้

เมื่อรับน้ำมันละหุ่งเข้าไปแล้ว ถ้าคนไม่เคยกินก็คลื่นเหียร ถ้าเคยกินแล้วก็ไม่เป็นไร ถ้าคลื่นไส้เวลาหลับนั้นก็ยากหน่อย น้ำมันละหุ่ง ถ้ารับพร้อมกับนมแล้วก็ทำให้เกิดแก๊ส คลื่นเหียรมาก เฉพาะบางคนเท่านั้น

นอกจากเหตุที่กล่าวนั้น อย่างอื่นเห็นว่าเป็นไปไม่ได้อย่างใดเลยในการอุปัทวเหตุ ส่วนปลงพระชนม์เองนั้น ก็ยากมาก จะมีเส้นประสาทกระตุกมือ ต้องจับปืนไว้ด้วย และถือว่าเป็นทางสันนิษฐานเท่านั้น ข้าพเจ้าไม่ยืนยัน

เวลาถูกยิง พระองค์นอนหงายบนพระแท่น คนร้ายเข้ามาบนพระเศียร จี้ปืนบนที่พระนลาฏ โดยปากกระบอกปืนตรงที่หน้าผาก และยิงที่หน้าผากง่ายกว่าที่อื่น และตามหลักวิชาแพทย์ ถ้ายิงที่หน้าผากจะต้องตายทันที แผลพระเจ้าอยู่หัวนั้น โลหิตอาจกระเด็นก็ได้ ไม่กระเด็นก็ได้ คะแนนของคณะกรรมการแพทย์นั้น ข้าพเจ้าไม่เคยได้แจ้งต่อหนังสือพิมพ์เลย ข้าพเจ้าเคยเห็นหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าแพทย์ ๑๙ คน มีความเห็นว่าถูกปลงพระชนม์ การที่ลงผิดอย่างนั้น บางคนอาจเข้าใจผิดได้บ้างเหมือนกัน และการที่หนังสือพิมพ์เอาภาพเอ็กซเรย์ไปลงนั้น ไม่เคยเห็น เพราะข้าพเจ้าเก็บใส่กำปั่นลั่นกุญแจไว้ ความเห็นของแพทย์และภาพเอ็กซเรย์ข้าพเจ้าถือว่าเป็นความลับของทางราชการและแพทย์ ก่อนข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการแพทย์ ข้าพเจ้าไม่เคยได้เกี่ยวข้องกับพระบรมศพอย่างใด เป็นแต่ได้รับคำสั่งท่านอุปนายก เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ให้ไปฉีดยารักษาพระบรมศพไม่ให้เน่าเปื่อย ข้าพเจ้าจึงได้สั่งให้หมอไปทำ คือ พ.ต.ต่วนและผู้ช่วย เมื่อฉีดยาแล้ว เขาได้มารายงานว่า ได้ฉีดยาพระบรมศพแล้ว เมื่อฉีดเข้าไป มีโลหิตทะลักออกมาจากพระนลาฏ ก็รู้ว่าถูกปืน และไม่ได้เล่าอะไรให้ฟังอย่างใดอีก พอรุ่งขึ้นท่านอุปนายกสั่งให้เอารถไปรับพระบรมศพที่พระที่นั่งบรมพิมาน จึงจัดให้นายแพทย์ไป ๕ คน และมีนางพยาบาล ๒ คนไปจัดการ ต่อมาเขาได้รายงานว่า เมื่อแต่งพระองค์ เห็นเลือดไหลทางท้ายทอย จึงได้ไปแจ้งหลวงนิตย์ ฯ มาจัดการร่วมด้วย

และมีบางคนพูดสันนิษฐานให้ข้าพเจ้าฟังว่า รูเล็กต้องเป็นรูเข้า รูออกต้องรูใหญ่ คนที่พูดนี้เป็นใครจำไม่ได้

ตามหลักวิชาแพทย์นั้น การที่แพทย์ให้ความเห็นว่า ถูกคนอื่นทำก็ดี ทำเองก็ดี แอ็กซิเดนท์ก็ดีนั้น แพทย์อาจให้ความเห็นได้เหมือนกัน ยากง่ายแล้วแต่ชนิดที่จะเกิด เฉพาะรายกรณีสวรรคตนั้น รู้สึกว่าให้ความเห็นยาก แต่พอไปดูสถานที่แล้วก็รู้สึกว่าให้ความเห็นง่ายเข้า

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพฤฒสภานั้น ข้าพเจ้าสมัครเหมือนกัน เพราะเห็นทางรัฐบาลต้องการผู้มีความรู้ จึงสมัครเข้าไป แต่ได้รับเลือกเพียง ๑๙ คะแนน เป็นสมาชิกพฤฒสภาไม่ได้ ข้าพเจ้าสมัครทางคณะพรรคประชาธิปัตย์ แต่ใครจะคัดชื่อออกไม่ทราบ การที่ใครจะแนะนำให้ข้าพเจ้าไปสมัครนั้น ข้าพเจ้าไม่ขอตอบ

บาดแผลทางเข้าและออกของลูกกระสุนปืนนั้น ตามธรรมดาแผลเข้าเล็กแผลออกใหญ่ และดูเฉพาะแผลผิวหนังภายนอกเท่านั้น มีนายแพทย์บอกว่า ได้พบบาดแผล ๒ แห่ง คือที่พระนลาฏและปฤษฎางค์ และพูดกันว่า เข้าทางด้านหลังออกทางด้านหน้า ความเข้าใจอันนี้ได้มีมาเมื่อวันรุ่งขึ้น ภายหลังจากที่ได้พบบาดแผลแล้วความนึกคิดอันนี้ยังคงมีอยู่ตลอด จนกว่าถึงวันที่คณะแพทย์ได้พิสูจน์พระเศียร ซึ่งเป็นระยะตั้งแต่วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ ถึงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ ซึ่งเข้าใจกันตลอดมาว่า ถูกยิงจากข้างหลังมาข้างหน้า ภายหลังเมื่อพิสูจน์พระศพตรงพระเศียรแล้ว เห็นว่า ข้างหน้าเป็นรูเล็ก ทางท้ายทอยเป็นรูใหญ่ เป็นแผลของกระสุนปืนขนาด ๑๑ ม.ม. แต่เห็นเพียงลูกเดียว

การที่จะให้เกิดแผลตามนั้นได้ ลำกล้องปืนต้องชิดพระนลาฏ และต้องตั้งตรง แม้บาดแผลทางออกจะต่ำกว่าทางเข้าเล็กน้อย ก็อาจจะเป็นเพราะลำกล้องปืนไหวไปขณะปืนลั่นก็ได้ การมีผู้ลอบยิงเข้าทางพระเศียรง่ายกว่า ร่างกายของผู้ยิงจะอยู่ชิดห่างผู้ถูกยิงเท่าไรนั้นต้องแล้วแต่ความสูงต่ำอ้วนผอม และต้องเข้าไปในระยะที่ยื่นจะ

ยิงถึงได้ ถ้าผู้ถูกยิงนอนหงายบนเตียง ผู้ยิงจะเข้าทางอื่น การยิงจะทำให้เกิดแผลดังกล่าวนั้นไม่ได้ ถ้าเข้าทางซ้ายมือ ต้องใช้มือซ้ายถนัดกว่า แต่มือขวาก็ยิงได้เหมือนกัน ถ้าผู้ยิงเข้าทางซ้ายห่าง ๒๔ ซ.ม. ผู้ยิงจะยิงให้เกิดแผลดังกล่าวนั้นไม่ได้ ถ้าเข้าทางขวา ห่าง ๑ เมตร ๒๑ ซ.ม. ก็เกิดบาดแผลดังกล่าวไม่ได้ นอกจากขึ้นบนเตียง แม้แต่ทางซ้ายก็เช่นเดียวกัน ตามหลักวิชา ผู้ที่ฆ่าตัวตายนั้น มักจะมีโดยวิกลจริต ค้าขายล่มจม เป็นต้น คือต้องมีเหตุประกอบเสมอ จึงมีผู้คิดฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายนั้น ต้องทำในท่าที่ง่ายที่สุด การจับปืนนั้น ก็หันปากกระบอกออก จึงเป็นท่าธรรมดา และการจับปืนในท่าธรรมดาจะยิงตัวเองให้เกิดแผลดังกล่าวนั้นไม่ได้ นอกจากหันปากกระบอกปืนเข้า ซึ่งเป็นท่าลำบากมาก เพราะไม่ใช่ท่าธรรมดา ตามรายงานที่ตรวจพบ การฆ่าตัวเองตาย มียิงที่ขมับ หัวใจ และปาก ถ้าบุคคลยิงตัวตาย เมื่อยิงแล้วบางรายมือจะจับปืนแน่นอยู่ ผู้ที่ถูกฆ่าตาย ถ้าแลเห็นคนยิงตามักจะเหลือกอยู่ เลือดที่สมองบนพระนลาฏนั้นข้าพเจ้าเห็นเป็นโลหิตคั่งอยู่ดำ ๆ ถ้าลูกปืนถูกเส้นโลหิต เลือดจะกระเด็นไปในบริเวณนั้น และถ้าทำตัวเอง เห็นจะต้องมีเลือดติดมือ ถ้าคนอื่นยิง เลือดจะไม่ถูกมือผู้ยิง เพราะรีบชักมือออกเสียก่อนที่เลือดจะพุ่ง หรืออาจจะติดก็ได้ ถ้าคนยิงตัวเองตาย ถ้ามือตกลงเสียก่อน เลือดก็อาจจะพุ่งติดมือทันได้เหมือนกัน แผลบนพระนลาฏนั้น เป็นแผลที่ต้องทำให้ตายในทันทีทีเดียว ส่วนปืนนั้นอาจจะตกลงมาข้างตัวได้

กรณีสวรรคตนั้น เห็นว่าจะเป็นอุบัติเหตุไม่ได้ หรือปลงพระชนม์เองก็ไม่ได้ จึงได้สันนิษฐานว่า คงมีผู้ลอบปลงพระชนม์ และเหตุผลดังกล่าวนี้ เป็นการสันนิษฐานตามหลักวิชาและความคิดเห็นร่วมกัน

ปืนกระบอกที่ข้าพเจ้าเห็นนี้ เป็นปืนขนาดเดียวกับที่ทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราช และบาดแผลที่ศพกับบาดแผลที่พระเจ้าอยู่หัว พอสันนิษฐานได้ว่า เป็นแผลที่เกิดจากลูกปืนขนาดเดียวกัน ข้าพเจ้าดูรูปภาพคนที่ยิง ทดลองยิง

แล้ว เห็นว่าบาดแผลในรูปที่หนึ่งนั้นคล้ายมาก

ในเวลาที่คลื่นไส้ เมาน้ำมันละหุ่งนั้น คนเราจะมีจิตใจไม่เปลี่ยนแปลงอะไรนัก ข้าพเจ้าทราบจากแพทย์มาบอกว่า แผลทางท้ายทอยรูหนังเล็ก ทางหน้ารูหนังใหญ่ จึงรู้สึกว่าถูกลอบยิง ต่อมาเมื่อพิสูจน์บาดแผลแล้วจึงเห็นว่า รูบาดแผลกระดูกทางหน้านั้นเล็ก ทางหลังรูใหญ่กว่า

การลองยิงคนนั้น ก็อยากจะดูว่า ยิงในระยะแค่ไหน บาดแผลจะเป็นอย่างใด บาดแผลเข้าออกเล็กใหญ่อย่างใด แต่การยิงนั้น ได้ทดลองยิงข้างหน้า ส่วนข้างหลังยิง ๑ ศพ เท่านั้น

การที่แพทย์มีความเห็นรวม ๑๖ คนนั้น ไม่ได้รวมความเห็นของแพทย์ของฝรั่งอยู่ด้วยอย่างใด ส่วนแพทย์ฝรั่งนั้น ได้ออกความเห็นแล้วเหมือนกัน แต่ต่อมาได้ถอนความเห็น ไม่ขอออก

รายงานของคณะกรรมการแพทย์นั้น มีนายแพทย์สงัดเป็นผู้บันทึก ในฐานะเป็นเลขานุการคณะกรรมการแพทย์

ถ้ามีผู้ลอบปลงพระชนม์โดยเข้าทางพระเศียร ปลอกกระสุนน่าจะกระเด็นไปทางพระบาทอย่างที่ทดลองศพ

กรณีแอ็กซิเดนท์นั้น คณะกรรมการแพทย์ได้เถียงกันแล้ว ต่อมาจึงถึงปลงพระชนม์เอง แล้วที่สุดจึงมาถึงกรณีมีผู้ลอบปลงพระชนม์ แต่ความเห็นแพทย์นั้นบางคนก็มีความเห็น ๓ อย่างบ้าง ๒ อย่างบ้าง บางคนก็มีความเห็นเพียงอย่างเดียว แต่ความจริงกรณีสวรรคตจะเป็นทั้ง ๒ อย่างพร้อมกันไม่ได้ แต่ที่ต้องใช้ทั้งสองอย่างก็เพราะไม่แน่ใจ

ข้าพเจ้าเคยสอนนักเรียนแพทย์ในทางหลักวิชานิติเวชวิทยา ตอนกล่าวถึงเมื่อตรวจชันสูตรศพนั้น ได้บอกลักษณะของบาดแผล เหตุที่ทำให้ตาย และให้ความเห็นทางสันนิษฐานด้วย นายแพทย์ไดรเบิร์กเป็นแพทย์อยู่ที่อินเดีย ต่อมาขออาศัยอยู่ที่

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ครั้งหนึ่ง นายแพทย์คนนี้เคยเป็นนักเรียนรุ่นเดียวกันในอังกฤษ

ก่อนที่ข้าพเจ้าไปดูพระบรมศพ หมอชุบไม่ได้มาพูดกับข้าพเจ้าอย่างไรเลย

แพทย์ฝรั่ง ๓ คนที่ขอถอนความเห็นไป ก็เพราะเขาอ้างว่า เขาเป็นทหาร ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบทหารของเขา

จบคำให้การของ**พลตรีพระยาดำรงแพทยาคุณ** พยานปากที่ ๑๐ เมื่อเวลา ๑๗.๕๑ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๑, วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๕

ฉบับพิเศษ ๑๒, วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๕

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๘ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙

เช้าวันนี้ (ที่ ๙) เวลา ๑๐.๑๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์เกี่ยวกับการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ต่อจากที่ได้ดำเนินไปแล้วในวันก่อน

พยานที่นำมาสอบสวนในวันนี้ คือ **พันตรีหลวงนิตย์ เวชวิศิษฐ์** นายแพทย์ในคณะชันสูตรพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

หลวงนิตยเวชวิศิษฐ์ได้ให้การตอบข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ข้าพเจ้าอายุ ๕๐ ปี รับราชการอยู่ในกระทรวงการสาธารณสุข ในตำแหน่งอธิบดีกรมการแพทย์ อยู่ในตำแหน่งอธิบดีมาประมาณ ๔ ปีเศษ ก่อนที่จะรับราชการตำแหน่งนี้ รับราชการเป็นผู้อำนวยการแพทย์อยู่โรงพยาบาลกลางประมาณ ๒๐ ปี โรงพยาบาลกลางนี้เป็นโรงพยาบาลที่หนักไปในทางรักษาพยาบาลบาดแผลทุกชนิด โดยมากผู้ที่มีบาดแผลจะถูกยิงตาย ทำตัวเองหรืออะไรก็ตามที่เกี่ยวกับบาดแผลส่งมาโรงพยาบาลนี้รักษา แต่ในระยะ ๒ - ๓ ปีมานี้ก็นำส่งที่โรงพยาบาลวชิระอีกแห่งหนึ่ง ข้าพเจ้าเคยทำบาดแผลคนไข้ที่มาด้วยตนเองและชันสูตรศพ ตลอดจนศพที่ถูกปืนตายเสมอ ข้าพเจ้าได้ทำการตรวจรักษาคนไข้

เป็นอาชีพส่วนตัวด้วย ทุกวันนี้ก็ยังทำอยู่ เดิมข้าพเจ้าศึกษาอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช เป็นเวลา ๒ ปีเศษ แล้วไปเรียนต่อที่อเมริกาประมาณ ๘ ปี ได้รับปริญญาแล้วจึงได้กลับมารับราชการ ในปริญญานั้นแสดงว่า ผู้นั้นเรียนสำเร็จในหลักสูตรวิชาแพทย์แล้ว ส่วนการจะชำนาญในทางไหนนั้น แล้วแต่จะสนใจ สำหรับข้าพเจ้า เมื่อสำเร็จแล้ว ข้าพเจ้าสนใจในทางศัลยกรรมและทางยา ข้าพเจ้าไปศึกษาต่างประเทศโดยทุนของสมเด็จพระบิดากรมหลวงสงขลานครินทร์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อนสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ข้าพเจ้าไม่ทราบเหตุการณ์อย่างใดเลย วันเกิดเหตุเป็นวันอาทิตย์ที่ ๙ ซึ่งข้าพเจ้าอยู่ที่บ้านถนนเพชรบุรี ตอนประตูน้ำ เวลา ๙.๓๐ น. มีมหาดเล็กไปบอกว่ามีรับสั่งให้ไปเฝ้าด่วน ข้าพเจ้าถามว่าเรื่องอะไรกัน มหาดเล็กบอกว่าได้ยินเสียงปืนดังบนพระที่นั่ง ต่อมาสักครู่หนึ่ง สมเด็จพระราชชนนีร้องกรี๊ด มหาดเล็กไม่ได้บอกว่าเป็นรับสั่งของใครให้หาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นรับสั่งของสมเด็จพระราชชนนี เพราะทุกครั้งสมเด็จพระราชชนนีเคยรับสั่งเรียกข้าพเจ้า พอมหาดเล็กบอกดังนั้น ข้าพเจ้าก็บอกว่า รถเสียจะไปยังไง เขาบอกว่ารถมีมา ข้าพเจ้าก็รีบแต่งตัวประมาณสัก ๓ นาที ก็ออกไปกับมหาดเล็ก พอขึ้นสะพานข้างบ้าน ก็เห็นรถไซคาร์ของตำรวจ มีสิบตำรวจโทผู้หนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าไม่รู้จักชื่อ เป็นผู้ขับ รถตำรวจนี้จะประจำที่ไหนไม่ทราบ เข้าใจว่าอยู่ในวัง เพราะมหาดเล็กนั่งมา และก็ไปด้วยกัน

เมื่อไปถึงพระบรมมหาราชวัง ถึงพระที่นั่งบรมพิมานประมาณ ๑๐.๐๐ น. ข้าพเจ้าลงรถพร้อมกับมหาดเล็ก ๆ พาข้าพเจ้าไปบนพระที่นั่ง แล้วมีเจ้าหน้าที่มารับข้าพเจ้า พาขึ้นไปข้างบน เลี้ยวเข้าสู่ห้องพระบรรทม โดยผ่านทางห้องแต่งพระองค์ พอถึงบานพระแกล ก็เห็นมหาดเล็กนั่งอยู่ ๒ - ๓ คน บ้างก็ร้องไห้ บ้างก็ตาแดง ๆ ข้าพเจ้าก็รีบไปที่พระแท่นบรรทม เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรทมหงายอยู่บนพระแท่นอย่างธรรมดา พระวิสูตรยังกางอยู่ ข้าพเจ้าเข้าไปครั้งแรก ก็ตรงเข้าไปตรวจ

ที่พระองค์ก่อน ครั้นแน่ใจว่าสวรรคตแล้ว จึงมาเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีและพระอนุชา ซึ่งประทับอยู่บนพระเก้าอี้ที่ปลายพระแท่น ทางพระบาท นอกพระวิสูตรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

ข้าพเจ้าเข้าไปในห้องบรรทมตอนแรก ไม่ได้พูดกับสมเด็จพระราชชนนีและพระอนุชาเลย เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปตอนแรก เห็นมีผ้าขนหนูขาวคลุมพระองค์อยู่เพียงแค่พระศอ แต่ไม่เห็นบาดแผล คือเมื่อเข้าไปเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมอยู่บนพระที่ มีพระโลหิตโทรมพระกาย จึงไปถวายตรวจก่อน ตามปรกติข้าพเจ้าต้องไปเฝ้าพระราชชนนีก่อน แต่เห็นเหตุฉุกเฉิน ข้าพเจ้าจึงไปถวายตรวจสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสียก่อน แล้วจึงมาทูลสมเด็จพระราชชนนี เมื่อมาเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีกับพระอนุชา ซึ่งประทับอยู่ที่ปลายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พอสมเด็จพระราชชนนีเห็นข้าพเจ้า ก็รับสั่งถามว่า หลวงนิตย์ ฯ พอจะช่วยได้ไหม ข้าพเจ้าก็ทูลว่า ไม่มีหนทางเลย แล้วท่านก็กรรแสงทั้งสองพระองค์ และไม่ได้รับสั่งอะไร อยู่สักครู่หนึ่ง ท่านจึงรับสั่งว่า ให้ทำความสะอาดพระบรมศพ ข้าพเจ้าจึงกลับมาในพระวิสูตรใหม่ เริ่มทำการถวายความสะอาดพระบรมศพ ในขณะที่อยู่ในพระวิสูตรจำได้ว่า มีพระพี่เลี้ยงเนื่อง มีมหาดเล็กอยู่ ๒ - ๓ คน คนหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าจำได้ คือนายชิต ซึ่งช่วยเหลืออยู่ในขณะนั้น ในขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมหงายอยู่ในพระที่นั่ง พระเศียรอยู่บนพระเขนย ใต้พระเขนยและบนพระเขนยที่ทรงหนุนนั้น มีพระโลหิตไหลนองอยู่ ส่วนพระพักตร์นั้น มีพระโลหิตอยู่บ้างเล็กน้อย พระเนตรปิด มีผ้าห่มขนหนูสีขาวคลุมพระองค์อยู่แค่พระศอ ซึ่งมีพระโลหิตติดอยู่นิดหน่อย พวกเราที่อยู่ในที่นั้นก็ช่วยกันทำความสะอาดถวาย เริ่มต้นแต่พระพักตร์ก่อน โดยใช้ผ้าขนหนูที่มหาดเล็กเอามาให้ เช็ดที่พระปฤษฎางค์แล้วก็นำมาเช็ดพระพักตร์ ที่พระนลาฏมีผ้าปิดอยู่ผืนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่าสีอะไร เมื่อเปิดผ้าขึ้นก็เห็นที่พระนลาฏเหนือคิ้วข้างซ้ายมีแผลโดยมีหนังขาดอยู่เป็น

๔ แฉก ที่กระดูกพระกะโหลกมีรู พระอัฐิแตกกลมโต ห่างประมาณ ๒ ซ.ม. มีพระอัฐิแตกอยู่ประมาณ ๒ - ๓ ชิ้น ข้าพเจ้าได้ปรึกษากัน โดยเกรงว่าพระพักตร์จะไม่สวย จึงขอด้ายกับเข็มมาเย็บปลายหนังทั้ง ๔ แฉกให้ติดกัน คือเย็บแผลเป็นหูรูดแล้วรูดให้ติดกัน เสร็จแล้วก็ถวายความสะอาดต่อไป โดยใช้ผ้าขนหนูชุบน้ำเช็ดพระพักตร์ และช่วยกันทำความสะอาดตลอดพระองค์ เมื่อสะอาดทุกส่วนแล้ว ก็ได้เปลี่ยนฉลองพระองค์ เวลานั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่า ทรงฉลองพระองค์ผ้าป่านขาวชั้นในธรรมดา และสนับเพลาแพรจีนสีตองอ่อนปนฟ้าหม่น ๆ การถอดฉลองพระองค์ลำบาก จึงได้ปรึกษากับพระพี่เลี้ยง หากรรไกรมาค่อย ๆ เลาะตะเข็บออก เมื่อเลาะมาถึงรักแร้ ก็เลาะไม่ได้ จึงได้ฉีกออก การเปลี่ยนฉลองพระองค์นั้น ไม่ได้ยกพลิกคว่ำหรือตะแคงพระบรมศพเลย เพียงแต่ยกพระองค์ขึ้นให้พ้นจากพระที่เท่านั้น ยกไว้เฉย ๆ เปลี่ยนแล้วก็วาง ต่อจากนั้นได้ปรึกษากันว่า ควรจะกลับพระที่เพื่อพระองค์จะได้ไม่เปื้อนพระโลหิต การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ เราทำพอเป็นพิธีเท่านั้น เพราะรู้ว่าจะต้องมีพวกภูษามาลาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะสรงน้ำพระบรมศพ เราทำเพื่อให้บาดแผลงามเท่านั้น ผ้าปูพระที่ ปลอกพระเขนย เปลี่ยนเอามาวางไว้ข้าง ๆ แล้วหาของใหม่มาแทน เมื่อเปลี่ยนเสร็จแล้วก็ถวายหวีพระเกษา เสร็จแล้วข้าพเจ้าก็ลงมาข้างล่าง ในระหว่างที่ข้าพเจ้าทำการเปลี่ยนฉลองพระองค์ สมเด็จพระราชชนนีและพระอนุชาได้เสด็จออกจากห้องบรรทมไปอยู่ห้องทรงพระอักษรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เมื่อข้าพเจ้าทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้กลับไปทูลสมเด็จพระราชชนนีและพระอนุชา อนึ่ง การที่ข้าพเจ้าได้รับรับสั่งให้ไปเฝ้าด่วนนั้น ข้าพเจ้าไปในฐานะที่เป็นแพทย์ประจำพระองค์ ข้าพเจ้าไม่ได้ไปในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามทางการ ข้าพเจ้าได้ทราบภายหลังจากสมเด็จพระราชชนนีว่า เมื่อท่านได้เสด็จไปถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ได้แลเห็นพระโลหิตกำลังไหลออกจากแผลที่พระนลาฏอยู่ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันได้รับสั่งว่า ชีพจรยังเต้นอยู่ ด้วย

เหตุนี้ท่านจึงเข้าใจว่า จะยังไม่สวรรคต จึงได้รับสั่งให้ไปตามข้าพเจ้าไปช่วยพยาบาลในตอนเย็บแผลนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้ดูข้างหลังเลยว่ามีแผลหรือไม่ ทำแต่ข้างหน้าเท่านั้น ในตอนนั้นข้าพเจ้าทราบว่า แผลนี้เป็นแผลถูกกระสุนปืน ที่ทราบ ข้าพเจ้าทราบจากลักษณะของบาดแผล เวลานั้นข้าพเจ้าไม่ได้คิดว่า กระสุนจะทะลุข้างหลัง เพราะข้าพเจ้าไปถึงก็ตกตะลึงและเสียใจด้วย ไม่รู้จะทำอย่างไร และพูดอะไรก็ไม่ถูก ในขณะที่ข้าพเจ้าตรวจและทำความสะอาดบาดแผลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศอยู่นั้น สมเด็จพระราชชนนีและพระอนุชาไม่ได้รับสั่งอะไรกับข้าพเจ้าเลย และข้าพเจ้าไม่ได้ทูลถามว่าเหตุเป็นมาอย่างไร พอเห็นบาดแผลก็รู้ได้ว่าถูกปืน ในขณะนั้นเชื่อว่าในพระราชฐาน ซึ่งมียามอุ่นหนาฝาคั่ง การจะเป็นอย่างอื่นคงเป็นไปไม่ได้ จึงนึกว่าเป็นอุบัทวเหตุ หรือทรงยิงพระองค์เอง ตอนเปลี่ยนฉลองพระองค์ และเคลื่อนพระที่บรรทม ใครจะเก็บไป ข้าพเจ้าไม่ทราบ เวลานั้นกำลังชุลมุนและเชื่อว่าคงไม่มีการลอบปลงพระชนม์ ต่อมาเมื่อลงมาอยู่ข้างล่างนั้น มีคนในวังพูดกันว่า มีคนมาทูลสมเด็จพระราชชนนีว่า ทรงยิงพระองค์เอง แต่จะเป็นใครบอกจำไม่ได้ ความคิดจึงแน่ยิ่งขึ้น เพราะคนใกล้ชิดไปทูลอย่างนั้น เขาจะต้องรู้ดี ข้าพเจ้าคอยอยู่ข้างล่าง ไม่ได้ทำอะไร คอยอยู่เผื่อว่าสมเด็จพระราชชนนีกับพระอนุชาจะทรงใช้สอยสิ่งใด ก็จะได้ถวายความช่วยเหลือ แต่ไม่มีรับสั่งอะไรเลย วันนั้นข้าพเจ้ากลับบ้านเกือบ ๑๗.๐๐ น. คือในราว ๑๖.๐๐ น. เศษ ในวันนั้นได้มีเจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่ คือ เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ มาช่วยเหลือในตอนถอดฉลองพระองค์ด้วย

เมื่อตอนที่ข้าพเจ้ากำลังถวายความสะอาดนั้น และสมเด็จพระราชชนนีกับพระอนุชาเสด็จไปห้องทรงพระอักษร มีบังตากั้นอยู่ ได้ยินเสียงลากเก้าอี้ และได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีรับสั่งกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน แต่จะรับสั่งว่าอย่างไร ได้ยินไม่ถนัด เมื่อข้าพเจ้าลงมาอยู่ข้างล่างจนเกือบเที่ยง จำได้คลับคล้ายคลับคลาว่า เจ้าคุณชาติ ฯ มาบอกว่า มีพระราชประสงค์ให้ฉีดยารักษาพระศพ

ข้าพเจ้าจึงนั่งรถมาโรงพยาบาลกลาง สั่งให้นายแพทย์ประเสริฐให้สั่งเจ้าหน้าที่เตรียมน้ำยาและเข็มฉีดไว้ แล้วข้าพเจ้าก็กลับไปที่พระบรมมหาราชวังพร้อมกับรถหลวงอีก เมื่อกลับมาถึงพระบรมมหาราชวังก็นึกขึ้นได้ว่า ในฐานะที่พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์นี้มีพระมหากรุณาธิคุณมากหลายต่อสภากาชาด จึงสมควรที่จะให้สภากาชาดได้มีการถวายสิ่งตอบแทนบ้าง จึงได้ไปเรียนหลวงเชวงศักดิ์สงคราม อุปนายกสภากาชาด ให้สั่งไปทางสภากาชาด ให้เจ้าหน้าที่มาถวายการฉีดยาพระบรมศพ เมื่อตกลงเช่นนี้แล้ว ท่านอุปนายกก็ได้ให้ข้าพเจ้าเขียนคำสั่งถึงหัวหน้ากองบรรเทาทุกข์ ให้ส่งเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยเวชภัณฑ์มาฉีดยาพระบรมศพ และอุปนายกก็ได้ลงนามในคำสั่งนั้นไป ต่อจากนั้นจะใช้ให้ใครไป ข้าพเจ้าไม่ทราบ และข้าพเจ้าก็ไม่ได้ทำอะไรต่อไปอีกในวันนั้น

ในวันรุ่งขึ้น คือวันจันทร์ที่ ๑๐ ข้าพเจ้าเข้าไปในพระบรมมหาราชวังเพื่อไปถวายฉีดยา (เป็นยาบำรุงกำลัง) แก่สมเด็จพระราชชนนี ข้าพเจ้าไปเวลา ๑๔.๐๐ น. เมื่อถวายการฉีดยาเสร็จแล้ว ก็ลงมาอยู่ข้างล่าง เข้าใจว่าเป็นเวลาประมาณ ๑๔.๓๐ น. กว่านิดหน่อย อยู่ข้างล่างข้าพเจ้านั่งคุยกับพวกมหาดเล็ก และจะดูพวกภูษามาลาว่า เขาจะทำอะไรกันบ้าง ในขณะนั้นเจ้าหน้าที่สภากาชาดและรถของสภากาชาดไปจอดคอยอยู่ที่หน้าพระที่นั่งบรมพิมาน ส่วนเจ้าหน้าที่ขึ้นไปถวายความสะอาดพระบรมศพ ตอนนี้เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ได้วิ่งลงมาบอกกับข้าพเจ้าว่า เจ้าหน้าที่เขาเห็นแผลทางเบื้องหลังพระเศียรอีกหนึ่งแผล ข้าพเจ้าก็รีบวิ่งขึ้นไป แล้วยกพระเศียรดู ก็เห็นบาดแผลเป็นรูเล็ก ๆ ไม่ถึง ๑ ซ.ม. หรือ ๑ ซ.ม. กว่า ๆ เป็นแผลหนังฉีก ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เป็นแผลกระสุนปืน จึงไปทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนี้ ท่านรับสั่งว่า ให้ไปลองหาดูซิเผื่อจะพบลูกกระสุนปืนบ้าง ข้าพเจ้าก็ได้กลับมาที่ห้องพระบรรทมใหม่ ขอยืมปากคีบจากเจ้าหน้าที่สภากาชาด ไปขยายดูบาดแผลก็พบพระอัฐิ ๒ - ๓ ชิ้น เมื่อหาไม่พบลูกกระสุนปืน ข้าพเจ้าได้พูดว่า ทำอย่างนี้

เห็นจะไม่พบ ถ้าจะหาให้ได้ก็ต้องเปิดพระกะโหลกดู ครั้นแล้วข้าพเจ้าจึงเอาเศษพระอัฐิที่ดีบออกมาใส่ลงไปในแผลตามเดิม และเอาผ้าคอตอุดไว้อีกชั้นหนึ่ง เมื่อรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมาถึง ข้าพเจ้าได้แจ้งให้ทราบว่า ได้พบแผลอีกแผลหนึ่งแล้ว ในขณะนั้นมีหลวงพิณ ฯ หลวงวิทย์ ฯ คุณจำนงค์ ฯ จะมีใครอีกจำไม่ได้ ข้าพเจ้าได้บอกว่า การหาลูกปืนในสมองนั้นหายาก แต่ดูเหมือนจะเป็นคุณจำนงค์ ฯ ได้บอกว่า ให้ถ่ายเอ็กซเรย์ดูซิ คุณหลวงพิณ ฯ ก็บอกว่า ดูเหมือนที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มีเครื่องเอ็กซเรย์เคลื่อนที่ได้ ข้าพเจ้าจึงบอกว่า ให้คุณหลวงไปโทรศัพท์ให้เจ้าหน้าที่เตรียมไว้ แล้วข้าพเจ้าจึงไปทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ท่านก็เห็นชอบด้วย ครั้นแล้วจึงกลับมาหาหลวงพิณ ฯ เขาบอกว่ารถไม่มีไป ข้าพเจ้าจึงขับรถส่วนตัวของข้าพเจ้าไปกับหลวงพิณ ฯ เมื่อไปถึงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แล้วได้พบนายแพทย์เวร ข้าพเจ้าแจ้งว่าจะมาเอาเครื่องเอ็กซเรย์ นายแพทย์เวรบอกว่าต้องให้ผู้อำนวยการอนุญาตเสียก่อน ข้าพเจ้าจึงไปหาผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่บ้านหลังโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งท่านก็อนุญาตให้ เมื่อมาถึงห้องเก็บเครื่องเอ็กซเรย์ หลวงพิณ ฯ บอกว่า กุญแจไม่อยู่ จะไปถามคนเก็บกุญแจ ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน ขณะนั้นก็เย็นมากแล้ว ข้าพเจ้าจึงบอกว่าเวลาสรงน้ำพระบรมศพ ๑๗.๐๐ น. ยังมีเวลาเหลืออีกประมาณ ๑๕ นาที ถ้าแม้จะรอเอาเครื่องไปให้ได้ก็เห็นจะทำการไม่ทันในวันนั้น ข้าพเจ้าจึงกลับมาที่พระบรมมหาราชวัง เมื่อเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. เศษ เวลานั้นพระราชวงศ์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ได้มากันมากแล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้แต่งตัวสำหรับจะมาในพิธีสรงน้ำพระบรมศพ จึงได้กลับบ้านก่อน

ในตอนแรกที่ข้าพเจ้าเห็นแผล ก็รู้ว่าทางเข้าของลูกปืนเข้าทางพระนลาฏ ออกทางพระปฤษฎางค์ ต่อมาข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ ในการนี้ ได้มีการตรวจพระบรมศพ ถ่ายเอ็กซเรย์พระเศียร และทดลองยิงศพ เมื่อเสร็จแล้วได้มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์ ใน

วันอังคารที่ ๒๕ แพทย์ทุกคนรวมทั้งนายพันตำรวจโทเอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร ได้ลงความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า แผลที่พระเศียรนั้นเป็นแผลลูกกระสุนปืน ด้วยลูกปืนขนาด ๑๑ ม.ม. แผลเข้าทางหน้าที่พระนลาฏ และออกทางหลังพระเศียร ปืนลั่นเกือบติดหรือติดพระเศียร ห่างไม่เกิน ๕ ซ.ม. ส่วนแผลที่อื่นในพระองค์นั้นไม่มี นอกจากมีรอยผ่าตัดสำหรับถวายการฉีดยารักษาที่ต้นขาแห่งหนึ่ง และได้รับรายงานจากนายแพทย์สุด แสงวิเชียร ซึ่งเป็นผู้ตัดกระเพาะอาหารไปแยกธาตุว่า ไม่มียาพิษอยู่ในกระเพาะเลย นี่เป็นความเห็นของนายแพทย์ทุกคน และเจ้าหน้าที่ตำรวจคนหนึ่ง คือ นายพันตำรวจโทเอ็จ ได้ลงความเห็นร่วมกันเป็นเอกฉันท์ ในวันประชุมนี้ส่วนมากมีความเห็นว่า ควรจะออกความเห็นถึงทางมาแห่งการสวรรคตด้วยว่าเป็นมาอย่างใด ข้าพเจ้าได้แถลงต่อที่ประชุมแพทย์ว่า เรื่องการให้ความเห็นเป็นเรื่องนอกเหนือหน้าที่แพทย์จะกระทำ เราจะให้ความเห็นได้ก็แค่ตามที่ปรากฏตามจักษุพยานเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบสวน การออกความเห็นเช่นนี้ข้าพเจ้าไม่เคยเห็น นอกจากจะไปให้การที่ศาลแต่เพียงว่า แผลเป็นอะไร เข้าทางไหน ออกทางไหน ตายหรือไม่เท่านั้น ข้าพเจ้าได้ทราบคำถาม ๗ ข้อ ของคณะกรรมการสอบสวน ฯ ในวันรุ่งขึ้น คือวันพุธที่ ๒๖ โดยได้มีคนถามขึ้นก่อน แต่จำไม่ได้ว่าใคร กล่าวคือเจ้าคุณดำรง ฯ ประธานกรรมการแพทย์แจ้งว่า คณะกรรมการสอบสวน ฯ ต้องการให้เราออกความเห็นตามคำถาม ๗ ข้อนี้ จะเป็นคุณเอ็จ หรือใครจำไม่ได้ เราได้เถียงกันว่าไม่ควรจะออกความเห็น ที่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยก็เพราะเราไม่มีพยานหลักฐานและสิ่งแวดล้อมโดยละเอียดถี่ถ้วน ที่ข้าพเจ้าบอกว่าให้ความเห็นได้เฉพาะตามที่ปรากฏตามจักษุพยานนั้น เพราะเป็นหลักของแพทย์ ข้าพเจ้าเคยทำงานร่วมกับตำรวจที่อเมริกามาประมาณ ๑ ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา และที่นั่นเขามีแพทย์คนหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ สำหรับเหตุฆาตกรรมหรือแอ็กซิเดนท์ ตำรวจและแพทย์จะต้องไปดูสิ่งต่าง ๆ ด้วยกันและออกความเห็นร่วมกัน

ข้าพเจ้าได้ออกความเห็นในทำนองนึกคิด ซึ่งบุคคลต่าง ๆ ก็จะต้องมีความนึกคิดได้เช่นนั้น ว่าแผลอย่างนี้ซึ่งยิงในระยะกระชั้นชิดเช่นนี้ อาจเป็นได้ทั้ง ๒ ทาง คือ ทำเองหรือผู้อื่นทำ ซึ่งมีผลเท่ากัน แต่เฉพาะในข้อที่ว่าอุปัทวเหตุ ในขณะนั้นข้าพเจ้าไม่ติดใจ การที่ให้ความเห็นนี้ ให้ตามที่เห็นลักษณะบาดแผล ในขณะที่ออกความเห็นข้าพเจ้าไม่ทราบเหตุอื่น ๆ เลย

ต่อมาเมื่อมาให้การกับตำรวจที่นี่ (กระทรวงยุติธรรม) เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ได้มีคำถามว่า จะเป็นอุปัทวเหตุได้ไหม ข้าพเจ้าก็คิดว่าอาจจะเป็นได้ คือข้าพเจ้ามาไตร่ตรองดูก่อนที่จะให้การว่า อาจจะเป็นได้เหมือนกัน สมมติว่า ปืนนั้นอาจจะขึ้นลำกล้องไว้แล้ว ลืมหรือประมาทก็อาจจะทำให้เกิดอุปัทวเหตุได้ ถ้าปืนนั้นลั่นออกจากปากกระบอกในระยะที่ใกล้ชิด ความเห็นของข้าพเจ้าคือยิงเอง หรือถูกคนอื่นยิง และภายหลังมาเห็นว่าเป็นอุปัทวเหตุนั้น ทั้ง ๓ ประการมีน้ำหนักเท่ากัน (**นายพันตำรวจโทประเสริฐ**ถามว่า มีพยานคนหนึ่งให้การแล้วว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาจบรรทมดูพระแสงปืน แล้วพระแสงปืนอาจจะหลุดมือตกโดยอ่อนเพลียหรืออะไรก็ตาม ก็ทรงตะครุบปืนจึงลั่นถูกพระนลาฏดังนี้ อาจจะเป็นไปได้ไหม **หลวงนิตย์** ฯ ตอบว่า ถ้าอาจจะก็อาจจะเป็นได้เหมือนกัน)

การนับคะแนนความเห็นจำได้ว่า ผู้ที่เห็นว่าถูกปลงพระชนม์มี ๑๖ เสียง ปลงพระชนม์เอง ๔ เสียง แอ็กซิเดนท์ ๒ เสียง การให้คะแนน ถ้ามีความเห็น ๒ อย่าง และมีน้ำหนักเท่ากันก็ให้ ๒ คะแนน คืออย่างละ ๑ คะแนน ถ้ามีความเห็น ๓ อย่าง เขาให้อย่างแรก ๑ คะแนน นอกนั้นปัดทิ้งหมด ที่นับอย่างนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ยุติธรรม ข้าพเจ้าเห็นควรจะให้ทั้ง ๓ คะแนน มากน้อยตามลำดับก่อนหลังความเห็นกรรมการแพทย์แต่ละท่าน กับผลสรุปของคะแนนความเห็น คณะกรรมการแพทย์ทำไว้เป็นภาษาอังกฤษฉบับเดียว โดยพันเอกไดรเบิร์ก เป็นผู้เขียน (เจ้าหน้าที่เอารายงานมาให้พยานดู พยานรับว่าใช่)

พยานปากนี้ ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๒.๑๕ น. ประธานกรรมการสอบสวนจึงได้สั่งให้หยุดพักการสอบสวนไว้ก่อน และจะได้ทำการสอบสวนต่อไปในตอนบ่าย

ตอนบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้เปิดดำเนินการสอบสวน**หลวงนิตยเวชวิศิษฐ์** ต่อจากที่ได้ซักถามไว้ในตอนเช้า

ตอบคำถามพระสารการประสิทธิ์ มหาดเล็กคนที่ไปทูลพระราชชนนีว่า ได้ยินเสียงปืนลั่นและพระราชชนนีทรงร้องกรี๊ดนั้น พยานจำหน้าไม่ได้ แต่เป็นมหาดเล็กที่อยู่ในวังนั้น จะเป็นมหาดเล็กห้องบรรทมหรือไม่ ไม่ทราบ แต่ถ้าได้เห็นอีกครั้งจึงจะจำได้ เมื่อไปถึงแล้ว มหาดเล็กคนนี้บอกว่ามีรับสั่งให้พยานเข้าเฝ้า พยานจึงถามว่าเรื่องอะไร เขาบอกว่าได้ยินเสียงปืนแล้วต่อมาสักครู่ได้ยินเสียงพระราชชนนีร้องกรี๊ดและได้รับสั่งว่าให้มาตามพยาน มหาดเล็กคนนี้ไม่ทราบเรื่องอะไร นอกไปจากที่บอกกับพยาน และพยานก็ไม่ได้ซักถามอะไรอีกเลยแม้แต่อาการประชวรของพระองค์ท่าน เมื่อทราบจากมหาดเล็กนี้ พยานก็แต่งตัวตามมา

เมื่อเข้าไปในพระที่นั่งในชั้นแรก พยานได้เห็นเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจกับมหาดเล็กจำนวนสักกี่คนจำไม่ได้อยู่ข้างล่าง ต่อมามีคนไปตามพยานขึ้นไปบนพระที่นั่ง พยานจำไม่ได้ว่าเป็นใคร แต่จำได้ว่าเป็นพวกมหาดเล็กในวังนั้นเอง

เมื่อไปถึงชั้นบนพระที่นั่ง ก่อนเข้าห้องบรรทม ในเวลานั้นพยานไม่ได้สังเกตว่ามีใครอยู่นอกห้องหรืออยู่ที่เฉลียงบ้าง เมื่อเข้าไปในห้องบรรทมนั้น พยานเห็นพระวิสูตรกางอยู่ ประตูพระวิสูตรปิดเรียบร้อย ในพระวิสูตรเท่าที่พยานจำได้ ไม่เห็นใครเลยนอกจากพระองค์ท่านบรรทมอยู่องค์เดียว ผู้ที่อยู่นอกพระวิสูตรมีพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ประทับอยู่บนพระเก้าอี้ทางปลายพระบาทของพระองค์ท่าน พระราชชนนีเอนพระกายอยู่บนพระเก้าอี้ ส่วนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจะประทับอยู่บนพระเก้าอี้ตัวเดียวกันหรือไม่ พยานไม่ทันสังเกต แต่ประทับอยู่ใกล้ชิดกันกับพระราชชนนี และเวลานี้ทุก ๆ คนอยู่นอกพระวิสูตร

เมื่อเข้าไปถึงแล้ว พยานได้ถวายการตรวจก่อน และต้องเปิดพระวิสูตรเข้าไป เมื่อเข้าไปในพระวิสูตรแล้วพยานไม่ได้ทำอะไรเลยเพราะแน่ใจว่า พระองค์ท่านสวรรคตเสียแล้ว และประกอบกับพยานแลเห็นพระโลหิตเต็มพระที่ไปหมด เวลานั้นพระองค์ท่านบรรทมอยู่บนพระที่ พระเศียรหนุนพระเขนย พระเขนยนั้นรองพระเศียรพอดี พระพักตร์เกือบจะตรง แต่จะเอียงไปทางไหนพยานจำไม่ได้ พระหัตถ์จะวางอยู่อย่างไรพยานไม่ทราบ เพราะมีผ้าห่มขนหนูสีขาวคลุมอยู่ตั้งพระศพจนถึงพระบาท ในเวลานั้น พยานจำไม่ได้ว่าผ้าที่คลุมพระหัตถ์นั้นจะจดถึงพระที่ด้วยหรือเปล่า และไม่ได้สังเกตว่าผ้าคลุมเลยพระกรห่างเท่าใด พระเศียรหนุนพระเขนยนั้นอยู่ห่างพนักเตียงทางด้านพระเศียรประมาณ ๓๐ - ๔๐ เซ็นติเมตร และห่างมาทางขอบเตียงด้านซ้ายประมาณ ๒ ฟิตกว่า พยานไม่ได้สังเกตว่ามีโต๊ะอยู่ข้างพระแท่นด้วย พยานไม่เคยเข้าไปในห้องบรรทมเลย และครั้งนี้เป็นครั้งแรก พยานเคยถวายตรวจอาการของพระองค์แต่เพียงนอกห้องเท่านั้น โต๊ะดำสองตัวที่ว่ามีอยู่ข้างพระแท่นนั้น พยานไม่ได้สังเกตเห็น รอบ ๆ พื้นที่วางรองพระแท่นพยานเข้าใจว่ามีพรมรองอยู่ ในขณะที่เห็นผ้าขนหนูคลุมพระองค์ท่านอยู่นั้น พยานสังเกตเห็นว่ามีรอยพระโลหิตเปื้อนเล็กน้อยทางส่วนบนของผ้าขนหนู รอยที่ว่านี้คล้ายเป็นรอยเช็ดบนพระนลาฏของพระองค์ท่าน มีผ้าผืนเล็กกว้างประมาณ ๕ เซ็นปิดอยู่ แต่จะเป็นผ้าอะไร พยานจำไม่ได้ มีลักษณะ ๔ เหลี่ยม แต่ไม่ใช่ผ้าพันแผล พระเนตรของพระองค์ท่านปิดเป็นปรกติ

เมื่อพยานได้ดูเห็นเช่นนี้แล้ว ก็ได้ออกมาเฝ้าพระราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่นั่นด้วย พระราชชนนีรับสั่งถามว่า หลวงนิตย์ ฯ มีหวังไหม พยานได้ตอบว่า ไม่มีทางเลย พระราชชนนีทรงกรรแสงและทรงบอกให้พยานไปทำความสะอาดพระบรมศพ พยานจึงกลับเข้าไปในพระวิสูตรใหม่ ตั้งแต่พยานเข้าไปในพระวิสูตรครั้งแรกจนถึงเข้าไปในครั้งที่ว่านี้ ไม่มีใครได้แตะต้อง

พระบรมศพเลย ขณะที่พยานเข้าไปนั้นเห็นพระพี่เลี้ยงเนื่อง และมหาดเล็ก ที่พยานจำได้ มีนายชิตที่คอยช่วยเหลืออยู่ข้าง ๆ และมีมหาดเล็กอื่น ๆ อีกที่คอยเติมน้ำและเปลี่ยนน้ำให้ ตอนที่ได้ทำความสะอาดนี้ จำเป็นต้องเลิกผ้าคลุมออก ใครจะช่วยเหลือบ้างพยานจำไม่ได้ เพราะหลายคนด้วยกันได้ช่วยกันคนละไม้ละมือ เมื่อเลิกผ้าคลุมออกแล้ว พยานแลเห็นพระกรวางติดอยู่กับพระวรกายทั้ง ๒ ข้าง พระกรจะคว่ำหรือหงาย พยานจำไม่ได้ พระกรทางขวามีพระโลหิตนิดหน่อย ส่วนพระกรซ้ายพยานไม่ได้สังเกตเห็น และได้สังเกตว่ามีนาฬิกาข้อมือและพระธำมรงค์อยู่ เลือดที่เปื้อนพระกรข้างขวานี้เปื้อนตั้งแต่หัวไหล่เลยข้อพระกรลงมา แต่จะถึงข้อพระหัตถ์หรือไม่ พยานจำไม่ได้ เลือดที่เปื้อนมีลักษณะแสดงว่าไหลออกมาเปื้อน ไม่ใช่กระเด็นออกมาเปื้อน ที่พระกรซ้ายมีพระโลหิตไหลมาเปื้อนหรือเปล่านั้น พยานไม่ได้สังเกตเห็นแต่ไหลเปื้อนทางพระกรขวามาก เลือดที่ไหลไปนี้ ได้ไหลอาบทางเบื้องพระปฤษฎางค์ด้วย เวลาที่เปลี่ยนพระเขนยและพระที่นั้น มีมหาดเล็กคนหนึ่งจะเป็นใครพยานจำไม่ได้เป็นคนยกพระเศียรขึ้น และเวลานั้นพยานไม่ได้สังเกตเห็นว่า หลังพระเศียรมีรูหรือเปล่า พยานไม่ได้คิดว่าบาดแผลที่พระนลาฏจะมีรูทะลุหรือไม่ เพราะในขณะแรกที่พยานเข้าไปในห้องพระบรรทมและแลเห็นพระบรมศพนั้น ความคิดนึกของพยานหวนคิดไปถึงกรมหมื่นอนุวัตรจาตุรนต์ ที่พยานเคยทราบว่าฆ่าตัวตาย โดยใช้ปืนจ่อยิงเข้าไปทางปาก และกระสุนไปฝังอยู่ในศีรษะ พยานเคยเป็นผู้ไปชันสูตรศพ ดังนั้นความคิดนึกของพยานในขณะนั้น จึงคิดว่าลูกกระสุนปืนคงอยู่ข้างในพระเศียร เมื่อพยานได้เปิดผ้าที่ปิดแผลออกดูนั้น พยานไม่แลเห็นเขม่าเลย แต่ก็ได้มีคนมาบอกพยานก่อนแล้วว่า มีคนเขาทำความสะอาดพระบรมศพ ซึ่งพยานมาทราบในภายหลังว่าคนที่ทำความสะอาด คือ คุณพระพี่เลี้ยงเนื่อง

พยานได้ให้การต่อไปว่า เมื่อลงมาข้างล่างแล้ว มีคนเขาพูดกันว่า มีคนไปทูลพระราชชนนีว่า พระองค์ท่านทรงยิงพระองค์เอง คนที่พูดกันนี้ พยานจำไม่ได้ว่า

เป็นใครบ้าง เพราะมีอยู่มากคนด้วยกัน แต่ที่พยานจำได้นั้นเป็นพวกในวัง ความรู้สึกในใจของพยานในขณะนั้น พยานคิดว่า ในสถานที่ที่มียามเฝ้าอย่างเข้มแข็งเช่นนั้น คงจะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ประกอบกับมหาดเล็กบอกกับข้าพเจ้าว่า ได้ยินเสียงพระราชชนนีร้องกรี๊ดด้วย ก็คิดว่า พระองค์ท่านยิงพระองค์เอง และเมื่อมาได้ยินเขาพูดกันว่า มีคนไปทูลพระราชชนนีว่า พระองค์ท่านทรงยิงพระองค์เองด้วยแล้ว ความคิดของพยานจึงเห็นไปตามที่เขาพูดกัน และทั้งผู้ที่พูดกันก็เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ด้วย พยานเคยถวายการพยาบาลแก่พระราชชนนีบ่อยครั้ง และเคยถวายการพยาบาลแก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศด้วย แต่พระองค์ท่านไม่ค่อยประชวรบ่อยนัก นับแต่พระองค์ท่านเสด็จนิวัติพระนครครั้งหลังนี้ พยานได้ไปถวายการพยาบาล ๕ - ๖ ครั้ง ครั้งแรกพระองค์ท่านประชวรเป็นหวัดในพระศอ พยานก็ได้ถวายพระโอสถให้ ที่พระองค์ท่านประชวรเมื่อวันที่ ๒ เดือนมิถุนายน ศกนี้นั้น เป็นการประชวรเกี่ยวกับพระนาภี คือ อาหารไม่ย่อยและมีอาการคลื่นไส้เป็นต้น ขณะที่ถวายการพยาบาลนั้น พยานสังเกตเห็นพระอาการเป็นปรกติอย่างธรรมดา ในการถวายการพยาบาลทั้ง ๕ ครั้งนี้ มีอาการประชวรอยู่ ๒ ชนิดเท่านั้น คือ เป็นหวัดและประชวรเกี่ยวกับพระนาภี

เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและพระราชชนนีเสด็จเข้าไปในห้องพระอักษร ในเวลาต่อมานั้น พยานสังเกตเห็นว่า มีมหาดเล็กหรือข้าหลวงก็ไม่แน่ตามเสด็จเข้าไปด้วย แต่จะมีจำนวนกี่คนพยานจำไม่ได้ ที่พยานทราบว่าพระพี่เลี้ยงเนื่องอยู่ในห้องพระอักษรด้วยนั้น ก็คือ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและพระราชชนนีเสด็จเข้าไปในห้องทรงพระอักษรแล้วสักครู่หนึ่ง ก็ได้ยินเสียงเลื่อนเก้าอี้ไปมา คุณพระพี่เลี้ยงเนื่องก็ตามเข้าไป เสียงเก้าอี้ที่เลื่อนไปมานั้นจะเป็นเสียงเลื่อนให้นั่งหรือเลื่อนอะไร พยานไม่อาจทราบได้ และขณะที่คุณพระพี่เลี้ยงเนื่องเข้าไปนั้น พยานไม่ได้สังเกตว่าคุณพระพี่เลี้ยงเนื่องเข้าไปโดยอาการรีบร้อนหรือไม่ และเมื่อ

คุณพระพี่เลี้ยงเนื่องเข้าไปแล้ว พยานจำได้ว่าได้ยินเสียงพระราชชนนีรับสั่งว่า "เป็นไรก็เป็น" เสียงที่รับสั่งนี้เป็นเสียงดังพอที่พยานจะได้ยินได้ ที่ที่พยานยืนอยู่นั้นห่างจากพระราชชนนีประมาณ ๕ เมตร เสียงที่รับสั่งนี้พยานไม่ได้สังเกตว่า เป็นเสียงแสดงความเสียพระทัยหรือแค้นพระทัย

ที่พยานบอกว่า พบพระอัฐิในพระกะโหลกตอนที่พยานไปตรวจพระบรมศพในวันรุ่งขึ้นนั้น พยานสังเกตว่าเป็นพระอัฐิที่แตกออกจากพระกะโหลก เนื่องจากความแรงของกระสุนปืน พระอัฐิที่พบนี้พบอยู่ในแผลลึกประมาณ ๒ องคุลี

ตอนที่แพทย์จากสภากาชาดไปตรวจและบอกว่า พบบาดแผลที่หลังพระเศียรอีกนั้น เป็นแผลภายนอก แพทย์ที่ไปตรวจในวันนั้นมี ม.ล.เกษตร สนิทวงศ์ หมอต่วน หมอสงวน และใครอื่นอีกพยานจำไม่ได้ เมื่อพบแผลเช่นนี้แล้ว ก็ไม่ได้พูดอะไรกันว่าเป็นแผลที่กระสุนปืนเข้าทางไหน เป็นแต่คุณสงวนบอกว่า เมื่อยกพระเศียรขึ้นนั้น เห็นมีรอยเลือดติดอยู่ที่พระเขนย ๒ - ๓ ดวง จึงตรวจดูเบื้องหลังพระเศียร ก็พบแผลดังกล่าว

แผลที่เกิดจากกระสุนปืนนั้น ตามปรกติจะเล็กหรือใหญ่ต้องแล้วแต่ชนิดของปืน ชนิดของกระสุน และกระสุนปืนนั้นจะถูกสิ่งใดมาก่อนหรือไม่ โดยปรกติกระสุนปืนถ้าถูกคนเข้าแล้ว ทางเข้าเล็กและทางออกใหญ่ แต่ถ้ายิงในระยะกระชั้นชิดทางเข้ามักจะใหญ่กว่าทางออก ในบางกรณี เพียงแต่ตรวจดูข้างนอกอาจจะเข้าใจผิดได้ แต่ในบางกรณีเห็นได้ชัดมาก อย่างแผลที่พระนลาฏนั้น ถ้าคนธรรมดาได้เห็นแต่ภายนอกอาจจะเกิดการเข้าใจผิดได้ เพราะความเข้าใจของคนทั่ว ๆ ไปนั้น คิดว่า ทางเข้าต้องเล็กและทางออกต้องใหญ่ เวลาที่พยานดูแลเห็นมีแผลเช่นนั้น ในเวลานั้นพยานไม่เข้าใจว่าลูกกระสุนทะลุไปแล้วจริง ๆ พยานจึงได้ทำการเอ็กซเรย์ การที่เอ็กซเรย์ก็เพราะพยานแน่ใจว่า ยังหาลูกกระสุนปืนไม่พบ เพราะโดยมากที่พยานพบเห็นมา การยิงในระยะกระชั้นชิดนั้น ลูกปืนจะไม่ทะลุออก จึงตกลงกันถ่ายเอ็กซเรย์ ทั้งนี้ก็เพื่อ

อยากดูว่ามีอะไรข้างในพระกะโหลก ประการหนึ่ง และอยากจะรู้ว่าพระอัฐิแตกแค่ไหนบ้าง อีกประการหนึ่ง เมื่อพยานรู้ว่าลูกกระสุนปืนทะลุไปแล้ว พยานไม่ได้ไปหาลูกกระสุน เพราะพยานไม่ใช่เจ้าหน้าที่ และไม่มีใครในที่นั้นนึกว่าลูกกระสุนจะไปทางไหน ต่อมาภายหลังจึงทราบกันว่าได้พบลูกกระสุนปืนที่พระยี่ภู่ ที่พบนั้นดังนี้ กล่าวคือในวันที่ ๔ หลังจากวันสวรรคตแล้ว พยานกำลังนั่งอยู่ที่พระที่นั่งชั้นล่างกับหลวงพิณ ฯ ในวันนั้นมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นขุนประสงค์หรือใครจำไม่ได้ ไปสอบสวนอยู่ที่นั่น ต่อมาสักครู่ก็มีข้าราชการในราชสำนักคนหนึ่งคือ นายจรัญ เดินเข้ามาร่วมด้วย หลวงพิณ ฯ ก็พูดถึงเรื่องลูกปืนว่า จะต้องอยู่ที่ไหนสักแห่งหนึ่ง ก็ตกลงกันจะไปหา ก็พอดีนายจรัญบอกว่า มหาดเล็กที่เก็บปลอกพระเขนยบอกว่า พระเขนยทะลุทั้ง ๒ ข้าง เวลานั้นเป็นเวลาเกือบบ่าย ๔ โมงเย็นแล้ว พยานก็กลับบ้านเพราะจะไปดูคนไข้ที่โรงเลื่อยบางลำภู แล้วจะเลยไปสำเพ็งด้วย ขณะนั้น พยานคิดไปคิดมาก็คิดว่าลูกปืนน่าจะอยู่ จึงเลยแวะบอกที่ทำเนียบนายกว่า เข้าใจว่าที่พระเขนยทะลุ ลูกกระสุนคงจะอยู่ในพระยี่ภู่ เมื่อบอกแล้วพยานก็กลับมา แต่เวลาที่เขาไปหาลูกปืนกันนั้น พยานไม่ได้อยู่ด้วย

ต่อจากนี้ หลังจากที่**พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ได้บอกกับพยานว่า** คำให้การของพยานต่อไปนี้ ขอให้ถือเอาบาดแผลที่พระเศียรเป็นหลัก แล้วพยานจึงให้การต่อไปว่า สมมติว่าถ้าคนนอนหงายและจะยิงเองให้ได้บาดแผลเป็นรูปอย่างเดียวกับบาดแผลที่พระเศียรแล้ว ปลายกระบอกปืนจำเป็นจะต้องชี้ต่ำลงเล็กน้อย และจะต้องจดอยู่ที่หน้าผากห่างไม่เกิน ๕ ซ.ม. ส่วนด้ามปืนจะต้องชี้ไปทางศีรษะเบื้องบน แต่ถ้ามีผู้อื่นยิงแล้ว ก็จะยิงได้ทั้ง ๒ ทางคือ ยิงเหนือศีรษะก็ได้ หรือจะยิงข้าง ๆ ก็ได้ และผู้ยิงจะต้องอยู่ในระยะที่ช่วงแขนยื่นไปถึงที่หมายนั้นได้ สมมติว่า คนถูกยิงนอนหงายอยู่บนเตียง คนยิงเข้าทางซ้าย ห่างจากเตียง ๖๙ ซ.ม. จะทำให้เป็นแผลดังกล่าวได้ทั้งการยิงโดยมือซ้ายและมือขวา ก็โดยจะต้องเอื้อมตัวสุดช่วงแขน ถ้าคน

ยิงเข้าทางขวา จะอยู่ห่างจากคนยิง ๑.๒๐ ม. คนยิงจะทำให้เกิดบาดแผลเช่นนั้นไม่ได้ แต่ถ้าจะทำให้ได้ต้องขึ้นไปบนเตียง

ตามธรรมดาโดยมาก คนที่ฆ่าตัวตายนั้นมักจะมีสาเหตุมาจากสติวิปลาศ หรือเสียใจอย่างสาหัสในการครองชีพ เรื่องครอบครัวและการงานต่าง ๆ เช่นพ่อค้าที่ขาดทุนมาก ๆ ผู้ที่ฆ่าตัวตายนั้น โดยมากพยานเคยเห็นทำในท่าธรรมดา ไม่ค่อยได้เคยเห็นทำในท่าผิดธรรมดา แต่ที่จะฆ่าตัวตายโดยใช้นิ้วหัวแม่มือกดไกปืนดังที่พยานทำท่าให้ดูแล้ว ก็ทำได้เหมือนกัน แต่เป็นการผิดธรรมดาไปบ้าง และการที่จะเป็นแอ็กซิเดนท์โดยนิ้วหัวแม่มือไปถูกไกปืน ก็เป็นได้เหมือนกัน

บาดแผลที่พระนลาฏนั้น อาจจะเกิดจากการกระทำเองหรือผู้อื่นกระทำก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องในระยะใกล้ชิด ส่วนอุปัทวเหตุนั้นก็น่าจะเป็นไปได้เหมือนกัน แต่มีน้ำหนักน้อยกว่า

ตอบคำถามของพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : อาการประชวรของพระองค์ท่านก่อนสวรรคต เกี่ยวกับพระนาภี ปรากฏว่าอาหารไม่ย่อยและมีผะอืดผะอมเล็กน้อย โดยพระองค์ทรงเล่าให้พยานทราบ พระองค์ไม่ได้รับสั่งว่าเวียนพระเศียรหรือปวดพระเศียรอย่างใด เมื่อพยานได้ตรวจก็ทราบว่าเกี่ยวกับอาหารไม่ย่อย เพราะคนที่อาหารไม่ย่อยนั้นอาจมีอาการไข้เล็กน้อยเนื่องจากกระเพาะอาหารอักเสบ และมีอาการคลื่นไส้ แต่ถ้ามากก็อาเจียรได้ มีเบื่ออาหาร ขี้เกียจทำงาน และอาจมีอาการเวียนหัว หรือปวดหัวบ้าง แต่ไม่ถึงกับจะทำให้สติฟั่นเฟือนได้ พยานเป็นผู้แนะนำให้ถวายน้ำมันละหุ่ง

บุคคลธรรมดา ถ้าจะนอนหงายมองดูสิ่งของที่อยู่ใกล้ชิดหน้าและมองเพ่งด้วยแล้วจะรู้สึกเวียนศีรษะได้

เมื่อพยานแลเห็นพระโลหิตเปื้อนอยู่บนพระที่และที่ต่าง ๆ นั้น พยานรู้สึกว่าโลหิตออกไม่มากนัก สำหรับในกรณีเช่นนี้ การที่พระพี่เลี้ยงให้การว่ามีเลือดพุ่ง

ออกมานั้น ในทางวิชาการ พยานคิดว่ากระสุนปืนคงไปโดนเส้นโลหิตเล็กเข้าจึงมีเลือดออกมา ถึงออกก็ออกอย่างซึม ๆ มากกว่า ตรงหน้าผากของคนเรานั้นมีเส้นโลหิตดำและแดงเหมือนกัน เมื่อโดนปืนเลือดก็น่าพุ่งออกมาบ้าง แต่ก็ไม่ไกลกว่า ๒ - ๓ เซนต์ แต่ที่เห็นไหลออกมามากซึ่งพยานประมาณสักลิตรกว่า ๆ นั้น เข้าใจว่าไหลออกมาโดยอาการซึม

ในกรณีที่ท่านสกล ฯ ได้ทรงรับสั่งกับหนังสือพิมพ์ว่า พยานเป็นผู้ที่จงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน เมื่อเห็นเหตุการณ์ว่าเป็นการปลงพระองค์เอง และพยานบอกว่าเป็นอุบัทวเหตุนั้น พยานขอตอบว่าพยานไม่รู้อะไรที่แน่นอนมากกว่าที่พยานได้บอกไว้แล้ว

ในวันเกิดเหตุนั้น พยานได้อยู่ที่พระที่นั่งถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. เศษ พยานแลเห็นมหาดเล็ก ดูเหมือนจะเป็นนายชิต เป็นคนเอาปืนลงมาให้ตำรวจ ยกมาทั้งลิ้นชัก ในลิ้นชักจะมีอะไรอีกบ้างพยานไม่ได้สังเกตเพราะมัวแต่สนใจที่ปืนอย่างเดียว พยานได้มองดูในลิ้นชักเหมือนกัน แต่ไม่ได้สังเกตเห็นปลอกกระสุนปืนว่าอยู่ในลิ้นชักด้วยหรือเปล่า

เมื่อเวลาที่หลวงสัมฤทธิ์ ฯ หยิบปืนขึ้นมาดูนั้น พยานก็ได้ขอดูด้วย ส่วนปลอกกระสุนปืนนั้น ใครจะเอามาให้พยานจำไม่ได้

จากภาพถ่ายที่ทดลองยิงที่โรงพยาบาลศิริราช พยานแน่ใจว่าลูกปืนซึ่งปลงพระชนม์พระองค์ท่านนั้นมีขนาด ๑๑ ม.ม. ไม่ใช่ ๙ ม.ม. ศพที่ทดลองยิงศพแรกบาดแผลมีลักษณะคล้ายกับบาดแผลของพระองค์ท่านมากที่สุด และศพที่ ๕ ก็เช่นเดียวกัน กระดูกกะโหลกมีรอยร้าวบ้างเล็กน้อย ส่วนที่พระกะโหลกของพระองค์ท่านนั้นมีรอยร้าวเหมือนกัน แต่ไม่เท่ากับรอยร้าวที่กะโหลกศพทดลอง การที่รอยร้าวมีความแตกต่างกันนี้ ก็เนื่องจากมุมที่ตั้งของปืน กระสุนปืน ดินปืนที่บรรจุ และระยะที่ยิงแตกต่างกัน และคนมีลักษณะต่างกัน หนังเหนียวบ้าง หนาบ้าง บาง

บ้าง กะโหลกหนาบ้าง บางบ้าง ถ้าศพดองกะโหลกก็มีความต้านทานน้อยกว่าศพสด

เมื่อพยานเห็นมีรูที่พระกะโหลกด้านหลังนั้น พยานได้เอาคีมควานหาลูกปืน โดยคิดว่าจะได้พบอะไรอีกบ้างนอกจากลูกปืน

นับแต่สวรรคตแล้ว พยานได้ถูกตำรวจสอบสวนที่ในวังครั้งหนึ่ง ที่สันติบาลครั้งหนึ่ง และเมื่อวันที่ ๕ เดือนนี้อีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่ถูกตำรวจสอบสวนนั้นพยานได้ถูกถามถึง ๓ อย่างด้วยกัน คือ อุปัทวเหตุ ปลงพระชนม์เอง หรือถูกลอบปลงพระชนม์ แต่พยานไม่ได้รู้สึกว่าเขาถามหนักไปทางใดทางหนึ่ง

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ปืนที่พยานขอหลวงสัมฤทธิ์ดูนั้นเป็นปืนขนาด ๑๑ ม.ม. คล้ายกับปืนของกลาง แต่ไม่ยืนยันว่าเป็นปืนกระบอกนี้หรือไม่

ในวันที่ ๘ เวลา ๑๗.๐๐ น. เศษ ที่พยานเข้าไปถวายการรักษาพระองค์ท่านนั้น เนื่องจากพระองค์ท่านประชวร ได้พบมหาวงศ์ด้วย พระองค์ประทับอยู่บนพระเก้าอี้ ได้รับสั่งกับพยานว่ามีอาการคลื่นเหียรผะอืดผะอมและเพลีย ครั้งแรกที่พยานเข้าไปในห้องบรรทมนั้น พยานเข้าไปอยู่นานประมาณครึ่งชั่วโมงเศษ เมื่อเข้าไปนั้นไม่เห็นมีใครในพระวิสูตร นอกจากพระองค์ท่านบรรทมอย่างเรียบร้อยอยู่บนพระที่ พระแสงปืนพยานก็ไม่แลเห็น ระหว่างที่อยู่ในห้องบรรทมนั้นไม่มีใครพูดอะไรเกี่ยวกับเรื่องสวรรคต แต่พอพยานลงมาข้างล่างก็ได้ยินคนพูดกันว่า มีผู้ไปทูลพระราชชนนีว่า พระองค์ท่านทรงยิงพระองค์เอง และยังได้ยินพูดกันอีกว่า ไม่น่าจะเป็นอย่างนี้เลย

พยานเป็นแพทย์ประจำพระองค์เมื่อคราวเสด็จนิวัติคราวก่อน และเมื่อเสด็จนิวัติครั้งหลังนี้ พยานก็เป็นแพทย์ประจำพระองค์เหมือนกัน พยานไม่รู้เรื่องราวส่วนพระองค์ท่าน นอกจากเรื่องการศึกษาของพระองค์ท่าน

บาดแผลที่พยานเห็นในลักษณะนี้เป็นบาดแผลที่ทำให้ตายทันที และชีพจรจะเต้นได้อีกประมาณ ๒ นาทีเท่านั้น

พระยาลัดพลีธรรมประดิษฐ์ ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า ตามทางสอบสวนได้ความว่า เมื่อเวลาแรกที่มีผู้ไปพบพระบรมศพนั้น เห็นอยู่ในท่าบรรทมหงาย มีพระหัตถ์เหยียดตรง และพยานก็บอกว่าอยู่ชิดพระองค์อย่างนี้ อยากทราบว่า สมมติว่า การสวรรคตเกิดขึ้นโดยยิงพระองค์เอง หรือโดยอุปัทวเหตุแล้ว ก็ต้องยกพระหัตถ์ทั้งสองข้างขึ้นจับปืน และเมื่อปืนลั่นแล้ว ก็ทำไมพระหัตถ์และพระกรจะเหยียดลงได้

พยานตอบว่า เวลาที่พยานเข้าไปถึงนั้นเป็นเวลาค่อนชั่วโมงกว่าหลังจากเกิดเหตุแล้ว และพยานได้ทราบว่า พระพี่เลี้ยงได้ถวายการพยาบาลแล้วด้วย ตอนนี้พยานเข้าใจว่า พระพี่เลี้ยงคงจะได้จับพระหัตถ์ให้บรรทมอย่างเรียบ ๆ

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : คนที่ถูกปืนยิงที่หัวในลักษณะนี้ตายทันที และถ้าถือปืนในลักษณะที่ยิงตัวตายแล้วมือจะตกลงข้าง ๆ ตัว และอยู่ในท่าที่ไม่เหยียดตรงทีเดียวนัก มีงอบ้างไม่มากก็น้อย ส่วนปืนจะตกลงทางไหนพยานไม่อาจทราบได้

เมื่อพระราชชนนีกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จเข้าไปในห้องทรงพระอักษร และพยานได้ยินเสียงพระราชชนนีรับสั่งว่า "เป็นอะไรก็เป็น" นั้น พยานสังเกตว่า เป็นเสียงแสดงความเสียพระทัย ต่อมาในคืนวันที่ ๙ พยานได้พบในหลวงองค์ปัจจุบันอีก ท่านได้รับสั่งปรึกษาเกรงว่าพระราชชนนีบรรทมไม่หลับ และพยานได้ถวายพระโอสถ นอกจากนี้ท่านได้รับสั่งด้วยว่า ท่านเชื่อว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศสวรรคตด้วยเหตุแอ็กซิเดนท์มากกว่าอย่างอื่น

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : พยานจำปืนกระบอกของกลางได้ไม่แน่นอน ในตอนแรกที่พยานเข้าไปในพระวิสูตรนั้น พยานแลเห็นพระองค์ท่านแต่เพียงองค์เดียวไม่มีใครอยู่ในนั้นเลย ในห้องบรรทมนั้น พยานเห็นมีแต่พระราช

ชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ข้าหลวง มหาดเล็ก และไม่ได้สังเกตว่า ใครเป็นเลือดบ้าง

ในตอนเย็นวันที่ ๘ ที่พยานเข้าไปถวายพระโอสถนั้น พระองค์ท่านรับสั่งว่ามีอาการคลื่นไส้และปวดท้อง คนที่คลื่นไส้และมวนท้องนี้ถ้าต่อมาอีก ๑๒ ชั่วโมง ได้กินน้ำมันละหุ่งปนนมก็คงจะไม่มีอาการคลื่นเหียร อาการคลื่นเหียรไม่ทำให้จิตใจของคน ๆ นั้นเกิดปั่นป่วนเกินธรรมดาได้

หลังจากที่พยานกลับจากประชุมคณะแพทย์แล้ว พยานได้ให้ความเห็นว่าบาดแผลนี้อาจเกิดขึ้นโดยทำพระองค์เอง หรือมีผู้อื่นกระทำ ส่วนแอ็กซิเดนท์นั้นพยานไม่ติดใจ เพราะถือว่าเป็นไปไม่ได้ เมื่อตะกี้นี้ที่พยานได้ขึ้นไกปืนไว้แล้วไม่ลั่นไกนั้น อาจจะทำให้เกิดแอ็กซิเดนท์ก็ได้ และกรณีเช่นนี้คนที่ชำนาญปืนก็อาจทำให้เกิดแอ็กซิเด็นท์ได้

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : มีนายทหารฝรั่ง ๒ คน และนายแพทย์บริติชอินเดีย ๑ คน ให้ความเห็นแล้วขอถอนไป ที่พยานจำได้แน่คือนายแพทย์ไดรเบิร์ก ได้ให้ความเห็นว่าการสวรรคตน่าจะเป็นแอ็กซิเดนท์มากกว่ากรณีอื่น คือปลงพระองค์เอง หรือถูกลอบปลงพระชนม์ ที่มีหนังสือพิมพ์ลงว่า นายแพทย์ได้ให้คะแนนเสียง ๑๙ เสียง ว่าถูกลอบปลงพระชนม์นั้น เดี๋ยวนี้คนชุดนี้ลดลงเหลือ ๑๖ เสียงแล้ว

ในวันที่ ๙ นั้น เมื่อพยานได้อ่านแถลงการณ์แล้ว พยานก็บอกว่าใช้ได้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพยาน ซึ่งพยานยอมรับว่าไม่ได้ตรวจสอบ

ตอบพระองค์เจ้าธานีนิวัติ กรรมการ ฯ : พยานเป็นผู้เปลี่ยนฉลองพระองค์และหวีพระเกษาพระองค์ท่านด้วย เมื่อคณะรัฐบาลได้ตกลงให้สำนักพระราชวังร่างแถลงการณ์ และนำมาให้พยานดูเห็นมีรอยแก้ไขบ้าง เมื่อพยานดูแล้วก็บอกว่าใช้ได้ แต่ที่จะถือว่าแถลงการณ์นี้เป็นมรณบัตรด้วยหรือไม่นั้น พยานไม่ทราบ

ตอบพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ ซึ่งถามว่า สงสัยว่าการที่พยานได้ให้ความเห็นว่าเป็นการปลงพระชนม์เองและถูกลอบปลงพระชนม์นี้ โดยมีน้ำหนักเท่า ๆ กัน แล้วต่อมาพยานได้บอกว่าอยากจะให้น้ำหนักในทางอุบัติเหตุด้วยแต่น้ำหนักนี้น้อยกว่า รู้สึกว่าความเห็นต่าง ๆ ของพยานนั้นคล้ายกับว่าพยานเห็นโดยอาศัยข้อเท็จจริงในทำนองที่ว่าพระหัตถ์หรือพระกรตกอยู่ในสภาพอื่น ไม่ได้อยู่ชิดพระองค์ใช่หรือไม่ **พยานตอบว่า** ใช่

พระยาลัดพลี ฯ ได้ถามต่อไปว่า สมมติว่า กรรมการให้ข้อเท็จจริงว่าพระกรอยู่ชิดกับพระองค์ พยานจะมีความเห็นแตกต่างไปอย่างใดหรือไม่

พยานได้ตอบว่า พยานไม่มีความเห็นอย่างอื่นใด นอกจากอย่างเดิมคือเข้าใจว่า คงมีคนอื่นได้จับพระกรไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ถ้าสมมติว่ามีผู้ลอบปลงพระชนม์แล้ว พระกรจะอยู่ชิดกับพระองค์โดยเรียบร้อยไม่ได้

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ปืนนั้นถ้ากดให้ชิดกับหน้าผากจะต้องมีรอย แต่สำหรับรอยนี้ ถ้าศพได้ฉีดยาให้เพียงพอแล้วก็จะทนอยู่ได้ ๓ - ๔ ปี แต่ถ้าศพนั้นไม่ได้ฉีดยาให้เพียงพอแล้วก็จะทนอยู่ไม่เกิน ๒ อาทิตย์ การที่เกิดอุบัทวเหตุขึ้นโดยผู้อื่นกระทำนั้นอาจเป็นได้ แต่พยานเข้าใจว่าคงเป็นอุบัทวเหตุที่เกิดจากพระองค์เองดังที่ได้ให้การมาแล้ว และจะเป็นไปได้ก็โดยปืนอยู่เหนือหน้าผาก และถ้าจะยิงพระองค์เองแล้ว ปืนก็จะต้องจ่อที่หน้าผากเหมือนกัน

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ตอนที่พยานได้ตอบกรรมการในตอนแรกว่า การที่คนเราจะฆ่าตัวตายนั้น อาจเกิดจากสติวิปลาศขึ้นมาในขณะนั้น การที่พยานตอบเช่นนี้หมายความว่า คนที่ดี ๆ อาจมีความนึกคิดวิปลาศขึ้นมาชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งเราก็เคยเห็นกันมาแล้ว เช่นคนที่ดื่มน้ำมันระกำและเชือดคอตาย เป็นต้น แต่คนพวกนี้ถ้าจะให้ฆ่าตัวตายโดยวิธีนี้แล้ว เมื่อก่อนที่จะทำ ขอให้กินข้าวได้อิ่มหนึ่งแล้ว พยานคิดว่าคงจะไม่ทำ เพราะสติได้กลับคืนเดิม

แล้ว และจะไม่อยากตาย

พยานจำได้คลับคล้ายคลับคลาว่า มหาดเล็กที่นำปืนมาให้ตำรวจดูนั้นดูเหมือนจะเป็นนายชิต และเป็นปืนลักษณะเดียวกับปืนของกลางนี้หรือไม่นั้น พยานไม่ยืนยัน ที่พยานได้บอกว่าแขนของคนที่ถูกปืนตายนั้น จะตกลงไปข้าง ๆ ตัวและงอนิดหน่อย ที่พูดนี้เป็นความคิดเห็นของพยานเอง

ภายหลังที่เกิดเหตุนั้นได้มีคนมาตามพยานให้พยานเข้าไปเฝ้าพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบ ๒๑ นาฬิกา พยานได้เข้าไปเฝ้าที่พระที่นั่งแล้ว ท่านจึงรับสั่งกับพยานว่า เป็นห่วงพระราชชนนี เกรงว่าจะไม่สบาย พยานก็ทูลให้ถวายพระโอสถ เมื่อรับสั่งแล้วสักครู่จึงได้รับสั่งกับพยานว่าท่านเชื่อว่า การที่สมเด็จพระเชษฐาสวรรคตครั้งนี้ เป็นเพราะแอ็กซิเดนท์มากกว่าอย่างอื่น ทั้งนี้โดยพยานไม่ได้ทูลถามขึ้นก่อนเลย และเมื่อท่านรับสั่งเช่นนี้แล้ว พยานก็ไม่ได้ทูลอะไรต่อไปอีก

เกี่ยวกับที่พยานได้เคยให้การไว้กับกรรมการ ฯ ว่า ได้อ่านแถลงการณ์ของรัฐบาลก่อนแล้ว พยานได้ให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในตอนนี้ว่า ในวันนั้น คือวันที่ ๙ เดือนมิถุนายน เมื่อพยานได้ถวายพระโอสถแก่พระราชชนนีแล้ว ก็เห็นมีคณะรัฐบาลและฝ่ายเจ้านายชุมนุมกันอยู่ ฝ่ายรัฐบาลมีเท่าที่จำได้ คือ ท่านปรีดี พนมยงค์ หลวงเชวงศักดิ์สงคราม และนายทวี บุญยเกตุ ฝ่ายตำรวจมีอธิบดีกรมตำรวจ หลวงสัมฤทธิ์สุขุมวาท และนายพันตำรวจโทขุนประสงค์สิทธิการ ฝ่ายเจ้านายมี กรมขุนชัยนาท พระองค์เจ้าอลงกฎ พระองค์เจ้าธานี ฯ พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ พระองค์ภาณุ ฯ แต่จะมีพระองค์เจ้าวรรณด้วยหรือเปล่าพยานจำไม่ได้ นอกจากนี้ก็มีอีกหลายคน พยานจำไม่ได้ว่าใครบ้าง เวลานั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. หรือ ๑๑.๐๐ น. พยานกำลังนั่งดูตำรวจสอบถามปากคำมหาดเล็กอยู่ สักครู่หนึ่งก็มีคนมาบอกพยานว่า ท่านนายก ฯ ให้ตามไปหา พยานก็เข้าไป ท่านนายกบอกกับพยานว่าจะออกแถลงการณ์อย่างไรดี แต่ในขณะนั้นจะเป็นใครก็ไม่ทราบ ได้พูดเป็นใจความ

ว่า นอกจากบาดแผลที่พระนลาฏแล้ว จะเอาโรคพระนาภีใส่ไปด้วยได้ไหม กรมขุนชัยนาทและท่านนายก ฯ ได้พูดในขณะนั้นว่า จะต้องออกแถลงการณ์ตามความจริงว่า พระองค์ท่านถูกปืน เสร็จแล้วจึงตกลงส่งให้เจ้าหน้าที่เขาร่างแถลงการณ์มา เมื่อพยานได้แลเห็นแถลงการณ์นั้นเห็นมีรอยแก้บ้าง ๒ - ๓ คำ พยานก็บอกว่าดีแล้ว คนที่เอาร่างแถลงการณ์มาให้พยานอ่านดูนั้นจะเป็นใครพยานจำไม่ได้ การที่เขามาให้อ่านนั้น คงจะเพื่อเอามาให้พยานดู และรู้เห็นด้วย

ในการตรวจพระบรมศพครั้งแรก พยานตอบว่า พยานไม่ได้ตรวจตามหลักวิชาแพทย์ แต่ตรวจเพื่อให้รู้ว่า สวรรคตด้วยอะไรเท่านั้น และถ้าหากว่าความจริงพยานไม่ได้ตรวจพระบรมศพแล้ว จะไม่ยอมให้ออกคำแถลงการณ์เช่นนั้น หลังจากสวรรคตแล้ว พยานได้เคยพูดและปรารภกับพระราชชนนี เกี่ยวกับการสวรรคตของพระองค์ท่านเหมือนกัน แต่ได้พูดหลังจากวันเกิดเหตุประมาณ ๕ - ๖ วัน พยานได้ปรารภว่า มีคนด่าพยานมาก หาว่าพยานตรวจผิดว่ากระสุนเข้าข้างหลังก็บอกว่าเข้าข้างหน้า และพระราชชนนีก็รับสั่งว่า ท่านได้ใช้ให้พยานตรวจในฐานะที่เป็นหมอถ้าช่วยได้ก็จะได้ช่วยกัน และเมื่อพระองค์ท่านถูกปืนนั่น พระราชชนนีก็ได้รับสั่งให้พระพี่เลี้ยงเนื่องพยาบาลบาดแผล ประกอบกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็รับสั่งว่า ชีพจรยังเต้นอยู่

พยานไม่ได้ถูกบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมจากอิทธิพลใด ๆ ให้ให้การให้ผิดจากความจริง และความรู้สึกของพยานเลย

จบคำให้การของพยานปากที่ ๑๑ เวลา ๑๖.๑๕ น.

✦ ✦ ✦

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๒, วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙
ฉบับพิเศษ ๑๓, วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙
ฉบับพิเศษ ๑๔, วันศุกร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๙ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ เวลา ๑๐.๑๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้ คือ**นายแพทย์ชูช่วง เสวตรุนทร**

นายแพทย์ชูช่วง เสวตรุนทร ได้ให้การต่อข้อซักถามของ**นายพันตำรวจโทประเสริฐ** ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นายชูช่วง นามสกุล เสวตรุนทร อายุ ๒๖ ปี รับราชการเป็นแพทย์ประจำบ้าน อยู่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ประมาณ ๒ เดือน เมื่อก่อนไม่เคยทำงานที่ไหน แพทย์ประจำบ้านนี้ทำหน้าที่รักษาคนไข้ทั่วไปของโรงพยาบาล พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เมื่อเดือนมีนาคมปีนี้ ในระหว่างที่เป็นแพทย์ประจำบ้าน ๒ เดือนนี้ ไม่เคยรักษาหรือชันสูตรศพที่ถูกกระสุนปืนเลย พยานไม่เคยให้การเป็นพยานที่ศาลในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรศพหรือศพถูกกระสุนปืนเลย

ในวันที่ ๙ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้วพยานได้ไปฉีดยา

รักษาพระบรมศพ เวลาประมาณสัก ๑๕.๐๐ น. พยานไป ๒ คนกับนายแพทย์ต่วน เจ้าคุณดำรง ฯ เป็นคนสั่งให้พยานไป เมื่อพยานไปฉีดยาพระบรมศพนั้น ผู้นำเข้าไปบอกว่า เป็นห้องบรรทม พระบรมศพบรรทมอยู่กลางเตียง จะเป็นเตียงของท่านหรือเก้าอี้นอนจำไม่ได้ แต่รู้สึกว่าจะใหญ่ เมื่อเข้าไปเห็นมีอ่างน้ำแข็งวางอยู่รอบ ๆ

ทีแรก พยานลงมือทำการผ่าที่โคนขาเพื่อหาเส้นโลหิต เมื่อพบแล้วก็เอาท่อที่ติดปั๊มยาใส่เข้าไป ยาฉีดนั้นคือ ฟอร์มาลินกับคริโอโสต ฉีดเข้าไป กะคร่าว ๆ ประมาณ ๑,๐๐๐ ซี.ซี. ก็พุ่งออกมาทางแผลที่พระนลาฏ พุ่งออกมาไม่มาก แล้วก็มีคนบอกให้หยุดฉีดก็เลยงดฉีด เมื่อเอาท่อต่อเส้นโลหิตออกแล้วก็เย็บแผล เสร็จแล้วกลับลงมาข้างล่าง พบกับอุปนายกสภากาชาดคือหลวงเชวง ฯ หลวงเชวง ฯ ท่านสั่งว่าให้ไปเรียนเจ้าคุณดำรง ฯ ให้ส่งเจ้าหน้าที่บุรุษพยาบาล และนางพยาบาล ๒ คน เพื่อจะเชิญพระบรมศพไปจากพระที่นั่ง พยานจึงได้กลับโรงพยาบาลและไปบอกเจ้าคุณดำรง ฯ ตามคำสั่งนั้น ในวันที่พยานไปฉีดยา พยานเห็นแผลที่พระนลาฏส่วนที่อื่นไม่ได้ดู นอกจากฉีดยาแล้วพยานไม่ได้ตรวจดูอะไรอีก ที่หลังพระเศียรก็ไม่ได้ดู

เมื่อพยานเข้าไปบอกเจ้าคุณดำรง ฯ ตามคำสั่งของหลวงเชวง ฯ (หลวงเชวงศักดิ์สงคราม) ท่านไม่ได้ว่าอย่างไร แล้วพยานก็เล่ารายงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วให้ท่านฟัง เมื่อเล่าแล้วท่านก็ไม่ได้กล่าวว่าอย่างไร ในวันรุ่งขึ้นจากวันที่ไปฉีดยามาแล้วพยานได้เป็นผู้ไปแต่งพระบรมศพและเชิญพระบรมศพด้วย พยานออกจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ประมาณเที่ยงครึ่งไปพร้อมกับนายแพทย์ต่วน นายแพทย์หม่อมหลวงเกษตร นายแพทย์เกษม และนายแพทย์นิยม และนางพยาบาลอีก ๒ คน คือคุณสงวนวรรณ เฟื่องเพ็ชร และคุณประยงค์ นามสกุลจำไม่ได้ นายแพทย์และนางพยาบาลที่ไปนี้ เจ้าคุณดำรง ฯ เป็นผู้จัดสั่งให้ไป การที่เจ้าคุณดำรง ฯ ไม่ได้จัดบุรุษพยาบาลไป แต่ได้ส่งนายแพทย์ไปแทนนั้น ท่านบอกว่าพวกบุรุษพยาบาลไม่มีเครื่องแต่งตัว และรู้สึกว่าจะเป็นการไม่สมพระเกียรติ คณะแพทย์และนางพยาบาล

ได้ไปรออยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมานจนประมาณเวลา ๑๔.๐๐ น. จึงมีเจ้าหน้าที่มาพาขึ้นไป เข้าไปในห้องบรรทม แล้วก็ช่วยกันเช็ดพระบรมศพ และแต่งพระองค์ ในขณะที่แต่งพระองค์อยู่นั้น พระเขนยที่พระเศียรหนุนอยู่ได้มีพระโลหิตเปื้อน ครั้งแรกไม่ได้พูดว่าอะไรกัน และได้กลับพระเขนยเสียใหม่ แต่อีกสักประเดี๋ยวก็รู้สึกว่ามีพระโลหิตออกมาอีก ก็เลยพลิกพระเศียรดู ทีแรกไม่เห็นอะไร เห็นแต่พระเกษาเปียกอยู่หย่อมหนึ่ง ก็เอามือคลำดูจึงได้พบแผลที่ท้ายทอย แผลนั้นเป็นรูปเกือบกลม มีหนังแฉกขาด แต่มองไม่เห็นเพราะพระเกษาปิดอยู่ เท่าที่รู้สึกขณะนั้น แผลข้างหลังมีขนาดเล็กกว่าข้างหน้ามาก แต่ถ้านับเฉพาะรูแผลเท่าที่ตาเห็น ไม่นับถึงรอยผิวหนังขาดด้วยแล้ว รู้สึกว่า แผลข้างหน้าและข้างหลังขนาดเกือบจะเท่ากัน ขณะที่เห็นตอนแรกนั้น พยานไม่มีความรู้สึกอย่างไร พยานทราบว่า แผลข้างหน้านั้นเป็นแผลถูกกระสุนปืน ครั้นมาเห็นแผลเบื้องหลัง พยานก็คิดว่า เป็นแผลเกิดจากกระสุนลูกเดียวกัน และในเวลานั้น พวกพยานทั้ง ๖ คนไม่ได้พูดหรือออกความเห็นอะไรกันเลย

เมื่อพบแผลเบื้องหลังแล้ว จึงได้บอกให้เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ไปตามหลวงนิตย์ ฯ มาดู เวลานั้นเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ อยู่ในห้องบรรทมนั้นด้วย และพยานได้ทราบว่าหลวงนิตย์ ฯ อยู่ข้างล่างพระที่นั่ง ที่ทราบนั้นเพราะเมื่อตอนขึ้นมาทีแรกได้เห็นหลวงนิตย์ ฯ อยู่ข้างล่างนั้นก่อนแล้ว เมื่อหลวงนิตย์ ฯ ขึ้นมาดูแล้วจึงบอกว่าเมื่อวันก่อนนี้ไม่เห็น แล้วจึงให้เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ไปทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ซึ่งท่านก็รับสั่งให้ลองหาลูกปืนดู แต่พระองค์ท่านไม่ได้เสด็จมา ครั้นแล้วหลวงนิตย์ ฯ จึงได้เอาปากคีบสอดเข้าไปแหวก ๆ ดูทางแผลข้างหลัง และคีบเอาพระอัฐิออกมา ๒ - ๓ ชิ้น เป็นชิ้นเล็ก ๆ แต่ไม่พบลูกปืน เมื่อไม่พบแล้วเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ จึงบอกว่า ให้เอาพระอัฐิใส่ไว้ในที่เดิม หลวงนิตย์ ฯ จึงได้เอาพระอัฐิใส่ไว้ในแผลดังเดิม แล้วเอาผ้าคอตอุดไว้ ในระหว่างนั้นนายแพทย์หม่อมหลวงเกษตรได้แนะนำให้ใช้เอ็กซเรย์ แต่ก็ไม่ได้มีใครพูดถึงเรื่องนี้กันอีก เมื่อแต่งพระองค์เสร็จแล้วก็อัญเชิญ

เสด็จมาขึ้นรถกาชาดไปที่พระที่นั่งพิมานรัถยา ซึ่งอยู่ข้างพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ขณะที่พยานได้พบแผลเบื้องหลังในครั้งแรกก็คิดว่า จะเป็นแผลทางเข้าของกระสุนปืน แต่คนอื่น ๆ จะนึกคิดอย่างไรพยานไม่ทราบเพราะไม่ได้พูดอะไรกัน แต่พยานไม่ได้คิดว่าแผลข้างหลังนี้จะเกิดเพราะเหตุใด และความคิดที่ว่าเป็นแผลเข้านั้น อาจจะผิดก็ได้ เมื่อได้เชิญพระบรมศพไปที่พระที่นั่งใหม่แล้ว พยานก็กลับโรงพยาบาล เมื่อไปถึงก็ได้เรียนให้เจ้าคุณดำรง ฯ ทราบตามที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว แต่ใครจะไปบอกเจ้าคุณดำรง ฯ ด้วย พยานจำไม่ได้ พยานได้เล่าให้เจ้าคุณดำรง ฯ ทราบว่า ได้ไปแต่งพระบรมศพแล้วได้พบแผลข้างหลังขึ้น เมื่อเรียนให้ทราบแล้ว ท่านก็กำชับว่าไม่ให้เอาไปพูดที่ไหน เพราะในแถลงการณ์ของทางราชการฉบับแรกบอกแต่เพียงว่า พบแผลที่พระนลาฏเท่านั้น แต่เท่าที่ได้ไปพบแผลอีกแห่งหนึ่งทางเบื้องหลังนั้นยังไม่มีคำแถลงของทางการ ท่านจึงได้กำชับไม่ให้พูดถึงเรื่องนี้ และพยานก็ไม่ได้โต้ตอบกับท่านว่าอะไร ต่อมาพยานได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพด้วย ความเห็นของพยานเกี่ยวกับทางมาแห่งการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้ให้ไว้มี ๓ อย่างตามลำดับ คือ ถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุบัทวเหตุ ใน ๒ ประการหลังนั้น พยานมีความเห็นว่าอาจเป็นได้น้อย ผลจากการดูบาดแผลที่พระบรมศพแล้วรู้สึกว่าการที่จะปลงพระชนม์เอง และจะทำให้เกิดแผลอย่างในพระบรมศพนั้นทำได้ยาก (เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เอาปืนส่งให้พยานและขอให้พยานทำท่าที่ว่าทำยากให้ดู พยานได้เอามือขวาจับด้ามปืน ใช้หัวแม่มือสอดเข้าในไกและนิ้วอื่นอีก ๔ นิ้วจับด้ามปืน การจับปืนในท่านี้พยานกล่าวว่าทำได้ยาก) แต่ถ้าจะเอามือซ้ายจับปืนจ่อที่หน้าผากและเอามือขวาลั่นไกก็จะทำได้ยากเหมือนกัน สำหรับอุบัติเหตุอาจเป็นได้คือเอาปืนไปจ่อแล้วเกิดลั่นขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ เหตุผลที่ทำให้พยานคิดว่าถูกลอบปลงพระชนม์นั้นคือ จากการทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราชนั้น ถ้าจะยิงให้เกิดแผลเหมือนแผลที่พระเศียรของพระบรมศพ ผู้ยิงจะต้องอยู่ทางเบื้อง

หลังพระเศียร ลำกล้องปืนจะตั้งตรงเฉียงเอนไปทางผู้ยิงเล็กน้อย (เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เอาปืนให้พยานลองทำท่าดู)

ที่พยานได้ทราบว่า ถูกตั้งเป็นกรรมการแพทย์คนหนึ่งก็เพราะกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือเรียกพยานให้มาพบที่ห้องโถงชั้น ๓ กระทรวงยุติธรรม เมื่อมาพบกับคณะกรรมการสอบสวน ฯ จึงได้ทราบว่าได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ เหตุผลและใครเป็นคนเลือกพยานไม่ทราบ

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ในตอนที่พยานเห็นแผล พยานไม่ได้คิดว่าลูกกระสุนปืนจะออกทางไหน ที่พยานไปนั้นไม่ได้ไปในหน้าที่ชันสูตร เมื่อพบแผลแล้วนั้นไม่ได้ปรึกษากันเลย มีคุณหลวงนิตย์ ฯ ทำการหากระสุนในพระกะโหลกคนเดียวเพราะเป็นผู้อาวุโส มีแต่นายแพทย์เกษตรแนะนำให้ใช้เครื่องเอ็กซเรย์มาดู พยานคิดว่าหาไม่พบ เพราะไม่อยู่ในนั้น ในขณะนั้นไม่มีใครแนะนำให้หากระสุนที่ไหนเลย พยานไม่ทราบว่ากระสุนปืนอยู่ที่ไหน เพราะยังไม่รู้แน่ว่าแผลไหนเป็นแผลเข้าหรือแผลออก แต่พยานแน่ใจว่าลูกกระสุนปืนไม่ได้อยู่ในพระกะโหลก ตามธรรมดาเท่าที่ทราบจากตำราและเท่าที่เห็นมา แผลเข้าเล็กแผลออกใหญ่ เมื่อเห็นที่พระนลาฏตอนแรกเข้าใจว่าแผลข้างหลังเป็นแผลเข้า แผลข้างหน้าเป็นแผลออก ก่อนที่จะพบแผลเบื้องหลัง พยานรู้สึกว่าปืนต้องยิงมาจากข้างหลัง ความคิดนี้พยานไม่ได้เรียนเจ้าคุณดำรง ฯ บอกแต่ว่าแผลข้างหลังเล็กกว่าข้างหน้า พยานจำไม่ได้ว่ามีใครไปเรียนเจ้าคุณดำรง ฯ บ้าง แต่ไม่มีใครบอกว่า แผลไหนเป็นแผลเข้าหรือออก เขาจะคิดอย่างไร พยานไม่ทราบความรู้สึกของเขา ความรู้สึกของพยานว่า แผลเข้าอยู่ทางข้างหลัง แผลออกอยู่ข้างหน้ามีอยู่จนถึงเมื่อวันไปเปิดพระบรมศพออกพิสูจน์เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พยานเข้าใจผิดอยู่ ๑๑ วัน การตรวจแผลภายนอกอาจจะมีผิดได้เหมือนกัน ที่จะให้พยานพูดให้แน่นั้นไม่ได้ เพราะพยานเพิ่งเคยชันสูตรศพนี้ศพเดียวเท่านั้น

(**พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ท้วงว่า** ที่ตำรวจถามว่าผู้ลอบยิงจะต้องเอนปืนไปข้างไหน เกรงพยานจะไม่เข้าใจจึงให้ตอบใหม่)

พยานตอบว่า ถ้ามีคนลอบยิงทางศีรษะ จะต้องเอนปืนเข้าทางตัวผู้ยิงนิดหน่อย จึงจะได้แผลอย่างที่พระนลาฏและผู้ยิงจะต้องอยู่ชิดด้วย (**พระสารการ ฯ** ได้ให้เจ้าหน้าที่วัดจากจุดที่สมมติว่าเป็นจุดที่ยิง ๖๙ ซ.ม. ให้เข้าทางขวาจะทำให้เกิดแผลอย่างที่พระนลาฏได้ไหม พยานตอบว่าทำไม่ได้)

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานสันนิษฐานว่า ลูกปืนเข้าข้างหลังออกข้างหน้าเพราะเหตุว่า แผลที่ผิวหนังข้างหลังเล็กและข้างหน้าใหญ่ พยานคิดเช่นนี้อยู่จนถึงวันเปิดพระบรมศพ ที่พยานคิดเช่นนั้นไม่ใช่เพราะอุปาทาน พยานไม่ทราบว่าเขาหากระสุนปืนได้ พยานมาทราบเมื่อวันเปิดพระกะโหลก แต่ก่อนเวลาที่จะเปิดพระกะโหลก พอทราบแล้วพยานก็ชักไม่แน่ใจ พยานไม่ค่อยได้อ่านหนังสือพิมพ์

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ในข้อที่พยานคิดว่าถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุปัทวเหตุ ทั้ง ๓ ประการนี้ พยานอาศัยความรู้ตามหลักวิชา คือได้จากภาพเอ็กซเรย์ ซึ่งเรียกว่าทางของแผลเป็นหลักวิชาที่แสดงให้เห็นว่าแผลนั้นจะเกิดขึ้นด้วยเหตุเช่นไร

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : การฉีดฟอร์มาลินฉีดได้ ๑,๐๐๐ ซี.ซี เท่านั้น ยาฉีดทั้งสองอย่างนี้ คือฟอร์มาลินและครีโอโสตผสมกันนั้น ผสมไว้ ๖,๐๐๐ ซี.ซี. จะผสมอย่างละ ๓,๐๐๐ หรืออย่างไรไม่ทราบ ต้องถามหมอต่วน เพราะเป็นผู้ผสม การออกความเห็นพยานได้ลงชื่อไว้ในบันทึก ถ้าหากว่าจะตั้งปืนตรงหน้าผากแล้วลั่นไกปืนก็อาจจะได้เหมือนกัน แต่เห็นจะน้อยที่สุด การเข้าไปลอบยิงอาจจะเข้าข้างหน้าหรือข้าง ๆ ก็ได้ แต่ไม่เป็นของง่าย การปลงพระชนม์เองรู้สึกว่า ทำได้ยาก

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า สมมติให้พยานเป็นผู้ร้าย มีคนนอนอยู่ เวลาพยานจะเข้าไปยิง จะเข้าทางไหน ขอให้พยานทำท่าให้ดู พยานถามว่า เมื่อสมมติให้ยิงดังนี้ จะให้ยิงหัวใจหรือยิงสมอง พูดถึงความคิดของพยานแล้ว พยานคิดยิงที่สมอง ต่อจากนี้เจ้าหน้าที่ได้เอาเก้าอี้ต่อเป็นเตียง และให้พลตำรวจผู้หนึ่งมานอน และทำการวัดระยะกะขนาดพนักเตียง และให้พยานลองทำท่ายิงที่ศีรษะพลตำรวจนั้นดู พยานได้ลองทำท่ายิงดูแล้วบอกว่า ถ้าทำท่าอย่างนั้นก็ต้องฝืนมาก

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : เมื่อพยานได้ฉีดยาไป ๑,๐๐๐ ซี.ซี. ก็มีน้ำยาพุ่งออกมา คนที่บอกให้หยุดฉีดยานั้น เท่าที่จำได้เป็นเจ้าหน้าที่อยู่ในนั้น จะเป็นใครพยานไม่ทราบ ถ้าเห็นหน้าจะจำได้หรือไม่ พยานไม่แน่ใจ ขณะพบพระบรมศพเป็นครั้งแรก พยานตอบไม่ถูกว่าได้คิดอย่างไร พยานคิดสงสารท่านมากที่สุด ขณะที่พยานเข้าไปในห้องบรรทม พยานได้มองดูสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เพราะไม่เคยเห็น พยานมองดูทั่ว ๆ ไปรู้สึกว่าสวยดี ตอนไปพบแผลเบื้องหลังพระเศียร พยานไม่ได้มองดูอะไร เมื่อพยานคลำแผลหลังพระเศียร พยานรู้สึกตกใจเหมือนกัน ใครจะตกใจมากที่สุด พยานไม่ได้มองดูเขา มีผู้มาบอกให้พยานเขียนรายงานอย่างละเอียดและความรู้สึกของพยานด้วย พยานรู้สึกไม่ชอบ (ที่มีผู้มาบอกให้เขียนรายงานอย่างนี้) ที่พยานออกความเห็น ๓ อย่างนั้น พยานอาศัยตามหลักวิชาและการมีกรณีแวดล้อมอื่นประกอบด้วย

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า บอกว่าเรื่องที่ท่านกรรมการ ฯ ซักถามเมื่อกี้ ถึงว่ามีผู้ให้พยานเขียนรายงานละเอียดนั้น เรื่องนี้ทางตำรวจทราบอยู่แล้ว ตลอดจนตัวผู้ที่ให้พยานเขียนก็ทราบอยู่แล้ว ที่จำเป็นต้องถามนี้ ถ้าหากว่าปล่อยให้เรื่องคลุม ๆ คนทั่วไปก็จะเข้าใจผิด ทางตำรวจไม่ได้มุ่งร้ายต่อพวกนายแพทย์ทั่ว ๆ ไป เพราะฉะนั้นจึงเลยขอถือโอกาสนี้แถลงให้คุณหมอ

ทราบและขอถามให้ชัดอีกนิดหน่อย ผู้ที่ให้พยานเขียนรายงานนั้นเป็นนายแพทย์หรือคนธรรมดา

พยานตอบว่า เป็นนายแพทย์ และเขาไม่ได้สั่งให้เขียนเป็นหัวข้อ เขาบอกว่าให้เขียนสิ่งที่พบเห็นมาและความเห็นของพยาน เขียนให้เขาสักหน่อย พยานไม่กล้าเขียน พยานรู้สึกว่าเขาพูดเช่นนี้ไม่สมควร

ตอบคำถามพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานทำงานมีผู้บังคับบัญชา ตามธรรมดาพยานไปทำงานในหน้าที่เสร็จแล้ว พยานต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และเรื่องนี้พยานได้ทำรายงานส่งไปแล้ว ที่เขาบอกให้เขียนนี้เป็นคนละเรื่องกับที่ต้องทำรายงานส่งผู้บังคับบัญชา

จบคำให้การพยานปากที่ ๑๒ เมื่อเวลา ๑๒.๓๕ น. พยานปากต่อไปจะได้นำเข้าสืบในตอนบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๑๐) เวลา ๑๓.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในตอนเช้า

พยานที่นำเข้าสืบในตอนบ่ายวันนี้ คือ **นายแพทย์ ม.ล.เกษตร สนิทวงศ์** กรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ตอบข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ ม.ล.เกษตร สนิทวงศ์ ได้ให้การว่า พยานชื่อ ม.ล.เกษตร นามสกุล สนิทวงศ์ อายุ ๓๗ ปี เป็นนายแพทย์ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทางแผนกสูตกรรม คือรักษาคนไข้คลอดบุตร และโรคเฉพาะสตรี รับราชการเป็นนายแพทย์อยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๔๘๐ พยานไม่เคยทำงานที่อื่นมาก่อนเลย พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากมหาวิทยาลัยเดอรแรม ประเทศอังกฤษ และ

ได้รับปริญญา

ระหว่างที่เป็นนายแพทย์อยู่ที่จุฬาลงกรณ์ พยานได้เคยตรวจรักษาผู้บาดเจ็บโดยถูกกระสุนปืนด้วย แต่ไม่บ่อยนัก คือถ้าวันไหนพยานอยู่เวร ถ้าในคืนนั้น ๆ หรือวันนั้น ๆ มีผู้ประสพเหตุถูกยิงมา พยานต้องตรวจรักษาก่อน เมื่อแพทย์เจ้าของไข้มาแล้วจึงได้รับช่วงไปทำต่อไป พยานไม่ได้รักษาคนไข้เหล่านั้นต่อไป

การตรวจชันสูตรศพที่ตายด้วยกระสุนปืนนั้น พยานไม่เคยทำเลย ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศสวรรคตนั้น พยานได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการไปเชิญพระบรมศพจากพระที่นั่งบรมพิมานไปยังพระที่นั่งพิมานรัถยาด้วย เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน เมื่อไปถึงพระที่นั่งบรมพิมาน เป็นเวลาราว ๑๓.๐๐ น. ไปถึงพักอยู่ข้างล่างก่อน ไม่ได้ขึ้นไปข้างบน พระยาดำรงแพทยาคุณเป็นผู้สั่งให้พยานไปร่วมในการเชิญพระบรมศพนี้ ผู้ที่ไปด้วยกันมี พันตรีต่วน นายแพทย์นิยม ฉิมวงศ์ นายแพทย์ชูช่วง เสวตรุนทร นายแพทย์เกษม เนียวกุล คุณสงวนวรรณ เฟื่องเพ็ชร คุณประยงค์ อรัญญานนท์

ในการเชิญพระบรมศพนั้น เมื่อเข้าไปถึงพระบรมมหาราชวัง ก็แจ้งต่อเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังว่า ได้มาตามคำสั่งที่ให้มาเชิญพระบรมศพ เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ (พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร) ได้บอกให้รออยู่ก่อน พอเวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. เศษ เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ก็นำขึ้นไปชั้นบนไปยังห้องพระบรรทม ได้เห็นพระบรมศพบรรทมหงายอยู่บนพระเก้าอี้ยาว มีผ้าปูบนพระเก้าอี้ ๆ อยู่ในพระวิสูตรประตูพระวิสูตรเอาขอเกี่ยวไว้ และมีชามอ่างใหญ่ ๆ ใส่น้ำแข็งวางไว้รอบพระที่ พยานก็ได้เริ่มปฏิบัติงานโดยเช็ดพระองค์ท่าน การเช็ดนั้นนางพยาบาลทั้ง ๒ เป็นผู้ทำ พวกแพทย์ได้แต่ช่วยยกอ่างน้ำแข็งออกเพื่อมิให้เกะกะ และช่วยพลิกพระองค์ให้เขาเช็ด การเช็ดนั้นใช้ผ้าชุบน้ำเช็ด ไม่ใช่เป็นการเช็ดโลหิต แต่เป็นการเช็ดทำความสะอาดพระวรกาย ได้พลิกตะแคงองค์เช็ดทุกส่วน ขณะที่กำลังพลิกตะแคง ก็ปรากฏ

ว่ามีโลหิตหยดจากท้ายทอยลงมาที่พระเขนย เมื่อเห็นเช่นนั้น พยานก็เรียกเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ว่า "เอ๊ะ นี่มีโลหิตหยดออกมา" เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ก็ว่า "นั่นซีครับ คุณช่วยดูกันเสียให้ดี ๆ" ครั้นแล้วพยานก็ตรวจดูที่หลังพระเศียร แต่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นอะไร เมื่อเอานิ้วคลำที่ท้ายทอย ก็ปรากฏว่า มีรูค่อนข้างกลมรูหนึ่ง ที่มองไม่เห็นเพราะพระเกษาคลุมอยู่ พยานไม่ได้ใช้มือแหวกพระเกษา หรือเลิกพระเกษาเพียงแต่คลำด้วยนิ้วมือเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว พยานจึงเรียนเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ว่าให้ไปเชิญอธิบดีกรมการแพทย์มา เพราะควรจะเรียนให้ท่านรู้ไว้ อธิบดีกรมการแพทย์คือหลวงนิตย์ ฯ ขณะนั้น คุณหลวงนิตย์ ฯ ไม่ได้อยู่ในห้องนั้น แต่ตอนเข้ามาทีแรก พยานได้เห็นอยู่ที่พระที่นั่งแล้ว และเข้าใจว่ายังอยู่ที่พระที่นั่ง จึงให้ไปเชิญมา เมื่อคุณหลวงนิตย์ ฯ ขึ้นมา พยานก็เรียนว่า มีแผลอีกแผลหนึ่ง แล้วพยานชี้ให้ท่านดู ขณะที่พยานพบแผลนั้น พวกแพทย์ที่อยู่ด้วยก็ได้เข้ามาดู พยานอยู่ใกล้กับพระเศียร และคอยยกพยุงพระเศียรไว้ในขณะที่ชี้ให้พวกแพทย์ดู และบางคนก็เอามือคลำดูบ้าง

เมื่อคุณหลวงนิตย์ ฯ มา พยานก็บอกว่า มีแผลอีกแผลหนึ่งที่ท้ายทอย คุณหลวงนิตย์ ฯ ก็บอกว่า "เอ๊ะ เมื่อวานไม่เห็นมี" พร้อมกับหันหน้าไปทางข้างหลังพูดกับมหาดเล็กคนหนึ่งว่า "วานนี้ไม่เห็นมี" มหาดเล็กก็รับว่าไม่เห็นมี แล้วท่านก็ตรวจดูแผลแล้วพูดว่าอาจจะเป็นเพราะลูกปืนคว้าน แล้วจึงเกิดเพรสเซ่อร์ขึ้น ครั้นแล้วท่านจึงเอาปากคีบคว้านดู ได้อัฐิออกมา ๒ - ๓ ชิ้น แล้วท่านกล่าวว่าในหลวงองค์ปัจจุบันได้รับสั่งให้พยายามหาลูกปืนดู ต่อจากนั้นท่านก็ร้องว่า "เอ๊ะ ค้นอย่างนี้เห็นจะไม่พบถ้าจะให้พบเห็นจะต้องเลื่อยกะโหลก" พยานก็ยังได้รับว่าเห็นจะไม่พบ แล้วก็เลยถามต่อไปว่าจะเอาเครื่องเอ็กซเรย์เคลื่อนที่จากโรงพยาบาลมาลองดูดีหรือไม่ แต่ท่านไม่ตอบว่ากระไร ขณะนั้นเป็นเวลาราว ๑๔.๓๐ น. เห็นจะได้ เมื่อพบแผลหลัง ต่อจากนั้นก็ไม่ได้พูดอะไรกันอีก ตอนหลังหลวงนิตย์ ฯ ได้เอาผ้าคอตอุดปากแผลไว้ เมื่อ

อุดแล้วก็แต่งพระองค์กันไปจนเสร็จ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วก็อัญเชิญเสด็จมาขึ้นรถกาชาด ไปสู่พระที่นั่งพิมานรัถยาใกล้กับพระที่นั่งดุสิตมหาประสาท ส่วนเศษพระอัฐิที่หยิบออกมานั้น หลวงนิตย์ ฯ ได้บรรจุไว้ในพระเศียรตามเดิม

นายพันตำรวจโทประเสริฐถามว่า ที่หลวงนิตย์ ฯ บอกว่าในหลวงรับสั่งให้หาลูกปืนนั้นท่านเสด็จมาหรือเปล่า และหลวงนิตย์ ฯ ได้ออกไปทูลท่านก่อนหรือเปล่า

พยานตอบว่า ในหลวงองค์ปัจจุบันไม่ได้เสด็จมา และพยานจำไม่ได้ว่าหลวงนิตย์ ฯ จะออกไปจากห้องหรือไม่ แต่เข้าใจว่าเมื่อเข้ามาแล้วไม่ได้ออกไปอีก

เมื่อพยานเข้าไปในห้องบรรทมตอนแรก พยานเห็นมีแผลที่พระนลาฏเหนือพระขนงซ้าย เห็นเป็นรอยเส้นขีดแดงสองเส้นตัดกัน เป็นรอยเครื่องหมายคูณ ตรงกลางมีจุดแดงเป็นวงกลม ตามลักษณะที่มองเห็น ก็พอรู้ว่าเป็นแผลลูกกระสุนปืน ในขณะนั้น เมื่อเห็นแผลฉีกขาดก็รู้สึกว่าอาจจะเป็นแผลเข้าได้ ทั้งนี้โดยอาศัยการมองเห็นเท่านั้นยังมิได้พิสูจน์อะไรทั้งหมด เท่าที่พยานได้คลำดูแผลหลัง ก็พอรู้สึกได้ว่า แผลหลังเล็กกว่าแผลหน้า ทั้งนี้โดยเอารอยผิวหนังขาดทั้ง ๒ แผลเปรียบเทียบกัน ถ้าถือเอาเฉพาะรูกลางแผลก็เห็นจะประมาณเท่า ๆ กัน ทั้งรูที่แผลข้างหน้า และรูที่แผลข้างหลัง เมื่อพบแผลหลังพยานคิดว่า เป็นแผลโดยลูกปืนลูกเดียวกัน และความคิดที่ว่า ลูกปืนเข้าทางแผลหน้า ก็ยังคงเดิมอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อได้เชิญพระบรมศพไปยังพระที่นั่งพิมานรัถยาแล้ว เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ น. ก็กลับมาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

เมื่อพยานกลับมาถึงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แล้วก็ได้บอกกับนายแพทย์นิยมและนายแพทย์ชูช่วงว่า "นี่เราอย่าเอาอะไรไปพูดกันนะ เท่าที่พบเห็นต้องรายงานให้ผู้ใหญ่ทราบเสียก่อน" ต่อจากนั้นพยานก็ได้ไปเรียนเจ้าคุณดำรง ฯ ที่บ้านพักหลังโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ไปเรียนให้ทราบในเวลาใกล้ ๆ กันกับเวลาที่กลับมาถึง ที่

พยานกำชับนายแพทย์ทั้งสองก็เพราะเวลานั้นยังไม่มีคำแถลงทางราชการแถลงอะไรออกมา มีแต่ว่า มีแผลที่พระนลาฏแห่งเดียวเท่านั้น พยานเกรงว่า นายแพทย์ทั้งสองจะพูดอะไรไปก่อนที่ทางราชการจะแถลงออกมา

ในบรรดาแพทย์ที่ไปเชิญพระบรมศพวันนั้น นายแพทย์ต่วนเป็นหัวหน้าไป ขณะเมื่อกลับมาถึงโรงพยาบาลแล้ว พยานได้พูดกับนายแพทย์ต่วนว่า "คุณไม่ไปเรียนผู้อำนวยการ (ซึ่งหมายถึงเจ้าคุณดำรง ฯ) เดี๋ยวนี้หรือ" เขาก็ว่า เอาไว้พรุ่งนี้ก็ได้

ในตอนแรกเจ้าคุณดำรง ฯ สั่งให้นายแพทย์ต่วนเป็นหัวหน้าควบคุมไปในการไปเชิญพระบรมศพ พยานไปถึงโรงพยาบาลเกือบเที่ยงแล้ว เจ้าคุณดำรง ฯ จึงได้สั่งให้พยานสมทบไปด้วย

การที่พยานไปเรียนเจ้าคุณดำรง ฯ ก็เพราะเห็นว่า ควรจะรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบไว้ หลังจากที่พยานขึ้นไปรายงานเจ้าคุณดำรง ฯ สักครู่ นายแพทย์ชูช่วงกับนายแพทย์เกษมจึงได้ขึ้นมาอีก พอเขาขึ้นมา พยานก็ลาผู้อำนวยการกลับบ้านพอดี

ที่พยานรายงานแก่เจ้าคุณดำรง ฯ นั้น พยานรายงานถึงเรื่องเท่าที่ปฏิบัติมาดังที่ได้ให้การไว้แล้ว รวมทั้งได้บอกว่าได้พบแผลข้างหลังอีกหนึ่งแผล เจ้าคุณดำรง ฯ ได้ถามว่าแผลข้างหน้าโตเท่าไร ข้างหลังโตเท่าไร พยานก็ได้เรียนให้ทราบตามทางวิชาการว่า แผลผิวหนังข้างหลังเล็กข้างหน้าใหญ่

พยานอ้างว่า แผลลูกกระสุนปืนที่ผ่านไปนั้น ถ้าผ่านกระดูกด้วย ทางเข้าจะเล็ก ทางออกจะใหญ่ ในกรณีที่ผ่านผิวหนังไม่ผ่านกระดูก ต้องดูระยะปืนก่อนว่ายิงใกล้หรือไกล ถ้ายิงในระยะไกล ทางเข้าจะเล็กทางออกจะใหญ่ ถ้ายิงในระยะใกล้ทางเข้าก็ใหญ่ ทางออกเล็ก

พยานได้เรียนเจ้าคุณดำรง ฯ ว่า แผลผิวหนังทางแผลหลังเล็กกว่าแผลหน้า แต่พยานไม่ได้พูดว่าเข้าทางไหนออกทางไหน ได้พูดแต่ว่า ที่จะรู้ว่าเข้าทางไหน ออก

ทางไหน จะต้องเปิดกะโหลกดูจึงจะแน่นอน

เมื่อพยานรายงานเจ้าคุณดำรง ฯ ว่ามีแผลหลังอีกแผลหนึ่ง สังเกตเห็นท่านประหลาดใจ พอนายแพทย์ชูช่วงและนายแพทย์เกษมขึ้นมา พยานก็ลากลับ ไม่ทราบว่าเขาขึ้นมาทำไม

หลังจากวันนั้นมา ก็ได้มีผู้พูดวิจารณ์ถึงการสวรรคตกันบ้าง รุ่งขึ้นในวันที่ ๑๑ พยานไปโรงพยาบาลในตอนสาย ๆ หน่อย เมื่อเข้าไปในห้องพักแพทย์ก็ได้ยินเขาคุยกันว่ามีแผลหลัง พอพยานเข้าไปถึงเขาก็ถามว่า บาดแผลหลังเป็นอย่างไร พยานจำไม่ได้ว่าใครเป็นคนถาม แต่จำได้ว่า ในห้องนั้นดูเหมือนจะมีหมอชุบ โชติกเสถียร คุณหมอตะวัน บุนนาค หลวงพรหมทัตเวที รวมอยู่ด้วย แต่พยานไม่ขอยืนยันว่าผู้ที่กล่าวนามมาแล้วจะอยู่ในห้องพักแพทย์ เข้าใจว่าจะอยู่เท่านั้น และในห้องนั้นมีคนหลายคนด้วยกันประมาณ ๕ - ๖ คน ขณะนั้นเป็นเวลา ๙.๓๐ น. เศษแล้ว

พยานไม่ทราบว่า พวกเหล่านั้นเขาทราบว่า มีแผลข้างหลังจากทางใด พอพยานเข้าไปถึงก็มีคนพูดว่า "เออ มาแล้ว ลองถามดูซี เป็นไง ๆ" พยานก็เล่าให้ฟังว่าไปทำอะไรมา และลักษณะแผลเป็นอย่างไร อยู่ตรงไหน ขนาดไหน เมื่อพยานเล่าให้ฟังแล้วมีคนพูดกันบ้างเหมือนกันว่า ทางไหนจะเป็นแผลเข้า ทางไหนจะเป็นแผลออก เพราะรูมี ๒ รู ก็พูดกันไปว่า ทางเข้าต้องเล็ก ทางออกต้องใหญ่ นอกจากนั้นก็พูดกันถึงเรื่องลูกปืนและบาดแผล พยานก็ได้ท้วงว่า อย่าพูดอะไรให้มันมากไป เพราะเราต้องรู้ระยะปืนเสียก่อนจึงจะพูดได้แน่ชัด

หลังจากวันพบแผลหลังแล้ว ก็มีผู้วิจารณ์กันเรื่อย ๆ ตามแถลงการณ์บ้าง ตามหนังสือพิมพ์บ้าง

ขณะที่พยานเห็นแผลครั้งแรกทีเดียว พยานนึกว่า ไม่น่าจะเป็นอุบัติเหตุ และมีอยู่ ๒ ประการที่นึกอยู่ขณะนั้นว่า ไม่มีใครปลงพระชนม์ท่าน ท่านก็ปลงพระชนม์ของท่านเอง จนในขณะที่มาพูดคุยกันตามประสาหมอ ๆ ด้วยกันในห้องพัก

แพทย์ ความรู้สึกนี้ก็ยังคงเป็นอย่างเดิม

ต่อมาพยานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ เป็นวันเปิดชันสูตรพระบรมศพ เมื่อเปิดพระเศียรออกแล้วก็แน่นอนว่าลูกปืนเข้าทางไหน ออกทางไหน คือทราบแน่ชัดว่า เข้าทางหน้าทะลุออกด้านหลัง แต่สำหรับทางมาของการสวรรคตความรู้สึกขณะนั้นก็ยังชั่งใจตัวเองไม่ได้ว่าทั้งสองประการที่นึกไว้แต่เดิมนั้น อย่างไหนจะมีน้ำหนักมากกว่ากัน

ผลสุดท้าย เมื่อชันสูตรพระบรมศพแล้ว เมื่อได้นึกคิดถึงตำแหน่งแผลและกรณีแวดล้อมประกอบแล้ว พยานก็ลงความเห็นว่าเป็นการลอบปลงพระชนม์มากที่สุด ทรงปลงพระชนม์เองรองลงมา และอุบัติเหตุนั้นตัดออกไม่ติดใจเลย ที่พยานตัดอุบัติเหตุออกก็มีเหตุผลว่า เพราะตำแหน่งแผลอยู่เบื้องหน้าพระนลาฏเหนือพระขนงซ้าย การกระทำแผลให้เกิดเช่นนั้นได้ ปืนจะต้องอยู่ในระยะกระชั้นชิดหรือเกือบจดอยู่ และการที่จะเอาปืนมาจดหน้าผากเล่นนั้น จะเพื่อประสงค์อะไร พยานคิดว่า ถ้าเป็นอุบัติเหตุปืนลั่นโดยไม่ตั้งใจ เพราะท่านจะส่องดูปืนแล้วจะส่องทำไมกัน เพราะแสงสว่างอยู่ทางพระเศียร ทางปลายพระบาทที่ห้องทรงสำราญมืดกว่า แล้วจะส่องดูทางมืด ๆ อย่างนั้นจะเห็นอะไร และถ้าปากกระบอกปืนเข้ามาใกล้เช่นนั้นแล้ว ระยะสายตาของคนเรามองไม่เห็น แต่ที่ปรากฏแผลที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากปากกระบอกปืนติด หรือเกือบติดผิวหนัง การที่ผิวหนังแตกออกเป็นแฉกนั้น เพราะแกสมันออกมาดันหนัง แกสมันออกมาก่อนที่ลูกปืนจะออก จึงดันหนังแตกออกไป และอีกประการหนึ่ง พระองค์ท่านเองทรงคุ้นเคยกับปืน จะไม่รู้เทียวหรือว่าปืนขึ้นนกไว้ และเวลาที่ทรงพระแสงปืนเล่นก็ต้องทรงฉลองพระเนตร เท่าที่ทราบฉลองพระเนตรก็ไม่ได้ทรง นอกจากนั้นท่าทางของพระกรตามที่ทราบจากอธิบดีกรมการแพทย์ คือ คุณหลวงนิตย์ ฯ ว่าพระกรของท่านตกอยู่ข้าง ๆ องค์ท่านและเหยียดอยู่ ถ้าเป็นอุบัติเหตุ มืออาจเปะปะไปทางอื่น และในขณะส่องดูปืนก็ต้องลืมพระเนตรดู ขณะ

ปืนลั่น พยานเกือบเชื่อแน่ว่าพระเนตรต้องเปิด เพราะการที่ปืนเข้าไปปังเดียวตาต้องค้างอยู่ (ตอนนี้พยานทำท่าทางประกอบด้วย คนฟังถึงกับหัวเราะ)

พยานยืนยันว่า อุปัทวเหตุเป็นไปไม่ได้แน่ เพราะตามความเห็นของพยานไม่มีใครจะเล่นปืนติดหน้าผากจนเกิดอุปัทวเหตุขึ้น

ที่พยานทราบว่า พระองค์คุ้นเคยกับปืนนั้นทราบจากแถลงการณ์ของทางราชการเองว่าทรงเล่นปืน คนที่เล่นปืนนั้นธรรมดาก็ต้องชอบปืนจึงต้องคุ้นเคยกับปืนตามธรรมดา แต่การคุ้นเคยกับปืนนั้นอาจจะตายด้วยปืนก็ได้เหมือนกัน

เกี่ยวกับพระกรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานยืนยันว่าตามความเห็นของพยาน พระกรไม่เหยียดเช่นนั้นถ้าเกิดอุปัทวเหตุ แต่จะอยู่ในลักษณะอย่างใดนั้น ก็แล้วแต่จะเป็นไป

เรื่องตาหลับตาลืมนั้น มีบ่งไว้ในตำราเหมือนกัน แต่พยานไม่ยืนยันว่าตายอย่างนั้นตาต้องหลับหรือลืม เพราะวิชาแพทย์ไม่แน่นอนเหมือน ๒ บวก ๒ เป็น ๔ มันอาจมีอะไรผิดแผกเกิดขึ้นได้เสมอ แต่ความเห็นของพยานนั้น พระเนตรน่าจะเปิด ถ้าเป็นอุปัทวเหตุ

ในกรณีจะปลงพระชนม์เองนั้น พยานก็ไม่เห็นด้วยเพราะ

๑. ตำแหน่งบาดแผลเช่นนั้นไม่ค่อยมีคนทำกันนัก

๒. ตำแหน่งแผลอย่างนี้ ทำยากกว่าที่อื่น

๓. บางทีคนเราก่อนฆ่าตัวตายประสาทตื่นเต้น เมื่อปืนลั่น มืออาจกำปืนติดอยู่ก็ได้

๔. ลักษณะที่ท่านบรรทมตามรายงานว่า บรรทมท่าธรรมดา มืออยู่ข้างพระองค์

๕. ตั้งแต่เสด็จกลับมาคราวนี้ พระราชกรณียกิจของพระองค์นั้น ประชาชนรักใคร่มาก เสด็จไปเยี่ยมประชาชนเสมอ สนพระทัยในการศึกษา รู้สึกว่าท่านเอา

พระทัยใส่มาก ตลอดจนก่อนสวรรคต ท่านยังได้เสด็จไปสำเพ็ง ของต่าง ๆ ที่ได้มาก็ยังเห็นอยู่ เช่น กระเป๋าเสื่อ ซึ่งไม่มีราคาค่างวดอย่างไร ก็ยังวางอยู่บนโต๊ะในห้องบรรทม นี่ก็แสดงว่าพระองค์ท่านยังรักของท่าน การเงินการทองท่านก็ไม่เดือดร้อน พระสติก็ปรกติ ฉะนั้นท่านจะปลงพระชนม์ทำไม

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้คัดค้านเหตุผลของพยานข้อ ๒ ที่ว่า การจะยิงตัวเองอย่างนั้นทำได้ยากนั้น ถ้าทำอย่างนี้ (เจ้าหน้าที่ตำรวจทำท่าจับปืนให้พยานดู คือใช้มือซ้ายกำด้ามปืน และเอามือขวาเหนี่ยวไกปืน) อย่างนี้จะเรียกว่ายากไหม

พยานตอบว่า ถ้าอย่างนั้นก็ง่าย แต่ไม่มีใครเขาทำกัน

เมื่อตัดอุปัทวเหตุและปลงพระชนม์เองออกเสียแล้ว ก็เหลือถูกลอบปลงพระชนม์ ถ้าหากมีผู้ลอบปลงพระชนม์แล้ว ผู้ร้ายจะต้องอยู่ทางด้านพระเศียร สำหรับความคิดที่ว่าถูกลอบปลงพระชนม์นี้ ไม่ได้เกิดจากอุปาทานอย่างใด

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : บาดแผลอันเกิดจากกระสุนปืนนั้น ปรกติต้องพิจารณาว่า กระสุนปืนได้กระทบของแข็งหรือเปล่า ถ้ากระสุนปืนผ่านของแข็งคือกระดูกด้วย แผลผิวหนังจะใหญ่หรือเล็กแล้วแต่ระยะปืน ถ้ากระสุนปืนไม่ผ่านกระดูก แผลเข้าจะต้องเล็ก แผลออกจะต้องใหญ่ ขณะที่เห็นแผลแต่ภายนอกว่า ข้างหลังเล็กข้างหน้าใหญ่ ลักษณะของแผลเช่นนี้นายแพทย์และนางพยาบาลได้เกิดความคิดกันว่า แผลหลังเป็นแผลเข้า ความเข้าใจเช่นนี้เป็นความเข้าใจผิด ขณะที่เห็นแผลแต่ภายนอกและได้เข้าใจผิดอยู่จนได้ตรวจพระบรมศพแล้ว การเกิดความเข้าใจผิดขึ้นเช่นนี้ จึงทำให้เกิดการวิจารณ์กันไปว่า การยิงนั้นจะต้องลอบยิงมาจากเบื้องหลัง

การที่พยานได้ตอบเจ้าหน้าที่ตำรวจไปว่า ถ้าเป็นอุปัทวเหตุมือจะต้องเปะปะไปนั้น ทั้งนี้พยานถือเอาการที่หลวงนิตย์ ฯ มาบอกว่า มือเหยียดเป็นหลัก พยานจึงได้สันนิษฐานว่าจะเป็นอุปัทวเหตุไม่ได้ ถ้ามีผู้อื่นยิงที่จะทำให้เกิดแผลเช่นนั้นได้ ผู้ยิงจะ

ต้องเข้ามาอยู่ชิดผู้ถูกยิง ถ้าจุดที่ยิงห่าง ๖๙ ซ.ม. จะทำให้เกิดแผลเช่นนั้นไม่ได้ แต่ถ้าจุดยิงห่าง ๔๖ ซ.ม. ทางศีรษะผู้ถูกยิงก็ทำให้เกิดแผลเช่นนั้นได้

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : ตอนหลวงนิตย์ ฯ เข้ามา และบอกว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันให้หาลูกปืนนั้น พยานรู้สึกแปลกใจเหมือนกัน เพราะพยานเข้าใจว่า ลูกปืนคงทะลุ เพราะมีรู ๒ รู อันเกิดจากลูกปืนลูกเดียว ทั้งข้างหน้าข้างหลัง ลูกปืนจะต้องทะลุออกไปไม่ออกข้างหลังก็ต้องออกข้างหน้า แต่แม้พยานจะประหลาดใจ พยานก็ไม่ได้ทักท้วง เมื่อหลวงนิตย์ ฯ เอาปากคีบควานหาลูกปืน เพราะท่านเป็นผู้ใหญ่กว่า

ศพที่ทดลองยิงนั้น ศพที่หนึ่งถึงที่ห้า แผลคล้ายกับพระบรมศพมาก แต่รอยร้าวที่กระโหลกไม่เหมือนกัน เห็นจะเป็นเพราะกำลังลูกปืนไม่เท่ากัน

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เรื่องฉลองพระเนตรนั้นมารู้ภายหลังเมื่อลองยิงศพแล้ว โดยได้ยินพระองค์ภาณุ ฯ รับสั่งว่า แว่นอยู่ที่ไหนไม่รู้

วิธีเสนอความเห็นนั้น พิจารณาสิ่งที่เป็นไปได้น้อยเป็นเรื่องแรก และสูงขึ้นเป็นลำดับ สำหรับพยานเห็นว่า อาจจะเป็นกรณีลอบปลงพระชนม์เป็นน้ำหนักมากที่สุด แต่เรื่องที่ใครจะเข้าไปปลงพระชนม์ และจะปลงได้ ไม่ได้อย่างไรนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : ความเห็น ๓ ประการของพยาน พยานใช้หลักวิชา กรณีเหตุแวดล้อม และความรู้สึกนึกคิดของสามัญชนประกอบกัน

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : ขณะเมื่อพบแผลข้างหลังแล้ว จึงเรียนให้เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ทราบ เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ก็เห็นด้วย เพราะอยู่ข้างหลังพยาน เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ จึงพูดว่า ช่วยดูกันเสียให้ดี ๆ

เกี่ยวกับการนับคะแนนความเห็นของแพทย์นั้น นายวิลาศ โอสถานนท์ และพระองค์เจ้าธานีนิวัติสงสัยว่านับอย่างไร เพราะรู้สึกว่าแพทย์นับอย่างหนึ่ง ตำรวจ

นับอย่างหนึ่ง คือแพทย์นับว่า ถูกลอบปลงพระชนม์ ๑๖ คะแนน ปลงพระชนม์เอง ๔ คะแนน และอุปัทวเหตุ ๒ คะแนน แต่ตำรวจนับเป็น ๑๖, ๑๕ และ ๑๓ ตามลำดับ ดังนี้จึงไม่เหมือนกัน อยากให้พยานชี้แจงว่ากรรมการแพทย์ใช้วิธีนับอย่างไร

พยานตอบว่า การนับนั้น ถือเอาว่าใครมีความเห็นว่าเป็นด้วยเหตุใดมีน้ำหนักมากที่สุด ก็ให้นับอย่างนั้นเป็น ๑ อย่างอื่นไม่นับ ในกรณีแรกคือลอบปลงพระชนม์ มีนายแพทย์ที่มีความเห็นว่าอาจจะเป็นได้มากที่สุดอยู่ ๑๖ คน รองลงมาในกรณีที่ ๒ คือปลงพระชนม์เอง มีนายแพทย์ที่มีความเห็นว่าอาจเป็นในกรณีนี้มากกว่าอื่น ๔ คน และในกรณีที่ ๓ คืออุปัทวเหตุนั้น มีนายแพทย์ที่มีความเห็นว่าอาจเป็นอุปัทวเหตุมากที่สุด ๒ คน

จบคำให้การของ**นายแพทย์ ม.ล.เกษตร สนิทวงศ์** พยานปากที่ ๑๓ เมื่อเวลา ๑๕.๕๐ น.

หมายเหตุ : *การนับของตำรวจนั้นคือ เรียงความเห็นของแพทย์มากน้อยเป็นลำดับขั้นไป แล้วให้คะแนนอย่างละหนึ่ง เช่น แพทย์คนที่ ๑ ให้ความเห็นว่า ถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงเอง และอุบัติเหตุ ก็นับเป็นคะแนนลอบปลงพระชนม์ ๑ ปลงเอง ๑ และอุบัติเหตุ ๑ และแพทย์คนที่ ๒ ให้ความเห็นแต่เพียงลอบปลงพระชนม์ กับปลงเองก็นับเป็นลอบปลงพระชนม์ ๑ ปลงเอง ๑ อุบัติเหตุไม่มี ดังนี้ การนับคะแนนของแพทย์และตำรวจจึงไม่แตกต่างกันดังกล่าวแล้ว*

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๔, วันศุกร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๑๕, วันเสาร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๑๐ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๑๑) เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้ คือ **นายแพทย์ชุบ โชติกเสถียร** นายแพทย์ในคณะกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ

นายแพทย์ชุบ โชติกเสถียร ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ ชุบ นามสกุล โชติกเสถียร อายุ ๔๓ ปี ไม่ได้รับราชการ แต่เป็นลูกจ้างทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในหน้าที่หัวหน้าแพทย์แผนกศัลยกรรม พยานทำงานที่จุฬาลงกรณ์ ๑๕ ปีกว่า นอกจากนี้พยานไม่เคยทำงานที่ไหนอีก พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากประเทศอังกฤษ ได้รับดิโปลมา ซึ่งจะถือว่าเป็นประกาศนียบัตรหรือปริญญาก็ได้ พยานทำงานตรวจรักษาเกี่ยวกับแผนกผ่าตัดทุกอย่าง พยานเคยตรวจรักษาคนไข้ที่บาดเจ็บเนื่องจากถูกกระสุนปืนมานับไม่ถ้วน พยานไม่เคยชันสูตรศพที่ถูกกระสุนปืนตายเลย แต่เมื่อทำคนเป็นได้ก็ทำคนตายได้เหมือนกัน พยานไม่เคยไปให้การที่ศาลในฐานะผู้ชำนาญเกี่ยวกับการตรวจ

รักษาผู้บาดเจ็บถูกกระสุนปืน ในคราวสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต พยานทราบข่าวตอนเย็นวันอาทิตย์ พยานไปดูมวยกลับมาบ้าน ภรรยาบอกว่า ในหลวงสวรรคตจึงรู้ในวันนั้น พยานไม่ได้ถามภรรยาว่า ทราบเรื่องมาจากไหน

ตอนเมื่อพยานทราบในตอนนั้นไม่มีใครพูดว่าอะไร สงสารท่านเท่านั้น ภรรยาไม่ได้บอกว่าทราบข่าวมาจากไหน เหตุผลต้นสายปลายเหตุก็ไม่ได้บอก ที่พยานไม่ถามไม่ใช่เพราะไม่สนใจ แต่เพราะต้องเดินกลับจากดูมวยเหนื่อย เลยไม่ได้ถาม (คนฟังหัวเราะ) หลังจากทราบจากภรรยาแล้ว รุ่งขึ้นไปที่โรงพยาบาลก็ทราบ แต่ในคืนวันนั้น (ที่ ๙) ไม่ได้ฟังคำแถลงการณ์ของรัฐบาล เพราะกำลังหลับ ๆ ตื่น ๆ รุ่งเช้าพยานไปทำงาน ไปห้องพักแพทย์ก็ได้ยินเขาพูดกันว่า ไปฉีดยาพระบรมศพมา ไม่ทราบว่าใครพูดเพราะอยู่ด้วยกันหลายคน ที่นึกได้มีหมอตะวัน หลวงพรหมทัต นอกจากนี้อาจมีหมอผ่าตัดอื่น ๆ อีกหลายคน ใจความที่พูดเขาว่าไปฉีดยามา เห็นแผลที่หน้าผากแล้วก็ไม่ได้ว่าอะไร ว่าฉีดยาน้ำยาก็ไหลออกมา ไม่ได้ออกความเห็นอะไรกัน เพราะแพทย์เป็นคนละเอียดไม่ออกความเห็นง่าย ๆ รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง (วันที่ ๑๑) ก็ได้ยินว่า พวกเราไปอาบน้ำพระบรมศพ ไปทำความสะอาดแล้วก็ไปพบอีกแผลหนึ่ง เวลานั้นพยานอยู่ที่ห้องพักแพทย์มีแพทย์ด้วยกันหลายคน แล้วหมอเกษตรก็เข้ามา มีคนพูดว่า หมอเกษตรเป็นคนรู้เรื่องดีให้ถามเขา มีคนถามขึ้นว่า พบอะไรบ้าง ทำอย่างไรบ้าง ใครเป็นคนถามพยานจำไม่ได้ เพราะมีหลายคนด้วยกัน หมอเกษตรตอบว่า พบอีกแผลหนึ่งข้างหลัง มีลักษณะเป็นรู แต่เล็กกว่าข้างหน้า พยานว่า พูดอย่างตรงไปตรงมาก็คือเป็นรูลูกปืน ที่พูดไต่ถามกันนี้ก็เพราะเราเป็นพวกหมอ ก็ต้องดิสคัส (หารือ) กัน การหารือนั้นหารือกันว่า เข้ารูไหน ออกรูไหน เพราะมันไม่แน่ ถ้าจะให้แน่ก็ต้องเปิดกะโหลกดู ความเห็นนี้มีทั้ง ๒ อย่าง บางคนก็ว่า ทางหน้าเป็นทางเข้า บางคนก็ว่าทางหลังเป็นทางเข้า

(ตอนนี้ ประธานเตือนว่า เพื่อให้การสอบสวนมีระเบียบและรวดเร็ว เพราะยัง

มีพยานที่จะต้องสอบสวนอีกมากด้วยกัน ฉะนั้นจึงขอให้พยานโปรดตอบคำถามเฉพาะที่ถาม และคำอธิบายนั้นก็ควรอธิบายเมื่อเจ้าหน้าที่ขอให้อธิบาย)

พยานตอบว่า ช่วยไม่ได้ เพราะเมื่อตำรวจถามมา พยานก็มักเผลอตัวตอบเสมอ

ต่อจากนี้พยานให้การต่อไปว่า พยานไม่เคยออกความเห็นว่ารูไหนเข้ารูไหนออก เพราะยังไม่แน่ใจ ออกความเห็นไม่ได้ ส่วนคนอื่นจะออกความเห็นอย่างไร พยานห้ามไม่ได้ เพราะเป็นผู้ใหญ่ด้วยกันทั้งนั้น คุณหมอเกษตรจะได้ห้ามพวกแพทย์เหล่านั้นไม่ให้พูดไปหรือเปล่า พยานไม่ทราบ

ต่อมาพยานจึงได้ทราบจากแถลงการณ์ของสำนักพระราชวัง และของตำรวจและทางหนังสือพิมพ์ จะเป็นฉบับประจำวันที่เท่าไรจำไม่ได้ ก่อนหรือหลังวันที่พูดกันในห้องแพทย์ พยานจำไม่ได้ พยานได้ทราบแถลงการณ์ของตำรวจฉบับที่หนึ่งแล้ว พยานรู้สึกแปลกใจเพราะบอกว่ามีรูเข้ารูเดียว กระสุนฝังใน เขารู้ได้อย่างไร ตาเห็นเข้าไปในหัวสมอง เอ็กซเรย์ก็ไม่ได้เอ็กซเรย์ ข้อที่พยานแปลกใจนั้น ไม่ได้สนใจอย่างอื่น นอกจากเรื่องลูกปืน แถลงการณ์ของรัฐบาลฉบับนั้น พยานจึงเชื่อไม่ได้

(เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำแถลงการณ์ของตำรวจฉบับที่หนึ่งให้พยานดูแล้วขอให้ชี้ว่า ตอนที่พยานว่ามีรูเข้ารูเดียว กระสุนฝังในนั้นมีอยู่ในตอนไหน พยานรับมาอ่านดูแล้วบอกว่าไม่มี)

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วพยานไปได้ยินได้ฟังข้อความเหล่านั้นมาจากไหน

พยานตอบว่า พยานเห็นในหนังสือพิมพ์ลง จำได้ แต่จำไม่ได้ว่าฉบับไหน

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า ถ้าหากคำว่ามีรูเข้ารูเดียวกระสุนฝังใน ไม่มีในแถลงการณ์ของกรมตำรวจแล้ว พยานจะรู้สึกอย่างไร

พยานตอบว่า พยานเป็นคนธรรมดา เมื่อเอาความจริงมาให้เห็นพยานก็ไม่แปลกใจ พยานได้อ่านแถลงการณ์ตำรวจฉบับแรกทางหนังสือพิมพ์ และเมื่อ

พยานอ่านแถลงการณ์ตำรวจฉบับที่ ๒ พยานก็ไม่รู้สึกอะไร คงเดิม

(เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เอาแถลงการณ์ของสำนักพระราชวัง แถลงการณ์ของตำรวจฉบับที่ ๑ และที่ ๒ ให้พยานดู ซึ่งเป็นแถลงการณ์ทั้งหมดที่ได้ออกมา และขอทราบว่า พยานพบคำว่า มีรูเข้ารูเดียวกระสุนฝังใน ตรงไหนของคำแถลงการณ์เหล่านี้)

พยานอ่านแล้ว รับว่าไม่มีในคำแถลงการณ์

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าเช่นนั้นเวลานี้ พยานหายแปลกใจหรือยัง

พยานตอบว่า ก็หายแปลกใจเมื่อเห็นเช่นนี้ตามความจริง

พยานให้การต่อไปว่า หลังจากอ่านหนังสือพิมพ์แล้ว ต่อมาได้อ่านแถลงการณ์จากหนังสือพิมพ์ว่า มีรูสองรู คือที่ท้ายทอยอีกรูหนึ่ง เมื่ออ่านแถลงการณ์นั้นแล้ว พยานก็รู้สึกว่า เป็นรูเข้าทางหนึ่งออกทางหนึ่ง เมื่อพบว่ามี ๒ แผลก็ไม่ได้แปลกใจมากขึ้น คงรู้สึกว่ามีแผลเข้าก็ต้องมีแผลออก

ในขณะนั้น เมื่อมีความรู้สึกแปลกใจ หลังจากอ่านหนังสือพิมพ์แล้วก็ได้มีการหารือกันในระหว่างพวกหมอที่โรงพยาบาล คุยกันแซ่ว่ามันอย่างไรกันแน่ ที่หารือนี้หารือกันถึงทางเข้าทางออกของลูกปืนอย่างที่พูดกันในห้องพักแพทย์วันนั้น ความเห็นของพยานเมื่อทราบว่ามี ๒ แผลแล้ว แผลตามธรรมดาแผลเข้าก็เล็ก แผลออกก็ใหญ่ ตอนนี้พยานยังไม่มีความเห็นอะไร

ต่อมา พยานได้เป็นกรรมการแพทย์ตรวจพระบรมศพด้วยคนหนึ่ง การปฏิบัติงานในชั้นต้นก็คือ ไปที่พระที่นั่งปรึกษากันว่าจะทำอะไรก่อนแล้วจึงลงมือถ่ายรูปเอ็กซเรย์ เมื่อเปิดพระบรมโกศออกเพื่อจะชันสูตรพระบรมศพแล้ว ก็ได้เชิญพระบรมศพมาบรรทมที่เตียงใหม่แล้วก็ถ่ายภาพเอ็กซเรย์ที่ส่วนพระเศียรก่อน การถ่ายถ่ายหลายท่า ทั้งนอนหงาย ตะแคง และคว่ำ เมื่อเอ็กซเรย์แล้วก็เชิญมาเตียงเหล็กผ่าตัด แล้วหมอสงกรานต์กับหมอสุด แสงวิเชียรก็ลงมือทำการตรวจพระบรมศพ

ภายนอกทั่วทั้งตัว หมอสงกรานต์เขานำพวกพยาน เพราะเขาเป็นเจ้าหน้าที่โดยตรง ตรวจดูเห็นแผลที่พระนลาฏแผลหนึ่งและที่พระปฤษฎางค์แผลหนึ่ง แล้วเขาก็ขวั้นหนังพระเศียรออก เพื่อดูพระกะโหลกก่อนแล้วเลาะหนังเรื่อยไป (พยานทำท่าให้ดู คือขวั้นจากตอนท้ายทอยไปหาข้างหน้า) ก็เห็นมีรอยร้าวทางซ้ายของแผลข้างหลัง เห็นแผลข้างหน้าเป็นวงกลม แผลหลังเป็นวงเหลี่ยม พอเห็นแผล ก็รู้ทันทีว่า ทางหน้าเป็นทางเข้า ทางหลังเป็นทางออก ต่อไปเขาก็เลื่อยพระกะโหลก พอเลื่อยเสร็จแล้วก็เอาส่วนบนพระเศียรออกมา มีมันสมองเละเน่า ๆ ไหลออกมา แล้วสันนิษฐานกันว่า กระดูกตรงไหนแตกบ้าง แล้วก็เอาหมุดแหย่ดูที่รูเพื่อทราบว่าแผลเฉียงไปทางไหนเฉียงขึ้นหรือเฉียงลง หมดเรื่องพระกะโหลกแล้วก็เปิดพระนาภี เอาไตกระเพาะอาหารออกมาเพื่อแยกธาตุ การแยกธาตุปรากฏว่าไม่มียาพิษอยู่เลย ที่ทำกันมาเป็นขั้น ๆ นั้น พยานไม่ได้มีส่วนร่วมทำส่วนใดส่วนหนึ่งเลย

ขั้นต่อไป เมื่อตรวจพระบรมศพเสร็จแล้วก็พากันไปที่พระที่นั่ง (พยานว่าจำชื่อไม่ได้ แต่เป็นพระที่นั่งที่ในหลวงในพระบรมโกศบรรทม คือ พระที่นั่งบรมพิมาน) เพื่อดูกรณีแวดล้อม ต้องการไปดูสถานที่และกรณีแวดล้อมเพื่อประกอบการพิจารณาทางแพทย์ การไปดูนี้ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งในทางนิติเวชวิทยา การไปตรวจห้องบรรทมนี้ไม่สำคัญเกินไปนัก แต่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง เมื่อคณะกรรมการแพทย์ขึ้นไปตรวจห้องบรรทม พยานไม่ได้เห็นพระวิสูตร คณะกรรมการแพทย์ได้ดูพระที่และพระแท่น ตลอดจนที่ทั่ว ๆ ไปทั้งหมด พยานได้เดินดูไปรอบ ๆ เข้าห้องโน้น ออกห้องนี้ ไปดูห้องทรงพระอักษร ห้องพระทางหัวนอน ห้องแต่งพระองค์ ห้องสรง ดูแล้วก็กลับ ชั้นล่างไม่ได้ไปดูเลย รุ่งขึ้นได้ไปที่โรงพยาบาลศิริราช ไปทดลองยิงศพ เพื่อเทียบเคียงลักษณะบาดแผล กับบาดแผลที่พระบรมศพ เมื่อเราตรวจทุกอย่างเสร็จแล้วก็ได้มีการประชุมกัน ในวันประชุมนั้น พวกเราได้ซักถามหลวงนิตย์ ฯ ก่อนเพราะเขาเป็นแพทย์ประจำพระองค์ และเป็นผู้ไปพบพระบรมศพ

เป็นคนแรกในระหว่างพวกแพทย์ด้วยกันว่า คุณหลวงได้ไปพบอะไรมาบ้าง ได้มีแพทย์ซักกันหลายคน เมื่อซักกันจนเป็นที่พอใจแล้ว ก็ได้มีการแสดงความคิดเห็นกันว่าจะเป็นไปประการใด ในวันนั้น การพูดจาถกเถียงกันใช้พูดเป็นภาษาฝรั่ง เพราะเนื่องจากเรามีนายแพทย์ชาวต่างประเทศเข้าร่วมประชุมด้วย จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ ในวันนั้นการประชุมได้ออกความเห็นเป็นรายบุคคลเรียงกัน เข้าใจว่าท่านประธานกรรมการแพทย์ต้องการจะรู้ว่า เราได้ตรวจกันเป็นอย่างไร และตามที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งมาในหนังสือก็บอกอยู่แจ่มแจ้งแล้วว่าให้เขียนบอกทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับการชันสูตรและออกความเห็นด้วย ตามหลักนิติเชวิทยาก็ออกความเห็นได้ ในคณะกรรมการแพทย์นั้น ส่วนมากเห็นว่าควรจะออกความเห็นได้ และส่วนน้อยบอกว่า ไม่ควร เหตุผลของกรรมการส่วนน้อยนี้ เอาแน่ไม่ได้ เขาบอกว่าเราไม่ควรให้ความเห็นเพราะเป็นหมอ การออกความเห็นจะเป็นการนอกเหนือหน้าที่ไป แต่อีกพวกหนึ่งคือพวกพยานกล่าวว่า ควรจะออกความเห็นได้ หลังจากการถกเถียงกันแล้ว ก็ตกลงว่า ออกความเห็นกันได้ ในการโต้เถียงเกี่ยวกับเรื่องนี้ คณะกรรมการถึงกับโยนตำราให้กันดูและพูดว่าเมื่อคุณไม่รู้ก็อ่านดูซิ หมอสงกรานต์เป็นคนโยนตำราให้ดู เขาเป็นครูอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช การออกความเห็นครั้งแรกเท่าที่พยานจำได้ พอปรึกษาหารือกันเป็นรายตัวบุคคลด้วยวาจาเสร็จแล้ว ก็ขอให้ยกมือกันว่าใครจะเห็นอย่างไร คือ ถามว่า ใครเห็นว่าถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากที่สุดก็ให้ยกมือขึ้น แต่พอยกมือขึ้นแล้วก็มีคนอีกคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า จะใช้ยกมืออย่างนี้ไม่มีหลักฐานพอ ขอให้เขียนบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจะดีกว่า มิฉะนั้น วันรุ่งขึ้นเกิดว่าไม่ได้ยกมือก็จะไม่มีหลักฐาน ความเห็นของนายแพทย์คนนั้นเป็นความเห็นที่ถูกครั้นแล้วนายแพทย์ไดรเบิร์กได้เป็นคนเขียนความเห็นคนแรก แล้วเวียนส่งได้เขียนกันต่อ ๆ ไป ในความเห็น ๓ ประการ คือ ถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุปัทวเหตุ ทั้ง ๓ ประการนี้ ถ้าใครเห็นอย่างไหนมีน้ำหนักมาก ก็ให้ใส่ไว้ในเบื้องแรก

แล้วเรียงกันไปตามความหนักเบาของความคิดเห็น เสร็จแล้วก็รวมคะแนน นายไดรเบิร์กเป็นคนรวมคะแนน ในการประชุมในวันนั้นเรียบร้อยดี ต่อมารุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง เราได้นัดประชุมกันเพื่อจะเซ็นชื่อในบันทึกความเห็น ขณะที่เรามารออยู่ นายไดรเบิร์กกับหมอชาวต่างประเทศอีก ๒ คนยังไม่มา พอราว ๆ ๙ โมงครึ่ง นายไดรเบิร์กก็มาเขาแจ้งว่ารู้สึกเสียใจที่จะต้องขอถอนความเห็นของเขาออก เขาบอกว่าเขาเสียใจมากที่จะออกความเห็นไม่ได้ เพราะเขาเป็นทหารพูดไม่ได้ ถ้าหากเขาเป็นพลเรือนอย่างพวกเรา เขาจะช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และพวกเราก็เข้าใจกัน สำหรับหมอค็อตนั้นไม่จำเป็นเพราะเขาเป็นพลเรือน เมื่อนายไดรเบิร์ก และพวกอีก ๒ คน ขอถอนความเห็น คณะกรรมการ ฯ ก็ได้ยอมให้เขาถอน

ในวันตรวจพระบรมศพ พยานไม่ทราบว่าหมอสุดได้ตัดหนังที่พระนลาฏไปตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์ เป็นแต่หมอสุดเคยบอกว่าได้ตัดไป สำหรับหมอสุดนั้นเป็นที่เชื่อถือได้ แกเป็นคนตรงไปตรงมา แกคงไม่ตัดเอาไปทำอะไรหรอก แล้วพยานเองก็ได้เห็นหนังตามที่ดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ เห็นเป็นรอยโค้งคล้ายกับปากกระบอกปืนกดลงไป เมื่อเอารอยโค้งที่ผิวหนังมาประกอบกันเข้าแล้วจะเป็นรูปวงกลมได้เส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากับปากกระบอกปืนขนาด ๑๑ ม.ม. นอกจากนั้นพยานได้สังเกตเห็นผิวหนังข้างซ้ายมีรอยไหม้ การที่พยานได้กล่าวว่า รอยปืนกดนั้นไม่ต้องกดแรงนัก เพียงแต่ถูกผิวหนังเท่านั้น และมองดูด้วยตาเปล่าไม่เห็นรอย ในฐานะที่เป็นกรรมการแพทย์ พยานได้ออกความเห็นสันนิษฐานว่า เป็นการถูกลอบปลงพระชนม์แต่อย่างเดียว

ต่อจากนั้น พยานได้ขอให้นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเรียกคนมาเพื่อแสดงท่ายิงให้ดู นายพันตำรวจโทประเสริฐจึงได้เรียกพลตำรวจคนหนึ่งมาให้ยืนเพื่อจะให้พยานแสดงท่ายิงให้ดู ครั้งแรกพยานให้พลตำรวจผู้นั้นจับปืนหันปากกระบอกเข้าที่หน้าผาก ในท่าลำกล้องปืนจดกับหน้าผากเป็นมุม ๙๐ องศา ครั้นแล้วให้

พลตำรวจผู้นั้นชูมือขึ้นสูงให้ด้ามปืนเลยไปทางศีรษะ และยกแขนสูงขึ้นอีกหน่อย แล้วถามพลตำรวจผู้นั้นว่า ทำอย่างไหนจึงจะเป็นท่าที่สะดวก พลตำรวจผู้นั้นตอบว่า ท่าที่สองเป็นท่าที่สะดวก พยานจึงกล่าวว่า พลตำรวจผู้นั้น ไม่มีความรู้สึกอย่างสามัญชนเขารู้สึกกัน พยานกล่าวว่า คนเราทุกคนเมื่อจะยิงตัวตาย จะต้องทำในท่าที่ถนัดและง่ายที่สุด คนฆ่าตัวตายโดยมากนั้น วิถีกระสุนจะต้องเฉียงขึ้น ในตอนนี้พยานทำท่าเอาปืนจ่อขมับให้ดู อนึ่ง การยิงตัวตายด้วยปืนขนาด ๑๑ ม.ม. นี้ โดนโป้งเดียว ไม่มีปัญหาเลย จะต้องตายทันที และกล้ามเนื้อทุกส่วนจะแข็ง เนื่องจากขุมประสาทที่สมองใช้การไม่ได้แล้ว ส่วนปืนนั้นจะอยู่ที่กำมือตามที่กล่าวนี้ ในตำราก็มีกล่าวไว้ ในกรณีที่จะยิงพระองค์เองไม่ได้นั้น พยานให้เหตุผลดังนี้คือ

๑. เห็นว่าโดยลักษณะบาดแผลที่พระนลาฏ ถ้าพระองค์จะยิงพระองค์เองแล้วทำได้โดยลำบาก แม้จะทำได้ก็เรียกว่าผิดธรรมดา

๒. ถ้ายิงพระองค์เองแล้ว พระหัตถ์ควรจะกำปืนไว้แน่นและแขนควรจะงอไม่ตกเหยียดลงมาข้าง ๆ

ในกรณีแอ็กซิเดนท์ เหตุผลของพยานที่ว่าเป็นไปไม่ได้นั้นคือ

๑. คนเราเวลาจะเล่นปืน จะไม่หันปากกระบอกปืนเข้ามาหาตัวเอง ซึ่งข้อนี้มันเป็นของธรรมดาเหลือเกิน

๒. ถ้าหากว่าจะส่องดูลำกล้อง ก็คงจะไม่ส่องในระยะชิดอย่างนี้ เพราะตามที่ไปทดลองยิงศพ จะต้องยิงในระยะชิดมาก จึงจะทำให้เกิดแผลเช่นนั้นได้

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าจะมีคนอุตริเอาปืนจดเล่นที่หน้าผากแล้วปืนลั่นขึ้นจะเป็นไปได้ไหม ข้อนี้พยานบอกว่าตอบไม่ได้ ไม่ขอตอบ ครั้นแล้วนายพันตำรวจโทประเสริฐได้ออกมาแสดงท่าให้ดู โดยนั่งที่เก้าอี้หงายศีรษะไปบนพนักเก้าอี้ แล้วยกปืนขึ้น เอามือซ้ายกำด้าม ปากกระบอกปืนจดที่หน้าผาก แล้วเอามือขวาเหนี่ยวไก และถามพยานว่า อย่างนี้ถ้าหาก

ว่าจะเป็นการยิงตัวเองจะเป็นไปได้ไหม พยานตอบว่า อย่างนี้เป็นไปไม่ได้ หรือเป็นได้ก็ไม่มีใครทำกัน เพราะคนที่จะยิงตัวตายแล้วจะไม่ทำในท่าพิสดารเช่นนี้ ย่อมจะใช้ท่าธรรมดาที่สุด พยานกล่าวว่าพระกรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น ตามที่หลวงนิตย์ ฯ แจ้งให้ทราบ พระกรอยู่ทั้งสองข้างของพระกาย แต่จะห่างเท่าไรไม่ได้บอกให้ทราบ เป็นแต่เพียงว่าหลวงนิตย์ ฯ แจ้งว่า พระกรอยู่ข้างพระกายเท่านั้น

ต่อจากนี้**นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถามพยานว่า** พยานได้เอาเหตุผลเหล่านี้ประกอบการสันนิษฐานด้วยหรือเปล่า คือ

๑. ปรากฏจากข้อเท็จจริงว่า การที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถูกปืนนั้นเป็นเวลาประมาณ ๙.๐๐ น. เศษ และปรากฏว่าในขณะนั้น ผู้คนในพระที่นั่งตื่นกันหมดแล้ว สมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ทรงตื่นบรรทมแล้ว ฉะนั้น การที่คนร้ายจะเลือกเอาเวลานี้ไปยิงพระองค์นั้น ออกจะผิดธรรมดา **พยานตอบว่า** เมื่อพยานไปตรวจดูสถานที่นั้น เห็นในห้องพระบรรทม พยานเห็นมีผู้คนไม่มากนัก

๒. ปรากฏจากข้อเท็จจริงว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เมื่อตื่นบรรทมแล้วได้เสวยน้ำมันละหุ่งเมื่อเวลา ๖.๐๐ น. ครั้นเวลาประมาณ ๘.๐๐ น. ได้เสด็จเข้าห้องสรง เสร็จแล้วจึงได้เสด็จไปห้องบรรทม ตามที่กล่าวนี้จะเห็นได้ว่าพระองค์ท่านยังไม่ควรที่จะบรรทมหลับ ถึงแม้จะหลับก็คงจะไม่หลับสนิท ฉะนั้นจึงเป็นการยากที่คนร้ายจะเข้าไปปลงพระชนม์ได้

พยานตอบว่า พระองค์ท่านเข้าห้องสรงเวลา ๘.๐๐ น. ซึ่งแสดงว่าท่านอาจจะไปถ่ายพระบังคนก็ได้ ธรรมดาคนเรานั้นเมื่อกินน้ำมันละหุ่งเข้าไปแล้ว และถ่ายอุจจาระแล้วก็รู้สึกอ่อนเพลีย จึงอาจจะหลับไปได้

๓. ในวันสวรรคต มีพระวิสูตรกางอยู่ ซึ่งตอนชายพระวิสูตรมีโซ่ตะกั่วถ่วงอยู่โดยรอบ และยังมีเหล็กทับอีกชั้นหนึ่ง การที่คนร้ายจะเปิดพระวิสูตรเข้าไปยิงพระองค์นั้นก็จะมีเสียงดัง รู้สึกว่าคนร้ายจะเข้าไปทำการได้ยากมากทีเดียว พยาน

คิดถึงข้อนี้บ้างหรือเปล่า **พยานตอบว่า** ไม่ได้คิดสำหรับเรื่องนี้ เพราะเรื่องของตำรวจ ไม่ใช่เรื่องของหมอ

๔. พยานได้ให้การว่า แผลที่พระนลาฏนั้น จะเกิดขึ้นได้เช่นนั้นปืนจะต้องจดติดพระนลาฏหรือเกือบติด แต่ผู้ร้ายคนไหนจะไปยิงคนโดยจ่อปืนให้กระทบผิวหนังของผู้ถูกยิง **พยานกล่าวว่า** ในเรื่องนี้คนยิงก็จะต้องรู้แล้วว่าจะยิงตรงไหน เมื่อคิดแล้วยิงทีเดียว คือจดปืนก็ยิง เพราะถ้าหากยิงห่างก็อาจจะไม่ตายก็ได้

พยานปากนี้ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๒.๓๐ น. ประธานกรรมการ ฯ จึงได้สั่งพักการสอบสวนสำหรับตอนเช้าไว้ก่อน และจะได้ดำเนินการสอบสวนต่อไปในตอนบ่ายตั้งแต่เวลา ๑๓.๓๐ น.

ตอนบ่ายเวลา ๑๓.๔๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ดำเนินการสอบสวนนายแพทย์ชุบ โชติกเสถียร พยานปากที่ ๑๔ ต่อจากที่ได้สอบสวนไปแล้วในตอนเช้า

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : แผลที่ถูกกระสุนปืนเข้าไปในร่างกายมนุษย์นั้น โดยปรกติเมื่อดูจากภายนอกแล้ว แผลเข้าเล็กแต่แผลออกใหญ่ เมื่อพยานทราบจากนายแพทย์ที่ไปเชิญพระบรมศพแล้วมาบอกพยาน ๆ เกิดความรู้สึกว่า แผลข้างหลังนั้นรูเล็กและแผลหน้ารูใหญ่ เมื่อเป็นดังนี้ ทำให้พยานเข้าใจไม่แน่นอนว่า แผลเข้าทางไหนและแผลออกทางไหน หมออื่น ๆ ก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน บางคนก็ว่าทางเข้านั้นแผลผิวหนังใหญ่ก็มี บางคนก็เข้าใจว่า แผลหลังเป็นแผลเข้าและออกทางข้างหน้า

สำหรับพยานเวลานั้นยังลงความเห็นแน่นอนอะไรลงไปไม่ได้ พยานมีความไม่แน่นอนใจอยู่จนได้ชันสูตรพระบรมศพแล้วจึงได้รู้สึกแน่นอน ทั้งนี้เพราะเมื่อเปิดกะโหลกดูแล้วจึงรู้ว่า แผลกระดูกข้างหลังใหญ่ ข้างหน้าเล็ก ซึ่งตรงกันข้ามกับแผลภายนอก เมื่อเป็นดังนี้พยานก็รู้ว่า กระสุนเข้าทางหน้าออกทางหลัง

สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ดูเปิดพระเศียรเพียงแต่ดูจากบาดแผลภายนอกจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ฟอร์มาลินที่ฉีดเข้าไปในพระบรมศพจำนวนเท่าไรพยานไม่ทราบ และถ้าฉีดฟอร์มาลินผสมกับครีโอโสตเข้าไป ๑,๐๐๐ ซี.ซี. จะรักษาศพไว้ได้นานเท่าไร พยานก็ไม่ทราบได้ ตามที่มีนายแพทย์คนหนึ่งตัดหนังที่พระนลาฏไปตรวจและพบรอยกดของปากกระบอกปืนนั้น พยานทราบเหมือนกันและตามที่ได้ดูพยานเห็นหนังยังดีอยู่ จึงทำให้พยานเข้าใจว่า เนื่องจากได้ฉีดฟอร์มาลินเข้าไปจึงรักษาพระบรมศพไว้ได้ และแม้จะมีรอยปืนกดก็อาจจะมีรอยอยู่ได้ (ต่อจากนี้กรรมการได้ส่งรายงานความเห็นของพยานให้พยานดู พยานรับว่าใช่และรับรองว่า รายงานความเห็นของพยานที่เป็นภาษาอังกฤษกับภาษาไทยนั้นมีข้อความตรงกัน)

ในคำชี้แจงของพยานมีตอนหนึ่งว่า คนที่เล่นปืนนั้น มักจะไม่หันปากกระบอกปืนไปที่ศีรษะหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของเขา คำว่า "มัก" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า seldom ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Very Seldom ซึ่งหมายความว่าเป็นไปได้น้อยเหลือเกิน คนธรรมดาเขาไม่ทำกัน ถ้ามีคนเล่นปืนแล้ว เอาปืนหันเข้าหาตัวคนนั้นก็สติไม่ดี

อีกตอนหนึ่งในรายงานนั้นที่ว่า เหตุใดสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงจะเสวยน้ำมันละหุ่ง ถ้าพระองค์ตั้งใจจะยิงพระองค์เองนั้น พยานถือว่าการที่ท่านเสวยน้ำมันละหุ่งนั้นแสดงว่า ท่านไม่มีเจตนาที่จะปลงพระชนม์ของท่านเอง เพราะคนที่จะฆ่าตัวตายนั้น จะกินทำไมเพราะยานั้นคือสิ่งที่ใช้บำบัดโรค การกินยาก็หมายถึงต้องการมีชีวิตอยู่ ในกรณีนี้แม้จะเป็นยาอย่างอื่นเช่นยาธาตุพระองค์ก็ไม่เสวย เมื่อคิดจะปลงพระชนม์ของท่าน ในกรณีกินข้าว ถ้าคนจะฆ่าตัวตายนั้นเคยกินข้าว ๘.๐๐ น. ก็อาจไปฆ่าตัวตายราว ๆ ๑๑.๐๐ น. แต่ว่าไม่ฆ่าตัวเองในระยะใกล้ชิดกับเมื่อตอนอิ่มใหม่ ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นความเข้าใจของพยานเอง

ที่ตอบเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ได้ทราบจากหลวงนิตย์ ฯ ว่า เมื่อเข้าไปพบพระบรมศพนั้น พระกรอยู่ข้างพระกาย จึงทำให้พยานคิดว่า ไม่น่าจะเป็นการฆ่าตัวตายหรือแอ็กซิเดนท์ และการที่หลวงนิตย์ ฯ บอกว่า แขนทั้ง ๒ ข้างเหยียดอยู่อย่างธรรมดานั้น ในข้อนี้ พยานไม่อาจทราบได้ว่า พระบรมศพได้จัดไว้เรียบร้อยก่อนแล้วหรือไม่ พยานสันนิษฐานโดยถือเอาข้อเท็จจริงตามที่หลวงนิตย์ ฯ บอก พระศพจะเคลื่อนที่เสียก่อนหรือไม่ พยานไม่ทราบ แต่หากพยานทราบว่า หลวงนิตย์ ฯ ไม่ใช่เป็นคนแรกที่พบพระบรมศพ แต่มีคนอื่นได้จัดพระบรมศพไว้ก่อนแล้ว พยานก็ยังขอลงความเห็นตามเดิม เพราะเรื่องแขนเหยียดธรรมดานั้นเป็นเพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่งของการสันนิษฐานของพยานเท่านั้น แต่ว่าตามปรกติแล้วตามหลักวิชาเมื่อตายทันที กล้ามเนื้อจะเกร็งตัว แม้จะจัดทำอย่างไรก็พอสังเกตได้ว่าไม่ใช่อยู่ในท่าเดิม

ในการทดลองยิงศพนั้น ต้องยิงติดหรือเกือบติดผิวหนัง จึงจะเกิดแผลเช่นที่พระบรมศพ

โดยอาศัยตำแหน่งแผลที่พระบรมศพเป็นที่ตั้ง ที่จะเกิดแผลดังนี้ ผู้ยิงต้องยิงทางศีรษะ ตัวผู้ยิงและผู้ถูกยิงจะต้องอยู่ชิดกัน

ถ้าเข้าทางซ้ายหรือทางขวา จะยิงยาก จะเข้าทางหน้าก็ยาก และจะต้องคร่อมผู้ถูกยิงจึงจะเกิดแผลเช่นนั้นได้

ถ้าจุดที่ยิงอยู่ห่างตัวผู้ยิง ๖๙ ซ.ม. ทางข้าง พยานลงความเห็นเด็ดขาดว่ายิงไม่ได้แผลเช่นนั้น ยิ่งไกลออกไปก็ยิ่งทำไม่ได้ ถ้าจะทำให้ได้ต้องขึ้นบนเตียง แต่พยานไม่คิดเลยว่า ผู้ร้ายจะขึ้นไปยิงบนเตียง

ถ้าจุดยิงอยู่ห่างผู้ยิง ๔๖ ซ.ม. ระดับยิงสูง ๔๐ นิ้ว (หมายถึงพนักหัวเตียง สูงจากพื้น) จุดที่ยิง (คือศีรษะผู้ถูกยิง) อยู่บนเตียงซึ่งสูง ๒๑ นิ้ว การยิงจะทำให้เกิดแผลเช่นนั้นได้ และถ้าเป็นคนร่างสูงก็ยิ่งทำได้ถนัดมากขึ้น (กรรมการให้พยานลองทำท่าให้ดูโดยวัดระยะสมมติเท่ากับพระแท่นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

คือพระแท่นสูง ๒๑ นิ้ว พระเศียรห่างจากพนักพระแท่น ๔๖ ซ.ม. พนักพระแท่นสูง ๔๐ นิ้ว สมมติพยานยืนทางพระเศียรแล้วเอื้อมมือข้ามพนักพระแท่นลงยิงที่พระเศียรดังนี้ พยานรับว่า ทำให้เกิดแผลเช่นที่พระบรมศพได้)

ศพที่จะฆ่าตัวตายนั้น ต้องมีสาเหตุอันเกี่ยวกับจิตใจอย่างรุนแรง เช่น กรณีเงินทองขาดแคลน โกรธภรรยามีชู้ เคยมั่งมีแล้วจนลง เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ที่จะฆ่าตัวตายนั้น จะต้องมีความรู้สึกขุ่นมัวอยู่เรื่อย ๆ มา และเมื่อความรู้สึกนี้ได้ขึ้นถึงจุดสูงสุดก็จะตัดสินใจฆ่าตัวตาย ไม่ใช่ว่าอยู่เฉย ๆ พอกลุ้มใจขึ้นมาก็ฆ่าตัวตายทันที คนที่ฆ่าตัวตายจะต้องปรากฏว่ามีลักษณะเงียบขรึมหรือไม่นั้น บอกยาก เพราะบางทีคนที่เคยเห็นสนุกสนานแล้วฆ่าตัวตายก็มี แต่จะสังเกตได้ว่าคนที่จะฆ่าตัวตายนั้นต้องมีกิริยาผิดปรกติ เช่นเป็นคนเคยสนุก ก็กลายเป็นนิ่งขรึม

สำหรับคนเรา ถ้าต้องการอะไรก็ได้สมประสงค์แล้ว จะไปฆ่าตัวตายทำไม ถ้าบุคคลนั้นมีเรื่องที่แก้ไม่ตกไม่รู้จะหันหน้าไปปรึกษาใครแล้วฆ่าตัวตาย บุคคลนั้นคือคนที่มีจิตใจอ่อน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ได้ส่งแฟ้มรูปศพที่ทดลองยิงให้พยานดู แล้วขอให้พยานอธิบายตามรูปที่เห็นโดยไม่ต้องนึกถึงคำอธิบายใต้ภาพ หรือการทดลองที่ทำมาแล้ว ขอให้พยานนึกเป็นว่ารูปนั้น พยานเพิ่งเห็นว่า รูปศพนั้นตายเพราะอะไร (รูปที่ให้ดูนั้นคือรูปศพสตรีที่ใช้ทดลองยิงมี ๔ รูป ๆ ที่ ๑ ถ่ายข้างหน้าเห็นรอยแผลที่หน้าผาก รูปที่ ๒ ถ่ายทางหลังศีรษะเห็นทางออกของกระสุน รูปที่ ๓ - ๔ เป็นรูกะโหลกศีรษะของศพเดียวกัน แสดงให้เห็นรอยรูลูกปืนทั้งข้างหน้าและข้างหลัง)

เมื่อดูแล้วพยานกล่าวว่า รูปนี้อธิบายได้ก็ตามหลักวิชาเท่านั้น เท่าที่เห็นเป็นรูปคนถูกกระสุนปืนถ่ายจากข้างหน้าและข้างหลัง (รูป ๑ - ๒) และเป็นรูปกะโหลกแสดงทางเข้าออกของกระสุน (รูป ๓ - ๔)

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ถ้ามองเห็นแผลแต่ภายนอกจะรู้ไม่ได้ว่าทางไหนเข้าทางไหนออก จนกว่าจะเปิดกะโหลก ในกรณีสวรรคตถ้าไม่ได้ชันสูตรก็รู้ไม่ได้ว่า ทางเข้าทางไหนออกทางไหน เรื่องเกี่ยวกับยาพิษ พยานเคยเรียนแต่ไม่เคยปฏิบัติ (กรรมการไม่ติดใจซักเรื่องยาพิษ) การที่พยานให้ความเห็นแต่อย่างเดียวเท่านั้น ให้โดยใช้หลักวิชา กรณีแวดล้อมและหลักทั่วไปประกอบกัน

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : วันเซ็นชื่อในบันทึกความเห็นคือวันที่ ๒๖ มิถุนายน ก่อนวันเซ็นชื่อคือวันที่ ๒๕ ได้มีการประชุมกันแล้วหนหนึ่งและได้ออกความเห็นกันในวันนั้น แต่ไม่ได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้เรียบร้อย ในวันที่ ๒๕ นั้น หมอสุด ซึ่งตัดเอาหนังที่พระนลาฏไปก็อยู่ด้วย พยานยังได้ดูแลเห็นเป็นรอยกด ต้องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ นายแพทย์ทุกคนอยู่ด้วยกันหมด การประชุมวันแรก (ที่ ๒๕) เสร็จเร็วไม่ค่อยเถียงกันมาก แต่ในวันที่สอง คือในวันที่ ๒๖ มีเถียงกันมาก คือเมื่อหมอไดรเบิร์กเขามาบอกถอนความเห็นแล้วก็เลยมีการถกเถียงกันว่า ไม่ควรจะออกความเห็นหรือควร เถียงกันอยู่นานกว่าจะตกลงกันได้

พยานสันนิษฐานแต่ประการเดียวว่า ถูกลอบปลงพระชนม์ พยานไม่เคยทราบว่าปืนกระบอกนั้นเคยอยู่ในตู้ข้างพระแท่นมาก่อน เพราะไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของหมอ

ตอบพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ : แขนจะอยู่ในท่าเดิมหลายชั่วโมงกว่าจะเหยียดออกมาได้ การที่จะเหยียดออกโดยลำพังนั้นไม่ได้ถึงจะมีคนไปดึงออกก็ต้องมีเค้าแสดงอยู่

เท่าที่พยานให้การมาแล้ว พยานได้ให้การตามหลักวิชาทั้งสิ้น ไม่ได้ให้การตามความคิดเห็นหรือจากหนังสือพิมพ์ หรืออะไรอื่น พยานให้การตามหลักวิชาในตำรับตำราอันเกี่ยวกับนิติเวชวิทยา

ตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : เมื่อตายแล้วมือจะกำปืนแน่นนั้นใช้กับบุคคลทั่วไป

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร ถามว่า คนที่ไม่สบายเป็นลมอ่อนเพลีย เวลายิงตัวเองมือจะยังคงกำปืนเหมือนคนธรรมดาหรือไม่

พยานตอบว่า คนอ่อนเพลียอย่างนั้น จะไปยิงตัวเองทำไมกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ถามว่าจะยิงได้หรือไม่ได้ แต่ถามว่ามือจะกำแน่นอย่างคนธรรมดาหรือไม่

พยานยืนยันว่า คนอย่างนั้นยิงตัวเองไม่ได้ แล้วจะให้พยานตอบอย่างไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ข้าพเจ้าถามว่า มือจะกำปืนหรือไม่ ขอให้ตอบ พยานจะตอบหรือไม่ตอบ

พยาน : ไม่ตอบ

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : พยานอาศัยเหตุผลอะไรที่ไม่ตอบ

พยาน : ก็คนอ่อนเพลียไม่มีแรงอย่างนั้นจะยิงตัวเองทำไม แล้วจะให้ตอบยังไง

ต่อจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกรงพระราชชนนีมาก ฉะนั้นที่พยานว่า ถ้าท่านจะฆ่าตัวตายแล้วจะไม่เสวยน้ำมันละหุ่งนั้น พระองค์ท่านจะเสวยเพราะเกรงพระราชชนนีจะได้หรือไม่

พยานตอบว่า ถ้าท่านจะฆ่าตัวตายแล้วท่านต้องไม่เสวยน้ำมันละหุ่ง แม้จะเคยเกรงมาก่อน เมื่อตั้งใจจะตายแล้วก็ไม่เกรงอะไรทั้งนั้น และต้องไม่กินแน่

จบคำให้การของ**นายแพทย์ชุบ โชติกเสถียร** พยานปากที่ ๑๔ เมื่อเวลา ๑๕.๑๕ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๖, วันอาทิตย์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๕

ฉบับพิเศษ ๑๗, วันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๕

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๑๒) เวลา ๑๐.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้ คือนายแพทย์สงัด เปล่งวานิช

นายแพทย์สงัด เปล่งวานิชได้ให้การต่อข้อซักถามของ**นายพันตำรวจโท ประเสริฐ** ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นายสงัด นามสกุล เปล่งวานิช อายุ ๔๔ ปี บ้านอยู่ถนนพญาไท พยานรับราชการอยู่ที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มีตำแหน่งเป็นเลขานุการกรมการแพทย์ รับราชการมาประมาณ ๒๒ ปี พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากคณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ พยานได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพด้วยผู้หนึ่งเมื่อได้ทำการชันสูตรพระบรมศพ ตลอดจนได้ทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราชแล้ว ในวันประชุมคณะกรรมการแพทย์ พยานออกความเห็นว่า น่าจะเป็นการถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุบัติเหตุเป็นขั้น ๆ ไป ที่พยานมีความเห็นอย่างนี้ พยานอาศัยฐาน

ที่ตั้งของแผลและจากข้อเท็จจริง เช่นได้จากการตรวจพระบรมศพ และจากการทดลองยิงศพประกอบกัน พยานไม่ได้อาศัยข้อเท็จจริงจากตำรวจและกรณีแวดล้อม เช่นการดูสถานที่มาประกอบความเห็นของพยานเลย ถ้าจะสันนิษฐานตามหลักนิติเวชวิทยาแล้ว ต้องอาศัยหลักฐานและกรณีแวดล้อมประกอบด้วย ที่พยานให้ความเห็นโดยไม่คำนึงถึงกรณีแวดล้อม เพราะพยานถือว่า การให้ความเห็นนั้น พยานให้แก่ที่ประชุมคณะกรรมการแพทย์เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คือสมมติว่า เราพบคนไข้คนหนึ่งมีอาการยากแก่การสันนิษฐาน เราก็ต้องมาปรึกษาหารือให้ความเห็นกัน ว่าจะลงความเห็นว่าเป็นโรคอะไร การให้ความเห็นนี้จะผิดหรือถูกก็ได้ การออกความเห็นของพยานในที่ประชุมกรรมการแพทย์ เขาคงจะนับเป็นคะแนนด้วย เพราะเห็นรวมเข้าไปด้วย พยานไม่ทราบว่าเขาจะนับเป็นคะแนน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนี้ พยานไม่รู้ว่าเขาจะเอาความเห็นเหล่านั้นเสนอกรรมการสอบสวนให้ทราบ เพราะคิดว่าเป็นการออกความเห็นกันอย่างธรรมดา

การนับคะแนนดังที่เป็นมาแล้วนั้น พยานรู้สึกว่า การออกความเห็นแลกเปลี่ยนกันนี้ จะใช้วิธีลงคะแนนไม่ได้ เพราะกรรมการแต่ละคนนั้นเกือบทุกคนไม่มีความคิดเห็นอย่างเดียว บางคนมีความเห็น ๓ ประการ บางคน ๒ ประการ และในกรณีที่มีความเห็น ๒ ประการ และทั้ง ๒ ประการนั้นมีน้ำหนักเท่ากัน คะแนนของเขาก็ควรจะเท่ากันทั้งสองอย่าง จะถือเอาอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ฉะนั้นการนับคะแนนรวมอาจจะไม่ถูกต้อง การที่พยานให้ความเห็นเป็นลำดับนั้น หมายถึงว่าอย่างแรกมีน้ำหนักมากที่สุด แต่ความเห็นของพยานแล้ว เห็นว่าไม่ควรนับคะแนนอย่างนี้ เพราะน้ำหนักความเห็นอาจจะหนักเบากว่ากัน เจตนาของผู้ให้ความเห็นจะมีเพียงใด ไม่มีใครทราบได้ สำหรับความเห็นของพยานที่ให้ไปนี้ไม่แน่นอน อาจจะผิดหรือถูกก็ได้

สำหรับพยานปากนี้ คณะกรรมการไม่ติดใจที่จะซักถาม

จบคำให้การของนายแพทย์สงัด เปล่งวานิช พยานปากที่ ๑๕ เมื่อเวลา ๑๐.๕๕ น.

เมื่อหมดคำพยานปากนี้แล้ว เนื่องจากยังมีเวลาเหลืออยู่อีก คณะกรรมการสอบสวนจึงได้ดำเนินการสอบปากคำ**นายแพทย์หลวงพิณพากย์พิทยาเพท**ต่อไป

นายแพทย์หลวงพิณพากย์พิทยาเพทได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ พิณพากย์ พิทยาเพท อายุ ๔๖ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๖๗ ถนนนครไชยศรี รับราชการในตำแหน่งคณบดีมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกรัศมีวิทยา (เอ็กซเรย์) พยานรับราชการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๑ ประมาณราว ๑๘ ปี พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากมหาวิทยาลัยเจฟเฟอร์สัน ประเทศอเมริกา พยานได้ศึกษาวิชาพิเศษในสาขารังสีวิทยา พยานได้ทราบกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครั้งแรกเมื่อวันที่ ๙ ตอนบ่ายประมาณ ๑๕.๐๐ น. เศษ ๆ ได้มีญาติผู้ใหญ่คนหนึ่งอยู่ฝั่งธนบุรีมาบอกที่บ้านว่าเห็นเขาลือกันว่าในหลวงถูกปืน แต่ไม่ได้บอกว่าถูกปืนที่ไหน และพยานก็ไม่ได้ถาม สังเกตว่าท่านตกใจมากทีเดียว และได้ขอให้พยานช่วยเข้าไปสืบดูในพระบรมมหาราชวังสักหน่อยว่าเป็นจริงแค่ไหน ที่ท่านให้พยานไปดู เพราะท่านทราบว่าพยานเคยเข้าเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีหลายครั้ง พยานคุ้นเคยกับสมเด็จพระราชชนนีตั้งแต่ครั้งสมเด็จพระราชบิดา ในตอนบ่ายในวันนั้นพยานได้เข้าไปในวังกับภรรยา ไปที่พระที่นั่งบรมพิมาน แต่พยานไม่ได้ขึ้นเฝ้า ที่ไม่ได้ขึ้นเฝ้าเพราะเมื่อไปถึงพบเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ และทราบจากเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ แล้ว ที่พยานเข้าไปในวังวันนั้นเพราะพยานไม่เชื่อว่าในหลวงสวรรคต พยานจึงถามเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ บอกว่าถูกปืน พยานถามว่าถูกด้วยเหตุไร เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ บอกว่าไม่ทราบ ฉะนั้น พยานจึงได้ทราบว่าท่านสวรรคต ที่ไม่ได้ขึ้นเฝ้า เพราะเมื่อไปถึงพบเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ และทราบจากเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ แล้ว ในวันนั้นภรรยาพยานได้ขึ้นเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีอยู่จนค่ำจึงได้กลับประมาณสัก ๒๑ นาฬิกาเศษ พยานไม่ได้ถามภรรยาว่า ไปเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีมีใครมาเฝ้าบ้าง ทราบแต่ว่ามีมากหลาย ภรรยาพยานเพียงแต่ไป

นั่งนิ่ง ๆ อยู่เท่านั้นเองเท่าที่ทราบ สมเด็จพระราชชนนีไม่ได้รับสั่งอะไรกับภรรยาพยาน เพราะท่านประชวร และภรรยาพยานก็ไม่ได้ทูลถามถึงเรื่องสวรรคตเลย รุ่งขึ้นวันที่ ๑๐ ตอนบ่าย เวลา ๑๖.๐๐ น. เลิกงานแล้ว พยานได้เข้าไปเฝ้าอีกครั้งหนึ่งกับภรรยา ไปวันนี้ก็ไม่ได้ขึ้นเฝ้า พยานอยู่ข้างล่างที่ห้องรับแขก ซึ่งมีพวกไปเฝ้านั่งกันอยู่มาก พยานได้พบกับหลวงนิตย์ ฯ ลงมาจากพระที่นั่งชั้นบน คุณหลวงนิตย์ ฯ มาหารือกับพยานเรื่องเอ็กซเรย์ คือปรากฏว่า ตอนบ่ายวันนั้นได้พบแผลที่พระปฤษฎางค์อีกแผลหนึ่ง ก็หารือกันว่า ควรเอ็กซเรย์พระเศียรไว้หรือไม่ ตามความคิดเห็นของพยาน ถ้าเอ็กซเรย์พระเศียร ก็สามารถจะแสดงให้เห็นลักษณะที่กระดูกได้อย่างชัดเจน คงจะทำให้เกิดความกระจ่างแจ้งหลายอย่าง เช่นทางเข้าและทางออกของกระสุนปืน เป็นต้น ตอนนั้นความเห็นของพยาน การหาลูกปืนไม่ใช่ส่วนสำคัญ เพราะมีรอย ๒ รอย ลูกปืนอาจจะไม่อยู่ข้างใน ในวันนั้นไม่ได้พูดถึงลูกปืนกันเลย พยานเองก็ไม่ได้พูดและไม่ได้ถามว่าพบลูกปืนหรือเปล่า ที่ไม่ได้ถามเรื่องลูกปืนเพราะตอนนั้นพยานยังไม่ได้คิดอะไรมาก เมื่อปรึกษากันเรื่องเอ็กซเรย์แล้วจึงตกลงกันว่า สมควรจะเอ็กซเรย์พระเศียร คุณหลวงนิตย์ ฯ จึงไปเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเพื่อขออนุญาต สักครู่ก็กลับลงมาบอกว่าทรงอนุญาต

นายพันตำรวจโทประเสริฐท้วงว่า ขอให้พยานนึกและบอกให้ชัดอีกหน่อยว่า ทำไมถึงไม่นึกถึงเรื่องลูกปืนเลย เป็นเพราะอะไร

พยานตอบว่า เมื่อวันเกิดเหตุ พยานไปในวังได้พบท่านอธิบดีกรมตำรวจ คุณพระรามอินทรา ที่บันไดพระที่นั่ง เพราะคุ้นเคยก็ถามท่านว่าเป็นยังไงบ้าง ท่านก็บอกว่ารู้สึกเป็นอุปัทวเหตุ พระแสงปืนลั่นถูกพระองค์ เมื่อบอกอย่างนั้นพยานก็รู้สึกว่าอาจจะเป็นได้

เมื่อหลวงนิตย์ ฯ ลงมาบอกพยานว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงอนุญาต เวลานั้นเป็นเวลาประมาณเกือบ ๑๖.๓๐ น. แล้วก็เลยปรึกษากันว่า อาจจะ

ไม่ทัน เพราะว่าจวนถึงเวลาอันเชิญลงพระโกศ ซึ่งกำหนดเวลาไว้ ๑๗.๐๐ น. แล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ดี ก็ต้องพยายาม พยานจึงโทรศัพท์ไปที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้เปิดห้องเอ็กซเรย์ไว้ แล้วก็ไปกับหลวงนิตย์ ฯ ในระหว่างที่นั่งรถมาได้พูดกันว่า รู้สึกจะไม่ทัน แต่ก็ลองพยายามดู เมื่อไปถึงต้องไปขออนุญาตเจ้าคุณดำรง ฯ เจ้าคุณดำรง ฯ ก็อนุญาตให้ พอมาถึงห้องเอ็กซเรย์ ข้าวของก็เตรียมไม่ทัน จึงบอกกับคุณหลวงนิตย์ ฯ ว่าเตรียมไม่ทันเพราะใกล้จะถึงเวลา ๑๗.๐๐ น. เสียแล้ว

พยานได้เป็นกรรมการแพทย์ ฯ ตรวจพระบรมศพด้วยคนหนึ่ง พยานได้รับหน้าที่มอบหมายโดยเฉพาะให้ทำการตรวจในด้านเอ็กซเรย์ พยานตระเตรียมเครื่องเอ็กซเรย์ เพราะวันก่อนได้ทราบจากเลขานุการคณะกรรมการสอบสวน ฯ ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งให้หาเครื่องเอ็กซเรย์ไปหลาย ๆ เครื่อง เพื่อจะทำการตรวจให้ได้ผลดีที่สุดในเรื่องนี้ พยานได้ติดต่อกับทางกองทัพอังกฤษ เพราะเห็นว่าไฟฟ้าของเราไม่สะดวก ถ้าเราหาเครื่องเอ็กซเรย์ให้มีไฟฟ้าไปในตัวได้ด้วยก็จะสะดวก ทางกองทัพอังกฤษเขาก็ตกลงให้ยืมมาพร้อมกับเจ้าหน้าที่ แล้วพยานก็เอาเครื่องของพยานไปอีกเป็น ๒ เครื่อง เมื่อได้เครื่องเอ็กซเรย์ไป ๒ เครื่องแล้ว ก่อนที่จะลงมือชันสูตร คณะกรรมการแพทย์ได้หารือกำหนดวิธีการชันสูตรเพื่อไม่ให้เสียเวลา โดยได้จัดแบ่งหน้าที่กัน การเอ็กซเรย์ได้กระทำก่อนที่พระบรมศพจะถูกรบกวนแต่อย่างหนึ่งอย่างใด ฉะนั้นจึงได้เริ่มทำการเอ็กซเรย์ก่อนอื่น พยานและนายแพทย์ทหารสหประชาชาติได้ตรวจถ่ายฟิล์มภาพพระเศียรจากท่าต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ มีท่าที่สำคัญรวม ๔ ท่า ด้วยกันคือ ด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างทั้งสอง รวม ๔ ด้าน การถ่ายนั้นสังเกตดูบางรูปไหว ฉะนั้นเพื่อให้แน่ใจจึงถ่ายไว้รวมด้วยกัน ๙ ฟิล์ม เครื่องอังกฤษถ่ายรวม ๖ ฟิล์ม เครื่องของพยานถ่าย ๓ ฟิล์ม เพื่อตรวจสอบกัน ที่ถ่ายเอ็กซเรย์พระเศียรนั้นความประสงค์เพื่อจะตรวจดูบาดแผลกระดูกที่ถูกปืนในพระเศียร นอกจากที่พระเศียรแล้ว ที่อื่น ๆ ไม่ได้ถ่ายไว้ เพราะเห็นว่าไม่สำคัญ เมื่อถ่ายเสร็จแล้วก็ให้ผู้ช่วย

พยานและร้อยเอกคุปตะ นำไปล้างที่ศิริราช ล้างเสร็จแล้วก็เอากลับมาที่พระที่นั่งพิมานรัถยา เมื่อมาตรวจก็เห็นแผลที่กระดูกชัดเจนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง พร้อมทั้งมีรอยร้าวที่กะโหลกพระเศียรบางแห่งอยู่ด้วย สรุปผลการตรวจเมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วปรากฏว่า ตรงพระนลาฏเป็นแผลเล็ก วัดจากภาพเอ็กซเรย์ ปรากฏว่ากว้างประมาณ ๑๐ ม.ม. แผลที่ท้ายทอยใหญ่กว่าและมีกระดูกแตกหลายชิ้น และมีรอยผลักดันออก เมื่อปรากฏดังนี้ ทางสันนิษฐานทางวิชาการก็เป็นได้อย่างเดียวว่าเป็นบาดแผลที่มีทางเข้าทางหน้าออกทางหลัง เท่าที่ได้ตรวจโดยละเอียดโดยลากเส้นวิถีกระสุนระหว่างแผลหน้าและแผลหลัง ข้อสันนิษฐานนั้นก็ได้ความว่าเกิดจากกระสุนปืนลูกเดียวเข้าทางหน้าออกทางหลัง ในแผลไม่ปรากฏว่ามีเศษลูกปืนหรือลูกปืนอยู่เลย เสร็จหน้าที่ถ่ายแล้ว ต่อมาก็มีการทดลองกันหลายอย่าง เช่น ยิงศพเป็นต้น เสร็จแล้วกรรมการแพทย์ได้ประชุมและลงความเห็นกัน สำหรับตัวพยานเมื่อได้พิจารณาดูหลักฐานในทางแพทย์ต่าง ๆ แล้ว ก็ให้คำสันนิษฐานว่า บาดแผลที่เกิดขึ้นที่พระบรมศพ เกิดขึ้นด้วยเหตุทั้ง ๓ ประการ แต่ในเหตุ ๓ ประการนี้มีน้ำหนักยิ่งหย่อนกว่ากันเป็นขั้น ๆ ไป คือถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง อุบัติเหตุ พยานสันนิษฐานอย่างนี้ ตามหลักแพทย์อย่างเดียว ไม่คำนึงถึงเหตุอื่น ๆ เพราะพยานไม่ทราบไม่รู้ไม่เห็นกรณีแวดล้อมต่าง ๆ ความเห็นของแพทย์ถ้ายังไม่ทราบข้อเท็จจริงแล้วก็ควรให้ความเห็นแต่ในทางแพทย์เท่านั้น ตามความจริงถ้าจะสันนิษฐานให้แน่นอนจะต้องทราบถึงกรณีแวดล้อมต่าง ๆ จากหลักฐานทางตำรวจประกอบ แต่ที่พยานไม่ทราบจึงใช้แต่หลักวิชาแพทย์อย่างเดียวคือเมื่อปรากฏว่ามีบาดแผล และมีปัญหาว่าบาดแผลนี้จะเป็นอย่างใดใน ๓ ประการ หลักฐานทางแพทย์ที่จะใช้พิจารณาคือ ตำแหน่งบาดแผลอยู่ที่ไหน ข้อนี้สำคัญมาก เพราะตำแหน่งแผลบอกได้หลายอย่างคือ แผลที่ปรากฏทางข้างหน้า อาจจะเกิดจากผู้อื่นทำหรือทำเองก็ได้ แผลข้าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน ถ้าแผลเข้าปรากฏข้างหลังก็สันนิษฐาน

ได้ว่า ผู้อื่นทำมากกว่า เพราะฉะนั้นหลักฐานตำแหน่งแผลเป็นสำคัญ นอกจากตำแหน่งแผล ลักษณะของบาดแผลเป็นประการใด ทางแพทย์ก็ใช้สันนิษฐานจากลักษณะแห่งบาดแผลนั้นว่า ถูกกระสุนทะลุหรือถูกของมีคมดังนี้ เป็นต้น นอกจากนี้คือ ทางของแผลหรือวิถีกระสุนก็จะต้องสันนิษฐานประกอบด้วยว่าเป็นประการใด ทางของแผล ตำแหน่งแผล และลักษณะแผล ๓ อย่างนี้ เมื่อรวมพิจารณาแล้วก็สันนิษฐานได้ว่า กรณีอาจจะเกิดได้จากประการใดบ้าง (คือถูกลอบทำร้ายหรือทำตัวเอง หรืออุปัทวเหตุ)

พยานได้ยินพวกนายแพทย์พูดถึงแผลที่พระบรมศพก่อนวันชันสูตรคือ คุณหลวงนิตย์ ฯ และนายแพทย์ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์พูดกัน ตามปรกติพยานไปทำงานที่จุฬาลงกรณ์ในบ่ายวันอังคารและวันศุกร์ เมื่อบ่ายวันอังคารที่ ๑๑ พยานไปโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบพวกแพทย์ที่ห้องพักนายแพทย์ ก็ได้พูดกันที่นั่น จะมีใครบ้างพยานจำไม่ได้ พูดกันว่า พบแผลอีกแผลหนึ่งที่เบื้องหลัง แล้วก็มีการสันนิษฐานกันขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับแพทย์ ในวันที่พูดกันนี้ ไม่มีใครออกความเห็นว่าถูกคนลอบยิง

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : แผลถูกกระสุนปืน ถ้าดูภายนอกผิวหนังตามธรรมดา แผลเข้าเป็นแผลเล็ก แผลออกเป็นแผลใหญ่ ก่อนที่พยานและหลวงนิตย์ ฯ จะไปเอาเครื่องเอ็กซเรย์ พยานได้ทราบแล้วว่าที่พระบรมศพมีแผล ๒ แผล เท่าที่พยานจำได้ พยานได้ทราบตอนหลวงนิตย์ ฯ มาหารือกับพยานว่า รู้สึกว่าแผลข้างหลังเล็กกว่าข้างหน้า เมื่อหลวงนิตย์ ฯ พูดอย่างนั้น พยานก็รู้สึกเอะใจ เมื่อไม่ได้เครื่องเอ็กซเรย์แล้วพยานก็ยังเข้าใจว่า แผลหน้าเป็นแผลออกเรื่อยมาจนกระทั่งวันรุ่งขึ้น ได้พบหลวงนิตย์ ฯ จึงได้พูดกันว่า ลูกกระสุนปืนไปอยู่ที่ไหน พยานออกความเห็นว่า ถ้าข้างหน้าเป็นทางเข้าหมอนน่าจะทะลุ และในขณะนั้นมีเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังอยู่ด้วยคือคุณจำนงค์ราชกิจ คุณจำนงค์ราชกิจรับ

อาสาจะไปดูให้ สักประเดี๋ยวก็วิ่งลงมาบอกว่า ตำรวจเอาไปเสียแล้ว แต่คุณจำนงค์ว่าได้ถามตำรวจ ตำรวจบอกว่ามีรูอยู่ที่หมอน พยานไม่ได้ถามคุณจำนงค์ว่า ตำรวจผู้นั้นเป็นใคร มียศชั้นไหน เพราะฉะนั้นพยานจึงรู้ว่า แผลหน้าเป็นแผลเข้าแผลหลังเป็นแผลออก และหมดความสงสัยว่า แผลไหนเป็นแผลเข้า แผลไหนออก พยานไม่ได้ไปค้นดูลูกปืน เพราะเป็นหน้าที่ของตำรวจ ตามที่มีข่าวแพร่สพัดว่า แผลเข้าทางหลังออกทางหน้านั้น เพราะลักษณะของบาดแผลอาจทำให้เข้าใจผิดได้ พยานมีความเห็น ๓ ประการดังกล่าวแล้ว ประการแรกมีน้ำหนักมากและประการที่ ๒ มีน้ำหนักรองลงมาเป็นลำดับไป ตามที่พยานสันนิษฐานนี้ก็โดยอาศัยหลักวิชา ไม่ได้เอากรณีอื่นมาประกอบด้วยเลย รอยแตกร้าวทั้งหมดในพระเศียรนั้น พยานเห็นจากภาพเอ็กซเรย์

ที่พยานว่า น้ำหนักความเห็นมากน้อยเป็นลำดับไป และเห็นว่าถูกลอบปลงพระชนม์น้ำหนักมากนั้น เพราะ

๑. โดยที่ตำแหน่งแผลที่พระนลาฏ และหลักฐานที่ปรากฏจากการตรวจผิวหนังในบริเวณนั้น ประกอบกับการยิงศพทำให้เกิดความรู้ว่า บาดแผลนั้นเกิดจากการยิงในระยะกระชั้นชิดต่ำกว่า ๕ ซ.ม. จึงจะทำให้เกิดแผลเช่นนั้นได้

๒. วิถีกระสุนเฉียงต่ำลงทางเบื้องหลัง เป็นข้อที่ทำให้สันนิษฐานได้ว่า โดยลักษณะเช่นนี้ บาดแผลเช่นนั้นจะเกิดได้จากผู้อื่นกระทำง่ายกว่าที่จะกระทำตนเอง

ด้วยเหตุนี้ พยานจึงลงความเห็นว่าลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากกว่าอย่างอื่น และเหตุผลเหล่านี้เป็นหลักวิชา

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ประโยชน์ของเอ็กซเรย์ทั่ว ๆ ไปใช้ในการวินิจฉัยโรคต่าง ๆ ในคนเป็น ๆ เพื่อทราบว่าเป็นโรคอะไร ในกรณีที่เกี่ยวกับบาดแผลทั่ว ๆ ไป ในวิชาเอ็กซเรย์ สามารถแสดงให้เห็น เช่น ลูกปืน เศษลูกปืนที่ค้างอยู่ในแผล และแสดงว่า สิ่งที่เป็นของแข็ง เช่น กระดูก กระดูกนั้นจะหักหรือ

เป็นอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เอ็กซเรย์แสดงให้เห็นปรากฏได้ชัด

ความเห็นของพยานใน ๓ ประการนั้น สมมติว่ามีคะแนน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ใน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์นี้ พยานให้ถูกลอบปลงพระชนม์ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ปลงพระชนม์เอง ๓๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์ อุบัทวเหตุ พยานให้ ๑ ในล้านเปอร์เซ็นต์ เหตุผลที่ให้ข้อ ๒ ๓๙.๙๙ นั้น คือถ้าจะยิงตนเองให้เกิดแผลอย่างในพระบรมศพก็ได้เหมือนกัน แต่แปลกกว่าปรกติมาก ความเห็นนี้สำหรับพยานถือเป็นข้อสำคัญ เพราะตามปรกติคนยิงตัวเองก็มีที่ยิงอยู่ไม่กี่แห่ง ที่ทำกันโดยมากก็ที่ขมับ ๒ ข้าง ที่ปากและที่กระบอกตา

ความเห็นที่ ๓ อุบัทวเหตุพยานไม่ได้ให้ ๐ ทีเดียว ตามความเห็นของพยาน ถ้าพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว จะตัดเสียเลยก็ไม่ได้เพราะมันเป็นอุบัทวเหตุ อาจจะเป็นได้แต่น้อยมาก พยานเห็นว่าถ้าจะให้ถูกลอตเตอรี่ที่หนึ่งยังง่ายกว่า

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานได้นึกถึงการนอนยิงเหมือนกัน นอนยิงก็ถนัด แต่ต้องยิงต่ำ ถ้าจะยิงอย่างแผลในพระบรมศพต้องยกมือสูง (ทำท่าให้ดู)

ตอบพลตรีวิเชียร สุตันตานนท์ กรรมการ ฯ : เรื่องรอยกดที่หนังที่ตัดไปจากพระนลาฏนั้น พยานได้เห็นในกล้องจุลทรรศน์ด้วย เรื่องนี้ในที่ประชุมแพทย์ยังไม่เห็นพ้องกันทั้งหมด และเรื่องนี้ไม่มีการออกความเห็น คนที่คัดค้านมีอยู่คนเดียว นอกนั้นไม่ได้คัดค้านจึงจะเรียกว่าเป็นเอกฉันท์ไม่ได้ ลักษณะรอยนั้นตามที่หมอสุดพิจารณาละเอียดประมาณว่าวัดได้ ๑๑ ม.ม. ซึ่งมีขนาดเล็กกว่ารูของแผลที่กะโหลก ซึ่งมีขนาด ๑๑.๓ ม.ม. ที่เป็นดังนี้พยานอธิบายว่า หนังที่ตัดมานั้นได้ตัดมาจากพระบรมศพที่สวรรคตแล้วถึง ๑๒ วัน ฉะนั้นหนังอาจจะหดตัวได้ อีกประการหนึ่ง ผิวหนังตรงนั้นถูกความร้อนจากปากกระบอกปืนจึงอาจจะหดได้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีแพทย์บางคนยังไม่แน่ใจนัก รอยกดที่มองด้วยกล้องขยายนั้นขยายเพียง ๘ เท่านั้น

ก็เห็นได้ถนัดมาก รอยนั้นตามรายงานของหมอสุดว่าเห็นได้ชัดที่แฉกขวาและซ้าย แฉกบนเห็นได้ไม่ชัดนัก แต่แฉกล่างไม่เห็นเลย ความรู้สึกของพยานเองก็ยังสงสัยอยู่บ้าง พวกแพทย์ได้หารือกันเหมือนกันว่ารอยนี้จะเกิดก่อนหรือหลังจากการยิง แต่ตามทางสันนิษฐานตามหลักวิชา รอยเช่นนี้จะเกิดเมื่อปืนกดลงไปแล้วยิงในระยะติด ๆ กันนั้นเอง และความร้อนจากปากกระบอกปืนอาจจะทำให้เนื้อตรงนั้นแข็งได้ และรอยนั้นจะอยู่ได้นานถ้าไม่เน่าเปื่อย

ตอบพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ : ที่พยานว่าลงความเห็นโดยอาศัยแต่หลักแพทย์อย่างเดียว ไม่ได้อาศัยเหตุอื่นด้วย เพราะพยานไม่ได้ไปดูสิ่งแวดล้อม จึงจะเอามารวมในข้อสันนิษฐานได้ยากมาก ถ้าจะให้แน่นอน แพทย์ต้องได้เห็นศพในครั้งแรก ตลอดจนสถานที่และสิ่งแวดล้อมจะต้องไม่เปลี่ยนแปลง ถ้าเห็นดังนี้แพทย์อาจจะให้ความเห็นได้ชัดแจ้งและให้ความเห็นได้โดยมั่นใจยิ่งขึ้น แต่กรณีสวรรคต แพทย์ไม่ได้ทราบแน่ชัด ทราบแต่จากคำบอกเล่าเท่านั้น จะเอามาประกอบการวินิจฉัยโดยไม่ได้เห็นของจริงย่อมไม่ได้ จึงได้แต่ใช้หลักวิชาสันนิษฐานเอาเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า สงสัยว่า ที่หมอได้ให้การมาแล้วก็หลายคน และต่างก็อ้างหลักวิชาด้วยกันทั้งนั้น แต่ทำไมจึงได้มีหมอให้น้ำหนักความเห็นว่าเป็นอุบัติเหตุมาถึง ๓ คน ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุไร ?

พยานตอบว่า เรื่องนี้พยานไม่ทราบ เพราะแต่ละคนย่อมมีความเห็นส่วนตัวของเขาได้ และเขาอาจจะมีความเห็นผิดจากตำราไปบ้างก็ได้เหมือนกัน

พระสารนิติปัญญาท้วงว่า ที่พยานว่าอุบัติเหตุจะเกิดขึ้นได้เพียง ๑ ในล้านนั้น ก็หมายถึงว่าอาจจะมีคนทำเหมือนกันใช่ไหม เมื่อเป็นดังนี้ พยานจะให้คะแนนอุบัติเหตุถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ไหม ?

พยานตอบว่า ถ้าจะให้ก็ให้ไม่ถึง

พระสารนิติปัญญาได้ยกตัวอย่างต่อไปว่า สมมติว่า พยานนอนหงายอยู่ แล้วผมเอาปืนไปเล่น บังเอิญปืนลั่นไปถูกพยานเข้าดังนี้ อาจจะเป็นได้ไหม ?

พยานตอบว่า อย่างนี้ตอบยาก ตามสถิติที่เคยพบ ไม่มี

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ได้ถามพยานว่า ถ้าอย่างนั้นก็ต้องหากรณีแวดล้อมว่า ใครไปเล่นปืนในระยะห่าง ๕ ซ.ม. เช่นนั้นหรือ ?

พยานตอบว่า ต้องเป็นดังนั้น แต่ในกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศนั้น คงไม่มีใครไปเล่นปืนบนพระเศียรท่านเป็นแน่

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : ในหลักนิติเวชวิทยา จะต้องอาศัยกรณีแวดล้อมประกอบด้วย แต่ในกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานไม่รู้กรณีแวดล้อมโดยละเอียด จึงต้องใช้หลักวิชาแต่อย่างเดียวเป็นหลักสันนิษฐาน

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : การนับคะแนนนั้นน่าจะนับตามที่กรรมการแพทย์นับ เพราะเป็นการนับที่ถือเอาตามความหนักเบาของความคิดเห็น

จบคำให้การของ**นายแพทย์หลวงพิณพากย์พิทยาเพท** พยานปากที่ ๑๖ เมื่อเวลา ๑๒.๑๕ น.

การสอบสวนจะได้ดำเนินการต่อไปในวันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙ เวลา ๑๐.๐๐ น.

✦ ✦ ✦

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๗, วันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๑๘, วันอังคารที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๑๒ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๑๕) เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้คือ **นายแพทย์ใช้ ยูนิพันธ์** นายแพทย์ในคณะกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ

นายแพทย์ใช้ ยูนิพันธ์ ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ ใช้ นามสกุล ยูนิพันธ์ อายุ ๔๑ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๕๗ ซอยอโศก ถนนกรุงเทพ - สมุทรปราการ พยานเป็นข้าราชการเบี้ยบำนาญ พยานยังคงมีอาชีพเป็นแพทย์อยู่ รักษาคนไข้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางโรคทางยา พยานออกจากราชการราว ๆ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๗ เดิมพยานรับราชการอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๑ พยานลาออกจากศิริราช โดยลาป่วย พยานทำงานที่โรงพยาบาลศิริราช หน้าที่เป็นอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ ทำการสอนนักเรียนและตรวจคนไข้ พยานเป็นอาจารย์สอนนักเรียนแพทย์และตรวจคนไข้ในทางแผนกอายุรศาสตร์ คือโรคทางยา พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากประเทศอังกฤษ

พยานได้รับปริญญา Bachelor of Medicine และ Bachelor of Surgery ในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ของมหาวิทยาลัยเอดินเบอเรอ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้รับ Diploma of Tropical Medicine ของมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิต M.D. ของมหาวิทยาลัยเอดินเบอเรอ และในปีเดียวกันได้สอบแข่งขันเข้าเป็นสมาชิกของ Royal College of Physicians of Edinburgh ได้รับปริญญา M.R.C.P. ก่อนที่จะกลับถึงประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในประเทศเยอรมนีและประเทศสหรัฐอเมริกา ในการศึกษาเพิ่มเติมนี้พยานไม่ได้สอบ รวมเวลาศึกษาตั้งแต่ไปจนกลับเป็นเวลา ๑๑ ปีครึ่ง

พยานได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแพทย์ ฯ ในการตรวจพระบรมศพคราวนี้ด้วย ความเห็นของพยานหลังจากทำการชันสูตรและทดลองยิงศพ และดูผลของการถ่ายภาพเอ็กซเรย์และผลของการแยกธาตุกระเพาะอาหาร ตับ และไตแล้ว พยานมานั่งใคร่ครวญดู และผลที่สุดลงความเห็นว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศสวรรคตโดยถูกกระสุนปืนลูกเดียว เข้าทางด้านพระนลาฏทะลุออกทางด้านพระปฤษฎางค์เฉียงต่ำลงเล็กน้อย และถูกยิงในระยะกระชั้นชิดมาก คือติดหรือเกือบติดพระนลาฏทีเดียว และเข้าใจว่าลูกกระสุนปืนที่ทำให้เกิดบาดแผลอย่างนี้เป็นลูกกระสุนขนาด ๑๑ ม.ม. และเวลาที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถูกกระสุนปืนนั้น ท่านกำลังบรรทมหงายอยู่ เมื่อมานึกถึงทางที่จะทำให้เกิดบาดแผลได้เช่นนี้ พยานนึกว่าอาจเป็นได้ทั้ง ๓ ประการ คือการถูกลอบปลงพระชนม์ ทรงปลงพระชนม์เอง หรือเป็นอุบัทวเหตุ แต่พยานมีความเห็นว่ามีน้ำหนักไม่เท่ากัน ใน ๓ ประการนี้ พยานมีความเห็นว่า การถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากกว่าประการอื่นเป็นที่ ๑ การปลงพระชนม์เองมีน้ำหนักเป็นที่ ๒ อุบัทวเหตุมีน้ำหนักเป็นที่ ๓ และมีน้ำหนักน้อยมาก

ตามที่พยานให้ความเห็นนี้ อาศัยตามหลักวิชานิติเวชวิทยาที่อาจารย์ได้สอนมา คือตามหลักที่ใช้นั้นคือ Medical Evidence คือบาดแผลเป็นหลักสำคัญมาก

ข้อ ๒ นั้นตามหลักนิติเวชวิทยาบ่งอยู่เสมอว่า ให้ใช้เมื่อสามารถจะใช้ได้คือหลักฐานประกอบอื่น ๆ และกรณีแวดล้อม ทั้งสองอย่างนี้ใช้ในการสันนิษฐาน คำว่า Medical Evidence พยานเข้าใจว่าเป็นบาดแผล พยานถือตามหลักนิติเวชวิทยาว่าหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้จากการสอบสวนทางตำรวจ เช่นว่า วัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุเป็นหลักฐานประกอบความเห็นของพยาน ๓ ประการนี้ พยานขอให้เหตุผลจากกรณีที่มีน้ำหนักน้อยที่สุดก่อน คืออุปัทวเหตุ ตามหลักที่ได้วางไว้ คือข้อ ๑ ตำแหน่งของบาดแผลไม่ใช่ตำแหน่งธรรมดาซึ่งเกิดอุปัทวเหตุ ถ้าเกิดจากตัวของผู้ตายเองทำ

ข้อ ๒ ตำแหน่งแผลนี้ เป็นอุปัทวเหตุแล้ว ปืนจะลั่นให้ถูกที่หมายดังเช่นบาดแผลนี้โดยท่าทางของคนถือปืนอย่างธรรมดาแล้วเป็นไปได้โดยยาก ซึ่งพยานได้ลองทำท่าทางดูแล้วเห็นว่าทำได้ยากมาก

ข้อ ๓ เราทราบกันแล้วว่า การที่จะทำให้เกิดบาดแผลเช่นนั้นได้ ต้องยิงในระยะชิดมาก และวิถีกระสุนเฉียงลงจากเบื้องพระนลาฏลงมาออกทางด้านพระปฤษฎางค์ต่ำลงกว่าทางด้านหน้าเล็กน้อย วิถีกระสุนนี้แสดงให้รู้ว่าลำกล้องของปืนจะต้องตั้งเกือบได้มุมฉากกับพระนลาฏ ลำกล้องปืนจะเอนไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลักษณะวิถีกระสุนเช่นนี้และลำกล้องในลักษณะเช่นนี้ ตามความเห็นของพยานเห็นว่าถ้าผู้ที่จะลั่นปืนมีความตั้งใจอยู่ หรือที่ภาษาฝรั่งเรียกว่า deliberate หรือว่าตั้งใจไม่ใช่เป็นไปโดยอุปัทวเหตุ ส่วนหลักฐานประกอบที่ไม่ใช่บาดแผลตามที่พยานติดใจมากก็คือ ท่าพระกรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานได้ทราบจากคุณหลวงนิตย์ ฯ ซึ่งเป็นแพทย์ที่ได้เห็นพระบรมศพก่อนคนอื่น และจากคำให้การของพยานคนก่อน ซึ่งพยานได้อ่านจากข่าวของกรมโฆษณาการ เช่น คำให้การของนายชิต และพระพี่เลี้ยงเนื่อง นายชิตเป็นคนสำคัญ เพราะเป็นคนแรกที่เห็นก่อนและทราบก่อนว่าพระกรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ในท่าลักษณะคล้ายบรรทมธรรมดา ข้อพระกรเหยียดตรงทั้งสองข้าง ห่างพระกายเล็กน้อย ข้อสำคัญอยู่ที่พระกรเหยียดตรงคล้ายคนธรรมดา

ข้อนี้พยานถือเป็นหลักฐานประกอบสำคัญมาก เพราะถ้าสมมติว่าเป็นอุปัทวเหตุ (ทำท่าหงายหน้าและเอาปืนจ่อที่หน้าผาก) ท่าถือปืนอย่างนี้ก็ผิดธรรมดาอยู่แล้ว ถ้าสมมติว่าใช้สองมือ คือเอามือหนึ่งจับปืนและใช้หัวแม่มืออีกมือหนึ่งลั่นไกปัง เราจะเห็นบาดแผลสาหัสมากทีเดียว กระดูกจะแตกและโลหิตไหลมาก ตามทางสันนิษฐานของแพทย์ ผู้ที่ถูกปืนมีบาดแผลอย่างนี้จะหมดสติในทันที พระกรทั้งสองข้างคงจะไม่เหยียดลงอย่างท่าบรรทมธรรมดา น่าจะตกลงที่หน้าอกหรือข้างพระเศียร และมือจะต้องกำปืนไว้ ส่วนอุปัทวเหตุเกิดจากคนอื่นนั้น ถ้าคนอื่นเอาปืนมาจ่อที่หน้าผากก็อาจจะเป็นได้

พันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรท้วงว่า ถ้าเกิดการอุปัทวเหตุ กระสุนปืนอาจจะถูกที่ไหน ๆ ก็ได้ เพราะไม่ได้ตั้งใจยิง

พยานตอบว่า นั่นเป็นความเห็นของคุณ ความเห็นของพยานว่า บาดแผลอย่างที่พระนลาฏเกิดขึ้นได้ยาก บาดแผลอย่างนี้ถ้าจะเกิดขึ้นโดยการตั้งใจมากกว่าอุปัทวเหตุ

พันตำรวจโทประเสริฐถามว่า ในกรณีที่ปืนลั่นโดยไม่ตั้งใจ ปืนอาจจะสะบัดขึ้นหรือลง ทำให้วิถีกระสุนผิดที่ไปก็ได้ คุณหมอได้คำนึงถึงข้อนี้บ้างหรือเปล่า

พยานกลับถามว่า ตอนนี้พยานอยากจะถามว่า บาดแผลที่เกิดขึ้นนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านจะทำให้เกิดขึ้นได้โดยทำอย่างใดบ้าง จะได้พูดกันเป็นข้อ ๆ ไป

พันตำรวจโทประเสริฐตอบว่า ผมยังไม่มีความคิดเห็นว่าท่านจะทำท่าอย่างใด

ต่อจากนี้พยานตอบคำถามพันตำรวจโทประเสริฐต่อไปว่า

พยานเคยยิงปืนแต่เป็นปืนสั้น ไม่ใช่ ๑๑ ม.ม. พยานเคยสังเกตเห็นปืนโดยมากปืนสะบัดขึ้นไป ทำให้ปากกระบอกปืนไม่อยู่ในระยะที่เราเล็งไว้เสมอไป แต่จะเคลื่อนที่มากน้อยเท่าใดจะบอกตายตัวไม่ได้เพราะมันอยู่ที่มือคน ในเรื่องพระกร

วางอยู่ข้างพระองค์นั้น เท่าที่พยานจำได้ คุณหลวงนิตย์ ฯ ไม่ได้บอกว่าห่างพระองค์เท่าใด บอกว่าพระกรวางอยู่ข้างพระองค์คล้ายท่าบรรทมธรรมดา

(**พันตำรวจโทประเสริฐ**ทำท่าเหยียดแขนกางตรงออกไปได้ระดับกับช่วงไหล่ถามว่า วางอย่างนี้จะได้ไหม)

พยานตอบว่า หลวงนิตย์ ฯ บอกว่าพระกรเหยียดตรงไม่สู้ห่างนัก พยานได้นึกถึงความสะบักของปืนในเวลายิงเหมือนกัน ในเรื่องแขนนี้พยานเชื่อตามคำบอกเล่าของหลวงนิตย์ ฯ ที่พยานอธิบายอย่างนี้ในตำราไม่มีบอกไว้ทุกแง่ทุกมุมหรอก ถ้าจะให้มีตำราเห็นจะต้องเขียนกันมากมาย ที่พยานอธิบายอย่างนี้เป็นความเห็นและประกอบกับความรู้ของแพทย์ คือกล้ามเนื้อนี้เมื่อขณะยกมือขึ้นยิงจะทำให้กล้ามเนื้อตึงเครียด ไม่น่าจะทำให้แขนตกลงอย่างนั้น พยานเห็นว่าบาดแผลสาหัสอย่างนี้อาการชักกระตุกไม่มี เพราะบาดแผลอย่างนี้ ผู้ถูกปืนจะไม่รู้สึกตัวเลย การชักกระตุกของคนถูกตัดศีรษะนั้น ผิดกันกับบาดแผลอย่างนี้ เพราะคนถูกตัดศีรษะส่วนสมองตัดจากกระดูกสันหลัง ส่วนสมองไม่ได้ถูกกระทบกระเทือนเลย เช่นนั้นอาจเป็นได้ที่แขนอาจกระตุกได้ แต่นั่นเป็นกรณีคนละอย่างที่ถูกยิงที่หน้าผาก เพราะคนที่ถูกตัดศีรษะ สมองไม่ได้รับความช้ำเลย ความเคลื่อนไหวของประสาท คือจากการกระดุกกระดิกนั้นจึงเป็นคนละเรื่องกับคนที่ถูกยิงที่สมอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งว่า สำหรับกรณีทั่ว ๆ ไป คนที่ถูกตัดศีรษะแล้ว ขาดการติดต่อระหว่างส่วนบนกับส่วนล่าง และไขสันหลังจะได้รับคำสั่งจากส่วนบนอย่างไรได้

ตอนนี้พยานนิ่งไปสักครู่หนึ่งแล้วตอบว่า เรื่องนี้เป็นผลมาจากประสาทที่สะท้อนมาจากกระดูกไขสันหลัง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า คุณมีความเห็นอย่างไร คนที่ถูกยิงในลักษณะอย่างนี้ ร่างกายจะมีความเคลื่อนไหวได้ไหม จะมีการกระตุกได้หรือไม่

พยานตอบว่า ความเห็นของพยานน่าจะไม่มีความเคลื่อนไหว จนถึงจะยึดมือออกอย่างนี้

แต่ถ้าเราจะนอนหงายอยู่แล้วแขนถือปืนให้อยู่เหนือหน้าผาก เมื่อปืนลั่นไปข้อศอกที่งออยู่โดยมือมีน้ำหนักไปทางหัวนั้น ก็จะตกไปทางหัว ไม่ตกลงข้างล่างได้

เมื่อพยานได้อธิบายเหตุผลในข้อที่ว่าจะเป็นอุปัทวเหตุได้น้อยที่สุดแล้ว พยานได้อธิบายถึงเหตุที่อาจเป็นไปได้อย่างที่ ๒ คือการยิงพระองค์เอง จะใช้การสันนิษฐานได้ทำนองเดียวกับข้ออุปัทวเหตุ ต้องใช้ที่ตั้งของบาดแผล ตามหลักเกณฑ์และตามตัวอย่างที่เคยปรากฏมา พยานไม่เคยพบเห็นในตำรับตำราอะไรว่า ผู้ที่ตั้งใจจะยิงตัวเองนั้น จะยิงในตำแหน่งหน้าผากนี้ ซึ่งไม่ใช่ที่ธรรมดาของผู้ที่จะยิงตัวตาย โดยมากมักจะทำในที่ทำได้ง่ายและสะดวก และใช้ท่าถือปืนอย่างธรรมดา เป็นต้นว่ายิงที่ขมับ ยิงที่หัวใจ หรือยิงเข้าในปาก ส่วนตำแหน่งแผลที่หน้าผากนั้น เป็นแผลที่แปลกและทำได้โดยยาก แม้ว่าจะถือปืนในท่าธรรมดา แต่ในหลักนิติเวชวิทยา พยานคิดว่าต้องใช้กรณีแวดล้อมประกอบ ซึ่งกรณีแวดล้อมนั้น อาจจะประจักษ์แจ้งหรือยังไม่ประจักษ์ชัดก็ได้ ในกรณีสวรรคตนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงสนพระทัยศึกษาในเรื่องกิจการบ้านเมือง เยี่ยมเยียนราษฎร และนอกจากนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้ทรงกำหนดจะให้คนเข้าเฝ้าในวันสวรรคต ถ้าพูดในด้านจิตใจคนที่จะทำตัวเองจะต้องมีอาการวิกลจริตมาก่อน หรือเป็นคนที่มีการกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรงเหลือเกิน เป็นต้นในเรื่องเงินเรื่องทอง ในเรื่องความรักความใคร่ความผิดหวัง หรือการเจ็บป่วยเรื้อรังเป็นที่ทรมานจนหมดหนทาง นี่ก็เรียกว่าเป็นการกระทบกระเทือนจิตใจ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะมีเหตุเช่นนี้บ้างหรือไม่ขอให้ไปสืบจากทางด้านผู้ใกล้ชิดดีกว่า แต่ในเรื่องทางอื่น พระองค์ทรงสนพระทัยในกิจการบ้านเมือง เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎร ซึ่งไม่ใช่แต่พยานเองทราบ ตำรวจและประชาชนทั่วไปก็ทราบ พยานใช้ข้อนี้เองเป็นเครื่องสันนิษฐานว่าไม่น่าจะทรงปลงพระชนม์เอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ย้อนกลับไปถึงเรื่องท่าปืนที่พยานว่าทำยากหรือทำง่ายนั้น โดยถามพยานว่า การฆ่าตัวตายโดยยิงเข้าทางปากเป็นการยิงท่าธรรมดาหรือไม่ พยานได้อธิบายว่า ท่าธรรมดาที่พยานให้การนั้น คือท่าที่ตามสถิติคนที่ยิงตัวเองกระทำ พยานรับว่าการยิงเข้าทางปากเป็นท่ายิงธรรมดาสำหรับคนที่ฆ่าตัวตาย แต่การยิงเข้าทางหน้าผากไม่ใช่ท่าธรรมดาของผู้ที่ยิงตัวเอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามต่อไปว่า การฆ่าตัวตายโดยใช้เครื่องกลไกให้ปืนลั่นมาโดนตัวเองจากหลังทะลุข้างหน้านั้น อย่างนี้เป็นท่าธรรมดาหรือไม่ พยานตอบว่าเคยได้ยินเขาว่าเหมือนกันว่าอาจใช้เครื่องกลไกยิงตัวเองได้ ถ้าเครื่องดังกล่าวนี้มีปรากฏอยู่หลังจากผู้ยิงตัวเองตายไปแล้ว ก็อาจเป็นเครื่องสันนิษฐานได้เช่นนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า เมื่อเปรียบเทียบการยิงตัวเองด้วยเครื่องกลไกกับการยิงตัวเองที่หน้าผากแล้ว อย่างไหนจะทำยากหรือวิตถารกว่ากัน

ตอนนี้พยานนิ่งอึ้งไป แล้วจึงได้ตอบว่า เรื่องนี้พูดลำบาก เมื่อเปรียบเทียบการยิงตัวเองด้วยเครื่องกลไก กับการยิงตัวเองที่หน้าผากแล้ว พยานเห็นว่า การยิงด้วยเครื่องกลไกนั้นเป็นการวิตถารกว่า

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถามย้อนไปถึงเรื่องมือที่กำแน่นของผู้ยิงตัวตายว่า ถ้าผู้ตายมีร่างกายไม่สมบูรณ์และยิงตัวเองในขณะที่อ่อนเพลีย ความกำแน่นจะลดน้อยลงบ้างหรือไม่ พยานตอบว่า ยังคงกำแน่นอยู่ เพราะผู้ยิงมีความตั้งใจแน่วแน่มาก แม้กำลังวังชาจะอ่อนเพลีย เพราะเกี่ยวกับประสาทตึงเครียด

พยานได้ให้การต่อไปว่า พยานเคยทราบเหมือนกันในเรื่องคนที่นอนหลับแล้วละเมอลุกขึ้นเดินออกไปตกตึกตาย หรือทำอะไรต่ออะไร แต่ที่จะเป็นอุบัทวเหตุหรือเป็นการกระทำตัวเองนั้น แล้วแต่ข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้นั้นจะมีความรู้สึกหรือไม่มีความรู้สึกเป็นเรื่องที่สันนิษฐานได้ยาก เพราะเราไม่อาจรู้ได้ว่าผู้ที่นอนหลับละเมอเช่นนั้น จะมีความรู้สึกอย่างไรหรือไม่ คนที่นอนหลับแล้วลุกขึ้นโดยมากมักจะมีประวัติ

ว่า เคยทำมาก่อนแล้ว แต่หลักสำคัญที่ถือกันมีอยู่ ๒ ประการคือ มีเจตนาหรือไม่มีเจตนา ถ้าลุกขึ้นเดินแล้วตกหน้าต่างโดยไม่มีเจตนา พยานถือว่าเป็นอุบัติเหตุ แต่ถ้ามีเจตนาถือว่าเป็นการทำตัวเอง สาเหตุของเรื่องนี้ตามหลักวิชาแพทย์เข้าใจว่า เกี่ยวกับจิตวิทยา ซึ่งพยานแนะนำว่า ควรจะไปถามหมอฝนทองซึ่งเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิชานี้ดู

เมื่อได้ตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับกรณีอุบัติเหตุและปลงพระชนม์เองเสร็จแล้ว พยานกล่าวว่า ยังคงเหลือกรณีถูกลอบปลงพระชนม์แต่กรณีเดียว พยานขอฝากความรู้สึกนึกคิดเพิ่มเติม คือมีสิ่งที่สะดุดใจพยานตั้งแต่ในตอนแรกที่ชันสูตรพระบรมศพในชั้นแรก พยานไม่ได้นำความรู้สึกดังกล่าวนี้มาเป็นข้อสนับสนุนในกรณีถูกลอบปลงพระชนม์ด้วย แต่ว่าภายหลังพยานเห็นว่า ความรู้สึกนี้กลับเป็นข้อสนับสนุนความเห็นเดิมให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น กล่าวคือความแตกต่างระหว่างลูกปืนของกลางกับลูกปืนที่ทดสอบยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราช (ในตอนนี้พยานขอดูกระสุนปืนของกลางเปรียบเทียบกับลูกกระสุนปืนที่ใช้ทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราช)

เมื่อพยานดูลูกปืนของกลางนั้นแล้ว พยานได้ขอให้เจ้าหน้าที่ยืนยันว่า ลูกกระสุนปืนที่ดูนั้น เป็นลูกกระสุนปืนของกลาง และเมื่อตำรวจยืนยันแล้ว พยานได้กล่าวว่า ลูกกระสุนปืนของกลางที่ได้ดูในวันนี้ กับลูกกระสุนปืนที่พยานได้เห็นในวันแรกมีสีต่างกัน ตำรวจแก้ความสงสัยว่า อาจเป็นด้วยความเก่าเนื่องจากการเก็บไว้ก็ได้ พยานจึงได้ให้การต่อไปว่า การทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราชนั้น มีลูกกระสุนปืน ๓ ลูกที่ไม่ได้กระทบของแข็งอื่นใด นอกจากกะโหลกศีรษะอย่างเดียวกับลูกปืนของกลาง แต่ทั้ง ๓ ลูกมีรอยบู้กว่ากระสุนปืนของกลางอย่างเห็นได้ชัด จึงเป็นที่น่าคิดว่า กระสุนของกลางนั้นเป็นกระสุนที่ผ่านพระเศียรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจริงหรือไม่ พยานอยากจะให้สอบสวนในเรื่องนี้ ถ้าเป็นลูกกระสุนปืนของกลางแน่แล้วก็แล้วไป แต่ถ้าไม่ใช่ก็อาจจะเป็นอุบายของคนร้ายก็ได้ (ตอนนี้กรรมการขอดูกระสุนปืนของกลาง)

ตำรวจถามว่า กระสุนปืนของกลางมีบู้หรือไม่

พยานตอบว่า วันแรกที่ดูนั้นสังเกตเห็นว่าเรียบ แต่ที่ได้เห็นลูกกระสุนปืนในวันยิงที่ศิริราชนั้น พอจับมาดูก็แลเห็นรอยบู้ทันที และเป็นเช่นนั้นทั้ง ๓ ลูก ส่วนลูกกระสุนปืนของกลางที่พยานดูนี้รู้สึกแบน ๆ ไปหน่อย ไม่เหมือนลูกกระสุนปืนที่ทดลองยิง ถ้าเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนของกลางกับลูกกระสุนปืนธรรมดา คนที่ไม่มีความรู้เรื่องกระสุนปืน มองเกือบไม่รู้ว่าต่างกันเลย ส่วนกระสุนทดลองยิงศพทั้ง ๓ นั้นบู้เห็นได้ชัดทีเดียว ในวันดูกระสุนปืนของกลาง ดูกันหลายคน ทุกคนเห็นว่าไม่บู้ คือลักษณะมันเรียบ และถ้าลูกกระสุนปืนของกลางที่ให้ดูนี้ไม่ใช่ลูกกระสุนที่ผ่านพระเศียรแล้ว ก็คงเป็นอุบายของผู้ร้าย และถ้าเป็นอุบายแล้วก็แสดงว่ามีการประทุษฐกรรม

(ตอนนี้ตำรวจได้ยืนยันว่า ได้มีการพิสูจน์โดยผู้ชำนาญในทางกระสุนปืนแล้วว่าเป็นกระสุนปืนของกลางที่ผ่านกะโหลกพระเศียร และตำรวจได้นำเอกสารหลักฐานของผู้ชำนาญให้พยานดู)

ในกรณีที่เกี่ยวกับถูกลอบปลงพระชนม์ พยานได้ให้การสันนิษฐานว่า คนร้ายจะกระทำได้โดยเข้ามาทางด้านหัวเตียงแล้วก็เอื้อมมือมายิงทางด้านพระเศียร ทั้งนี้เป็นการสันนิษฐานจากการทดลองยิงศพที่โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งได้บาดแผลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับแผลที่พระนลาฏมาก พยานไม่อาจให้ความเห็นได้ว่ายิงด้วยมือซ้ายหรือมือขวา การถูกยิงทางด้านพระเศียรนี้ผู้ถูกยิงจะต้องนอนหงายหน้าตรง แต่พยานไม่ยืนยันว่าจะตรงทีเดียวนัก และถ้าจะตะแคงซ้ายหรือขวาแล้ว แม้จะยิงได้ก็จะไม่ได้บาดแผลที่มีลักษณะอย่างพระนลาฏเลย (ในตอนนี้ได้มีการทดลอง โดยนำเอาคนมาลองนอน แล้วพยานทำท่ายิงทางหลังพระเศียร ทางซ้ายและทางขวาให้ดู)

ในเรื่องความถึบและความสะบัดของปืนจะมีมากน้อยเท่าใดนั้น พยานบอกว่าพยานไม่ทราบ

พยานปากนี้ให้การอยู่จนถึงเวลา ๑๒.๐๕ น. ประธานกรรมการ ฯ จึงสั่งพักการสอบสวน และได้ทำการสอบสวนใหม่ในตอนบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๑๕) เวลา ๑๓.๔๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดทำการสอบสวน**นายแพทย์ใช้ ยูนิพันธ์** สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ได้ถามขึ้นเป็นคนแรกว่า ที่พยานให้การมาแล้วนั้นได้อ้างเหตุที่ว่า ลอบปลงพระชนม์มาก่อน รองลงไปคือปลงพระชนม์เอง และแอ็กซิเดนท์ ทั้ง ๓ ประการนี้ พยานได้ยกเหตุผลแอ็กซิเดนท์ขึ้นพิจารณาก่อน ถัดมาก็ปลงพระชนม์เอง เมื่อเห็นว่า ทั้ง ๒ ประการเป็นไปไม่ได้แล้ว พยานจึงพิจารณาถึงกรณีลอบปลงพระชนม์ ซึ่งพยานให้น้ำหนักมากที่สุด ที่ยกมาพิจารณาเช่นนี้เรียกว่ายกเหตุผลทางปฏิเสธขึ้นพิจารณา ไม่ใช่เหตุทางสนับสนุน จึงอยากจะถามหมอว่า หมอมีเหตุสนับสนุนในข้อที่ว่า มีผู้ลอบปลงพระชนม์หรือไม่ ?

พยานตอบว่า นอกจากในข้อที่เกี่ยวกับกระสุนปืนดังที่ได้ให้การไว้แล้ว ข้ออื่น ๆ ที่สนับสนุนโดยตรงไม่มี พยานรับว่าถ้ายกเอาข้อปลงพระชนม์เองขึ้นพิจารณาก่อน พยานก็คงมีความเห็นอย่างเดิมว่าไม่น่าจะเป็นการปลงพระชนม์เอง

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ตามความเห็นของพยานคือมีผู้ลอบปลงพระชนม์นั้น จะมีผู้ลอบปลงพระชนม์ได้ไหมในกรณีที่ว่า

๑. พระองค์ท่านเป็นมหากษัตริย์ซึ่งประชาชนต้องร้องไห้เสียใจกันทั่วเมือง ฉะนั้นผู้ร้ายต้องเป็นคนใจทมิฬเหี้ยมโหด

๒. ผู้ร้ายที่ไหนจะเปิดพระวิสูตรเข้าไปในเวลาที่คนตื่นกันหมดแล้ว และยิง ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเสด็จมาถามมหาดเล็กถึงพระอาการของในหลวงในพระบรมโกศเป็นเวลาไม่ถึงชั่วโมง ถ้านึกเหตุดังนี้จะเป็นไปได้ไหม ?

พยานตอบว่า เมื่อเราพูดกันถึงผู้ร้าย เรื่องก็มีว่า เรื่องใจทมิฬจะต้องมี เพราะเราพูดถึงผู้ร้ายแล้ว ผู้ร้ายก็ต้องใจทมิฬ ไม่เช่นนั้นก็ไม่เรียกว่าผู้ร้าย ส่วนจะเหี้ยมโหดเพียงไรนั้นแล้วแต่ผู้ร้ายเป็นคน ๆ ไป

ที่ว่าผู้ร้ายต้องกระทำไปอย่างทนงองอาจโดยต้องเปิดพระวิสูตรเข้าไป ข้อนี้ถ้าจริงก็หมายความว่า พระวิสูตรปิดอยู่ แต่จะยิงเวลาไหนย่อมแล้วแต่ความนึกคิดของผู้ร้าย ถ้าจะให้เป็นผลสำเร็จแล้วโอกาสเช่นว่านั้นคงปลอดโปร่งสำหรับผู้ร้าย แต่ข้อเท็จจริงว่าจะปลอดโปร่งเพียงไรหรือไม่นั้น ไม่มีใครรู้นอกจากตัวผู้ร้ายเอง

ขณะออกความเห็นกันนั้น พยานไม่ได้ใช้ความคิดเห็นข้อนี้ประกอบเลย

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า ที่พยานว่า หลวงนิตย์ ฯ มาบอกลักษณะมือนั้น พยานรู้หรือไม่ว่า ข้อเท็จจริงอาจผิดไปจากรูปเดิมแล้ว โดยมีผู้อื่นมาเปลี่ยนแปลงเสีย

พยานตอบว่า พยานเชื่อว่าเป็นความจริง ที่ได้ให้ความเห็นไปนั้น ถือว่าไม่ใช่เป็นการยืนยันว่าใครจะเป็นผู้ร้าย เป็นเพียงความเห็นเพื่อร่วมมือกับตำรวจเท่านั้น ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงแปลกออกไป และมาลบล้างความเห็นของพยาน พยานก็ไม่เสียใจ เพราะพยานไม่ได้ไม่เสียอะไร

เรื่องลักษณะมือนั้น พยานเชื่อว่าเป็นความจริง โดยหลวงนิตย์ ฯ เป็นนายแพทย์ชั้นผู้ใหญ่มาก เป็นถึงอธิบดีกรมการแพทย์ ถ้ามีใครเปลี่ยนแปลง หลวงนิตย์ ฯ คงบอกเพิ่มเติมในที่ประชุมแพทย์ เพราะได้ซักไซ้กันหลายครั้งหลายหนแล้ว

พยานให้การต่อไปว่า พยานเคยยิงปืนเหมือนกัน และปืนนั้นเวลายิงมีการกระท้อน แต่เรื่องความกระท้อนของปืนนี้ พยานไม่เคยยิงปืนมากนัก จะกระท้อนไปข้างหน้าข้างหลังมากน้อยเท่าไรไม่ทราบ ตามที่เคยยิงรู้แต่ว่ามันกระท้อน ตามความคิดของพยาน ถ้าปืนกระท้อนถอยหลัง มืออาจจะตกลงไม่ไกลมากจนแขนเหยียด มืออาจจะหล่นมาข้างหน้าบ้างเล็กน้อย

พระสารการประสิทธิ์ซักต่อไปว่า ที่พยานได้ให้การมาแล้ว มีอยู่คำหนึ่งที่น่าฟังมาก ผิดกว่าพยานผู้ชำนาญทั้งหลาย คือตำแหน่งบาดแผลในพระบรมศพ ว่าต้องเกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำ ทั้งนี้จะโดยผู้อื่นกระทำหรือทำเองก็ตาม ตำแหน่งแผลเป็นเครื่องบอกความตั้งใจ แล้วพยานบอกว่าการกระทำซึ่งจะทำตัวเองนั้นจะต้องทำในท่าที่สะดวกและธรรมดา

ทั้งนี้พยานคิดถึงว่า ผู้กระทำเองนั้นนอนหงายอยู่ และถ้าทำตามที่เกิดแผลเช่นนั้นจะสะดวกหรือไม่ (พร้อมกันนี้กรรมการได้ทำท่าจับปืนจ่อที่หน้าผากให้พยานดู)

พยานตอบว่า ถ้าถือปืนในท่าผิดธรรมดาอย่างนั้น (คือใช้นิ้วหัวแม่มือเหนี่ยวไกแล้วใช้อีก ๔ นิ้วกำด้ามปืนหันปากกระบอกจ่อหน้าผาก) ถ้าจะทำก็ไม่สู้จะยากนัก

พยานกล่าวว่า ถ้าจับปืนดังกล่าวแล้วนั้นรู้สึกว่า หลวมมือไม่กระชับอย่างธรรมดา และถ้าจ่อที่หน้าผากยิง ปืนน่าจะแกว่ง

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า สมมติว่าบุคคลทำตัวเองให้ตาย บุคคลนั้นจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ถ้าหากว่าตามข้อเท็จจริงได้ไปพบปืนตกอยู่ทางซ้ายมือจะเป็นข้อสันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจับปืนด้วยมืออะไร หลังจากคิดอยู่สักครู่หนึ่งพยานได้กล่าวว่า ตามความเห็นของพยานในกรณีเช่นนั้น พยานนึกว่า ผู้นั้นจะต้องจับปืนด้วยมือซ้าย

พยานกล่าวต่อไปว่า พยานได้ออกความเห็นไปโดยอาศัยลักษณะของแผล วิถีกระสุน และพฤติการณ์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศที่ได้ทรงกระทำไปทั้ง ๓ ประการประกอบกัน นอกจากทั้ง ๓ ประการนี้แล้วก็มีเรื่องมือ คือท่าทางของมือว่าจะอยู่ในลักษณะใด

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : ได้ขอให้พยานอธิบายเรื่องการเกร็งของกล้ามเนื้อ **พยานได้ตอบว่า** คนเราจะทำอะไรด้วย

ความตั้งใจเช่นจะยิงตัวตายไม่ใช่เป็นสิ่งเล็กน้อย ใจจะต้องแน่วแน่ และเมื่อจะทำแล้ว ท่าทางต้องรัดกุม ในท่าที่จะทำให้รัดกุมขณะนั้น กล้ามเนื้อก็เริ่มทำงาน มือก็เกร็ง กล้ามเนื้อจะหดตัว ประสาทเกร็งคือเท้นส์มาก เมื่อกระสุนปืนโดยเฉพาะอาจทำให้เกิดบาดแผลอย่างสาหัส พูดตรง ๆ ก็คือถูกตรงสมองอย่างจัง ๆ เป็นแผลสาหัส คน ๆ นั้นจะหมดความรู้สึกทันที เมื่อหมดความรู้สึกแล้ว ขณะนั้นสมองไม่ได้สั่งให้มือคลาย มืออาจจะจับปืนแน่น แม้จะแกะก็แทบไม่ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลถามต่อไปอีกว่า ถ้าหากว่าถูกยิงขณะกำถ้วยแก้วจะกินน้ำ มือจะกำถ้วยแก้วอยู่หรือไม่ ?

พยานตอบว่า แก้วน้ำอาจจะหลุดจากมือ เพราะลื่น แต่ถ้าหากว่าสิ่งที่อยู่ในมือเป็นไม้ มืออาจกำแน่นทีเดียวดังปรากฏในตำราก็มี ซึ่งในตำรากล่าวว่า ได้ไปพบศพในทะเลทรายเป็นศพแห้งแล้ว แต่ลักษณะมือยังกำกระดูกอยู่ คือแสดงว่าผู้นั้นได้ตายโดยทันที ปรากฏตามหลักฐานของผู้เชี่ยวชาญว่า ถูกยิงตายและกระดูกที่กำอยู่นั้นคือกระดูกแกะ ซึ่งเนื้อได้หลุดหายไปหมดแล้ว พิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นกำลังจะกินก็พอดีถูกยิงตาย มือเลยกำท่อนเนื้อไว้แน่น เมื่อเนื้อเน่าเปื่อยไปหมดแล้วจึงเหลือแต่กระดูก

ตามที่คณะกรรมการยกตัวอย่างเรื่องแก้วน้ำนั้น ธรรมดาคนเราจับแก้วน้ำใช้เพียงนิ้วจับไม่ถึงกับกำ ฉะนั้นแก้วจึงอาจจะหลุดตกก็ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลถามอีกว่า ความเกร็งของกล้ามเนื้อจะมีร่องรอยทิ้งไว้ให้เห็นเสมอไปหรือไม่ ?

พยานตอบว่า ก็ไม่ทั้งหมดนักแล้วแต่บุคคลไป ถ้าถือเบา ๆ มือก็ไม่กำแน่น ถ้าขณะถูกยิงตายมือกำแน่น ก็ยังจะต้องกำอยู่อย่างนั้น ทั้งนี้เกี่ยวกับจิตใจที่มุ่งจะกระทำก่อนตาย

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า สงสัยอยู่นิดเดียวคือ เนื่องจากท่านกรรมการได้ถามเมื่อกี้นี้เกี่ยวกับความเกร็งของกล้ามเนื้อนั้น ได้มี

นายแพทย์ที่ได้ให้การไว้แล้วกล่าวว่า คนตายแล้ว ๖ - ๗ ชั่วโมง ความเกร็งต่อไปนี้จะคลายได้ พยานได้ตอบกรรมการไว้ว่า ประสาทไม่ได้สั่งเมื่อตายทันทีก็ยังคงเกร็งอยู่ อยากทราบว่า การเกร็งนั้นจะเป็นอยู่ตลอดเวลาหรือจะคลาย ?

พยานตอบว่า ไม่คลาย นอกจากผู้อื่นจะดึงเหยียดออก นอกจากจะไม่คลายแล้วกลับจะแข็งยิ่งขึ้น ทั้งนี้หมายถึงส่วนที่กำอยู่ก่อนตาย แต่ส่วนอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป จะกลับอ่อนลง ต่อจากนั้นกล้ามเนื้อจะกลับแข็งใหม่ แต่จะเร็วหรือช้าแล้วแต่แฟ็กเตอร์ต่าง ๆ เช่น บุคคลที่เป็นโรคหรือเกี่ยวกับอุณหภูมิ เช่น เมืองร้อนหรือเมืองหนาว กล้ามเนื้ออาจจะแข็งเร็วหรือช้ากว่ากัน สำหรับกล้ามเนื้อที่เกร็งอยู่ขณะตายทันทีนั้น ตามธรรมดาในระยะไม่กี่ชั่วโมงต่อมาก็จะยิ่งเกร็งแน่นขึ้น สมมติว่ามือสองมือ มือหนึ่งวางอยู่เฉย ๆ อีกมือหนึ่งกำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่แน่น ถ้าถูกยิง ภายหลังจากการตายมือที่กำนั้นจะแข็งมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะกล้ามเนื้อชิ้นไหนใช้มากก็ยิ่งเกร็งมาก

ประธานกรรมการ ฯ ถามต่อไปว่า พยานยืนยันแล้วว่า ไรกอร์มอร์ติส (ความเกร็งของกล้ามเนื้อ) จะเกิดใน ๓ ชั่วโมงนั้นแต่กรรมการได้ทราบจากนายแพทย์ผู้หนึ่ง ซึ่งไปเรียนต่างประเทศมาเหมือนกัน บอกว่ากล้ามเนื้อที่เกร็งนี้จะอยู่ได้ ๖ - ๗ ชั่วโมง กรรมการจะเข้าใจผิดหรือถูกไม่ทราบ แต่เรื่องเกร็งนี้จะคลายเองหรือไม่ กรรมการเชื่อว่าเป็นหลักวิชา ถูกไหม ?

พยานตอบว่า เป็นหลักวิชา และเป็นไปตามแฟ็กเตอร์ต่าง ๆ ดังที่ให้การไว้แล้ว

ประธานกรรมการ ฯ ถามต่อไปอีกว่า ทำไมความเห็นของแพทย์จึงแตกต่างกัน ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นความคิดเห็นธรรมดา แต่เป็นหลักวิชา หลักวิชาที่เรียนกันก็น่าจะไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อเป็นเช่นนี้กรรมการจะเชื่อใครก็ไม่ได้ เพราะคนหนึ่งว่าอย่างนั้น อีกคนหนึ่งว่าอย่างนี้ดูเป็นขาวกับดำไป

พยานตอบว่า ความเห็นของพยานเป็นอย่างนี้ ของคนอื่นพยานไม่ยืนยัน

ประธานกรรมการ ฯ ถามอีกว่า เรื่องคลายนี้อยากจะถามพยานให้เข้าใจว่า คำว่าคลายนั้น ความหมายยังกว้าง อาจจะคลายอย่างกว้าง ๆ คือเปลี่ยนที่ได้ ถ้าหมายความอย่างแคบก็คือคลายอย่างไม่เปลี่ยนที่ ฉะนั้นคำว่าคลายของพยานมือจะลงมาอยู่ข้างล่างได้หรือไม่ (ระหว่างประธานถามได้ทำมือประกอบคำถามด้วย)

พยานนิ่งอึ้งอยู่นาน ในที่สุดกล่าวว่า ไม่เข้าใจคำถามของประธาน เมื่อประธานได้ย้ำอีกครั้งหนึ่งจึงร้องว่าเข้าใจละ เพราะคราวแรกได้ยินคำว่าคลายเป็นตายเลยไม่เข้าใจเรื่อง (ตอนนี้คนฟังหัวเราะด้วยความชอบใจ)

พยานอธิบายว่า การเกร็งนี้จะต้องแยกกันเป็น ๒ ประเภท คือกล้ามเนื้อส่วนที่เกร็งอยู่ก่อน กับกล้ามเนื้อทั่ว ๆ ไป เช่น มือ ๒ มือต้องดูว่ามือไหนเกร็งอยู่ก่อน มือนั้นก็เกร็งมาก ส่วนอีกมือหนึ่งก็เกร็งเพียงเล็กน้อย สมมติว่าขณะที่ปืนลั่นปืนอาจจะกระเด็นไปจากมือดังนี้ ก็อาจจะมีท่าพอจะเห็นได้ ถ้าสมมติว่าแขนพับอยู่ คือ หมายถึงจับปืนยกขึ้นจ่อที่หน้าผาก แขนจะเหยียดตรงไม่ได้ ตามหลักวิชา กล้ามเนื้อจะกลับมาทำหน้าที่อีกไม่ได้ เมื่อสมองไม่ได้สั่ง สำหรับเรื่องนี้ต้องถามหมอสุด เพราะเขาเป็นนักกายวิภาควิทยา

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ ถามว่า พยานเข้าใจคำว่าเคลื่อนคลายหรือไม่ ข้าพเจ้าอาจจะเคลื่อนแขนแต่ไม่คลายความเกร็ง หรือคลายความเกร็ง แต่ไม่เคลื่อนแขนก็ได้ **พยานตอบว่า** เมื่อคนตายแล้วกล้ามเนื้อจะเคลื่อนที่เองไม่ได้ **พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ทรงถามต่อไปว่า** หมอได้ให้การว่า ใครที่ตั้งใจจะฆ่าตัวตายน่าจะทำในวิธีที่สะดวกถูกไหม **พยานรับว่า** ถูกแล้ว **ทรงถามต่อไปว่า** ถ้าเช่นนั้นมีหลักอยู่อย่างหนึ่งว่า บุคคลอาจจะฆ่าตัวตายโดยใช้เครื่องกลไกก็ได้ ถ้าผู้ที่ฆ่าตัวตายนั้นรู้ว่าการใช้เครื่องกลไกนั้นจะสะดวกสำหรับเขา แล้วอย่างนี้จะเรียกว่า ผิดธรรมดาไหม ?

พยานตอบว่า การใช้เครื่องกลไกฆ่าตัวเอง นั่นก็เรียกว่าวิตถารแล้ว การฆ่าตัวเองนั้นต้องแล้วแต่จิตใจของเขา อาจเป็นได้ที่บางคนแม้ตั้งใจจะทำตัวเอง แต่อาจจะกลัวเพราะจะต้องแลเห็นปากกระบอกปืน ฉะนั้นจึงตั้งกำหนดเวลาเครื่องกลไกไว้แล้วไปนั่งหรือยืนให้ตรงที่หมายพอดี พอปืนลั่นปังก็ตายเลยไม่ต้องแลเห็นปืน การใช้เครื่องกลไกอาจจะไม่ตายทันทีก็ได้ และเมื่อไม่ตายแล้วก็จะต้องไปตั้งเครื่องกลไกใหม่อีก จะเป็นการยากมาก เพราะความรู้สึกของคนที่จะฆ่าตัวตายนั้นคงจะไม่อยากทำหลายครั้งหลายคราว พยานเข้าใจว่า ถ้าหากว่าเครื่องกลไกนั้นไม่ฆ่าเขาตายในครั้งแรกแล้ว เช่นพลาดไปถูกใบหูขาด และคนนั้นหันกลับไปตั้งเครื่องใหม่เพื่อจะฆ่าตัวตายอีกเห็นจะเป็นการลำบากและเป็นการวิตถารเหลือเกิน (กรรมการและผู้ฟังหัวเราะ)

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตรทรงถามต่อไปอีกว่า ถ้าหากคนนอนหลับจะละเมอหรืออะไรก็ตาม ได้เอาปืนยิงตัวเองจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม อยากทราบว่า มือที่กำและแขนที่งอจะต้องอยู่ในท่าที่ทำให้เกิดแผลอย่างนั้นได้หรือไม่ พยานตอบว่า เมื่อคนกำลังหลับแล้วยิงตัวเองก็ไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่ถ้าจะยิงก็ต้องทำแขนงอและมือกำอย่างเดียวกัน ไม่ว่าจะหลับและเจตนาจะยิงหรือไม่ก็ตามจึงจะเกิดแผลเช่นนั้นได้

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามต่อไปอีกว่า พยานให้น้ำหนักใน ๓ ประการจะให้น้ำหนักอย่างไหนมากน้อยกว่ากันเท่าไร คือลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุบัทวเหตุ พยานตอบว่าการให้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์นั้นไม่มีกฎเกณฑ์ แต่ถ้าจะให้ก็ให้กรณีถูกลอบปลงพระชนม์ ๘๑ เปอร์เซ็นต์ ปลงพระชนม์เอง ๑๙.๙๙๙ เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือก็บวกให้ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็แล้วกันเป็นอุบัทวเหตุ (คนฟังหัวเราะ)

พระยาลัดพลี ฯ ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า ไรกอร์มอร์ติส ในภาษาไทยแปลว่าอย่างไร พยานตอบว่าไม่ทราบ เพราะไม่ชำนาญในเรื่องภาษา เนื่องจากได้

เปลี่ยนกันไปเปลี่ยนกันมาหลายหนหลายครั้ง ไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร แต่พออธิบายได้ว่า ไรกอร์มอร์ติสนั้น คือเมื่อคนตายแล้วกล้ามเนื้อได้เปลี่ยนแปลงไปในวัตถุประกอบของมันแล้วคั่งค้างอยู่ ทำให้โปรตีนในกล้ามเนื้อแข็ง ไรกอร์มอร์ติสเป็นกฎธรรมชาติของร่างกายคนเรานั่นเอง

ประธานกรรมการ ฯ ถามต่อไปว่า มีข้อที่อยากจะขอความกระจ่างอีกสักหน่อย ที่พยานอ้างหมอสุดว่า เป็นนักกายวิภาควิทยานั้น กรรมการไม่อยากจะอาศัยหมอใดหมอหนึ่งโดยเฉพาะ อยากจะฟังความเห็นต่าง ๆ เพื่อจะเป็นหลักฐานประกอบให้ได้มากหลาย จึงอยากถามว่าที่ว่าไรกอร์มอร์ติสคือความเกร็งของกล้ามเนื้อจะเกิดขึ้นนั้น เมื่อเกิดแล้วจะอยู่อย่างนั้นตลอดไปหรือไม่ ?

พยานตอบว่า มีเปลี่ยนแปลงไปในภายหลังเท่านั้นเท่านี้ชั่วโมง ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ แต่ในเวลา ๒ - ๓ ชั่วโมงกล้ามเนื้อที่เกร็งนั้นจะยังไม่คลาย ธรรมดาจะคลายต่อเมื่อ ๓๖ ชั่วโมงล่วงแล้วคือศพเริ่มจะเน่า ใน ๘ ชั่วโมงไรกอร์มอร์ติสจะยังไม่คลาย พยานย้ำว่าภายในระยะ ๑๐ ชั่วโมงก็ยังไม่คลาย

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า ที่ถามว่า เพื่อให้ได้วิถีกระสุนเช่นที่พระบรมศพจะหลับหรือตื่น จะยิงโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ท่าทางของมือจะเหมือนกันหรือไม่ ?

พยานตอบว่า ต้องเหมือนกัน

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ทรงถามอีกว่า ก็ท่านั้นข้อศอกต้องงอ

พยานตอบว่า ท่าไหนท่านั้น (ข้อศอกต้อง) งอ (คนฟังหัวเราะ)

จบคำให้การของนาย**แพทย์ใช้ ยูนิพันธ์** พยานปากที่ ๑๗ เมื่อเวลา ๑๔.๔๕ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๘, วันอังคารที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๑๙, วันพุธที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๑๓ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๑๖) เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้คือ นายแพทย์สุด แสงวิเชียร นายแพทย์ในคณะกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ

นายแพทย์สุด แสงวิเชียรได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ สุด นามสกุล แสงวิเชียร อายุ ๓๔ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๒๓ ฆ ตรอกโพธิ์ ๓ ต้น ตำบลเกาะท่าข้าม กิ่งอำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี

พยานรับราชการเป็นหัวหน้าแผนกกายวิภาคศาสตร์ คณะแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ มีหน้าที่สอนวิชากายวิภาคให้แก่นักเรียนแพทย์ ไม่มีหน้าที่เกี่ยวแก่การรักษาพยาบาลคนไข้เลย พยานรับราชการครั้งแรกตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ ประมาณเวลาถึงปานนี้ ๑๓, ๑๔ ปี พยานสำเร็จวิชาแพทย์โดยได้รับปริญญา

แพทย์ศาสตร์บัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ในปี ๒๔๗๔ พยานได้รับทุนของรอคเฟลเล่อร์มูลนิธิได้ไปศึกษาวิชากายวิภาคต่อที่สหรัฐอเมริกา เป็นเวลา ๒ ปี พยานไปในฐานะผู้ที่สำเร็จวิชาแล้วก็ไปดูวิชาเพิ่มเติม ไม่มีโอกาสที่จะไปทำปริญญาหรือประกาศนียบัตร เป็นแต่ว่ามีหนังสือรับรองมาจากศาสตราจารย์และอาจารย์ที่ควบคุมระหว่างการทำงาน

พยานได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแพทย์ในกรณีนี้ด้วยคนหนึ่ง ในหน้าที่ของคณะกรรมการแพทย์ ได้รับแต่งตั้งในวันแรกที่ได้รับจดหมายเชิญจากอธิบดีกรมตำรวจ พยานก็ยังไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไร ในบ่ายวันนั้นพยานได้พบท่านคณบดีของคณะแพทย์ศาสตร์ ซึ่งเป็นกรรมการอยู่ก่อน พยานได้ถามว่าจะให้พยานซึ่งมีความรู้ในวิชากายวิภาคศาสตร์นี้มาปฏิบัติการอย่างไรบ้าง ในการชันสูตรพระบรมศพ ท่านคณบดีก็บอกว่า หน้าที่ของพยานคงจะเกี่ยวข้องในการเปิดพระบรมศพ หรือในบางครั้งอาจต้องเปิดกะโหลกพระเศียรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศก็ได้ แล้วก็สั่งพยานว่าให้เตรียมเครื่องมือสำหรับการนี้ไว้ให้พร้อม คณบดีคือคุณหลวงพิณ ฯ เมื่อพยานได้รับคำสั่งจากคณบดีเช่นนั้นแล้วก็กลับมาเตรียมเครื่องมือ และในวันรุ่งขึ้น พยานก็ได้ไปพร้อมกับท่านคณบดีตามกำหนดเวลาที่ท่านอธิบดีกรมตำรวจแจ้งมาคือประมาณเวลาสัก ๑๐.๐๐ น.

ในวันรุ่งขึ้น คือ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ภายหลังเมื่อได้มีการพิจารณาวางแผนการณ์จะตรวจพระบรมศพแล้ว พยานพร้อมทั้งแพทย์คนอื่น ๆ ก็ได้ขึ้นบนพระที่นั่งพิมานรัถยา เมื่อรออยู่สักประเดี๋ยวหนึ่ง ภายหลังที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงเสด็จเข้ามาแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนมก็เชิญพระบรมโกศรองในของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเข้ามาในพระที่นั่ง เมื่อทำการเปิดแล้ว สนมก็ได้นำพระบรมศพมาวางที่เตียงใหญ่ในพระที่นั่งนั้น ในระหว่างนั้นพยานได้สังเกตเห็นฝ่ายตำรวจได้ถ่ายรูปพระวรกายดูเหมือน ๑ รูป ต่อไปจึงได้ทำการถ่ายเอ็กซเรย์ทั่วบริเวณ

พระเคียรโดยเจ้าหน้าที่ของฝ่ายอังกฤษร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ซึ่งมีคุณหลวงพิณ ฯ เป็นหัวหน้าเป็นผู้ชำนาญในวิชานั้น จำนวนของภาพถ่ายเอ็กซเรย์ พยานไม่ทราบในวันนั้น วันต่อมาจึงทราบว่าได้ถ่ายไว้เป็นจำนวน ๙ ฟิล์ม ได้ถ่ายไว้ทุกท่า เฉพาะบริเวณพระเคียรเท่านั้น

เมื่อภายหลังที่ได้ทำการถ่ายเอ็กซเรย์แล้ว สนมก็เอาพระบรมศพมาวางที่เตียงผ่าตัด พยานได้ถูกเรียกตัวไปพร้อมคุณหมอสงกรานต์ให้มีหน้าที่ชันสูตรพระบรมศพ พระบรมศพได้บรรทมหงายอยู่บนเตียงผ่าตัดนั้น พยานเข้าไปทางด้านขวาของพระบรมศพนั้น หมอสงกรานต์อยู่ทางด้านซ้าย ได้ทำการตรวจทั่วพระวรกายก่อน เพื่อจะดูว่านอกจากแผลที่พระเคียรแล้วจะพบบาดแผลอื่นอะไรได้อีกหรือไม่ เพราะฉะนั้นการตรวจครั้งนี้พยานได้ทำการตรวจอย่างถี่ถ้วนคือว่า พยานได้จับพระกรข้างหนึ่ง หมอสงกรานต์จับอีกข้างหนึ่ง แล้วก็ยกชูขึ้นคนละข้าง เพื่อเปิดผ้าขาวที่คลุมตอนบนออก จนกระทั่งเหลือเฉพาะที่บริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ เสร็จแล้วก็คลุมผ้าขาวกลับมาตอนบนแล้วก็เปิดตอนล่างขึ้น

ผลของการตรวจด้านหน้าคงมีบาดแผล ๒ แผล แผลที่หนึ่งคือแผลที่พระนลาฏ อยู่เหนือหัวคิ้วซ้ายประมาณ ๒ ซ.ม. แผลเป็นรูปกากะบาด หรืออีกนัยหนึ่งเป็นรูปเครื่องหมายคูณ อีกแผลหนึ่งเป็นแผลที่ต้นขาขวา แผลนี้ได้ความว่าเป็นแผลที่เจ้าหน้าที่ผ่าและฉีดยาเข้าไปรักษาพระบรมศพ นอกจากแผลด้านหน้า ๒ แผลนี้แล้วไม่มีแผลอื่นอีก ส่วนทางด้านหลังที่ทราบโดยอาศัยการตรวจทำนองเดียวกันมีแผลที่เบื้องพระปฤษฎางค์ตรงปุ่มท้ายทอยลงมาทางซ้ายเล็กน้อย มีอยู่แผลเดียวเท่านั้น นอกนั้นไม่มีแผลอื่นเลย

ต่อจากนี้ได้ตรวจพระวรกายภายนอกแล้ว คือเมื่อพบแผล ๓ แผลนี้แล้ว กรรมการก็กลับไปสนใจในบาดแผลทางเบื้องหลังมากในขณะนั้น แล้วก็ประกอบทั้งพระบรมศพอยู่ในท่านอนคว่ำ พยานกับหมอสงกรานต์จึงได้ใช้มีดกรีดบนผิวหนัง

ศีรษะทางเบื้องหลังจากพระกรรณข้างหนึ่งถึงพระกรรณอีกข้างหนึ่ง ต่ำกว่าบาดแผลทางเบื้องหลังนั้น แล้วก็เลิกผิวหนังขึ้นไปถึงบริเวณที่ตรงกับรูแผล หลังจากนั้นพยานได้ใช้กรรไกรตัดพระเกษาออกแล้วจึงพบมีรูที่กะโหลกพระเศียรเป็นรูโต พยานไม่ได้จดวัดระยะไว้ในขณะนั้น เพราะมีเลขา ฯ จดอยู่แล้ว ลักษณะของริมรูนั้น เป็นหน้าสิ่วแล้วมีกระดูกแตกออกเป็นรูปเหลี่ยม ๆ บ้างเป็นรูป ๓ เหลี่ยม มีประมาณ ๒ - ๓ ชิ้นรอบบริเวณนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วพยานก็เข้าใจว่า กรรมการทุกคนที่อยู่ในนั้นคงได้สันนิษฐานว่าเป็นรูออกของกระสุน เพราะมันโตกว่าข้างหน้ามาก และการที่มีกระดูกแตกออกมาเช่นนั้นก็แสดงว่าได้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดดันกระดูกแตกออกมาจากภายใน การที่กะโหลกพระเศียรไม่แตกขาดออกไปนั้นก็เนื่องจากถูกยึดอยู่ด้วยเยื่อหุ้มกระดูกหน้า

พยานเองถึงจะไม่มีความรู้ในเรื่องปืนมาก่อน แต่เมื่อในขณะนั้นเห็นบาดแผลแสดงว่ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดดันออกมาก็เข้าใจว่าเป็นแผลออก เมื่อตรวจดูแผลที่กะโหลกเบื้องหลังแล้ว ต่อไปพยานกับหมอสงกรานต์ก็ได้เลิกผิวหนังต่อไปอีก เพื่อจะให้ผิวหนังเป็นชิ้นเดียวกัน เพื่อกันไม่ให้เป็นการน่าเกลียด

เมื่อเสร็จการชันสูตรแล้ว ได้ถลกเลยขึ้นไปเหนือพระกรรณ ก็ได้พบมีรอยแตกของกะโหลกอีกแห่งหนึ่ง เป็นรอยแตกของด้านซ้ายของพระกะโหลกตั้งแต่ประมาณกลางของพระเศียร แล้วก็เป็นรอยแตกทอดผ่านไปจนกระทั่งถึงรูพระกรรณข้างซ้าย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็ได้มีการสนใจเกิดขึ้นในขณะนั้นว่า รอยแตกที่กะโหลกนี้จะมีอะไรเกิดขึ้นที่หนังพระเศียรบ้าง ก็ได้เอาผิวหนังกลับคืนไปที่เดิมแล้วก็ใช้มือเทียบเคียงกับรอยแตกไว้ เมื่อพยานเปิดดูก็ยังไม่เห็นรอยอะไรมาก พยานจึงได้ดึงเอาเส้นพระเกษา ซึ่งเวลานั้นเปื่อยเน่าหลุดง่ายออกมา ทำให้พบผิวหนังตอนนั้นมีรอยช้ำแดง ๆ รอยแตกร้าวนี้ ในขณะนั้นยังไม่มีผู้ใดออกความเห็น ต่างคนก็ยังคงนิ่งไว้ พยานจึงเข้าใจว่า ในขณะนั้นคงยังไม่มีใครคิดว่ารอยแตกนั้นเป็นเพราะอะไรแน่ ฉะนั้นต่อไปจึงได้เลิกหนังพระเศียรไปจนกระทั่งถึงรูแผลที่พระนลาฏ ก็พบว่ามีรูแผล

ที่พระนลาฏเป็นรูกลมมีขนาด ๑.๑ ซ.ม. ถึง ๑ ซ.ม. รูนั้นเป็นรอยเรียบแล้วก็ไม่มีชิ้นกระดูกแตก เป็นแต่ว่ามีรอยร้าวบ้างเล็กน้อย จากการพบรูที่กะโหลกพระเศียรทั้ง ๒ แห่งนี้ พยานเข้าใจว่า กรรมการคงได้ลงความเห็นกันเป็นเอกฉันท์ว่า วิถีกระสุนนั้นเข้าทางด้านหน้าทะลุออกทางด้านหลังรวมทั้งตัวพยานก็เห็นเช่นนั้นด้วย

ต่อไป คุณหลวงนิตย์ ฯ บอกว่า อยากจะดูต่อไปเพราะว่าในขณะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตมีพระโลหิตไหลออกทางรูพระกรรณ และดูเหมือนว่าทางรูจมูกด้วยหรือเปล่า พยานไม่ทราบ ตามธรรมดาในทางบาดแผลถ้ามีเลือดไหลออกทางหูก็มักจะมีการกระทบกระเทือนเกิดขึ้นที่ฐานของกระดูก เพราะฉะนั้นพยานกับหมอสงกรานต์ก็ได้รับหน้าที่ต่อไปคือ ทำการเลื่อยพระกะโหลกส่วนบนออกไป ตอนนี้ต้องรอกรรมการคนอื่น ๆ เพราะกำลังไปรับประทานอาหารกันอยู่ พยานกับหมอสงกรานต์ก็คงรออยู่ที่นั่น เมื่อกรรมการมาเกือบพร้อมกันแล้ว พยานจึงได้เลื่อยกะโหลกดึงเอากะโหลกส่วนบนออกไป แล้วพยานก็ตัดเยื่อหุ้มสมองชั้นนอกออกไปตามความยาวจากหน้าไปหลัง เป็นแฉกตรงมาทั้ง ๒ ข้าง ทำให้เยื่อหุ้มสมองนั้นเป็น ๔ ชิ้น พอเปิดทางด้านซ้ายออกไปก็พบว่า มีเลือดตกอยู่แข็งเป็นแผ่นอยู่ทางด้านซ้ายใต้เยื่อกระดูกหุ้มสมองนั้น ต่อไปพยานก็ได้กลับส่วนของเยื่อหุ้มสมองที่อยู่ลงไปอยู่ข้างล่างของเยื่ออีกส่วนหนึ่ง เมื่อตัดเอาชิ้นนี้ออกไปแล้ว พยานก็ได้ใช้มือสอดแยกเอามันสมองออกมา ก่อนการแยกนี้ก็พบว่ามันสมองทางด้านขวาหน้าเล็กและทางด้านซ้ายมีรูใหญ่ ที่บริเวณซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า (พยานออกชื่อเป็นภาษาอังกฤษ) คือเบื้องหลังข้างซ้ายเป็นแผลใหญ่ เมื่อแยกเอามันสมองออกมาแล้ว พยานก็ได้พบว่ามีรูกลมอยู่ต่ำกว่าปลายด้านหน้าของสมองประมาณ ๔ ซ.ม. ตรงกับรูที่ปรากฏอยู่บนพระนลาฏ เพราะฉะนั้นก็แสดงว่ากระสุนได้เข้าทางด้านหน้าของสมอง แล้วก็ไปดันเอาเนื้อของสมองทำลายไปในส่วนหลัง เมื่อพยานแยกเอามันสมองออกมาแล้ว พยานก็ได้ใช้มือควานเพื่อหาว่ามีเศษกระสุน หรือจะมีเศษอะไรปรากฏอยู่อีก ก็ไม่ปรากฏว่า

มีสิ่งใดแปลกปลอมอยู่ในนั้น ต่อไปพยานได้แยกเอาเยื่อหุ้มกะโหลกที่อยู่ทางด้านข้างกะโหลกออกไป ครั้งแรกเปิดทางซ้ายก่อนก็พบว่า มีรอยแตกที่ Petus Part ของกระดูก Temporal ส่วนกระดูกรอยแตกนี้เมื่อตรวจเสร็จแล้ว พยานได้แยกเอาเยื่อหุ้มกะโหลกของส่วนฐานออกไป เมื่อแยกไปทางด้านซ้ายออกไปหมดแล้ว ได้พบว่ามีรอยแตกของกระดูกที่ด้านหน้า รอยแตกที่ทอดผ่านไปจนกระทั่งถึงรู ซึ่งเป็นทางเข้าของหลอดเลือดที่มาหล่อเลี้ยงสมอง ถัดไปพยานก็ได้เปิดทางด้านขวาออกอีก พบว่ามีรอยแตกทางด้านขวาเช่นเดียวกัน แต่รอยแตกไม่ชัดเจนเท่ากับทางข้างซ้าย นอกนั้นก็มีรอยแตกอีกแห่งหนึ่งที่เพดานของกระบอกตา รอยแตกนี้ผ่านมาจนกระทั่งถึงปีกหลังของกระดูกสไปนอล นั่นเป็นรอยแตกที่พบที่ฐานของกะโหลก เป็นรอยแตก ๓ แห่งด้วยกัน เมื่อเสร็จอันนี้แล้ว กรรมการอื่นก็เข้ามาพิจารณาพร้อมกัน สันนิษฐานว่ารอยแตกนี้เป็นเพราะแรงของกระสุนปืนนั่นเอง ซึ่งรุนแรงมากจนกระทั่งทำให้กะโหลกแตกได้ถึง ๓ แห่ง เป็นบาดแผลที่รุนแรงเหลือเกิน เพราะฉะนั้นรอยที่อยู่บนเหนือพระกรรณด้านซ้ายนี้ ถ้าอาจมีใครคิดอะไรมากในเวลานั้นก็เป็นอันสันนิษฐานได้ว่าเป็นเพราะความดันและความแรงของลูกปืนนั่นเอง ข้อสันนิษฐานนี้พยานก็เห็นด้วย

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า จำได้ว่าดูเหมือนพยานได้แจ้งว่ารอยร้าวแห่งแรกที่ผิวหนังรอยช้ำแดงใช่ไหม ? รอยช้ำแดงนี้เกิดจากอะไร ?

พยานตอบว่า ใช่ เกิดขึ้นเนื่องจากเวลาที่มีรอยแตกที่กะโหลกแล้ว ก็อาจมีเลือดซึมตามรอยแตกนั้นเข้ามาอยู่ในผิวหนังได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เป็นอันเสร็จสำหรับการทำที่พระเศียรแล้วหรือ ?

พยานตอบว่า ตกลงว่าพยานก็คงทิ้งไว้ต่อไป ยังไม่ได้เย็บหนังพระเศียร ถ้าจะให้พยานเล่าต่อไปแล้วก็มีในข้อตกลงของกรรมการ ก่อนที่จะทำการชันสูตรนี้ คือได้มีนายแพทย์คอร์ตเสนอว่า ควรจะตัดเอากระเพาะอาหาร ไต และตับไปชันสูตรหายาพิษด้วย เพราะฉะนั้นคุณหมอสงกรานต์กับพยานก็ได้ลงมือผ่าที่

พระนาภีต่อไปตามความยาวของพระวรกายของพระองค์ แล้วก็ได้ตัดเอากระเพาะอาหาร ไตซ้าย ปีกซ้ายของตับออกไป เมื่อตัดไปแล้วก็ตกลงได้ลงมือเย็บผิวหนังของพระนาภี รวบรวมของต่าง ๆ ที่ตกมาจากพระเศียรเช่นพระเกษา มันสมอง และเศษกระดูก ใส่กลับคืนลงไปในกะโหลกสมองแล้วลงมือเย็บ เป็นอันเสร็จการชันสูตร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า นอกจากที่ได้ทำดังให้การมาแล้วนี้ ตัวพยานเองได้ทำหรือว่านำเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งของพระบรมศพไปเป็นการทดลองพิสูจน์อะไรของพยานบ้างหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า ถูกแล้ว ตอนนี้พยานลืมไป ต่อไปก็ได้มีกรรมการ ๒ ท่าน คือ คุณหมอสงกรานต์กับนายพันตำรวจโทเอ็จ ซึ่งได้ขอให้พยานนำผิวหนังจากบริเวณแผลที่พระนลาฏ กับผิวหนังบริเวณแผลที่พระปฤษฎางค์ไปตรวจด้วย คือต้องการให้พยานทำ Statement (รายงาน) เพื่อตรวจดูรอยดำที่เกิดจากดินปืน เมื่อพยานได้ตัดเอาผิวหนังทั้ง ๒ ชิ้นออกไปแล้ว พยานก็ได้ไปแช่ในน้ำยาที่พยานได้นำไปพร้อมในวันนั้นด้วย คือ น้ำยาฟอร์มาลินอิสต์ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ พยานได้ตัดเอาหนังที่แผลพระนลาฏกับแผลที่พระปฤษฎางค์อย่างละชิ้น รวมกันเป็น ๒ ชิ้น จากการตรวจพิสูจน์หนัง ๒ ชิ้นนี้ พยานได้ส่งรายการละเอียดในการชันสูตรนี้ต่อประธานกรรมการฝ่ายแพทย์แล้ว

พยานส่งสำเนารายการชันสูตรโดยละเอียดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดู

เจ้าหน้าที่ตำรวจอ่านให้พยานฟัง

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอ่านจบลงแล้ว พยานรับว่าถูกต้อง **พระสารการประสิทธิ์** ขอให้พยานลงนามรับรองสำเนารายงานการตรวจผิวหนังของพยาน พยานลงนามรับรอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าฟังตามรายงานนี้ก็หมายความว่า พยานได้นำหนังที่แผลที่พระนลาฏมาทั้ง ๔ แฉกใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ใช่ เพราะเป็นแผ่นเดียวกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า นอกจากในกรณีนี้ พยานได้พบที่ไหนบ้างหรือไม่ จะเป็นด้วยพบด้วยตนเอง คือหมายความว่า จากการที่เราได้ทำเอง ได้ตรวจเอง หรือทางตำรับตำราอะไรก็แล้วแต่ รอยบุ๋มที่ปรากฏเคยมีบ้างไหมในกรณีที่คนยิงปืนอย่างนี้

พยานตอบว่า ไม่มี เพิ่งพบรายนี้เป็นรายแรก จะเป็นตามหลักวิชาก็ดี หรือเป็น Case ตัวอย่างที่เกิดขึ้นมาแล้ว ตามตำรับตำราที่เคยพบเคยอ่านก็ไม่เคยปรากฏอย่างนี้เลย ส่วนนอกเหนือจากที่พยานเคยค้นหาศึกษาดู พยานไม่ทราบ ในคดีอัตตวินิบาตกรรม โดยเอาปืนจ่อชิดที่ขมับหรือที่ไหนก็ดี พยานได้พิจารณาดูรูปที่พิมพ์ไว้ในหนังสือที่แต่งโดยผู้เชี่ยวชาญทางนี้ผู้หนึ่งก็ไม่เคยมีปรากฏรอยเช่นนี้ เพราะว่าเราไม่มีคำอธิบาย พิจารณาดูแต่รูปก็ดูเหมือนไม่มี

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วไม่เคยมีใครยกประเด็นในเรื่องนี้ขึ้นวินิจฉัยบ้างเลยหรือ ?

พยานตอบว่า พยานบังเอิญแลเห็นรอยนี้ตอนบ่ายวันอาทิตย์ของวันรุ่งขึ้นจากวันทดลองยิงศพ พยานก็ยังไม่แน่ใจ เพราะว่าเวลานั้นเกือบค่ำแล้ว พยานจึงเอาใส่โหลเก็บลั่นกุญแจไว้ ในวันจันทร์ก็บังเอิญไม่มีเวลา เพราะได้นัดสอนนักเรียน ๒ ชั่วโมง แทนวันศุกร์ที่เสียไป แล้วในวันนั้นได้มีคุณหมอสงกรานต์บอกว่า พันโทลีสงสัยว่า บาดแผลที่จะเกิดด้วยปืนเล็กกว่าขนาด ๑๑ ม.ม. ได้ไหม จึงได้ใช้ศพอีกศพหนึ่งยิงด้วยปืนขนาด ๙ ม.ม. แล้วในตอนบ่าย ตั้งใจจะพิจารณารอยนี้ให้แน่ชัด คือทำเป็นรายงาน ก็บังเอิญท่านขุนสงัด ฯ เลขานุการของกรรมการมาขอให้พยานช่วยเขียนรายงานชันสูตรพระบรมศพ จึงไม่ได้วินิจฉัยกัน เพราะฉะนั้นเช้าในวันรุ่งขึ้นคือในวันอังคารนั้น พยานก็ได้นำไปที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อให้ทุกคนได้เห็นด้วยตาของเขาเอง เมื่อพยานนำไปให้ดู กรรมการทุกนายก็ได้มาพิจารณาดู สำหรับพวก

กรรมการไม่มีความเห็นเป็นประการใด แต่เมื่อประธานถามความเห็นในการสันนิษฐานกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในที่ประชุมกรรมการตอนพิจารณา ถึงตอนนี้คุณหมออวยได้มีความเห็นแย้งพยานตามรายงานที่ได้เสนอไปแล้ว

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เราได้มีการทดลองยิงศพตั้งหลายศพในระยะใกล้ ๆ ได้มีบ้างไหมที่ศพทดลองยิงโดยเอาปืนไปจ่อหน้าผากหรือกดที่หน้าผาก

พยานตอบว่า มีด้วยกัน ๓ ศพ (ตอนนี้พยานพลิกดูหลักฐานในเอกสารที่จดไว้แล้วตอบว่า) ในศพ ๗ ศพที่ทดลองในวันที่ได้ยิงโดยวิธีบอกให้ผู้ยิงยิงชิดคือ Contact ๓ ศพ ใน ๓ ศพที่ Contact นั้น พยานได้มีโอกาสพิจารณาดู ก็พบว่าไม่มีรอยกด อาจเป็นด้วยคนที่ยิงนั้นพยายามจะให้ Contact จริง ๆ ไม่ได้ยิงให้มีรอยกด จะเป็นโดยความชำนาญของผู้ยิง หรืออะไรก็ไม่ทราบ ปรากฏว่า ๓ ศพที่ Contact นั้นไม่มีรอยกด แต่ศพหนึ่งเป็นศพที่ได้ดองอยู่เสร็จแล้ว ผิวหนังจึงผิดปรกติไป

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่พยานให้การนี้หมายความว่า ๓ ศพนี้ผู้ยิงไม่ได้กดใช่ไหม ?

พยานตอบว่า จะกดแค่ไหนหรือไม่ พยานไม่ทราบ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถามเขาหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า ไม่ได้ถาม แต่ว่าในรายงานที่ ๕ นั้น ในรายงานที่เสนอแล้วพันโทลียังได้ท้วงเลยว่า รายนี้ผู้ยิงไม่ Contact จริง ๆ แต่พยานเองระหว่างนั้นไม่ได้มองดูกับเขา เพราะมีหน้าที่ในการดูศพอื่น พร้อมกับกรรมการคนอื่น

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า Contact หมายความว่าสัมผัสใช่ไหม ?

พยานรับว่า ใช่ คือหมายความว่า สัมผัสกับผิวหนัง ไม่ถึงกับกดลงไป

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เมื่อกี้พยานบอกว่า เขาจะกดแค่ไหนไม่ทราบ ไม่ได้ถามคนยิงเขาดูบ้างหรือ ?

พยานตอบว่า ไม่ได้ถาม

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่พยานพบรอยกดที่ผิวหนังที่พระบรมศพรายนี้ ก่อนหรือหลังการทดลองยิงศพ

พยานตอบว่า ภายหลังการทดลองยิงศพ คือทดลองยิงในวันเสาร์ พยานพบในวันอาทิตย์

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่พยานตัดหนังแผลที่พระนลาฏไปตรวจชันสูตรนี้ ห่างจากวันสวรรคตกี่วัน

พยานตอบว่า สวรรคตวันที่ ๙ แล้วก็ทำการชันสูตรวันที่ ๒๑ ก็ห่างกัน ๑๒ วัน และได้ให้การต่อไปว่า หนังที่ตัดนี้อยู่ในสภาพเรียบร้อยไม่เน่าเปื่อย เพราะว่าตามธรรมดาถ้าไม่ทำอะไรศพก็จะเปื่อย ในรายพระบรมศพนี้ พยานทราบว่าได้ผ่านมาหลายวัน การฉีดฟอร์มาลินแม้จะฉีดตามธรรมดาแล้วกลัวเปอร์เซ็นต์จะไม่พอ จึงได้ใส่ไปถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ฉะนั้นจึงยังไม่เน่าเปื่อย

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า รอยกดอย่างที่พยานสันนิษฐานนี้ก็หมายความว่า มีรอยกดก่อนที่การยิงจะเกิดขึ้น ก่อนที่กระสุนจะลั่นออกไป หมายความว่า ผิวหนังในระหว่างนั้น เป็นผิวหนังของคนเป็นอยู่ และรอยกดนี้มิใช่บาดแผล เป็นเพียงรอยกดเฉย ๆ รอยกดนี้จะอยู่มาได้นานถึงขณะนี้หรือ คือตั้ง ๑๒ วัน

พยานตอบว่า ข้อนี้เป็นปัญหาที่คุณหมออวยได้ยกขึ้นมาค้านแล้วเหมือนกัน พยานพิจารณาดูดังนี้ คือ พยานได้เห็นว่าผิวหนังตอนที่ได้ผ่านสิ่งที่กระทำให้ผิวหนังมีลักษณะเช่นนี้ อยู่ ๒ ตอน คือ

๑. ความร้อนจากปืนที่ยิงนั้นอย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าใจว่าใคร ๆ ก็คงจะรู้ว่า ถ้าเราตัดหมูมาชิ้นหนึ่งแล้วหย่อนลงในน้ำร้อน หมูชิ้นนั้นจะมีรูปคงที่อยู่โดยความร้อน เพราะฉะนั้น ความร้อนจากปากกระบอกปืนก็ทำให้พยานเชื่อว่า จะทำให้เนื้อที่บริเวณนั้นคงรูปอยู่โดยเป็นรอยกดได้ต่อไป

๒. พยานได้สอบสวนต่อไปอีกจากพันตรีต่วน ซึ่งเป็นผู้ที่ผสมยา ก็ได้ทราบว่า มีน้ำยาฟอร์มาลินกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ และเวลาที่ได้ฉีดยาไปแล้ว ยาก็ได้ไหลผ่านออกมาทางรูพระนลาฏนั้น การไหลผ่านผิวหนังนั้น พยานก็เชื่อว่า น้ำยาก็ได้มาซึมอยู่ที่บริเวณนั้น รักษาให้ผิวหนังนั้นเป็นรอยกดอยู่ได้

การลงความเห็นในเรื่องนี้ ก็ได้นัดกันในวันอังคารที่ ๒๕ มิถุนายน ได้ชี้แจงให้เห็นว่า นอกจากการชันสูตรที่ผิวหนังแล้วพยานยังมีข้อที่ไม่แน่ใจอยู่ ๒ - ๓ ประการ ในวันที่ให้ความเห็นและในเวลาติดต่อมาก็ยังสงสัยอยู่เรื่อย ข้อที่พยานไม่แน่ใจพยานได้บันทึกไว้แล้ว และได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาสอบสวนพยาน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคมแล้ว ซึ่งเข้าใจว่าอยู่ในคำสอบสวนของฝ่ายตำรวจแล้ว มีข้อความดังนี้

๑. ในวันนั้น พยานยังไม่แน่ใจว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงถนัดพระหัตถ์ข้างใด

๒. ทางวิถีกระสุน ที่ค่อนไปทางขวาเล็กน้อยนั้น มีความเห็นกันอย่างไรบ้างในบรรดาพวกกรรมการทั้งหลาย บังเอิญเวลานั้นเมื่อเอ็กซเรย์แล้ว พยานมีหน้าที่เต็มมือไม่มีโอกาสได้สนทนาปราศัยกับกรรมการอื่น ๆ

๓. ยังไม่ได้ตรวจวิถีกระสุนที่ปรากฏในแผ่นเอ็กซเรย์โดยละเอียด

๔. พยานอยากทราบจากตำรับตำราอีกว่า ผู้ทำอัตตวินิบาตกรรมนั้น มักยิงตรงไหน

๕. และอีก ๓ ข้อ ซึ่งพยานคิดว่า นอกเหนือหน้าที่แพทย์ไปเล็กน้อย แต่ว่าไม่เลยไป คือ

๑. อยากทราบให้แน่ชัดว่า ปืนกระบอกของกลางยิงได้ยากง่ายแค่ไหน

๒. เก็บปลอกกระสุนได้จากที่ไหนแน่

๓. นึกไม่ออกว่า พระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมีความกดดันอะไรเป็นพิเศษที่จะด่วนตัดสินใจไปเช่นนั้น

ใน ๖ - ๗ ข้อนี้ ยังไม่ได้พิจารณาให้ละเอียด

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วพยานได้ให้ความเห็นอย่างไรในตอนนั้น

พยานตอบว่า ในวันที่ ๒๕ พยานได้ทำความเห็นว่า กรณีที่จะทำให้เกิดสวรรคตมีได้ ๒ กรณีเท่านั้น คือถูกลอบปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง โดยมีน้ำหนักเท่ากัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เพราะอะไรพยานถึงไม่มีความเห็นในเรื่องอุปัทวเหตุเลยในตอนนั้น

พยานว่า พยานมีความเห็นโดยอาศัยอย่างนี้ว่า ตำแหน่งบาดแผลที่พบที่พระบรมศพนั้น อยู่ที่พระนลาฏข้างซ้าย แล้วก็พบด้วยว่า การยิงนั้นจะต้องเป็นการยิงที่เกิดโดยกระชั้นชิดหรือถ้าใคร ๆ เชื่อพยานก็หมายความว่า ได้มีการแตะปลายกระบอกปืนนั้นที่บริเวณแผล และพยานคิดไม่ออกว่า พระองค์จะเอาปากกระบอกปืนไปแตะที่บริเวณนั้น แล้วทำให้เกิดปืนลั่นขึ้นมาได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ขอถามความรู้สึกจริงใจของพยานว่า มันมีไม่ได้เลยทีเดียว หรือว่ามันเพียงแต่ว่าไม่น่าจะมีได้ ในกรณีที่ว่าเกิดอุปัทวเหตุ ได้เกิดขึ้นโดยปากกระบอกปืนกดกับหน้าผากเช่นนั้น

พยานตอบว่า พยานบอกว่ามีไม่ได้เลย หรือ impossible

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า ที่พยานมีความรู้สึกเช่นนี้ พยานได้ระลึกถึงความจริงบ้างหรือเปล่าว่า ในกรณีแอ็กซิเดนท์มันเป็นเรื่องที่อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่มีใครนึกฝันเลยว่าจะเกิดขึ้นในลักษณะเช่นนั้น และอาจเกิดขึ้นได้ทุกโอกาส และทุกเวลาโดยที่ความจริงบางคนไม่ได้นึกฝันเลยว่า จะเกิดขึ้นเช่นนั้น พยานได้นึกถึงหลักทางอุปัทวเหตุในเรื่องนี้หรือเปล่า

พยานตอบว่า ได้นึกเหมือนกัน แต่ขอให้เราตัดวงกว้างมาให้เหลือวงแคบเฉพาะกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานได้คิดเช่นนี้ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี

พระชนมายุได้ ๒๑ พรรษาแล้ว ไม่ใช่เด็กอายุ ๖ ขวบเหมือนลูกพยาน จะได้เอาปืนขึ้นไปเทอดทูนอยู่บนพระเศียร แล้วจะเทอดทูนเพื่ออะไร ท่านลองปืนหรือ มองไม่เห็นเลย เพราะปากกระบอกปืนชิดพระนลาฏ เพราะฉะนั้นโดยประการฉะนี้ พยานถือว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว โดยรู้จักปืนกระบอกนี้แล้ว รู้ว่าปืนนั้นมันเป็นอันตราย เพราะเหตุใดจึงเอามาเทอดทูนบนพระเศียรเช่นนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า พยานเคยได้พบหรือได้ทราบหรือได้ยินมาบ้างหรือเปล่าว่า บุคคลซึ่งมีความชำนาญในการใช้ปืนอย่างดี ยังเคยทำปืนที่เขาเองใช้อยู่เสมอลั่นถูกตัวเองหรือถูกคนอื่นก็มีใช่ไหม

พยานตอบว่า เคยได้ยินบ้างเป็นธรรมดา แต่ถ้าเป็นบาดแผลที่โดนตัวเอง ก็ควรจะโดนที่อื่นหรือมิฉะนั้นก็ยิงไปโดนคนอื่น

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าเช่นนั้นพยานเองก็ยังไม่รับรองว่า ความชำนาญของบุคคลหรือความเคยชินไม่เป็นข้อสำคัญเลยในข้ออุปัทวเหตุใช่ไหม ?

พยานรับว่า ถูกแล้ว

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า พยานเองก็ได้เห็นพ้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องอุปัทวเหตุนั้นว่า อาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะที่มนุษย์เราก็ไม่นึกฝันว่าจะเกิดขึ้นได้ ก็เมื่อเช่นนั้นจะเป็นไปได้บ้างไหมในการที่ปืนจะไปลั่นถูกที่พระนลาฏในลักษณะอย่างนั้น ไม่จำเป็นที่ว่าพระองค์ท่านจะต้องยกปืนไปส่องดูลำกล้องเสมอไป อาจยกขึ้นไปทำอะไรก็ได้ และเช่นเดียวกัน ปืนนั้นก็อาจไปแตะอยู่ที่พระนลาฏบ้างก็ได้

พยานตอบว่า ในกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานไม่เคยคิดเช่นนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า สำหรับความเห็นของพยานที่ว่า ในตอนนั้นพยานเห็นว่า มันอาจเป็นว่าถูกลอบปลงพระชนม์หรือปลงพระชนม์เอง ในน้ำหนักเท่า ๆ กัน มีเหตุใดอะไรไหมที่พยานเห็นเช่นนั้น หรือว่าเมื่อพยานตัดอุปัทวเหตุออกแล้วก็เหลืออยู่ ๒ อย่างเท่า ๆ กัน

พยานตอบว่า เมื่อว่าในเวลานั้น พยานมีหลักอยู่ว่า ต้องอาศัยหลักวิชาและสอบสวนให้แน่นอนเสียก่อน เพราะฉะนั้นเมื่อพยานตัดในกรณีหนึ่งไปแล้ว พยานก็เข้าใจว่า ถ้าให้พยานให้ความเห็นไปเป็นการช่วยในการสืบสวนของฝ่ายตำรวจหรือศาลที่จะได้พิจารณา เพราะฉะนั้นเมื่อตัดออกไปอันหนึ่ง พยานก็คงเหลือไว้ ๒ อัน เนื่องจากพยานยังไม่ได้สืบสวนต่อไปอีกให้แน่นอน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เมื่อหมายความว่า พยานยังไม่ได้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจากทางฝ่ายตำรวจหรือทางฝ่ายเจ้าหน้าที่และกรณีแวดล้อมพอเพียงที่จะให้ความวินิจฉัยแน่นอนไปได้ยิ่งกว่านั้น

พยานตอบว่า เป็นเช่นนั้น สำหรับในวันที่ ๒๕

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าตามหลักนิติเวชวิทยา นอกจากหลักในทางบาดแผล คือ Medical evidence ในทางวินิจฉัย เราจำเป็นจะต้องอาศัยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานอื่น ๆ ตลอดจนกรณีแวดล้อมมาประกอบด้วยใช่ไหม

พยานตอบว่า สำหรับพยาน นอกจากหลักวิชาแพทย์ที่จะได้จากบาดแผลแล้ว ก็ไม่พยายามจะหาสิ่งอื่นใดที่เกินกว่าหลักวิชา ถึงแม้ที่พยานสงสัย ๗ ข้อนี้ก็ไม่ได้เกินจากหลักวิชาแพทย์

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า สำหรับความเห็นของพยานในการให้ความเห็นนั้น พยานอาศัยหลักวิชาทางบาดแผลอย่างเดียวเท่านั้นใช่ไหม

พยานตอบว่า ถ้าคำว่าหลักวิชาทางบาดแผลหมายความว่า medical evidence ก็ใช่ ทีนี้ในการวินิจฉัยว่า การยิงนั้นจะเกิดโดยอะไรเป็นอุบัทวเหตุ ลอบปลงพระชนม์หรือปลงพระชนม์เอง ก็ต้องอาศัยสิ่งที่พยานให้การมาเมื่อกี้นี้เป็นเครื่องช่วยด้วย

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า การเก็บปลอกกระสุนได้นับเป็น Medical evidence หรือไม่

พยานตอบว่า เช่นนั้นเป็น evidence ที่จะช่วย medical evidence คือ

ตำแหน่งของปลอกกระสุนจะช่วยให้รู้ว่ายิงมาจากทางไหนแน่

ตำรวจถามว่า หมายความว่า พยานต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ด้วยใช่ไหม

พยานตอบว่า ถูกแล้ว เพราะดังได้ให้การแล้วว่ามันเป็น evidence ที่จะช่วย medical evidence ด้วย

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ต่อมาพยานมีความเห็นอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้างหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า ต่อมาพยานได้เปลี่ยนแปลงความเห็นต่อไปอีก เพราะในระหว่างนั้น พยานนั่งคิดเดินคิดนอนคิด บางทีตื่นมาดึก ๆ ก็คิด และพยายามหาหลักฐานเพิ่มเติม เพราะฉะนั้น เมื่อตำรวจเรียกตัวพยานมาเมื่อวันที่ ๕ พยานได้ให้คำสันนิษฐานว่า การถูกลอบปลงพระชนม์นั้นมีน้ำหนักกว่าปลงพระชนม์เอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า มีเหตุผลอะไรที่ทำให้พยานเปลี่ยนความเห็นเช่นนี้

พยานตอบว่า เหตุผลนั้นพยานจะได้อ่านบันทึกที่พยานนำเอามาด้วย

พยานอ่านบันทึก มีความว่า ต่อมาพยานได้ข้อความแน่ชัดขึ้น นอกจากข้อ ๖ และข้อ ๗ สำหรับข้อ ๖ พยานไม่รู้ว่าปลอกกระสุนปืนนั้นได้มาจากที่ไหนแน่ แล้วข้อ ๗ ก็คือไม่ทราบว่ามีอะไรกดดันสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้ท่านทำอัตตวินิบาตกรรม เพราะฉะนั้นจึงให้การสันนิษฐานว่า เป็นการถูกลอบปลงพระชนม์ นั่นเป็นการสันนิษฐานของพยาน ภายหลังที่ได้ข้อความจาก ๕ ข้อข้างต้น ที่เหตุผลเห็นเช่นนี้ เพราะคนที่จะยิงให้วิถีเข้าทางข้างหน้าทางซ้ายแล้วให้กระสุนออกค่อนข้างไปทางขวาเล็กน้อยทางข้างหลังและให้กระสุนเอียงต่ำไปข้างหลังนั้น จำเป็นจะต้องยกปืนจากทางข้างซ้ายโดยเบนสูงขึ้นเหนือพระเศียร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถนัดขวา นี่พยานได้จากคำให้การของพระพี่เลี้ยงเนื่องและมหาดเล็ก ทั้งนี้ได้จากข่าวโฆษณาการ

ถ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถนัดขวา ถ้าจะทำลายพระองค์เอง ทำไมจึงจะต้องยิงค่อนไปทางซ้าย ยิงที่ขมับขวาหรือยิงที่หน้าผากข้างขวา หรือยิงเข้าพระโอษฐ์

ยิงที่พระหทัยเสียจะมิสะดวกกว่าหรือ เช่นเดียวกับที่ได้พบในพวกอัตตวินิบาตกรรมเป็นส่วนมาก ถ้าจะมีข้อแย้งว่า ท่านอาจใช้พระหัตถ์ซ้ายก็ได้ ขอชี้แจงว่าการยิงจะลำบากมาก เพราะปืนแบบของกลางที่เก็บได้มีเซฟซับซ้อน เมื่อใส่แม็คกาซีนแล้วต้องกระชับทั้งทางหน้าและทางหลังจึงจะเหนี่ยวไกให้ปืนลั่นออกไปได้ ถ้ายิงด้วยพระหัตถ์ขวาวิถีกระสุนควรจะเบนไปทางซ้ายให้มาก ถ้าสมมติให้มีการยิงแบบนี้เป็นไปได้ เหตุใดจะต้องยิงจนกระสุนย้อนลงล่าง เป็นการยกปืนเบนขึ้นไปไม่สะดวกแก่การยิงอย่างนี้ รอยกดของปากกระบอกปืนตามที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ามีรอยกดเฉพาะชิ้น ๓ เหลี่ยมชิ้นซ้าย ชิ้นขวา และชิ้นบน รอยแฉกข้างล่างจึงไม่มีรอยกด ดังนี้จึงเห็นว่าคล้ายมีรอยกดจากทางเบื้องพระเศียร ลักษณะที่มีการยิงทางซ้ายรูก็ควรจะไปทางข้างขวา หรือลงต่ำ เป็นการกระทำได้โดยสะดวก ถ้าเป็นการลอบปลงพระชนม์แบบที่ได้ทดลองยิงศพคนตาย โดยเหตุผลตามที่กล่าวแล้ว จึงขอให้ความเห็นว่าถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากกว่าการปลงพระชนม์เอง ซึ่งเป็นคำสันนิษฐานที่พยานได้ให้แก่ตำรวจแล้ว

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า ที่พยานชี้แจงมานี้ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจอยากจะสรุปเพื่อความเข้าใจง่าย ตกลงว่ามีเหตุผลที่ทำให้พยานเปลี่ยนความคิดให้น้ำหนักในเรื่องถูกลอบปลงพระชนม์มากขึ้นก็คงมีโดยย่อดังนี้ใช่ไหม คือ

๑. หมายความว่า ตามลักษณะบาดแผลที่พระบรมศพนี้ควรจะยิงด้วยมือซ้าย แต่ปรากฏว่าในหลวงท่านถนัดขวา

๒. ปืนของกลางยิงยาก เพราะมีเซฟซับซ้อน

๓. ตำแหน่งของบาดแผล คนที่ยิงตัวตายไม่ควรยิงตรงนั้นในฐานะที่เป็นคนถนัดมือขวา

พยานรับว่า ถูกต้องแล้ว และขอให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าในวันที่ ๕ นั้น ตำรวจได้ถามพยานว่า ถ้าว่าจะจับปืนมือซ้ายแล้วจะเหนี่ยวไกด้วยมือขวาจะทำได้ไหม

พยานตอบว่าทำได้ แต่การยิงในลักษณะนั้นมือต้องกำปืน แล้วการตายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นการตายโดยทันที เพราะเหตุว่า พยานได้แจ้งแล้วว่า กระสุนนั้นมันทำลายกะโหลกพระเศียรแตกเป็นบาดแผลที่รุนแรงมาก แตกถึง ๓ แห่ง เพราะฉะนั้นพยานเชื่อว่า ถ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะยิงพระองค์แบบนั้น มือควรจะกำปืนและข้อศอกควรงอ ซึ่งพยานถือว่าหลักฐานอันนี้เป็นหลักฐานอันสำคัญอีกอันหนึ่ง ซึ่งเป็นการคัดค้านว่าไม่ใช่ท่านปลงพระชนม์เอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า ในวันนั้น ผมเองได้เป็นผู้ยกตัวอย่างให้พยานดู จึงทำให้พยานเกิดเหตุผลข้อ ๔ ท่าที่ผมทำให้ดูในวันนั้นเป็นอย่างนี้ (เจ้าหน้าที่ตำรวจทำท่ามือซ้ายจับปืนแล้วลั่นไกด้วยมือขวา หันปากกระบอกปืนสู่หน้าผากตรงเหนือคิ้วซ้าย) แล้วถามว่า ตอนนั้นพยานตอบว่าอย่างไร

พยานตอบว่า ในการที่คนใดคนหนึ่งจะตัดสินใจฆ่าตัวตายนั้น เขาจะต้องจับปืนในท่ากระชับแน่น เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จากลักษณะของบาดแผล พยานเข้าใจว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสิ้นพระชนม์ทันทีอย่างที่เรียกกันว่า sudden death ในลักษณะเช่นนี้ก็จะทำให้มือควรจะกำปืนแน่น แล้วข้อศอกต้องงอ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ตัวอย่างที่ทำให้ดู ถ้าหากว่าเราจะฆ่าตัวตายในลักษณะอย่างนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเวลานอนหงาย พยานคิดว่าทำได้ยากหรือง่าย

พยานตอบว่า ยาก ไม่สะดวก ไม่ใช่ลักษณะของคนปรกติที่ฆ่าตัวตาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำเอาม้ายาวมาให้พยานลองทำท่านอนยิง จับปืนด้วยมือซ้ายมือขวาเหนี่ยวไก เมื่อตำรวจถามว่า การยิงที่ขมับกับยิงที่หน้าผากนั้น อย่างไหนยากง่ายกว่ากัน

พยานตอบว่า ยิงที่หน้าผากยากกว่า

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า การยิงอย่างนี้คนที่ถนัดมือขวาจะทำได้ไหม

พยานรับว่า ทำได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า พยานเข้าใจว่า มือควรจะกำปืนอยู่ และแขนควรจะงอใช่ไหม

พยานรับว่า ใช่

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าสมมติว่าเราจะยิงตัวตายอย่างท่าที่พยานทำเมื่อกี้นี้ แขนจะตกไปในท่าใด

พยานตอบว่า แขนควรจะตกอยู่ที่หน้าอกหรืออยู่ข้างพระเคียรในลักษณะข้อศอกงอ และมือก็ควรจะกำปืนแน่น

และได้ให้การต่อไปว่า พยานไม่เคยยิงปืนสั้น เคยแต่ปืนยาวคือยิงนก พยานเคยสังเกตว่าเวลาปืนลั่นไป ความถีบและสะบัดของปืนนั้นมีเหมือนกัน เมื่อเวลาหัดยิงใหม่ การถีบและสะบัดของปืนจะแรงมาก แต่ครั้นรู้จักวิธีการยิงที่ถูกต้องคือกระชับด้ามปืนให้แน่น ความถีบและสะบัดจะน้อยลงมาก สำหรับปืนสั้นจะมีการสะบัดหรือไม่ พยานไม่เคยยิง แต่อย่างนั้นก็เข้าใจว่าตามธรรมดาการระเบิดอันใดอันหนึ่ง จะเป็นด้วยการระเบิดโดยลูกระเบิดหรืออะไรก็ตาม ก็จะมีการดันและสะบัดบริเวณนั้นออกไป เมื่อเช่นนี้ก็จะทำให้ลำกล้องปืนสะเทือนและมีการสะบัดได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่ว่ามือควรจะกำปืน แขนควรจะงอในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น มันอาจลงมาข้างล่างบ้างได้ไหม

พยานตอบว่า จากที่พยานสันนิษฐานจากกรณีบาดแผลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานขอยืนยันว่า ตำแหน่งของมือและแขนนั้น มือจะต้องกำปืนและแขนจะต้องงอ ที่กล้ายืนยันก็เพราะเป็น sedden death และการยืนยันนี้เป็นไปโดยหลักวิชาทั้งในเรื่องมือกำแน่นและในเรื่องแขน

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจถามในเรื่องหลักทั่วไป พยานตอบว่าพยานไม่ชำนาญในเรื่องปืน ฉะนั้นพยานจึงอาศัยหลักการจากตำราที่เล่าเรียนมา ได้มีอยู่รายหนึ่ง คนฆ่าตัวตายแล้วมีรู ๒ รูที่ขมับขวา เพราะฉะนั้นพยานสันนิษฐานว่า การที่คนนั้นโดน

ปืนลูกแรกนั้นแล้วไม่ตายทันที แล้วยังยิงได้อีกทีหนึ่ง ก็หมายความว่าปืนนั้นไม่มีความแรงพอ และถูกไม่ฉกรรจ์พอ ซึ่งทำให้รายนั้นสามารถยิงได้อีกครั้งหนึ่ง ที่เป็นเช่นนั้นถ้ายิงด้วยปืนลูกแรกลูกเดียว มือก็ยังเคลื่อนไหวได้ เพราะยังยิงนัดที่ ๒ ได้ แต่ในรายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานเห็นบาดแผลแล้วเห็นว่าเป็นการตายโดยทันที

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าตายโดยทันที มือจะต้องกำทุกรายไปหรือไม่

พยานเอาตำราของแพทย์ฝรั่งมาอ่าน ตอนที่ว่าด้วยการตายอย่างนี้มือจะต้องกำแน่น

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าใช้ปืน ๑๑ ม.ม. ยิง การถีบหรือการสะบัดของปืนตามความเห็นของพยานมันจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทิศทางของการตกของแขนได้ไหม

พยานตอบว่า พยานไม่คิดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง เพราะในการจะเคลื่อนให้แขนลงมาถึงอย่างนี้ ต้องใช้กล้ามเนื้ออีกหลายกล้าม

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า คนที่ถูกยิงที่ศีรษะตายทันที ร่างกาย จะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดจะกระดุกกระดิกหรือจะเคลื่อนไหวได้ไหม ?

พยานตอบว่า พยานไม่คิดว่าจะเคลื่อนไหวได้ พยานเข้าใจว่า เมื่อพระเจ้าอยู่หัวถูกปืนเช่นนี้ ลูกปืนได้ตัดเอาสมองส่วนบนขาดไปเสีย เพราะฉะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ควรจะเคลื่อนไหว

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า คนที่ถูกตัดศีรษะขาด ร่างกายเคลื่อนไหวได้ไหม ?

พยานตอบว่า ถ้าเวลาตัดหัวไม่ถูกมัดมือมัดเท้า ก็อาจมีการกระดุกกระดิกได้ แต่ทั้งนี้ต้องสุดแล้วแต่ว่าถูกตัดหัวในท่าไหน เช่น ผู้ถูกตัดหัวพนมมือ มือก็อาจตกลงไปได้เพราะไม่มีการเกร็งกล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งเลย เพราะฉะนั้นจะกล่าวให้แน่นอนไม่ได้ ต้องแล้วแต่ท่าของคนตาย นอกจากมือตกแล้ว ตัวก็อาจหงายไปข้างหลังได้ สุดแต่จะมีความถ่วงในส่วนใด นอกจากนี้แล้วส่วนอื่น ๆ พยานไม่เห็นว่าน่าจะ

กระดุกกระดิกหรือเคลื่อนไหวได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าเช่นนั้นตามความเห็นของพยาน คนที่ถูกยิงที่ศีรษะกับคนที่ถูกตัดศีรษะก็มีผลเท่ากัน

พยานตอบว่า ผลไม่เท่ากัน ในการยิงตัวเองเขามีความตั้งใจที่จะใช้อาวุธนั้นเป็นประโยชน์ในการทำลาย ฉะนั้นแขนจึงเกร็งอยู่ แต่คนถูกตัดศีรษะไม่ได้ใช้กำลังส่วนหนึ่งส่วนใดเลย ฉะนั้นมืออาจตกไปก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ยกตัวอย่างอย่างคนที่ถูกตัดศีรษะที่พยานว่า พนมมืออยู่ก็จะตกลงไป และตัวก็นั่งหรือหงายลงไป ถ้าว่าตามความเข้าใจของเราแล้วความเคลื่อนไหวนี้จะเป็นไปเองย่อมไม่ได้เพราะไม่มีชีวิตแล้ว ไม่มีอะไรบังคับ แต่มือก็ตกไป ตัวก็นอนไป นอกจากอย่างนี้แล้ว ย่อมไม่มีความเคลื่อนไหวอย่างอื่น สมมติว่านอนลงไปแล้วก็จะเคลื่อนไหวอะไรอีกไม่ได้ แม้แต่นิ้วก็กระดิกไม่ได้ อย่างนี้ใช่ไหม ?

พยานตอบว่า เข้าใจว่าอย่างนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า แล้วกรณียิงที่ศีรษะ เกิดความเคลื่อนไหวอย่างอื่นไม่ได้อย่างนี้ใช่ไหม

พยานตอบว่า สำหรับในเรื่องตัดศีรษะก็ดี ในเรื่องยิงศีรษะก็ดี ความเคลื่อนไหวไม่ต่างกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า พยานได้ตอบไว้แล้วว่า ตอนแรกพยานบอกว่า ยังมีความสงสัยอยู่ ๗ ข้อ ในตอนที่มีความเห็นตอนแรก สำหรับข้อ ๗ มีความสงสัยว่าเหตุที่จะจูงใจให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำการปลงพระชนม์เองถูกไหม เมื่อเป็นเช่นนี้ผมก็เห็นว่า พยานก็ถือว่าคนเราที่จะฆ่าตัวตายจะต้องมีเหตุจูงใจอะไรสักอย่าง ข้อนี้ผมเห็นด้วย แต่พยานได้นึกหรือเปล่าว่า ในเรื่องถูกลอบปลงพระชนม์ เหตุจูงใจที่จะให้คนมาปลงพระชนม์ท่านนั้น อันนี้เป็นข้อสำคัญอันหนึ่งในทางอาชญาวิทยา

คนเรา พยานลองคิดดูว่า เพียงแต่เราจะทำตัวเองเท่านี้ซึ่งตามกฎหมายไทยถือว่าไม่มีความผิดอะไร ก็ยังมีเหตุจูงใจก่อนที่จะฆ่าตัวเอง การที่บุคคลสามารถจะไปฆ่าบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นคดีอุกฉกรรจ์มหันต์โทษจะต้องมีสาเหตุอันสำคัญทีเดียว ซึ่งจะเนื่องจากความโกรธความโลภความอะไรก็แล้วแต่ พยานนึกหรือไม่ว่า คนจะไปปลงพระชนม์ท่านนี้ จะต้องมีเหตุจูงใจอันสำคัญยิ่งทีเดียว พยานระลึกถึงเหตุนี้หรือเปล่า เมื่อพยานได้เปลี่ยนความเห็นมาเป็นว่าถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากกว่า

พยานตอบว่า ได้นึกถึงข้อนี้เหมือนกัน จึงทำให้พยานไม่อาจพูดลงไปให้เด็ดขาดในชั้นแรก แต่ว่าเรื่องนี้เป็นหลักการของตำรวจไม่ใช่เรื่องของหมอ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แต่หลักการอันนี้ พยานก็เห็นด้วยใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ใช่

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า เฉพาะกรณีเหตุจูงใจอันนี้ พยานหาได้ไหม ถ้าหาได้โปรดบอกผมตามตรง ผมยินดีรับฟัง เพราะเป็นหลักการของผมด้วย

พยานตอบว่า ถ้าพยานบอกได้ ป่านนี้ก็คงไม่ต้องมาสอบสวนกันอย่างนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า หมายความว่า พยานไม่มีความเห็นในข้อนี้เลย หรือ

พยานตอบว่า ไม่มีเลย ไม่ได้เอาเข้ามาในข้อนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า สำหรับในข้อที่พยานเห็นว่าเรื่องถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักกว่า พยานเองเป็นผู้พิสูจน์แล้วให้ความเห็นว่า ในหลวงท่านถูกยิงโดยปากกระบอกปืนกดลงไปที่พระนลาฏ พยานได้คิดถึงหลักความคิดอย่างปุถุชนธรรมดาบ้างหรือเปล่าว่า ผู้ร้ายคนไหนที่จะกล้าหาญหรือใจเหี้ยม จนถึงกับเวลายิงเอาปืนไปจดหน้าผากให้ผู้ถูกยิงรู้สึกตัวเสียก่อน

พยานตอบว่า การที่จะให้เป็นรอยนี้ไม่จำเป็นต้องกดลงไปมาก เพียงแต่จดแล้วก็ลั่นไกปังเลยก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แต่ต้องกดและทั้งต้องถูกจนเป็นรอยใช่ไหม คือพยานได้บอกแล้วว่า เพียงสัมผัสเท่านั้นยังไม่มีรอย

พยานรับว่า ใช่ แล้วกล่าวต่อไปว่า ฐานะของพระเจ้าอยู่หัวต่างกับคนธรรมดามาก สมมติว่าใครมายิงพยาน เขาอาจทำที่ไหนก็ได้ อาจเป็นเมื่อพยานเดินกลับบ้าน อาจโดนใครยิงสักโป้งหนึ่งแล้วคนร้ายอาจหนีไปโดยจับไม่ได้ แต่ในกรณีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ท่านเป็นคนที่สูงสุดในประเทศ คนที่จะเข้าไปทำร้าย สมมติว่าเกิดมีการลอบปลงพระชนม์กันขึ้น จะต้องผ่านพระราชวัง และการที่จะฆ่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้เป็นการรุนแรงเหลือเกิน เพราะฉะนั้นการจะเข้าทำเช่นนั้นจะต้องมีแผนการณ์เสียก่อน พยานว่าที่กล่าวนี้ตอบในแง่ประชาชนเท่านั้นไม่ใช่หมอ

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า พูดตาม Common sense สมมติว่าการที่จะยิงคนในห้องนอนกำลังหลับ แสดงให้เห็นว่าเราต้องการไม่ให้เขารู้ตัว นี่มันเป็นสัญชาติญาณก็ทำไมเราจึงจะเอาปืนไปจ่อให้เขารู้สึกตัวเสียก่อน ตามหลักแพทย์ ผิวหนังเรารู้สึกได้ง่ายไม่ต้องโดนอย่างแรงก็รู้ตัวได้ ในกรณีที่จะยิงให้ตาย ในระยะ ๕ ซ.ม. ก็ตายหรือยิงในระยะ ๑๐ ซ.ม. ก็ตาย ทำไมจึงต้องเอาไปจ่อกับผิวหนัง

พยานตอบว่า ในกรณีที่พระเจ้าอยู่หัวถูกลอบปลงพระชนม์ต้องเป็นกรณีพิเศษไม่ใช่กรณีธรรมดา ขอยกตัวอย่างในพงศาวดาร คราวปรินส์ ออฟ ออสเตรียถูกลอบปลงพระชนม์ ซึ่งทำให้เกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง พระเจ้าแผ่นดินยูโกสลาเวียถูกฆ่าก็ทำให้ฝรั่งเศสทำสงครามกับยูโกสลาเวีย เพราะฉะนั้นถ้าจะตอบอย่างฐานะประชาชนก็หมายความว่า ถ้าสมมติว่าพระเจ้าอยู่หัวถูกลอบปลงพระชนม์ก็จะต้องมี Motive ใด Motive หนึ่งที่จะทำให้ผู้ร้ายนั้นทำการยิงพระองค์ เพื่อปิดบังให้เห็นว่าเป็นการทำพระองค์เอง หรือว่าการกระทำนั้นเป็นอุปัทวเหตุ

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า ผมเข้าใจว่า การที่ผู้ร้ายยิงให้เกิดมีรอยอย่างนี้ผู้ร้ายต้องการจะทำให้คนเข้าใจผิดว่า ท่านยิงพระองค์เอง หรือทำให้คนเข้าใจว่าเป็น

อุปัทวเหตุใช่ไหม

พยานรับว่า ใช่

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวต่อไปว่า พยานให้การมาแล้วว่ารอยกดเช่นนี้ไม่มีมาเลย พยานเป็นคนแรกที่เห็น และถือว่าคนร้ายคงจะอาศัยเหตุอันนี้มาเป็นกลลวงคนอื่นหรือไม่

พยานตอบว่า พยานก็ไม่รู้ ตอบไม่ได้ เพราะเหตุว่าคนร้ายอาจจะไม่ตั้งใจให้เป็นรอยกดก็ได้ แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่คนธรรมดา การจ่อปืนไปอาจทำให้คนร้ายเกิดความหวาดหวั่นกับความตกใจ หรือความรีบเร่งอาจจะทำให้ผิดที่หมายก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่พยานเห็นว่า ท่านอาจจะถูกลอบปลงพระชนม์ พยานมีความเห็นด้วยหรือเปล่า ว่าถ้าจะมีการลอบปลงพระชนม์ คนร้ายนั้นจะเข้าไปปลงพระชนม์ด้านไหนในลักษณะอย่างใด และท่าทางอย่างใด ตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจถามเช่นนี้ ก็เพราะพยานบอกว่าพยานมีความเห็นว่า ท่านอาจจะถูกลอบปลงพระชนม์ เมื่อพยานนึกอย่างนี้มีความเห็นอย่างนี้ ก็ควรจะนึกด้วยว่าคนร้ายที่ปลงพระชนม์จะเข้าไปทางไหน ทางหัวนอน หรือปลายตีน ทางข้าง ๆ ยืนยิง นั่งยิงหรืออย่างไร พยานตอบว่า ถ้าถือเอาความสะดวกกันแล้ว ก็ลอบยิงทางเบื้องพระเศียร ที่พูดนี้มาจากถือเอาตามหลักความสะดวก และถือตามลักษณะของบาดแผลเป็นเครื่องสันนิษฐานด้วย

ตอนนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้พยานทดลองยิง ประกอบคำให้การ โดยให้ตำรวจมานอนที่ม้ายาว แล้ววัดระยะให้ได้ส่วนกับพระที่บรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ แล้วให้พยานลองเข้าไปยิงทั้งทางด้านซ้าย ด้านขวา และด้านทางหัว พยานว่ายิงทางด้านศีรษะง่ายกว่า ส่วนการยิงทางด้านซ้ายและด้านขวาในระยะที่กำหนดนั้น ทำได้ไม่ถนัด และถ้าจะถอยห่างออกมาอีกราว ๑ เมตร ก็จะทำไม่ได้เลย

การสอบสวนสำหรับตอนเช้าสิ้นสุดลงเพียงเท่านี้ ประธานกรรมการ ฯ ได้สั่งให้พักการสอบสวนไว้ก่อน และจะได้ทำการสอบสวนต่อไปในตอนบ่ายเวลา ๑๓.๔๕ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๑๖) เวลา ๑๓.๔๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดทำการสอบสวน**นายแพทย์สุด แสงวิเชียร** สืบต่อจากที่ได้ซักถามไปแล้วในตอนเช้า

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ได้ถามพยานว่า พยานได้เบิกความว่าได้ตัดหนังที่พระนลาฏของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศไป ตามที่พยานได้เห็นปากแผลนั้นเป็นรอยรูปคล้ายเครื่องหมายคูณ และพยานเป็นผู้ที่ได้เห็นรอยกด ขอให้พยานลองเขียนรูปให้ดู แล้วเซ็นชื่อกำกับและลงวันที่ไว้ด้วย ขอให้พยานเขียนให้คล้ายความจริงที่สุด รอยไหนกดหนัก รอยไหนกดเบาอย่างไร ก็ขอให้เป็นไปตามนั้น และขอให้แสดงให้ชัดด้วยว่า รอยกดหนักนั้นอยู่ทางซ้าย ทางขวา ทางล่าง หรือทางบนของพระนลาฏ (พยานเขียนภาพให้ดู พร้อมกับเซ็นชื่อกำกับ)

พระสารการประสิทธิ์กล่าวต่อไปว่า ตามที่พยานเขียนนี้ปรากฏว่า รอยที่เห็นชัดที่สุด คือ ทางซ้ายและทางขวา รอยข้างบนเห็นไม่ถนัด และข้างล่างไม่เห็นเลย จากการเขียนภาพนี้ กรรมการได้เห็นพยานลอกจากกระดาษแผ่นหนึ่ง ซึ่งกรรมการอยากจะทราบว่าภาพในกระดาษซึ่งพยานลอกนั้น พยานเอามาจากไหน พยานตอบว่าเป็นรูปเขียนจากหนังพระนลาฏ ในวันที่ ๒๖ วันเดียวกับที่ทำรายงาน

พระสารการ ฯ ถามว่า ภาพนี้ได้เคยให้ใครเห็นหรือไม่

พยานตอบว่า ไม่ได้แสดงให้ใครเห็น เอาแต่ของจริงคือหนังให้ดูเท่านั้น รอยที่เห็นชัดที่สุดที่อยู่ข้างซ้ายนี้ ค่อนไปทางเหนือนิดหน่อย

พระสารการ ฯ ถามถึงตำแหน่งของหน้าผากที่เหนือหัวคิ้วธรรมดาสูงขึ้นไปนิดหน่อย ทางเบื้องต่ำควรจะลาดลงมาใช่หรือไม่

พยานได้ตอบว่า สำหรับข้อนี้ พยานตอบไม่ได้ แต่ธรรมดาหน้าผากของผู้ชายมักจะลาดกว่าของผู้หญิง

เกี่ยวกับผลของการทดลองยิงศพด้วยปืนขนาด ๙ ม.ม. พยานได้ตอบว่า ปรากฏมีรูลูกปืนลักษณะคล้ายกับปืน ๑๑ ม.ม. ที่ใช้ยิงโดยระยะกระชั้นชิด คือมีรอยแตกร้าว ส่วนรูเข้าและรูออกก็คล้ายคลึงกัน แต่ขนาดของรูไม่เท่ากัน พยานได้ลองเอากระสุนปืน ๙ ม.ม. ที่ยิงนั้นยัดใส่เข้าไปในรูแผล ปรากฏว่าดันไม่เข้า ถ้าจะให้เข้าจริง ๆ จะต้องใช้กำลัง ที่เป็นดังนี้ พยานเข้าใจว่า เนื่องจากกะโหลกศีรษะไม่ใช่กระดูกชิ้นเดียว เมื่อลูกปืนกระทบที่กระดูกก็จะดันให้บริเวณรอบนั้นถ่างออกไป แล้วกระดูกก็กลับหด คล้ายเมื่อลูกปืนกระทบที่กระดูก ก็จะดันให้บริเวณรอบนั้นถ่างออกไป แล้วกระดูกก็กลับหด คล้าย ๆ จะพูดว่าลดตัวลงอีก ด้วยเหตุนี้เอง ศพซึ่งถูกยิงด้วยปืนขนาด ๑๑ ม.ม. ปรากฏว่าแผลของศพบางศพวัดได้เพียง ๑๐ ม.ม. เท่านั้น ซึ่งเล็กกว่าขนาดของลูกปืน

พระสารการ ฯ ถามต่อไปถึงการที่คนจะฆ่าตัวตาย โดยใช้อาวุธปืนยิงนั้น ทุก ๆ กรณีหรือ ที่คนนั้นเมื่อตายปืนจะอยู่ในมือ

พยานตอบว่า ข้อนี้จะยืนยัน ๑๐๐ เปอร์เซนต์ไม่ได้ เพราะจะต้องดูว่าบาดแผลนั้นฉกรรจ์หรือไม่ ความแรงของปืนนั้นมีแค่ไหน ถ้าความแรงของปืนมีกำลังระเบิดหรือกำลังทำลายน้อย คนนั้นอาจจะไม่ตายในทันที มืออาจจะเปลี่ยนที่ อาจจะคลายปืนออกได้ ในกรณีนี้พยานได้ยกตัวอย่างว่า ได้มีชายคนหนึ่งยิงตัวตายด้วยปืนขนาดเล็ก ยิงที่ขมับปรากฏว่าได้ยิงถึง ๒ นัด เพราะนัดแรกยังไม่ตายทันที การที่ปืนจะอยู่ในมือคนที่ยิงตัวตายเสมอไปหรือไม่ พยานไม่ยืนยัน ถ้าใช้ปืน ๑๑ ม.ม. ยิงในลักษณะที่ทดลองยิงศพ ปืนชนิดนั้นมีความแรงมาก ทำให้เกิดเป็นบาดแผลฉกรรจ์มาก ซึ่งผู้ตายจะหมดสติในทันที

พยานได้ให้คำตอบเกี่ยวกับการกระท้อนกลับของปืนว่า เมื่อมือกำลังจับปืน

อยู่นั้นมีความเกร็งอยู่ ถึงปืนจะกระท้อนไปมือก็จะอยู่ในท่าเดิม

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ ได้ถามพยานถึงเรื่องการกำปืนหรือไม่ว่า ในตำราของแพทย์มีว่าอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องสแปซซัม ในการฆ่าตัวตายหรือถูกยิงที่บริเวณสมองที่เกิดการเกร็งที่กล้ามเนื้อ

พยานได้ตอบว่า คนที่ตายโดยทันที ถ้าเกร็งกล้ามเนื้ออยู่ กล้ามเนื้อนั้นจะยังคงเกร็งอยู่ในสภาพเดิม หากจะนำศพซึ่งถูกยิงตายและมีการเกร็งของกล้ามเนื้อมาให้พยานดู ก็พอจะสังเกตได้ สำหรับในพระบรมศพของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ไม่มีอาการแสดงเลย แต่ในข้อนี้พยานขอแจ้งให้ทราบ พระบรมศพนั้นได้เก็บไว้เป็นเวลา ๑๒ วัน ไรกอร์มอร์ติสหมดไปแล้ว ในวันเปิดพระโกศพยานเองได้เป็นผู้ยกพระกรพระบรมศพเพื่อที่จะดูให้เห็นว่าไม่มีบาดแผลที่อื่น ๆ อีก ก็ปรากฏว่ายกได้โดยไม่มีความยากลำบากอย่างไรเลย

พยานได้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับการทดลองยิงศพด้วยปืนขนาด ๙ ม.ม. ว่า มีผลใกล้เคียงกับพระบรมศพ ที่ผิวหนังมีรอยฉีกเป็นแฉกเหมือนกัน แต่ขนาดลูกปืนไม่เท่ากัน ไม่มีทางใดที่จะแสดงว่าลูกปืนที่ผ่านพระกะโหลกจะเป็นลูกปืนซึ่งมีขนาดเล็กกว่า ๑๑ ม.ม. สำหรับเรื่องนี้พยานยืนยัน

ในเรื่องหนังที่ตัดออกจากพระศพนั้น พยานได้ให้นายแพทย์ทุกคนดู รวมทั้งนายแพทย์ต่างประเทศด้วย เมื่อนายแพทย์ต่างประเทศได้เห็นแล้ว ไม่ได้ว่าอย่างไรและไม่ได้ออกความเห็นอย่างไรเลย สำหรับศพที่ใช้ทดลองยิงนั้น พยานได้ตัดผิวหนังของศพสดคือศพที่ ๕ และ ๖ ไปส่องขยายดู แต่ไม่ปรากฏว่ามีรอย

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล ฯ ถามว่า เท่าที่ทราบว่า พยานเป็นหมอที่มีความเชี่ยวชาญในทางวิชาการและหมกมุ่นอยู่ในวิชาการ จนปรากฏว่าใคร ๆ ก็ยอมว่าหมอสุดอยู่กับศพวันยังค่ำ ในคราวนี้รู้สึกสังเกตเห็นว่าหมอพยายามค้นคว้าเหลือเกิน ซึ่งออกจะนอกทางของแพทย์ไปบ้างก็มี จึงมีข้อสงสัยที่ว่าในการที่หมอใฝ่ใจออกมา

มากมายเช่นนี้จะเป็นด้วยประการใด จะเป็นเรื่องใดใน ๔ กรณีที่จะอ้างต่อไปนี้คือ

๑. ในฐานที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงความรู้และเป็นเรื่องของกรณีใหญ่โต

๒. ในฐานะที่เป็นปุถุชนไทยเหมือนคนอื่น จึงใคร่จะให้การตายของผู้ที่พยานรักและรู้สึกเป็นเจ้าของคลี่คลายความมืดมน

๓. หมอจะเป็นผู้ที่เรียกว่านักสืบสมัครเล่น ใฝ่ใจในทางพิจารณาหลักฐานเหตุผลเกี่ยวกับการฆาตกรรม

๔. เพื่อสนับสนุนความเห็นของเพื่อนหมอด้วยกัน

พยานได้ให้คำตอบว่า สำหรับในข้อที่หนึ่งนั้นเป็นความจริง เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการก็ได้ลงมือรวบรวมหลักฐาน เพราะเมื่อเป็นกรรมการแล้วก็ควรจะต้องทำหน้าที่ให้เต็มที่ สำหรับประการที่ ๒ ในฐานที่เป็นประชาชนคนไทยมีความเคารพต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานจึงอยากจะให้กรณีสวรรคตนี้คลี่คลาย สำหรับประการที่ ๓ พยานไม่ได้มีนิสัยเกี่ยวกับเป็นนักสืบสมัครเล่นนี้มากมายนัก ประกอบกับไม่มีเวลาว่างด้วย สำหรับประการที่ ๔ พยานไม่ได้ให้ความเห็นสนับสนุนใคร พยานมีความคิดอย่างไรก็แสดงออกไปอย่างนั้น สำหรับในกรณีสวรรคตนี้ เมื่อพระบรมศพของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มาวางอยู่บนโต๊ะที่จะชันสูตรแล้ว พยานถือว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเป็น Subject ที่จะต้องค้นคว้าหาความจริง

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ได้ถามพยานอีกว่า เกี่ยวกับรอยวงกลมนั้น เมื่อวัดแล้วคล้ายคลึงกับปืนขนาดไหน

พยานตอบว่า แจ้งไม่ได้ชัด จึงได้แจ้งแต่เพียงว่าประมาณ ๑๑ ม.ม. รอยกดที่เห็นนั้นเข้าใจว่าไม่หนัก เพียงแต่เอาปืนไปแตะก็จะเป็นรอยได้ พยานได้เคยเอาดินที่เด็กปั้นมาแตะดูเบา ๆ ก็ปรากฏเป็นรอย

พระสารการ ฯ แย้งว่า ดินกับผิวหนังนั้นเทียบกันไม่ได้ เพราะดินนั้นเมื่อกดลงเพียงเบา ๆ ก็ย่อมมีรอย ส่วนหนังนั้นกดเบา ๆ ก็ไม่มีรอย

พยานให้คำชี้แจงว่า รอยกดอย่างธรรมดานั้นไม่มีความร้อนของปืนเข้าไปด้วย ถ้าหากมีความร้อนของปืนด้วยแล้ว พยานคิดว่าจะมีรอยปรากฏอยู่ได้ สำหรับน้ำหนักของปืนที่กดนั้น พยานแจ้งว่า ไม่กดนานนัก เพียงแตะลงไปแล้วลั่นไกก็จะทำให้มีรอยได้

พยานได้ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถว่า ตามความเห็นของพยานนั้น พยานตัดอุปัทวเหตุออกเลย สำหรับในตอนแรกพยานได้ให้ความเห็นว่า ถูกลอบปลงพระชนม์และทรงปลงพระชนม์เองในน้ำหนักเท่ากัน ในต่อมาภายหลังเมื่อได้ตรึกตรองดูและได้เหตุผลบางประการ พยานได้เปลี่ยนความคิดใหม่ โดยให้การถูกลอบปลงพระชนม์มีน้ำหนักมากกว่าทรงปลงพระชนม์เอง การที่ได้ให้ความเห็นมานี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะสอบสวนให้เป็นผลดีขึ้น ถ้าหากมีกรณีอื่นมาหักล้างจนกระทั่งความสันนิษฐานของพยานผิดไป พยานก็ไม่เป็นอะไรเลย ถ้าหากว่าพยานได้เหตุผลอื่นนอกจากที่พยานได้ทราบมาแล้ว พยานก็อาจจะเปลี่ยนแปลงความคิดอีกได้เหมือนกัน

พระมนูเวทย์วิมลนาถได้ถามถึงว่า ปืนนั้นมีน้ำหนักมาก ถ้าจะยิงโดยนอนหงายจับปืนด้วยมือซ้ายแล้วเหนี่ยวไกด้วยมือขวาก็ไม่ต้องออกแรงเลยใช่หรือไม่ และการที่ไม่ได้ออกแรงนี้ ปืนจะสลัดให้มือตกมาอยู่ข้าง ๆ ตัวไม่ได้หรือ และเมื่อถูกปืนแล้ว ชีพจรจะเต้นอยู่หรือไม่ ?

พยานตอบว่า ยังไม่มีความเห็นด้วยในข้อที่มือจะตกไปอยู่ข้างตัว และคนที่ถูกปืนลั่นแล้วตายทันทีนั้น ชีพจรอาจจะยังเต้นอยู่ได้ เพราะหัวใจยังทำงานอยู่ แต่จะเต้นอยู่อีกนานเท่าใดนั้นพยานไม่ทราบแน่นอน เพราะไม่มีความชำนาญในทางนี้

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ ได้ถามพยานถึงเรื่อง

ที่มีนายแพทย์ ๒ คนเล่าเรียนมาจากต่างประเทศ เมื่อถูกถามถึงความเกร็งของมือจะคงอยู่อย่างนั้นสักกี่มากน้อยภายหลังเมื่อตายแล้ว นายแพทย์คนหนึ่งอ้างว่าให้ถามนายแพทย์สงกรานต์ นายแพทย์อีกคนหนึ่งให้ถามพยาน ตามที่พยานได้ตอบไปแล้วว่า เมื่อยิงแล้วมือจะอยู่ทางไหนนั้นแล้วแต่น้ำหนักของแขน ควรตกอยู่บนหน้าอกหรือข้างศีรษะ โดยลักษณะข้อศอกงอ อยากจะทราบว่า โดยมากจะคลายไปได้ไหมและเมื่อไร

พยานได้อธิบายว่า คนที่ตายแล้ว ลักษณะไรกอร์มอร์ติส จะเริ่มแสดงเมื่อภายหลัง ๒ - ๓ ชั่วโมง และสมบูรณ์ในราว ๘ - ๙ ชั่วโมง การเกร็งแข็งของกล้ามเนื้อที่เกร็งอยู่ก่อนตายจะเกร็งอยู่ติดต่อไป จนถึงเข้าลักษณะไรกอร์มอร์ติส

พระสารนิติปัญญา ได้ถามพยานถึงความเห็นของนายแพทย์ไดรเบิร์ก โดยอ้างว่าได้มีนายแพทย์ผู้มีเกียรติ ๒ ท่านคือพระยาดำรงแพทยาคุณ และหลวงนิตยเวชวิศิษฐ์ ได้ให้ข้อเท็จจริงผิดกัน จึงใคร่ขอให้พยานตอบ แต่มีข้อแม้ว่า ถ้าหากเป็นความลับหรือผิดจรรยาแพทย์พยานจะไม่ตอบก็ได้

ในเรื่องนี้พยานไม่ตอบโดยอ้างว่านายแพทย์ไดรเบิร์ก ได้ขอร้องไว้ในที่ประชุมแพทย์และพยานได้รับคำแล้ว

นายวิลาศ โอสถานนท์ได้ถามพยานว่า รอยกดที่ผิวหนังจะเกิดขึ้นได้จากการที่ปืนลั่นแล้ว ปากกระบอกปืนตกลงไปถูกที่หน้าผากได้หรือไม่

พยานตอบว่า เกิดขึ้นไม่ได้ เพราะการที่จะปรากฏรอยเช่นนั้นอยู่ได้ ต้องอาศัยความร้อนของปืนขณะที่ลั่นออกมา หมายความว่าปากกระบอกปืนต้องกดก่อนที่ปืนจะลั่น

นายวิลาศ โอสถานนท์แย้งว่า ปืนซึ่งลั่นแล้วก็มีความร้อนอยู่เหมือนกัน

พยานได้ชี้แจงว่า ความร้อนนั้นไม่มีมากพอที่จะให้เกิดรอยนั้นได้

นายวิลาศ โอสถานนท์ได้ถามต่อไปว่า คนที่จะลอบปลงพระชนม์นั้น

พยานได้ให้การแล้วว่า ต้องมีเหตุจูงใจ หมายความว่าคงจะวางแผนการณ์ไว้แล้วใช่ไหม ?

พยานตอบว่า คงจะมีการวางแผนการณ์กันไว้บ้าง ที่จริงพยานไม่ควรให้การอย่างนี้เพราะพยานเป็นแพทย์ แต่ตำรวจได้เร่งเร้าให้พยานตอบในเรื่องมูลเหตุจูงใจ พยานจึงได้ให้การไป พยานย้ำว่า นี่ไม่ใช่ความเห็นของหมอ เป็นความเห็นของประชาชน

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามต่อไปว่า เมื่อพยานให้การอย่างนั้นทำให้กรรมการติดใจ จึงอยากทราบว่า จะเอากรณีนี้มาพิจารณาว่า คนร้ายจะวางแผนการณ์ทำไม เขาอาจจะยิงที่อื่นก็ได้ ทำไมต้องมายิงที่หน้าผาก แล้ววางปืนไว้เช่นนั้น

พยานตอบว่า คือเมื่อคนที่ฆ่าคนตายแล้วพยายามทำให้เห็นว่าเป็นการฆ่าตัวตายเอง โดยยิงที่ขมับแล้วเอาปืนใส่ในมือ แต่ก่อนที่ผู้นั้นตายมือไม่ได้กำปืน ฉะนั้น มือคงจะกำปืนไม่แน่น เมื่อเช่นนี้ทางแพทย์ก็สันนิษฐานได้ว่า ผู้ร้ายเอาปืนมาใส่ไว้ แต่การยิงเช่นที่พระบรมศพนั้น ผู้ยิงอาจจะต้องการให้เห็นเป็นว่าเป็นการยิงอย่างอุปัทวเหตุ หรือยิงพระองค์เองก็ได้

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ ได้ถามในเรื่องความเห็นของนายแพทย์ไดรเบิร์กอีก โดยแจ้งว่า พระยาดำรงแพทยาคุณเห็นเป็นมารยาทแพทย์ไม่บอกให้แน่ชัด แต่หลวงนิตยเวชวิศิษฐ์กับ ม.ล.เต่อ สนิทวงศ์ ได้กล่าวความเห็นของนายแพทย์ไดรเบิร์กโดยไม่มีใครถามเลย เพื่อสนับสนุนความเห็นของตัวเองหรืออย่างไรไม่ทราบ จึงได้เกิดมีการสอบถามกันขึ้น เมื่อเป็นดังนี้ พยานได้ทราบแล้วว่ามีหมออื่นกล่าวความเห็นของนายแพทย์ไดรเบิร์กออกมาแล้วถึง ๒ หน เช่นนี้พยานจะยังรู้สึกว่าเป็นมารยาทของหมอที่จะไม่กล่าวอีกหรือไม่

พยานตอบว่า ยังถือเป็นมารยาทของหมอซึ่งไม่ควรจะให้ออกจากปากของพยาน

พยานได้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับการให้ความเห็นว่า ในตอนแรกได้ให้ความเห็นโดยตัดเอาอุปัทวเหตุออก ให้ถูกลอบปลงพระชนม์และปลงพระชนม์เองมีน้ำหนักเท่ากัน ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงความคิดโดยได้เหตุผลเพิ่มเติม เป็นเพิ่มน้ำหนักของถูกลอบปลงพระชนม์ยิ่งกว่าทรงปลงพระชนม์เอง

ในเรื่องน้ำหนักไม่เท่ากันนี้ **พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร**ได้ขอร้องให้พยานให้เป็นเปอร์เซ็นต์

พยานตอบว่า ไม่เห็นว่าเป็นหลักการที่กรณีเช่นนี้จะให้เป็นเปอร์เซ็นต์ได้ พยานไม่ขอให้ เพราะจะเป็นการมัดตัวของพยานเกินไป

พลเรือตรีแชน ปัจจุสานนท์ กรรมการ ฯ ได้ถามถึงรอยกดที่พระนลาฏว่าวัดจากไหนถึงไหน จึงได้ ๑๑ ม.ม. ทั้งนี้เพราะปากกระบอกปืนนั้นหนา เวลากดลงไปจะเกิดเป็นรอยบุ๋มมีขอบวงกลม ๒ ขอบ คือขอบนอกและขอบใน ซึ่งเป็นขนาดของลำกล้อง

พยานได้อธิบายว่า ได้วัดจากขอบในของรอยกดของรอยที่แฉกขวามาถึงขอบในของรอยที่แฉกซ้าย รอยนั้นเป็นรูปโค้ง เมื่อนำมาประกอบกันเข้าจะเป็นรอยวงกลม รอยกดนั้นเห็นได้ชัดที่แฉกซ้าย แฉกขวา แฉกบนเห็นไม่ใคร่ถนัดนัก ส่วนแฉกล่างมองไม่เห็นเลย (ประธานกรรมการส่งภาพรอยกดที่พระนลาฏซึ่งนายแพทย์สุดได้วาดให้พระสารการประสิทธิ์ กรรมการดูในตอนแรก พลเรือตรีแชนดูแล้วบอกว่า เข้าใจแล้ว และไม่ติดใจที่จะซักถามต่อไป)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เนื่องจากที่พยานได้ยกตัวอย่างขึ้นในเรื่องที่คน ๆ หนึ่งยิงตัวตายที่ขมับถึง ๒ ครั้ง จึงได้ตาย ถ้าเช่นนั้นก็พอจะเข้าใจได้ว่าการยิงที่ขมับนั้นคงจะไม่ตายทันทีเสมอไป และหัวใจคนเรานั้นแตกต่างกันหรือไม่ และการยิงตัวตายจะยิงที่หัวใจไม่ได้หรือ

พยานตอบว่า การยิงที่ขมับนั้นอาจจะไม่ตายทันทีเสมอไป แต่บาดแผลที่มี

กระสุนปืนเข้าไปฝังอยู่ในสมองเช่นนั้นแล้ว คนไข้คงไม่มีชีวิตต่อไปได้ ถ้ายิงที่หน้าผากก็ไม่มีทางรอดเหมือนกัน สำหรับปืนขนาด ๑๑ ม.ม. นั้น จะยิงที่ไหนใน ๒ แห่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ย่อมตายทันที สำหรับคนธรรมดาหัวใจไม่แตกต่างกันมาก โดยมากมักจะอยู่บริเวณเดียวกัน นอกจากคนที่เป็นโรค การยิงหัวใจนั้นไม่ต้องหาตำแหน่งยากนัก แต่สำหรับผู้ที่จะฆ่าตัวตาย น่าจะยิงที่ขมับดีกว่าแห่งอื่น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร ได้ให้คำชี้แจงกับพยานว่า ในการที่ตำรวจได้เชิญนายแพทย์มาเบิกความเป็นพยานนี้ ตำรวจไม่ได้ถือว่านายแพทย์เป็นพยานของตำรวจ คือหมายความโดยสมมติว่า นายแพทย์ไม่ใช่พยานโจทก์ และตำรวจไม่ใช่อัยการโจทก์ ซึ่งถ้าเป็นอย่างนั้นตำรวจจะต้อง respect พยาน ต้องถือว่าต่างคนมีหน้าที่ช่วยกัน ต้องทำไปตามหน้าที่ นายแพทย์ก็ทำตามหน้าที่ ตำรวจก็ต้องทำตามหน้าที่ ฉะนั้นจึงมีการถามโต้แย้งกันบ้าง ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องชี้แจงเช่นนี้ เพราะพยานได้กล่าวตอนหนึ่งว่า ตำรวจเร่งเร้าให้ตอบ

พยานขอพูดให้เหตุผลบ้าง **พ.ต.ทประเสริฐ**บอกว่าไม่ต้อง เพราะจะมากเกินไป (ตอนนี้คนฟังหัวเราะ)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร ได้ถามถึงตัวอย่างอีกอันหนึ่งว่า ผู้ร้ายที่ฆ่าคนตายได้ทำอุบายพรางตา โดยเอาปืนไปยัดใส่ในมือ ถ้าเช่นนั้นเราสมมติกันว่ากรณีนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถูกลอบปลงพระชนม์ ผู้ร้ายที่ทำการปลงพระชนม์ก็เป็นผู้ร้ายที่ไม่ฉลาด ไม่รู้จักตบตาตำรวจหรือคนอื่น โดยไม่เอาปืนไปยัดใส่ไว้ในพระหัตถ์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พยานตอบว่า ถ้าผู้ร้ายบังเอิญทำเช่นนั้น ป่านนี้คดีง่ายกว่าเดี๋ยวนี้มาก

พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษรถามอีกว่า หมายความว่าผู้ร้ายนั้นไม่ฉลาดใช่ไหม

พยานตอบว่า ผู้ร้ายนั้นฉลาดจึงไม่พรางตาอย่างนั้น

จบคำให้การของนายแพทย์สุด แสงวิเชียร พยานปากที่ ๑๘ เมื่อเวลา ๑๕.๑๕ น.

✦ ✦ ✦

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๑๙, วันพุธที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๒๐, วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๒๑, วันศุกร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๒๒, วันเสาร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๑๔ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๑๗) เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วแต่วันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนวันนี้คือ **นายแพทย์ พ.ต.ต่วน จิระเศรษฐ์** นายแพทย์ในคณะกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพ

นายแพทย์ พ.ต.ต่วน จิระเศรษฐ์ ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ พ.ต.ต่วน นามสกุล จิระเศรษฐ์ อายุ ๕๑ ปี บ้านอยู่ถนนสุริวงศ์ รับราชการอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตำแหน่งผู้ตรวจทางพยาธิวิทยา มีหน้าที่ตรวจค้นหาเชื้อโรคคนไข้ในโรงพยาบาลและภายนอก และตรวจโลหิตด้วย พยานรับราชการอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เป็นเวลา ๒๕ ปี พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากโรงเรียนการแพทย์ทหารบก ได้รับประกาศนียบัตรเมื่อปี ๒๔๖๕

หน้าที่ของพยานที่เกี่ยวกับพระบรมศพคือ วันแรกได้ไปฉีดยารักษาพระบรมศพ เมื่อวันที่ ๙ เวลา ๑๕.๐๐ น. ไปกับนายแพทย์ชูช่วง โดยพระยาดำรง ฯ สั่งให้

พยานไป ยาที่ฉีดใช้ยาฟอร์มาลิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ เจือคริโอโสตนิดหน่อย พอให้ฆ่ากลิ่น การฉีดเข้าเส้นโลหิตใหญ่ต้นขาขวา ต้องผ่าที่ผิวหนังแล้วค้นหาเส้นโลหิตใหญ่ ในการฉีดนี้ได้ช่วยกันกับนายแพทย์ชูช่วง ได้ฉีดยาเข้าไปประมาณ ๑,๐๐๐ ซี.ซี. ก็เผอิญยาไหลออกมาทางพระนลาฏเหนือขนงซ้าย คือที่ตรงบาดแผลเลยต้องหยุดฉีด เดิมตั้งใจไปว่าจะฉีด ๓,๐๐๐ ซี.ซี. ในวันที่ไปฉีดฟอร์มาลินนี้พระบรมศพอยู่ในลักษณะบรรทมหงายอยู่บนพระที่ ในการฉีดยากับหมอชูช่วงนี้ ไม่ได้มีการพลิกพระบรมศพเลย คงอยู่ในสภาพเดิม ในวันนั้นนอกจากฉีดยาแล้วก็ไม่ได้ตรวจที่อื่นใดอีก

ต่อจากนั้นมาคือเมื่อฉีดยาเสร็จแล้ว พยานก็ลงมาข้างล่างพบกับอุปนายกสภากาชาดคือคุณหลวงเชวง ฯ ได้รายงานให้ท่านทราบว่าได้ฉีดยาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านได้สั่งให้จัดรถกาชาดพร้อมทั้งให้นำนางพยาบาล ๒ คนและบุรุษพยาบาลอีก ๔ คนมาที่พระที่นั่งบรมพิมาน เวลา ๑๓.๐๐ น. พยานจึงได้แจ้งคำสั่งนี้ให้พระยาดำรง ฯ ทราบ

ในวันรุ่งขึ้นคงจัดการตามที่สั่งโดยมีพยานเป็นหัวหน้าควบคุมมา มีนางพยาบาลมา ๒ คนคือนางสาวสงวน เฟื่องเพ็ชรและนางสาวประยงค์ และหมออีกดูเหมือน ๔ คนคือ นายแพทย์ ม.ล.เกษตร นายแพทย์ชูช่วง นายแพทย์เกษม เนียวกุลและนายแพทย์นิยม

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ทำไมจึงจัดนายแพทย์มาแทนบุรุษพยาบาล ?

พยานตอบว่า เพราะผู้อำนวยการต้องการทำให้สมพระเกียรติ อีกประการหนึ่งบุรุษพยาบาลเครื่องแต่งกายไม่มีบริบูรณ์ ได้ไปถึงพระที่นั่งเวลาประมาณ ๑๓.๑๐ น. ขั้นแรกได้ไปถามเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ว่า จะให้เจ้าหน้าที่สภากาชาดทำอะไรบ้าง เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ตอบว่า เวลา ๑๔.๐๐ น. ให้เจ้าหน้าที่ไปจัดการชำระและแต่งฉลองพระองค์พระบรมศพ เวลา ๑๕.๐๐ น. จะย้ายพระบรมศพจากพระที่นั่งบรม

พิมานไปพระที่นั่งพิมานรัถยา

พอถึง ๑๔.๐๐ น. พยานก็ขึ้นไปจัดการตามที่กำหนด นางพยาบาล ๒ คนก็เข้าไปอยู่ข้างพระองค์ นางสาวสงวนอยู่ทางซ้ายและนางสาวประยงค์อยู่ทางขวา พยานก็อยู่ทางขวา เมื่อเปลื้องเครื่องฉลองพระองค์ชั้นในออกชำระแล้ว ก็เปลี่ยนเครื่องฉลองพระองค์เสียใหม่ ในขณะกำลังแต่ง พอถึงตอนยกพระศพขึ้นพยานเป็นคนยกสูงขึ้นทั้ง ๒ พระพาหา หมอเกษตรเป็นคนพบพระโลหิตที่พระเขนย เมื่อกลับใหม่ก็มีพระโลหิตเปื้อนอีก จึงได้ยกขึ้น ก็พบรอยแผลเป็นปุ่ม ๆ ที่พระปฤษฎางค์ พยานไม่เห็น หมอเกษตรเป็นคนเห็น เมื่อเห็นแผลแล้วจึงได้เสนอให้พระยาอนุรักษ์ ฯ ที่อยู่ในห้องนั้นทราบ แล้วเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ก็บอกหลวงนิตย์ให้มาดูแผล เมื่อหลวงนิตย์ ฯ มาถึงก็บอกว่า เมื่อวานนี้ผมไม่เห็นมีแผลตรงนี้ ต่อจากนั้นก็จัดแจงดูแผลโดยเอาปากคีบจับดูแผล จัดแจงหยิ่งดูแผลที่ท้ายทอย พยานไม่ได้ดูแผล ต่อจากนั้นก็เก็บส่วนต่าง ๆ มีพระอัฐิเป็นต้นให้เข้าอยู่ในสภาพเดิม แล้วเอาผ้าปิดไว้ ต่อจากนั้นหลวงนิตย์ ฯ ก็ไม่ได้ทำอะไรอีก เป็นอันเสร็จแค่นั้น แล้วพยานก็จัดแจงแต่งพระองค์จนเสร็จ

พอถึงเวลา ๑๕.๐๐ น. ก็จัดแจงเอาเปลขึ้นรับพระบรมศพ เชิญไปไว้ที่พระที่นั่งพิมานรัถยา

ต่อมาพยานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแพทย์ชันสูตรพระบรมศพด้วยคนหนึ่ง ในการตรวจสำหรับพยานเมื่อได้ตรวจแล้วพยานมีความเห็น ๓ ประการคือ

๑. อาจมีผู้ลอบปลงพระชนม์

๒. อาจปลงพระชนม์เอง

๓. อาจเป็นแอ็กซิเดนท์

ทั้ง ๓ อย่างนี้มีน้ำหนักเท่า ๆ กัน ความเห็นของพยานที่เสนอต่อกรรมการแพทย์เป็นดังนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ตามรายงานของพยานที่เสนอต่อกรรมการ พยานบอกว่า มีความสำคัญเป็นลำดับเป็นขั้น ๆ ไป

พยานตอบว่า เป็นเช่นนั้น แต่ความรู้สึกของพยานเอง พยานเห็นว่าไม่มีน้ำหนักต่างกันอย่างไร คือ เท่า ๆ กันทั้งนั้น ที่ว่าเป็นลำดับเป็นขั้น ๆ ไปก็หมายความว่า อะไรอยู่หน้าอะไรอยู่หลังเท่านั้นเอง ที่พยานเห็นว่ามีน้ำหนักเท่า ๆ กันนั้น ได้อาศัยหลักนิติเวชวิทยา คือเท่าที่เห็นจากการทดลองยิงศพ คืออาศัยจากบาดแผลที่พระบรมศพ และบาดแผลที่ยิงทดลองศพ อาศัย ๒ อย่างนี้เท่านั้น

พยานสำเร็จวิชาแพทย์จากโรงเรียนแพทย์ทหารบก พยานได้เรียนวิชานิติเวชวิทยาด้วย โดยมีพระยาดำรง ฯ เป็นอาจารย์ ฟอร์มาลินที่พยานนำไปฉีดที่พระบรมศพในวันนั้น คือ ฟอร์มาลิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์เจือครีโอโสต หากว่าฉีดครบจำนวน ๓,๐๐๐ ซี.ซี. ก็จะรักษาพระบรมศพไปได้นาน

ตอนที่นายแพทย์สุดตัดหนังที่พระนลาฏไปทำการตรวจพิสูจน์ พยานไม่เห็นมาทราบทีหลัง น้ำยาที่ฉีดไปนั้นสามารถจะรักษาหนังไม่ให้เน่าเปื่อยได้

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า ถ้าฉีดฟอร์มาลินเข้าไปเพียง ๑,๐๐๐ ซี.ซี. จะรักษาไปได้เท่าใด ?

พยานตอบว่า ที่ทดลองโดยฉีดยา ๑,๐๐๐ ซี.ซี. รักษาได้ประมาณ ๓ วัน ก็เน่าเปื่อย เพราะยาไปไม่ทั่วถึง

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ถามว่า ยาฟอร์มาลิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ผสมกับครีโอโสต จะรักษาผิวหนังไว้ได้ไหม ถ้าได้ นานสักเท่าใด ?

พยานตอบว่า ถ้าหากเป็นผิวหนังที่แช่ในขวดโหล ก็อยู่ได้นาน

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ เอาในกรณีนี้ทีเดียว ได้สังเกตผิวหนังของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบ้างไหมว่าเป็นอย่างไร ?

พยานตอบว่า บางส่วนก็เริ่มจะเน่า ทั้งนี้เนื่องจากยาไปไม่ถึง

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า โดยเฉพาะที่พระนลาฏพยานได้สังเกตหรือเปล่าว่าเสียไหม ?

พยานตอบว่า ที่พระนลาฏยังไม่เสีย ที่ยังไม่เสียเพราะเมื่อฉีดยาแล้วยาไหลออกและไปเกาะอยู่ตรงนั้น ทั้งใต้ผิวหนังและที่ผิวหนังด้วย

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า พยานได้เห็นรอยกดผิวหนังซึ่งนายแพทย์สุดเอามาแสดงหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า ไม่เห็น

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ในเวลาประชุมแพทย์ นายแพทย์สุดได้เอามาแสดงด้วยหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า เมื่อเอามาแสดงเห็น แต่พยานไม่ได้ดู

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เวลาที่ประชุมแพทย์ ที่จะอภิปรายกันในเรื่องนี้ นายแพทย์สุดเอาหนังที่ตัดมาจากพระนลาฏแล้วเอามาแสดงให้นายแพทย์ดู โดยใช้กล้อง ๒ ตา มีภาพรอยกดพยานได้เห็นไหม ?

พยานตอบว่า พยานไม่ได้ส่องดู ไม่ได้สนใจ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า นายแพทย์สุดเขาว่าอย่างไรตรงรอยกดนี้

พยานอึกอัก

พระสารการประสิทธิ์จึงถามต่อไปว่า คือนายแพทย์สุดว่ายังเห็นรอยได้คล้ายกับเป็นรอยอะไร พูดกันตรง ๆ ว่าคืออย่างนี้ใช่ไหม คือนายแพทย์สุดบอกว่าเขาได้ตัดเอาหนังที่พระนลาฏไปดูแล้วก็ใช้กล้องจุลทัศน์ส่องดู ซึ่งเอามาแสดงต่อนายแพทย์ว่า ยังมีรอยเป็นลาง ๆ คล้ายรอยกดอยู่ที่แห่งหนึ่งนั้น พอเห็นได้ พยานทราบไหม ?

พยานตอบว่า ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ถามว่า พยานมีความเห็นว่า

ฟอร์มาลินที่เข้าไปรักษาเนื้อ จะรักษาได้แค่ไหน ถ้าสมมติว่า มีคนเอาปืนไปกดตรงเนื้อแล้วก็ยิง เมื่อยิงไปแล้วก็มีความร้อนเกิดขึ้น ประกอบกับความกดนี้จะสามารถมองเห็นรอยกดได้อย่างที่นายแพทย์สุดว่าไหม ?

พยานตอบว่า พยานไม่เคยพิสูจน์

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า พยานได้บอกว่า พยานได้ให้ความเห็นว่าในกรณีเรื่องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้สวรรคตนี้มีน้ำหนักเท่า ๆ กันทั้ง ๓ ประการ ที่เป็นดังนี้ เป็นเพราะเหตุว่าพยานไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างอื่น ๆ พอที่จะวินิจฉัยใช่ไหม ?

พยานรับว่า ใช่

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า ฟอร์มาลินที่จะฉีดเข้าคนเรานี้มีจำนวนเท่าใด แล้วจะรักษาศพไว้ได้ประมาณเวลาสักเท่าใด

พยานตอบว่า สำหรับในขั้นนี้ยังไม่เคยทดลอง เป็นแต่ใช้วิธีดองในขวดโหลและในที่อัดก็อยู่ได้นาน คือไม่มีส่วนระเหยไปทางไหน

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า ในเรื่องนี้คุณหมอไม่ทราบรายละเอียด ทีนี้เรื่องน้ำมันละหุ่ง โดยปรกติ เมื่อคนกินเข้าไปแล้วก็ทำให้เกิดอาการอย่างไรบ้าง ?

พยานตอบว่า สำหรับน้ำมันละหุ่ง ถ้าคนเคยรับประทานก็ไม่มีอาการผิดปรกติ แต่ถ้าคนรับประทานใหม่ ๆ อาจมีอาการผะอืดผะอม คลื่นและมวนท้อง แต่ไม่ถึงกับมึนเมา

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า น้ำยาฟอร์มาลินที่เตรียมไปฉีดพระบรมศพนั้น เตรียมไปเท่าใด

พยานตอบว่า เตรียมไป ๑,๕๐๐ ซี.ซี. พอไปถึงแล้วก็ไปเติมน้ำอีก คือ ที่ที่เตรียมเอาไปแรง ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเติมน้ำและครีโอโสตแล้วก็รวมกันเป็น ๓,๐๐๐

ซี.ซี. พยานตั้งใจจะฉีดทั้ง ๓,๐๐๐ ซี.ซี.

พระสารนิติปัญญาถามว่า ถ้าฉีดครบ ๓,๐๐๐ ซี.ซี. จะรักษาศพได้นานเท่าไร ?

พยานตอบว่า จะกำหนดแน่นอนเท่าใดตอบไม่ได้ แต่ว่าอยู่ได้นาน

พระสารนิติปัญญาถามว่า หมายความว่าพยานไม่รู้ ?

พยานผงกศีรษะรับรอง แล้วกล่าวว่า พยานฉีดยาทุกคราว แต่ผลสุดท้ายไม่ได้ดูว่าศพนั้นจะอยู่นานเท่าไร เพราะฉีดแล้วก็ผ่านไป ไม่ได้กลับไปดูอีก

พระสารนิติปัญญาถามว่า ความเห็นของพยานตามรายงานแพทย์ที่ส่งมามีน้ำหนักการลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุบัทวเหตุ มีน้ำหนักเป็นขั้น ๆ ไป แต่ว่าตามที่ว่ามาแล้วที่นี่พยานบอกว่ามีน้ำหนักเท่า ๆ กัน ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ?

พยานตอบว่า มิได้ พยานหมายความว่า มีการลอบปลงพระชนม์อยู่ข้างหน้า แล้วขั้นที่ ๒ อาจปลงพระชนม์เอง แล้ว ๓ อาจเกิดแอ็กซิเดนท์

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า ถ้าตามรายงานว่าอย่างนั้น แต่พยานมาที่นี่ว่าอย่างนี้ พยานไม่ได้อ่านรายงานในตอนที่เซ็นชื่อลงไปหรืออย่างไร ?

พยานตอบว่า อ่านเหมือนกัน คือเป็นขั้น ๆ ไปหมายความว่าลำดับเท่ากัน จะให้มีน้ำหนักไปทางไหนพยานไม่เห็น

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ถามว่า ในเรื่องการให้น้ำหนักเป็นขั้น ๆ แล้วมาว่ามีน้ำหนักเท่า ๆ กันนี้ อยากรู้ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณา คือว่าน้ำหนักเป็นขั้น ๆ ไป หมายความว่าอย่างนั้นจะมีน้ำหนักมากกว่าอย่างนี้ หรืออย่างนี้มากกว่าอย่างนั้น เป็นขั้น ๆ ไป แต่ว่าเท่า ๆ กัน หมายความว่า อาจเป็นอย่างนี้ก็ได้ หรืออย่างนั้นก็ได้ใช่ไหม จะกลับกันอย่างไรก็ได้ใช่ไหม ?

พยานรับว่า ถูกแล้ว

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ถามว่า ตามที่พยานว่าน้ำหนักเท่า ๆ

กัน เพราะว่าพยานได้ตรึกตรองแล้ว ใช้วิชาแพทย์แล้ว ทีนี้ก็ในวิชาแพทย์ที่ใช้นี้เขาบอกไว้อย่างนั้นหรือ ว่าหากเราไปตรวจหรือให้ความเห็นหรือในกรณีสวรรคตนี้เราจะต้องให้น้ำหนักเท่า ๆ กันหรือว่าพยานนึกเอาเอง ?

พยานตอบว่า ไม่ใช่ ที่ว่าให้เท่ากันคือเป็นการชี้ทางให้เพื่อช่วยการพิสูจน์ต่อไป คืออาจเป็นได้ทั้ง ๓ ประการ ส่วนน้ำหนักจะไปทางไหนเป็นหน้าที่ทางเจ้าหน้าที่จะจัดการต่อไป

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามว่า ถ้าเช่นนั้นทำไมพยานไม่บอกว่าปลงพระชนม์เอง แอ็กซิเดนท์ มีผู้ลอบปลงพระชนม์ หรือหมายความว่าจะเขียนอย่างนั้นก็ได้ใช่ไหม ?

พยานตอบว่า จะเขียนกลับกันอย่างไรก็ได้ เพราะมีน้ำหนักเท่ากัน

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามว่า พยานรับราชการในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มา ๒๕ ปีแล้ว คงจะได้พบศพพบคนเจ็บเป็นอะไรมามาก ทีนี้สมมุติว่าในกรณีสวรรคตนี้ ถ้าหากว่าปืนลั่นจะเป็นในกรณีอย่างไรก็ตาม เพราะพยานว่ามีน้ำหนักเท่ากัน ท่านจะยังรับสั่งอะไรหรือร้องโวยวายอะไรได้ไหม ?

พยานตอบว่า เมื่อลั่นทีแรกยังคงรับสั่งได้ คืออาจร้องเรียกหรือร้องโอยอะไรนี้ก็ได้

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามว่า ชีพจรก็ยังเต้นอยู่ใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ยังเต้นอยู่ แต่จะเต้นนานเท่าใด กำหนดไม่ได้

นายวิลาศ โอสถานนท์ : ในวันนั้นพยานแน่ใจหรือว่า ในที่ประชุมแพทย์คือในวันที่พยานลงความเห็นไปกับคณะแพทย์นั้น พยานไม่ได้ดูผิวหนังที่นายแพทย์สุดนำมา และบอกว่าไม่สนใจ แต่ตามความจริงไม่ใช่ไม่สนใจไม่ใช่ หรือสนใจแต่บังเอิญไม่ได้ดู หรือว่าไม่สนใจเสียเลย ?

พยานตอบว่า ไม่ได้ดู

นายวิลาศ โอสถานนท์ : ไม่ได้ดูเพราะอะไร ไม่สนใจหรือว่าไม่ได้ดูเพราะว่าลืม ๆ ไป ?

พยานตอบว่า ไม่ใช่ลืมอะไร คือว่าไม่ได้ดูเพราะว่าเท่าที่ทำไปแล้วก็เป็นเครื่องพิสูจน์พอแล้ว เท่าที่การทดลองยิงศพและดูบาดแผลเท่านี้ก็พอสำหรับตัวพยาน แต่กรณีที่หมอสุดเอาหนังมาพิสูจน์ก็นับว่าทำให้ความเห็นดียิ่งขึ้น

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : หมายความว่า ใน ๓ อย่างนี้ มีน้ำหนักเท่า ๆ กัน ดังนั้นในเรื่องนี้แอ็กซิเดนท์ก็ไม่ตัดออกใช่ไหม ?

พยานรับว่า ใช่

จบคำให้การของนายแพทย์ พ.ต.ต่วน จิระเศรษฐ์ พยานปากที่ ๑๙ เมื่อเวลา ๑๑.๒๐ น.

คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนปากคำ**นายแพทย์อวย เกตุสิงห์** สืบต่อไป

นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ ร.ต.อวย นามสกุล เกตุสิงห์ อายุ ๓๘ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๓๕/๓ ตำบลสามเสนใน อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร พยานรับราชการอยู่ที่คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์ มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาสรีรวิทยา มีหน้าที่สอนนักศึกษาแพทย์และช่วยตรวจคนไข้ในรายที่ต้องการตรวจพิเศษ โดยหลักวิชาการ พยานสอนนักศึกษาแพทย์ ๓ วิชา คือ สรีรวิทยา เภสัชวิทยา และชีวเคมี ที่พยานว่ามีหน้าที่ช่วยตรวจคนไข้ ที่ต้องการการตรวจทางวิทยาการนั้น คือตรวจคนไข้ซึ่งนายแพทย์ในแผนกทำการตรวจรักษาโดยตรงนั้น ส่งต่อมาให้ทุก ๆ แผนก พยานอยู่ที่ศิริราช โดยทำงานรับราชการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ พยานได้ศึกษาวิชาแพทย์ ในคณะแพทย์ศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย และใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ปริญญาแพทย์ศาสตร์บัณฑิต ต่อมาพยานได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับการทดลองฤทธิ์ของยาบำรุงหัวใจ และได้สมัครเข้าสอบได้แพทย์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตด้วย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ และ พ.ศ. ๒๔๗๙ พยานได้ออกไปดูงานและศึกษาเพิ่มเติมที่ประเทศเยอรมนี ได้ฝึกหัดทำการสอนและค้นคว้าในวิชาสรีรวิทยา ในความควบคุมของศาสตราจารย์โมนด์ แล้วได้ฝึกหัดในวิชาเภสัชวิทยาและพิษวิทยา ในความควบคุมของศาสตราจารย์เกเซอร์ แล้วได้ศึกษาวิชาเคมี เรียนจบหลักสูตรเคมี และสอบได้ประกาศนียบัตรเคมีของรัฐบาลเยอรมัน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ต่อมาพยานได้ทำการค้นคว้าในวิชาเคมีเกี่ยวกับวัตถุจำพวกฟรุกโตซาน ในความควบคุมของศาสตราจารย์ Schlubach และได้สมัครเข้าสอบปริญญาในคณะวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก และสอบไล่ได้ดุษฎีบัณฑิตวิทยาศาสตร์ พร้อมด้วยเกียรตินิยมดีมาก นอกจากนั้น พยานได้สมัครเข้าเรียนวิชาโรคประเทศร้อนเป็นพิเศษ ซึ่งอำนวยการสอนโดยศาสตราจารย์ Mulhelms และได้รับอนุปริญญาสำหรับวิชาโรคประเทศร้อนจากสถานค้นคว้าโรคประเทศร้อนแห่งมหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก ที่พยานได้ดุษฎีบัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่ฮัมบูร์กนั้น ในการสอบพยานได้สอบวิชาเคมีเป็นวิชาใหญ่ แต่มีวิชาประกอบซึ่งต้องสอบด้วย คือ ฟิสิกส์สรีรวิทยา และฟิสิกอลเคมีสตรี

พยานเป็นนายแพทย์ผู้หนึ่งที่ได้รับแต่งตั้งในคณะกรรมการแพทย์ครั้งนี้ด้วย เหตุที่พยานได้รับแต่งตั้งนั้น พยานทราบว่าในการประชุมหารือของคณะกรรมการแพทย์ ก่อนที่จะลงมือทำการตรวจพระบรมศพที่พระที่นั่งพิมานรัถยา หมอคอร์ตได้มีความเห็นว่า ควรทำการตรวจหายาพิษในอวัยวะภายในด้วย แล้วได้มีผู้เสนอชื่อพยานขึ้นในที่นั้น เมื่อพยานได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแพทย์แล้ว หน้าที่พิเศษที่พยานได้ทำไปก็คือ ทำการตรวจส่วนหนึ่งของอวัยวะที่ทำการตัดเอามาจากพระบรมศพ อวัยวะนั้นคือ ครึ่งหนึ่งของกระเพาะซึ่งไม่มีวัตถุอะไรค้างอยู่ภายใน ครึ่งหนึ่งของไต

และครึ่งหนึ่งของตับทางซ้าย ในอวัยวะเหล่านี้คือครึ่งหนึ่งของตับและไตก็ไม่มีวัตถุติดอยู่ภายใน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า คำว่าวัตถุที่ว่านี้ หมายความว่าวัตถุเป็นพิษใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ที่พยานพูดถึงวัตถุ พยานหมายความถึงว่า อาหารที่ยังคงค้างอยู่ในกระเพาะ ซึ่งในเรื่องการหายาพิษนั้น เศษอาหารที่ค้างอยู่นี้เป็นของสำคัญ แต่ในการตรวจนี้ กระเพาะซึ่งพยานได้รับมาไม่มีเศษอาหารที่ค้างปรากฏอยู่เลย

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า คือรวมความว่า ไม่ได้พบวัตถุที่เป็นพิษเลยใช่หรือไม่ ?

พยานตอบว่า มิได้ หมายความว่า ไม่มีเศษอาหารติดค้างอยู่ภายใน ซึ่งอาจจะมียาพิษติดอยู่ก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วยาพิษมีหรือไม่มี ?

พยานตอบว่า ตามที่ตรวจไม่พบยาพิษสามัญอย่างใดอย่างหนึ่งเลยทั้ง ๓ แห่ง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ยาพิษสามัญมีความหมายแค่ไหน ?

พยานตอบว่า ยาพิษสามัญหมายความถึงยาหรือวัตถุซึ่งมีผู้ใช้บ่อย ๆ ในการทำให้เกิดอาการเป็นพิษขึ้น จะพูดง่าย ๆ ก็คือ ยาพิษสามัญคือยาที่รู้จักกันอยู่โดยทั่วไป ส่วนยาพิษพิเศษซึ่งอาจจะมีใครคิดของเขาขึ้นสำหรับตัวเอง หรือซึ่งไม่มีคนอื่นรู้ซึ่งเป็นยาพิษพิเศษ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า คือหมายความว่า ยาพิษสามัญหมายความถึงยาพิษที่แพทย์รู้จักแล้วใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ไม่ตรงทีเดียว หมายความถึงยาเฉพาะที่ใช้กันบ่อย ๆ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วยาพิษที่ไม่ใช่สามัญมีไหม ?

พยานตอบว่า พยานไม่ทราบ เพราะใครอาจจะมียาพิษพิเศษสำหรับตัวเองก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า ด้วยเหตุดังนั้น จึงขอคำจำกัดความจากพยานให้แคบสักหน่อย คือยาพิษสามัญ คือเป็นยาที่หมอทราบแล้วใช่ไหม หรือจะพูดว่า คือเป็นยาที่หมอพบแล้วก็บอกได้ว่าเป็นยาพิษ ยาพิษนั้นเป็นยาพิษสามัญ

พยานรับว่า ถูก เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถามถึงหน้าที่พิเศษของพยาน นอกจากนี้ **พยานได้ตอบว่า** นอกจากหน้าที่พิเศษที่พยานได้ทำในการตรวจยาพิษแล้ว พยานมีหน้าที่พิเศษอีกอย่างหนึ่ง แต่จะเรียกเป็นหน้าที่ไม่ได้ เป็นการวานมากกว่า คือคณบดี รองประธานกรรมการ ฯ ได้ขอร้องให้ถ่ายรูปในการตรวจพระบรมศพด้วย เป็นการถ่ายรูปตามธรรมดา

สำหรับหน้าที่ในฐานะที่เป็นกรรมการ เมื่อได้ผ่านการตรวจและทดลองเป็นขั้น ๆ มา สำหรับตัวพยานภายหลังที่ได้พิจารณาผลของการตรวจพระบรมศพ การทดลองโดยละเอียดแล้ว ในการประชุมของคณะกรรมการแพทย์เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พยานได้ออกความเห็นว่า พยานไม่เชื่อว่า หลักฐานเท่าที่เรามีในเวลานั้นเพียงพอที่จะขจัดเสียซึ่งปัญหาข้อหนึ่งข้อใดให้หมดสิ้นไปได้ แต่พยานเชื่อว่า ในกรณีที่อาจเป็นไปได้ทั้ง ๓ กรณีนั้น กรณีถูกลอบปลงพระชนม์มีความสำคัญเป็นที่หนึ่ง กรณีอุบัติเหตุเป็นที่สอง และกรณีปลงพระชนม์เองเป็นที่สาม ที่พยานใช้คำว่าสำคัญนั้นมีความหมายว่าอาจจะเป็นไปได้มากที่สุด และในที่นี้ก็คือว่า กรณีถูกลอบปลงพระชนม์อาจจะเป็นไปได้มากที่สุด แล้วนอกนั้นก็เป็นลำดับกันไป สำหรับความเห็นที่พยานได้กล่าวในที่ประชุมแพทย์ ความเห็นนั้นได้ประกอบขึ้นจากหลักฐานเฉพาะที่ได้จากการตรวจพระบรมศพอย่างเดียว ตามหลักในทางนิติเวชวิทยา ในการที่จะให้ความเห็นสันนิษฐานในกรณีทำนองนี้ นอกจากหลักฐานที่เราจะตรวจได้จากศพแล้ว เราควรจะมีหลักฐานอย่างอื่นประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า โดยเฉพาะในกรณีสวรรคตนี้ ทำไมพยานถึงไม่ได้นำหลักฐานอย่างอื่น ๆ มาประกอบในการให้ความเห็นของพยานด้วย ?

พยานตอบว่า หมายถึงความเห็นที่ได้ให้ไปแล้วในวันนั้น หรือไม่ใช่ความเห็นอันนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า หมายถึงความเห็นที่พยานได้ให้การมาแล้วว่า มีอยู่ ๓ กรณี

พยานว่า หมายความจำกัดเฉพาะหลักฐานที่ยืนยันได้เท่านั้น ที่ใช้ประกอบในการให้ความเห็นดังกล่าว แต่มีหลักฐานอย่างอื่นอีกมากที่จะประกอบในการออกความเห็นเกี่ยวกับกรณีนี้ แต่ในทางความรู้สึกของพยานเห็นว่า ไม่สามารถยืนยันอะไรได้ จึงไม่ใช้

เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวว่า พูดกันง่าย ๆ ว่า หลักฐานที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยโดยตรงในกรณีนี้ พยานเห็นว่า หลักฐานบางอันยังไม่เป็นที่แน่นอนที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้

พยานกล่าวว่า ไม่ใช่เช่นนั้น พยานขออธิบาย คือในฐานที่พยานได้รับความอบรมมาในด้านวิทยาศาสตร์ ตลอดเวลาเกือบ ๒๐ ปี และได้ทำการค้นคว้าทางนี้อยู่เรื่อย ๆ มา ก็เกิดเป็นนิสัยขึ้นมาว่า จะพูดอะไรต้องพูดที่มีหลักฐานแน่นอนจึงพูดออกมา จะคิดอะไรนั้นคิดได้ แต่จะพูดต้องมีหลักฐานเสียก่อน สำหรับที่พยานบอกเมื่อกี้นี้ ไม่ได้หมายความว่าหลักฐานอื่น ๆ ใช้ไม่ได้ แต่หมายความว่า ไม่ได้นำเข้ามาประกอบในความเห็นในการประชุมคณะกรรมการแพทย์วันนั้น เพราะว่าไม่ใช่หลักฐานที่พยานจะยืนยันได้ คือในการพิจารณานี้ พยานขอแบ่งหลักฐานต่าง ๆ ออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน หรือถ้าจะเรียกให้ถูกก็แบ่งเป็น ๓ ชั้นด้วยกัน คือ หลักฐาน**ชั้นที่หนึ่ง** หมายถึงหลักฐานในทางแพทย์โดยตรงซึ่งพยานได้เห็นด้วยตาเอง หรืออย่างน้อยคณะกรรมการแพทย์ได้พิสูจน์และพยานจะรับรองยืนยันได้ นั่นเรียกว่าหลักฐาน

ขั้นที่หนึ่ง ต่อจากนี้มีหลักฐานชั้นที่สอง คือ หลักฐานในทางแพทย์เหมือนกัน แต่พยานไม่ได้เห็นเอง ไม่ได้รู้มาเองเป็นแต่ได้ทราบทางอ้อม นั่นเรียกว่าชั้นที่สอง ต่อมามีหลักฐานชั้นที่สาม ซึ่งไม่เกี่ยวกับการแพทย์โดยตรงแต่เป็นหลักฐานซึ่งตามธรรมเนียมหรือตามหลักของนิติเวชวิทยา เราต้องนำมาใช้ประกอบการวินิจฉัยในการให้ความเห็น เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายนนั้น พยานได้ใช้หลักฐานชั้นที่หนึ่งอย่างเดียว เพราะว่าในหลักฐานพวกนี้พยานยืนยันได้เต็มที่ แต่ในการใคร่ครวญของตัวเองนั้น พยานได้ใช้หลักฐานทั้งสามอย่างนี้ เพราะนี่เป็นหลักทั่วไปในการค้นคว้า ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าในวิชาอะไรก็ตาม เราจะมองแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่งของปัญหาไม่ได้ เราต้องมองทุกด้านทุกมุม และเราจะต้องใช้หลักฐานทุกประการที่จะหาได้ทั้งหมดมาพิจารณา หากได้ทั้งหมดมารวมกันขึ้นเช่นนั้น การตัดสินของเราจึงจะได้ผลใกล้ความจริงที่สุดเท่าที่จะทำได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ในการทดลองตรวจพิจารณาพระบรมศพและหลักฐานในทางนิติเวชวิทยาต่าง ๆ ของคณะกรรมการนี้ นายแพทย์สุดได้ตัดหนังที่พระนลาฏตอนบริเวณที่บาดแผลมาทำการชันสูตรด้วย พยานทราบอยู่แล้วใช่ไหมในเรื่องหนังนี้ พยานเองก็มีความเข้าใจอยู่บ้าง เพราะได้ทราบจากรายงาน จึงอยากทราบว่าพยานมีความเห็นว่าอย่างไรบ้าง ?

พยานตอบว่า หมายความถึงเกี่ยวกับความเห็นของหมอสุดที่ว่า มีรอยโค้ง ๆ ที่ชายของผิวหนัง ซึ่งอาจทำให้เราเข้าใจว่าเกิดจากรอยกดของปากกระบอกปืนใช่ไหม ในเรื่องนี้พยานมีความเห็นค้านกับหมอสุด

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เหตุผลของพยานมีอย่างไรในเรื่องนี้ ?

พยานตอบว่า พยานเห็นว่าความเห็นของหมอสุดนั้นไม่มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะเชื่อได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า หมายความว่าหลักฐานทางวิชาการใช่ไหม ?

พยานตอบว่า ทางวิชาการ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วมีเหตุผลอย่างอื่นอีกบ้างไหม ?

พยานตอบว่า มีเหตุผลหลายประการที่เดียวที่ทำให้พยานลงความเห็นว่าความเห็นของหมอสุดนั้นใช้ไม่ได้ จะให้พยานอธิบายไหม ?

เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ขอให้อธิบาย

พยานจึงอธิบายว่า พยานไม่เชื่อว่ารอยในผิวหนังซึ่งอาจจะได้เกิดขึ้นจากการกดของปากกระบอกปืนก่อนที่ปืนลั่นออกไปนั้น จะอาจถาวรอยู่ได้ตลอดมาเป็นเวลา ๑๒ วันซึ่งนับตั้งแต่แผลได้เกิดขึ้นจนกระทั่งถึงวันที่เราตรวจในวันนั้น พยานเชื่อว่าถึงแม้จะเกิดขึ้นจริงก็คงจะอยู่ไม่ได้ นี่โดยอาศัยการคิดคำนึงตามหลักฐาน ตามเหตุผลทางวิชาการ พยานขออนุญาตชี้แจงด้วยว่า สำหรับหมอสุดนั้นเป็นเพื่อนกับพยานมาเป็นเวลา ๒๕ ปีแล้ว เป็นเพื่อนที่ชอบพอกันมาก ทำงานในตึกเดียวกันแต่อยู่คนละแผนก ไม่มีเรื่องส่วนตัวอะไรเลยที่ทำให้มีความเห็นขัดแย้งกัน การที่มาเห็นแตกต่างกันนี้เป็นไปตามหลักวิชา สำหรับความเห็นของหมอสุดเกี่ยวกับผิวหนังนี้ พยานขออธิบายสักหน่อยเพื่อให้สิ้นความสงสัย สมมติว่ามีการกดปากกระบอกปืนลงที่บนผิวหนังที่พระนลาฏก่อนที่จะลั่นปืนไป และสมมติว่าการกดนั้น ทำให้เกิดรอยบนผิวหนัง และต่อจากการกดมีอะไรเกิดขึ้น กระสุนปืนถูกลั่น ทุกคนคงเข้าใจได้ว่าเมื่อปืนยิงออกมานั้นมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีการเกิดแกสอย่างรวดเร็วเกิดความดันรุนแรงขึ้นภายในกระบอกปืน ซึ่งดันลูกกระสุนออกจากปืน นอกจากนั้นแกสดันตามออกมาอีก เมื่อลูกกระสุนปืนผ่านปากกระบอกซึ่งจดติดอยู่กับผิวหนังอย่างที่หมอสุดว่านั้น ปลายของกระสุนปืนย่อมจะบดบี้ให้ผิวหนังตรงนั้นละเอียดไป แล้วลูกกระสุนก็ทะลุเข้าไปในกระดูกพระนลาฏทะลุเข้าไปในผิวหนัง การกระทบกระแทกของลูกกระสุนที่ผิวหนังต้องรุนแรงมากทีเดียว เพราะฉะนั้นพยานเชื่อว่าคงไม่มีใครค้านว่าผิวหนังตรงที่ถูกกระสุนนั้นจะไม่ละเอียดหรือแทบจะสูญหายไปเลยก็ได้ นั่นประการที่

หนึ่ง ต่อจากแกสที่เกิดจากการระเบิดของดินปืนซึ่งแล่นตามออกมานั้นก็แทรกแซงเข้าไปตามผิวหนัง ดันผิวหนังให้โป่งขึ้นมาจากกระดูกพระนลาฏ จนกระทั่งผิวหนังฉีกขาดเป็น ๔ แฉก ความรุนแรงของแกสที่ดันนี้ขอให้นึกว่าไม่ใช่เป็นของเล็กน้อย เพราะว่าผิวหนังของเราที่ติดอยู่กับกระดูก โดยเฉพาะที่กระดูกศีรษะนั้นมีเยื่อยึดอยู่อย่างแน่นหนามากทีเดียว เพราะฉะนั้นความแรงของแกสที่ทำให้ผิวหนังฉีกขาดออกนี้เป็นความรุนแรงที่แรงมาก เชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะนึกภาพออก แกสที่ทำให้ผิวหนังฉีกออกมาเช่นนี้เราจะต้องนึกว่าผิวหนังไม่ได้ถูกดึงออกมาเฉย ๆ ถูกดันอย่างแรงเร็ว เพราะฉะนั้นถ้าเปรียบกับชาย ๔ แฉกของผิวหนังที่แตกเป็นแผลกากะบาดนั้นก็เปรียบเหมือนกับผ้าผืนหนึ่ง ถ้ามีอะไรดันอย่างรุนแรงก็จะขาดไปอย่างรุนแรงทีเดียว ฉะนั้นสำหรับความเห็นว่าถึงแม้ว่าจะมีการกดเป็นรอยที่ผิวหนัง เมื่อกระสุนมันออกจากกระบอกปืนถูกที่ผิวหนังนั้นจะมีผล ๒ อย่าง อย่างหนึ่งทำให้ผิวหนังตรงนั้นถูกบดขยี้ละเอียดหรือหลุดไปเลย อีกอย่างหนึ่งทำให้ผิวหนังฉีกขาดออก ชายของมันย่อมถูกสะบัดอย่างแรงเหมือนเราสลัดผ้านั่นเอง พยานไม่เห็นว่ารอยที่อยู่ก่อนนั้นจะคงอยู่ได้ จะเปรียบเทียบผ้าพับเป็นรอยแล้วเราเอาผ้านั้นมาสลัดแรง ๆ พยานเชื่อว่ารอยนั้นคงจะหายไป เพราะฉะนั้นพยานคิดว่าถ้าหากได้มีรอยนั้นเกิดขึ้น รอยนั้นคงจะหายไปแล้วเมื่อลูกปืนถูกยิงออกไปนั้น ทีนี้ลองมาคิดต่อไปอีก รอยที่หมอสุดพบและมีคนอื่นเห็นด้วยรวมทั้งพยานเองเกิดจากอะไร พยานเชื่อว่าพยานมีคำอธิบายสนับสนุนตามหลักวิชาที่จะแสดงให้เห็นได้ว่ามีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้เกิดรอยโค้ง ๆ เช่นนั้น และอาจเป็นความจริงมาก เรามานึกกลับไปถึงข้อนั้นใหม่ว่าเมื่อในหลวงสวรรคตแล้ว พยานได้ถูกตามมาด้วย หลวงนิตย์ ฯ ได้จัดการเย็บชายแผลทั้ง ๔ ชายเข้าติดกันดังที่บอกเมื่อกี้แล้ว ผิวหนังตรงที่ปากกระบอกปืนจ่อนั้นคงจะถูกขยี้ไปได้ เพราะฉะนั้นผิวหนังตอนนั้นต้องร่วงขาดหายไป ในการเย็บครั้งนั้นต้องดึงหนังให้ยืดออกไป เพราะหนังมีความยืดหยุ่นออกได้มากจึงต้องยืดหนังออกมาจึงจะเย็บได้ สมมติว่ามี

รอยค้างอยู่ คือสมมติเป็นรอยกดของปากกระบอกปืนนั้น และถึงแม้เมื่อถูกสะบัดแล้วก็ยังอยู่ ก็น่าจะหายไปแล้วในการดึงหนังเข้ามาติดกัน เมื่อระลึกถึงฟอร์มาลินที่ได้ฉีดเข้าไปรักษาพระบรมศพนี้ ซึ่งเชื่อกันว่าอาจจะช่วยทำให้รอยกดของปืนนั้นคงอยู่ได้ อันนี้พยานคิดว่าเป็นความคิดที่ไม่มีหลักฐานเพียงพอ เพราะว่าปรากฏว่าได้ฉีดภายหลังที่คุณหลวงนิตย์ ฯ ได้เย็บแผลนั้นแล้ว ภายหลังที่คุณหลวงนิตย์ ฯ ได้ดึงขอบของแผลให้ติดกันแล้ว ดึงหนังให้ยืดออกมาแล้วและฉีดภายหลังดึงหนังออกถึง ๔๘ ชั่วโมง เพราะฉะนั้นตามความเห็นของพยาน พยานคิดว่าฟอร์มาลินนั้นแทนที่เราควรจะคิดว่าฟอร์มาลินช่วยรักษารอยบุ๋มในผิวหนังให้คงอยู่ ตรงกันข้ามฟอร์มาลินกลับจะช่วยให้รอยนั้นหายไป ที่พูดเช่นนี้เพราะพยานทราบว่าฟอร์มาลินมีฤทธิ์อย่างไร นี่เป็นเรื่องเภสัชวิทยา ฟอร์มาลินที่เราใช้เป็นเครื่องรักษาของไม่ให้เน่าเปื่อย อาศัยที่มีฤทธิ์สำคัญคือว่ามันจะทำให้วัตถุจำพวกกัวดีน เช่นอัลโกรินแข็งตัว ในการแข็งตัวของวัตถุจำพวกนี้มันจะปล่อยน้ำออกมา นี่พยานต้องพูดหนักไปทางวิชาการสักหน่อย คือกัวดินนั้นเป็นวัตถุที่เราเรียกว่าอัลรอย ซึ่งในสภาพธรรมชาติของมันนั้นมีอำนาจอุ้มน้ำไว้ได้หรือดูดน้ำเก็บไว้ในตัวของมันได้ ด้วยฤทธิ์ของฟอร์มาลินที่เกิดขึ้นจะทำให้มันแข็งตัว คือว่าไม่มีอำนาจที่จะอมน้ำไว้ได้ เพราะฉะนั้นมันย่อมจะแห้งไป พูดง่าย ๆ ถ้าหากว่ามีรอยกดของปืน การแตกต่างในลักษณะของผิวหนังเนื่องจากการกดก็คือตรงที่รอยกดนั้นจะบุ๋มเพราะน้ำตรงนั้นถูกไล่ออกไป และไปนูนในส่วนอื่น เมื่อถูกกับฟอร์มาลินเนื้อตอนที่อุ้มน้ำไว้มากก็จะคลายน้ำออกมาก ส่วนที่ตรงรอยกดมีน้ำน้อยก็คลายน้ำออกน้อย ในที่สุดรอยบนผิวหนังจะไม่แตกต่างกับส่วนอื่น ๆ เท่าใด เช่นนั้นพยานจึงเห็นว่า แทนที่ฟอร์มาลินจะช่วยให้รอยนูนถาวรขึ้นนั้น ตรงกันข้ามฟอร์มาลินจะช่วยทำให้รอยกดนั่นหายไป อีกประการหนึ่งความร้อนที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความร้อนที่รุนแรงมาก ความร้อนนี้เพิ่งจะออกผ่านที่ผิวหนัง ผลของความร้อนอันนี้เราจะไปเปรียบกับเอาหมูต้มนั่นไม่ได้ แม้ว่าหมูต้มเนื้อมันแข็ง แต่ว่าน้ำที่ใช้ต้มหมูทำให้ความ

ร้อนนั้นเป็นความร้อนเปียก แต่ความร้อนที่ถูกกระสุนปืนเป็นความร้อนแห้ง ถ้าจะเปรียบก็เปรียบกับเนื้อที่ย่าง . . . (เอกสารขาดหายไป)

ข่าวโฆษณาการ ฉบับพิเศษ ๒๒, วันเสาร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ครั้งที่ ๑๙ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๘๙

(ต่อจากฉบับพิเศษ ๓๐)*

. . . พยานไม่ทราบ สำหรับพวกชาวที่เหล่านี้พยานจำไม่ได้ทุกคน ส่วนชื่อนั้นไม่รู้จักเลยสักคนเดียว ผู้ที่เป็นหัวหน้าชื่ออะไรก็ไม่ทราบ และถ้าเห็นหน้าก็จำได้เป็นบางคน พวกที่ขึ้นมานี้พยานไม่ค่อยเอาใจใส่ จะซ้ำหน้ากันหรือเปลี่ยนหน้าใหม่ ๆ พยานไม่ได้สังเกต แต่ที่เคยเห็นที่ซ้ำกันก็มี แต่พยานไม่ได้สังเกตอยู่ทุกวันจึงไม่ทราบว่าคนใหม่หรือคนเก่า

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ถ้าอย่างนั้นใครจะแปลกปลอมขึ้นมาพยานก็ไม่รู้ จะรู้ได้ไหมว่าหน้าตาไม่ใช่คนในวัง ถ้าบังเอิญจะมีใครสักคนหนึ่งขึ้นไปแล้วพยานจะรู้ได้ไหมว่าหน้าตาอย่างนี้เป็นคนในวังหรือเปล่า

พยานตอบว่า ถ้าหากไม่รู้จักก็เห็นจะรู้ไม่ได้ เมื่อพยานตื่นขึ้นแล้วได้เข้าไปในห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนี เห็นท่านอยู่ในห้องน้ำ พยานก็รออยู่ที่หน้าพระทวาร จนกระทั่งท่านออกมา พยานรออยู่ไม่นานนักประมาณสัก ๓ นาทีเห็น

---

* เอกสารเดิม คือ หนังสือพิมพ์*ข่าวโฆษณาการ* ฉบับที่ ๒๓ - ๓๐ ได้ขาดหายไปจากหอสมุดแห่งชาติ

จะได้ เมื่อท่านออกมาแล้วก็เสด็จไปทางห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ท่านเสด็จไปองค์เดียว เสด็จไปเฉลียงด้านหน้าหน้าห้องของพยาน (พยานชี้ทางที่สมเด็จพระราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินในแผนที่ให้กรรมการดู) เมื่อสมเด็จพระราชชนนีเสด็จไปแล้ว พยานก็เข้าไปในห้องน้ำ ล้างหน้า แต่งตัวเสร็จแล้ว ก็กลับเข้าไปในห้อง เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จกลับจากทางโน้น (คือทางห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ) เมื่อท่านผ่านห้องพยานไปแล้ว พยานก็เข้าใจว่าท่านจะไปบรรทมต่อเพราะยังเช้าอยู่ พยานก็เลยขึ้นไปนอนเล่นอยู่บนเตียง

พระสารการประสิทธิ์ซักต่อไปว่า ระหว่างนี้นอกจากสมเด็จพระราชชนนี พยานได้เห็นใครบ้างหรือเปล่า และได้ยินเสียงอะไรบ้างหรือไม่

พยานตอบว่า นอกจากสมเด็จพระราชชนนีแล้วพยานไม่เห็นใครอีกและไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย เมื่อพยานนอนเล่นอยู่นั้นได้เคลิ้มหลับไป มาตื่นขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อเวลาอีก ๕ นาทีจะ ๙ น. ที่รู้ว่าอีก ๕ นาทีจะ ๙ น. เพราะพยานได้ดูนาฬิกา เนื่องจากตามธรรมดา สมเด็จพระราชชนนีตื่นบรรทมเวลา ๙.๐๐ น. เสมอ และพยานจะต้องรีบไปทำพระแท่นบรรทม เมื่อตื่นแล้วก็ลงไปรับประทานอาหารเช้าที่ข้างล่าง โดยลงทางบันไดหลังไม่ใช่บันไดใหญ่ ตอนที่ตื่นมาตอนหลังนี้ได้พบคุณพระเนื่องนั่งปักดอกไม้อยู่ นอกจากนั้นไม่เห็นใครอีก ส่วนพวกตั้งเครื่องอยู่ทางด้านหน้าถ้าไม่ออกไปแล้วก็เห็นไม่ได้ ในระหว่างนี้พวกชาวที่ยังมิได้ขึ้นมาทำความสะอาดทางด้านของสมเด็จพระราชชนนี แต่ทางด้านโน้นคือทางด้านสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ จะขึ้นมาทำแล้วหรือยังไม่ทราบ เพราะโดยปรกติพวกชาวที่ขึ้นมาทำงานทางด้านสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศก่อน เสร็จแล้วจึงมาทำทางด้านพระราชชนนี ขณะเมื่อพยานลงไปทางด้านหลังนั้น พยานจำไม่ได้ว่าได้เห็นใครที่บันไดหลังบ้างหรือเปล่า แต่ว่าถึงโดยธรรมดาแล้ว ที่บันไดหลังจะต้องมียามนั่งอยู่คนหนึ่ง แต่วันนั้นพยานจำไม่ได้ว่าได้เห็นหรือไม่ แต่ว่าต้องมีคนอยู่แน่ เมื่อพยานลงไปถึงข้าง

ล่างแล้วได้ไปรับประทานอาหารในห้องข้างห้องคุณพระเนื่อง คนข้างล่างเขาตื่นกันหมดแล้ว ด้านทางพยานอยู่นี้เป็นด้านของพวกฝ่ายในซึ่งไม่มีใครนอกจากคุณพระเนื่องแล้วก็มีหลานสาวอีกคนหนึ่งชื่อสมศรี คุณพระเนื่องเวลานั้นตื่นแล้วนั่งปักดอกไม้อยู่ข้างบน หลานของคุณพระเนื่องก็ตื่นแล้ว

เมื่อพยานรับประทานอาหารเสร็จแล้วก็ขึ้นไปข้างบนอีก โดยขึ้นทางบันไดหลังแล้วไปที่ห้องสมเด็จพระราชชนนีเพื่อทำพระที่ ระหว่างที่ขึ้นบันไดจะไปทำพระที่นั้นพยานไม่ได้พบใครเลย ในระหว่างที่อยู่ในห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนีนั้นพยานจำไม่ได้ว่า สมเด็จพระราชชนนีอยู่ในห้องหรือเปล่า แต่เวลาที่เข้าไปเก็บพระวิสูตรนั้นพยานไม่เห็นท่าน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ไม่เห็น ในเช้าวันนั้นตั้งแต่พยานตื่นขึ้นลงไปรับประทานอาหาร จนกระทั่งขึ้นมาเก็บพระที่ พยานไม่ได้พบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันเลย ท่านจะไปเสวยหรืออะไรพยานไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เมื่อพยานได้ยินเสียงปืนนั้น พยานบอกว่าได้วิ่งไปทางเฉลียงด้านหน้า เมื่อไปทางนั้นได้ผ่านห้องเสวยใช่ไหม พยานเห็นใครอยู่ในห้องเสวยบ้าง

พยานตอบว่า ไม่ได้ดูใครทั้งหมด มุ่งหน้าแต่จะไปห้องบรรทม

พระสารการ ฯ ถามต่อไปว่า เมื่อพยานไปถึงแลเห็นสมเด็จพระราชชนนีซบลงที่พระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ และพระพี่เลี้ยงอยู่บนพระที่แล้ว ๒ คนเท่านั้น แล้วเห็นนายชิต เพราะฉะนั้นตามความรู้สึกของพยานก็หมายความว่าบุคคลที่เข้าไปในห้องนั้นก่อนพยานมีอยู่ ๓ คนใช่ไหม

พยานตอบว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจบันก็อยู่ด้วย แต่ท่านจะเสด็จมาก่อนหรือหลังพยานไม่ทราบ เพราะพยานนั่งอยู่ตรงนั้น ก็เห็นท่านยืนอยู่ข้างหลังสมเด็จพระราชชนนีนอกพระวิสูตร

พระสารการ ฯ ถามว่า ในหลวงในพระบรมโกศที่บรรทมอยู่นั้นพยานบอก

ว่ามีผ้าคลุมครึ่งพระองค์ พระหัตถ์ทอดตั้งแต่พระพาหาลงมาถึงพระหัตถ์ ไม่มีผ้าคลุมใช่ไหม **พยานรับว่า** ไม่มี

พระสารการประสิทธิ์ซักต่อไปว่า สมเด็จพระราชชนนีเข้าไปชบอยู่ตอนไหนขององค์

พยานตอบว่า ตอนแถวพระชงฆ์ ท่านไม่ได้ขึ้นบนพระที่ทั้งพระองค์ ท่านทรงโถมขึ้นไป พระบาทยังอยู่ที่พื้น ส่วนคุณพระพี่เลี้ยงนั่งจิ๋ม ๆ อยู่บนพระแท่น ไม่ได้นั่งเต็มตัวอยู่ข้างสมเด็จพระราชชนนีทางด้านเดียวกันค่อนไปทางพระเศียร ในตอนนั้นพยานไม่ได้สังเกตว่าคุณพระพี่เลี้ยงกำลังทำอะไรอยู่

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า พระวรกายของสมเด็จพระราชชนนีที่โถมเข้าไปนั้น พยานสังเกตหรือเปล่าว่าได้ทับพระหัตถ์ในหลวงในพระบรมโกศหรือเปล่า หรือเห็นพระหัตถ์ได้ดี ขอให้นึกภาพดูให้ดี ๆ

พยานตอบว่า ไม่ได้ทับ ท่านอยู่ส่วนล่างที่สุด

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า พยานได้สังเกตหรือเปล่าว่าพระหัตถ์ของในหลวงที่บอกว่าอยู่ในท่าธรรมดานั้นมันกว้างเหลือเกิน ขอให้แคบสักนิดพระหัตถ์ซ้ายนิ้วพระหัตถ์เท่าที่ตาเห็นเป็นอย่างไร พยานลองทำให้ดูซิ

พยานได้ทำท่าให้ดู คือเหยียดมือ ตะแคงเล็กน้อย นิ้วมือไม่เหยียดตรงงอเล็กน้อย พร้อมกับพูดว่า แบอยู่อย่างนี้ ตะแคงหน่อย ๆ ไม่งอมาก งอนิดเดียว ส่วนข้อศอกนั้นเหยียดตรงไม่โค้งเลย ข้อศอกห่างพระวรกายไม่ถึงฝ่ามือ ส่วนพระหัตถ์ขวานั้นพยานสังเกตว่าเหยียดเหมือนกับข้างซ้าย มีลักษณะคล้ายกัน ตามที่พยานเห็นนั้น พยานนั่งอยู่ตรงเสาพระวิสูตรเบื้องปลายพระบาท นั่งร้องไห้อยู่บนพรม

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เตียงสูงสักเท่าไร

พยานตอบว่า ดิฉันบอกไม่ได้เพราะไม่ได้สังเกต ถ้าจะให้ดีคุณไปดูเองดีกว่าบอกไปเดี๋ยวจะผิดเพราะไม่เคยวัดเลย

พยานให้การต่อไปว่า พยานได้สังเกตเห็นมีตู้เล็ก ๆ ข้างซ้ายข้างเดียว ข้างขวา ไม่ได้สังเกตว่ามีหรือเปล่า แต่จะมีหรือไม่นั้นพยานไม่ทราบ บนหลังตู้ที่พยานเห็นนั้นมีปืนอยู่ แต่จะมีอะไรอีกพยานจำไม่ได้ เมื่อพยานเข้าไปครั้งแรกยังไม่ได้สังเกตเห็นปืน ไปนั่งร้องไห้อยู่ก่อน เมื่อกวาดสายตาไป จึงได้เห็นปืนอยู่บนหลังตู้ ก่อนที่ปืนจะมาอยู่หลังตู้นี้ จะอยู่ที่ไหนก่อนพยานไม่ทราบ ทราบแต่ว่าคุณพระเนื่องเป็นคนหยิบมาวางบนหลังตู้ โดยคุณพระเนื่องเป็นผู้บอกเอง แต่จะบอกเมื่อไรจำไม่ได้ พยานเป็นผู้หยิบเอาปืนนั้นส่งให้นายบุศย์เอาไปเก็บเพราะสมเด็จพระราชชนนีได้รับสั่งว่าปืนอยู่ที่ไหน พยานไม่อยากให้ท่านจับปืนจึงให้นายบุศย์เอาไปเก็บ เพราะเวลานั้นเห็นท่านไม่มีสติอะไร ไปจับปืนเข้าเดี๋ยวจะลั่นออกมา เมื่อส่งให้นายบุศย์ไปแล้วก็ไม่ได้มองว่าเขาเอาไปเก็บไว้ที่ไหน ส่วนนาฬิกาบนหลังตู้นั้นคงจะมี แต่พยานไม่ได้มอง พยานไม่ทราบว่าในตู้ข้างพระแท่นที่เห็นปืนวางอยู่นั้น ชั้นล่างจะมีปืนอีกหรือไม่ เพราะพยานไม่เคยไปเปิดดู ในตอนหลัง ๆ นี้ก็ไม่มีใครไปบอกพยาน ๆ เองก็ไม่ได้ถามใครเลยจึงไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า คุณเห็นนายชิตมาทำอะไรที่โต๊ะนั้นบ้างหรือเปล่าเช้าวันนั้น แล้วโต๊ะตัวนั้นไปอยู่ไหน ใครเก็บเอาไป และตัวคุณเองเข้าไปนั่งร้องไห้อยู่ที่ปลายเตียง แล้วทำอะไรบ้าง

พยานตอบว่า ไม่เห็นนายชิตเขาทำอะไร ส่วนโต๊ะตัวนั้นใครเป็นคนเก็บเอาไปดิฉันไม่ทราบต้องถามคนที่เขายกเอาไป ส่วนดิฉันนั้นนั่งร้องไห้อยู่เฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันประคองสมเด็จพระราชชนนีออกไปที่ห้องพระอักษร ดิฉันก็ตามเข้าไปแล้วก็ไม่ได้กลับเข้ามาอีกเลย เลยออกไปทางห้องทรงพระอักษรอีกทางหนึ่ง

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า ระหว่างที่คุณอยู่ในห้องบรรทม จนกระทั่งคุณออกจากห้องบรรทมไปยังห้องทรงพระอักษร ในระยะนั้นมีคนเข้ามาใน

ห้องนั้นสักกี่คนด้วยกัน มีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน สมเด็จพระราชชนนี คุณพระเนื่อง นายชิต พยาน แล้วใครอีก

พยานตอบว่า นอกจากนี้ก็มีนายบุศย์ หลวงนิตย์ และพระยาอนุรักษ์ฯ เท่านั้น พยานไม่เห็นเลยว่านายบุศย์เอาปืนไปแล้วเอาไปไว้ที่ไหน ต่อมาก็ไม่ทราบ ไม่ได้ถาม และไม่ได้เอาใจใส่อีก

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า โต๊ะดำเล็ก ๆ ที่ข้างพระแท่นมีลิ้นชักคุณเห็นไหม

พยานตอบว่า รู้สึกว่าคงจะมี ดิฉันไม่ได้เข้าไปใกล้ ๆ โต๊ะนั้นเลย

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า นายชิต คุณลองนึกภาพให้ดี ๆ ระหว่างที่คุณอยู่ในห้องเห็นนายชิตเขาทำอะไรบ้าง

พยานตอบว่า ไม่เห็นเขาทำอะไร ดิฉันไม่ได้เอาใจใส่ใครทั้งหมด มองดูแต่พระบรมศพแล้วก็ร้องไห้เท่านั้นเอง

พยานให้การต่อไปว่า ในตอนที่เจ้าหน้าที่มาในตอนสาย พยานไม่ทราบว่านายชิตได้เอาอะไรไปให้เจ้าหน้าที่ดูบ้าง เพราะได้อยู่ฝ่ายในเสียแล้ว ตัวพยานเองไม่ได้จับต้องในหลวงเลย แตะก็ไม่ได้แตะ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ในเวลานั้นสมเด็จพระราชชนนีก็เศร้าโศกมาก ขณะนั้นท่านทรงรำพันหรือพูดว่าอย่างไรบ้าง ?

พยานตอบว่า ท่านรับสั่งว่า "แม่ไม่เคยร้องไห้มากเท่านี้เลย ป่าตายแม่ยังไม่ร้องเท่านี้" ที่สมเด็จพระราชชนนีรับสั่งเช่นนี้รับสั่งในตอนที่อยู่ในห้องบรรทม

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า อยากจะรู้คำรำพัน ตามธรรมดายิ่งเป็นเพศผู้หญิงด้วยแล้ว มักจะมีการรำพันมากมาย อย่างนี้พระราชโอรสเสด็จสวรรคตอย่างนี้ท่านเสียพระทัยมาก ท่านได้ทรงรำพันอะไรที่เป็นข้อความที่พอจะเข้าใจได้มีบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่เห็นมีอะไร ท่านไม่ได้พิลาปคร่ำครวญหรือบ่นว่าอะไร และในตอนที่เสด็จไปห้องทรงพระอักษร ท่านไปบรรทมบนพระแท่นและไม่ได้รับสั่งอะไรเลย นอกจากร้องไห้เท่านั้น

พยานให้การต่อไปว่า เหตุการณ์ต่อมาเมื่อในหลวงเสด็จสวรรคตแล้วไม่มีใครในวังพูดปรับทุกข์ปรับร้อนกันว่าอย่างไรเลย ต่างคนต่างเข้าใจเหตุการณ์ดี แต่ใครจะเข้าใจอย่างใดก็แล้วแต่เขา ต่างคนต่างนิ่งไม่ได้พูดกันในเรื่องสวรรคต

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ รับสั่งถามว่า การที่พยานได้บอกว่า ในความเห็นของพยานหรือความรู้สึกของพยานรู้สึกว่าในหลวงในพระบรมโกศถูกลอบปลงพระชนม์นั้น เนื่องจากที่สังเกตเห็นอาการที่ท่านทรงบรรทมอยู่เป็นปรกติ ถ้าสมมติว่าจะตัดเรื่องนี้ออก สมมติว่าพยานไม่ได้เห็นพระบรมศพ คือใช้ข้อสันนิษฐานหรือความนึกคิด หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ประกอบจะนึกไปในทางอื่นหรือไม่ คือโดยพิจารณาถึงเหตุการณ์ความเป็นอยู่และความเป็นไปของพระองค์ท่าน

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่เปลี่ยนอย่างไร แล้วไม่คิดว่าจะเป็นอย่างไหนด้วย ถ้าไม่เห็น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ซักว่า ถ้าสมมติว่าฉันไปยืนยันกับคุณจรูญบอกว่า ท่านปลงพระชนม์เอง

พยานย้อนว่า ถ้าเผื่อพระองค์ทรงเห็น (หมายถึงกรรมการเห็นเอง)

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : ไม่เห็น ยืนยันเดี๋ยวนี้

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่เชื่อ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามต่อไปว่า ฉันจะอ้างในกรณีอย่างที่ว่าท่านกลุ้มพระทัย ท่านเป็นคนหงุดหงิด กลุ้มหนัก ๆ เข้าท่านก็เลยยิงพระองค์เอง คุณจรูญจะว่าอย่างไร

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่เชื่อ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : จะมีข้อเถียงได้ไหมในฐานะที่สนิทสนมกับท่าน

พยานตอบว่า เถียงได้ พระองค์ท่านไม่ใช่คนที่มีเรื่องอะไรนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วไปกลุ้มจนกระทั่งเสียพระทัยมากมาย พระองค์ท่านไม่ใช่เป็นคนขี้โมโห ถึงแม้ท่านโมโหก็ไม่เคยโมโหร้าย รู้สึกว่าท่านไม่ได้เป็นผู้ที่เรียกว่าเป็นโรคเส้นประสาท คือตกพระทัยง่ายเลย

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามว่า เท่าที่อยู่ใกล้ชิดกับท่าน รู้สึกไหมว่าท่านรักและเป็นห่วงประชาชน และทรงเจตนาที่จะให้ประชาชนหรือผู้แวดล้อมของท่านมีความสุขสบายหรือไม่

พยานตอบว่า รู้สึกว่าเป็นอย่างนั้น และรู้สึกว่าท่านใฝ่พระทัยเป็นพิเศษ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า ในการที่ท่านจะเสด็จกลับไปเมืองนอกคราวนี้ รู้สึกว่าพระอารมณ์ของท่านเป็นอย่างไร คือดีพระทัยที่จะกลับเมืองนอก หรือเศร้าโศกที่จะต้องจากประชาชน

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่ได้สังเกต เพราะโดยมากไม่ค่อยจะได้เข้าไปใกล้ชิด ส่วนมากอยู่กับสมเด็จพระราชชนนี ส่วนเรื่องดีพระทัยนั้นท่านก็คงจะดีพระทัย เพราะว่าอยากจะไปทรงศึกษาเล่าเรียนต่อ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งต่อไปว่า ระหว่างที่ท่านประทับอยู่ในกรุงเทพ ฯ พูดถึงเกี่ยวกับเรื่องภายใน เกี่ยวกับที่ประทับ บุคคลแวดล้อม เกี่ยวกับเหตุการณ์ เรื่องเครื่องเสวย หมายถึงไม่ใช่การเมือง รู้สึกว่าท่านอึดอัดพระทัยหรือรำคาญอะไรผิดปรกติบ้างหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่ทราบ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า เรื่องแว่นพระเนตร คือที่ให้การท่านกรรมการเมื่อกี้นี้ยังไม่แน่ชัด เดี๋ยวนี้อยากจะทราบว่า เวลาท่านจะทรงทำอะไรละเอียด

ใกล้ ๆ ท่านจำเป็นจะต้องทรงแว่นหรือไม่จำเป็น หมายถึงว่า คุณได้สังเกตเห็นท่านพิจารณาอะไร โดยไม่มีแว่นบ้างไหม หรือทุกคราวท่านจะดูอะไร หรือพิจารณาอะไรต้องทรงแว่น

พยานตอบว่า ท่านดูอะไรบางครั้งก็ไม่ได้ทรงแว่น แต่จะเป็นในกรณีใดบ้างนั้น จำไม่ได้ ตามธรรมดาท่านจะดูอะไรนั้นก็ใส่บางทีก็ไม่ใส่

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ได้ให้การแล้ว เรื่องชาวที่ที่ขึ้นมาทำงาน นอกจากชาวที่กับเจ้าหน้าที่คือมหาดเล็กห้องบรรทมแล้ว คนอื่นมีอีกไหมที่มีหน้าที่เข้าทำงานในบริเวณที่ประทับส่วนพระองค์ท่านก่อนบรรทมตื่น

พยานตอบว่า ไม่มีเลย นอกจากมหาดเล็กห้องบรรทมกับชาวที่นั้น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามว่า เมื่อตื่นขึ้นในตอนเช้าได้ผ่านมาแลเห็นนายชิตกับนายบุศย์นั่งด้วยกันหรือเปล่า

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่ได้ออกไปในตอนนั้น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามต่อไปว่า ที่ว่าพระวิสูตรเปิดอยู่อยากจะทราบลักษณะของการเปิด คือว่า คุณจรูญได้บอกว่ามันเปิด แต่การเปิดมีอยู่ ๒ อย่าง เปิดในเวลาที่เป็นปรกติ มหาดเล็กห้องบรรทมมายกเปิดขึ้นก็เรียบร้อย หรือเปิดอย่างฉุกละหุก แหวกพรวดพราดเข้าไป อาการเปิดพระวิสูตรนั้นเป็นการแหวกหรืออย่างไร

พยานตอบว่า ถูกแหวก อาจจะเป็นสมเด็จพระราชชนนีทรงแหวกเข้าไปก็ได้ หมอนที่ทรงหนุนอยู่นั้น มีอยู่ใบเดียวและโดยปรกติก็ทรงหนุนใบเดียว ส่วนผ้าที่คลุมอยู่นั้นอยู่ในลักษณะคลุมอย่างยู่ยี่ ส่วนเรื่องปลอกกระสุน รู้จักแต่ไม่เห็น แต่ไม่ทราบว่าเขาหาได้หรือเปล่า ไม่มีใครพูดถึง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งต่อไปว่า ตามธรรมดาถ้าเรามีความรู้สึกอย่างธรรมดาเราไม่มีความรู้สึกว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น หรือสมมติว่าถูกลอบปลง

พระชนม์เราก็ไม่มีความคิดอะไรกว้างขวางออกไป แต่เมื่อเรารู้ว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้น คือถูกลอบปลงพระชนม์ บางทีความรู้สึกที่ผ่านไปโดยไม่รู้ตัวนั้น อาจจะเกิดความรู้สึกขึ้นมาใหม่ได้ เช่นสมมติว่าหมาเห่า เราไม่ได้สังเกต มีคนเดินมา ๒ คน แล้วพูดว่า หน้าต่างเตี้ยเราก็ไม่ได้สังเกต แต่ในคืนนั้นถ้าหากไม่มีอะไรเกิดขึ้นคือของไม่หาย ไม่มีขโมย เราก็ไม่นึกอะไร แต่ถ้าบังเอิญของของเราหาย เราก็รู้ว่าถูกขโมย เราอาจจะนึกได้ต่อไปว่า อูเมื่อคืนนี้หมาเห่า อ้อ แล้วก็มีคน ๒ คน เดินผ่านมาพูดว่าหน้าต่างเตี้ยถ้าจะ ๒ คนนั้นแล้ว อย่างนี้มีอะไรผิดสังเกตพอที่จะทำให้คิดได้บ้างไหม

พยานตอบว่า หม่อมฉันได้คิด คิดไปไม่ได้

พยานให้การต่อไปว่า พยานกับนายบุศย์นั้น รู้จักชอบพอกันธรรมดา แต่ไม่คุ้นเคยกันมาก

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามว่า แต่คุณจรูญจะตามเสด็จ นายบุศย์ก็ตามเสด็จ รู้สึกว่าเขาตื่นเต้นไหม เรื่องที่จะไปเมืองนอก ตามธรรมดาคนที่จะได้ไปเมืองนอกก็ต้องคุย อย่างเช่นว่า ลูกเมียไม่ได้ไปด้วยก็คิดถึง แต่ไปเมืองนอกอย่างนี้ก็น่าไป ไปแล้วถึงที่โน่นจะทำอย่างนั้นจะทำอย่างนี้

พยานตอบว่า หม่อมฉันก็เคยถามเขาเหมือนกันว่าดีใจไหม เขาตอบว่าเฉย ๆ รู้สึกไม่มีการกระตือรือร้นอะไร

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามต่อไปว่า พวกมหาดเล็กซึ่งอยู่ในวังในการที่ในหลวงจะเสด็จกลับ ได้คุยกันบ้างไหม เคยได้ยินมีใครพูดว่าท่านจะไม่ได้เสด็จกลับเมืองนอก คือในวันที่ ๑๓ นี้ ท่านจะไม่ได้เสด็จเมืองนอก มีใครพูดบ้างไหม

พยานตอบว่า ก็มีนายชิต พูดกับหม่อมฉันว่า วันที่ ๑๓ นั้นไม่ได้เสด็จ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามว่า คุณจรูญไม่ได้ถามหรือว่าทำไม

พยานตอบว่า ถามว่า เพราะอะไร ทำไมเรือบินจะไม่มาหรือ เขาบอกว่า

มันจะมีอะไร ๆ ว่าอย่างนี้

(ในตอนนี้ประชาชนผู้ฟังตบมือกราวใหญ่ เมื่อเสียงปรบมือสงบลงแล้ว) **พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ได้ทรงรับสั่งกับประชาชนผู้ฟังว่า** ท่านผู้ฟัง ข้าพเจ้าทราบความรู้สึกของท่านดี ขอให้ท่านรู้ไว้ว่า ท่านได้มาฟังการไต่สวนเกี่ยวกับกรณีนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องสอบสวนกันอีกมาก เรื่องตบมือนั้นขอเสียที การแสดงความรู้สึกอะไรเช่นนี้ก็ไม่ควร เพราะในกรณีเช่นนี้เป็นเรื่องของความทุกข์ เป็นความเศร้าโศก ซึ่งท่านไม่ควรจะมาตบมืออะไร ตัวข้าพเจ้าก็ได้ทำหน้าที่อย่างจริงใจและบริสุทธิ์ใจ

ต่อจากนี้**พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ได้ทรงขอร้องให้พยานเล่าให้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่า** พยานได้ถามเขาว่าอย่างไร พยานตอบว่า พยานไม่ได้ไปถามเขา เขาพูดขึ้นมาเอง ขณะที่พูดนั้นเป็นเวลาก่อนหน้าสวรรคตราว ๔ - ๕ วัน แต่จำไม่ได้ว่าพูดกันอยู่ที่ไหน จำได้แต่ว่าบนพระที่นั่ง จะเป็นเวลาเช้า เย็น หรือกลางคืนพยานจำไม่ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า เรื่องที่เอ่ยขึ้นมามันเป็นอย่างไร อยู่ ๆ เขาจะเดินมา แล้วจู่ ๆ ก็จะว่านี่คุณจรูญ วันที่ ๑๓ จะไปไม่ได้แน่ หรือมีเรื่องอะไรพูดกันมาก่อน

พยานตอบว่า ไม่มีเรื่องอะไร เขาก็ทราบว่าหม่อมฉันกำลังเตรียมตัวจะจัดข้าวของ คือพูดเกี่ยวกับข้าวของนี่แล้วเขาก็พูดขึ้น ในเวลาที่พูดนั้นจะมีใครอยู่ด้วยจำไม่ได้ แต่รู้สึกว่าไม่มีใคร

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า ไหนเล่าอีกทีซิ เขาว่าอย่างไร

พยานตอบว่า เขาบอกว่าไม่ได้ไปดอก วันที่ ๑๓ น่ะ หม่อมฉันถามว่าทำไมจะไม่ได้ไป เป็นเพราะอะไร เรือบินไม่มาอย่างนั้นหรือ เขาก็ไม่บอก หม่อมฉันก็บอกว่าฝรั่งเขาทำอะไรไม่มีพลาด เขาทะอะไรละก็เผงเสมอ เขาบอกว่า ฮือม์ไม่เชื่อก็แล้วไปจะมีอะไร ไม่เชื่อก็คอยดู

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า ตอนนี้เป็นเรื่องสำคัญ ได้มีการเอ่ยถึงเรื่องหมอดูกันหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่ได้พูดถึง เขาพูดลอย ๆ ขึ้นมาเฉย ๆ หม่อมฉันก็ไม่ทราบ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า คุณจรูญไม่ได้นึกว่าอะไรหรือ

พยานตอบว่า หม่อมฉันนึกอยู่อย่างเดียวว่า เรือบินจะไม่มาเท่านั้น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า คุณจรูญไปเล่าให้คนอื่นฟังหรือเปล่า

พยานตอบว่า เล่า เมื่อตอนหลังสวรรคตแล้ว ได้ไปเล่าให้คุณพระเนื่องฟัง แต่ก่อนสวรรคตไม่ได้เล่าให้ใครฟัง เพราะที่เขาพูดอย่างนั้นหม่อมฉันไม่เชื่อ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งต่อไปว่า จากทางอื่นได้ยินพูดถึงเรื่องหมอดูไหมว่า หมอดูว่าอย่างนั้นอย่างนี้

พยานตอบว่า หม่อมฉันไม่ได้ยิน ไม่เห็นมีใครเล่าให้ฟัง ไม่เคยได้ยินใครว่าหมอดูดูว่าจะเสด็จไม่ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งว่า แล้วทำไมตอนสวรรคตแล้วจึงเอาไปเล่าต่อ ทำไมเกิดนึกขึ้นมาได้อีก

พยานตอบว่า ก็รู้สึกแปลก ทำไมเขามาพูดอย่างนี้ ที่เล่าให้พระเนื่องฟังนั้นเล่าหลังจากสวรรคตแล้วหลายวัน

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า อยากจะรู้เรื่องปืน เมื่อกี้นี้คุณให้การตอบคำถามว่า คุณเป็นคนหยิบปืนส่งให้นายบุศย์ ขณะที่หยิบปืนนั้นปืนขึ้นนกอยู่หรือเปล่า

พยานตอบว่า ดิฉันไม่ได้สังเกต นกเป็นอย่างไรก็ไม่ทราบ ไม่ได้สังเกต ดิฉันจับตรงด้ามแล้วก็ส่งไป

พยานให้การต่อไปว่า พยานอยู่ในห้องนั้นไม่ได้เห็นมีใครเข้าไปถูกพระบรมศพ นอกจากสมเด็จพระราชชนนี และพระพี่เลี้ยง ส่วนฉลองพระองค์นั้นใครจะเป็น

คนเปลี่ยน พยานไม่ทราบ เพราะในตอนนั้น พยานออกไปอยู่กับสมเด็จพระราชชนนีที่ห้องทรงพระอักษรแล้ว ถึงมาภายหลังพยานเองก็ไม่ทราบ และไม่ได้ถามเขา เรื่องปลอกพระเขนย ผ้าลาดยี่ภู่ ใครเป็นคนเอาไปซักพยานไม่ทราบ ต่อมาภายหลังก็ไม่ทราบ โดยปรกติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะมีพระโรคชนิดที่นอนไม่หลับจนถึงต้องเสวยยานอนหลับบ้างหรือไม่นั้น พยานไม่ทราบ ส่วนเรื่องปืน พยานเคยเห็นท่านเคยยิงหุ่นบ้างบางครั้งบางคราว และท่านเคยเอาไปเที่ยวล้อใคร ๆ บ้างก็มีเหมือนกัน

เมื่อนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ซักถามจบลงแล้ว **พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ ได้ทรงรับสั่งกับประชาชนผู้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่า** ท่านที่มาฟังทั้งหมดนี้ ข้าพเจ้าได้ถามไปเมื่อกี้นี้ (เกี่ยวกับเรื่องที่นายชิตไปพูดกับพยาน) และได้รู้สึกมีอาการที่ต้องขอร้องเมื่อกี้นี้ อยากขอเตือนสักนิดในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นกรรมการผู้หนึ่ง ความจริงย่อมหนีความจริงไม่พ้น แต่ว่าขออย่าเพิ่งลำเอียงหรือนึกไปในแง่ต่าง ๆ การสอบสวนนี้ ยังจะต้องดำเนินไปอีกมาก อย่าไปหยิบข้อนี้ไปคิดไปทำอะไรให้แน่นอนนอกเรื่องนอกราวเกินไป เรื่องอย่างนี้ความจริงก็ต้องค่อย ๆ สืบค่อย ๆ ทำ ไม่ใช่ว่า พอมีอะไรขึ้นมาก็จะลงมติว่าเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ นี่เป็นข้อเตือนใจไว้

เมื่อ**พระองค์เจ้าภาณุพันธ์** ฯ รับสั่งจบลงแล้ว **พระสารการประสิทธิ์** ก็ได้สอบถามพยานต่อไป

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า นอกจากที่พยานพูดกับพระพี่เลี้ยงแล้วเรื่องนั้น พยานพูดกับใครอีกหรือเปล่า

พยานตอบว่า ได้พูดกับสมเด็จพระราชชนนีหลังจากที่เสด็จสวรรคตแล้วประมาณ ๔ - ๕ วัน นอกจากนี้ไม่ได้พูดกับใครอีก พยานกับนายชิตนั้นไม่ได้คุ้นเคยกันนัก

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า พยานนึกไหมว่าเหตุไรนายชิตจึงมาพูดกับพยานเช่นนั้น

พยานตอบว่า ไม่ได้นึกอะไรทั้งหมด นอกจากนึกว่าเอ๊ะ เขารู้อะไรได้อย่างไร พยานไม่ทราบว่า นอกจากนายชิตจะพูดกับพยานแล้ว นายชิตจะพูดกับคนอื่นบ้างหรือไม่ พยานคิดว่าเขาคงหลอกพยานมากกว่า ตัวพยานกับนายชิตนั้นเคยล้อเลียนกันบ้างเหมือนกัน ในฐานะที่เป็นข้าเจ้าเดียวกันและในฐานะที่อยู่ร่วมกันในพระบรมมหาราชวัง แต่จะเรียกว่าสนิทสนมนั้นก็รู้สึกว่าไม่สนิทสนมกันนัก เขาเป็นมหาดเล็กพยานเป็นข้าหลวงก็รู้จักชอบพอกันอย่างธรรมดา นายชิตไม่เคยเอาเรื่องส่วนตัวของเขามาพูดให้พยานฟัง สำหรับนายบุศย์กับนายชิตทั้ง ๒ คนนั้นก็คุ้นเคยกับพยานเท่า ๆ กัน สำหรับนายบุศย์นั้นไม่เคยได้พูดอะไรกับพยานในเรื่องเหล่านี้เลย พยานได้เคยถามว่า ไปตัดเสื้อมาแล้วหรือยัง เขาก็บอกว่าไปตัดมาแล้ว ถามเขาว่าเสร็จหรือยัง เขาก็บอกว่ายัง ที่ถามเขานั้นก็เพราะเห็นว่าเขาจะไปด้วยก็เลยถามเขา แต่เขาไม่ได้บอกว่าได้ไปตัดเสื้อไว้ที่ไหน เป็นแต่บอกว่าตัดแล้ว ส่วนนายชิตนั้น ในขณะนี้พยานทราบว่าเขาไปอยู่ทำงานที่ไว้พระบรมศพ จะไปอยู่ตั้งแต่เมื่อไร พยานไม่ทราบ ไปอยู่ทั้ง ๒ คนทั้งนายชิตและนายบุศย์ พวกชาวที่ก็ดี พวกมหาดเล็กก็ดี ที่พยานเคยรู้จักคุ้นเคย พยานไม่ทราบว่าเขาจะหายหน้าไปไหนบ้างหรือไม่ เพราะพยานไม่ทราบจำนวนคนทั้งหมด จะมีใครหายหน้าไปบ้างนั้นพยานทราบไม่ได้เพราะไม่ได้สังเกต เมื่อไปทูลสมเด็จพระราชชนนีเรื่องที่นายชิตมาพูดกับพยานนั้น จะเป็นเวลาภายหลังหรือก่อนที่พยานไปบอกกับพระพี่เลี้ยงก็จำไม่ได้ จำได้แต่ว่าไม่ใช่วันเดียวกันเป็นคนละวัน แต่รู้สึกว่า ได้บอกคุณพระเนื่องก่อนหลายวัน หลังจากสวรรคตสัก ๓ วัน เห็นจะได้ แต่นี่เป็นการประมาณเอา พยานบอกไม่ถูกทีเดียวนัก ขณะที่บอกคุณพระเนื่องนั้นจะมีใครอยู่บ้างจำไม่ได้ พยานได้บอกที่ข้างบนจะเป็นในห้องของพยานเองหรือหน้าห้องก็ไม่ทราบจำไม่ได้ เมื่อบอกแล้วก็ไม่เห็นแกว่าอย่างไร

แกบอกแต่ว่ารู้สึกแปลก และเมื่อได้ทูลสมเด็จพระราชชนนี ท่านก็มิได้ว่าอะไร

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า พวกข้าหลวงสำหรับพระราชชนนีมีอยู่กี่คนในเวลานี้

พยานตอบว่า มีคนเดียวคือตัวพยาน พยานไม่ได้เป็นญาติกับสมเด็จพระราชชนนี ได้รู้จักกับสมเด็จพระราชชนนีมานานแล้ว พยานได้อยู่กับสมเด็จพระพันวัสสามาตั้งแต่เกิด พยานกล่าวต่อไปว่า เวลาที่เข้าไปในห้องพระบรรทม ที่พยานบอกว่าประตูพระวิสูตรแหวกอยู่ทางด้านหน้าคือทางด้านห้องแต่งพระองค์นั้น อีกด้านหนึ่งจะปิดหรือเปิดอยู่ พยานไม่ได้สังเกต พยานนั่งอยู่ห่างจากสมเด็จพระราชชนนีประมาณสัก ๑ เมตรเห็นจะได้ พยานนั่งอยู่นอกพระวิสูตร เมื่อไปถึงก็ไปนั่งร้องไห้อยู่ที่นั่น ได้นั่งอยู่ตลอดเวลาจนกระทั่งไปที่ห้องทรงพระอักษร พยานนั่งอยู่ห่างจากคุณพระพี่เลี้ยงเนื่องประมาณ ๒ เมตร เวลาที่นั่งอยู่พยานสังเกตว่าพระแท่นสูงเพียงหน้าอกของพยาน พยานนั่งอยู่ตรง ๆ ไม่ได้หมอบ คุณพระพี่เลี้ยงนั่งอยู่ตอนกลางของพระแท่นเยื้องไปทางพระเศียร คือทางหัวไหล่ค่อนไปทางพระเศียร เมื่อพยานเข้าไปครั้งแรก เข้าไปร้องไห้อยู่สักครู่หนึ่งแล้วจึงดูที่พระบรมศพ ดูที่พระพักตร์ก่อน เห็นพระพักตร์ดำ มีพระโลหิตไหลริน ๆ ที่ที่พยานนั่งอยู่นั้น มองเห็นพระหัตถ์ข้างขวา เห็นพระกรของพระองค์ลาดลงไป ที่ว่านี้พยานไม่ได้เข้าใจเอาเอง พยานขอยืนยันว่าได้เห็นเช่นนั้น พยานได้สังเกตอยู่ตลอดเวลาที่พยานได้นั่งอยู่ที่นั่น เพราะพยานไม่ได้ทำอะไร

พยานได้ให้การต่อไปว่า ในเวลาที่อยู่ในห้องบรรทมนั้นพยานไม่ได้นึกถึงปืน แต่พอมองไปก็เห็นปืนอยู่บนโต๊ะแล้ว ตอนหลวงนิตย์ ฯ มาทำความสะอาดพระบรมศพและเย็บแผลพยานก็อยู่ด้วย พยานเป็นคนเอาด้ายมาให้หลวงนิตย์ ฯ เอง และในตอนที่เย็บบาดแผลนั้น สมเด็จพระราชชนนีก็ยังประทับอยู่ที่พระเก้าอี้ปลายพระบาท ส่วนพระพี่เลี้ยงเนื่องนั้นตอนที่หลวงนิตย์ ฯ เย็บไม่ได้เห็นช่วยทำอะไร ตอนที่หลวง

นิตย์ ฯ มาแล้วและทูลว่าไม่มีหวังแล้ว คุณพระพี่เลี้ยงจึงได้เอาผ้ามาซับพระโลหิต ในตอนที่ทำความสะอาดพระบรมศพตอนหลัง พยานได้ออกไปจากห้องแล้ว พอเริ่มตั้งต้นทำ พยานก็ออกไปอยู่กับสมเด็จพระราชชนนี ในเวลานั้น ไม่มีใครพูดถึงเรื่องพระพักตร์มอมเลย ทั้งพระพี่เลี้ยงและหลวงนิตย์ ฯ ผ้าที่คลุมพระวรกายนั้นเป็นผ้าบาง ๆ เป็นแพรเพลาะเพลาะ ๒ เวลาคลุมอยู่เห็นคลุมอย่างยุ่ง คลุมติดพระวรกายไม่ได้แผ่ให้กว้าง ผ้านั้นจำได้ว่าสีชมพู แต่จะแน่หรือไม่ไม่ทราบ และเวลานี้ผ้าผืนนั้นอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามว่า เวลานั้นคุณได้สังเกตจนกระทั่งว่า พระองค์ท่านบรรทมอยู่ท่าธรรมดา คุณเห็นว่าน่าจะเป็นถูกลอบปลงพระชนม์ เวลานั้นมีใครพูดว่าถูกลอบปลงพระชนม์แน่ ๆ และว่านายชิตมาโกหกแน่ ๆ

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูดถึงเลย

พยานกล่าวต่อไปว่า พยานคิดว่า ในหลวงถูกลอบปลงพระชนม์อยู่ในใจเพียงคนเดียว คนอื่นเขาจะคิดหรือไม่ไม่ทราบ ในตอนที่นายชิตได้ไปพูดกับพยานว่าในหลวงจะไม่ได้เสด็จในวันที่ ๑๓ นั้น ก่อนที่เขาจะพูดขึ้นก็ได้คุยอะไรกันอยู่เหมือนกัน ดูเหมือนจะพูดเรื่องข้าวของแล้วเขาจึงได้พูดขึ้น สำหรับพยานนั้นก็ชอบพอกับพระพี่เลี้ยงอย่างธรรมดา รู้จักกันมานานแล้ว เมื่อมีเรื่องอะไรก็มักจะคุยสู่กันฟังเหมือนกัน

พระมนูเวทย์ ฯ ถามว่า เคยเอาความในใจมาคุยกันบ้างไหม

พยานตอบว่า ความในใจของดิฉันไม่เห็นมี แต่ความในใจนั้นส่วนมากก็ไว้ใจใครไม่ได้ จะเอาไปเล่าให้ใครฟัง ถ้าพูดถึงความในใจแล้ว ต้องแน่ใจว่ารักชอบพอกันเหลือเกินจึงจะพูดกันได้

พยานกล่าวว่า พยานไม่ได้ถามเรื่องปืนกับพระพี่เลี้ยง แต่คุณพระพี่เลี้ยงได้บอกว่า เป็นคนหยิบเอาไปวางไว้บนหลังตู้ คุณพระพี่เลี้ยงได้บอกพยานหลังจาก

สวรรคตแล้วในวันรุ่งขึ้น พยานบอกว่าเมื่อเข้าไปเห็นปืนวางอยู่บนโต๊ะแกก็บอกว่าแกหยิบวางไว้เอง ในเรื่องเกี่ยวกับพระพักตร์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดำ พยานก็ได้พูดกับพระพี่เลี้ยงว่า พยานมองเห็นพระพักตร์ดำ คุณพระพี่เลี้ยงบอกว่าไม่ได้ดู แต่พยานไม่ได้ถามว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระหัตถ์กำหรือเปล่า ในวันที่พยานพูดเรื่องปืนกับพระพี่เลี้ยงนั้น พยานยังไม่ได้บอกเรื่องที่นายชิตมาพูดกับพยานให้พระพี่เลี้ยงทราบ แต่พยานไม่ได้สงสัยนายชิต เพียงแต่นึกแปลกใจเท่านั้นว่าทำไมเขาจึงพูดเช่นนั้น

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามต่อไปว่า เรื่องมันแปลกแน่ ๆ น่าสงสัยเหลือเกินเพราะเหตุว่า เขาพูดมาแล้วและก็เป็นจริงอย่างที่เขาว่า เขาน่าจะได้รู้อะไรบ้าง เขาน่าจะต้องเป็นคนฆ่าหรือมิฉะนั้นก็ต้องมีส่วนร่วมกับใคร

พยานตอบว่า ดิฉันนึกแปลกเท่านั้นแต่ไม่ได้สงสัยนายชิต

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามว่า คุณนึกแปลกอย่างไร

พยานตอบว่า นึกแปลกว่าเรื่องที่เขาพูดทำไมเป็นจริง แต่ไม่ได้คิดต่อไปว่าทำไมจึงเป็นจริงได้

พยานให้การต่อไปว่า พยานได้พูดเรื่องนายชิตกับพระพี่เลี้ยงต่อมาภายหลังจากที่ได้พูดถึงเรื่องปืน พยานกล่าวว่าเคยถูกตำรวจสอบสวนเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง แต่จะเมื่อไรนั้นพยานจำไม่ได้

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามว่า คุณบอกตำรวจหรือเปล่าว่า นายชิตได้บอกคุณอย่างนี้ มันเป็นเรื่องแปลกประหลาดเหลือเกิน

พยานตอบว่า บอกเหมือนกัน คือเขาถามว่ามีใครพูดอะไร ดิฉันก็บอกเขา

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามว่า ในเรื่องที่คุณไปเห็นพระพักตร์ท่านมอม ท่านบรรทมอยู่ท่าไหนบอกเขาหมดหรือเปล่า เข้าใจว่าเป็นเขม่าบอกหรือเปล่า

พยานตอบว่า บอกทั้งนั้น

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อพยานได้เห็นเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว และได้ทราบว่านายชิตได้มาบอกกับพยานเองว่า ในวันที่ ๑๓ จะไม่ได้เสด็จไปแล้วพยานก็ไม่ได้ไปพูดอะไรกับนายชิตอีก ถึงแม้ว่าจะแปลกใจ พยานก็ไม่ได้ถามเขา ตอนที่มีรับสั่งให้ตามมหาวงศ์มา พยานได้ไปนั่งอยู่ที่พระทวารห่างจากพระองค์ ๓ เมตร เมื่อเวลามหาวงศ์มา เวลานั้นไม่มีใครอยู่ ท่านได้รับสั่งกับมหาวงศ์ แต่พยานไม่ได้เอาใจใส่ จึงไม่ได้รู้เรื่อง

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า มีอยู่ข้อ ๑ เป็นข้อสำคัญ ตามที่การสอบสวนมาก็เห็นว่าควรจะถามพยาน พยานได้ตอบคำถามกรรมการมาโดยไม่หยุดหย่อน และไม่ได้หยุดพักเลย ในข้อนี้ข้าพเจ้าอยากจะให้พยานได้มีเวลาพักผ่อนระลึกก่อนที่จะถาม อยากขอให้พยานไตร่ตรองระลึกถึงเหตุการณ์ที่แล้วมาด้วยความพยายามอย่างที่สุดที่พยานสามารถจะกระทำได้ เพราะว่าคำถามและคำตอบนั้นอาจจะเป็นข้อให้ความกระจ่างสว่างขึ้นได้บ้าง หรือไม่ได้บ้าง แล้วแต่ความจริงจะเป็นอย่างไร คือเวลาที่พยานกำลังอยู่ในห้องสมเด็จพระราชชนนีขนเครื่องพระที่ ผ้าคลุมที่บรรทมวางบนเก้าอี้ ก็ได้ยินเสียงปืนดังปัง จึงวางของแล้วออกมาดูว่าใครทำอะไร เดินมาครึ่งเฉลียงถึงหน้าห้องของพยานเห็นนายชิตวิ่งมาทูลพยานได้ยินนายชิตทูลว่า "สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยิงพระองค์" ตอนนี้สำคัญมาก อยากจะให้พยานระลึกให้แน่ ๆ เพราะว่าเหตุการณ์หลายวันมาแล้ว อยากจะถามว่า ท่าทางของนายชิต พยานได้บอกแล้วว่าเสียงสั่น ๆ อยากจะรู้ว่าท่าทางของนายชิตที่วิ่งมาทูลนั้นมีอาการร้อนรนมากไหม หรือเฉย ๆ อย่าเพิ่งตอบต้องเข้าใจคำถามให้หมดก่อน อยากจะทราบว่า นายชิตมาทูลโดยเหตุที่ว่าจริงใจหรือไม่จริงใจ มีการตื่นเต้นร้อนรนว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว โดยไม่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นมาทูลด้วยอาการตื่นเต้นตกใจ หรือมาทูลด้วยอาการอย่างไร

พยานตอบว่า ก็มาทูลอย่างร้อนรน

ประธานกรรมการถามว่า อากัปกิริยาของเขามาทูลอย่างจริงใจหรือไม่

พยานตอบว่า จริงใจหรือไม่ ไม่ทราบ ดิฉันบอกไม่ได้ เพราะไม่ทราบความในใจของเขา

ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า มีอาการกิริยาตกใจหรือพูดเฉย ๆ

พยานตอบว่า เขาเข้ามาอย่างรีบร้อน

ประธานกรรมการฯ ถามว่า แสดงท่าทางประกอบหรือพูดเฉย ๆ

พยานตอบว่า เขาไม่ได้แสดง เขามาถึงก็ลงหมอบทูล

ประธานกรรมการ ฯ ถามต่อไปว่า ที่นี้อยากจะถามอีกตอนหนึ่ง เมื่อได้เข้าไปในห้องบรรทมแล้วเห็นแผลแล้วบอกว่า นายชิตก็อยู่ที่นั่นด้วย เมื่อได้เห็นในหลวงในพระบรมโกศมีพระอาการอย่างนั้น พยานได้สังเกตเห็นนายชิตมีอาการเศร้าโศกเสียใจอย่างไร ร้องไห้ไหม

พยานตอบว่า เห็นเฉย ๆ

ประธานกรรมการ ฯ ถามต่อไปว่า เฉย ๆ นั้น ยากจะให้แน่เหมือนกัน เวลานั้นรู้ว่าสวรรคตแล้วหรือยัง เวลาที่เข้าไปครั้งแรก

พยานตอบว่า ตอนนั้นยังไม่ทราบ

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า คุณจรูญว่านายชิตวิ่งมาทูลสมเด็จพระราชชนนีแล้วก็กลับไปทางเฉลียง คุณจรูญวิ่งตามไป วิ่งไปทางนั้นได้พบใครบ้าง นายฉลาด นายมังกรพบไหม

พยานตอบว่า จะพบใครดิฉันจำไม่ได้ ไม่ได้ดูใครทั้งหมด เขาอาจจะอยู่แต่ไม่ได้มองใครเลย มุ่งแต่จะเข้าไปในห้องบรรทมเท่านั้น โดยที่จะให้ถึงให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อเข้าไปถึงห้องบรรทมแล้ว พอเข้าไปสมเด็จพระราชชนนีก็ไปถึง คุณพระเนื่องก็เข้าไปถึง แล้วพยานจึงได้ตามเข้าไป ส่วนสมเด็จ

พระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันนั้นจะไปถึงเมื่อไร พยานไม่ทราบ พยานนั่งอยู่ตรงนั้น (เสาพระวิสูตรปลายพระบาท) ก็เห็นท่านยืนอยู่ตรงนั้นเหมือนกัน คุณพระเนื่องไม่ได้เอาผ้าพันพระเศียร แต่จะเอาผ้าแปะไว้หรือเปล่า แลไม่เห็น พระหัตถ์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทอดอยู่ตามพระวรกายห่างจากพระองค์ท่านประมาณราวสักฝ่ามือหนึ่ง ส่วนนายบุศย์นั้นพยานไม่ได้สังเกต เขาจะเข้ามาในห้องเมื่อใดก็ไม่ทราบ ที่พระพักตร์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีรอยดำเป็นคราบ ส่วนพระโลหิตไหลริน ๆ ไหลลงทั้งสองข้างหน้าผาก ไม่ได้ไหลมาทางพระเนตร เห็นพระเนตรหลับได้ชัดเจน พระนาสิกก็มีรอยเปื้อนดำ ๆ เหมือนกัน ขณะที่พยานได้เห็นท่าที่ท่านทรงบรรทม พยานก็รู้สึกแปลกว่าทำไมนายชิตไปทูลว่ายิงพระองค์เอง เวลานั้นพยานกำลังตกใจ แต่ก็ได้สังเกตท่าทางที่ท่านบรรทม เมื่อได้เห็นท่านั้นพยานก็คิดได้ว่า ท่านถูกลอบปลงพระชนม์ พยานไม่ได้เชื่อคำของนายชิตที่ว่าท่านยิงพระองค์เอง

พยานกล่าวต่อไปว่า ประตูพระวิสูตรแหวกกว้างมาก มีช่องกว้างพอลอดเข้าไปได้ กว้างประมาณศอกครึ่ง พยานนั่งอยู่นอกพระวิสูตรและพระวิสูตรแหวกอยู่เท่านั้น เมื่อพยานมองจึงต้องมองผ่านทะลุพระวิสูตร คือหมายความว่า มีพระวิสูตรบังสายตาของพยานอยู่ แต่พระวิสูตรนั้นบางมาก เป็นผ้าชนิดตาเม็ดพริกไทย เห็นได้ถนัด ถ้าจ้องจริง ๆ แล้วเห็นถนัดทีเดียว

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ถามว่า คุณจรูญได้บอกว่า ได้ตื่นขึ้น ๒ ครั้ง ครั้งแรกตื่นขึ้นอีก ๕ นาทีจะย่ำรุ่ง แล้วกลับไปนอนใหม่ ในการนอนใหม่นี้นอนหลับไปจนจวน ๙ โมงก็ลุกขึ้นเพราะรู้ว่าสมเด็จพระราชชนนีตื่นบรรทมเวลา ๙ น. ใช่ไหม

พยานตอบว่า ท่านเคยตื่น ๙.๓๐ น.

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อตื่นแล้วพยานได้เห็นพระพี่เลี้ยง แต่ไม่ได้พูดไม่ได้ถามอะไรกับพระพี่เลี้ยงเลย เมื่อตื่นขึ้นดูนาฬิกาว่าอีก ๕ นาทีจะ ๙.๐๐ น. ก็รีบ

สวมเสื้อลงไปข้างล่างเพื่อรับประทานอาหาร เพราะมันสายแล้ว เห็นคุณพระเนื่องนั่งปักดอกไม้อยู่หน้าห้องน้ำ ส่วนคุณพระเนื่องจะเห็นพยานหรือเปล่าไม่ทราบ ตลอดเวลาที่พยานลงไปรับประทานอาหารข้างล่างจนกระทั่งขึ้นมาบนห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนี พยานไม่ได้พบกับคุณพระพี่เลี้ยงอีก

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามต่อไปว่า เวลาที่เข้าห้องบรรทม เพื่อทำพระที่ของสมเด็จพระราชชนนี คุณบอกว่าคุณไม่ได้พบใคร ในห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนีนั้น ถ้าคุณอยู่ในห้องนั้นจะมองเห็นห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปัจจุบันได้หรือไม่ พยานตอบว่า มองเห็นแต่เพียงตู้ พยานกล่าวต่อไปว่า ในเวลาที่พยานทำพระที่อยู่นั้น ถ้าจะมีใครอยู่ในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พยานมองไม่เห็น แต่ถ้าพูดกันคงได้ยิน แต่สมเด็จพระราชชนนีจะประทับอยู่ในห้องนั้นด้วยหรือเปล่า พยานไม่ทราบ เพราะมองไม่เห็น ถึงแม้ว่าท่านจะอยู่ในห้องสรงก็ไม่ได้ เพราะถ้าท่านอยู่ในห้องสรงท่านชักโครกก็ต้องได้ยิน เมื่อพยานได้ยินเสียงปืนแล้ววิ่งผ่านไปทางห้องแต่งพระองค์ ในระหว่างทางนั้นพยานไม่เห็นใครเลย นายบุศย์พยานก็ไม่ได้สังเกต

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามต่อไปว่า เมื่อคุณเข้าไปในห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศแล้ว ในหลวงองค์ปัจจุบันนี้อุ้มสมเด็จพระราชชนนีมาประทับที่เก้าอี้ทรงสบายเสร็จแล้ว ในหลวงได้ประคองสมเด็จพระราชชนนีไปในห้องทรงพระอักษร ในเวลาที่ท่านประคองมีใครพูดอะไรหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูด

นายวิลาศ ฯ ถามต่อไปว่า คุณได้สังเกตบ้างหรือเปล่าว่านายบุศย์ช่วยประคองจากพระเก้าอี้ไปในห้องทรงพระอักษร

พยานตอบว่า ไม่มีใครประคองนอกจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน

พยานให้การต่อไปว่า ระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันประคอง

สมเด็จพระราชชนนีไปในห้องทรงพระอักษรนั้น นายบุศย์ก็อยู่ในห้องบรรทม เมื่อภายหลังสวรรคตแล้วและเมื่อพระบรมศพได้ถูกโยกย้าย พยานไม่ได้เคยกลับเข้าไปในห้องบรรทมซึ่งเป็นที่เกิดเหตุเลย

นายวิลาศ โอสถานนท์ซักถามต่อไปอีกว่า คุณบอกว่าคุณได้มีความรู้สึกว่ามีผู้ลอบปลงพระชนม์ ด้วยเหตุว่า คุณได้เห็นท่าทางที่บรรทมคุณก็รู้สึกทีเดียว คุณไม่รู้สึกบ้างหรือว่าที่นายชิตมาทูลเช่นนั้น ทำไมเขาจึงมาทูลเช่นนั้น

พยานตอบว่า ทีแรกคิดว่าเขาเห็น เขาจึงได้ทูลอย่างนั้น ตอนหลังดิฉันทราบว่าเขาไม่เห็น ที่ทราบว่าเขาไม่เห็นในภายหลังนั้นก็เพราะเขาได้เล่าให้ใครก็ไม่ทราบฟัง เขาบอกว่า เขาโผล่เข้าไปก็เห็นเลือดแล้วก็กลับมาทูล นายชิตเล่าว่าเขาไม่ได้เห็นในหลวงยิงพระองค์ เห็นแต่เลือดเท่านั้นเขาก็รีบวิ่งมาทูล

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามว่า ทำไมคุณไม่ถามนายชิตบ้างหรือ ในฐานะที่ชอบพอกันถึงกับสัพยอกหยอกล้อกัน ชอบกันในฐานะเพื่อนฝูง น่าจะถามว่า ทำไมนายชิตจึงมาทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าในหลวงยิงพระองค์เอง

พยานตอบว่า ดิฉันไม่ได้ถาม แต่ก็นึกแปลกใจว่าทำไมเขาทูลอย่างนั้นในเมื่อเขาไม่เห็น

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามต่อไปว่า คุณได้ถามบ้างหรือเปล่า หรือได้เคยคิดกับตัวเองบ้างหรือเปล่าว่า ตอนที่ปืนดังนายชิตกับนายบุศย์อยู่ที่ไหน

พยานตอบว่า ไม่เคยคิด ไม่เคยถามใคร และไม่เคยปรึกษาพระพี่เลี้ยง ส่วนคนที่จะเข้าไปปลงพระชนม์นั้น จะเข้าทางไหนพยานไม่เคยคิด

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตรรับสั่งถามว่า รู้สึกแปลกใจในหลวงสวรรคต ไม่มีใครพูดกับใคร ไม่มีใครถามใคร ไม่มีใครคิดอะไรต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างนั่งคนละทางสองทาง ทำไมไม่โจษกัน จะเป็นเพราะอย่างนี้ใช่ไหม พยานได้บอกท่านกรรมการไปเมื่อกี้นี้คือหมายความว่า คนในวังไม่ไว้ใจกัน

พยานตอบว่า คนอื่นจะพูดหรืออย่างไรไม่ทราบ แต่หม่อมฉันไม่ได้พูด

พระองค์เจ้าจุฬภฏพงศ์ ฯ รับสั่งถามว่า ไม่ไว้ใจใช่ไหม ถามตรง ๆ

พยานรับว่า ถูกแล้ว

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ผมอยากให้พยานลองนึกดูให้ดี ที่ว่านายชิตมาพูด ๔ - ๕ วันก่อนสวรรคต มาพูดกันที่ไหน ลองช่วยนึกอีกสักครั้ง

พยานตอบว่า พูดข้างบน แต่จำไม่ได้ว่าที่ไหน พยานให้การต่อไปว่า พยานนึกไม่ออก เพราะไม่ได้สนใจในเรื่องที่เขามาพูด นึกว่าหลอกเล่นมากกว่าจึงจำไม่ได้ และเวลาที่พูดกันนั้น จะเป็นเวลาสักกี่โมงพยานก็ยิ่งจำไม่ได้ใหญ่ จำได้แต่ประมาณตอนเย็น เวลานั้นพยานไม่ได้ทำอะไร นั่งอยู่คนเดียว ส่วนนายชิตนั้นเขามาคนเดียว เมื่อเขามาถึงก็ได้พูดคุยกัน เข้าใจว่าคงจะพูดกันถึงเรื่องข้าวของที่พยานกำลังจัดเรื่องตระเตรียมของ

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจขอให้พยานลองพูดถึงเรื่องที่พูดกันในวันนั้น **ซึ่งพยานได้ตอบว่า** พยานบอกว่าจวนจะเสด็จกลับ จะต้องเตรียมข้าวของเสียที เขาบอกว่าไม่ได้ไปหรอก วันที่ ๑๓ น่ะ ก็ถามว่าทำไมจะไม่ได้ไปคุณชิตรู้ได้อย่างไร ทำไมเรือบินจะไม่มาอย่างนั้นรึ เขาบอกว่าไม่รู้ คอยดูไปก็แล้วกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ที่นายชิตพูดอย่างนั้นคุณรู้สึกอย่างไร คือรู้สึกว่าเอาจริงเอาจังหรือพูดเล่น ๆ พูดในลักษณะอย่างไร

พยานตอบว่า ดิฉันรู้สึกว่าเขาจะพูดล้อเล่นไม่ได้คิดอะไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามต่อไปว่า ตอนที่เขามาพูด คุณเข้าใจความหมายของคำที่มาพูดอย่างไร

พยานตอบว่า ดิฉันไม่เข้าใจความคิดหรือความหมายอะไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามอีกว่า เมื่อเกิดเหตุสวรรคตแล้วทำไมคุณไม่ถามเขาอีกครั้ง ว่าวันนั้นคุณชิตรู้มาได้อย่างไร จึงมาพูดเช่นนั้น พยานตอบว่า ไม่อยากถาม

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ทำไมไม่อยากถาม พยานตอบว่าก็ไม่ทราบ ก็รู้สึกว่าถ้าไปถามเขา เขาจะมีความรู้สึกอย่างไร เขาก็คงไม่บอกแน่

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามอีกว่า เมื่อกี้คุณตอบท่านกรรมการว่าคุณไม่ได้สงสัยนายชิตว่าเป็นผู้ลอบปลงพระชนม์ เป็นแต่แปลกใจ ทำไมไม่สงสัย

พยานตอบว่า ก็ไม่ได้เห็นเขา จะไปสงสัยเขาได้อย่างไร

พยานกล่าวสืบไปว่า เมื่อพยานได้เอาเรื่องที่นายชิตมาบอกกับพยานไปเล่าให้สมเด็จพระราชชนนีฟังเมื่อ ๕ - ๖ วัน หลังจากสวรรคตแล้วนั้น เมื่อเล่าให้ท่านฟังแล้ว ท่านก็มิได้รับสั่งอย่างใด ขณะที่พยานเข้าไปทูลสมเด็จพระราชชนนีนั้นท่านกำลังประทับอยู่ในห้องบรรทม เมื่อเล่าให้ท่านฟังแล้ว ท่านก็ยิ้ม ๆ เท่านั้น

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรถามต่อไปว่า เมื่อก่อนที่ในหลวงสวรรคต หรือหลังจากนั้น พวกในวัง จะเป็นใครก็แล้วแต่ รวมทั้งตัวคุณด้วย มีใครพูดถึงว่า การที่จะเสด็จวันที่ ๑๓ นั้น วันที่ ๑๓ เป็นวันไม่ดี

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูด ดิฉันไม่เคยได้ยิน

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจได้แถลงต่อคณะกรรมการว่า กระผมอยากจะขอเรียนท่านกรรมการ เนื่องจากว่า ที่พยานได้ตอบท่านอธิบดีศาลอุทธรณ์ (พระมนูเวทย์วิมลนาถ) ไปนั้น พยานได้ให้การในเรื่องพระพักตร์เปื้อนเขม่า เรื่องนายชิตได้มาพูดอะไรกับพยานและว่า เมื่อตอนที่พยานถูกตำรวจสอบสวน พยานได้บอกเรื่องนี้กับตำรวจหมดแล้ว แต่ความจริงพยานไม่ได้บอก ในสำนวนการสอบสวนไม่ปรากฏว่ามี และปรากฏว่าในคำให้การซึ่งพยานได้ให้การต่อหน้าคณะกรรมการกับที่พยานได้ให้การกับตำรวจมีข้อความแตกต่างกันอยู่หลายตอน ผมอยากจะส่งให้คณะกรรมการ ฯ (หมายถึงสำนวนการสอบสวนของเจ้า

หน้าที่ตำรวจ) เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตำรวจ ผมแปลกใจเหมือนกันว่าทำไมพยานจึงให้การอย่างนั้น

ต่อจากนี้**นายพันตำรวจโทประเสริฐ** จะเอาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งให้ประธานกรรมการ ฯ แต่ประธานกรรมการ ฯ แจ้งว่า ยังไม่ต้องส่ง ขอให้คัดสำเนาส่งก็ได้ และได้ขอให้นายพันตำรวจโทประเสริฐอ่านสำเนาการสอบสวนซึ่งพยานได้ให้ถ้อยคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้คณะกรรมการ ฯ ฟัง นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรจึงได้อ่านคำให้การของพยานซึ่งได้ให้ไว้ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้คณะกรรมการ ฯ ฟัง

ในคำให้การซึ่งปรากฏในสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ปรากฏว่า มีอยู่หลายตอนซึ่งแตกต่าง ขัดแย้งกับคำให้การของพยานซึ่งได้ให้การต่อคณะกรรมการ ฯ ดังนี้

๑. ในตอนที่พยานได้ให้การต่อคณะกรรมการปรากฏว่า เมื่อพยานได้ยินเสียงปืนดังปัง พยานจึงได้วิ่งออกมาจากห้องบรรทมของสมเด็จพระราชชนนี เพื่อจะมาดูว่าเกิดอะไรขึ้นนั้น พยานได้ยินเสียงนายชิตไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าในหลวงในพระบรมโกศยิงพระองค์เอง แล้วพยานก็ได้รีบวิ่งไปยังห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ในระหว่างทางนั้นพยานไม่ได้พบใครเลย แต่ในสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า พยานได้พบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันยังได้ถามพยานว่าอะไรกัน ซึ่งพยานก็ได้ทูลให้ทรงทราบ

๒. ในเรื่องที่นายชิตได้พูดกับพยานเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะไม่ได้เสด็จไปต่างประเทศนั้น ปรากฏว่าในสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มี แต่พยานได้ตอบท่านอธิบดีศาลอุทธรณ์ว่า ได้บอกกับตำรวจหมดแล้ว ฉะนั้นจึงขัดกัน

๓. ในเรื่องที่พยานได้แลเห็นพระพักตร์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมอม พยาน

แจ้งว่าได้บอกกับตำรวจแล้วเหมือนกัน แต่ในสำนวนการสอบสวนไม่ปรากฏว่าได้มีคำให้การของพยานเกี่ยวกับเรื่องนี้เลย

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบว่า การสอบสวนของตำรวจได้กระทำเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ศกนี้

เมื่อนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจได้แถลงเสร็จแล้ว ประธานกรรมการ ฯ ก็สั่งให้ยุติการสอบสวนนางสาวจรูญ ตาละภัฏ พยานปากที่ ๒๖ เมื่อเวลา ๑๖.๓๐ น. ต่อจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร หัวหน้ากองมหาดเล็ก เข้าสืบต่อไป

เย็นวันนี้ (ที่ ๒๔) เวลา ๑๖.๓๐ น. เมื่อคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้ดำเนินการสอบสวนนางสาวจรูญ ตาละภัฏ เสร็จสิ้นลงแล้วก็ได้ดำเนินการสอบสวน**พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร** หัวหน้ากองมหาดเล็กต่อไป

พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียรได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ พระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร อายุ ๔๙ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๕๒ ถนนเพ็ชรบุรี รับราชการอยู่ในกองมหาดเล็กในสำนักพระราชวัง มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองมหาดเล็กสืบต่อจากนายฉัน หุ้มแพร ตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ศกนี้ มหาดเล็กในความควบคุมของพยานแบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือแผนกรับใช้ แผนกชาวที่ และแผนกโยธา แต่ละแผนกก็มีหัวหน้ารับผิดชอบอยู่ สำหรับมหาดเล็กรับใช้มีนายมณีเป็นหัวหน้า ได้รับงานตรงต่อมาจากนายฉัน หุ้มแพร กล่าวคือ นายฉันได้มอบหน้าที่ไว้ให้ สำหรับพวกยามนั้น พยานแจ้งว่ามียามที่อัฒจันทร์ข้างบนคู่หนึ่ง ข้างล่างอีกคู่หนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีมหาดเล็กชาวที่ซึ่งอยู่รักษาการณ์อีกบันไดหนึ่ง ทางด้านสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน แต่ทางด้านนี้ตอนกลางคืนใส่กุญแจ และ

หัวหน้าเวรเป็นผู้รักษากุญแจ ยามที่รักษาบันไดใหญ่นั้น เวลากลางคืนได้เพิ่มยามขึ้นอีกคนหนึ่งเพื่อรักษาความปลอดภัย เป็นยามซึ่งเคยรับราชการมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๖

ในตอนเช้าวันที่ ๙ พยานได้เข้าไปในพระที่นั่งบรมพิมานพร้อมกันกับนายชิต ในคืนวันที่ ๘ นายชิตได้นอนอยู่ที่แผนก เวลาประมาณ ๗ นาฬิกาเศษ พยานและนายชิตได้ขึ้นไปที่พระที่นั่ง ได้พบนายมณีที่อัฒจันทร์ข้างล่าง จึงได้ถามนายมณีถึงพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เพราะในตอนกลางคืนวันที่ ๘ พยานได้ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันไปในการฉลองพระยศของท่านที่ ร.พัน ๑ นายมณีได้แจ้งให้ทราบว่า สมเด็จพระราชชนนีได้ถวายน้ำมันละหุ่งแก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

ต่อจากนั้น พยานได้ออกจากพระบรมมหาราชวังพร้อมกับนายชิตไปยังร้านงามพันธุ์เพื่อไปทำหีบพระตรา เนื่องจากมีพระราชประสงค์จะให้เอาพระตราจักรีรวมกันในหีบเดียว นายชิตไม่รู้จักร้าน พยานจึงเป็นผู้พาไป ระหว่างที่เจรจากับเจ้าของร้านงามพันธุ์ เจ้าของร้านได้ให้นายชิตวัดขนาดพระตราตามรอยเดิมที่มีอยู่ในหีบ ได้พูดกันอยู่นาน พยานเห็นว่าจะเป็นเวลานานจึงได้มอบหมายการงานให้นายชิต แล้วพยานก็แยกไปตัดผม เมื่อตัดเสร็จแล้วได้คุยกับเจ้าของร้านเล็กน้อยแล้วก็กลับมาที่พระบรมมหาราชวังเป็นเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. เศษ เข้าทางประตูสวัสดิโสภา ผ่านพวกเจ้าหน้าที่วัดพระศรี ฯ เขาบอกว่า เมื่อสักครู่ได้ยินเสียงปืนดังปังบนพระที่นั่ง และได้ยินเสียงคนร้องไห้ พยานจึงรีบสาวเท้าเข้าไปในพระที่นั่ง เข้าไปทางด้านหลังซึ่งมียามทหารอยู่คู่หนึ่ง เวลาที่ขึ้นไปนั้นยามก็อยู่พร้อม พยานได้ขึ้นไปข้างบน ตรงไปที่ห้องบรรทม เมื่อไปถึงห้องบรรทมได้แลเห็นหลวงนิตย์ ฯ อยู่ที่พระแท่น เวลานั้นสมเด็จพระราชชนนีกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ที่เก้าอี้ปลายพระแท่น เห็นในหลวงในพระบรมโกศมีพระโลหิตและได้ยินเสียงหลวงนิตย์ ฯ ทูลว่าไม่มีหวัง พยานก็กราบถวายบังคมพระบรมศพแล้วก็มาอยู่ที่ปลายพระบาท ไม่ได้เกี่ยวข้องแตะต้อง

พระบรมศพ เวลานั้น มีคุณพระเนื่อง หลวงนิตย์ ฯ นายบุศย์ นายชิต อยู่ด้วย ส่วนคุณจรูญ กำลังไปเอาด้ายมาให้หลวงนิตย์ ฯ เพื่อเย็บแผลที่พระนลาฏ พระบรมศพที่พยานเห็นเป็นครั้งแรกนั้นเห็นบรรทมหงายพระเศียร เข้าใจว่าหนุนพระเขนย พระกรข้างซ้ายวางอยู่ตามปรกติ ไม่ได้สังเกตว่าอยู่ชิดกับพระวรกายหรือเปล่า พระกรข้างขวามองไม่เห็น

บนพระแท่นมีคุณพระเนื่องอยู่อีกคนหนึ่ง อยู่ทางด้านขวาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวค่อนไปทางพระเศียร นายชิตอยู่ทางซ้ายไม่ได้อยู่บนพระแท่นแต่จะยืนหรือนั่งจำไม่ได้ นายบุศย์ก็อยู่กับนายชิต แต่พยานไม่เห็นปืน ไม่ได้ทูลถามอะไร เพราะกำลังโศกเศร้าทั้ง ๒ พระองค์ ท่านกรรแสงตลอดเวลา และไม่ได้รับสั่งอะไร พยานนั่งอยู่สักครู่หนึ่ง เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประคองสมเด็จพระราชชนนีไปห้องทรงอักษร พยานก็ตามไปส่ง พอท่านประทับบรรทมลงบนพระแท่น พยานก็ออกมาบอกให้คุณจรูญไปคอยติดตาม และบอกมหาดเล็กห้องบรรทมให้คอยระวังท่าน ครั้นแล้วพยานก็ลงมารับรองแขกข้างล่าง ซึ่งเวลานั้นท่านนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีบางท่านก็ได้ไปถึงแล้ว

เมื่อลงมาข้างล่างแล้ว ได้กลับขึ้นไปข้างบนตอนที่เลขาธิการสำนักพระราชวังให้เอาพระที่ไปเปลี่ยน เพราะพระที่เดิมน้ำแข็งเย็นไม่พอ พระยาชาติเดชอุดมเป็นผู้สั่งให้เอาพระบรมศพหล่อน้ำแข็ง ตอนที่เปลี่ยนฉลองพระองค์และเครื่องบรรทมนั้นพยานไม่ทราบเพราะอยู่ข้างล่าง ได้ทราบตอนหลังเมื่อเปลี่ยนแล้ว จะเอาไปที่ไหนพยานก็ไม่ทราบ เพราะมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเป็นหน่วย ๆ หน้าที่ของใคร ๆ ก็ทำ พยานไม่ได้สั่งให้เก็บข้าวของเหล่านั้นไว้ พวกชาวที่ซึ่งนำของไปซักนั้นมีหัวหน้าเป็นชั้นตรีควบคุมอยู่ พยานไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วย พยานมีหน้าที่คอยดูแลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและสมเด็จพระราชชนนีว่าท่านจะทรงสบายหรือไม่สบายอย่างไร และอีกประการหนึ่งพยานมีหน้าที่ที่จะต้องรับรองบรรดาแขกที่มาในวันนั้น เมื่อ

พยานกลับมาในวันนั้นไม่ได้พูดอะไรกับนายชิต เรื่องพระหีบพระตราก็ไม่ได้ถาม ต่อมาสัก ๔ - ๕ วัน หลังจากวันสวรรคตเขาได้เล่าให้ฟังว่า ทางร้านได้ขอให้วัดดวงพระตราจริง ๆ จึงจะทำได้ เมื่อทางร้านต้องการอย่างนี้เขาก็กลับมาในพระบรมมหาราชวังเพื่อจะวัดดวงพระตรา แต่ก็ไม่ได้วัด เพราะเมื่อมาถึงท่านยังบรรทมอยู่ ยังจะทำอะไรไม่ได้

เกี่ยวกับระเบียบการขึ้นเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พยานชี้แจงว่า ผู้ที่จะขึ้นเฝ้าจะต้องไปติดต่อกับกรมวัง กรมวังแจ้งให้มหาดเล็กทราบ มหาดเล็กจึงไปทูล ถ้าโปรดเกล้า ฯ ให้เฝ้าจึงจะเฝ้าได้ นอกจากผู้ที่โปรดเกล้า ฯ ให้เฝ้าโดยเฉพาะจึงมิต้องปฏิบัติตามระเบียบการนี้ ผู้ที่มาเฝ้านี้เป็นหน้าที่ของนายมังกรเป็นผู้จัดไว้ ผู้ที่ขึ้นไปเฝ้าได้เป็นพิเศษโดยไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบไม่มีเลย นอกจากเวลาที่เจ้าหน้าที่ในสำนักราชเลขานุการในพระองค์เอาหนังสือด่วน - เฉพาะไปถวายก็เพียงแต่ไปถามว่าท่านกำลังทรงทำอะไรอยู่ ถ้าท่านว่างก็นำเข้าไปถวาย การเฝ้าสมเด็จพระราชชนนีก็ต้องติดต่อกับข้าหลวงเช่นเดียวกัน เมื่อโปรดให้เข้าจึงจะนำเข้าเฝ้าได้ สำหรับฝ่ายในนี้ไม่มีการจดชื่อเพราะเป็นการส่วนพระองค์ พวกฝ่ายในที่จะขึ้นเฝ้าโดยมากก็ต้องกราบทูลทั้งนั้น นอกจากผู้ที่ใช้เป็นประจำ เช่นคุณหญิงวิชิต ซึ่งท่านมักใช้ให้ติดต่อกับทางวังสระประทุมเสมอ

พยานเคยรับราชการมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ ประมาณ ๓๐ ปีเศษ คุณหญิงอนุรักษ์ ฯ เป็นข้าหลวงสมเด็จพระพันวัสสา เคยโดยเสด็จสมเด็จพระปิตุลาทูลกระหม่อมฟ้าหญิงไปนอก ๒ คราว

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ถามว่า พวกมหาดเล็กของพยานมีประเภทหนึ่งที่จ้างมา พวกนี้มีหน้าที่ทำอะไร

พยานตอบว่า พวกจ้างนี้จ้างก่อนที่พยานเข้ามารับหน้าที่หัวหน้ามหาดเล็ก แต่ตามที่ปรากฏ หรือเท่าที่สอบสวนตอนหลัง โดยมากผู้ที่มารับใช้นี้ เป็นผู้อยู่ภายใน

พระราชวังนั่นเอง คือพวกที่อยู่ท้ายวังเป็นพวกพ้องของข้าราชการในวัง ซึ่งข้าราชการนั้น ๆ เป็นผู้ชักนำให้มาทำและเป็นผู้รับรอง อีกอย่างหนึ่งพวกประเภทจ้างนี้ ทางการก็พยายามให้อยู่ห่างพระองค์ ไม่ได้ให้เข้าไปรับใช้ใกล้ชิดพระองค์

เกี่ยวกับมหาดเล็กห้องบรรทม พยานได้ชี้แจงว่า การจัดมหาดเล็กห้องบรรทมนี้ จัดกันไว้ตั้งแต่ครั้งนายฉัน หุ้มแพร เมื่อพยานเข้ามารับหน้าที่ ถ้าไม่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยน พยานก็ไม่ได้เปลี่ยน สำหรับมหาดเล็กห้องบรรทมคือนายชิตและนายบุศย์นั้น พยานรู้สึกว่าทรงพอพระราชหฤทัยทั้ง ๒ คน สำหรับการที่ทรงเลือกนายบุศย์ตามเสด็จไปเมืองนอกนั้น พยานได้ชี้แจงว่า สมเด็จพระบรมราชชนนีได้เคยทรงปรารภกับพยานว่า อยากจะได้ผู้รับใช้สักคนหนึ่ง แล้วก็ทรงเลือกนายบุศย์ เพราะเห็นว่า ไม่ต้องมีความห่วงใยในทางครอบครัว มหาดเล็กอื่น ๆ ล้วนแต่มีลูกหลาย ๆ คน สำหรับนายบุศย์นี้ตามความสังเกตของพยานก็รู้สึกว่าคล่องแคล่ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันก็ได้เคยรับสั่งใช้ให้ไปล้างรูปตัดรูปอยู่เสมอ มหาดเล็กภายใต้บังคับบัญชาของพยานยังอยู่ครบไม่เปลี่ยนแปลง ไม่มีใครลาใครขาด

นายชิตกับพยานเป็นญาติกัน โดยมีทวดคนเดียวกัน หลังจากที่ได้สวรรคตแล้ว ไม่มีใครได้พูดอะไรกัน เพราะทุกคนต่างมีความเศร้าโศกมาก ต่างคนต่างก็ไม่ได้พูดอะไรกัน และอีกประการหนึ่งทุกคนต่างก็มีหน้าที่ทำเต็มมือ ไม่มีเวลาที่จะพูดจะคุยอะไรกันเลย

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เมื่อครั้งแรกที่รู้ว่าในหลวงมีแผล ๆ เดียว เข้าใจว่าเป็นแผลข้างหน้า เมื่อภายหลังได้มีพวกแพทย์จุฬาลงกรณ์มาจัดการพระบรมศพ จึงได้เห็นแผล ๒ แผล แผลข้างหลังเป็นแผลเล็ก แผลข้างหน้าเป็นแผลใหญ่ เห็นเมื่อปรากฏแผล ๒ แผลขึ้นแล้ว เขาพูดว่าอย่างไรกันบ้าง ว่าทางไหนเข้าทางไหนออก

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูดอะไรกัน ตามความรู้สึกของพยานรู้สึกว่าแผลข้างหน้าเป็นแผลเข้า เพราะทราบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบลูกกระสุนปืนในพระที่ โดยนายชิตเป็นคนมาบอก ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้เสด็จในวันที่ ๑๓ นั้น พยานไม่เห็นมีใครพูดหรือไม่ได้ยินเลยว่าได้มีการเล่นหมอดู หรือทายกันว่าจะไปไม่ได้ แต่ก่อนนี้พยานไม่เคยเข้าไปในห้องบรรทม เพราะห้องบรรทมของพระมหากษัตริย์ถือว่าเป็นสถานที่สักการะ ผู้ที่จะเข้าได้คือมหาดเล็กห้องบรรทมและผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

พยานให้การต่อไปว่า ในวันที่เสด็จสวรรคตนั้น พยานได้เข้าไปในห้องบรรทมและได้สังเกตเห็นโต๊ะดำ ๆ อยู่ข้างพระแท่น แต่จะมีอะไรอยู่บ้างไม่ได้สังเกต ไม่ได้มีใครมาบอกพยานเลย ว่ามีใครเก็บปืนหรือปลอกกระสุนปืน เมื่อพยานได้ลงมารับรองแขกอยู่ข้างล่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้มาถึงในตอนก่อนเที่ยง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มาสอบสวนถามปากคำนายบุศย์และนายชิตอยู่ที่เฉลียงชั้นล่าง พยานอยู่ในห้องรับแขก นายชิตจะเอาปืนมาให้ตำรวจดูเมื่อไร พยานไม่ทราบ แต่ตอนหลังได้นำปืนมาให้พยานดูแล้วบอกว่า ตำรวจเขาจะขอรับไป ขณะที่เอาปืนมาให้พยานดูนั้น ปืนอยู่ในลิ้นชัก นายชิตยกมาทั้งลิ้นชัก พยานจึงบอกให้นายชิตจดเบอร์ปืนไว้ แต่ไม่ได้สังเกตว่าในลิ้นชักนั้นนอกจากปืนแล้วจะมีอะไรอีก

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งถามว่า ตามที่ท่านเจ้าคุณได้บอกว่า ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ได้จ้างมาก็มีผู้รับรองมาทุกคน ตัวท่านเจ้าคุณเองรู้จักทุกคนไหม

พยานตอบว่า ไม่หมดทุกคน เพราะเพิ่งได้รับหน้าที่ ๒ เดือนเท่านั้น แต่ก็มีนายมณีรับรองมาชั้นหนึ่งแล้ว พวกนี้โดยมากเป็นพวกวรภาชน์ ไม่ได้รับใช้ใกล้ชิด ส่วนพวกคนสวนนั้นได้จ้างไว้นานแล้ว จ้างไว้ก่อนเสด็จกลับมา เจ้าหน้าที่พวกที่ขึ้นไปข้างบนได้ก็มีมหาดเล็กห้องบรรทม พวกชาวที่ พวกมหาดเล็กตั้งเครื่อง แต่พวกมหาดเล็กตั้งเครื่องนั้น จะขึ้นไปเฉพาะแต่ในเวลาตั้งเครื่องเท่านั้น ตามระเบียบได้ถือ

กันอยู่แล้วว่า พวกที่ไม่มีหน้าที่จะขึ้นไปยุ่มย่ามข้างบนไม่ได้ พวกมหาดเล็กรับใช้ขึ้นไปข้างบนได้มีประมาณ ๑๐ คน พยานรู้จักดีทุกคนเพราะเป็นคนรับราชการมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ พวกชาวที่ที่ขึ้นไปก็มีข้าราชการชั้นตรีกำกับไปด้วย ขณะที่ขึ้นไปก่อนตื่นบรรทมก็ไปทำความสะอาดในห้องรับแขกและที่เฉลียง เมื่อตื่นบรรทมแล้วจึงจะไปทำในห้องบรรทม และห้องใกล้เคียงโดยมีมหาดเล็กห้องบรรทมเป็นผู้กำกับ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ทรงรับสั่งถามว่า เครื่องบรรทมและฉลองพระองค์เอาไปซัก พระเขนยที่เอาไปฝัง ใครเป็นคนสั่งให้เอาไป และใครเป็นผู้รับผิดชอบ

พยานตอบว่า เป็นหน้าที่ของหัวหน้าชาวที่ ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นตรี หัวหน้าชาวที่มีนายสุรินทร์ นายบุญฤทธิ์ และนายสิน แต่วันนั้นเป็นเวรใครจำไม่ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ รับสั่งถามต่อไปว่า อยากทราบว่าทำไมจึงเอาไปซัก ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเอามาใช้อีกไม่ได้ ถ้าเป็นครอบครัวจน ๆ พี่ชายตายแล้วก็เอาไปซักแล้วเอามาใช้กันอีกต่อไป นี่ที่นอนซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตบนนั้นเอาไปให้ใคร ๆ จะเอา เมื่อเอาไปซักรูลูกปืนก็น่าจะเห็น อยากจะทราบว่าใครเป็นผู้ที่จะรับผิดชอบ

พยานตอบว่า เข้าใจว่า พวกเหล่านั้นอาจจะต้องทำงานกันอย่างเครื่องจักร ซึ่งในการนี้ก็มีหัวหน้าเวรชาวที่ที่จะต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

เมื่อพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งถามว่า ใครที่เป็นหัวหน้าที่รับผิดชอบในวันนั้น **นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรได้แจ้งให้ทราบว่า** สำหรับผู้ที่รับผิดชอบนั้นทางการตำรวจได้ทำการสอบสวนแล้วและทราบแล้วว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ

เกี่ยวกับระเบียบข้าราชการในสำนักพระราชวังนั้น พยานแจ้งว่า มีระเบียบเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญทั่วไป ทุกคนมีสมุดประวัติ มีการลงเวลาไปกลับและขอบเขตของการลาก็เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกอย่าง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลได้รับสั่งออกตัวก่อนที่จะถามว่า ในกรณีสอบสวนการสวรรคตนี้ มิใช่มีอยู่แต่ตำรวจกับกรรมการเท่านั้น ยังมีประชาชนอีก จึงเป็นเหตุให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจและกรรมการต้องระวังไม่ให้มีช่องโหว่ที่จะคัดค้านได้ทีหลัง ซึ่งจะเป็นการเสื่อมเสียแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและกรรมการ จึงจำเป็นจะต้องขอร้องพยานคืออยากจะขอดูสมุดประวัติ สมุดเงินเดือน และสมุดจดเวลาไปกลับ และการขอนี้ก็เพื่อที่จะไม่ให้มีปัญหาเกิดขึ้นได้ภายหลัง ว่าคณะกรรมการ ฯ ก็ดี หรือตำรวจก็ดีทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ละเอียดละออ

พยานได้ตอบว่า พยานไม่มีสิทธิที่จะให้ได้ ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปติดต่อกับสำนักพระราชวัง

ต่อจากนี้ **พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล**ได้รับสั่งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจขอให้เป็นหน้าที่ไปรับเอาสมุดประวัติ สมุดเงินเดือน และสมุดลงเวลาไปทำงานให้ได้มาโดยเร็วที่สุด และในการที่จะไปนำมานี้ ขอให้ได้มาโดยเร็ว คืออย่าให้มีเวลา ซึ่งถ้าสมมติกันว่า จะแก้กันก็อย่าให้มีเวลาที่จะแก้ได้ เมื่อนำมาแล้วให้มามอบให้แก่เลขานุการของคณะกรรมการ ฯ **นายพันตำรวจโทประเสริฐ** ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับที่จะปฏิบัติตามที่กรรมการ ฯ ประสงค์

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ แจ้งให้ทราบต่อไปว่า ในการที่ต้องขอร้องให้พยานนำสมุดประวัติ สมุดเงินเดือน และสมุดลงเวลาไปกลับมาให้นั้น ก็ด้วยความประสงค์ที่จะทราบถึงประวัติของพวกมหาดเล็กชาวที่ซึ่งอยู่ในความบังคับบัญชาของพยานและต้องการที่จะทราบถึงฐานะการเงินของบุคคลเหล่านั้น และในเรื่องสมุดเวลาไปกลับนั้นก็ประสงค์ที่จะทราบว่า นับตั้งแต่วันสวรรคตมาแล้วนั้นได้มีใครลาขาดหายไปบ้างเท่านั้น

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ มีพระแสงปืนกี่กระบอก

พยานตอบว่า เห็นจะเรียนให้ทราบได้ยาก เพราะเพิ่งมารับหน้าที่สืบต่อจากนายฉัน และเรื่องพระแสงปืนนี้ก็ไม่ได้มีการทำบัญชีไว้ เพราะเมื่อมีผู้นำมาถวาย ก็โปรดเกล้า ฯ ให้นำไปเก็บ ไม่ได้โปรดเกล้าให้ทำบัญชีจึงไม่มีใครไปทำได้ ถ้ามีอะไรจะต้องแก้ไขเกี่ยวกับพระแสงปืน มหาดเล็กห้องบรรทมก็ติดต่อกับเจ้าหน้าที่พระแสงปืนต้น

นายเกษม บุญศรีถามต่อไปว่า ปืนของกลางนี้ พยานกล้ายืนยันได้ไหมว่าเป็นกระบอกที่ยิงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พยานตอบว่า ผู้ที่จะยืนยันได้เห็นมีก็แต่นายชิตคนเดียวเท่านั้น เพราะว่าเขาเป็นผู้ที่เอาปืนมามอบให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

พยานให้การต่อไปว่า หัวหน้าแผนกชาวที่ชื่อนายพินิจ ปทุมรส หัวหน้าเครื่องเสวยได้แก่นายมณี

นายเกษม บุญศรีถามต่อไปอีกว่า ผมเป็นคนไทยอยู่ในเมืองไทย เป็นคนที่อยู่บ้านนอกบ้านนา อยู่ป่าอยู่ดง วิทยุก็ไม่ได้ฟัง หนังสือพิมพ์ก็ไม่ได้อ่าน ได้ทราบข่าวสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตก็เข้ามาอยากจะรู้เรื่องราวว่าเป็นไปแค่ไหน เพราะข่าวที่กระจายออกไปนั้นมันหลายอย่าง เมื่อเข้ามาถึงกรุงเทพ ฯ ก็ถามคนโน้นคนนี้ คนใกล้ชิดอย่างนายชิตนายบุศย์ก็ถาม พวกหมอก็ได้ถาม แต่ยังไม่อุ่นใจเหมือนได้พบพยาน เมื่อพบพยานซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดที่สุดเช่นนี้ก็อุ่นใจที่จะได้รู้ความจริง จึงอยากจะถามว่า เรื่องที่เกิดเช่นนี้พยานได้บันทึกเหตุการณ์ไว้โดยละเอียดบ้างหรือเปล่า นึกบ้างไหมว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้อาจจะมีคนมาถามพยาน

พยานตอบว่า พยานไม่ได้บันทึกไว้ เพราะพยานไม่ได้พบเห็นตั้งแต่แรกเกิดเหตุ ก็ไม่ทราบอะไรดีไปกว่าที่ได้เรียนไปแล้ว

นายเกษม บุญศรีถามต่อไปว่า เหตุที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นหน้าที่ของใครจะจดบันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดละออ

พยานตอบว่า เข้าใจว่าน่าจะเป็นหน้าที่ของสำนักพระราชวังที่จะจดบันทึกไว้ เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระบรมศพ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งถามว่า พยานรู้จักคุณจรูญดีไหม

พยานตอบว่า รู้จักว่าเป็นข้าหลวงและเป็นบุตรของเจ้ากรมของสมเด็จพระราชบิดา นายชิตกับคุณจรูญนี้ไม่เห็นมีข้อบาดหมางกัน เคยเห็นแต่ล้อเลียนกัน ในฐานะที่เคยอยู่ร่วมพระราชฐาน แต่สำหรับนายบุศย์ไม่เคยเห็นล้อเลียนกัน นิสัยของคุณจรูญเป็นคนธรรมดาเฉย ๆ ไม่ใช่คนช่างพูด และไม่ใช่คนเฉยจนเกินไป ไม่ใช่เป็นคนป้ำ ๆ เป๋อ ๆ อย่างชนิดที่เรียกว่าอย่าไปฟังแกเลย เท่าที่พยานเห็นก็รู้สึกว่าเป็นปรกติ

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ถามว่า ใครเป็นเจ้าหน้าที่พระแสงปืนต้น พยานตอบว่าหลวงสนิทอาวุธ **นายเกษม บุญศรีถามต่อไปว่า** โดยเหตุที่พยานได้บอกว่าการจดบันทึกรายละเอียดการสวรรคตของในหลวงนี้เป็นหน้าที่ของสำนักพระราชวังยังกว้างไป เปรียบเหมือนจะหมายความว่า ให้ไปถามที่กระทรวงวัง อยากจะให้แคบลงอีกสักหน่อย คืออยากจะทราบว่าเจ้าหน้าที่แผนกไหนที่ทำหน้าที่นั้น

พยานตอบว่า พยานเรียกยาก เพราะไม่มีแบบแผนมาก่อน และพยานเองก็ไม่ทราบและไม่ได้ทำไว้

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า เวลาที่พยานเข้าไปในห้องบรรทมเวลานั้นบาดแผลที่พระนลาฏเป็นอย่างไร

พยานตอบว่า บาดแผลยังไม่ได้เย็บ เข้าใจว่ายังไม่ได้ชำระ แต่ไม่ได้สังเกต เพราะเมื่อกราบถวายบังคมแล้วก็มาเฝ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและสมเด็จพระราชชนนี ซึ่งประทับอยู่ทางปลายพระบาท ในการที่เสด็จสวรรคตคราวนี้ เวลานั้นเป็นเวลาฉุกละหุก หน้าที่ของใคร ๆ ก็ทำ ไม่มีเวลาที่จะมานั่งพูดกันว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคตเพราะเหตุไร

พยานกล่าวต่อไปว่า น้องสาวของนายชิตเป็นภรรยาของหลวงสิริราชไมตรี อยู่ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ แต่ขณะที่น้องสาวของนายชิตอยู่ที่ต่างประเทศนั้น เมื่อไม่มีการติดต่อกับประเทศไทย จะมีความฝืดเคืองในเรื่องการเงินบ้างหรือไม่ พยานไม่ทราบ ที่สังเกต สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงโปรดนายชิตมากกว่านายบุศย์ สำหรับนายชิตนั้น เท่าที่สังเกตดู รู้สึกเป็นการจงรักภักดีไม่เห็นมีอะไรผิดปรกติ ดังจะเห็นได้ว่าตลอดเวลาที่เจ้านายหรือข้าราชการขึ้นกราบถวายบังคมพระบรมศพ ซึ่งพยานก็ได้เข้าไปด้วยนั้น ทุกคราวได้เห็นนายชิตร้องไห้ พยานย้ำว่าไม่มีใครในพระบรมมหาราชวังสงสัยว่านายชิตจะเป็นผู้ร้าย

พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ ถามว่า เนื่องด้วยพยานได้ตอบคำถามท่านกรรมการ ซึ่งถามไปเดี๋ยวนี้ว่า ทรงโปรดนายชิตมากกว่านายบุศย์ จึงอยากถามถึงเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ในพระราชสำนักสักเล็กน้อย เพื่อให้ความกระจ่าง ก่อนอื่นอยากจะถามว่า ตำแหน่งอย่างนายบุศย์นี้ ตามปรกติทางราชการนั้นได้เลือกเฟ้นคนชั้นดีรู้จักมารยาทราชสำนัก มีความชำนาญคล่องแคล่วและเป็นผู้ดีมีสกุลใช่ไหม

พยานตอบว่า การเลือกบุคคลสำหรับเวลานี้ จะดำเนินอย่างแต่ก่อนไม่ได้ เพราะเหตุว่าตำแหน่ง อัตราเงินเดือนไม่มากอะไรนัก โดยมากเป็นผู้ที่มาทำฉลองพระเดชพระคุณ คนไหนมีความประพฤติเรียบร้อยซื่อสัตย์และจงรักภักดีก็เลือกเฟ้นผู้นั้นไปถวาย เมื่อทรงใช้สอยก็ถูกพระราชอัธยาศัย

พยานให้การต่อไปว่า สำหรับตัวนายชิตนั้นก็ได้เคยเป็นผู้รับใช้พระองค์เจ้าอาทิตย์ ฯ มาแล้วครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการถามต่อไปว่า ก็เมื่อเช่นนี้แล้วทำไมเมื่อได้เห็นในหลวงมีบาดแผล มีพระโลหิตไม่ทันจะได้ดูใกล้ ๆ ทำไมจึงไปทูลว่าในหลวงยิงพระองค์ ที่ถามนี่ก็เพราะว่า ตามธรรมดานั้น ผู้ที่เป็นข้า หรือผู้ที่อยู่ในฐานะจะรับใช้จะต้องระมัดระวัง

รักษาเกียรติของเจ้านายของตัว ยิ่งเป็นข้าราชการในราชสำนักและเจ้านายเป็นถึงในหลวง การที่เห็นเช่นนั้นแล้วบอกว่ายิงพระองค์ ถ้าจะทูลว่าทำปืนลั่นถูกพระองค์ก็คงได้ การที่บอกว่ายิงพระองค์นี้คล้าย ๆ กับว่าท่านตั้งใจทำ การที่ไปทูลว่า ท่านตั้งใจยิงพระองค์ถ้าไม่เป็นความจริงมิเป็นการเสื่อมเสียพระเกียรติของท่านไปหรือ

พยานตอบว่า พยานเองก็ไม่ทราบความคิดของเขา

ประธานกรรมการถามต่อไปอีกว่า ถ้าสมมติพยานอยู่ในตำแหน่งนั้น พยานไม่เห็นอย่างนั้น พยานจะไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าในหลวงยิงพระองค์หรือเพราะการใช้คำว่ายิงพระองค์นั้น ผิดกับทำปืนลั่นถูกพระองค์ ทำไมจึงเจาะจงใช้คำว่ายิงพระองค์ หรือพยานอาจจะเห็นอย่างไร ถ้าพยานอยู่ในฐานะเช่นนั้น เป็นตัวพยาน พยานจะบอกว่าอย่างไร

พยานตอบว่า ข้อนี้พูดยาก ความรู้สึกของบุคคลไม่เหมือนกัน ในข้อนี้ตอบได้ยากมาก

พระสารนิติปัญญาถามว่า สำหรับกรณีนี้พยานเชื่อว่าเป็นอะไร

พยานตอบว่า ตามความเห็นของพยานรู้สึกว่าเป็นอุปัทวเหตุ เพราะว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดปืนเหลือเกิน ทรงยิงเล่น ทรงเอาคาดไว้ที่พระองค์และทรงบ่อย ๆ

พระสารนิติปัญญาถามต่อไปว่า ต่อมาพยานได้ทราบไหมว่า ในหลวงองค์ปัจจุบันหรือสมเด็จพระราชชนนีมีรับสั่งในเรื่องนี้ว่าอย่างไร จะเป็นแอ็กซิเดนท์หรืออย่างไร พยานตอบว่าท่านไม่ได้ทรงรับสั่ง

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ได้ย้อนถามไปถึงตอนแรกว่า เมื่อตอนที่พยานกลับจากร้านตัดผมแล้ว พยานเข้าไปในพระบรมมหาราชวังทางด้านไหน พยานตอบว่า เข้าทางประตูสวัสดิโสภา ผ่านเข้าประตูแถลงราชกิจ ผ่านสวนศิวาลัย แล้วขึ้นทางหลังอัฒจันทร์หลัง

นายวิลาศ โอสถานนท์ซักว่า พวกที่พยานบอกว่าได้ยินเสียงปืนเป็นพวกไหน พยานตอบว่า เป็นพวกเจ้าหน้าที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเมื่อได้เกิดเหตุขึ้นเช่นนั้นแล้วพยานไม่ได้กลับไปถามคนนั้นอีก

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามอีกว่า รู้สึกว่ามีความจำเป็นมาก เพราะเหตุว่าเขาก็อยู่ในระยะใกล้ชิดจนกระทั่งได้ยินเสียงปืนและเสียงร้องไห้ ซึ่งนึกว่า ในฐานะอย่างพยานควรจะกลับไปถามว่า ได้ยินเสียงอะไรนอกเหนือไปจากนั้นอีก พยานได้กลับไปถามอีกหรือเปล่า ?

พยานตอบว่า ไม่ได้กลับไปถาม

นายวิลาศ ฯ ถามต่อไปว่า คนที่อยู่ในบังคับบัญชาของพยานมีความเห็นแตกต่างกันในการสวรรคตคราวนี้ และได้มีการโต้แย้งกันบ้างหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่มีเลย ไม่มีใครพูดถึงเลย ต่างคนต่างคอยฟังผลแห่งการสอบสวน

นายวิลาศถามว่า ไม่ได้คิดว่าจะไปหาเอาเองบ้างหรือ

พยานตอบว่า เพราะเหตุว่าการสอบสวนนี้ได้กระทำไปอย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม ฉะนั้น จึงไม่มีใครกระตือรือร้นที่จะไปสืบหาจากทางอื่น พยานให้การต่อไปว่าการที่พยานเห็นว่าน่าจะเป็นอุบัทวเหตุนั้น ก็เพราะเห็นว่าท่านทรงโปรดปืนมาก ไม่มีเหตุผลอื่น นอกจากนี้ พยานคิดว่า ไม่เห็นว่าใครจะแปลกปลอมขึ้นไปได้บนพระที่นั่ง

นายวิลาศ ฯ ถามว่า คนเราเมื่อมีเหตุการณ์อย่างนี้ก็ต้องคิดกันบ้าง คนที่อยู่ในวัง ดูไม่มีใครคิดอะไรเลย

พยานตอบว่า ทุกคนมีความโศกเศร้ามาก จนเกินกว่าที่จะนึกถึงอะไรทั้งหมด

นายวิลาศ ฯ แย้งว่า ผมเชื่อว่า คนที่อยู่ข้างนอกก็มีความเศร้าโศกไม่น้อยกว่าพวกที่อยู่ในวัง บางทีจะมากกว่าเสียอีก แต่ก็ยังคิดว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ทำไม

ถึงเป็นอย่างนี้ ทำไมในวังไม่มีใครค่อยคิด อยากขอเรียนถามอีกทีเถิดว่า ในการที่เสด็จสวรรคตไปเช่นนี้ พวกในวังก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้เคยมีการถกเถียงกันบ้างไหม พยานปฏิเสธว่าไม่มี นายวิลาศย้ำว่า ถ้าเช่นนั้นต่างคนต่างคิด และต่างคนต่างเก็บนิ่งไว้อย่างนั้นหรือ

พยานกล่าวว่า คนอื่นอย่างไรไม่ทราบ แต่สำหรับพยาน ๆ ไม่เคยพูดกับใคร

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ รับสั่ง ถามว่า ในหน้าที่ของพยานไม่ได้พยายามเลยหรือที่จะแสวงหากรณีต่าง ๆ เช่นสังเกตกิริยาหน้าตาของคนในนั้น

พยานตอบว่า สำหรับผู้ที่ทำงานในนั้นก็เป็นผู้ที่ไว้วางใจแล้ว ไม่มีอะไรที่จะสะกิดใจให้ระลึกถึงอย่างที่รับสั่ง

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์ ฯ รับสั่งถามอีกว่า เรื่องอุบัทวเหตุเป็นความรู้สึกครั้งแรกหรือ พยานรับว่า เป็นความรู้สึกตั้งแต่แรก และจนกระทั่งบัดนี้

นายวิลาศ โอสถานนท์ได้ถามอีกว่า เมื่อกี้นี้พยานให้การว่า สมเด็จพระราชชนนีได้เคยปรึกษากับพยานในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เช่น ปรึกษาว่าจะเอาใครตามเสด็จไปเมืองนอก ทีนี้อยากจะทวนความหลังดูซิว่า คุณพระเนื่องก็เข้าใจว่าถูกลอบปลงพระชนม์ คุณจรูญก็บอกว่า ถูกลอบปลงพระชนม์ ท่านจะรู้บ้างหรือไม่ว่าในหลวงในพระบรมโกศอาจจะถูกปลงพระชนม์ สมมติว่าท่านได้ยินได้ฟังและได้รู้ ท่านจะไม่ปรึกษาพยานบ้างหรือว่า โอรสของท่านถูกลอบปลงพระชนม์ไปแล้ว และบัดนี้ราชโอรสอีกองค์หนึ่งก็กำลังเป็นพระเจ้าแผ่นดินอยู่ กำลังอยู่ในอันตราย ท่านไม่เคยพูดบ้างหรือ

พยานปฏิเสธว่า ท่านไม่เคยรับสั่งถึงเรื่องนี้

พยานให้การต่อไปว่า นายชิตและนายบุศย์นั้น ไม่มีหน้าที่รับใช้ในห้องบรรทมแล้ว เวลานี้พยานได้จัดให้ทั้งสองคนนี้ไปคอยรับรองอยู่ที่ปราสาทที่ไว้

พระบรมศพ ซึ่งเท่ากับให้ไปคอยเฝ้าพระบรมศพ และพยานก็ได้ทูลเรื่องนี้ให้สมเด็จพระราชชนนีทรงทราบ ท่านก็บอกว่าดีแล้ว สำหรับนายชิตกับนายบุศย์นั้น ภายหลังที่สวรรคตแล้วก็ได้กลับไปที่พระที่นั่งบรมพิมานบ้างเป็นเวลา ส่วนมหาดเล็กห้องบรรทมอีก ๒ คนก็ยังคงอยู่กับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน สมเด็จพระราชชนนีไม่เคยรับสั่งกับพยานในเรื่องที่จะเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลเลย

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า วันเสด็จกลับของในหลวงคือวันที่ ๑๓ พยานได้บอกว่าไม่มีใครเป็นหมอดู มีข่าวลือหรือพูดโจษกันที่มาเข้าหูพยานบ้างไหมว่า วันที่ ๑๓ เป็นวันไม่ดี

พยานตอบว่า ไม่เคยได้ยินเลย

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามต่อไปอีกว่า พยานรู้จักครอบครัวของคุณจรูญดี รู้จักพี่สาวของคุณจรูญไหม

พยานตอบว่า ไม่รู้จัก รู้จักแต่คุณจรูญ บิดาของคุณจรูญแล้วก็น้องสาว คือนางสาวนิภา ที่เป็นนางพยาบาล

จบคำให้การของพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร หัวหน้ากองมหาดเล็ก พยานปากที่ ๒๗ เมื่อเวลา ๑๘.๔๕ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓๑, วันเสาร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๒, วันเสาร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๓, วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การเข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทาน
กระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และพระดำรัสของพระราชชนนี
ของคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์
การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ด้วยตามที่คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทานกระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระดำรัสของสมเด็จพระราชชนนี เนื่องในพฤติการณ์การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น บัดนี้ ผู้แทนรัฐบาลคือ พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐมนตรีสั่งราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้นำคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้าเฝ้ารับพระราชทานกระแสพระราชดำรัสแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๙ นี้ เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา สิ้นสุดเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในวันนี้เป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่ง

ในโอกาสนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรายนามผู้ที่มาเฝ้า ณ ที่นี้ คือ

ฝ่ายคณะกรรมการคือ

๑.	พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานศาลฎีกา	เป็นประธานกรรมการ
๒.	พระมนูเวทย์วิมลนาถ อธิบดีศาลอุทธรณ์	เป็นกรรมการ
๓.	พระสารนิติปัญญา อธิบดีศาลอาญา	"
๔.	พระสารการประสิทธิ์ อธิบดีกรมอัยการ	"
๕.	นายวิลาศ โอสถานนท์ ประธานพฤฒสภา	"
๖.	นายเกษม บุญศรี ประธานสภาผู้แทน	"
๗.	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร	"
๘.	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล	"
๙.	พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต	"
๑๐.	พลตรีวิเชียร สุตันตานนท์	"
๑๑.	พลเรือตรีแชน ปัจจุสานนท์	"
๑๒.	พลอากาศตรีหลวงเชิดวุฒากาศ	"
	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	เป็นเลขานุการ
	นายสอาด นาวีเจริญ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ

๑. นายพลตำรวจโทพระรามอินทรา อธิบดีกรมตำรวจ
๒. นายพันตำรวจโทประสงค์ ลิ่มอักษร
๓. นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร
๔. นายพันตำรวจโทเอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร
๕. นายร้อยตำรวจเอกพจนาถ จันทรสุวรรณ
๖. นายร้อยตำรวจโทชาย นรศักดิ์

นอกจากนี้ ก็มี นายเสริม วินิจฉัยกุล เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แปลตามความจำเป็น

ทั้งนี้ ควรมิควร แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ

(ลงนาม) พล ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์

คำกราบบังคมทูลของประธานกรรมการในโอกาสที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อกราบบังคมทูลรับพระราชทานพระราชกระแสในพฤติการณ์สวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในนามของกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคตซึ่งได้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่พร้อมหน้ากัน ณ บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลแสดงความรู้สึกในพระมหากรุณาธิคุณที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานโอกาสให้กรรมการได้เข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทานพระราชกระแส

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลด้วยว่า ในการที่ชาติบ้านเมืองสูญเสียพระมหากษัตริย์ซึ่งนอกจากเป็นที่เคารพสักการะแล้ว ยังเป็นที่รักใคร่อาลัยของบรรดาประชาชนทั่วไป ในการกระทำอันนี้ หากข้าพระพุทธเจ้ากราบบังคมทูลล่วงเลยพระราชอัธยาศัยไปประการใด พระราชอาญาไม่พ้นเกล้า ฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(ลงนาม) พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในกรณีเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนี้ ความจริงทางสำนักพระราชวังก็ได้ออกแถลงการณ์ตั้งแต่วันเสด็จสวรรคต คือวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ แล้วว่า ทางสอบสวนสันนิษฐานได้ว่า เกิดขึ้นเนื่องจากอุปัทวเหตุ ต่อมาวันรุ่งขึ้นคือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๙ ตอนเช้า พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลได้ไปพบนายกรัฐมนตรี ทรงแนะนำให้มีการประชุมพระบรมวงศานุวงศ์เพื่อปรึกษาหารือในการออกแถลงการณ์ของกรมตำรวจ นายกรัฐมนตรีจึงได้เรียกข้าพระพุทธเจ้าเข้าไปพบ ต่อหน้าพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลในวันนั้นเอง เวลา ๑๕.๑๕ น. นายกรัฐมนตรีจึงอัญเชิญพระบรมวงศานุวงศ์ คือพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนกรณีเสด็จสวรรคตนี้ด้วย และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร พร้อมด้วยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และ

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ได้ชุมนุมพิจารณารายงานอธิบดีกรมตำรวจเกี่ยวแก่การสืบสวนและสอบสวนกรณีสวรรคต ณ พระที่นั่งบรมพิมาน พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ได้ประทานความเห็นว่า พระองค์ท่านเข้าใจว่า กรณีสวรรคตนี้เกิดขึ้นเนื่องจากอุปัทวเหตุ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผล และทรงทำท่าทางประกอบด้วย อธิบดีกรมตำรวจจึงได้เสนอร่างแถลงการณ์กรมตำรวจต่อชุมนุมนั้น ได้มีการอภิปรายและแก้ไขโดยเจ้านายบางพระองค์ ผลที่สุดจึงได้ออกคำแถลงการณ์ของกรมตำรวจซึ่งสันนิษฐานว่า กรณีสวรรคตน่าจะเกิดจากอุปัทวเหตุ

ในระหว่างที่กรมตำรวจกำลังสืบสวนเรื่องนี้อยู่ต่อไปโดยกวดขัน ปรากฏว่าหลังจากนายแพทย์และนางพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้ไปแต่งและเชิญพระบรมศพ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๙ แล้ว ข่าวลือก็ได้โจษจันแพร่สะพัดทั่วไปในหมู่ประชาชนและข้าราชการว่า พระบรมศพมีแผลที่เบื้องพระปฤษฎางค์ตอนพระเศียรอีกแผลหนึ่ง จึงลือกันว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ถูกคนร้ายลอบยิงจากเบื้องหลังทะลุหน้า ข่าวลือนี้ย่อมก่อให้เกิดความตื่นเต้นปั่นป่วนในหมู่ประชาชนและข้าราชการอย่างยิ่ง ถึงกับอาจจะเกิดความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ทางการตำรวจได้ทำการสืบสวนเรื่องนี้โดยกวดขันอยู่แล้ว คงได้ความว่า มีบุคคลคณะหนึ่งฉวยโอกาสเอากรณีเสด็จสวรรคตนี้ เป็นเครื่องมือในเกมการเมือง เพื่อโจมตีและโค่นรัฐบาล ซึ่งทางการตำรวจได้ทำการจับกุมบุคคลบางคนพร้อมด้วยหลักฐานบางอย่างไว้แล้ว เมื่อเหตุการณ์ดำเนินไปถึงเพียงนี้แล้ว รัฐบาลจึงจำเป็นต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุมัติตั้งกรรมการสอบสวนพฤติการณ์กรณีเสด็จสวรรคตขึ้น เพื่อดำเนินการสอบสวนหาความจริง เป็นทางขจัดความสงสัยข่าวลือของประชาชนและข้าราชการ อันจะบังเกิดผลร้ายแก่ชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่งนี้เสีย

การสอบสวนกรณีเสด็จสวรรคตนี้ ข้าพระพุทธเจ้าจำต้องขอพระราชทานกราบบังคมทูลด้วยว่า ข้าพระพุทธเจ้ารู้สึกเศร้าสลดใจเป็นที่สุด เพราะจำต้องกระทำ

ในสิ่งซึ่งไม่พึงกระทำเป็นอย่างยิ่งและไม่เคยกระทำกันมาแต่ก่อนเลย เช่น การเปิดพระบรมโกศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องรบกวนขอพระราชทานถวายการสอบสวนใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอีก ทั้งนี้ก็เพื่อให้เรื่องทั้งหมดแจ่มกระจ่างชัดแจ้ง ทำให้ประชาชนทั่วไปหายเข้าใจผิดเสีย

ในการสอบสวนของคณะกรรมการคณะนี้ ได้เชิญแพทย์หลายนายทั้งที่เห็นพระบรมศพมาก่อนและไม่ได้เห็นพระบรมศพมาตรวจพระบรมศพ แพทย์มีความเห็นต้องกันว่า ลูกกระสุนปืนเข้าทางพระนลาฏ ทะลุออกทางเบื้องหลังพระเศียร ไม่ใช่เข้าทางเบื้องหลังพระเศียรตามข่าวลือนั้น ส่วนกรณีสวรรคตจะเกิดขึ้นเนื่องจากการถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง หรืออุบัติเหตุนั้น แพทย์มีความเห็นแตกต่างกัน ตลอดจนพยานที่มาให้การแล้วก็มีความเห็นแตกต่างกันด้วย ฉะนั้น การสอบสวนในเบื้องแรกจึงขอเชิญเสด็จไปทอดพระเนตรสถานที่ห้องพระบรรทมก่อน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(ลงนาม) นายพลตำรวจโทพระรามอินทรา

เวลา ๑๑.๒๐ นาฬิกา

คำกราบถวายบังคมทูลและพระกระแสรับสั่งในเมื่ออธิบดีกรมตำรวจเชิญเสด็จไป ณ ห้องพระบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศพร้อมทั้งคณะกรรมการ

อธิบดีกรมตำรวจ ฯ ในขณะที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จเข้ามาในห้องพระบรรทมนี้ครั้งแรก ในวันที่ ๙ มิถุนายนนั้น ทรงเห็นพระวิสูตรเป็นอย่างไร

พระราชกระแส ฯ เปิดอยู่แล้ว

อธิบดี ฯ เปิดสองข้างหรือข้างเดียว พะย่ะค่ะ

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้สังเกต

อธิบดี ฯ มีผู้เข้าใจว่า ถ้าจะมีการลอบปลงพระชนม์ คนร้ายคงเข้ายิงทางพระเศียร แต่เมื่อพระวิสูตรไม่มีรูทะลุแสดงว่าไม่ได้มีการยิงจากข้างนอก

พระราชกระแส ฯ ถ้ายิงในพระวิสูตร ก็จะไม่มีรอยทะลุ

อธิบดี ฯ ขอพระราชทานทราบว่า พระแสงปืนของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศนั้น ปรกติวางไว้ที่ไหน

(**สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**ทรงเปิดตู้เล็กข้างพระแท่นด้านซ้ายแล้วทรงชี้ กับมีพระราชกระแสว่า กระบอกหนึ่งคือ ๑๑ ม.ม. ไว้ที่นี่ ทรงชี้ชั้นบน อีกกระบอกหนึ่งไว้ชั้นล่างคือกระบอก ๗.๖๕ ม.ม. อีกกระบอกหนึ่งใส่หีบไว้ใต้ตู้นี้)

อธิบดี ฯ เวลาเกิดเหตุเป็นเวลา ๙ น. เศษ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เข้าห้องสรงแล้วกลับมาขึ้นพระแท่น คงทรงมีอาการอ่อนเพลียบ้าง อาจจะบรรทมหลับหรือไม่หลับก็ได้ ถ้ามีผู้ร้าย ผู้ร้ายจะต้องเข้าไปในพระวิสูตร หยิบปืนที่ตู้นี้ก่อน แล้วเดินเข้าไปทางด้านพระเศียร (อธิบดีกรมตำรวจได้ให้นายพันตำรวจโทเอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร ทำท่าทางของผู้ที่สมมติว่าจะลอบเข้าไปปลงพระชนม์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ซึ่งเข้าไปทางเบื้องพระเศียร นายพันตำรวจโทเอ็จ ฯ ทำท่ายิงหันสันกระบอกปืนไปทางด้านปลายพระแท่น จับปืนด้วยมือขวา อธิบดีกรมตำรวจถามนายพันตำรวจโทเอ็จ ฯ ว่า ถ้ายิงอย่างนั้นปลอกกระสุนจะไปตกตรงไหน นายพันตำรวจโทเอ็จ ฯ ตอบว่าปลอกกระสุนจะต้องตกด้านขวาของพระแท่น อธิบดีกรมตำรวจกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อไปว่า...)

อธิบดี ฯ ในขณะที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จออกจากพระที่เข้าห้องสรงนั้น ถ้าผู้ร้ายจะแอบเข้ามา คณะกรรมการก็คงได้มองเห็นแล้วว่า จะเข้ามาซุ่มอยู่ได้หรือไม่ ซึ่งสมมติว่าจะเข้ามาซุ่มอยู่ ก็จะต้องคอยเป็นเวลาตั้งชั่วโมง คงจะมีความลำบากอยู่มาก เพราะเหตุว่ามีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่

พระราชกระแส ฯ ปลอกกระสุนปืนที่ว่าเก็บได้ตรงข้างซ้ายพระที่นี้ คนร้ายอาจจะหยิบเอามาจากที่อื่นก็ได้

อธิบดี ฯ นั่นไม่ทราบเกล้า ฯ รู้สึกว่าระยะเวลาเร็วเหลือเกิน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ขอพระราชทานกราบทูลว่า ตามธรรมดาคนเราไม่น่าที่จะมีเวลาคิดตามที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงรับสั่ง

พระราชกระแส ฯ แต่ผู้ร้ายจะต้องเป็นคนที่เก่งมาก ถ้าผู้ร้ายนี้คิดจะปลงพระชนม์พระเจ้าอยู่หัว จะต้องเป็นคนฉลาดมีไหวพริบมาก

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ถ้าสมมติว่า ผู้ร้ายจะเข้าไปยิงอย่างนั้น ก็จะต้องเลิกพระวิสูตรเข้าไป แต่ถึงแม้ว่าจะไม่เข้าทางด้านซ้าย จะเข้าทางด้านพระเศียร ก็รู้สึกว่าทำความลำบากให้มาก เพราะอาจจะเกิดมีเสียงอะไรขึ้นก็ได้ (พล.ต.ท.ประสงค์ ฯ ทำท่าเลิกพระวิสูตรทางเบื้องพระเศียร แล้วเข้าไปยืนอยู่เหนือพนักพระแท่น จ่อปืนลงบนพระเขนย)

พ.ต.ท.ประสงค์ ฯ หรือบางทีผู้ร้ายอาจจะยิงทางช่องพนักก็ได้
(จ่อปืนลอดช่องพนักพระแท่น)

พระราชกระแส ฯ ถ้าหากยิงทางนั้น เราก็คงจะได้รู้กันแล้วว่าคนร้ายลอบเข้ามาปลงพระชนม์ แต่นี่เราไม่รู้ จึงต้องมีกรรมการสอบสวน ส่วนปืนนั้นคนร้ายอาจจะไม่ต้องไปหยิบ แต่อาจอยู่ในกระเป๋าคนร้ายก็ได้

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าใคร่ขอพระราชทานถามสักหน่อย คือ เมื่อกี้นี้

นายเอ็จ ฯ ได้เข้ามาทำท่าอย่างหนึ่งทางเบื้องพระเศียร เสร็จแล้วก็หันกลับมาอีกท่าหนึ่งทางเบื้องซ้ายของพระที่ ถ้าหากยืนตรงเบื้องพระเศียร และเอนปืนมาทางซ้าย อยากจะทราบว่าปลอกกระสุนปืนจะไปตกที่ไหน

(พ.ต.ท.เอ็จ ฯ เข้ามาทำท่ายิงทางเบื้องพระเศียรของพระแท่นคือหันปากกระบอกปืนเอียงมาทางซ้ายเล็กน้อยแล้วกล่าวว่า ปลอกกระสุนปืนจะต้องตกทางปลายพระที่)

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ อยากจะถามคุณวิเชียรว่า ปลอกกระสุนปืนตกนั้นอยู่ในระยะกี่ดีกรี

พล.ต.วิเชียร ฯ อย่างมาก ๓๐ ดีกรี แต่ถ้าหากหันปากกระบอกปืนเอนไปทางขวาแล้วปลอกกระสุนก็คงตกมาทางแถวพระบาท

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ อย่างน้อยเท่าไร

พล.ต.วิเชียร ฯ ขนาด ๑๕ ดีกรีก็มีเหมือนกัน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ตามที่ท่านอธิบดีกรมตำรวจได้กล่าวว่า ผู้ร้ายอาจจะเข้ามาแอบอยู่นั้น ข้าพระพุทธเจ้าก็เป็นผู้หนึ่งที่มาลองคิดดูเห็นว่า อาจจะเป็นไปได้อย่างนี้ คือ ในขณะที่ในหลวงในพระบรมโกศเสด็จเข้าห้องสรงนั้น ในห้องบรรทมนี้ ก็คงจะไม่มีมหาดเล็กหรือผู้หนึ่งผู้ใดเหลืออยู่เลย ผู้ร้ายหรืออาจจะเป็นชาวที่ ซึ่งทำงานอยู่ข้างนอกก็จะถือโอกาสนั้นเข้ามาทางห้องทรงพระอักษร โดยถือว่า ถึงแม้ในหลวงในพระบรมโกศจะเสด็จเข้ามาเจอะเข้า ผู้ร้ายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ก็อาจจะกราบทูลว่าเข้ามาทำความสะอาด ซึ่งคงจะเป็นที่ระแวงพระราชหฤทัยและถูกกริ้วบ้างเล็กน้อยแล้วก็ออกไปได้ และในขณะที่ลอบเข้ามานั้น ถ้าในหลวงในพระบรมโกศไม่ทรงทราบก็จะเข้ามาหมอบอยู่ชิดอยู่กับตัวพระแท่น เมื่อในหลวงในพระบรมโกศได้เสด็จกลับเข้ามา ซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่า พระองค์ท่านไม่ทรงสบายจนถึงกับไม่เสวยน้ำส้ม พระองค์ท่านก็อาจ

จะเสด็จเข้ามาบรรทมหลับพระเนตรอยู่ ตอนนี้แหละเป็นโอกาสที่ผู้ร้ายจะลุกขึ้นก่อการก็ได้ และในการที่ผู้ร้ายจะหลบออกไปนั้นก็คงจะทำดังนี้คือ พอได้ยินเสียงปืนมหาดเล็กก็จะโผล่เข้ามา ซึ่งผู้ร้ายจะต้องแลเห็น ส่วนมหาดเล็กมองไม่เห็นเพราะไม่ได้เข้ามาดูอะไรให้ละเอียด พอแลเห็นพระบรมศพแล้วก็ออกไปกราบทูลสมเด็จพระราชชนนี ขณะนี้แหละเป็นโอกาสให้ผู้ร้ายกลับออกไปทางเบื้องพระบาทของในหลวงในพระบรมโกศได้ นี้เป็นทางสันนิษฐานทางหนึ่งเพื่อจะให้การพิจารณาได้เป็นไปโดยรอบด้าน

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าใคร่จะขอกราบทูลอีกอย่างหนึ่งว่า โดยปรกติมีผ้ากั้นพนักทางเบื้องพระเศียรพระแท่นหรือว่าโปร่ง ๆ อยู่อย่างนี้

พระราชกระแส ฯ ไม่เห็นมี

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ (ทรงกระทำท่าที่ผู้ร้ายอาจจะลอบเข้าไปในพระวิสูตร แล้วกราบทูลว่า) ที่ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบบังคมทูลและทำท่าเมื่อกี้นี้นั้นไม่ได้หมายความว่าจำเป็นที่จะต้องมีผู้ร้ายเข้ามาปลงพระชนม์ แต่ในการสอบสวนเช่นนี้เราควรจะต้องถือเอาทั้งสามกรณี คือ ถูกลอบปลงพระชนม์ ปลงพระชนม์เอง และอุบัทวเหตุ เราจะต้องดูทุก ๆ อย่าง และประกอบกับเหตุผลด้วย ที่ข้าพระพุทธเจ้าได้ถวายตัวอย่างเมื่อกี้นี้ ก็เพื่อจะแสดงให้เห็นว่า อาจจะมีวิธีทำซึ่งผิดไปกับวิธีทำของตำรวจ ดังที่ได้ทูลเกล้า ฯ ถวายแล้ว

พระยาลัดพลี ฯ ข้อเท็จจริงนั้น ในฐานะที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นประธานกรรมการสอบสวนพฤติการณ์สวรรคต ในชั้นนี้ใคร่จะขอกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณว่า ในการสอบสวนนั้น มีข้อสำคัญข้อหนึ่งที่จะต้องพิจารณา คือเหตุการณ์และกรณีแวดล้อม ตามหลักนั้น กรรมการก็เป็นผู้ซึ่งถือว่าไม่ได้เห็นเหตุการณ์มาก่อน ก็ต้องอาศัยพยานหลักฐาน ซึ่งพยานหลักฐานเหล่านั้น จะต้องรวมทั้งเหตุแวดล้อมอื่น ๆ อีกด้วย และทางคณะ

กรรมการแพทย์ก็ยังได้ทำการตรวจพระบรมศพ อีกทั้งผู้ชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวกับอาวุธปืน ก็ได้ทดลองทำการยิงปืนแล้ว ใคร่จะขอพระราชทานกราบบังคมทูลชี้แจงว่า ที่พนักเหนือพระที่นั้น บังเอิญเวลานั้นไม่ได้สังเกตกันว่า จะมีรอยอะไรอยู่บ้างหรือไม่ ซึ่งจำเป็นจะต้องขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณสอบสวนต่อไป ผู้ชำนาญทางกระสุนปืนของกรมช่างแสงได้ทดลองยิงปืน โดยเอาไม้มาทำเป็นพนักกั้น แล้วยิงในระยะที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงบรรทมอยู่ ซึ่งอาจจะเกิดแผลเช่นนั้นได้ การกระทำเช่นนั้น ถึงแม้จะไม่ได้กระทำเป็นการสอบสวนต่อหน้าประชาชนก็ดี แต่บางทีก็จะต้องปรากฏในการสอบสวนต่อไปก็ได้ ซึ่งข้อนี้อาจจะทำให้เกิดความกระจ่างขึ้น จึงใคร่จะขอกราบบังคมทูลให้ทรงทราบไว้ และนอกจากนั้น เมื่อคืนนี้คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาหารือกัน พล.ต.วิเชียร สุตันตานนท์ ได้ทำการทดลองมาจากกรมช่างแสง และผลจากการทดลองปรากฏว่า ปลอกกระสุนที่กระเด็นออกไปนั้น อาจจะโดนพนักพระแท่นทางเบื้องพระเศียร ซึ่งทำให้กระดานเป็นรอยเห็นได้ ถ้าหากเป็นเช่นนั้น เราก็อาจสามารถทราบได้ว่า ปืนนั้นได้ยิงโดยตั้งลำกล้องไปทางไหน เพราะฉะนั้นถ้าหากสมมติว่า ในหลวงในพระบรมโกศจะทรงปืนนี้ บางทีปลอกกระสุนปืนอาจจะกระเด็นไปทางพนักก็ได้ ซึ่งจะต้องพิสูจน์หาเหตุผลประกอบเป็นขั้น ๆ ไป

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ขอให้กรมช่างแสงทำท่าให้ดูว่าหันปืนไปทางใด ปลอกกระสุนปืนจะกระเด็นไปทางใด ตามที่ได้ทดลองมา

(**พล.ต.วิเชียร สุตันตานนท์**เข้าไปทางเบื้องพระเศียรของพระที่แล้วทำท่ายิงโดยเอียงปืนมาทางด้านพระเศียรเล็กน้อย)

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ กะตามระยะที่ได้ทดลองมาแล้วทีเดียว

พล.ต.วิเชียร ฯ ระยะที่ทดลองนั้นถือระยะจากรูที่พระเขนยเป็นเกณฑ์ คือห่างจาก

พนักพระแท่น ๔๖ ซ.ม. และคิดว่าลักษณะของบาดแผลจะต้องเกิดจากปืนที่ตั้งตรง แต่เฉียงไปทางซ้ายเล็กน้อย ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้บันทึกไว้แล้วตามที่เราทราบกันอยู่โดยแน่นอนนั้น คือปลอกกระสุนกระเด็นไปข้างกึ่งขวาเสมอ แต่จะออกไปตรงทีเดียวยากมาก ส่วนมากกึ่งไปทางขวาและลักษณะของปลอกกระสุนที่สลัดออกไปก็ควงออกไปอย่างแรง ฉะนั้นที่พนักจึงเห็นเป็นรอยชัดเจนว่าถูกปลอกกระสุนกระทบ พนักนั้นก็ได้นำมาในวันนี้เหมือนกัน ดังนั้นจึงเป็นอันสันนิษฐานได้ว่า ถ้าสมมติว่าคนยิง ยิงในลักษณะที่ข้าพระพุทธเจ้าทำท่าให้ดูนี้ ปลอกกระสุนจะต้องออกกึ่งไปทางขวาเล็กน้อย และจะต้องกระทบกับพนัก แต่โดยที่พนักพระแท่นนี้ไม่ทึบทั้งหมด มีช่องโปร่ง ปลอกกระสุนก็อาจกระเด็นลอดออกไปได้เหมือนกัน แล้วไปตกอยู่ข้างนอก แต่ถ้ากระทบกับพนักส่วนมากพนักจะต้องเป็นรอย แต่ในการที่จะหาว่ามีรอยหรือไม่นี้จะต้องใช้เวลามากสักหน่อย

พระราชกระแส ฯ ให้ตรวจดูที่พนักพระแท่นว่า จะมีรอยอย่างที่ว่าปรากฏอยู่หรือไม่

(**พ.ต.ท.เอ็จ ณ ป้อมเพ็ชร** และ **พล.ต.วิเชียร สุตันตานนท์** เข้าไปคุกเข่าตรวจพนักพระแท่น โดยใช้ไฟฟ้าเดินทางส่องที่พนัก แล้วใช้แว่นขยายตรวจดู)

พระราชกระแส ฯ ถ้ามีก็แลเห็นได้

พ.ต.ท.เอ็จ ฯ ถ้ามีก็ต้องมีรอยพังเชอร์ (Puncture)

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ผมอยากจะให้เจ้าหน้าที่ คือตำรวจดูเสียให้พอใจ จะได้รู้ว่ามี หรือไม่มี

พ.ต.ท.เอ็จ ฯ ตอนนี้ผมไม่ยืนยัน มีรอยเหมือนกัน แต่อาจจะไม่ใช่รอยพังเชอร์ จะต้องพิจารณาให้ละเอียดต่อไป ในกรณีนี้สมมติว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงบรรทมหงายพระพักตร์ ถ้ายิงไปอย่างนี้ ...(ทำท่ายิงโดยยืนทางหัวพระแท่นแล้วเอียงด้ามปืนเข้าขนานกับตัว)

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถ้ายิงอย่างนี้แล้ว ปลอกกระสุนจะกระเด็นไปทางไหน

พ.ต.ท.เอ็จ ฯ ถ้าอย่างนี้แล้ว ปลอกกระสุนจะต้องกระเด็นไปทางปลายพระบาท ถ้ายิงอย่างนี้วิถีกระสุนก็จะไม่เหมือนที่พระนลาฏ

พระราชกระแส ฯ การที่เก็บปลอกกระสุนได้นั้นก็ไม่แน่ว่าปลอกกระสุนอยู่ที่ไหน คนเก็บเขาบอกว่าเก็บได้ตรงนี้ ๆ (ทรงชี้ไปที่พื้นทางริมพระแท่นด้านซ้ายตรงปลายพระแท่น ตรงกลางพระแท่น และตรงหัวพระแท่น ตอนต่ำกว่าพระเศียร)

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ใครสงสัยจะดูรอยที่พนักพระแท่นก็ดูเสีย ดูเสียให้เสร็จทีเดียว (ต่อจากนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ลงมายังห้องรับแขกชั้นล่าง)

บันทึกเพิ่มเติม

พล.ต.วิเชียร สุตันตานนท์กับ พ.ต.ท.เอ็จ ณ ป้อมเพ็ชรได้ขึ้นไปตรวจร่องรอยซึ่งอาจจะเกิดจากปลอกกระสุนกระทบพนักพระแท่นบรรทมเบื้องพระเศียร ซึ่งมีลักษณะเป็นซี่ตั้ง และช่องโปร่งสลับกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง เฉพาะพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เท่าที่ได้ตรวจแล้วยืนยันว่าไม่มีรอยพิรุธที่จะชวนให้สงสัยว่าเป็นรอยปลอกกระสุนกระทบพนักพระแท่นนั้น

บันทึกโดย (ลงนาม) สัญญา ธรรมศักดิ์

๒๖ ก.ค. ๘๙

(ลงนาม) พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร

๒๖ ก.ค. ๘๙

พระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

อธิบดีกรมตำรวจ ฯ ขอเดชะ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้กราบบังคมทูลถามต่อไป

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อตอนเช้า วันที่ ๙ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงตื่นบรรทมกี่โมง

พระราชกระแส ฯ ไม่ทราบ ไม่ได้ตื่นตรงเวลาทุก ๆ วัน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ในตอนเช้า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้พบ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จมาถามพระอาการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ได้พบผู้ใดบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไปแล้วก็พบมหาดเล็ก ๒ คน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใครบ้าง

พระราชกระแส ฯ ก็ชิตกับบุศย์

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ อยู่ที่ไหน

พระราชกระแส ฯ อยู่หน้าห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลานั้นประมาณสักกี่นาฬิกา ที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จไปพบ

พระราชกระแส ฯ ๙ นาฬิกา ๕ นาที

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ทั้ง ๒ คนกำลังทำอะไรอยู่

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้ทำอะไร

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นั่งอยู่เฉย ๆ หรือ

พระราชกระแส ฯ เวลานั้นเห็นนั่งอยู่เฉย ๆ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลานั้นประตูห้องแต่งพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศปิดหรือเปิดอยู่

พระราชกระแส ฯ ปิดข้างขวาเปิดข้างซ้าย

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงตรัสถามมหาดเล็กหรือเปล่าว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเป็นอย่างไร

พระราชกระแส ฯ ถาม

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เขาตอบว่าอย่างไร

พระราชกระแส ฯ ก็ไม่รู้ จำไม่ได้ เห็นเขาตอบทั้งสองคนพร้อมกัน ฉันก็ไม่รู้ว่าเขาพูดอะไรบ้าง แต่พอจะได้ความว่า ท่านสบายขึ้นแล้ว เพราะเข้าไปในห้องสรง นายบุศย์บอกว่า ออกจากห้องสรงแล้ว แต่จะเท็จจริงหรือไม่ก็ไม่แน่

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ถามแล้วใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็เสด็จกลับไป แล้วใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้สังเกตอาการกิริยาของคนทั้งสองนี้หรือเปล่า ว่าเป็นอย่างไร

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้สังเกต

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นอกจากสองคนนี้แล้ว ในบริเวณนั้นมีเจ้าหน้าที่อยู่ที่ไหนบ้าง เช่น ชาวที่และมหาดเล็กตั้งเครื่อง

พระราชกระแส ฯ ในบริเวณไหน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ในบริเวณหน้าห้องพระบรรทม

พระราชกระแส ฯ หน้าห้องไม่มี มีแต่สองคนนั้นนั่งอยู่เท่านั้น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จกลับไปนานสักเท่าไร จึงได้ยินเสียงปืนดัง

พระราชกระแส ฯ ประมาณ ๒๐ นาที

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลานั้นใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงประทับอยู่ที่ห้องของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทหรือ

พระราชกระแส ฯ ก็แถวนั้น มีแผนที่ไหมฉันจะชี้ให้ดู

(พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เอาแผนที่ถวาย)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงได้ยินเสียงปืนหรือไม่

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้ยิน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ถ้าอย่างนั้น ได้ทรงทราบเหตุการณ์ตอนแรกเมื่อไร

พระราชกระแส ฯ ได้เห็นคน ไม่รู้ว่าใครวิ่งจากระเบียงหลังผ่านห้องบันไดหลังไปทางระเบียงหน้า แล้วได้ยินเสียงสมเด็จราชชนนีวิ่งไปแล้วทรงกรรแสง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตอนนี้หลังจากที่เสด็จกลับจากห้องเสวยแล้วประมาณสักเท่าใด

พระราชกระแส ฯ ประมาณสัก ๒๐ นาที

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ยินคนวิ่งไปแล้วทรงทำอย่างไร

พระราชกระแส ฯ ก็วิ่งออกจากห้องนั้น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทพบใครบ้าง

พระราชกระแส ฯ พบจรูญ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ อยู่ที่ไหน

(สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ตำแหน่งในแผนที่ คือหน้าห้อง น.ส.จรูญ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและกรรมการดู)

พระราชกระแส ฯ ฉันได้ยินเสียงสมเด็จท่านกรรแสง ฉันก็วิ่งไปแต่ไม่เร็ว เมื่อออกมาที่นี่แล้ว พบจรูญที่หน้าห้องจรูญ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อพบแล้ว ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงรับสั่งกับคุณจรูญว่าอย่างไรบ้าง

พระราชกระแส ฯ ถามว่า มีเหตุอะไรเกิดขึ้น เป็นอะไร เขาก็บอกว่าในหลวงยิงพระองค์

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เขาตอบว่าอย่างไร

พระราชกระแส ฯ เขาบอกว่าในหลวงยิงพระองค์

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ และใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็วิ่งไปทางห้องนี้ใช่ไหม (ชี้แผนที่ถวาย)

พระราชกระแส ฯ ใช่

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตอนนั้นคุณจรูญวิ่งไปด้วยหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เห็นเขา เขาวิ่งตามหรือเปล่าก็ไม่รู้ ฉันไม่เห็น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลาที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จมาพบคุณจรูญ เห็นสมเด็จพระราชชนนีท่านไปหรือยัง

พระราชกระแส ฯ ท่านไปแล้ว

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทไปถึงห้องบรรทมแล้ว ในตอนแรกพบใครอยู่บ้าง

พระราชกระแส ฯ เห็นสมเด็จพระราชชนนีอยู่ปลายเตียง เห็นแม่เนื่องอยู่บนเตียง แล้วก็ไม่เห็นใครอีก อาจจะมีใครก็ได้ แต่ฉันไม่เห็น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ คุณพระพี่เลี้ยงเนื่องทำอะไรอยู่บนนั้น

พระราชกระแส ฯ นั่งดู และเอาผ้าหรืออะไรมาซับ แล้วตอนหลังก็นั่งดูเฉย ๆ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตอนใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จเข้าไป เห็นพระพี่เลี้ยงเนื่องเอาผ้าซับที่พระนลาฏหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ยัง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตอนแรกที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเข้าไปทีแรกทีเดียว พระพี่เลี้ยงเนื่องทำอะไรอยู่

พระราชกระแส ฯ ทีแรกเขาก็พึ่งถึง และก็อยู่บนเตียง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ยังไม่ได้ทำอะไรเลยหรือ

พระราชกระแส ฯ ยังไม่ได้ทำอะไรเลย

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลานั้นในหลวงในพระบรมโกศกำลังอยู่ในลักษณะใดบ้าง

พระราชกระแส ฯ ท่าทางธรรมดา

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ หงายหรืออย่างไร

พระราชกระแส ฯ บรรทมหงาย

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ พระเศียรท่านหนุนพระเขนยหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ เห็นจะหนุน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ที่พระองค์ท่านมีผ้าหรืออะไรปกคลุมบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ มี

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ห่มอยู่แค่ไหน

พระราชกระแส ฯ ตอนพระบาทยังปิดไม่มิด สักแค่นี้ (ทรงชี้ที่พระชงฆ์)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ แล้วท่อนบนห่มแค่ไหน

พระราชกระแส ฯ เห็นจะในราวแค่อก

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ พระกรทั้งสองข้างอยู่ในลักษณะอย่างใด

พระราชกระแส ฯ เห็นอยู่ในท่าธรรมดาอย่างนี้ (ทรงทำท่าให้ดู)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ห่างสักเท่าใด

พระราชกระแส ฯ ห่างในราวสัก ๒ ถึง ๕ เซนติเมตร

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เห็นพระกรแล้วสังเกตว่า ได้เหมือนกันทั้งสองข้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ เหมือน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ แล้วสำหรับนิ้วพระหัตถ์ท่านงอหรือแบหรืออยู่ในลักษณะอย่างไร

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้สังเกต แต่รู้สึกว่าเป็นท่าธรรมดาไม่งอมากนักและไม่แบมากนักธรรมดา

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อเข้าไปทีแรก ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงดูปืนบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้ดู

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เมื่อเสด็จเข้าไปทอดพระเนตรอย่างนั้นแล้วได้ทรงจัดการอย่างไรบ้าง

พระราชกระแส ฯ เห็นสมเด็จ ฯ ท่านอยู่ปลายเตียง นึกว่าในหลวงยังไม่สวรรคตก็กลัวจะเข้าไปเกะกะกับนางพยาบาลหรือใครที่ทำแผล จึงพยุงไปที่เก้าอี้และนายบุศย์ช่วยพยุงด้วย

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นายบุศย์เข้ามาตั้งแต่เมื่อไร

พระราชกระแส ฯ ไม่รู้

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นายชิตอยู่หรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ เห็นเหมือนกัน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใครเข้ามาก่อนหรือหลัง

พระราชกระแส ฯ ใครจะมาก่อนหรือมาหลังไม่รู้

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตอนนั้นมีใครตรวจชีพจรของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ พระพี่เลี้ยงบอกว่ายังมีอีกนิดหนึ่ง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ที่พระนลาฏสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศมีพระโลหิตใช่ไหม

พระราชกระแส ฯ มี

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ พระโลหิตมีที่ไหนบ้าง

พระราชกระแส ฯ ฉันเห็นบนเตียง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ที่พระองค์ท่านเห็นไหม

พระราชกระแส ฯ ไม่เห็น

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ที่พระพักตร์ท่านเปื้อนอะไรดำมากไหม

พระราชกระแส ฯ มี

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ทรงทราบหรือไม่ว่าที่ดำนั้นเพราะอะไร

พระราชกระแส ฯ ก็คิดว่าเปื้อนเขม่าปืน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ในวันนั้นได้ทรงรับสั่งให้ตามใครหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ให้ตามหลวงนิตย์ ฯ มา แล้วทีหลังที่หลวงนิตย์ ฯ ยังไม่มาเห็นช้าก็บอกว่า เรียกหมออะไรก็ได้

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ผลสุดท้ายหลวงนิตย์ ฯ มาหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ หลวงนิตย์ ฯ มา

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ หลวงนิตย์ ฯ มามีอาการอย่างไร

พระราชกระแส ฯ มาหน้าซีดแล้วฉันก็ดูเขา เขาก็...(ทำท่าสั่นหน้า) แล้วทีหลังสมเด็จรับสั่งว่า มีหวังไหม เขาก็บอกว่าหมดแล้ว

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าขอกราบบังคมทูลถามย้อนสักหน่อย คือเมื่อตอนใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จมา เมื่อได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีวิ่งแล้วใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จมาระหว่างนั้น พบใครวิ่งสวนมาบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่รู้เพราะตกใจ ไม่รู้ว่าวิ่งเร็วหรือช้า

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ พระแสงปืนของกลางที่ในหลวงได้นั้น ใครเป็นคนถวายในหลวงในพระบรมโกศ

พระราชกระแส ฯ ปืนกระบอกนี้หรือ (ทรงชี้ไปยังปืนกระบอกของกลาง ตำรวจได้นำปืนกระบอกของกลางถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตร) ได้จากนายฉัน

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นายฉันเอามาจากไหนทรงทราบไหม

พระราชกระแส ฯ ไม่ได้ถาม

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นายชิตกับนายบุศย์นี้เป็นคนอย่างไรบ้าง หมายความว่า เป็นคนที่ทรงไว้วางพระราชหฤทัยได้หรือไม่ เป็นคนดีหรือ

พระราชกระแส ฯ ไม่รู้ ฉันไม่รู้ใจของเขา

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศที่ท่านทรงฉลองพระเนตรนั้น สายพระเนตรของท่าน คือ เรียกกันอย่างสามัญว่า คนสายตาสั้นหรืออย่างไร

พระราชกระแส ฯ สายตาสั้นแล้วก็เบี้ยวหน่อย (Astigmatism)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ สายพระเนตรสองข้างไม่เท่ากันหรือ

พระราชกระแส ฯ ไม่เท่ากันและแลเห็นไม่ตรง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เวลาท่านทรงทอดพระเนตรของใกล้ ๆ ท่านไม่ใส่มีไหม

พระราชกระแส ฯ ใส่

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใส่เสมอไหม

พระราชกระแส ฯ ใส่เสมอ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ มีเวลาใดบ้างที่ทรงถอดแว่นพระเนตร

พระราชกระแส ฯ เวลาบรรทม

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศจะเสด็จไปอเมริกาคราวนี้ ที่ว่าจะเสด็จไปในวันที่ ๑๓ (มิถุนายน ๒๔๘๙) สำหรับพระองค์ท่านไม่ทรงถือเลข ๑๓ หรือ

พระราชกระแส ฯ ไม่ถือ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ตลอดจนใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็ไม่ถือเหมือนกันหรือ

พระราชกระแส ฯ ไม่ถือ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เคยมีพระบรมวงศานุวงศ์หรือผู้หนึ่ง หรือผู้ใดผู้หนึ่งก็แล้วแต่มากราบบังคมทูลเรื่องนี้หรือเปล่า ว่าวันที่ ๑๓ นี้ไม่สมควร

พระราชกระแส ฯ ไม่มี เราไม่เหมือนฝรั่ง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ หลวงนิตย์ ฯ ได้ให้การไว้ตอนหนึ่งว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเรียกหลวงนิตย์ ฯ มาเพื่อหารือเพราะทรงเกรงว่า สมเด็จพระราชชนนีจะทรงบรรทมไม่หลับในเวลากลางคืน และใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงรับสั่งเรื่องนี้ว่า เนื่องจากอุปัทวเหตุ แล้วใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงรับสั่งว่ากระไร

พระราชกระแส ฯ ฉันบอกว่าอาจจะเป็นได้ เพราะเห็นแถลงการณ์ของตำรวจ

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าขอเพิ่มเติมคำถามอีกอันหนึ่ง แต่จะเป็นการละลาบละล้วง แต่ก็จำเป็นต้องกราบบังคมทูล ภายหลังที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเสด็จสวรรคตแล้ว ใต้ฝ่าพระบาทก็ดี หรือสมเด็จพระราชชนนีก็ดีได้ทรงค้นพบเอกสารหรือจดหมายบ้างหรือเปล่าที่เกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชกระแส ฯ ไม่มี

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ นายอาเลกซานเดอร์ แมคโดแนล เคยถวายปืนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่รู้จัก

ประธานกรรมการ ฯ ทูลถาม

ประธานกรรมการ ฯ ขอเดชะ เมื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอยู่ในห้องบรรทมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ได้ทรงสังเกตหรือเปล่าว่า ผู้ใดได้หยิบปลอกกระสุนหรือนาฬิกา

พระราชกระแส ฯ ไม่เห็น

ประธานกรรมการ ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเคยทรงถอดปืนออกบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ถอดอย่างไร

ประธานกรรมการ ฯ ถอดออกเลย

พระราชกระแส ฯ ทั้งหมดหรือ

ประธานกรรมการ ฯ จะส่วนหนึ่งส่วนใดก็ตาม

พระราชกระแส ฯ ก็เคยถอดเหมือนกัน แต่ไม่ทั้งหมด

ประธานกรรมการ ฯ เคยทรงใช้ความระมัดระวังอย่างไร

พระราชกระแส ฯ เอากระสุนออกหมด เอาตับออก แล้วก็ดึงอย่างตำรวจทำนั้น (คือทำท่าแสดงดึงลูกเลื่อน เพื่อเอาลูกออกจากปืนให้หมดแน่) ทรงระวัง และก็ได้เคยมาบอกว่า ควรจะทำทุกทีที่หยิบปืน เพราะอันตราย

ประธานกรรมการ ฯ แปลว่า ถ้าหากขึ้นนกแล้ว จะต้องห้ามไกไว้เสมอหรืออย่างไร

พระราชกระแส ฯ ใส่เซฟไว้

ประธานกรรมการ ฯ จะเอาตับกระสุนออกเสียก่อนเวลาที่ทรงหรือจับต้องปืนอย่างนั้นหรือเปล่า เวลาทรงจับต้องปืนแล้วได้ทรงถอดเอาตับกระสุนออกหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ก็ต้องเอาออกเสมอ และตับกระสุนก็ต้องเอาออกเหมือนกัน

ประธานกรรมการ ฯ ได้ทรงเล่นหรือตรวจปืนในพระที่นั่งบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เคยในเวลานอนตอนเช้า แต่เคยในเวลาบ่าย มานั่งอยู่บนพระที่แล้วก็หยิบปืนมาดู

ประธานกรรมการ ฯ เวลาทรงตรวจดูปืนต้องฉลองพระเนตรหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ทรงฉลองพระเนตรอยู่เสมอ

ประธานกรรมการ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เคยเห็นบ้างหรือไม่ที่ไม่ทรง

พระราชกระแส ฯ เวลาเข้าบรรทมไม่ได้ทรง

ประธานกรรมการ ฯ วันที่นายชิตมอบปืนและปลอกกระสุนให้ตำรวจ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงทราบหรือเห็นบ้างหรือไม่

พระราชกระแส ฯ เห็นอะไร

ประธานกรรมการ ฯ เห็นในการที่นายชิตมอบปืนและปลอกกระสุน

พระราชกระแส ฯ นายชิตมาบอกทีหลังว่า ให้ตำรวจไป แต่ไม่เห็นปืนและไม่เห็นปลอกกระสุน

ประธานกรรมการ ฯ ที่กราบทูลถามต่อไปนี้ พระราชอาญาไม่พ้นเกล้า ฯ เมื่อขณะที่สมเด็จพระราชชนนีอยู่ในห้องบรรทมนั้น ได้มีพระราชดำรัสรำพันประการใด

พระราชกระแส ฯ ก็ร้องไห้อยู่ตลอดเวลา แล้วก็บอกว่า นันทลูกของแม่ พูดเท่านั้น

ประธานกรรมการ ฯ เมื่อเสด็จออกจากห้องบรรทมแล้ว ขณะที่ประทับอยู่ในห้องทรงพระอักษร สมเด็จพระราชชนนีได้มีพระดำรัสประการใด ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจะทรงระลึกได้หรือไม่

พระราชกระแส ฯ ก็ได้ยินว่า นันทจำ จะไปหาป่าแล้ว หรืออะไรพวกนี้ ไม่ใช่เรื่องอื่น แล้วก็เรียกหามหาวงศ์ในขณะที่อยู่ในห้องพระบรรทมของในหลวง แต่มหาวงศ์มาทีหลังและได้เฝ้าในห้องทรงพระอักษรสักครึ่งนาทีเท่านั้นเอง

ประธานกรรมการ ฯ นายชิตกับนายบุศย์ รับใช้เป็นที่สบพระราชหฤทัย หรือนัยหนึ่งเป็นที่ถูกพระราชอัธยาศัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศหรือไม่

พระราชกระแส ฯ ในหลวงไม่เคยว่ามหาดเล็กคนหนึ่งคนใด ไม่ว่านายบุศย์หรือนายชิต ใคร ๆ ก็ไม่เคยว่าเลย

ประธานกรรมการ ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเคยทรงกริ้ว หรือแสดงไม่พอพระราชหฤทัย แม้เพียงเล็กน้อย แก่บุคคลทั้งสองนี้หรือไม่

พระราชกระแส ฯ ไม่ทราบ อาจจะกริ้วนิดหน่อย เหมือนอย่างให้เอาโต๊ะมาวางข้าง ๆ แล้วไปวางเสียอีกข้างหนึ่ง แต่ไม่ใช่กริ้วจริง ๆ

ประธานกรรมการ ฯ พวกชาวที่ก็ดี ยามก็ดี และคนอื่น ๆ ก็ดี นอกจากนายชิตและนายบุศย์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เคยแสดงไม่พอพระราชหฤทัย หรือกริ้วผู้ใดบ้าง

พระราชกระแส ฯ ก็บอกแล้วว่า ไม่เคยกริ้ว

ประธานกรรมการ ฯ ได้ทรงสังเกตเห็นว่า พวกเหล่านี้ มีใครบ้างที่แสดงว่าไม่พอใจหรือแสดงกิริยากระด้างกระเดื่องไม่พอใจในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

พระราชกระแส ฯ ก็ไม่เคยได้ยิน เขาอาจจะพูด แต่เขาไม่ให้เราฟัง

ประธานกรรมการ ฯ ทรงรู้สึกหรือสังเกตเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศไม่ทรงพอพระราชหฤทัย หรือทรงแสดงความลำบากพระราชหฤทัยอย่างหนักในการที่ต้องทรงปฏิบัติราชกิจบางอย่างบางประการบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เคยเลยอย่างหนัก มีแต่ว่าวันนี้เหนื่อยไม่อยากไป แต่ไม่เคยอย่างหนักจริง ๆ และไม่พอพระทัยจริง ๆ ก็ไม่เคย

ประธานกรรมการ ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้เคยทรงนำการบ้านการเมืองมารับสั่งหรือทรงปรึกษาใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เคย เพราะฉันเป็นเด็ก

ประธานกรรมการฯ ได้เคยทรงพระราชปรารภหรือทรงแสดงพระราชอาทัปกิริยาว่าทรงคับแค้นพระราชหฤทัยอย่างรุนแรงด้วยเหตุอันใดบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เคย

ประธานกรรมการ ฯ ได้เคยทรงทราบว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ได้ทรงกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันไม่เป็นที่พึงพอใจอย่างรุนแรงแก่ผู้อื่นบ้างหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่น่าจะมี

ประธานกรรมการ ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงพอพระราชหฤทัยใน

การที่จะเสด็จกลับไปต่างประเทศคืออเมริกาและยุโรปหรือไม่

พระราชกระแส ฯ ไม่เคยรับสั่งว่าไม่พอพระราชหฤทัย ดีใจที่จะไปอเมริกา ไปพบประธานาธิบดีทรูแมน ไปพบพระเจ้ายอร์ชที่บักกิงแฮม และกลับไปศึกษาที่สวิตเซอร์แลนด์ด้วย

ประธานกรรมการ ฯ ในการเสด็จคราวนี้ เป็นพระราชดำริของพระองค์ท่าน ใช่หรือไม่

พระราชกระแส ฯ ใช่

ประธานกรรมการ ฯ และทรงพระราชดำริกะกำหนดการด้วยพระองค์เองหรืออย่างไร

พระราชกระแส ฯ ก็ด้วยโทร ท่านรับสั่งถามโทรว่าจะไปเร็ว ๆ จะไปวันไหนได้ โทรก็จัดวันที่ ๑๓ ท่านก็รับสั่งว่าดีแล้วเร็ว ๆ

ประธานกรรมการ ฯ ในการเสด็จครั้งนี้ รู้สึกว่าทรงห่วงใยบ้านเมืองและประชาชนเพียงไร

พระราชกระแส ฯ ท่านรับสั่งว่า ที่ไปนี้ไม่ใช่ปล่อยประชาชน แต่ไปศึกษาให้จบวิชากฎหมาย จะได้มาช่วยบ้านเมืองได้ดีกว่าที่ช่วยได้เดี๋ยวนี้

ประธานกรรมการ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้พระราชทานคำตอบแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจมาบ้างแล้ว ในคำถามอันนี้ ดูเหมือนว่ายังมีที่สงสัยอยู่ จึงขอกราบบังคมทูลถามเพื่อความชัดเจนในเรื่องสาเหตุแห่งการสวรรคตนี้ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เคยพระราชทานพระราชกระแสแก่หลวงนิตย์ ฯ หรือแก่บุคคลอื่นใดเป็นประการใด บ้างหรือไม่

พระราชกระแส ฯ ก็เคยบอกว่า อาจจะเป็นนี่จะเป็นนั่น เพราะไม่ทราบแน่ และก็ไม่ได้บอกว่าเป็นนี่แน่ เป็นอุปัทวเหตุหรือเป็นอะไรแน่ ฉันบอกว่าอาจจะเป็นอุปัทวเหตุ เพราะเห็นตำรวจเขาอาจจะเห็นว่าอุปัทวเหตุจริง ๆ แล้ว ฉันนึกว่าเขาพิสูจน์ไปตรวจได้เต็มที่แล้วก็อาจจะเป็นได้ แต่ไม่ได้บอกว่าเป็นแน่

(ประธานกรรมการ ฯ ทูลว่า เป็นพระคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม ต่อนี้ไปกรรมการบางท่านอาจจะถวายคำถามบางประการ ถ้าไม่มีเห็นว่าจะเสร็จการสอบสวน และถ้าหากทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีอะไรถามอีกหรือไม่)

(ต่อจากนี้เป็นคำกราบทูลถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ)

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าขอกราบบังคมทูลถามอีกข้อหนึ่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศเมื่อท่านประทับอยู่ต่างประเทศนั้น ท่านเคยมีพระแสงปืนของพระองค์ท่านหรือเปล่า

พระราชกระแส ฯ ไม่เคย

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้รับสั่งเมื่อกี้ว่า เมื่อวันเกิดเหตุสมเด็จพระราชชนนีได้มีรับสั่งให้หามหาวงศ์ แล้วในวันนั้นมหาวงศ์ได้เข้ามาเฝ้า มหาวงศ์ได้บอกว่า ในการที่มาเฝ้านี้จะเป็นตอนขึ้นมาหรือตอนกลับที่ได้พบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

พระราชกระแส ฯ ได้พบทีหลัง

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ เขาบอกว่า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงทำดังนี้ (ทำท่ากระดิกนิ้วหงายมือ งอข้างหน้า)

พระราชกระแส ฯ อะไรอย่างนี้

พ.ต.ท.ประเสริฐ ฯ ข้าพระพุทธเจ้าก็ไม่ทราบ จะหมายความว่าอย่างไร มหาวงศ์บอกว่าใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงทำดังนี้ (ทำท่ากระดิกนิ้วมืองอให้ดูอีกที) ข้าพระพุทธเจ้าไม่ทราบว่า ทำเพื่อประสงค์อย่างไร

พระราชกระแส ฯ ทำอย่างนี้ให้เขามาหาซิ

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช
เสร็จการเวลา ๑๒.๓๕ นาฬิกา

รับรองสำเนาถูกต้องกับต้นฉบับ

(ลงนาม) สัญญา ธรรมศักดิ์
๒๖ ก.ค. ๘๙
เลขานุการคณะกรรมการ ฯ

เวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา

พระดำรัสตอบของสมเด็จพระราชชนนี

พระดำรัสตอบคำกราบทูลของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร

กราบทูลถาม ขอเดชะ ตอนเช้าวันที่ ๙ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุ ใต้ฝ่าพระบาทได้เสด็จไปถวายน้ำมันละหุ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศถูกไหม

ทรงตอบ จ้ะ

กราบทูลถาม ใต้ฝ่าพระบาทเสด็จไปเวลาประมาณกี่นาฬิกา

ทรงตอบ ประมาณ ๖ นาฬิกา

กราบทูลถาม ในวันนั้นใครเป็นเจ้าหน้าที่จัดน้ำมันละหุ่ง และเครื่องเสวยถวายใต้ฝ่าพระบาท

ทรงตอบ มีนายมณีกับนายมังกร

กราบทูลถาม เวลาที่ใต้ฝ่าพระบาทเสด็จเข้าไปในห้องบรรทมทางห้องแต่งพระองค์ เวลานั้นมหาดเล็กห้องพระบรรทมอยู่ทำหน้าที่แล้วหรือยัง

ทรงตอบ ยัง

กราบทูลถาม เมื่อเสด็จเข้าไปประตูห้องแต่งพระองค์ด้านนอกปิดหรือเปิดอยู่อย่างไร

ทรงตอบ ประตูข้างนอกปิดอยู่ ฉันเปิดเข้าไป แล้วมหาดเล็กสับขอ

กราบทูลถาม ทรงถอดกลอนจากข้างนอกเข้าไป หรือไม่ได้ใส่กลอน

ทรงตอบ ไม่ได้ใส่กลอน

กราบทูลถาม เมื่อเสด็จเข้าไปในหลวงท่านทรงตื่นบรรทมแล้วหรือยัง

ทรงตอบ ยังบรรทมหลับอยู่

กราบทูลถาม ใต้ฝ่าพระบาทเสด็จเข้าไปปลุกหรือ

ทรงตอบ จ้ะ

กราบทูลถาม แล้วท่านทรงเสวยหรือ

ทรงตอบ เสวย

กราบทูลถาม เวลานั้นได้สังเกตเห็นพระองค์ท่านเป็นอย่างไรบ้าง

ทรงตอบ ก็ยังทรงงัวเงียอยู่

กราบทูลถาม ในตอนนั้นได้มีรับสั่งกับพระองค์ท่านว่าอย่างไรหรือเปล่า

ทรงตอบ ได้ทูลถามว่า ทรงบรรทมหลับดีหรือไม่ ก็รับสั่งหลับดีพอใช้

กราบทูลถาม ทรงรับสั่งเท่านั้นเองหรือ

ทรงตอบ เท่านั้นเอง

กราบทูลถาม แล้วใต้ฝ่าพระบาทก็เสด็จกลับหรือ

ทรงตอบ ให้เสวยเสร็จแล้วก็กลับไปนอน

กราบทูลถาม แล้วท่านทรงบรรทมต่อไปหรือ

ทรงตอบ บรรทมต่อไป

กราบทูลถาม แล้วเมื่อตอนเกิดเหตุที่ใต้ฝ่าพระบาทจะทรงทราบ ได้ยินเสียงปืนดังหรือเปล่า

ทรงตอบ ไม่ได้ยิน

กราบทูลถาม เวลานั้นใต้ฝ่าพระบาทประทับอยู่ในห้องหรือ

ทรงตอบ อยู่ในห้องของฉัน

กราบทูลถาม แล้วทำไมจึงทรงทราบ

ทรงตอบ ฉันกำลังจะเตรียมตัวออกมาข้างนอก นายชิตก็วิ่งเข้าไปบอกว่าพระเจ้าอยู่หัวยิงพระองค์ (สิ้นกระแสรับสั่งแล้วก็ทรงกรรแสง)

กราบทูลถาม ข้าพระพุทธเจ้าก็ไม่อยากจะทูลถามแต่เป็นความจำเป็น พระราชอาญาไม่พ้นเกล้า ฯ (ผู้ถามนิ่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า "ให้ถามต่อไปอีก")

กราบทูลถาม ใต้ฝ่าพระบาท ทรงทำอย่างไรต่อไปอีก

ทรงตอบ ฉันก็ร้องกรีด แล้วก็วิ่งไป

กราบทูลถาม ระหว่างทางมีใครวิ่งสวนทางมาบ้างหรือเปล่า

ทรงตอบ ไม่เห็นใครเลย

กราบทูลถาม เมื่อใต้ฝ่าพระบาทเสด็จเข้าไปในห้องพระบรรทมครั้งแรก นอกจากในหลวงในพระบรมโกศแล้ว มีใครอีกหรือเปล่า

ทรงตอบ ไม่เห็นใคร

กราบทูลถาม ท่านทรงบรรทมอยู่ในลักษณะอย่างไร

ทรงตอบ ลักษณะเหมือนบรรทมหลับ

กราบทูลถาม บรรทมหงายหรืออย่างไร

ทรงตอบ บรรทมหงาย

กราบทูลถาม พระเศียรหรือพระเขนยเป็นปรกติหรือ

ทรงตอบ ปรกติ

กราบทูลถาม มีผ้าคลุมอยู่อย่างไรบ้าง

ทรงตอบ ฉันไม่ได้สังเกต เห็นพระโลหิตทั้งสองข้างแล้วก็ไม่ได้ดูอะไรอีกต่อไป

พระดำรัสตอบคำกราบทูล
ของพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ประธานกรรมการ ฯ

กราบทูลถาม ในตอนออกจากห้องพระบรรทมแล้ว เสด็จออกมาประทับที่ห้องทรงพระอักษร ตอนนี้พยานคนหนึ่งบอกว่ามีพระดำรัส อยากจะทูลถามว่าได้มีพระดำรัสอย่างไรในห้องทรงพระอักษร ระลึกได้หรือไม่

ทรงตอบ ระลึกไม่ได้

กราบทูลถาม เมื่อเสด็จออกจากห้องทรงพระอักษรไปยังห้องทรงพระสำราญนั้น เสด็จไปอย่างไร

ทรงตอบ ห้องทรงพระสำราญอันไหน อันนี้ใช่ไหม (ทรงชี้พระหัตถ์ไปที่ห้องทรงพระสำราญชั้นบน)

กราบทูลถาม เห็นจะเป็นห้องรับแขก (ประธานกรรมการ ฯ ชี้มือขึ้นไปชั้นบน)

ทรงตอบ ฉันออกจากห้องทรงพระอักษรแล้วก็เข้าห้องฉันเลย

กราบทูลถาม ได้ไปที่ห้องทรงพระสำราญพบมหาวงศ์หรือเปล่า

ทรงตอบ เปล่าไม่ได้ไปที่ห้องทรงพระสำราญเลย มหาวงศ์มาพบที่ห้องทรงพระอักษร

กราบทูลถาม นางสาวจรูญได้กราบทูลเรื่องนายชิต บอกว่าจะไม่ได้เสด็จในวันที่ ๑๓ หรือเปล่า

ทรงตอบ กราบทูล

กราบทูลถาม ทรงเข้าพระทัยว่าอย่างไร

ทรงตอบ ฉันฟังแล้วก็รู้สึกแปลกเท่านั้นเอง

กราบทูลถาม ได้ทรงเข้าพระทัยอย่างไร ทรงสนพระทัยให้น้ำหนักอย่างไรบ้าง หรือเห็นเป็นเรื่องที่หมอดูหรือเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ

ทรงตอบ ไม่ได้สนใจอะไรเลย เพราะเวลานั้นก็เป็นเวลาเศร้าโศกมาก

กราบทูลถาม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศได้ทรงปรารภหรือทรงแสดงอากัปกิริยาว่าทรงคับพระราชหฤทัยอย่างรุนแรงเพราะเหตุใดบ้างหรือไม่

ทรงตอบ ไม่มี

กราบทูลถาม ได้เคยทรงทราบว่าในหลวงในพระบรมโกศได้เคยทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้อื่นอย่างรุนแรงบ้างหรือเปล่า

ทรงตอบ เปล่า

กราบทูลถาม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ มีพระนิสัยโอบอ้อมอารี เอาอกเอาใจผู้อื่นทั่วไปหรืออย่างไร

ทรงตอบ เป็นอย่างนั้น

กราบทูลถาม และทรงใช้ความพินิจพิเคราะห์รอบคอบในกิจการทุกสิ่งทุกอย่างทั่วไปหรืออย่างไร

ทรงตอบ เป็นอย่างนั้น

กราบทูลถาม การเล่นหรือทรงพิจารณาปืนในพระที่นั้นทรงทราบบ้างหรือเปล่า

ทรงตอบ ไม่ทราบเลย

กราบทูลถาม อยากจะขอกราบทูลว่า มีกรรมการบางท่านจะขอประทานกราบทูลถามจะได้หรือไม่

ทรงตอบ เชิญ

พระดำรัสตอบคำกราบทูล
ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล

กราบทูลถาม ข้าพระพุทธเจ้าใคร่จะขอทูลถามว่า เมื่อภายหลังที่เกิดเหตุแล้ว และเมื่อเสด็จไปที่ห้องทรงพระอักษร เสด็จออกจากห้องทรงพระอักษรไปยังห้องที่ประทับนั้น ประตูเปิดหรือปิด

ทรงตอบ ประตูห้องทรงพระอักษรหรือ

กราบทูลถาม พะย่ะค่ะ

ทรงตอบ ปิดอยู่ แล้วมีคนมาเปิดให้

กราบทูลถาม ใส่กลอนหรือเปล่า

ทรงตอบ เปล่าไม่ได้ใส่ เขาเปิดไว้ เพราะมีคนเข้ามาทางนั้นแล้ว

กราบทูลถาม และที่เปิดนั้น ทรงจำได้หรือไม่ว่าใครเป็นคนเปิดพระทวาร

ทรงตอบ จำไม่ได้

(ลงพระนาม) สังวาลย์

รับรองสำเนาถูกต้องกับต้นฉบับ

(ลงนาม) สัญญา ธรรมศักดิ์

๒๖ ก.ค. ๘๙

เลขานุการคณะกรรมการ ฯ

เมื่อถวายการสอบสวนสมเด็จพระราชชนนีเสร็จแล้ว ประธานกรรมการ ฯ ได้กราบทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้กรรมการผู้หนึ่งถวายคำถามเพิ่มเติมในข้อสงสัยหนึ่งข้อ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถามได้

พระสารการประสิทธิ์จึงได้กราบบังคมทูลถาม

กราบทูลถาม ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ทรงรับสั่งข้อความสำคัญอยู่ข้อหนึ่ง คือในขณะที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททอดพระเนตรเห็นคนวิ่งไปนั้น วิ่งไปทางไหน ความข้อนี้ยังไม่กระจ่าง ครั้นจะทิ้งไว้ก็ไม่แจ่มแจ้ง จึงขอพระราชทานถามว่าวิ่งไปทางไหน

ทรงตอบ เห็นคนผ่าน

กราบทูลถาม วิ่งลงบันไดไปหรือ

ทรงตอบ ไม่ได้ลงบันไดไป (อธิบดีกรมอัยการนำแผนที่ถวายให้พระองค์ท่านทรงชี้ที่ซึ่งเห็นคนวิ่งผ่านไป พระองค์ท่านทรงอธิบายว่า พระองค์ท่านประทับอยู่ในห้องเครื่องเล่นทางมุมที่ติดอยู่กับห้องบรรทมของพระองค์ท่าน และพระองค์ท่านทรงทอดพระเนตรมาทางพระทวารด้านตรงกันข้าม ได้เห็นคนวิ่งผ่านห้องบันไดไปทางระเบียงหน้า และทรงให้ความเห็นว่า ถ้าคนที่วิ่งไปนั้นเป็นคนที่ไปกราบทูลสมเด็จพระราชชนนี คนนั้นก็คงจะเป็นนายชิตก็ได้)

กราบทูลถาม บุคคลนั้นคนเดียวหรือ

ทรงตอบ เห็นคนเดียว

กราบทูลถาม ผู้หญิงหรือผู้ชาย

ทรงตอบ นึกว่าผู้ชาย

กราบทูลถาม แต่งตัวอย่างไร ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงจำได้หรือไม่

ทรงตอบ ฉันเห็นนิดเดียว ฉันนึกว่าเป็นผู้ชาย

กราบทูลถาม ขนาดสูงต่ำแค่ไหน

ทรงตอบ ฉันเห็นเป็นคนขนาดธรรมดา คนที่วิ่งไปวิ่งมา (ทรงชี้พระหัตถ์ไปมา) อย่างนี้จะรู้หรือว่าสูงต่ำแค่ไหน ฉันไม่ได้ตั้งใจจะดู

กราบทูลถาม ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงสังเกตเสียงหรือไม่ว่าเสียงนั้นแสดงคนวิ่งไปทางซ้ายหรือทางขวา (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอธิบายโดยชี้ในแผนที่ว่า ถ้าไปแล้วเลี้ยวทางซ้ายจะเข้าห้องน้ำ แต่ถ้าเลยก็จะไปทางระเบียงหน้า แต่พระองค์ท่านไม่ทราบ คนที่วิ่งไปนั้นจะวิ่งต่อไปทางไหน)

กราบทูลถาม ภายหลังใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงสอบสวนหรือเปล่าว่า คนที่วิ่งไปนั้น คือใคร

ทรงตอบ ถามเหมือนกัน แต่ไม่ทราบว่าใคร

(ต่อจากนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงรับสั่งให้นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรและอธิบดีกรมอัยการขึ้นไปดูสถานที่ซึ่งพระองค์ท่านเห็นคนผู้นั้นวิ่งผ่านไป)

เวลา ๑๕.๔๐ น.

(ลงพระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช

รับรองสำเนาถูกต้องกับต้นฉบับ

(ลงนาม) สัญญา ธรรมศักดิ์

๒๖ ก.ค. ๘๙

เลขานุการคณะกรรมการ ฯ

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓๓, วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๔, วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒๐ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๒๙) เวลา ๑๐.๑๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวน กรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรมสืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในวันก่อน ๆ พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้คือ **ขุนวรศักดิ์พินิจ**

ขุนวรศักดิ์พินิจได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร ว่า พยานชื่อ ขุนวรศักดิ์พินิจ อายุ ๕๒ ปี บ้านอยู่บางยี่ขัน รับราชการในกองมหาดเล็ก มีตำแหน่งหน้าที่รักษาเครื่องพัสดุของหลวง เครื่องภาชนะที่ใช้ในการใส่ของเสวย

เวลาที่ในหลวงในพระบรมโกศเสด็จกลับมาคราวนี้ พยานมีหน้าที่จัดเครื่องเสวย เวรจัดเครื่องเสวยมี ๒ เวรผลัดกัน เข้า ๑๐ น. วันนี้ ออก ๑๐ น. พรุ่งนี้ ครั้งแรกพยานเป็นหัวหน้าเวร ๒ ต่อมานายมณีทำการแทนแผนกได้สั่งให้พยานมาช่วยเวร ๑ อีกคนหนึ่ง ซึ่งมีนายมังกรเป็นหัวหน้า พยานมาช่วยหัวหน้าเวร ๑ เมื่อมาอยู่เวร ๑ แล้ว ก็ขาดหน้าที่จากเวร ๒ เจ้าหน้าที่ประจำเวร ๑ มี นายมังกร พยาน นายมณี นายฉลาด นายมี นายทวี และนายทรัพย์ และมีเด็ก ๆ อีกหลายคน ทั้งหมดมีประมาณ

๑๕ - ๑๖ คน มีหน้าที่อยู่ยาม เชิญเครื่อง ทำความสะอาดเครื่อง

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พยานเข้าเวรเมื่อเวลา ๑๐ น. และไปออกเวรเมื่อเวลา ๑๐ น. วันที่ ๙ ในคืนวันที่ ๘ ในหลวงในพระบรมโกศ เสวยพระกระยาหารตอนเย็น เวลาประมาณ ๑๙.๓๐ น. ท่านเสวย ๒ องค์ กับสมเด็จพระราชชนนี ในหลวงพระองค์นี้ไปเสวยที่ ร.พัน ๑ เนื่องในการฉลองประดับยศ ในวันนั้น มีนายมณีกับนายมังกรเป็นผู้รับใช้ ยามคืนนั้น จำไม่ได้ว่าเป็นใคร

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ตอนเช้า พยานได้มาจากแผนกแล้วได้ขึ้นไปข้างบนเพื่อตรวจเครื่องภาชนะเสวยว่า เขาทำความสะอาดดีแล้วหรือยัง วันนั้น มีนายมังกรกับนายฉลาดเป็นมหาดเล็กตั้งเครื่อง เมื่อตรวจเรียบร้อยแล้วก็ลงมายังห้องพักข้างล่าง ในขณะที่พยานขึ้นไปตรวจนั้น ได้พบกับนายบุศย์คือ เขากำลังมาเชิญน้ำส้มเอาไปจากนายฉลาด แล้วเชิญไปพักไว้ที่หน้าบังตาห้องแต่งพระองค์ น้ำส้มนั้นใส่ถ้วยแก้ว มีฝาปิด แล้วมีน้ำแข็งหล่อข้างนอก เขาเชิญเอาไปพักไว้หน้าบังตาหลังตู้สวิตช์ไฟฟ้า เมื่อพยานขึ้นไปตรวจแล้วก็กลับลงมา ตอนนี้ลงมาสักครู่หนึ่งประมาณราว ๒๐ นาที ก็เห็นในหลวงองค์นี้เสด็จมาที่โต๊ะเสวย ที่พยานมองเห็นเพราะพยานเดินออกมาที่ห้องท้องพระโรงชั้นล่าง เห็นท่านประทับที่โต๊ะเสวย พยานก็เตรียมผลไม้แช่เย็นออก นายฉลาดก็เอาผลไม้ขึ้นไป พยานก็นำเอาขนมปังปิ้งขึ้นไปทีหลัง ไปพบนายมังกร นายมังกรบอกว่าท่านไม่เสวยขนมปังปิ้ง ท่านเสวยผลไม้แล้ว พยานจึงเอาขนมปังวางไว้ที่โต๊ะ แล้วเก็บภาชนะที่ใช้แล้วลงมาข้างล่าง ท่านเสวยองค์เดียว ตอนนี้พยานไม่ได้พบนายบุศย์ หลังจากที่พบนายบุศย์เอาน้ำส้มไปวางที่หลังตู้สวิทช์ไฟฟ้าแล้ว พยานขึ้น ๆ ลง ๆ ก็เห็นนายบุศย์อีกครั้งหนึ่ง ตอนที่มาเอาน้ำแข็งที่โต๊ะพักเครื่อง ตอนนี้ในหลวงองค์นี้เสวยเสร็จแล้ว พยานได้ถามนายบุศย์ว่า ท่าน (หมายถึงในหลวงในพระบรมโกศ) ตื่นบรรทมหรือยัง เขาบอกว่า ตื่นแล้ว เข้าห้องสรงแล้ว เขาได้เอาน้ำส้มเข้าไปถวาย ท่านโบกพระหัตถ์ไม่เสวย จึงเอาออกมาวางไว้ที่โต๊ะหน้าห้องแต่งพระองค์

ในตอนนี้พยานไม่พบนายชิต เมื่อพูดกับนายบุศย์แล้วจึงเก็บเครื่องภาชนะลงมาลงมาอยู่ห้องพักเครื่องข้างล่าง จนประมาณ ๙.๓๐ น. จึงได้ยินเสียงปืนปัง ไม่ทราบว่าเสียงมาจากไหน นายมณีกับนายบุณยฤทธิ์ได้วิ่งออกมาจากห้องพักเครื่อง นายมณีได้วิ่งมาเจอะชาวที่เข้าจึงถามว่า อะไรกัน ๆ เขาบอกว่าไม่รู้ แล้วนายมังกรถามว่า ใครทำโต๊ะล้ม นายบุณยฤทธิ์ตอบว่าไม่รู้เพราะต่างคนต่างก็วิ่งมาด้วยกัน เมื่อถามไม่ได้เรื่องอย่างนั้น แล้วก็วิ่งกันต่อไป ก็พอดีได้ยินเสียงมีคนวิ่งอยู่ข้างบน แต่ไม่รู้ว่าอยู่ตอนไหน ได้ยินเสียงพระราชชนนีทรงกรรแสง แต่มองไม่เห็นตัว เสียงนั้นวิ่งไปทางห้องบรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ พยานก็ขึ้นบันไดไปชั้นบนไปที่ห้องพักเครื่อง ส่วนนายมณีกับนายมังกรไม่ทราบว่าไปทางไหน จะขึ้นไปกับพยานด้วยหรือเปล่าก็ไม่ทราบ พยานขึ้นไปเพราะว่าเครื่องยังไม่เสวย ความประสงค์ก็คือขึ้นไปเฝ้าเครื่องเสวย เวลานั้นมีนายฉลาดเฝ้าอยู่คนเดียว แล้วพยานก็ไม่ได้ไปไหนต่อไป พยานไปนั่งอยู่ที่ตรงบันได นานประมาณสัก ๒๐ นาที จากที่ ๆ พยานนั่งอยู่ที่ห้องพักเครื่องมองไม่เห็นห้องบรรทม และมองไม่เห็นประตูห้องทรงพระอักษร หลังจากที่นั่งอยู่มีใครจำไม่ได้บอกให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ ได้ยินเสียงมาทางห้องแต่งพระองค์ แต่ไม่เห็นตัว และจำเสียงไม่ได้ สักครู่ใหญ่ ๆ ประมาณ ๒๕ นาที เห็นจะได้ หลวงนิตย์ ฯ ก็มา

ตอนนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้วงว่า พยานให้การว่าพยานนั่งอยู่ประมาณ ๒๐ นาทีแล้ว ก่อนที่จะได้ยินเสียงให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ และต่อจากนั้นกว่าหลวงนิตย์ ฯ จะมาก็อีก ๒๕ นาที ถ้าเช่นนั้นก็หมายความว่า พยานนั่งดูอยู่ที่นั่นไม่ได้ไปไหนเลย ๔๕ นาที ใช่ไหม

พยานรับว่าใช่และได้ให้การต่อไปว่า หลวงนิตย์ ฯ จะมากับใครพยานจำไม่ได้ หลวงนิตย์ ฯ มาแล้วก็เข้าไปในห้องบรรทม พยานก็เลยเข้าไปในที่ห้องบรรทมด้วย เข้าไปทางห้องแต่งพระองค์ เปิดบังตาเข้าไป เข้าไปนั่งคุกเข่าอยู่หน้าห้องบรรทม บังตาห้องบรรทมราววากว่า มองเห็นพระวิสูตรเปิดอยู่ เห็นสมเด็จพระราชชนนีนั่งอยู่ตอน

ปลายพระแท่นตอนปลายพระบาท เมื่อโผล่เข้าไปก็เห็นในหลวงองค์ปัจจุบันประคองสมเด็จพระราชชนนีออกไปประทับที่เก้าอี้ทรงสบาย ตรงปลายพระแท่น มีนายบุศย์ช่วยประคองด้วย คุณพระเนื่องนั่งอยู่บนพระแท่นทางด้านซ้ายของในหลวงในพระบรมโกศทางตอนหน้าอก กำลังซับพระโลหิตอยู่ ส่วนในหลวงในพระบรมโกศก็เห็นเหมือนกัน แต่ไม่ถนัดเพราะพระพี่เลี้ยงเนื่องนั่งบังอยู่ เห็นท่านบรรทมหงายอยู่ พยานไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทม พยานไปนั่งอยู่เฉย ๆ ไม่มีใครใช้ให้ทำอะไร พยานนั่งอยู่ประมาณ ๕ นาที ก็ออกมา ต่อมาก็ไม่ได้ขึ้นไปช่วยทำอะไรเลย

พยานไม่ทราบว่าในหลวงในพระบรมโกศถูกปืนสวรรคตเป็นเพราะเหตุอะไร พวกในวังก็ไม่มีใครพูด

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เมื่อก่อนหน้าที่ท่านจะเสด็จสวรรคต ในระยะเวลากระชั้นชิดนั้น พยานได้สังเกตเห็นไหมว่า ท่านมีกิริยาอาการเป็นปรกติหรืออย่างไร

พยานตอบว่า ก็มีบ้างที่ท่านไม่ทรงสบายพระนาภี มีบางสิ่งบางอย่างที่ท่านไม่เสวย รู้สึกว่าผิดปรกติ คือ บางครั้งก็เสวย บางครั้งก็ไม่เสวย นอกจากนี้ไม่มีอะไรผิดปรกติ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วไม่มีพระอิริยาบถอย่างอื่นผิดปรกติหรือ

พยานตอบว่า ไม่มีอะไร

ในเรื่องที่ในหลวงท่านกำหนดจะเสด็จต่างประเทศในวันที่ ๑๓ มิถุนายนนั้น ไม่เห็นมีใครในวังพูดว่าอย่างไร สำหรับตัวพยานเองเคยนึกว่า วันที่ ๑๓ นี้ ฝรั่งเขาถือคือว่าทำไมจึงเสด็จในวันนั้น

ที่พยานได้ยินเสียงปังทีแรก พยานทราบได้ทันทีว่าเสียงนั้นเป็นเสียงปืน เพราะแต่ก่อนเคยได้ยินบ่อย ๆ บางทีท่านก็ทรงปืน ก่อนสวรรคตท่านก็เคยทรงยิงเป้า แต่ในตอนเช้า ๆ อย่างนั้นไม่เคยยิง

ตอนที่นายบุศย์เอาถ้วยน้ำส้มไปวางพักไว้ที่บนหลังตู้สวิตซ์ไฟฟ้า ต่อมาเขาบอกพยานว่า ในหลวงในพระบรมโกศตื่นบรรทมแล้ว และเข้าไปในห้องสรง ครั้นออกจากห้องสรง เขาเอาน้ำส้มไปถวาย ท่านโบกพระหัตถ์ บอกว่าไม่ต้องการ ตอนหลังจากนั้นเมื่อพยานกลับมา เห็นน้ำส้มยังตั้งอยู่บนหลังตู้สวิตซ์ไฟฟ้า ก็เลยถือโอกาสเอากลับมาด้วย น้ำส้มนั้นยังคงอยู่ตามเดิม ไม่พร่องไปกว่าตอนเอาไปวางไว้

หลังจากเกิดเรื่องแล้ว คือหลังจากได้ยินเสียงปืนดังปังแล้วประมาณราวสัก ๓๐ นาที พยานแลเห็นมหาวงศ์เดินผ่านจากบันไดที่ตู้พักเครื่องไปทางห้องทรงพระอักษร เวลานั้นพยานอยู่ที่แถวบันได มหาวงศ์ขึ้นมาจากชั้นล่าง เห็นมาคนเดียว จะมีใครนำมาหรือไม่ จำไม่ได้ ธรรมดาที่เคยมาก็ไม่ต้องนำเพราะเคยขึ้นเคยลงอยู่เสมอ มหาวงศ์เดินผ่านพยานไปทางห้องทรงพระอักษร ไปเฝ้าสมเด็จพระราชชนนี เพราะได้ยินว่ารับสั่งให้หา จะได้ยินจากใครจำไม่ได้ เมื่อเขาเข้าประตูห้องทรงพระอักษรไปแล้ว พยานไม่เห็น ขากลับก็ไม่เห็น

ตอนนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า แล้วเขาไปเฝ้าอยู่นานเท่าใด ทราบไหม

พยานตอบว่า ประมาณราวสัก ๒๐ นาที เห็นจะได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า พยานทำไมทราบว่าไปเฝ้าอยู่ประมาณ ๒๐ นาที ขากลับไม่เห็น ไม่ใช่หรือ แล้วทำไมทราบว่า ๒๐ นาที

พยานตอบว่า ก็ประมาณเอาอย่างนั้นเอง

เจ้าหน้าที่ตำรวจซักว่า ประมาณเอาได้อย่างไร มีหลักเกณฑ์อย่างไร เมื่อไม่เห็นขากลับแล้ว ประมาณได้อย่างไร (เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นพยานอึ้งอยู่ ก็ถามต่อไปว่า) หรือว่าเดาเอา

พยานรับว่า ก็เดาเอา

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ : เวรในหน้าที่เดียวกับพยานมี ๒ เวร เดิมพยานเป็นหัวหน้าเวร ๒ ลูกเวร ๒ คือลูกเวรที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของพยานมี

ประมาณ ๑๐ คน พยานจำชื่อไม่ได้หมด แต่จำหน้าได้ และถ้าเห็นเข้าก็ยืนยันได้ เวรที่อยู่ในบังคับบัญชาของพยานที่ทำงานมานานแล้วเป็นรุ่นเก่าก็มีและที่จ้างมาใหม่ชั่วคราวเป็นรุ่นใหม่ก็มี ที่มาอยู่ใหม่ เริ่มจ้างตั้งแต่เสด็จมา ดังนั้น ที่ว่ามี ๑๕ - ๑๖ คน คือเริ่มมี ๑๕ - ๑๖ คน ตั้งแต่ท่านเสด็จมา ส่วนเวร ๑ ก็มีเวร ๑๕ - ๑๖ คนเท่า ๆ กัน รวมกันทั้งหมดประมาณ ๓๒ คน เมื่อพยานถูกสั่งให้มาช่วยเวร ๑ แล้ว เวร ๒ ไม่ได้อยู่ในหน้าที่ของพยานต่อไป นายเนื่องมาทำหน้าที่อยู่แทนพยาน ที่พยานถูกสั่งให้มาช่วยเวร ๑ ทั้ง ๆ ที่นายมังกรก็ยังอยู่นั้น เป็นด้วยว่าแล้วแต่นายมณี ซึ่งเป็นผู้ทำการแทนแผนกจะสั่ง เพราะนายมณีเป็นหัวหน้าทั้งหมด เวรที่จัดให้ทำหน้าที่นายมังกรเป็นคนจัด แต่ยามที่นายมังกรจัดไปเสร็จแล้ว หน้าที่ที่จะบังคับบัญชาอยู่ในหน้าที่ของพยานด้วย เวรที่พยานทำหน้าที่นี้ นอกจากเป็นเวรจัดเครื่องเสวยแล้ว เป็นเวรเกี่ยวกับยามด้วย ดังนั้นยามก็อยู่ในบังคับบัญชาของพยานด้วย การตรวจยามเป็นหน้าที่ของนายมังกร เพราะเขาเป็นหัวหน้าอีกชั้นหนึ่ง แต่พวกยามก็ดี พวกตั้งเครื่องก็ดี พยานจำไม่ได้เลยจริง ๆ ว่าเป็นใครบ้างและในวันนั้นคือตอนเช้าของวันที่ ๙ พยานขึ้นไปข้างบนประมาณ ๘ นาฬิกา ไม่พบชาวที่เลย พวกชาวที่เป็นอีกพวกหนึ่งต่างหากจากพวกตั้งเครื่อง อยู่ในบังคับบัญชาของกองมหาดเล็กเหมือนกัน แต่เขามีนายของเขาต่างหาก ในวันนั้นเข้าใจว่า พวกชาวที่คงขึ้นไปทำความสะอาดตามปรกติ เพราะตามธรรมดา เขาขึ้นไปทำความสะอาดเวลาเช้าทุกวัน ที่พยานขึ้นไปข้างบนเช้าวันนั้น พยานขึ้นไปอยู่ที่โต๊ะพักเครื่อง คือขึ้นบันไดทางท้องพระโรงไปก็ถึง **พระสารการ ฯ** ให้พยานชี้แผนที่ให้ดู ห้องพักเครื่องกับห้องเสวยไม่ใช่ห้องเดียวกัน ห้องเสวยอยู่ทางมุขอีกทางหนึ่ง (พยานอธิบายแผนที่ให้กรรมการดู) ตอนที่พยานขึ้นไปชั้นบน พยานไปที่โต๊ะพักเครื่อง ก็พบนายฉลาดอยู่ที่นั่นคนเดียว พยานไม่ได้มองไปที่ห้องทรงพระอักษรในตอนนั้นและไม่ได้สังเกตเห็นอะไรเลย พยานเห็นนายบุศย์มาเอาน้ำส้มที่โต๊ะพักเครื่อง นายฉลาดเป็นคนส่งให้เขา ตอนแรกไม่ทราบว่าเขาเอาไปวางไว้

ที่ไหน แต่ตอนขากลับจึงเห็นวางอยู่ที่โต๊ะสวิตช์ไฟฟ้า

พระสารการประสิทธิ์ ได้ถามทวนความเข้าใจกับพยานอีกครั้งหนึ่ง ซึ่ง พยานได้ตอบเป็นใจความว่า เมื่อนายบุศย์เอาน้ำส้มไปแล้ว พยานอยู่ที่โต๊ะพักเครื่อง นายบุศย์มาอีกหนหนึ่งเมื่อน้ำแข็งละลายหมดแล้ว แต่น้ำส้มยังไม่ได้เสวย เขาก็มาเอาน้ำแข็งไปเติม เพื่อหล่อแก้วน้ำส้มไว้ เมื่อนายบุศย์เอาน้ำส้มไปแล้ว ตอนที่เขามาเอาน้ำแข็งนั้น จำไม่ได้ว่าเป็นเวลาไหนแน่ แต่เข้าใจว่า เวลานั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันยังเสวยอยู่ นายบุศย์เอาน้ำส้มไปเวลาประมาณ ๗ นาฬิกากว่า เวลานั้นในหลวงองค์ปัจจุบันอยู่ที่ห้องบรรทมของท่าน ระหว่างที่นายบุศย์เอาน้ำส้มไป กับเวลาที่กลับมาเอาน้ำแข็ง จะเป็นเวลาห่างกันสักเท่าใด พยานไม่ทราบ จะประมาณก็ไม่ได้ ไม่รู้เท่าไรแน่ พยานเชิญถ้วยน้ำส้มกลับมาตอนที่พยานเข้าไปในห้องแต่งพระองค์ คือ ตอนที่ได้ยินเสียงปืนแล้ว และหลวงนิตย์ ฯ ก็มาแล้ว

พยานได้ให้การย้อนไปถึงตอนที่นายบุศย์กลับมาเอาน้ำแข็งที่โต๊ะพัก เครื่องอีกว่า เขาเอาน้ำแข็งไปเติมเพื่อหล่อแก้วน้ำส้มไว้อีก เผื่อว่า ท่านจะเสวยภายหลัง เมื่อตอนที่ได้ยินเสียงปืนพยานอยู่ข้างล่าง (พยานชี้แผนที่ให้กรรมการดู) ตอนนั้นที่ห้องพักเครื่อง มีนายมณี นายมังกร แล้วตัวพยาน จะมีใครอีกหรือไม่ จำไม่ได้ พอได้ยินเสียงปืน นายมณีกับนายมังกรวิ่งไป พยานก็วิ่งตามนายมณีไปเหมือนกัน แต่พยานยังไม่ได้ขึ้นไปข้างบน นายมณีขึ้นไปก่อน สักครู่หนึ่งก็ได้ยินเสียงวิ่งไปข้างบน และได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีทรงพระกรรแสง เมื่อได้ยินเสียงสมเด็จพระราชชนนีทรงพระกรรแสงแล้ว พยานจึงวิ่งขึ้นไป ส่วนนายมังกรกับนายมณีขึ้นไปทางไหน พยานจำไม่ได้ พยานขึ้นไปคนเดียว ตอนที่พยานเข้าไปในห้องพระบรรทม พยานยังไม่ได้เห็นนายชิตกับนายบุศย์ พยานไม่ได้ไปทางเฉลียงหน้าห้องทรงพระอักษรเลย เวลาที่สมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกจากห้องในหลวงในพระบรมโกศนั้น เสด็จออกทางไหนพยานไม่เห็น นายฉลาดยังคงอยู่ที่โต๊ะพักเครื่อง เพราะเครื่องยังไม่ได้เชิญลง

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ได้มีคนพูดบ้างหรือเปล่า โดยเฉพาะนายชิต ว่าในวันที่ ๑๓ ในหลวงในพระบรมโกศจะไม่ได้ไป

พยานตอบว่า ไม่ได้ยินใครพูด

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า แล้วมีใครทายบ้างไหมว่าวันที่ ๑๓ นี้ จะได้ไปหรือไม่ได้ไป

พยานตอบว่า ไม่มีเลย

ต่อจากนี้พยานได้ให้การต่อไปว่า วันนั้น พยานได้เห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมากับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ พระบรมวงศานุวงศ์เสด็จมามากด้วยกัน ในวันสวรรคตนั้นได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปสอบสวน จะสอบสวนนายชิตหรือใครบ้างพยานไม่ทราบ สำหรับพยาน เขาก็สอบสวนเหมือนกัน แต่ดูเหมือนจะสอบในวันรุ่งขึ้นจากวันนั้น ในวันนั้นไม่ได้ถามอะไรพยาน เท่าที่ทราบ เจ้าหน้าที่ตำรวจเขาถามพวกชาวที่ พวกมหาดเล็ก พวกห้องเครื่องคนอื่น ๆ เท่าที่จำได้มีนายมณี นายมังกร นอกนั้นจำไม่ได้ ตอนที่นายชิตเอาปลอกกระสุนปืนและกะบะปืนเอามาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น พยานไม่เห็น เขาจะเก็บสิ่งเหล่านี้ได้ที่ไหน เขาก็ไม่ได้บอก

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ : พยานเข้ามาทำงานโดยพระยาสุเทพภักดีเป็นคนฝาก พยานรับราชการมาตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ ในหน้าที่วรภาชน์ พวกในราชสำนัก ภายหลังที่สวรรคตแล้วจะมีใครลาออกบ้าง พยานจำไม่ได้ ไม่เห็นมีใครลาออก พยานรับราชการมาตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี บ้านอยู่บางยี่ขัน เมื่อพยานออกเวรแล้วก็กลับบ้าน เฉพาะวันที่อยู่เวรพยานพักอยู่ที่แผนก ในวังมีข้าราชการพักอยู่มากเหมือนกันในระหว่างเวร แต่ส่วนที่พักอยู่เลยก็ต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตพักที่ท้ายวัง พวกนี้เข้าออกทางประตูวิเศษไชยศรีและประตูท้ายวัง ในการผ่านเข้าออกทางประตูวิเศษไชยศรี ต้องมีบัตรแสดงตัว พวกที่อยู่ตอนท้ายวังที่กล่าวนี้ก็ต้องมีบัตรเหมือนกันแต่ไม่มีรูปถ่าย บัตรจะมีกี่ชนิด พยานจำไม่ได้ สำหรับตัวพยาน

มีบัตรชนิดที่มีรูปถ่าย บัตรชนิดนี้เข้าประตูรั้วเหล็กได้ พวกท้ายวังที่มีบัตรก็เข้าประตูรั้วเหล็กได้ ถ้าไม่มีก็เข้าไม่ได้

พยานให้การกับตำรวจเป็นครั้งแรก ดูเหมือนจะเป็นวันที่ ๒ จากวันสวรรคต แต่พยานจำไม่ได้แน่ พยานได้ให้การกับ พ.ต.ท.ประสงค์ ลิ่มอักษรผู้เดียว ส่วน พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร ไม่ได้ไปด้วยในวันนั้นเลย ตำรวจซักพยานทั้งสิ้นรวม ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๒ ห่างจากครั้งแรกเท่าไร พยานจำไม่ได้ และซักครั้งหลังกี่วันมาแล้วก็จำไม่ได้ แต่จำได้ว่า ไปให้การที่กรมวังพัก ส่วนครั้งแรก ซักที่ห้องพักของพยานเอง การซักครั้งที่ ๒ มีนิดเดียว เกี่ยวกับเรื่องน้ำส้ม คนที่ทำงาน แม้แต่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพยาน พยานจำชื่อไม่ได้หมด แต่พอเห็นหน้าเข้าก็รู้ เวลาที่เข้าตั้งเครื่องนั้น คนที่ผ่านลงมา หรือผ่านขึ้นไปไม่มีทั้งนั้น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งว่า ตอนที่เกิดเรื่องขึ้นนั้น พยานตกใจไหม

พยานตอบว่า ตกใจ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงถามต่อไปว่า คนทั้งหมดตกใจไหม

พยานตอบว่า ตกใจ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า มีใครพูดหรือเปล่าว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยิงพระองค์เอง

พยานตอบว่า ไม่ได้ยิน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงซักขึ้นว่า ไม่ทราบหรือไม่ได้ยิน

พยานตอบว่า ไม่ทราบ ข้าพเจ้าได้ยินเสียงปืนปังก็ไปเลย

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า ทำไมพยานให้การรุงรังนัก ไม่มีการเตรียมมาเลยหรือ ไม่มีใครช่วยเตรียมมาให้เลยหรือ มานี่ก็มาให้การเลยอย่างนี้หรือ

พยานรับว่า ใช่

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า ใครเป็นคนเอาหมอนไปฝัง

พยานตอบว่า ไม่ทราบ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า ไม่รู้จนเดี๋ยวนี้หรือ

พยานตอบว่า เดี๋ยวนี้ก็ไม่รู้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า คุณจรูญกับนายชิตชอบกันมากไหม

พยานตอบว่า ไม่ทราบ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า เห็นเขาคุยกันบ้างไหม

พยานตอบว่า ก็มีหน้าที่ติดต่อกัน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า เห็นเขาทะเลาะกันบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่เคยเห็น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า เขาคุยเข้ากันดีหรือ

พยานตอบว่า ก็ฐานข้าราชการทำหน้าที่ติดต่อกัน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า การที่พระองค์จะเสด็จไปเมืองนอกครั้งนี้ พยานคิด หรือรู้สึกว่าอย่างไร

พยานตอบว่า ไม่รู้สึกอะไร

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า นายจะไป พยานไม่นึกบ้างหรือที่ว่าจะอยากให้ไป หรือไม่อยากให้ไป

พยานตอบว่า พยานไม่อยากให้ไป

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า แล้วพยานรู้ไหมว่าที่พระองค์ท่านจะไปนี้ พระองค์ท่านอยากไปไหม

พยานตอบว่า ไม่ทราบ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงถามว่า ไม่มีใครบอกเลยหรือ

พยานตอบว่า ไม่มี

พยานได้ให้การตอบ**พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล**สืบไปว่า นายบุณยฤทธิ์เป็นหัวหน้าชาวที่ เป็นข้าราชการชั้นตรี ทำงานที่หลังพยาน แต่จะหลังมากหรือหลังน้อยพยานจำไม่ได้ เพราะอยู่คนละหน้าที่

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งถามว่า รู้ไหม เรื่องที่เกิดขึ้นนี้เป็นเรื่องที่เอะอะโครมครามน่าเศร้าสลด

พยานตอบว่า รู้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งถามว่า รู้กันทั่วหมดไหมในวันนั้นพูดกันมากไหม

พยานตอบว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ยินเขาพูดกัน อยู่ ๆ กันไปก็ปฏิบัติหน้าที่ไป

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า มีใครสั่งหรือเปล่าว่าไม่ให้พูด ถ้าไม่สั่งก็ไปพูดกันใหญ่ซิ

พยานตอบว่า ไม่เห็นมีใครสั่งว่าอะไร

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า พวกที่ไปให้การกับตำรวจพยานรู้ไหมมีหลายคนไหม

พยานตอบว่า มีหลายคน โดยมากให้การที่หน้าห้องพักเครื่องของพยานบ้างที่ตำรวจวังบ้าง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งว่า รู้ไหม มีใครที่ต้องออกไปให้การข้างนอก

พยานตอบว่า จำได้ คุณจรูญคนหนึ่ง พวกที่ทำงานอยู่กับพยานเอง มีใครไปให้การข้างนอกบ้าง พยานจำไม่ได้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า คนที่อยู่ในนั้น เวลาตำรวจมา ไม่ตกใจกันแย่หรือ ไม่อกสั่นขวัญแขวนกันหรือ

พยานตอบว่า เปล่า พยานไม่ตกใจอะไรเลย

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า แล้วเขาไปให้การที่ไหนบ้าง

พยานตอบว่า จำไม่ได้ รู้แต่ว่าข้างนอกวัง แต่ที่ไหนไม่รู้

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งว่า ไม่มีใครมาบ่นเลยทีเดียวหรือว่าตำรวจเอาไปที่โรงพัก แล้วถูกซักเสียแทบแย่

พยานตอบว่า ไม่มีเลย

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า เมื่อก่อนสวรรคตในการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จไปต่างประเทศ มีพวกในวังพูดกันบ้างไหม ที่ว่าพูดนี้ ไม่มีใครพูดเลยหรือว่า คนนี้จะไป คนโน้นจะไป

พยานตอบว่า รู้แต่ว่านายบุศย์จะไป

นายเกษม บุญศรี ถามว่า เรื่องคนโน้นคนนี้จะไป นอกจากนายบุศย์ไม่มีใครพูด แล้วที่ใครพูดว่า ทำไมไม่เอาเราไป แล้วที่ว่า เราอยากไป ทำไมไม่เอาเราไป มีไหม

พยานตอบว่า ไม่มี

นายเกษม บุญศรี ถามว่า ขณะที่เกิดเหตุ พยานอยู่ที่ไหน

พยานตอบว่า อยู่ที่ห้องพักเครื่องข้างล่าง

พยานได้ให้การต่อไปว่า เครื่องเสวยทุกอย่างเอามาจากห้องพระเครื่องต้น พวกพยานเป็นผู้ไปรับ แต่ส่วนน้ำเสวยพยานทำเอง คือเอาน้ำฝนมาต้มให้สุก กรองให้สะอาด แล้วใส่ขวด แช่ตู้เย็น สำหรับน้ำเขียว ๆ แดง ๆ ที่นายเกษม บุญศรีเคยไปเห็นนั้น ทำที่ บี.เอ็ม.ซี. เป็นน้ำหวาน เวลาจะใช้ ต้องไปเอาจากที่ห้องกุ๊กหลวง เครื่องเสวยที่เอามานั้น ทำดังนี้ เขาเอาใส่ถาด แล้วเอาผ้าคลุม และตีตรามาทุกอย่าง เมื่อเอามาถึงที่ห้องพักเครื่อง ถ้าเป็นเวรพยาน พยานก็แกะตราออก ตรานั้นคนเดียวก็แกะได้ เมื่อแกะตราแล้ว พยานก็เทียบ (ชิม) ดูว่าบริสุทธิ์หรือไม่ เมื่อเห็นว่าบริสุทธิ์ก็มีพวกพยานมาช่วยเอาขึ้นไปที่โต๊ะเสวย น้ำส้มนั้น มีคนผลัดเวรกันทำ ถ้าเป็นเวรของพยาน นายอุทัยเป็นคนทำ พยานเคยทำเองบ้างเหมือนกัน วิธีทำน้ำส้มก็คือ เอาส้มเขียวหวาน

ผ่า แล้วคั้นใส่คนโทแก้ว มีถ้วยแก้วมีฝาปิด ต่อจากนั้น ชาวที่จะเอาผ้ามาบุ แล้วตีตรา ต่อจากนั้น จึงเอาใส่หม้อมีน้ำแข็งแช่ล้อมรอบ แล้วพยานก็แกะออกรินใส่แก้วตั้งไว้

นายเกษม บุญศรีถามว่า อย่างนี้หมายความว่า น้ำส้มนั้น บางทีพยานทำเอง พยานห่อเอง แล้วตรงนั้น พยานก็แกะเองด้วย

พยานตอบว่า บางทีก็เป็นเช่นนั้น แต่โดยมาก เมื่อเชิญขึ้นไปข้างบนแล้วก็ตก เป็นหน้าที่ของผู้ที่ปฏิบัติในห้องบรรทมอีก เมื่อเชิญไปถึง เมื่อรินแล้ว เขาก็ต้องชิมอีก เหมือนกัน โดยเฉพาะในวันที่ ๙ นายอุทัยเป็นคนทำ นายฉลาดเป็นคนแกะตราและ นายบุศย์เป็นคนเอาไปถวาย ส่วนคนชิมได้แก่ตัวเอง พยานชิมที่ข้างล่าง ผู้ที่เชิญไปก็ ไปชิมอีกทีหนึ่งเหมือนกัน เป็นการช่วยกันหลาย ๆ ชั้น

นายเกษม บุญศรีถามว่า ทีนี้ หลังจากสวรรคตแล้ว มีโจษกันบ้างไหมที่ในวัง เรื่องสวรรคตนี้

พยานตอบว่า ไม่มีใครโจษกันเลย

นายเกษม บุญศรีถามว่า เป็นแต่รู้แล้ว ก็ไม่มีใครพูดกันเลยหรือ

พยานตอบว่า ไม่เห็นใครว่ากระไรเลย พยานก็ทำหน้าที่ของพยานไป ไม่ได้ ไปยุ่ง

นายเกษม บุญศรีกล่าวว่า นึกให้ดีนะ พยานอาจจะลืมไปก็ได้ เรื่องโจษกัน นี้น่ะ อย่าว่าแต่ที่ในวังเลย ที่บ้านผมอยู่ในป่าในดงก็ยังพูดกันเลย

พยานตอบว่า เมื่อพยานกลับไปบ้าน ก็ถูกถามว่า อ้าวกลับมาได้แล้วหรือ เขานึกว่าพยานถูกกักตัว

นายเกษม บุญศรีกล่าวว่า ก็นั่นน่ะซี ผมสงสัยว่า ทำไมในวังไม่ได้พูดกันเลย เงียบคล้าย ๆ กับว่าไม่ได้พบกันเลย คล้าย ๆ กับว่าเดินไปไหนก็หันหลังไปหากัน ไม่มีใครพูดบ้างเลยหรือว่า สวรรคตอย่างนั้น สวรรคตอย่างนี้ เช่นว่า เป็นแอ็กซิเดนท์ หรืออุบัทวเหตุก็ได้ เป็นการยิงพระองค์เองก็ได้ หรือมีคนไปลอบปลงพระชนม์ก็ได้

ไม่มีใครพูดกันบ้างเจียวหรือ

พยานตอบว่า นั่นก็มีบ้าง ที่ทำงานด้วยกัน แต่เอาแน่อะไรไม่ได้

นายเกษม บุญศรีกล่าวว่า ไม่ได้เอาแน่อะไร เอาความจริงธรรมดากันก็พอ ที่ว่ามีบ้างนั้น มีบ้างไปทางไหน เป็นไปข้างอุปัทวเหตุ หรือว่าไปข้างยิงเอง หรือข้างมีคนมาทำ ที่มีบ้างนี้ เอาความจริงธรรมดา ไม่ใช่ว่าเอาที่ไม่รู้ พูดกันอย่างบ้านป่า บ้านดง ที่บ้านผมก็พูดกันอย่างนั้นอย่างนี้ พูดทั่วไปหมดแหละ ตามข้างถนนหนทางตลอดจนเด็กเล็กแดงก็พูดกันทั้งนั้นแล้ว พยานว่ามีบ้าง มีอย่างไรนะ

พยานตอบว่า บางคนก็บอกว่า จะว่าผู้ร้ายลอบปลงพระชนม์ เขาก็บอกว่าเอมันจะขึ้นทางไหนกัน แล้วก็ไม่เห็นมีอะไรชำรุด กำแพงก็ไม่ชำรุด พระวิสูตรก็ไม่ทะลุ ส่วนทางด้านยิงพระองค์เอง ก็มีพูดบ้าง แต่ว่าพูดกันไปตั้งหลาย ๆ อย่าง

นายเกษม บุญศรีถามว่า มีพูดกันบ้าง แล้วมีความเห็นอย่างไร พูดกันอย่างไร

พยานตอบว่า เรื่องยิงพระองค์เอง ก็ไม่เห็นพระพักตร์ท่านเป็นอย่างไร ดำหรือเปล่า เพราะไม่ได้เห็นใกล้ ๆ พยานเองก็นึกว่า เวลานั้นท่านจะหลับหรือตื่นก็ไม่รู้อีกเหมือนกัน ที่ว่าตื่นบรรทมแล้ว เข้าห้องสรงแล้ว ต่อมาก็เข้าที่บรรทมอีก ท่านหลับหรือเปล่าก็ไม่รู้ พยานก็ไม่เห็นอีก

นายเกษม บุญศรีถามว่า แล้วที่ว่าแอ็กซิเดนท์หรืออุปัทวเหตุนั้น เขาพูดกันบ้างไหม

พยานตอบว่า เรื่องอุปัทวเหตุ ก็ว่า ทำไมท่านจะเอาปืนมาลูบไล้ทำไมเช้า ๆ ก็นึกไปตามเรื่องเท่านั้นเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประธาน ฯ ไม่ติดใจถาม

ต่อจากนี้ **พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษรกล่าวว่า** พวกที่พยานบอกว่าเขาพูดกันทั้งสามอย่างอะไรนั่น เขาบอกหรือเปล่าอย่างที่พยานว่าเมื่อตะกี้ ว่าไงนะ ถ้าจะมี

คนร้ายมาปลง ก็ไม่เห็นว่าจะขึ้นมาทางไหน ไม่เห็นมีอะไร แล้วนอกจากนี้ใครพูดว่าอย่างไรหรือเปล่า

พยานตอบว่า ก็ไม่มีใครพูดว่าอะไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า มีพูดบ้างไหมว่า ใครจะขึ้นมาทางไหน หรือว่ามีอะไรชำรุด ไม่พูดบ้างหรือว่า จะเป็นใครมาทำ

พยานตอบว่า ไม่มี

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า จำได้ไหมว่า ใครเป็นคนพูด

พยานตอบว่า จำไม่ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า มีใครบ้างที่พูดว่า ท่านอาจจะยิงพระองค์เอง พวกนั้นพูดว่าอย่างไร

พยานตอบว่า จำไม่ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า พูดบ้างหรือเปล่าว่า ทำไมท่านจึงยิงพระองค์เอง พวกที่เขาพูดมีบ้างหรือเปล่า ไม่บอกหรือว่าเรื่องอะไร ที่ยิงพระองค์เอง พวกนั้นไม่พูดบ้างหรือ

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูดว่าอะไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า แล้วพวกที่พูดว่า แอ็กซิเดนท์ เขาพูดว่าอย่างไร

พยานตอบว่า ก็เป็นแต่เขาบอกว่า ไม่ได้กล่าวว่าอะไรเขาบอกว่าเห็นจะเป็นแอ็กซิเดนท์บ้างละกระมัง

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ไม่ได้ให้เหตุผลเลยหรือ

พยานตอบว่า เขาไม่ได้พูดอะไรอีก

จบคำให้การของพยานปากที่ ๒๘ เมื่อเวลา ๑๑.๕๕ น. ประธานกรรมการกล่าวว่า จะได้ดำเนินการสอบสวนพยานปากต่อไปในเวลา ๑๓.๓๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๒๙) เวลา ๑๓.๔๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนพยาน ต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า พยานที่นำมาสืบในตอนบ่ายวันนี้ คือนายมี พาผล มหาดเล็กรับใช้

นายมี พาผลได้ให้การตอบพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ มี นามสกุล พาผล อายุ ๒๙ ปี บ้านอยู่ที่โรงโม่ท่าเตียน รับราชการอยู่ในกองมหาดเล็ก มีหน้าที่ตั้งเครื่องเสวย รับราชการมาประมาณ ๔ - ๕ ปี แล้ว โดยอยู่แผนกรับใช้ตั้งแต่แรกเข้ามา ในวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน พยานเข้าเวรตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. และจะออกในวันที่ ๙ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน และสมเด็จพระราชชนนีเสวยเสร็จแล้วทุกองค์ (หมายถึงเสวยเช้า)

ในคืนวันที่ ๘ นั้น พยานมีหน้าที่ตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ไปยัง ร.พัน ๑ ตามเสด็จไปตั้งแต่ประมาณ ๑๙.๐๐ น. และกลับประมาณ ๒๓.๐๐ น. เมื่อกลับมาแล้ว พยานได้ไปรับประทานอาหาร อาบน้ำแล้วก็พักผ่อนเข้านอนที่โรงละครข้างหลังพระที่นั่ง และได้ตื่นขึ้นในตอนเช้าวันที่ ๙ เวลา ๖.๐๐ น. เศษ เมื่อตื่นขึ้นแล้วได้ทราบจากนายมังกรว่า สมเด็จพระราชชนนีบรรทมตื่นแล้ว และได้เอาน้ำมันละหุ่งไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ต่อจากนั้นพยานก็ได้ช่วยนายมังกรจัดโต๊ะเสวยเครื่องเช้าที่มุขเฉลียงด้านหน้า ซึ่งเคยเสวยเครื่องเช้าอยู่ทุกวัน เมื่อจัดเสร็จแล้วก็ลงมาอยู่ข้างล่างที่ห้องพักเครื่องซึ่งมีตู้น้ำแข็ง แล้วก็ไม่ได้ขึ้นไปข้างบนอีก แต่ได้ทราบว่า ในหลวงองค์ปัจจุบันเสด็จไปเสวยเวลาประมาณ ๘.๓๐ น. เนื่องจากได้เห็นมหาดเล็กเชิญเครื่องเสวย คือ นายมังกรกับนายฉลาด ลงมาเชิญเครื่องเสวยที่ต้องการร้อน ๆ ในหลวงองค์ปัจจุบันเสวยเสร็จประมาณ ๙.๐๐ น. เห็นจะได้ พยานรู้สึกไม่ค่อยสบาย เมื่อเห็นว่าท่านเสวยเสร็จแล้ว เห็นว่าไม่มีอะไรจะทำอีก

จึงได้ไปลานายมังกรขอกลับบ้าน เพราะไม่ค่อยสบาย นายมังกรก็อนุญาต พยานจึงได้กลับบ้านซึ่งอยู่ที่ท่าเตียนตรงโรงโม่ข้างนอก เมื่อไปถึงบ้านแล้วก็ได้รับประทานยาหอมก็รู้สึกเวียนศีรษะคล้าย ๆ กับจะเป็นลม เมื่อรับประทานยาแล้วก็นอนพัก ต่อมาอีกประมาณสัก ๓๐ นาที ก็มีนายสมานคนในวังมาบอกว่านายมังกรใช้ให้มาตามเขาบอกว่า ถ้าเข้ามาในวังได้ก็ให้เข้ามา เขาว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศประชวรมาก พยานก็กลับเข้าไปในวัง เมื่อไปถึงก็ขึ้นไปหานายมังกรที่ข้างบน พบเขานั่งอยู่ที่บันไดด้านมุขเสวย มีนายมณี แย้มสาขา และนายฉลาดอยู่ด้วย เมื่อพบแล้วนายมังกรได้บอกพยานว่า ในหลวงในพระบรมโกศถูกปืน แต่ไม่ได้บอกว่าสวรรคตแล้วหรือยัง เพราะตอนนั้นยังไม่ทราบ พยานได้ถามเหมือนกันว่า ทำไมจึงถูกปืน แต่ก็ไม่ทราบเหตุผล ต่อมาในตอนหลังจึงได้ทราบแน่ชัดว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต พยานทราบตอนที่ยกอ่างน้ำแข็งขึ้นไปหล่อพระองค์ท่าน นายมังกรเป็นคนสั่งให้พยานยกน้ำแข็งเข้าไป ตอนนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๑.๑๐ น. หรือเกือบเที่ยงเห็นจะได้

ต่อจากนั้นมาก็ได้ยินคนในวังพูดกันหลายเสียงหลายอย่าง บ้างก็พูดว่า ถูกลอบปลงพระชนม์ บ้างก็ว่า ทรงปลงพระชนม์เอง และบางคนก็ว่า เป็นอุบัติเหตุ ทั้ง ๓ อย่าง ต่างคนต่างพูด แต่พยานจำไม่ได้ว่า ใครเป็นผู้พูดว่าอย่างไร และในการที่ได้ยินพูดถึงสาเหตุ ๓ ประการนั้น พยานก็ไม่ได้ยินว่า ใครให้เหตุผลอย่างไร เป็นแต่พูดกันลอย ๆ ส่วนเรื่องที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกำหนดจะเสด็จกลับเมืองนอกในวันที่ ๑๓ นั้น พยานก็ไม่เคยได้ยินใครพูดว่าอย่างไร สำหรับตัวพยานเองนั้นก็นึกอยู่เหมือนกันว่านัมเบอร์ ๑๓ ไม่ดี ฝรั่งเขาถือ แต่พยานเพียงแต่นึกเท่านั้น ไม่ได้พูดกับใคร

ในวันที่ ๙ นั้น พยานได้ขึ้นไปช่วยนายมังกรจัดโต๊ะเสวยเวลาประมาณสักเกือบ ๗.๐๐ น. เมื่อขึ้นไปไม่เห็นชาวที่แล้ว ตามธรรมดาชาวที่ขึ้นไปทำงานตอนสว่าง พอดับไฟเขาก็เริ่มขึ้นไปทำงาน และเสร็จประมาณ ๖.๐๐ น. กว่า ๆ หรือเกือบ ๗.๐๐ น. สำหรับในวันนั้น พยานขึ้นไปก็ไม่เห็นพวกชาวที่และได้ทราบว่าเขาทำงานกันเสร็จแล้ว

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ถามว่า ใครเป็นผู้นำพยานเข้ามารับราชการ

พยานตอบว่า พยานได้เข้ามารับราชการโดยเจ้าคุณชาติเดชอุดมเป็นคนนำเข้ามา เพราะพยานเคยเป็นคนขับรถของเจ้าคุณชาติเดชอุดมมาก่อน พยานไม่ใช่คนท้ายวัง นายสมานเป็นคนท้ายวัง เพื่อนสนิทของพยานไม่มีใคร พวกที่ทำงานนั้นก็รู้จักกันเป็นอย่างฐานเพื่อนฝูงธรรมดา

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ในวันเกิดเหตุนั้น นายสมานมาบอกว่า ในหลวงทรงประชวรมาก ถ้าเข้ามาได้ก็ให้เข้ามา และว่านายมังกรสั่งไป เขาบอกเท่านั้นเองหรือไม่ได้บอกว่าถูกปืนด้วยหรือ

พยานตอบว่า เขาบอกเท่านั้น ไม่ได้บอกว่าถูกปืน เขาบอกในฐานะที่พยานเป็นมหาดเล็กคนหนึ่งเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งพยานเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของนายมังกร ซึ่งเขาอาจจะเห็นว่ามีงานการอะไรที่จะต้องใช้สอย เมื่อเขามาบอกทราบแล้วก็รีบแต่งตัวตามเขาไป ขณะที่ไปกับเขานั้น ไม่ได้ซักถามอะไรเขาเลย พยานได้ทราบอาการประชวรของในหลวงในพระบรมโกศมาก่อนแล้ว เมื่อเขาบอกว่า ท่านประชวรมากก็คิดว่าจริง และบางทีเขาอาจจะระดมเวรนี้ไว้ช่วยก็ได้ จึงไม่ให้มีเวรออก เมื่อมาถึงพระที่นั่งแล้ว พยานได้พบกับนายมังกรจึงได้ถามเขาว่า พระอาการเป็นอย่างไร เขาก็บอกว่า ในหลวงถูกปืนแต่เขาไม่ได้บอกว่าใครเป็นคนยิง นอกนั้นก็ไม่ทราบว่าอย่างไร พยานก็ไม่ซักถาม เมื่อทราบขณะนั้นรู้สึกตกใจ เวลานั้นเป็นเวลาประมาณสัก ๙.๓๐ น. เห็นจะได้ พยานรู้สึกว่าผู้คนมีความพลุกพล่านผิดกว่าธรรมดา

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า แล้วถามเขาหรือเปล่าว่าเห็นใครวิ่งลงไปข้างล่างบ้าง และเมื่อเขาบอกว่า ในหลวงถูกปืนแล้วทำไมพยานไม่ซักถามต่อไปว่าถูกเพราะอะไร

พยานตอบว่า พยานไม่ได้ถามเขา และเรื่องที่ว่าท่านถูกปืนเพราะอะไรนั้น

พยานก็ถามเหมือนกัน แต่เขาบอกว่าไม่ทราบ เมื่อพยานได้ทราบเรื่องแล้วก็ยังนั่งอยู่เฉย ๆ คอยฟังว่าจะมีรับสั่งใช้อะไรบ้าง เมื่อพยานขึ้นไปข้างบนนั้น ได้เห็นนายบุศย์อยู่ที่ตู้ไฟฟ้า หน้าห้องแต่งพระองค์ ส่วนนายชิตไม่ทันสังเกต ในตอนนั้นพยานไม่ได้ถามนายบุศย์ว่าใครยิงในหลวง เพราะไม่ได้พบกันใกล้ ๆ พยานอยู่ที่บันได เขาอยู่ที่หน้าตู้ไฟฟ้า และต่อมาในตอนหลังจึงได้ถามเขา และได้ทราบว่า ท่านทรงทำพระองค์เอง

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เขาบอกหรือเปล่า ว่าเขาเห็นเอง

พยานตอบว่า เขาไม่ได้บอกว่าเห็น เขาบอกว่าท่านทรงทำของท่านเอง ไม่มีใครกล้าไปทำท่าน สำหรับนายชิตพยานก็ถาม ก็ได้คำตอบเหมือน ๆ กัน คือเขาว่าท่านทรงทำของท่านเอง ใครจะกล้าไปทำท่านได้ และนายชิตเขาก็บอกว่าเขาไม่เห็น และในตอนนั้นเขาอยู่ที่ไหนพยานก็ไม่ได้ถาม พยานมาทราบในภายหลังว่า นายชิตเป็นคนไปทูลสมเด็จพระราชชนนี แต่ไม่ทราบว่าไปทูลว่าอย่างไร พยานเองก็ไม่ได้ถามนายชิตเพราะตามธรรมดานายชิตเป็นคนถือตัว

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า ที่นายบุศย์เขาบอกว่า ในหลวงทรงทำพระองค์เอง ใครจะกล้าไปทำท่านได้ พยานเชื่อไหม

พยานตอบว่า เขาบอกก็เชื่อ แต่ส่วนคนในวังนั้นเป็นการยากที่จะทราบได้ เพราะคนละจิตคนละใจ จะให้พยานตอบแทนเขาเป็นการยาก แม้ท่าทางกิริยาอาการของเขาก็ไม่อาจจะเดาได้ว่า เขาจะเชื่อหรือไม่ สังเกตดูแค่ว่าเขาเฉย ๆ กัน ทั้งนั้น

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า คนที่เขาว่าในหลวงถูกลอบปลงพระชนม์ พวกนั้นเขาเห็นอะไรผิดแปลกไหม เห็นใครเขาวิ่งลงมาข้างล่างไหม คือเมื่อวันศุกร์นี้คณะกรรมการได้ไปขอทราบจากพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านบอกว่าท่านเห็นคนวิ่งไปคนหนึ่งนั้น พยานรู้ไหมเป็นใคร วิ่งลงมาข้างล่างหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่ทราบ และไม่สอบถามใคร ในวันที่ ๙ นั้น เวลาตำรวจมาสอบสวนพยานก็เห็น พยานเองก็ถูกสอบสวนเหมือนกัน เมื่อเวลานายชิตเอาปืนลงมาให้ตำรวจ พยานไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า พวกที่พูดว่าในหลวงปลงพระชนม์เอง นอกจากนายชิตกับนายบุศย์แล้วมีใครพูดอีก

พยานตอบว่า จำไม่ได้ เพราะโจษกันต่าง ๆ หลายอย่าง เมื่อพยานกลับจาก ร.พัน ๑ นั้น ได้พบพวกยามอยู่ข้างบน ยามข้างบนตอนหัวค่ำตอนนั้น คือ นายมณี แย้มสาขา

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลรับสั่งถามว่า ได้ฟังพยานให้การรู้สึกว่าพอใจ พยานมีหลักและศีลธรรมในใจ อยากจะถามปัญหาบางอย่าง อย่าตกใจ ไม่ใช่จะผูกมัดพยานในทางใดเลย อยากจะถามความเห็นในฐานะเป็นผู้รับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวชั้นผู้น้อย ไม่ใช่ข้าราชการผู้ใหญ่ ซึ่งพอฟังเชื่อได้ ตามที่ให้การว่า เคยเป็นคนรถของเจ้าคุณชาติ ฯ และท่านเจ้าคุณนำมาฝากเป็นมหาดเล็กอยู่ในแผนกรับใช้นี้ พยานอยู่กับเจ้าคุณชาติมานานสักเท่าใด

พยานตอบว่า ประมาณ ๘ - ๙ ปี คืออยู่ตั้งแต่ยังไม่ถูกเกณฑ์ทหาร จนถูกเกณฑ์ทหาร แล้วไม่โดนเกณฑ์ จนบัดนี้พยานมีอายุ ๒๙ ปีแล้ว การที่ได้มาอยู่กับเจ้าคุณชาตินั้น คือท่านเจ้าคุณต้องการคนขับรถ นายสง่า แก้วมังกรก็นำพยานเข้ามาฝาก ก่อนที่มาอยู่กับเจ้าคุณชาติ ฯ ได้ขับรถให้ขุนอนุพันธ์ ฯ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง เมื่ออยู่กับเจ้าคุณชาติ ฯ แล้ว ในตอนที่ญี่ปุ่นขึ้น น้ำมันหายาก ท่านเห็นว่ามีหน้าที่ว่างก็เลยฝากให้เข้าทำงาน เพราะพยานจะไปหางานขับรถทำอีกไม่ได้ เวลาที่เข้าทำงานนั้นก็ได้มีหัวหน้าทำการอบรมว่า ทำอะไรจะต้องระมัดระวังให้ดีในฐานะที่อยู่รับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ถามว่า ในเรื่องการเป็นมหาดเล็กสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัวนี้ พยานเข้าใจว่าอย่างไร เข้าใจว่าตัวพยานเป็นข้าราชการ หรือเป็นข้าในหลวง และในทางราชการนั้น พยานรู้สึกว่าใครเป็นนายพยาน ทางราชการหรือในหลวง

พยานตอบว่า ความรู้สึกในใจของพยาน รู้สึกว่าเป็นข้าของในหลวงมากกว่า เพราะท่านมีพระมหากรุณาธิคุณหลายอย่าง เวลานี้ก็รู้สึกว่าในหลวงเป็นนายโดยตรง และพยานก็รู้สึกว่า ถ้าในหลวงไม่โปรดพยาน ท่านอาจจะไล่พยานออกได้ และถ้าในหลวงโปรดพยาน แล้วทางราชการจะเอาพยานไปนั้น ท่านก็อาจจะขอเอาตัวพยานไว้ได้ เท่าที่พยานทราบ ผู้บังคับบัญชาของพยาน หัวหน้าหมวดมีนายมณี บุรณะสุด หัวหน้ากองมีพระยาอนุรักษ์ราชมณเฑียร และต่อขึ้นไปคือพระยาชาติเดชอุดม และพระยาชาติเดชอุดมก็มีนายต่อขึ้นไปอีก

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งต่อไปว่า สำหรับเจ้าคุณชาติ ฯ กับในหลวง พูดจริง ๆ พยานรักใครมากกว่ากัน ตอบไม่ต้องกลัว เจ้าคุณชาติ ฯ ท่านไม่ถือ ในหลวงก็ไม่กริ้ว

พยานตอบว่า พยานรักเท่า ๆ กัน มีความจงรักภักดีเหมือนกัน

พยานให้การต่อไปว่า ต่อจากเจ้าคุณชาติขึ้นไปก็มีนายคือท่านนายกรัฐมนตรี คือท่านปรีดี พนมยงค์ สำหรับพยาน พยานก็รักท่านนายกรัฐมนตรี พยานรู้จัก แต่ไม่สนิทสนม ได้เคยไปปฏิบัติงานที่นั่นหลายครั้ง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ถามว่า เกี่ยวกับกรณีสวรรคตนี้ถ้าเราพูดอะไร ๆ มา พยานจะกลัวถูกออกไหม เช่นอย่างเขาสั่งไม่ให้พูด แล้วพูดไป กลัวถูกออกไหม พูดอย่างจริงใจ

พยานตอบว่า ถ้าเป็นคำสั่งของนายก็ขัดไม่ได้ ถ้าไม่ให้พูดแล้วพูดไปมีความผิดก็กลัว แต่ถ้ารู้ว่าพูดแล้วเป็นประโยชน์แก่ในหลวง พยานก็กล้าพูด ไม่กลัวถูกออก

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ทรงรับสั่งถามว่า ทำไมไม่กลัว

พยานตอบว่า เพราะว่า ถ้าจะไล่ออก ก็ไล่ออกเนื่องจากพยานได้พูดความจริง ไม่ได้โป้ปด แต่ก็ไม่เคยเห็นมีใครมาสั่งไม่ให้พูดว่าอย่างไรในเรื่องนี้ พยานยืนยันได้ว่าไม่มีใครมาสั่งเลย

พยานให้การต่อไปว่า ในแผนกรับใช้นั้น จะมีคนทำงานกี่คนพยานจำไม่ได้ เพราะมากด้วยกัน พวกเหล่านั้นพยานก็รู้จักในฐานะเป็นเพื่อนร่วมงาน พวกที่จ้างชั่วคราว ที่จ้างเข้ามาใหม่เมื่อในหลวงเสด็จมาแล้วก็มี เช่นนายพิชัยและนายสมาน แต่ใครจะเป็นคนพาเข้ามาไม่ทราบ ในระหว่างตั้งแต่สวรรคตแล้วจนถึงบัดนี้ ไม่มีใครลาออกหรือลาป่วยไม่มาทำงานเลย พยานได้ทราบว่า ในหลวงถูกปืนเมื่อเวลาประมาณ ๙.๓๐ น. เห็นจะได้ ที่รู้ว่าถูกปืนนั้น พวกมหาดเล็กรับใช้ที่อยู่ข้างบนรู้กันทุกคน แต่พวกที่อยู่ข้างล่างอาจจะไม่รู้ก็เป็นได้ เพราะว่าพยานไม่ได้ลงมาข้างล่าง จึงไม่ทราบว่าเขารู้กันแล้วหรือยัง

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า พยานให้การว่าพยานรู้ว่าสวรรคตในตอนบ่ายใช่ไหม

พยานตอบว่า รู้ก่อนบ่าย เพราะว่าได้ยกน้ำแข็งขึ้นไปหล่อพระองค์ท่าน รู้ทีหลัง หลังจากกลับมาจากบ้าน ระหว่างทางจากบ้านมาพระราชวังไม่มีใครบอกเลย มารู้เอาเมื่อถึงพระบรมมหาราชวังแล้ว เมื่อรู้แล้วก็งงไปพักหนึ่ง รู้สึกตกตะลึง เมื่อรู้ว่าสวรรคต เพราะถูกปืน แต่ไม่ทราบว่าเพราะเหตุอะไร พยานทราบจากนายบุศย์ว่าท่านทำของท่านเอง เมื่อนายบุศย์บอกเช่นนั้น พยานก็เชื่อ เพราะเขาเป็นคนใกล้ชิด

นายเกษม บุญศรีถามอีกว่า แล้วเดี๋ยวนี้พยานยังคงเชื่อไหม

พยานตอบว่า ไม่เชื่อ ไม่เชื่อว่าปลงพระชนม์เอง และไม่เชื่อว่าถูกลอบปลงพระชนม์

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า เมื่อพยานกลับไปพักที่บ้านแล้วนายสมานไปตามมา บอกว่านายมังกรให้ไปตามเพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประชวร

มาก เวลานั้นพยานเข้าใจว่า ท่านประชวรอะไร **พยานตอบว่า** ทราบว่าพระนาภีท่านไม่ค่อยดีมาหลายวันแล้ว ก็เข้าใจว่าประชวรพระนาภี เมื่อนายมังกรบอกว่า ในหลวงถูกปืน พยานไม่ได้ถามนายมังกรว่าทำไมไม่บอกพยานว่าในหลวงถูกปืน แต่ไปบอกว่าท่านประชวรมาก

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า พยานว่า ลอบปลงพระชนม์ก็ไม่เชื่อปลงพระชนม์เองก็ไม่เชื่อ แล้วพยานเชื่ออย่างไร

พยานตอบว่า พยานไม่เชื่อทั้ง ๒ อย่าง สำหรับอุปัทวเหตุนั้น พยานคิดว่าก็อาจจะเป็นได้เหมือนกัน ที่พยานคิดว่าอาจจะเป็นอุปัทวเหตุนั้น ก็เผื่อว่าบางทีท่านบรรทมอยู่ อยากจะทรงเล่นปืน เอามาทรงลูบคลำเล่นก็อาจจะเกิดอุปัทวเหตุขึ้นได้ ที่พยานกล่าวเช่นนี้ ไม่มีใครมาบอกให้พยานพูด พยานนึกเอาเอง

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ถามว่า ที่บ้านพักของพยานที่โรงโม่มีพวกมหาดเล็กอยู่กี่คน และพยานจำชื่อได้ไหม มีใครบ้าง

พยานตอบว่า บ้านพักของพยานเป็นที่พักของหลวง มีแต่คนทำงานในสำนักพระราชวัง มีพยานคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมหาดเล็ก นอกจากนั้นมีนายประชา นายสงวน นายพิมพ์ นายเชย นายถม และนายแจง พวกนี้เป็นพวกที่ทำงานในสำนักพระราชวัง พยานได้อยู่ที่บ้านพักนี้มาประมาณ ๑ ปีแล้ว อยู่รวมกับครอบครัวด้วย พวกที่อยู่ด้วยกันนั้นก็มีความชอบพอกันอย่างธรรมดา สำหรับพยานเองนั้น รู้สึกว่าพวกที่อยู่ใกล้เคียงกันนั้น พยานชอบพอมากกว่านายชิต

นายวิลาศ ฯ ถามว่า นายชิตนั้น เขาขึ้นบันไดทีละ ๒ ขั้นพยานสังเกตหรือเปล่า **พยานรับว่า** ใช่ **นายวิลาศ ฯ ถามอีกว่า** พยานว่าท่าทางของเขาถือตัวใช่ไหม และนายบุศย์เขาขึ้นบันไดทีละขั้นเดียวใช่ไหม **พยานรับอีกว่า** ใช่ นายบุศย์ขึ้นบันไดทีละขั้น

พยานให้การต่อไปว่า สำหรับพยานกับนายบุศย์นั้นก็รู้จักชอบพอกันในฐานะ

ที่ทำงานอยู่ร่วมสำนักเดียวกัน จึงต้องพบกันเสมอ และไม่ได้โกรธเคืองกัน เมื่อพยานขึ้นไปบนพระที่นั่งในวันที่เกิดเหตุนั้น ได้พบนายมังกรนั่งอยู่ที่บันไดชั้นบนตอนหน้าพระที่นั่งทางด้านที่เคยเสด็จมาเสวยเช้า พยานขึ้นไปถึงก็นั่งที่นั่น พอนั่งก็เห็นนายบุศย์เขาเดินออกมาทางโต๊ะปิงปองแล้วกลับเข้าไป เข้าใจว่าไปนั่งที่โต๊ะไฟฟ้า เพราะเขาเคยไปนั่งที่นั่น ท่าทางเขาที่เดินมานั้นรู้สึกว่าเขาคอยระวังว่าจะมีใครเรียกใช้สอยอย่างไรหรือไม่ รู้สึกว่ากิริยาท่าทางของเขาเป็นอย่างธรรมดาเฉย ๆ เขาเดินออกมาแล้วก็เดินเข้าไป ไม่เห็นตกอกตกใจอย่างไร

นายวิลาศ โอสถานนท์ถามอีกว่า พยานไม่รู้สึกแปลกใจบ้างหรือ ที่นายชิตนายบุศย์เขาบอกว่า ท่านทรงทำพระองค์ท่านเอง ใครจะไปทำท่านได้ หรือตอนนั้นพยานเชื่อเขา

พยานตอบว่า ตอนนั้นเชื่อ ต่อมาที่พยานไม่เชื่อก็เพราะหนังสือพิมพ์ก็ลงและมีการตั้งศาลขึ้น จึงทำให้ใจของพยานเขวไป ไม่รู้ว่าจะเชื่อว่าเป็นอย่างไหนแน่

นายวิลาศ ฯ ถามต่อไปอีกว่า เป็นคนขับรถยนต์กับตั้งเครื่อง อย่างไหนดีกว่ากัน

พยานตอบว่า ตั้งเครื่องดีกว่า รู้สึกว่ามีเกียรติที่ได้อยู่รับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วยังมีหนทางก้าวหน้าต่อไปอีก สำหรับนายซึ่งได้พูดถึงนั้น พยานหมายถึงนายมณี ซึ่งเป็นหัวหน้าหมวด ไม่ได้หมายถึงคุณอนุรักษ์ หรือเจ้าคุณชาติ

เมื่อกรรมการซักถามเสร็จแล้ว **นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า** ที่นายบุศย์เขาบอกกับพยานว่าท่านทรงทำของท่านเอง ใครจะกล้าไปทำท่านได้นั้น เขาบอกเมื่อใด

พยานตอบว่า จำไม่ได้ เพราะหลายวันมาแล้ว จะเป็นต่อมาอีกสักวันหรือสองวันก็จำไม่ได้ ส่วนนายชิตก็บอกเหมือนกันแต่บอกกันคนละเวลา แต่ใครจะบอกก่อนบอกหลังอย่างไรพยานจำไม่ได้

จบคำให้การของ**นายมี พาผล** พยานปากที่ ๒๙ เมื่อเวลา ๑๕.๐๐ น.

ต่อจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**นายทรัพย์ แฉ่งสมบูรณ์** มหาดเล็กรับใช้เข้าสืบต่อไป

นายทรัพย์ แฉ่งสมบูรณ์ได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ ทรัพย์ นามสกุล แฉ่งสมบูรณ์ อายุ ๒๑ ปี บ้านอยู่ในวังสวนจิตรลดา พักอยู่ในบ้านของหลวง พยานรับราชการอยู่ในกองมหาดเล็ก มีหน้าที่อยู่ในแผนกรับใช้ตั้งแต่ในหลวงเสด็จกลับมาคราวนี้ เดิมอยู่ที่แผนกชาวที่ พยานเริ่มเข้ารับราชการในแผนกชาวที่มาราว ๓ ปีแล้ว ครั้งแรกได้เข้ามาอยู่ในแผนกชาวที่ก่อน เมื่อในหลวงจะเสด็จมาคราวนี้ นายสิน สุขเกยูร รองหัวหน้าแผนกชาวที่ได้สั่งให้พยานย้ายมาอยู่ในแผนกรับใช้

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน มีหน้าที่ช่วยคนจ้างเชิญเครื่องจากห้องเครื่องมาไว้ที่ห้องพักเครื่องข้างล่าง และจัดภาชนะไปที่ห้องพักเครื่อง ในตอนดึกคืนวันนั้น พยานมีหน้าที่อยู่ยามที่บันไดชั้นบน อยู่คู่กับนายฉลาดตั้งแต่เวลา ๔ นาฬิกา จนถึง ๖ นาฬิกา โดยนายวันเป็นคนมาปลุกให้ไปอยู่ยาม พยานกับนายฉลาดไม่ได้หลับเลยระหว่างอยู่ยาม นายมังกรมาตรวจยาม ๑ ครั้งเมื่อเวลาประมาณ ๕ นาฬิกา พอถึง ๖ นาฬิกา พยานหมดหน้าที่ยามก็ลงไปพักอยู่ที่หอโหรข้างล่าง ส่วนนายฉลาดยังอยู่ข้างบน เพราะยังมีหน้าที่จัดเครื่องเสวย ระหว่างที่จวนจะออกยามนั้นได้เห็นชาวที่ขึ้นไปทำงานข้างบนประมาณ ๔ - ๕ คน ขึ้นไปทางบันไดหน้า พวกชาวที่ที่ขึ้นไปวันนั้น พยานจำชื่อได้คนหนึ่งคือ นายพิชัย พวกที่ขึ้นไปวันนั้นเป็นชาวที่ทั้งนั้น พยานยืนยันได้

เมื่อพยานลงมาพักที่หอโหรแล้ว ได้พักอยู่กับเพื่อนข้าราชการหลายคน จำไม่ได้ว่ามีใครบ้าง ได้พักอยู่ในห้องนั้นจนถึงเวลาประมาณจวน ๙ นาฬิกา ได้ช่วยเขาเชิญเครื่องเสวยมาพักที่ห้องพักเครื่องชั้นล่าง เสร็จแล้วก็ลงไปพักข้างล่างตามเคย

ที่หอโหร อยู่ที่นั่นจนเวลา ๙ นาฬิกาเศษ ต่อมาได้ยินเสียงปืนดังทางห้องบรรทมของในหลวงด้านตะวันออก ก็ออกมาบันไดพระที่นั่งชั้นล่างเพื่อดูว่าข้างบนเกิดเหตุอะไรกันขึ้น มาพบกับนายมังกรซึ่งลงมาจากข้างบน พยานได้ถามเขาว่า เกิดเหตุอะไรกันขึ้น เขาบอกว่าในหลวงถูกปืน พยานเห็นหน้านายมังกรเซียว ๆ คล้ายกับว่าจะเป็นลม จึงไม่กล้าถามต่อไป อาการของนายมังกรที่เดินลงมาจากข้างบนนั้น เดินอย่างรีบ นายมังกรเดินต่อไปทางห้องพักเครื่อง แต่ไม่ทราบว่าไปไหน พยานก็ได้กลับมาที่หอโหรอีก ไม่ได้ขึ้นไปข้างบน เพราะไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับข้างบน ตอนสายราว ๆ ๑๑ นาฬิกาเศษ พยานได้ขึ้นไปเปลี่ยนน้ำแข็งโดยเอาใส่อ่างขึ้นไปวางข้างพระแท่นโดยนายมณีเป็นคนสั่ง ก่อนหน้าที่จะเอาน้ำแข็งขึ้นไปนั้น พยานไม่ได้ขึ้นไปชั้นบนเลย ระหว่างที่พยานได้ยินเสียงปืน และเมื่อพบกับนายมังกรจนกระทั่งเอาน้ำแข็งไปเปลี่ยน ระหว่างนั้นไม่มีใครพูดว่ากระไร ตอนนั้นไม่ทราบว่าสวรรคตแล้ว พวกอยู่ข้างล่างไม่มีใครรู้ และไม่เห็นมีใครลงมาจากข้างบน นอกจากนายมังกร ในตอนต่อมา พยานได้รู้ข่าวจากข้างนอกว่าท่านอาจจะถูกลอบปลงพระชนม์ หรือปลงพระชนม์เอง หรือเป็นอุบัทวเหตุก็ได้ สำหรับพยานเองนั้น ไม่ทราบเลยว่าท่านสวรรคตเพราะเรื่องอะไร จนเดี๋ยวนี้ก็ไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ ถามว่า แต่ก่อนเมื่ออยู่ชาวที่ พวกชาวที่มีกี่คน

พยานตอบว่า ระหว่างที่ยังอยู่ชาวที่ มีพวกชาวที่อยู่ราว ๗ - ๘ คน แต่พยานได้มาอยู่ในแผนกรับใช้ตั้งแต่ในหลวงเสด็จกลับมาถึงคราวนี้

พยานให้การต่อไปว่า พวกชาวที่ที่ขึ้นมาทำงานบนพระที่นั่งนั้น ไม่ซ้ำกัน เขาผลัดเวรกันทุกวัน มีเวรละประมาณ ๔ - ๕ คน ในวันเกิดเหตุนั้น พยานไม่ได้ขึ้นไปชั้นบน ได้ช่วยเชิญเครื่องเสวยจากห้องเครื่องไปไว้ที่ห้องพักเครื่องชั้นล่างเท่านั้น พยานไม่ได้พบนายชิตหรือนายบุศย์เลย ระหว่างที่เกิดเรื่องแล้วนั้นพยานอยู่ที่หอโหร หอโหรอยู่ทางด้านใต้มุขด้านห้องสรง อยู่ห่างพระที่นั่งราว ๖ - ๗ เมตร คนที่อยู่หอ

โหรมีราว ๔ - ๕ คน พอได้ยินเสียงปืน พยานก็ออกมา พอมาถึงที่บันไดพระที่นั่งจึงได้พบนายมังกร เขากำลังรีบเดินลงมา ขณะที่ออกจากหอโหรนั้น ออกมากันหลายคน นายมังกรลงมาจากชั้นบนคนเดียว เขาไม่ได้เลยไปหอโหร พยานได้ถามเขาว่า ข้างบนเสียงอะไรเอะอะ เขาบอกว่าในหลวงทรงถูกปืน แล้วเขาก็เดินไปทางห้องพักเครื่อง แต่จะไปไหนพยานไม่ทราบ และเขาลงไปทำไมก็ไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เวลานั้นพอได้ยินเสียงปืนดังปัง พยานก็ออกมาทันที พอถึงบันไดก็พบนายมังกร ทำไมนายมังกรลงมาทันทีหรือ แล้วเขาจะรู้ได้อย่างไรว่าในหลวงถูกปืน ลองนึกดูให้แน่ชิ **พยานยืนยันว่า** เป็นไปจริงอย่างที่ได้ให้การไปแล้ว

พระสารการประสิทธิ์ถามต่อไปว่า เขาบอกด้วยหรือเปล่าว่าทำไมในหลวงถูกปืน และพยานซักถามเขาต่อไปหรือเปล่า

พยานตอบว่า พยานไม่ได้ซักเขา เพราะเห็นหน้าเซียวพยานจึงไม่กล้าถามเขามาก เขาไม่ได้บอกว่าใครยิง พยานไม่เห็นใครวิ่งมาจากพระที่นั่ง และถ้าจะมีคนวิ่งออกมา ทหารยามก็ต้องเห็น

พยานให้การต่อไปว่า สำหรับนายชิตกับนายบุศย์นั้น ไม่ได้บอกอะไรกับพยาน เรื่องที่ในหลวงจะเสด็จไปเมืองนอกนั้น พยานรู้ข่าวจากข้างนอก ในวังเองไม่ทราบ ไม่มีใครบอกเลยว่าจะเสด็จไปเมื่อใด ส่วนนายบุศย์ที่จะตามเสด็จไปเมืองนอกพยานก็รู้เหมือนกัน แต่ใครจะเป็นคนเลือกเอาไปไม่ทราบ เขาไม่ได้มาอวดว่า เขาจะได้ไป เพียงแต่มาบอกว่าจะได้ไปเมืองนอกเท่านั้น พยานไม่นึกว่าจะมีผู้ร้ายมาลอบปลงพระชนม์ในหลวง การที่พยานให้การเช่นนี้ ไม่มีใครบอกให้พูดเช่นนี้และไม่มีใครสอน พยานรู้อย่างไรก็บอกอย่างนั้น

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลทรงรับสั่งถามว่า ก่อนที่จะมาทำงานเป็นชาวที่นั้น พยานอยู่ที่ไหน และเคยอยู่หัวเมืองไหม

พยานตอบว่า ก่อนรับราชการ พยานอยู่ที่สวนจิตรลดา ไม่ได้ทำอะไร อยู่กับพี่ชาย พี่ชายทำงานอยู่ในวัง เป็นเสมียนแผนกชาวที่ เดี๋ยวนี้ก็ยังอยู่ พยานไม่เคยไปหัวเมือง บ้านเดิมของพยานอยู่ที่ฝั่งธน ที่สวนอนันต์ พวกที่อยู่แถวสวนอนันต์พยานไม่รู้จักคุ้นเคยมากนัก สำหรับพวกชาวที่ ตั้งแต่พยานย้ายมาอยู่แผนกรับใช้แล้ว จะมีมาอยู่ใหม่อีกหรือไม่พยานไม่ทราบ แต่จำหน้าได้หมดทุกคน ตั้งแต่สวรรคตแล้วนั้น พวกชาวที่จะมีใครลาออกหรือลาป่วยบ้างพยานไม่ทราบ เพราะปฏิบัติงานคนละหน้าที่ และพยานไม่เห็นมีคำสั่งให้ย้ายด้วย สำหรับพวกชาวที่นั้น พยานจำได้แน่นอนว่ายังอยู่ทุกคน

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า ตั้งแต่เกิดเรื่องแล้วพยานเคยนึกบ้างไหมว่า วันหนึ่งคงจะถูกตำรวจเรียกตัวไปสอบสวน

พยานตอบว่า ไม่เคยนึก แต่ได้ถูกตำรวจเรียกไปสอบถามแล้วเหมือนกัน

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อพยานถูกตำรวจสอบสวนแล้วก็นึกเหมือนกันว่าเขาคงจะเอามาสอบสวนกลางเมืองอีก เมื่อนึกแล้วพยานก็ไม่ได้ตระเตรียมตัวอย่างไร นึกว่าถ้าถามพยาน พยานทำอะไรไปก็จะพูดตามความสัตย์จริง สำหรับข่าวที่ว่าในหลวงองค์ปัจจุบันจะเสด็จไปเมืองนอกอีกนั้น คราวนี้พยานไม่ทราบว่าจริงหรือเท็จ รู้ข่าวจากข้างนอก คือ หนังสือพิมพ์ลงว่า วันที่ ๑๙ เดือนหน้า ในหลวงจะเสด็จเมืองนอก ส่วนเมื่อคราวที่ในหลวงในพระบรมโกศจะเสด็จไปเมืองนอกนั้น พยานรู้จากข้างนอกเหมือนกันว่าในหลวงจะเสด็จวันที่ ๑๓ เมื่อสวรรคตแล้ว พยานไม่ทราบว่าการสวรรคตของในหลวงนั้นสวรรคตด้วยเรื่องอะไร รู้แต่ว่าถูกกระสุนปืนเท่านั้นเอง แม้จนกระทั่งได้มีการสอบสวนมาตั้งเดือนกว่า พยานก็คิดว่าคงจะเป็นอุบัติเหตุมากกว่า พยานนึกเอาเองในใจ ไม่มีอะไรอย่างอื่น

นายเกษม บุญศรี ถามว่า ถ้ามีคนบอกว่าท่านทรงยิงพระองค์เอง หรือถูกลอบปลงพระชนม์ พยานเชื่อไหม

พยานตอบว่า ไม่เชื่อ ที่ไม่เชื่อว่าถูกลอบปลงพระชนม์นั้น เพราะเห็นว่าไม่มีใครแปลกปลอมเข้ามาได้ ถ้าเข้ามาก็จะต้องผ่านเข้ามาตั้งแต่ประตูวิเศษไชยศรี ประตูพิมานไชยศรี ประตูเหล็กกล้า ผ่านทหารยามที่บันไดพระที่นั่ง ผ่านตำรวจวัง ผ่านมหาดเล็กชั้นล่าง และมหาดเล็กชั้นบน ผู้ที่จะผ่านประตูพิมานไชยศรีไปได้นั้น ต้องมีบัตรประจำตัว และจะต้องได้รับอนุญาตจากตำรวจวังเสียก่อนจึงจะผ่านเข้ามาได้ พวกยามในที่ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนั้นมีอยู่ตลอดเวลา ไม่มีหนทางที่คนร้ายจะเล็ดลอดเข้ามาได้ และที่ไม่เชื่อว่าท่านจะปลงพระชนม์เองนั้นก็เพราะว่าท่านเป็นผู้มีความรู้สูง เป็นถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคงจะไม่ทรงทำเช่นนั้น ส่วนในเรื่องอุปัทวเหตุนั้นตามความนึกคิดของพยาน พยานคิดว่าท่านคงบรรทมตื่นอยู่ และคงจะเอาปืนมาลูบคลำเล่น แล้วก็เกิดอุปัทวเหตุขึ้น ที่ว่าลูบคลำนั้น มือคงไปถูกไกปืนเข้าปืนจึงลั่นไปถูกพระนลาฏ

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า พยานเข้าเวรตอนตี ๔ ถึงตี ๖ คู่กับนายฉลาดนั้น พยานรับเวรจากใคร

พยานตอบว่า รับจากนายวัน

พระมนูเวทย์ ฯ ถามอีกว่า เช้าวันเกิดเหตุ เมื่อพวกชาวที่ขึ้นไปทำความสะอาดบนพระที่นั่ง ตอนที่เขากลับลงมา พยานเห็นหรือไม่

พยานตอบว่า ไม่เห็น เพราะพยานลงไปพักอยู่ข้างล่างเสียแล้ว

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ถามว่า พยานรับจากนายวันคนเดียวหรือ

พยานตอบว่า พยานเห็นนายวันคนเดียว ตามธรรมดาต้องอยู่ ๒ คน แต่เวลาที่ไปรับเวรเห็นแต่นายวันคนเดียว พยานรับเวรจากนายวันแล้วสักครู่ นายฉลาดก็มา

นายวิลาศ ฯ ถามอีกว่า พอได้ยินเสียงปืนดังปัง พยานนั่งอยู่ในห้องก่อนหรือทำอย่างไรอยู่ จึงออกมาทางบันไดพระที่นั่ง

พยานตอบว่า นั่งอยู่สักประเดี๋ยวก็เดินออกมา ประมาณสัก ๒ - ๓ นาที ไม่กว่านั้น แล้วพยานก็เดินมาบันไดพระที่นั่งมาพบนายมังกร

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ รับสั่ง ถามว่า พยานแน่ใจหรือว่า ภายใน ๒ - ๓ นาทีเท่านั้นหลังจากปืนดัง แล้วนายมังกรจะสามารถบอกพยานได้อย่างนั้น พยานรับว่า พยานแน่ใจเช่นนั้น

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ รับสั่งถามอีกว่า พอปืนดังปังพยานก็ออกมาจากหอโหร พบนายมังกร นายมังกรก็บอกทันทีว่าในหลวงถูกยิงอย่างนี้แน่ใจหรือ

พยานตอบว่า นายมังกรบอกตอนนั้น พยานแน่ใจ พยานไม่นึกว่าจะมีใครเข้าไปลอบปลงพระชนม์

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามต่อไปอีกว่า ที่ไม่นึกว่าใครจะเข้าไปลอบปลงพระชนม์นั้น คนข้างนอกบอกหรือ **พยานรับว่า** ได้ยินคนข้างนอกพูดกันอย่างนั้น และในเรื่องอุบัทวเหตุก็เหมือนกัน พยานได้ยินพวกคนข้างนอกเขาพูดกัน

เมื่อกรรมการซักถามสิ้นสุดลง **นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร** เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถามต่อไปอีกว่า เมื่อกี้นี้พยานบอกว่า ไปรับเวรจากนายวันคนเดียว แต่ในตอนแรก พยานได้ให้การว่า นายวันเป็นคนมาปลุกพยานใช่ไหม

พยานตอบว่า คือว่านายวันมาปลุกพยาน แล้วพยานก็เดินตาม พยานไปรับเวร เมื่อพยานได้ยินเสียงปืนขณะที่อยู่หอโหร พยานได้เดินออกมาและได้พบนายมังกร ไม่ได้วิ่งออกมา ระยะทางจากหอโหร มาถึงบันไดพระที่นั่ง ประมาณ ๘ - ๙ เมตร พอเดินมาถึงบันไดพระที่นั่งก็เห็นนายมังกรเดินลงมา นอกจากนายมังกรแล้วในห้องพักเครื่องพยานไม่พบใคร

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า เมื่อกี้พยานได้ตอบว่า ไม่เชื่อว่าจะถูกลอบปลงพระชนม์หรือปลงพระชนม์เอง และเชื่อว่าเป็นอุบัทวเหตุ และพยานก็ได้ให้เหตุผลต่อมาได้บอกว่าทราบจากคนข้างนอก อยากจะทราบว่า ความจริงมันอย่างไรกันแน่

พยานตอบว่า ความนึกคิดของพยานเป็นเช่นนั้น และพยานก็ได้ข่าวจากข้างนอกเช่นนั้น

พระสารนิติปัญญาได้ถามอีกว่า นายมังกรไปหอโหรหรือเปล่า

พยานตอบว่า ไม่ได้ไป เมื่อพบกับพยานแล้ว ก็ไปทางห้องพักเครื่อง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ รับสั่งถามอีกว่า ได้มีใครเรียกประชุม บอกว่าเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในฐานะที่เป็นข้าราชการควรจะพูดอย่างนั้น ๆ เช่นมีคนมาถามว่า เกิดเรื่องเพราะอะไร ให้บอกว่าเป็นอุบัทวเหตุ ไม่ให้บอกว่าปลงพระชนม์เอง เพราะจะเป็นการเสื่อมพระเกียรติอย่างนี้มีบ้างไหม

พยานตอบว่า พยานไม่เห็นมีการประชุม และไม่เห็นมีใครมาบอก พวกญาติพี่น้องพยานก็ไม่มีใครมาเตือนพยานว่าอย่างไร

จบคำให้การของ**นายทรัพย์ แฉ่งสมบูรณ์** พยานปากที่ ๓๐ เมื่อเวลา ๑๖.๐๕ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓๕, วันจันทร์ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๖, วันอังคารที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๗, วันพุธที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒๒ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙

วันนี้ (ที่ ๓๐ ก.ค.) เวลา ๑๐.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรมสืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในวันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้คือ นางสาวนิภา ตาละภัฏ

นางสาวนิภา ตาละภัฏ ได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ นางสาวนิภา ตาละภัฏ อายุ ๒๓ ปี บ้านอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พยานเป็นนางพยาบาล เกี่ยวพันกับนางสาวจรูญ ตาละภัฏ ฐานเป็นน้อง

นางสาวจรูญอยู่กับสมเด็จพระราชชนนีที่พระที่นั่งบรมพิมาน พยานเคยมาพักค้างคืนอยู่กับนางสาวจรูญ ตามปรกติอาทิตย์หนึ่งมาหนหนึ่ง คือมาในวันเสาร์ตอนเลิกงานแล้ว และกลับในวันจันทร์ตอนเช้า เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้พยานได้มาพักกับนางสาวจรูญ มาเวลาประมาณ ๕ โมงเย็น กลับไปในวันอาทิตย์ตอนเช้า เวลา ๖ โมงครึ่ง ที่ไม่กลับไปวันจันทร์ตามปรกตินั้น ก็เพราะวันอาทิตย์นั้นไม่หยุด พยาน

ออกจากพระที่นั่งบรมพิมานไปยังโรงพยาบาล เมื่อไปถึงโรงพยาบาลแล้ว พยานได้ทราบข่าวการสวรรคตในเวลาราวบ่าย ๓ โมง เพราะพวกหมอที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เขาเตรียมตัวจะมาที่พระที่นั่งเพื่อฉีดยาพระบรมศพ เขาไม่ได้บอกอะไร เขากำลังหาด้ายหรือไหมอยู่ พยานจึงทราบว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว แต่ยังไม่ทราบในขณะนั้นว่าเพราะอะไร เมื่อทราบเช่นนั้นแล้ว พยานก็แต่งตัวมาที่พระที่นั่ง เมื่อมาถึงก็ขึ้นไปข้างบน ขึ้นไปทางห้องพระภูษา พบคุณเวศมหาดเล็กห้องบรรทมของในหลวงองค์นี้อยู่ที่นั่น ตอนนั้นจำได้ว่า พบแต่นายเวศคนเดียว เพราะเขาเป็นคนนำเข้าไปถวายบังคมพระบรมศพ พยานถามเขาว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านเป็นอย่างไร เขาบอกว่า เขายังไม่ได้เข้าไป นอกจากนี้ไม่ได้พูดอะไร เวลาที่พยานเข้าไปพระบรมศพอยู่บนพระแท่นในห้องพระบรรทม พระวิสูตรเอาลงหมดทั้งสี่ด้าน พยานเข้าไปถวายบังคมอยู่สักครู่ใหญ่ ๆ แล้วก็ออกมานั่งอยู่ พยานได้พบกับคุณจรูญตอนแรกที่มาพบที่ห้องคุณพระเนื่อง ก่อนที่จะไปนั่งที่ห้องพระภูษา ตอนนั้นยังไม่ได้พบคุณพระเนื่อง พยานไม่ได้พูดกับคุณจรูญในเวลานั้นเพราะคุณจรูญจะผลัดผ้า ในวันนั้นพยานไม่ได้กลับไปโรงพยาบาลอีกจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ นอกจากที่ไปลาป่วยต่อจากที่เริ่มลามาแต่วันนั้น

ตอนนี้ **เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า** หลังจากวันนั้น ที่พยานกลับมาแล้ว ตอนหลังมีใครบอกกับพยานหรือเปล่า จะเป็นนางสาวจรูญก็ดี คุณพระเนื่องก็ดี หรือสมเด็จพระราชชนนีก็ดี หรือคนในวังอื่น ๆ ก็ดี มีพูดกันบ้างหรือเปล่าว่า ที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านสวรรคตนี้ เพราะเรื่องอะไร

พยานตอบว่า ถูกปืนสวรรคต แต่ทำไมท่านถึงถูกปืนพยานไม่ทราบ

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ คนเข้าออกในวังโดยปรกติต้องมีบัตรแสดง พยานก็เหมือนกัน ในวันที่ ๙ พยานตื่นขึ้นในเวลา ๕.๓๐ น. คุณจรูญยังไม่ตื่น แต่เขาตื่นทีหลังเพราะจะต้องไปปลุกสมเด็จพระราชชนนี เมื่อพยานออกไป

พยานลงทางบันไดข้างหลัง ไม่ใช่บันไดมุขใหญ่ พอพยานลงบันไดก็พบสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกมาพอดี ท่านจะเอาน้ำมันละหุ่งไปถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ (พยานชี้แผนที่ให้กรรมการดูที่บันไดที่พยานลงไป) บันไดมี ๒ บันได พยานลงทางบันไดระหว่างห้องพระภูษากับห้องเครื่องเล่นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ในตอนเช้าพยานไม่ได้พบมหาดเล็กห้องบรรทมในหลวงองค์ปัจจุบันเลย ดังนั้น นอกจากคุณจรูญกับสมเด็จพระราชชนนีแล้ว ในวันนั้นพยานไม่ได้พบใครอีกในระหว่างที่ออกจากวังนั้นเลย หมายความถึงชั้นบน แต่พอมาถึงชั้นล่าง เห็นพวกชาวที่กำลังทำความสะอาด ส่วนข้างบนเวลานั้นทำความสะอาดหรือยัง พยานไม่ทราบ เพราะไม่เห็น พยานจำหน้าพวกชาวที่ได้ แต่ไม่รู้จักชื่อ เมื่อพยานกลับจากโรงพยาบาลตอนที่ได้รับข่าวสวรรคต พยานรู้เป็นครั้งแรกจากนางสาวสมศรี หลานพระเนื่องว่าในหลวงถูกปืน พยานถามว่าท่านสวรรคตเพราะอะไร เขาบอกว่าไม่รู้ รู้แต่ว่าถูกปืน ต่อจากนั้นพยานก็ถามทุก ๆ คน คือถามคุณชิต คุณบุศย์และคุณพระเนื่องและคุณจรูญ เขาบอกแต่ว่าถูกปืน ทำไมถึงถูก เขาไม่ได้บอก พยานได้ถามนายชิตว่าพระองค์เป็นอย่างไรที่เขาไปเห็น เขาบอกว่า บรรทมหงายอยู่บนพระแท่น เมื่อเขาเห็นแล้ว เขาก็วิ่งไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่า "ในหลวงทรงยิงพระองค์" พยานถามเขาว่าเห็นหรือไม่ เขาบอกว่า ไม่เห็น เขาบอกว่า เวลานั้นเขาอยู่ที่หน้าห้องพระบรรทมกับนายบุศย์ เขาไม่ได้ทำอะไรนั่งอยู่เฉย ๆ พยานทราบว่า วันนั้นไม่ใช่เวรนายชิต จึงถามเขาว่าทำไมถึงไปนั่งอยู่ เขาบอกว่า ในหลวงท่านประชวร เขาก็ขึ้นมา ว่าเท่านั้น ไม่ได้ว่าอย่างอื่นอีก ท่านประชวรมาหลายวันแล้วหรือไม่ พยานไม่ทราบ ทราบแต่ว่า ท่านไม่เป็นอะไรมาก พยานไม่เคยถามนายชิตว่า เวลาในหลวงท่านประชวรเขามาทุกครั้งหรือไม่ พยานไม่เคยถาม เพียงแต่ถามเขาว่า ไม่ใช่เวร ทำไมนายชิตถึงมา เขาบอกว่าเพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านป่วย เขาก็มาเท่านั้นเอง เขาจะพูดถึงเรื่องพระตราหรือเปล่า พยานจำไม่ได้ พยานถามนายบุศย์เหมือนกันว่า พอได้ยินเสียงปืนดังปังแล้ว

เขาทำอย่างไร เขาบอกว่า เขาไม่รู้จะทำอะไร เพราะเขาตกใจ เขาวิ่งไปทางหน้าห้องแต่งพระองค์ ถามเขาว่า เห็นในหลวงไหม เขาบอกว่าไม่เห็น เขาเห็นนายชิตวิ่งเข้าไป แล้วก็วิ่งกลับมา เขาก็ตามไป เขาบอกว่าก่อนเสียงปัง เขานั่งอยู่กับนายชิตข้างนอกห้องแต่งพระองค์ตอนที่วิ่งไป เขาบอกว่าเขาไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทม อยู่แค่ห้องแต่งพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ เขาไปอยู่ทางหน้าพระฉาก ที่เขาวิ่งตามนายชิตไป และตามกลับมา พยานไม่ได้ถามเขาว่า เขาวิ่งตามนายชิตไปตลอดทางหรือไม่ เป็นอันว่า เท่าที่สอบแล้ว นายชิตกับนายบุศย์ก็เข้าไปในห้องแต่งพระองค์ทั้งสองคนพร้อมกัน แต่นายชิตเข้าถึงห้องพระบรรทม นายบุศย์ไม่ได้เข้าห้องพระบรรทม ส่วนที่ทราบจากคำของนายชิตก็คือว่า ทีแรกเขานั่งอยู่ พอได้ยินเสียงปืนปัง เขาก็วิ่งไปในห้องพระบรรทม แต่เขาไม่ได้เปิดพระวิสูตรดู และทราบจากนายบุศย์ว่า เขาไม่ได้เห็นในหลวงในพระบรมโกศในตอนนั้น เพราะเขาอยู่เพียงห้องแต่งพระองค์

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า คุณถามคุณจรูญหรือเปล่าว่า นายชิตเขามาเล่าความว่าอย่างไร

พยานตอบว่า เขาคุยกันมาก

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า นั่นซี ถึงอยากจะถามถึงเรื่องนายชิต เท่าที่สังเกตดู คุณได้ซักไซ้เรื่องนี้หรือเปล่า ซึ่งเป็นไปตามกฎธรรมดาของคนเราที่จะซักไซ้เรื่องนี้ว่าเป็นอย่างไร คุณก็คงจะถามคุณจรูญบ้าง ทีนี้ก็อยากจะรู้ว่า คุณจรูญได้เล่าให้คุณฟังว่าอย่างไร นายชิตมาทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าอย่างไร นายชิตมาเล่าว่าอย่างไร พูดอะไรบ้าง คุณลองเล่าให้ผมฟังเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่เรื่องนี้

พยานตอบว่า ที่พูดกับพี่จรูญตอนนั้น คือตอนที่ตำรวจได้สอบสวนที่พระที่นั่งบรมพิมาน พอสอบสวนเสร็จ คุณจรูญก็กลับขึ้นมา สมเด็จพระราชชนนีกำลังทรงประทับอยู่หน้าห้อง ท่านก็รับสั่งว่า เสร็จแล้วหรือจรูญ พี่รูญก็บอกว่า เสร็จแล้ว แล้วท่านถามว่า ตำรวจถามว่าอย่างไรบ้าง พี่รูญก็เล่าว่า ถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

และก็บอกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้เล่าไปตามที่ได้เห็น ท่านก็บอกว่าดีแล้ว ต่อจากนั้นพี่รูญก็บอกว่า ตำรวจถามเขาว่าสงสัยใครไหม มีใครพูดอะไรให้เป็นที่สงสัยมีบ้างหรือเปล่า พี่รูญก็บอกว่าเขาบอกกับตำรวจไปถึงเรื่องที่ว่าคุณชิตบอกว่าในหลวงคงไม่ได้ไปวันที่ ๑๓ แต่ตำรวจไม่ได้จดคำพูดนี้ไว้ สมเด็จพระราชชนนีจึงรับสั่งว่าคุณจรูญไปบอกกับตำรวจเขาด้วยหรือ พี่รูญก็ตอบว่า ความจริงไม่ได้ตั้งใจพูด แต่ตำรวจเขาถามมาก็บอกเขาไป เมื่อทูลแล้วท่านก็พยักหน้า แล้วก็ลุกไปห้องบรรทม

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ พยานได้ถามคุณจรูญหรือเปล่าว่าทำไมนายชิตพูดถึงเรื่องนี้

พยาน : ถาม เขาบอกว่า เขาไม่รู้ และไม่รู้ว่าคุณชิตไปรู้มาจากไหน

พระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ แล้วก็ทำไมสมเด็จพระราชชนนีจึงรับสั่งว่า ทำไมแม่จรูญไปบอกตำรวจเขาด้วย

พยาน : คือเรื่องนี้ พี่จรูญไปให้การกับตำรวจ ตำรวจเขาถามมาพี่รูญก็บอกไปเท่านั้น

พระสารการประสิทธิ์ : ทีนี้ผมอยากจะทราบสักหน่อยว่าตามธรรมดาที่ไปให้การกันเช่นนั้น จะให้การกันอย่างไรก็ไม่น่าจะมีคำทัก แต่สมเด็จพระราชชนนีท่านทรงทักว่า แม่จรูญไปบอกเขาด้วยหรือเรื่องนี้ ที่นายชิตบอก เหตุอะไรที่สมเด็จทรงทักอย่างนี้

พยาน : คิดว่าเรื่องนี้พี่รูญไปทูลสมเด็จพระราชชนนีทีหนึ่งแล้ว เมื่อพี่รูญเอาเรื่องนี้ไปบอกกับตำรวจ ท่านก็เลยถามว่าพี่รูญไปบอกกับตำรวจหรือเท่านั้นเอง

พระสารการประสิทธิ์ : พยานทราบไม่ใช่หรือว่า ในหลวงจะเสด็จวันที่ ๑๓

พยาน : ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ : ในรั้วในวังมีคนพูดกันหรือเปล่าว่าจะได้เสด็จไปไหมวันที่ ๑๓ หรืออะไรทำนองนี้ได้พูดกันหรือเปล่า

พยาน : ไม่มีใครพูด

พระสารการประสิทธิ์ : ได้มีใครไปดูหมอแล้วทายอะไรกันบ้างไหม

พยาน : ไม่มี

พระสารการประสิทธิ์ : พยานได้ไปถามนายชิตหรือเปล่าว่า ได้ไปบอกกับคุณจรูญว่า ในหลวงจะไม่ได้ไปในวันที่ ๑๓ ตัวพยานเองได้ถามหรือเปล่า

พยาน : ไม่ได้ถาม

พระสารการประสิทธิ์ : แล้วพยานว่าจากวันที่สวรรคตมา พยานก็คงอยู่ในวัง ที่พระที่นั่งบรมพิมานไม่ได้ไปทำงาน ทีนี้เรื่องสวรรคตนี้ตามที่นายชิตมาเล่าเช่นนั้น พวกนั้นเขาเชื่อกันไหม หรือที่นายชิตบอกว่าในหลวงทรงยิงพระองค์ พวกในวังเชื่อไหม

พยาน : ทีแรกถามพี่รูญแล้ว พี่รูญเขาไม่เชื่อ

พระสารการประสิทธิ์ : แล้วคนอื่นนอกจากพี่รูญ คุณถามคนอื่นหรือเปล่า จะเป็นพระพี่เลี้ยงเนื่องก็ตามหรือพวกข้าหลวงอื่น ๆ หรือพวกมหาดเล็กอื่น ๆ เป็นต้นว่า นายเวศ นายเฟื่อง คุณถามหรือเปล่า

พยาน : พูดกับเขา เขาก็ไม่พูดด้วย

พระสารการประสิทธิ์ : แล้วพวกนั้นมีการซุบซิบพูดกันไหมว่าเรื่องราวเป็นอย่างไรกัน

พยาน : เขาไม่ได้พูดให้พยานได้ยิน

พระสารการประสิทธิ์ : แล้วพยานไม่ได้ถามเขาหรือว่าเป็นอย่างไรกัน พวกนายเวศ นายเฟื่อง นายชิต นายบุศย์ พวกนี้

พยาน : เขาไม่บอก ไปคุยกับเขาเขาก็บอกว่าเขาไม่เห็น

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานทำงานโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แผนกอายุรกรรม หัวหน้าผู้บังคับบัญชาของพยานคือหลวงประกิจ

เวชชศาสตร์ ภายหลังวันสวรรคตแล้ว พยานก็ไม่ได้กลับไปที่โรงพยาบาลอีก ในวันที่หมอไปฉีดยาและสรงน้ำพระบรมศพ พยานได้พบกับพวกหมอเหมือนกัน แต่เป็นแต่เพียงมองเห็นกันไม่ได้พูดกัน ภายหลังจากวันนั้นแล้วพยานได้กลับไปที่โรงพยาบาลอีกเพื่อไปยื่นใบลาต่อ จำไม่ได้ว่าไปวันไหน แต่ไม่ได้พบหมอ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : ตามที่พยานว่า เห็นนายชิตนายบุศย์ขึ้นไปอยู่ด้วยกัน ๒ คนและได้ถามว่า ทำไมถึงขึ้นมาอยู่ เขาได้ตอบว่าเพราะว่าในหลวงประชวร ก่อน ๆ นี้มาเคยเห็นมหาดเล็กเวรหรือมหาดเล็กที่อยู่ห้องบรรทมอยู่ด้วยกัน ๒ คนอย่างนี้มาก่อนบ้างหรือเปล่าตั้งแต่เสด็จกลับมานี้

พยาน : ไม่เคยเห็น ไม่ได้สังเกต ส่วนแต่ก่อนนั้นเขาจะเคยอยู่ด้วยกันบ้างหรือเปล่าพยานไม่ทราบ พยานไม่เห็น และไม่ได้ผ่านไปทางนั้น แล้วที่พยานว่า นายชิตกับนายบุศย์อยู่ด้วยกันสองคนวันนั้น พยานไม่ได้ไปเห็นเอง เป็นแต่ทราบจากคำบอกเล่าของนายชิตว่าเขาอยู่ด้วยกันเท่านั้น

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : คุณจรูญกับนายชิตสนิทสนมกันดีหรือ

พยาน : เห็นเฉย ๆ

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : คือเป็นมิตรกัน ไม่ได้เกลียดชังกันมิใช่หรือ

พยาน : ก็พูดกันตามปรกติในฐานะเป็นข้าราชบริพารด้วยกัน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : เรื่องที่คุณชิตบอกกับคุณจรูญเกี่ยวกับในเรื่องจะไม่ได้เสด็จเมืองนอกที่ซักกันมานี้ คุณจรูญได้เล่าให้พยานฟังหรือเปล่า

พยาน : บอก

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : บอกก่อนที่ไปกราบทูลหรือบอกวันใหม่ ขอให้พยานลองคิดดูให้ดี ภายหลังสวรรคตหรือก่อนสวรรคต

พยาน : ที่ทราบก็คือ ทราบตอนที่เขาไปทูลสมเด็จพระราชชนนี ก่อนนั้นคุณจรูญไม่เคยบอกแก่พยาน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : พยานเคยถามคุณจรูญไหมว่านายชิตไปรู้มาจากไหน

พยาน : เคยถามว่าคุณชิตไปรู้มาจากไหน พี่รูญบอกว่าเคยถามคุณชิตเหมือนกันว่ารู้มาจากไหน เขาบอกว่าไม่รู้ ไม่เชื่อก็แล้วไป พี่รูญก็แปลกใจเหมือนกัน เขาไม่ได้บอกเหตุผล แล้วพยานก็เลยหยุดไม่ได้ถามต่อไป

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : นอกจากที่ได้ยินจากพี่สาว แล้วได้ยินจากคนอื่นไหม เช่นหลานคุณพระเนื่อง

พยาน : ไม่เคย

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : โดยปรกติ พยานมาที่พระบรมมหาราชวังสัปดาห์ละครั้ง มาพักอยู่กับคุณจรูญ ข้าหลวงที่ประจำอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมานมีอยู่ด้วยกัน ๓ คน คือ พี่จรูญ พระพี่เลี้ยง แล้วก็สมศรี หลานพระพี่เลี้ยง ระหว่างที่พักอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมาน พยานไม่เคยมาทางห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศ ตอนที่พยานออกจากพระที่นั่งในตอนเช้าตรู่ของวันอาทิตย์ พยานไม่ได้พบกับใครเลยนอกจากคุณจรูญ ที่ข้างล่างก็มีแต่ชาวที่ กำลังทำความสะอาดอยู่ แต่พยานไม่ได้พูดกัน พยานได้กลับมาที่พระที่นั่งในตอนบ่ายวันนั้นเอง มาถึงตอนแรกได้พบกับหลานคุณพระเนื่อง ที่ในวังไม่มีใครพูดอะไรเกี่ยวกับเรื่องการสวรรคต คือเขาพูดกันเหมือนกัน แต่พอพยานลงไปเขาก็หยุดพูด

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เรื่องที่สวรรคตนี้พยานถามนายชิตก่อน หรือถามนายบุศย์ก่อน

พยาน : จำไม่ได้ พยานถามสองคนนี้ในคืนวันนั้นเอง เพราะคืนวันนั้นไม่มีใครนอนกัน แต่จะถามใครก่อนใครหลังจำไม่ได้

พระมนูเวทย์วิมลนาถ : พยานเห็นคุณจรูญทูลพระราชชนนี เรื่องนายชิตพูดว่า ในหลวงจะไม่ได้ไปเมืองนอกตอนไหนก่อนหรือหลังวันสวรรคต

พยาน : ภายหลังสวรรคตแต่จะหลังกี่วันจำไม่ได้

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : การทำความสะอาดในห้องสมเด็จพระราชชนนี พี่จรูญเป็นคนทำ ในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันมีชาวที่เป็นคนไปทำความสะอาด ชาวที่นี้เป็นผู้ชายทั้งหมด พนักงานห้องบรรทมก็ไปควบคุมอยู่ด้วย สำหรับห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศ ชาวที่เป็นผู้ทำเหมือนกัน

พระสารนิติปัญญา : พยานจะตามสมเด็จพระราชชนนีไปเมืองนอกคราวนี้ด้วย ไม่ใช่หรือ

พยาน : ไม่ได้ไป

นายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ ก่อนวันที่ ๙ พยานเคยกลับตอนเช้าบ้างไหม

พยาน : เคยกลับไปก่อนครั้งหนึ่ง

นายวิลาศ โอสถานนท์ : เคยกลับไปก่อน ๖ โมงเช้าอย่างนี้ไหม

พยาน : ไม่เคย

นายวิลาศ โอสถานนท์ : ทราบไหมว่าบันไดหลังเขาเปิดหรือเขาใส่กุญแจหรือใส่กลอนหรือเปล่า

พยาน : สมัยก่อนนี้เปิดไว้ แต่ต่อมาตั้งแต่รถพระที่นั่งหายก็ทราบว่าพระทวารปิด

นายวิลาศ โอสถานนท์ : อยากทราบเฉพาะในวันที่ ๙ ตอนเช้าที่พยานจะไป

พยาน : มีอยู่ ๒ ด้าน ด้านหนึ่งใส่กลอน อีกด้านหนึ่งใส่กุญแจ พยานออกไปทางด้านใส่กลอน มีคนถอดกลอนให้ออกไป ประตูนั้นไม่ได้เปิดอยู่ก่อน เมื่อพยานออกไปแล้วปิดประตูไว้ แต่ไม่ได้ใส่กลอนเป็นแต่เพียงงับไว้

พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ที่คุณจรูญไปทูลสมเด็จว่า

ตำรวจไม่ได้จดคำให้การ เขาบอกด้วยหรือเปล่าว่าทำไมตำรวจไม่ได้จด

พยาน : เขาทูลว่าตำรวจไม่ได้จด พี่รูญทูลแต่เพียงว่าไม่เห็นเขาจด

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ไม่ได้บอกว่าใครเป็นคนจดหรือ

พยาน : เขาบอกว่าเขาไม่รู้ เพราะว่าอาจจะพูดในฐานะอย่างไม่ได้สอบสวนก็ได้ คือถามเป็นส่วนตัวว่ามีใครพูดว่าอย่างไรบ้างไหม

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ที่ว่าถามเป็นส่วนตัวนี้เป็นคำพูดของคุณจรูญหรือของใคร

พยาน : พยานพูดเอง คือคิดว่าอาจจะถามเป็นส่วนตัวก็ได้

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ไม่ใช่คุณจรูญพูดหรือ

พยาน : พี่จรูญไม่ได้พูด

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : สมเด็จไม่ได้ถามหรือว่าทำไมตำรวจจึงไม่จด

พยาน : ไม่ได้ถาม เป็นแต่พยักหน้าแล้วก็ขึ้นไป

จบคำให้การของ**นางสาวนิภา ตาละภัฏ** พยานปากที่ ๓๑ เมื่อเวลา ๑๑.๐๕ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการสอบสวน**นางสาวสมศรี ชัยอุดม**ต่อไป

นางสาวสมศรี ชัยอุดมได้ให้การต่อข้อซักถามของ **พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร**เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ นางสาวสมศรี นามสกุล ชัยอุดม อายุ ๒๔ ปี บ้านอยู่สระปทุม คือวังของสมเด็จพระพันวัสสา พยานอยู่ที่นั่นมา ๖ ปี พยานเป็นหลานของคุณพระเนื่อง เวลานี้พยานอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมาน อยู่มาตั้งแต่คราวเสด็จกลับคราวนี้ พยานอยู่กับสมเด็จพระราชชนนี

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุเรื่องนี้ พยานไม่ได้อยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมานเพราะไปวังสระปทุมตั้งแต่ ๖ โมงเศษ เพื่อจะไปดูบ้านซึ่งให้คนอื่นเขาอยู่เฝ้าบ้าน คนนั้นเป็นคนสวน นอกจากไปธุระเรื่องนี้แล้วได้ไปที่วัดสระปทุม เพราะสมเด็จท่านประทานเงินให้ไปถวายพระ ๓๐๐ บาท ที่วัดสระปทุม เพื่อจะได้นำเอาไป

สร้างวัดที่เชียงใหม่ วันนั้นพยานออกจากพระที่นั่งไปก่อนหรือหลังนางสาวนิภา พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้พบกัน พยานนอนข้างล่างห้องเดียวกับคุณพระเนื่อง

พยานไปที่วังสระปทุมแล้วกลับมาบ่าย ๒ โมงครึ่ง เพราะคุณพระเนื่องให้นายสนิท โสภสไปตาม ขณะนั้นพยานอยู่ที่วัดสระปทุม คุณสนิทบอกว่า คุณพระเนื่องบอกให้รีบกลับเพราะในวังเกิดเหตุ พยานจึงถามว่าเกิดอะไร เขาว่าในหลวงสวรรคต แต่เขาไม่ได้บอกว่าสวรรคตเพราะเหตุอะไร และพยานก็ไม่ได้ถาม พยานมาที่พระที่นั่งบรมพิมาน มาถึงก็ขึ้นไปแค่อัฒจันทร์ คือที่ตรงหัวบันไดชั้นบนเท่านั้นได้พบกับสมทรง หลานคุณหญิงวิชิต ซึ่งมากับคุณหญิงวิชิต สมทรงก็ชวนพยานลงมาข้างล่าง พยานขึ้นไปอยู่ไม่นานก็กลับลงมา ตอนที่ลงมาข้างล่างพยานถามเขาว่าในหลวงสวรรคตเพราะอะไร เขาบอกว่าถูกปืนแต่ทำไมถึงถูกปืนเขาไม่ได้บอก เพราะเขาไม่ทราบ เมื่อชวนกันลงมาข้างล่างแล้ว พยานไม่ได้ทำอะไรนอกจากร้องไห้ พยานไม่ได้กลับขึ้นไปข้างบนอีก ตลอดกลางวันวันนั้น และในคืนวันนั้นด้วยก็ไม่ได้ขึ้นไปถวายบังคมพระบรมศพ เพราะพยานมีงานทำ ต้องเย็บผ้าทรงของสมเด็จพระราชชนนี พยานไม่ทราบว่าในหลวงในพระบรมโกศทำไมจึงถูกปืนสวรรคต มีคนพูดกันเหมือนกันว่าถูกปืน แต่ไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด และหลังจากวันนั้นมาก็ได้มีคนพูดกันอีกเหมือนกัน แต่คงไม่ทราบเหตุผล คุณพระเนื่องก็ไม่ได้พูดถึงเรื่องนี้เลย พยานเคยถามเหมือนกันแต่คุณพระเนื่องไม่ตอบ

ตอบพระสารการประสิทธิ์ : ในตอนเช้าวันนั้น พยานออกไปทางบันไดหลัง ขณะนั้นมีพวกชาวที่ตื่นกันแล้ว พยานไม่พบกับคุณนิภา ใครจะออกไปก่อนหรือทีหลังไม่ทราบ บันไดหลังชั้นล่างไม่มีประตู (พยานชี้แผนที่ให้กรรมการดู) บันไดล่างนั้นไม่มียาม มีแต่ยามที่บันไดที่จะขึ้นไปข้างบน แต่มองแลเห็นกัน (คือยามซึ่งอยู่ที่บันไดจะขึ้นไปชั้นบนนั้นอาจมองเห็นประตูบันไดล่างด้วย เพราะอยู่ตรงกัน) หลังจากวันสวรรคตแล้วพยานได้ทราบว่า นายชิตเป็นคนไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าในหลวง

ทรงยิงพระองค์ พยานไม่ได้ถามนายชิตในเรื่องนี้ แต่เคยถามนายบุศย์ เขาว่า เวลานั้น เขานั่งอยู่หน้าห้องตรงโต๊ะกลม โต๊ะกลมที่ว่านี้จะอยู่ในห้องทางไหน พยานไม่ทราบเพราะไม่เคยขึ้นไป พยานถามเขาว่า เห็นใครบ้างไหม เวลาที่ได้ยินเสียงปืน เขาบอกว่าไม่ได้เห็นใคร ถามเขาว่าตัวเขาเข้าไปหรือเปล่า เขาบอกว่าไม่ได้เข้าไป ถามเขาว่าทำไมจึงไม่เข้าไป เขาก็บอกว่าพอเกิดเรื่องคุณชิตก็วิ่งเข้าไป แล้วก็วิ่งออกมาเขาก็เป็นแต่ตามไปด้วย เวลานั้นเขาบอกว่า ก่อนที่จะมีเสียงปืนเขานั่งอยู่กับคุณชิต ที่ว่าเขาไม่ได้เข้าไปนั้น หมายความว่าไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทม ที่พยานถามนายบุศย์นี้ไม่ได้ถามในวันเกิดเหตุ แต่ถามต่อมา ๒ หรือ ๓ วันจำไม่ได้แน่

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ เรื่องสวรรคตเป็นเรื่องที่คนในวังรู้สึกตื่นเต้นกันมาก ดูเหมือนจะพูดกันทุกคน เท่าที่สังเกตเห็นท่าทางคงจะมีเถียงกันบ้างว่าท่านสวรรคตเพราะเหตุใด แต่พยานไม่ได้ยินเอง ได้เริ่มพูดอย่างนี้กันจากวันเกิดเหตุสักวันหรือสองวัน เดี๋ยวนี้เงียบไป ถกเถียงกันอยู่ประมาณสัก ๒ อาทิตย์หลังจากนั้นก็มีบ้างเหมือนกัน พยานเองเคยพูดกับคุณนิภาไม่เคยพูดกับพวกมหาดเล็ก และไม่ได้ถามพวกมหาดเล็ก เพราะว่าเห็นเขากำลังพูดกัน พอพยานเข้าไปเขาก็หยุด สงสัยเหมือนกันว่าทำไมเขาจึงหยุด คิดว่าเขาคงไม่อยากให้พยานรู้ แต่ทำไมถึงไม่อยากให้รู้ทั้ง ๆ ที่พยานเป็นข้านายเดียว พยานไม่ทราบ เวลาพยานเข้าไปเขาหยุดพูดกันเช่นนี้มาตั้งแต่ต้นแล้ว ที่พยานรู้ว่าเขาพูดกันเรื่องนี้ก็เพราะได้ยินแว่ว ๆ ที่ไม่ค่อยมีใครพูดกันนี้ จะมีใครไปห้ามปรามบ้างหรือเปล่า พยานไม่ทราบ ไม่ว่าจะเป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี จะเป็นสมเด็จพระราชชนนีก็ดี หรือจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่ในพระราชวังก็ดี พยานไม่ทราบเลยว่าจะมีใครไปห้ามหรือเปล่า สำหรับพยานเองไม่มีใครห้าม

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ พยานไม่ทราบว่าพยานเป็นข้าหลวงหรือเปล่า พยานเป็นญาติกับพระพี่เลี้ยงเนื่อง มีหน้าที่เย็บผ้าของสมเด็จพระราชชนนี คนที่

มีหน้าที่อย่างนี้เขาเรียกว่าอย่างไรพยานก็ไม่ทราบ

จบคำให้การขอนางสาวสมศรี ชัยอุดม พยานปากที่ ๓๒ เมื่อเวลา ๑๑.๒๕ น. และได้ดำเนินการสอบสวนจมื่นทิพย์เสนาต่อไป

จมื่นทิพย์เสนาได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ จมื่นทิพย์เสนา อายุ ๕๕ ปี บ้านอยู่หัวลำโพง ตรอกพระยาสุนทรพิมล รับราชการตำแหน่งตำรวจหลวงรักษาพระองค์ รับราชการมาประมาณ ๓๐ ปีแล้ว พยานเป็นตำรวจหลวงรักษาพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระที่นั่งบรมพิมาน

โดยปรกติการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจรักษาพระองค์นี้แบ่งกันออกเป็น ๒ เวร เวรละ ๕ คน พยานเป็นหัวหน้าเวร ๑ เวรทั้ง ๕ คนนี้ เข้าตั้งแต่ ๙.๐๐ น. แล้วไปออกวันรุ่งขึ้นเวลา ๙.๐๐ น. ตามปรกติก็มากันทั้ง ๕ คน นอกจากจะมีลาป่วย เวลาอยู่เวรใช้วิธีผลัดกันอยู่คนละ ๓ ชั่วโมง หน้าที่ของเวรก็คือยืนประจำอยู่ทางด้านวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทางด้านที่มีเก้าอี้ดำ ๆ แล้วก็เดินไปที่บันไดขึ้นลงบ้าง ด้านวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นด้านหน้า ตามปรกติพยานนั่งอยู่แถวด้านเหนือของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม คือนั่งอยู่ตามเก้าอี้ดำ ๆ หรืออยู่ถัดทางด้านทหารมหาดเล็กเข้าไปตรงเฉลียงหน้าชั้นล่าง บางทีเดินไปทางแถวหน้าบันไดทางสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นลงบ้าง แล้วก็กลับมาที่เก่าบ้าง คือไปมาทางบันไดใหญ่ห้องหน้า เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พวกนายเวรและพวกตำรวจยังไม่มาทำงาน พยานก็ไปรับเวรก่อน ตั้งแต่เวลา ๘.๕๐ น. รับจากนายรอง ภักดี นายเวร ซึ่งเป็นยามสุดท้ายของเวรเก่า ในระหว่างที่พยานขึ้นไปอยู่ยามก็ยังไม่มีคนหนึ่งคนใดที่รู้สึกแปลกปลอมมา พอนั่งไปประมาณ ๙.๐๐ น. เศษก็ได้ยินเสียงปืนดังปัง เวลานั้นพยานไม่ทันสังเกตว่าดังมาจากไหน แต่ดังมาจากชั้นบนของพระที่นั่งบรมพิมาน พยานรู้ตั้งแต่ตอนแรกว่าเป็นเสียงปืน พอได้ยินเสียงปืน พยานก็รู้สึกตกใจ เพราะเสียงผิดกับที่

พระองค์ทรงยิงมาเมื่อก่อน ๆ ที่ว่าผิดกันก็คือคราวนี้รู้สึกว่าเสียงแน่นมากก็ตกใจ คราวก่อนที่พระองค์ทรงยิงปืนเล่น บางครั้งทรงยิงที่พระที่นั่งบรมพิมานด้านใต้ บางครั้งก็เสด็จลงมาข้างล่าง ตรงบริเวณหลังที่นั่งบรมพิมาน ที่ท่านทรงยิงเล่นบนชั้นบนของพระที่นั่งนั้น ท่านเคยยิงในห้องหรือว่าที่ไหน พยานไม่ได้สังเกต เมื่อพยานได้ยินเสียงปังและรู้สึกตกใจแล้ว พยานก็ยืนฟังเหตุการณ์อยู่ว่า จะมีคนหนึ่งคนใดแปลกปลอมมาบ้างหรือไม่ แต่ความในใจก็สงสัยว่าพระองค์จะยิงเล่นอย่างคราวที่แล้ว ๆ มาอีก พยานยังคงยืนอยู่สักครู่หนึ่งก็ได้ยินเสียงคนวิ่งจากห้องพระบรรทมทางตะวันออกไปทางด้านตะวันตก ภายหลังจากมีเสียงปืนดังประมาณ ๑ นาที วิ่งไปทางห้องสมเด็จพระราชชนนี พยานไม่เห็นตัวคนวิ่ง แต่สังเกตได้ว่าวิ่งคนเดียว และในทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงวิ่งสะท้อนกลับมาทางด้านตะวันออกอีก เสียงมาทางตะวันตก คือวิ่งจากห้องสมเด็จพระราชชนนีมาทางห้องในหลวงในพระบรมโกศ เสียงตึงตังตึงตัง แสดงว่าหลายคน แต่พยานไม่ทราบว่ามีใครบ้าง นอกจากได้ยินเสียงปืนและเสียงคนวิ่ง แล้วตอนนี้พยานได้ยินเสียงมีผู้หญิงร้องว่า โธ่เอ๋ย ตายแล้ว ตายแล้ว ไม่รอดแล้ว พยานจำได้ว่าเสียงนั้นเป็นเสียงสมเด็จพระราชชนนี นอกจากนี้จะมีเสียงอะไรอีกบ้างพยานไม่ได้ยินชัด ตอนนี้ไม่เห็นตัวเหมือนกันเพราะพยานอยู่ข้างล่าง ในระหว่างนั้นในห้องที่พยานยืนอยู่ไม่มีใครอยู่เลย พวกเจ้าหน้าที่ในวังก็ไม่มี เมื่อได้ยินเสียงคนวิ่งไปและเสียงสมเด็จท่านวิ่งร้องไปอย่างนี้แล้ว พยานรู้สึกตกใจมากขึ้น เพราะไม่เคยได้ยินอย่างนี้ ก็นึกในใจว่าคงเกิดเหตุอะไรข้างบนเป็นแน่ ก็ออกมาทางบันไดด้านหน้าที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นลง มองดูทางด้านเหนือด้านใต้ และแสงแดดก็ส่องเข้ามาเห็นมหาดเล็กวิ่งไปแต่จำไม่ได้ว่ามีใครบ้างเพราะวิ่งสับสนกัน และมีเหล็กเป็นลวดลายบังนัยตา ประกอบกับทั้งคนวิ่งไปวิ่งมานั้น ทำให้จำไม่ได้ว่าใครเป็นใคร ในระหว่างนั้นไม่ได้พบใครที่บันไดเลย พยานยืนอยู่ตรงบันไดประมาณ ๔ - ๕ นาที ก็เห็นนายมณี หัวหน้าห้องตั้งเครื่องร้องไห้มาคนเดียว ต่อมาอีกสักครู่หนึ่งก็มีนายชิตลงมา

อีกคนหนึ่ง ร้องตะโกนให้พยานไปตามหลวงนิตย์ ฯ พยานไปตามจ่าแผนที่ห้องพระยาอนุรักษ์ ฯ เพื่อให้จ่าแผนไปตามหลวงนิตย์ ฯ มา นายชิตตะโกนเท่านั้นแล้วก็กลับขึ้นไปไม่ได้พูดอะไร ส่วนนายมณีที่ร้องไห้มา พยานได้ถามเขาว่าเกิดเรื่องอะไร เขาจะได้ยินหรือไม่ไม่ทราบ แต่เขาไม่ตอบ นอกจากนายมณีกับนายชิตแล้ว พยานไม่พบใครในระหว่างนั้น ตอนที่นายชิตให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ เขาไม่ได้บอกว่าท่านเป็นอย่างไร เป็นแต่บอกว่าให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ เร็ว ๆ ที่พยานทำตามคำร้องตะโกนของนายชิตก็เพราะว่า ถ้าตำรวจวังไม่อยู่ตำรวจหลวงก็อยู่ทำหน้าที่แทนไปก่อน เมื่อตำรวจวังเข้าอยู่แล้วตำรวจหลวงก็ไประวังเหตุการณ์ทางอื่น พยานทราบว่าท่านสวรรคตตอนที่หลวงนิตย์ ฯ ลงมาจากพระที่นั่งแล้ว ตอนนั้นประมาณราว ๑๑.๐๐ น. พยานไม่ทราบว่าท่านสวรรคตเพราะอะไร ต่อมาหลังจากวันนั้นแล้วไม่มีใครพูดกันในเรื่องว่าท่านสวรรคตเพราะเหตุใด พยานเองก็ไม่ได้ถาม เพราะในระหว่างนั้นก็รู้สึกเศร้าใจไปตาม ๆ กัน ในระหว่างที่พยานรับหน้าที่ตั้งแต่เวลา ๘.๕๐ น. แล้ว ตลอดเวลาที่พยานรักษาหน้าที่ก็ไม่รู้สึกว่ามีใครแปลกปลอมเข้าไปเลย

ตอบพระสารการประสิทธิ์ : ตำรวจวังกับตำรวจหลวงอยู่แผนกเดียวกัน แต่มีหน้าที่ต่างกัน คือว่าตำรวจหลวงมีหน้าที่รักษาพระองค์ เช่นไปอยู่ยามในพระที่นั่งระวังว่าคนหนึ่งคนใดจะแปลกปลอมเข้าไปหรือพกศาสตราวุธหรือเมาสุรา ตำรวจหลวงมีหน้าที่เฉพาะรักษาพระองค์ การอยู่ยามในขอบเขตพระที่นั่งเท่านั้น ตั้งแต่พื้นชั้นล่างของพระที่นั่งบรมพิมาน ส่วนข้างล่างลงมาจากนั้นคือแปลว่าพื้นดินนั้นเป็นหน้าที่ของตำรวจวัง ตำรวจหลวงที่ว่าอยู่ข้างบนนั้น เดิมทีเจ้าคุณอนุรักษ์ราชมณเฑียรเป็นคนจัดยาม เดี๋ยวนี้พยานเป็นคนจัดให้อยู่เวรคนละ ๓ ชั่วโมง ผลัดกันเรื่อยไป ผู้ร่วมหน้าที่กับพยานมี ๔ คน รวมเป็น ๕ คนทั้งพยานด้วย คือตัวพยานเอง นายอาจ ภักดี นายประสิทธิ์ วงทองคำ นายเทพ อินทรนัฏ นายชาติ ภักดี ผู้บังคับบัญชาเหนือพยานขึ้นไปเวลานี้ คือว่า เช่นทำการแทนแผนกตำรวจ พยานเป็นตำรวจ

หลวงก็ขึ้นอยู่กับแผนกตำรวจวังด้วย เพราะตำรวจหลวงเป็นสาขา ตำรวจวังมีหน้าที่ขึ้นไปบนพระที่นั่งเหมือนกัน ตามพื้นดินในบริเวณรอบ ๆ เป็นหน้าที่ของตำรวจวัง เวลาที่เจ้านายหรือแขกอื่น ๆ ไป ตำรวจวังเป็นผู้ทำหน้าที่รับแขก เจ้าหน้าที่ของตำรวจหลวงและตำรวจวังถ้าจะแยกให้ชัดก็คือว่า ตำรวจวังมีหน้าที่บนพระที่ชั้นล่างและพื้นดินแถวนั้นด้วย ส่วนตำรวจหลวงนั้นมีหน้าที่เฉพาะพระที่นั่งเท่านั้น ในวันที่ ๙ มิถุนายน พยานมาทำงานตั้งแต่เวลา ๘.๕๐ น. มายืนอยู่ตรงที่รับแขก เวลานั้นนั่งอยู่กับนายรอง ภักดี เวลาที่ได้ยินเสียงปืนนายรอง ภักดี ได้ออกไปแล้ว พยานนั่งอยู่คนเดียว ทางเฉลียงด้านหน้าไม่มีใครอยู่เลย ส่วนทางเฉลียงด้านหลังถ้ามีใครเดินอยู่ก็จะเห็น แต่พยานไม่เห็นมีใครอยู่เลย ที่พยานยืนอยู่มองไม่เห็นบันไดขึ้นไปชั้นบน เพราะมีตึกบังอยู่ ก่อนที่ได้ยินเสียงปืน พยานเห็นแต่มหาดเล็กห้องตั้งเครื่องในบังคับบัญชาของนายมณีขึ้นไปตั้งเครื่องข้างบนเท่านั้น เขาออกจากบันไดที่ลงมาจากข้างบนมาทางหน้าแล้วขึ้นจากข้างล่างไปชั้นบน ไม่มีใครที่มาจากพื้นดินเข้าไปในพระที่นั่งเลย ตอนที่มีเสียงปืนไม่มีใครลงมา ตอนนั้นยังเงียบอยู่ พอตอนได้ยินเสียงวิ่งจากห้องบรรทมไปทางห้องสมเด็จพระราชชนนี สมเด็จพระราชชนนีทรงกรรแสง แล้วก็เจอะนายมณีวิ่งร้องไห้เช็ดน้ำตาลงมา แปลว่าคนแรกที่พยานเห็นก็คือนายมณี ในวันนั้นพยานอยู่ยามจนถึงเวลากลางคืน ตอนที่ตำรวจและเจ้านายมาที่นั่นในวันนั้น พยานอยู่ แต่เห็นท่านผู้ใหญ่อยู่มากก็เลยเลี่ยงออกไป เห็นนายบุศย์และนายชิตถูกสอบสวน แต่พยานอยู่ห่างมาก นายชิตจะเอาอะไรมาให้ตำรวจบ้างพยานไม่ทราบ

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล : พวกที่รับราชการอยู่ในวังพยานไม่รู้จักหมด เพราะว่าตอนนี้เขามีคนจ้างพิเศษมาจึงไม่รู้จัก ส่วนคนเก่า ๆ ถ้าเห็นหน้าเข้าก็จำได้ คนในวังทั้งหมดเมื่อทราบเรื่องนี้เข้าตกใจมาก ต่อมาภายหลังราว ๒ - ๓ วันก็ค่อย ๆ หายไปไม่ได้ยินพูดกันเลย คือเห็นเขาพูดกันบ้างเหมือนกัน แต่ไม่ทราบว่าพูดเรื่องอะไร การที่เขาไม่ค่อยพูดกันพยานก็รู้สึกงงเหมือนกันว่าทำไมเขาไม่พูดกัน แต่

พยานไม่ได้ถาม เพราะรู้สึกว่าเขาก็งงไปหมด การที่ไม่พูดนี้จะกลัวอะไรหรือเปล่า พยานไม่ทราบ เห็นต่างคนต่างเงียบกันไป ในหน้าที่ของพยานเวลาที่ไปอยู่ยาม ก็ไปรักษาหน้าที่และไม่เห็นมีใครแปลกปลอมเข้าไปในระหว่างนั้น

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : พยานจำพวกในวังไม่ได้หมด แต่ถ้ามีใครแปลกปลอมเข้าไปพยานก็จะสังเกตรู้ได้จากลักษณะท่าทาง ในเวลา ๙.๐๐ น. เช้าวันที่ ๑๐ พยานกลับไปบ้านไม่ได้แวะที่ไหนเลย เมื่อกลับไปถึงบ้านใครจะถามเรื่องสวรรคตบ้างหรือเปล่า พยานลืมเสียแล้ว

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : วันที่เกิดเหตุตอนเช้าชาวที่จะไปทำความสะอาดบ้างหรือไม่ พยานไม่ได้สังเกตเพราะว่าเพิ่งไปรับเวรใหม่ ๆ นายชิตและนายบุศย์จะเข้าไปหรือไม่พยานก็ไม่เห็น ตรงที่เฝ้าเวรอยู่นั้นมองขึ้นไปข้างบนไม่เห็นอะไร

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : ในความรู้สึกของพยาน คิดว่าผู้ร้ายจะลอบขึ้นไปปลงพระชนม์ได้ยากมาก เพราะมียามอยู่หลายชั้น หมายความว่าจะผ่านขึ้นไปโดยที่ยามไม่เห็นนั้นไม่ได้ ฉะนั้นในความคิดของพยาน พยานจึงเข้าใจว่าจะมีใครลอบเข้าไปปลงพระชนม์ไม่ได้ ส่วนที่ว่าการสวรรคตจะเกิดขึ้นได้เพราะเหตุใดนั้น พยานนึกว่าเป็นอุบัทวเหตุมากกว่าอย่างอื่น เนื่องจากท่านทรงเล่นปืนอยู่เสมอทั้งกลางคืนและกลางวัน ในเวลากลางคืนพยานเคยเห็นท่านทรงถือปืนเหมือนกัน แม้แต่ในเรื่องปลงพระชนม์เอง พยานก็ไม่เคยคิด เพราะไม่เห็นว่าท่านจะมีเหตุอะไรถึงกับปลงพระชนม์เอง

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : พวกในวังไม่พูดอะไรกันในเรื่องสวรรคต พยานเห็นด้วยว่าการที่เงียบกันไป มีอยู่ ๒ อย่าง คือเงียบไปเพราะไม่อยากให้รู้อย่างหนึ่ง กับเงียบไปเพราะความเศร้าโศกอย่างหนึ่ง พยานเข้าใจว่าเป็นอย่างหลัง เพราะในวันที่เกิดเหตุมีนั่งร้องห่มร้องไห้กันมาก และที่เขาไม่ได้พูดกับ

พยาน พยานเข้าใจว่า ไม่ใช่เป็นเพราะเขาเห็นพยานเป็นตำรวจหลวง

ตอบพระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ ระหว่างเวลา ๒ โมง ๕๐ นาที จนถึง ๓ โมงครึ่ง ทางบันไดด้านหน้าไม่มีใครขึ้นไปเลย ส่วนทางด้านหลังพยานไม่ทราบ เพราะพยานไม่ได้เดินไปทางนั้น

จบคำให้การของ**จมื่นทิพย์เสนา** พยานปากที่ ๓๓ เมื่อเวลา ๑๒.๑๕ น. ประธานกรรมการ ฯ ได้สั่งพักการสอบสวนและได้เปิดดำเนินการสอบสวนต่อไปในเวลา ๑๔.๐๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๓๐) เวลา ๑๔.๐๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ดำเนินการสอบสวนต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า พยานที่นำเข้าสืบคือ**นายสมาน ฐิตาจารย์**

นายสมาน ฐิตาจารย์ได้ให้การตอบพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ สมาน นามสกุล ฐิตาจารย์ อายุ ๒๐ ปี ทำงานในสำนักพระราชวังประเภทลูกจ้าง เป็นมหาดเล็กวรภาชน์ เข้าทำงานเมื่อเดือนมกราคมปีนี้ หลังจากในหลวงเสด็จ จ่าแผลงฤทธิรอน ตำรวจวังเป็นผู้พาเข้าทำงาน หัวหน้างานของพยานคือนายมังกร

เมื่อวันที่ ๘ พยานเข้าเวรเวลา ๑๐.๐๐ น. จะออกเวรในวันที่ ๙ เวลา ๑๐.๐๐ น. วันที่ ๙ นั้น พยานตื่นขึ้นเวลา ๘.๐๐ น. พอได้เวลา ๘.๓๐ น. ได้ไปที่ห้องเครื่องเชิญเครื่องหวานมาที่ห้องพักเครื่อง หลังจากนั้นมีรถหลวงจะไปรับคนจ่ายตลาดที่บางลำภู พยานก็ติดรถไปเที่ยวด้วย เวลา ๙.๓๐ น. จึงได้กลับมา เมื่อมาถึงพระที่นั่งเห็นพวกมหาดเล็กวรภาชน์ยืนพูดกันเป็นกลุ่ม ๆ ที่หอโหร เขาพูดกันว่า "ในหลวงประชวรมาก ปืนลั่นบนพระที่นั่ง" พยานก็เลยเดินขึ้นไปบนพระที่นั่งชั้นล่าง ไปอยู่ที่ท้องพระโรง พบนายมังกรกำลังเดินมาจากชั้นบน นายมังกรได้บอกว่าในหลวง

ประชวรมาก ให้พยานไปตามนายมีซึ่งลากลับบ้านเมื่อตอนเช้า นายมีลาไปเรื่องอะไร นายมังกรไม่ได้บอก แล้วพยานก็ไปตามนายมีที่บ้านบริเวณโรงโม่ เมื่อไปถึงบ้านนายมีพบเขากำลังนอนอยู่ที่ระเบียงบ้านแต่ไม่หลับ ได้บอกกับเขาว่า นายมังกรให้มาตามในหลวงประชวรมาก นายมีก็จัดแจงหยิบเสื้อแล้วตามพยานเข้าไปในพระบรมมหาราชวัง แยกกันที่โรงละครสวนศิวาลัย เขาขึ้นไปบนพระที่นั่ง พยานไปที่ห้องพักเครื่องเสวย ระหว่างทางที่มาไม่ได้พูดอะไรกันเลย นายมีไม่สบายเป็นอะไร พยานไม่ทราบและไม่ได้ถาม

เมื่อกลับมาถึงห้องพักเครื่อง ตอนนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ขณะนั้นยังไม่ทราบว่าในหลวงสวรรคตแล้ว ทราบแต่เพียงว่าประชวรมากและมีเสียงปืนลั่น พยานได้ขึ้นไปชั้นบนพระที่นั่งเวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. เอาน้ำแข็งไปหล่อพระบรมศพ โดยนายเฟื่องเป็นคนสั่ง ขณะนั้นจึงได้ทราบว่าในหลวงสวรรคตแล้ว เวลานั้นไม่มีใครพูดว่าสวรรคตเพราะอะไร

ในวันที่ ๙ หลังจากที่พยานนำน้ำแข็งขึ้นไปหล่อพระบรมศพแล้ว ขณะที่ลงมาพบนายเภา มหาดเล็กในแผนกรับใช้ที่หน้าห้องพักเครื่องเสวย เขาได้ทำปืนจ่อที่ขมับแล้วก็ยิ้ม แต่ไม่ได้พูดอะไรกัน พยานไม่ได้ถามเขาว่าทำอย่างนั้นหมายความว่าอะไร ขณะที่เขาทำอย่างนั้นไม่มีคนอื่นอยู่นอกจากนายเภากับพยาน

นอกจากนายเภาก็มีการพูดกัน ถามกันว่าในหลวงสวรรคตด้วยวิธีใด มีการวิจารณ์กันไปต่าง ๆ คือปลงพระชนม์เอง อุบัทวเหตุ และถูกลอบปลงพระชนม์ แต่ไม่มีใครชี้ขาดว่าสวรรคตด้วยวิธีใด สำหรับตัวพยานเองไม่ทราบว่าสวรรคตเพราะเรื่องอะไร

ตอบพระสารการประสิทธิ์ : จ่าแผลงตำรวจหลวงเป็นผู้นำพยานเข้าทำงาน ได้เงินเดือนเดือนละ ๓๐ บาท พยานเป็นคนท้ายวัง อยู่ในเขตพระบรมมหาราชวัง เมื่อพยานกลับจากบางลำภูเห็นคนจับกลุ่มกัน พูดกันว่าในหลวงทรงประชวรมาก

เวลานั้นพยานยังไม่รู้ว่าในหลวงถูกปืน เข้าใจว่าจะปวดพระนาภีและจนกระทั่งไปตามนายมี พยานก็ยังไม่ทราบ

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เมื่อพยานกลับมา พยานบอกว่า นายเภาเป็นคนบอกว่าในหลวงทำอย่างนี้ (เอานิ้วแทนปืนจ่อที่ขมับ) ในวันนั้นเอง ในวันนั้นตลอดทั้งวันมีใครพูดกันทางไหนบ้าง เฉพาะวันแรก

พยานตอบว่า วันแรกประมาณตอนบ่าย ๆ มีคนพูดหนักไปมากในทางอุปัทวเหตุ ต่อมาหลังจากสวรรคต ๔ - ๕ วันจึงได้พูดกันไป ๓ ทาง ในวันแรกพยานรู้ว่าในหลวงมีแผล ๆ เดียว อีก ๓ - ๔ วันจึงได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่าในหลวงมีแผล ๒ แผล

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า เรื่องที่เขาพูดกันว่าเป็นการลอบปลงพระชนม์ก็ดี เป็นอุปัทวเหตุก็ดี การปลงพระชนม์เองก็ดี อย่างนี้เป็นเวลาก่อนหนังสือพิมพ์ลงหรือภายหลัง

พยานตอบว่า ภายหลังหนังสือพิมพ์ลง คือว่าในวันแรกคือวันที่ ๙ มีนายเภาคนเดียวที่ว่าในหลวงปลงพระชนม์ โดยทำท่าอย่างที่บอก นอกจากนายเภาแล้ว คนอื่นพูดไปในทำนองอุปัทวเหตุทั้งนั้น พยานไม่ได้ถามนายเภาว่าเขารู้มาจากไหน พยานเคยพูดกับนายชิต นายบุศย์เหมือนกัน แต่ไม่ได้ถามคนทั้ง ๒ เลย และไม่มีใครพูดว่าใครเป็นคนเห็นในหลวงท่านปลงพระชนม์เองเลย มีคนพูดกันเหมือนกัน แต่จะเป็นใครก็ไม่ทราบ ว่านายชิตเป็นคนไปทูลสมเด็จพระราชชนนีว่าในหลวงทรงยิงพระองค์เอง เขาว่าพอเสียงปืนลั่น นายชิตก็วิ่งเข้าไปดู แต่พยานไม่ได้ถามนายชิต นายบุศย์ เพราะเวลานั้นกำลังฉุกละหุก ไม่มีจิตใจที่จะถาม แล้วต่อมาก็ไม่ได้ถาม เพราะรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นเด็กไม่ควรจะไปถามกรณีสวรรคต ก่อนหน้าที่พยานจะมารับใช้นี้ไม่เคยทำงานที่ไหนมาก่อน ครั้งนี้เป็นครั้งแรก

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า พยานให้การเมื่อกี้นี้ว่า นั่งรถเล่นไปบางลำภูกลับมาถึงในวังเข้าไปถึงหอโหรจึงได้รู้เรื่องว่าในวังเกิดเหตุขึ้น ที่รู้เรื่องตอนนั้นรู้เรื่องอย่างไร

พยานตอบว่า รู้เรื่องประชวรมากและเสียงปืนลั่นบนพระที่นั่ง พยานรู้ว่าสวรรคตตอนที่เอาน้ำแข็งไปหล่อพระบรมศพ เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. เศษ เมื่อรู้แล้วก็รู้สึกว่าแปลกใจ ขณะนี้ก็ยังคงแปลกใจอยู่

นายเกษม บุญศรีถามว่า เมื่อไปถึงบ้าน พวกทางบ้านถามพยานว่าอะไรบ้างหรือเปล่า

พยานตอบว่า พวกทางบ้านถามว่าในหลวงสวรรคตแน่หรือก็บอกว่าแน่ เขาถามว่าสวรรคตด้วยอย่างไร ก็บอกว่าด้วยปืน เขาถามว่าถูกปืนสวรรคตด้วยอย่างไร ก็บอกว่าไม่รู้สาเหตุอย่างไร รู้แต่ว่าสวรรคตด้วยปืน นอกจากที่บ้านก็เคยไปบ้านเพื่อนฝูงที่เคยเรียนหนังสือด้วยกันมา เขาก็ได้ถามถึงเรื่องสวรรคตว่าเพราะเหตุใด ก็บอกว่าไม่ทราบ และเดี๋ยวนี้ถ้าสมมติว่าจะมีคนถาม พยานก็ยังตอบไม่ถูกว่าเพราะเหตุใด

นายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ ถามว่า ก็สอบสวนกันตั้งนาน พยานไม่ได้ความรู้อะไรจากที่สอบสวนกันบ้างหรือ

พยานตอบว่า เพราะหนังสือพิมพ์บางเล่มก็หนักไปทางปลงพระชนม์เอง บางเล่มก็หนักไปในทางอุบัทวเหตุ บางเล่มก็หนักไปในทางถูกลอบปลงพระชนม์ ก็เลยตัดสินใจไม่ถูกว่าในหลวงจะเป็นอย่างไร

นายเกษม บุญศรีถามอีกว่า ใจพยานเข้าใจว่าอย่างไร

พยานตอบว่า เข้าใจไม่ถูก พยานได้ให้การต่อไปว่าคนในวังมีพูดกันบ้างเหมือนกัน พูดทำนองทั้ง ๓ อย่าง เมื่อก่อนหน้าในหลวงในพระบรมโกศจะเสด็จเมืองนอก พยานรู้กำหนดวันเสด็จโดยรู้จากหนังสือพิมพ์บ้าง จากคนในวังบ้าง มีคน

พูดว่าทำไมนายบุศย์ได้ไป ทำไมคนอื่นไม่ได้ไป แต่ไม่มีใครพูดว่าวันนั้นวันนี้จะไปไม่ได้

นายเกษม บุญศรีถามอีกว่า เมื่อสวรรคตแล้ว เนื่องจากจะเสด็จวันที่ ๑๓ มีใครพูดว่า วันที่ ๑๓ เสด็จไม่ได้ หมอดูหรือคนพูดว่า วันที่ ๑๓ จะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้มีบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่มีใครพูด

พระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ ถามว่า เช้าวันที่ ๙ พบนายชิตหรือเปล่า

พยานตอบว่า พบตอนเช้าประมาณ ๘.๐๐ น. เห็นเขาที่หน้าห้องเครื่อง เขาบอกว่าจะเอาหีบพระตราไปทำ แล้วเห็นขึ้นไปบนพระที่นั่ง และได้เห็นอีกตอนหนึ่งตอนที่ตำรวจมาสอบสวน ตอนเช้านั้นพยานไม่ได้สังเกตกิริยาอาการเขาว่าผิดปรกติหรือไม่ ถึงมีพิรุธก็จับไม่ได้ เพราะไม่ได้สังเกต ส่วนนายบุศย์วันนั้นพยานไม่เห็นเลย

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามว่า นายเภาเขาทำงานก่อนหรือหลังพยาน

พยานตอบว่า ก่อน เขาเป็นข้าราชการประจำ ชอบกันพอประมาณฐานที่ทำงานร่วมกัน นับว่าค่อนข้างคุ้นเคยกัน

พระมนูเวทย์วิมลนาถถามอีกว่า เมื่อเขาทำท่าทางให้ดูคล้ายกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปลงพระชนม์เอง ทำไมพยานไม่ถามว่าเขารู้มาอย่างไร ควรจะมีเรื่องพูดต่อไป

พยานตอบว่า ความนึกคิดของพยานคิดว่า นายเภาเขารู้ว่าในหลวงปลงพระชนม์เองก็เลยไม่ติดใจซัก เพราะเขาอยู่ก่อน พยานเพิ่งมา

พระมนูเวทย์วิมลนาถซักว่า ต่อมาเมื่อมีคนพูดกันว่าอุปัทวเหตุทำไมไม่ถาม

พยานตอบว่า ความตั้งใจก็จะถาม แต่บังเอิญมีงานมากก็เลยไม่ได้ถาม ตอนต่อมาก็เลยไม่ได้ถาม พยานไม่เคยถูกตำรวจสอบสวน เพิ่งถูกสอบสวนเมื่อตอนเช้าที่จะมานี้

พระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ ถามว่า ในหลวงจะเสด็จเมืองนอก พยานรู้วันกำหนดแล้ว มีหมอดูไม่ใช่หรือว่า ท่านจะเสด็จไม่ได้

พยานตอบว่า เรื่องนั้นพยานไม่ทราบ ไม่ได้ยินว่าเขาพูดกันอย่างไรบ้าง

พระสารนิติปัญญาถามอีกว่า ต่อมาเมื่อท่านสวรรคตแล้วในวังเล่นผีถ้วยแก้วกันไม่ใช่หรือว่าใครเป็นคนฆ่าในหลวง

พยานตอบว่า ได้ข่าวแว่ว ๆ ว่าที่มหาปราสาทมีเล่น แต่ภายในพระที่นั่งบรมพิมานไม่มี ทราบจากพวกวรภาชน์เชิญเครื่องว่ามีการเล่นกัน

พระสารนิติปัญญาซักว่า ได้ทราบว่าเขาเล่นได้ความว่าอย่างไร

พยานตอบว่า ไม่ได้ซักไซ้ไล่เรียง เห็นเขาพูด ๆ แล้วก็ผ่านไป

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ ถามว่า นายเภาเป็นข้าราชการประจำหน้าที่อะไร

พยานตอบว่า ตอนแรกตั้งเครื่อง ต่อมาประมาณ ๒ - ๓ เดือนมานี้ ได้ลงมาประจำเครื่องเสวย ที่เปลี่ยนหน้าที่มาเช่นนี้ เพราะเขาบอกว่า ขี้เกียจเดินโต๊ะ

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แจ้งกับประธานกรรมการว่า ขอกราบเรียนคณะกรรมการ ฯ ว่าพยานปากนี้ที่บอกว่าตำรวจสอบสวนเมื่อเช้านี้นั้น ทีแรกก็ไม่ตั้งใจจะสอบสวน แต่พอดีนายมีให้การว่าพยานปากนี้เป็นคนไปตาม ก็เลยสอบสวนเมื่อเช้านี้ แล้วก็พาตัวมาเบิกความเสียเลย ครั้นแล้วถามพยานว่า เมื่อเช้าพยานให้การบอกว่า นายเภาทำอย่างนี้ (เอานิ้วจ่อที่ขมับ) ดูเหมือนไม่ให้การตำรวจไม่ใช่หรือ ไม่เห็นมีจดไว้

พยานตอบว่า เปล่า เพราะนึกไม่ได้ ตกใจ

จบคำให้การของนายสมาน ฐิตาจารย์ พยานปากที่ ๓๔ เมื่อเวลา ๑๔.๕๐ น.

✦ ✦ ✦

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓๗, วันพุธที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๓๘, วันพฤหัสบดีที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒๓ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๙

เช้าวันนี้ (ที่ ๓๑) เวลา ๑๐.๑๕ น. คณะกรรมการสอบสวนกรณีการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถง กระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในวันก่อน ๆ พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้คือ **นายสุรินทร์ ชูศรีเพริด**

นายสุรินทร์ ชูศรีเพริดได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ สุรินทร์ ชูศรีเพริด อายุ ๕๕ ปี บ้านอยู่จังหวัดปทุมธานี รับราชการอยู่แผนกชาวที่กองมหาดเล็ก ตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ ๖ เรื่อยมาจนกระทั่งถึงบัดนี้ประมาณเวลา ๓๕ ปีแล้ว พยานเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี เงินเดือน ๘๐ บาท เงินเพิ่มอีก ๑๓๐ บาท มีหน้าที่เป็นหัวหน้าเวร ควบคุมดูแลเวรชาวที่ที่ทำงานปัดกวาดทำความสะอาดในพระที่นั่ง เวรของพยานมีชาวที่แบ่งออกเป็น ๒ เวร เวรละ ๖ คน รวมทั้งหัวหน้า พยานเป็นหัวหน้าเวรเดียว ลูกเวรของพยานมี นายใจ นายวัน นายไฉน นายสวง นายสุก นอกจากทำความสะอาดแล้ว พยานยังมีหน้าที่จัดเวรรักษาอัฒจันทร์บันไดทางหลัง เวรยามนี้อยู่ในความควบคุมของพยาน คือใช้คนในจำนวน

๖ คนที่เป็นลูกเวรของพยานนั้นเอง การอยู่ยามบันไดหลังอยู่ตั้งแต่ ๙.๐๐ น. วันนี้ถึง ๙.๐๐ ของวันรุ่งขึ้น แต่ไม่ได้อยู่ตลอดคืน คืออยู่ยามจนถึงเวลาที่ในหลวงในพระบรมโกศบรรทมแล้วก็ปิดประตูใส่กุญแจ แล้วต่อจากนั้นก็ไม่ต้องอยู่ ประตูนี้เมื่อปิดกุญแจแล้ว ใครจะขึ้นไม่ได้ หลังจากใส่กุญแจแล้วก็ไปอยู่เวรเอาตอนย่ำรุ่ง คือไปไขกุญแจตอนย่ำรุ่งแล้วก็อยู่จนถึงเวลา ๙.๐๐ น. จึงส่งเวรให้เวรต่อไปรับไป

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน พยานมารับหน้าที่ตั้งแต่ ๙.๐๐ น. วันที่ ๘ ไปออกเวร ๙.๐๐ น. วันที่ ๙ ในวันที่ ๘ นั้น เวรพยานมาไม่ครบ มีนายสุกป่วยไปคนหนึ่ง เมื่อพยานมารับหน้าที่แล้ว ตอนเช้าได้ขึ้นไปทำความสะอาดห้องบรรทม เวลาในราว ๑๐.๐๐ น. ไปทำความสะอาดห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศห้องเดียว ที่ขึ้นไปเพราะมีมหาดเล็กมาบอกให้ขึ้นไป มหาดเล็กห้องบรรทมที่มาบอกคือนายชิต พยานขึ้นไปพร้อมกับชาวที่รวม ๓ คน คือนายพิจัย นายกิ่ง และตัวพยาน เวลาทำความสะอาดมีมหาดเล็กห้องบรรทมคือนายชิต ควบคุมดูแลอยู่ การควบคุมนี้เป็นระเบียบที่ทำเสมอ พยานได้ทำความสะอาดอยู่นานราว ๒๐ หรือ ๓๐ นาที เวลาเข้าไปทำในหลวงตื่นบรรทมแล้ว เสด็จไปทางห้องรับแขกหรือทางไหนไม่ทราบ เมื่อทำเสร็จแล้วก็ลงมาพักที่ที่พักของพยานข้างล่าง สำหรับห้องของในหลวงองค์ปัจจุบันกับสมเด็จพระราชชนนี พยานเข้าไปทำความสะอาดเหมือนกัน แต่ไปทำตอนหลังต่อมา คือไปทำเมื่อเวลาราว ๑๑.๐๐ น. โดยมีมหาดเล็กห้องบรรทม จะเป็นนายเวศ หรือใครจำไม่ได้ มาเรียกพยานให้ไปทำความสะอาดในห้องบรรทมของในหลวงองค์นี้ก่อน ผู้ที่ไปทำก็คือ ๓ คนเก่าที่ขึ้นไปทำเมื่อตอนเช้า เมื่อทำแล้วจึงเลยไปทำห้องสมเด็จพระราชชนนีด้วยติดต่อกันไป ห้องในหลวงองค์นี้มีนายเวศหรือนายเพิ่มคนใดคนหนึ่งจำไม่ได้คุมอยู่ ส่วนห้องสมเด็จมีนางสาวจรูญเป็นผู้ควบคุม

ในวันที่ ๘ เมื่อทำความสะอาดห้องทั้ง ๓ เสร็จแล้ว ตอนในราว ๑๖.๐๐ หรือ ๑๗.๐๐ น. พยานได้ขึ้นไปเพื่อกางพระวิสูตรอีกหนหนึ่ง พยานเป็นคนเข้าไปกาง

พระวิสูตรของในหลวงในพระบรมโกศด้วยกัน ๓ คน คือชุดเดิมที่กล่าวแล้ว ในห้องของในหลวงองค์นี้กับของสมเด็จพระราชชนนีก็ไปกางเหมือนกัน ตอนไปกางห้องในหลวงในพระบรมโกศมีคนคุมคือนายชิตหรือนายบุศย์จำไม่ได้ อีก ๒ ห้องก็มีมหาดเล็กห้องบรรทมเป็นผู้ควบคุมและจะเป็นใครจำไม่ได้ ห้องสมเด็จมีนางสาวจรูญคุม เมื่อเสร็จกางพระวิสูตรแล้ว พยานก็กลับลงไปพักที่ห้องข้างล่างต่อไป ก็ไม่ได้ขึ้นทำอะไรอีกตลอดวันนั้น

สำหรับชาวที่ที่อยู่ยามบันไดหลัง อยู่เวรกันคนละ ๒ ชั่วโมงก็มี ๔ ชั่วโมงก็มี ในวันนั้นผลัดแรกคือนายศิริ นายศิริอยู่เวรตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น. ส่วนผลัด ๒ และผลัด ๓ จำไม่ได้ ยามชาวที่เมื่อในหลวงเข้าบรรทมแล้วก็ปิดกุญแจ หัวหน้าเวรเป็นคนถือลูกกุญแจ ในคืนวันที่ ๘ พยานเป็นคนถือลูกกุญแจ ลูกกุญแจนี้ได้ถือไว้ตั้งแต่มารับเวรเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. แล้ว ยามชาวที่นี้หัวหน้าเวรเป็นคนจัด

ตอนเช้าวันที่ ๙ พยานเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เวลา ๖.๐๐ น. คือขึ้นไปทำความสะอาดข้างบนตามเฉลียงตามห้อง ขึ้นไปทำรวมด้วยกัน ๕ คน คงขาดนายสุกที่ป่วย ๑ คน เวลาขึ้นขึ้นทางบันไดหน้า พยานกับนายพิจัย ไปทำห้องทรงสบาย ตามเฉลียง และห้องต่าง ๆ แบ่งหน้าที่กันดังนี้ เฉลียงหน้านายสวงทำ เฉลียงหลังนายศิริเป็นคนทำ ห้องรับแขกนายกิ่งทำ และนายกิ่งเป็นผู้ควบคุมดูแล ๒ คนที่ทำที่เฉลียงหน้าและเฉลียงหลังด้วย นอกจากนี้ไม่ได้ทำที่ไหนอีก ได้ทำอยู่นานราว ๔๐ นาที เสร็จแล้วก็ลงมาชั้นล่างทางบันไดหลังไปพักที่ห้องพักชาวที่ การลงลงมาพร้อม ๆ กันทุกคน เมื่อลงมา ประตูบันไดล่างไขกุญแจเปิดแล้ว โดยพยานเป็นคนไขเองในตอนย่ำรุ่งก่อนขึ้นไปทำความสะอาด ระหว่างที่ไปทำความสะอาดข้างบน นายวันเป็นคนอยู่ยามข้างล่าง

ตอนนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ซักถึงเรื่องการจัดเวรอีก พยานให้การว่า ในวันเดียว มีเวรอยู่ ๒ เวร เวรละ ๖ คน ฉะนั้นในเวรหนึ่งจึงมีเวร ๑๒ คน แต่เฉพาะใน

วันที่ ๘ มีเพียง ๑๑ คน คือป่วยเสีย ๑ คน เวรที่อยู่ยามก็อยู่ไป ที่เหลือจากนั้นก็ช่วยกันทำความสะอาด ทั้ง ๒ เวรผลัดเปลี่ยนกัน คือช่วยกันทำทั้ง ๒ เวร สำหรับอีกเวรหนึ่งมีลูกเวร ๖ คนเหมือนกัน มีนายบุณยฤทธิ์เป็นหัวหน้าเวร มีลูกเวรคือนายกิ่ง นายต้อย นายไฉน นายศิริ

ในตอนเช้าวันที่ ๙ พยานขึ้นไปทำความสะอาดรวมด้วยกัน ๕ คน ตอนขึ้นไปพบกับมหาดเล็กคือนายทรัพย์ กับนายฉลาด มหาดเล็กหน้าห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศไม่เห็น ประตูห้องแต่งพระองค์เมื่อขึ้นไปปิดอยู่ จะใส่กลอนหรือเปล่าไม่ทราบ ประตูห้องทรงพระอักษรก็ปิดอยู่เหมือนกัน จะใส่กลอนหรือไม่ไม่ทราบ วันนั้นขึ้นไปทำความสะอาดไม่ได้ทำความสะอาดห้องบรรทม เพราะในหลวงในพระบรมโกศยังอยู่ในห้องบรรทม ตามระเบียบเป็นอย่างนั้น (คือถ้าในหลวงยังไม่เสด็จออกมาก็เข้าไปทำความสะอาดไม่ได้)

ตอนเช้าวันที่ ๙ ขณะทำความสะอาดอยู่ คือเมื่อขึ้นไปทำงานแล้ว จึงได้เห็นสมเด็จพระราชชนนีประทับอยู่ที่เก้าอี้ ที่เห็นนี้เห็นภายหลังเมื่อได้ทำงานแล้วประมาณสัก ๕ นาที สมเด็จจึงมาประทับที่เก้าอี้ ท่านจะมาจากทางไหนพยานไม่เห็น ท่านประทับอยู่ที่เก้าอี้ และมีโต๊ะอยู่ด้วยทางมุขด้านหลัง ท่านจะทำอะไรอยู่พยานไม่ทราบ เห็นท่านอยู่กับนายมณี นายมณีถือถาดมา ไม่ทราบว่าถาดใส่อะไรบ้าง ส่วนในหลวงองค์ปัจจุบันนี้ไม่เห็น ระหว่างขึ้นไปทำงานอยู่นี้ นอกจากมหาดเล็กและพนักงานในวังนั้นแล้วไม่เห็นมีคนอื่นขึ้นไป พยานออกเวรเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. ของวันที่ ๙ พวกลูกเวรของพยานก็ออกเวรเหมือนกัน แต่มีเหลืออยู่บ้างที่เป็นเวรหนุน เวรหนุนมีเหลืออยู่เท่าที่จำได้คือนายพิจัย นอกนั้นจำไม่ได้ ตามธรรมดาเวรหนุนนี้จะไปออกเวรเอาตอน ๔ โมงเย็น ถ้าเป็นวันอาทิตย์ก็ออกเที่ยง แต่บางที ๙ โมงเช้าก็ออกไปแล้วก็มีนอกจากเวรหนุนที่เหลืออยู่บ้างบางคนแล้ว นอกนั้นก็มีเวรใหม่มารับแทน

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พวกชาวที่นั้นหัวหน้าแผนกคือ

นายพินิจ เป็นคนจัดหามา เป็นพวกนอกวังก็มี หรือในวังก็มี ที่จ้างชั่วคราวก็มี และที่มีเงินเดือนประจำก็มี พวกที่ได้เงินเดือน มีเงินเดือนอย่างมาก ๑๒๐ บาท ทั้งเบี้ยสงครามด้วย ส่วนที่ทำงานประจำได้เงินเดือนเดือนละ ๓๐ บาทก็มี ๒๐ บาทก็มี พวกนี้ได้เงินเพิ่มด้วย พวกจ้างชั่วคราวจ้างคนนอกวังทั้งนั้น โดยนายพินิจเป็นคนหามา และพวกทำงานที่นั่นมีพวกพ้องก็เอาเข้ามาก็มีเหมือนกัน

เมื่อวันที่ ๘ พยานเข้าไปทางห้องบรรทม เข้าทางเฉลียงด้านหลัง ไม่เคยเข้าทางห้องทรงสบาย เพราะที่ห้องทรงสบายมีฉากกั้น และนอกจากนั้นยังมีโต๊ะกั้นอยู่ด้วย พยานไม่เคยเลื่อนฉากและโต๊ะเข้าไป เมื่อตอนเข้าไปกางพระวิสูตร ชายพระวิสูตรมีลวดมีตะกั่ว เมื่อเอาพระวิสูตรลง มีเหล็กพืดทับอีกทีหนึ่ง เหล็กพืดนี้ทับทั้งสองด้านประตูพระวิสูตร พระวิสูตรมีประตู ๒ บาน มีขอสับ และมีประตูทั้งสองข้างทางด้านพระเศียรและพระบาทไม่มีเหล็กทับ ถ้าเปิดพระวิสูตรจะไม่มีเสียงดังเพราะเป็นตะกั่ว

ชาวที่นอนทางเฉลียงพระที่นั่งชั้นล่างทางด้านหลัง มุ้งและที่นอนของชาวที่เก็บไว้ที่ห้องพักชาวที่ในพระที่นั่ง (พยานชี้ห้องพักชาวที่ในแผนที่ให้กรรมการดู) เวลานอนเอามุ้งและที่นอนไปกางนอนตามเฉลียง ในวันที่ ๘ ประตูด้านหลังทางจะลงไปข้างล่างปิดกุญแจเมื่อเวลาประมาณ ๒๓.๐๐ น. ตอนเช้าวันที่ ๙ ไขตอนย่ำรุ่งโดยพยานไปไขกุญแจเอง เมื่อคืนวันที่ ๘ พยานนอนที่เฉลียงหน้าบันได หลับบ้างตื่นบ้าง เวลาที่ตื่นไม่เห็นมีใครผ่านไปมาทางนั้น

เมื่อขึ้นไปทำความสะอาดในวันที่ ๘ พยานไม่เคยเปิดปิดประตูหน้าต่าง ประตูหน้าต่างชั้นบนเป็นหน้าที่มหาดเล็กเปิดปิดเอง ชาวที่ไม่ได้ทำ ตอนเย็นเมื่อไปกางพระวิสูตรเข้าไปทางห้องทรงพระอักษร ประตูห้องเปิดอยู่ ประตูมาสู่เฉลียงก็เปิดอยู่เหมือนกัน ประตูนี้ใครเป็นผู้มาเปิดไม่ทราบ เป็นหน้าที่ของมหาดเล็กห้องบรรทม

เมื่อขึ้นไปทำความสะอาดตอนเช้าวันที่ ๙ ในหลวงในพระบรมโกศยังไม่เสด็จออกจึงมิได้เข้าไปทำความสะอาดในห้องพระบรรทม ที่ว่าท่านยังไม่เสด็จออกนี้พยานไม่ได้เห็นท่าน แต่เข้าใจเอาเองว่าท่านอยู่ข้างใน และพยานก็ไม่ได้ถามใคร พยานเดินไปตามเฉลียงไม่พบใคร และไม่ได้พบนายชิตและนายบุศย์ พยานกลับลงมาข้างล่างเมื่อเวลาประมาณ ๖.๔๐ น.

ตอนเกิดเหตุได้ยินเสียงปืน พยานออกเวรกลับไปบ้านแล้ว พยานเพิ่งมาทราบข่าวเอาตอนเย็นว่าในหลวงถูกปืน จึงได้รีบมาที่พระบรมมหาราชวังเมื่อเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. เมื่อมาแล้ว ก็มาช่วยเขาทำเครื่องเลี้ยง ที่ทราบว่าในหลวงถูกปืนนั้น ทราบจากคำโจษจากข้างนอก ที่เข้ามาในวังก็อยากรู้เรื่องเหมือนกันว่า ท่านสวรรคตเพราะอะไร แต่เมื่อเข้ามาในวังแล้วก็ไม่ได้ถามใคร เพราะต่างก็รู้กันแล้วว่าถูกปืน พยานไม่ได้ถามว่าในหลวงถูกปืนเพราะอะไร ที่ในวังโจษกันว่าท่านถูกปืนเท่านั้นเอง พยานไม่ได้ถามนายชิตและนายบุศย์ การที่เจ้านายของพยานสิ้นพระชนม์ลงนี้ พยานก็รู้สึกเสียดาย แต่ที่ไม่ได้ถามใครก็เพราะเป็นเรื่องรู้กันอยู่แล้วว่าท่านถูกปืน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ ทรงถามว่า สมมติว่าพยานมาทำงานแล้วพระที่นั่งจักรีเกิดหายไป พยานจะรู้สึกอย่างไร

พยานถามว่า จะหายไปได้อย่างไร

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ : ก็นั่นน่ะซี เมื่อพระที่นั่งจักรีหายไป พยานสงสัยว่าจะหายไปได้อย่างไร แล้วทีนี้ในหลวงสวรรคต พยานไม่สงสัยและถามว่าอย่างไรบ้างหรือ

พยาน : ก็ถามเหมือนกัน คือถามว่าในหลวงสวรรคตเพราะเหตุอะไร เขาตอบว่าถูกปืน แล้วก็เลยไม่ได้ถามต่อไปอีก ในตอนนั้นพยานไม่ได้คิดอยากจะถามอะไร

ต่อจากนี้พยานได้ให้การต่อข้อซักถามของพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลว่า ห้องทรงพระอักษรนั้น ชาวที่เป็นผู้ทำความสะอาด ทำเวลาที่ท่านตื่นบรรทมแล้ว และเข้าห้องเสวย ตอนท่านอยู่ ทำไม่ได้ ต้องรอให้ท่านเข้าไปห้องเสวยหรือไปไหนเสียก่อนจึงจะทำได้ เวลาท่านอยู่ไม่ไปไหนในวันนั้นก็ต้องสุดแล้วแต่มหาดเล็กเขาจะมาบอกให้ไปทำเมื่อไร เคยมาบอกให้ทำเมื่อตอนบ่าย แล้วก็มีบางวันเหมือนกัน คือเป็นเวลาที่ท่านไม่อยู่แล้ว

พระเขนยตอนไปฝัง พยานไม่รู้ รู้แต่เมื่อเขานำไปฝังแล้วโดยเวรที่นั่นเขาบอก ส่วนใครจะสั่งให้เอาไปฝังพยานไม่ทราบ ชาวที่พยานไม่รู้จักหมดทุกคน แต่เฉพาะในแผนกพระที่รู้จักทุกคน การรู้จักนี้คือรู้จักสนิทสนม แต่ไม่เคยไปที่บ้านของเขา สำหรับเวรของพยาน พยานจำชื่อได้หมด ตั้งแต่วันสวรรคตแล้วได้มีการจ้างชาวที่มาใหม่ แต่คนเก่าไม่มีใครลาออกไปเลย คนที่มาใหม่นี้เป็นคนนอกวัง

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ตอนเช้าวันที่ ๙ พยานขึ้นไปทำความสะอาดเวลา ๖.๐๐ น. พวกที่ขึ้นไปทำมีพยาน นายพิจัย นายกิ่ง นายสวง นายศิริไปทำห้องเฉลียง ห้องทรงสำราญ ห้องรับแขก ตอนนั้นไม่ได้ไปทำในห้องในหลวงในพระบรมโกศ ตามธรรมดาห้องของในหลวงในพระบรมโกศทำความสะอาดตอน ๙.๐๐ น. แล้ว คือก่อนนั้นท่านยังไม่ตื่นบรรทม ห้องภูษาทำเวลาเช้า ห้องเครื่องเล่นทำเวลาเช้าเหมือนกัน คือเว้นแต่ห้องบรรทมห้องเดียว เมื่อทำแล้วก็ลงพร้อมกันหมด สำหรับห้องบรรทมของในหลวง ต้องมหาดเล็กมาตามให้ไปทำความสะอาดจึงขึ้นไปได้ เวลานั้นมหาดเล็กไม่ได้ไปตาม พวกที่ขึ้นไปทำความสะอาดทั้ง ๖ คนนี้เป็นคนเก่าทั้งนั้น

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : เวลากลับลงมาข้างล่าง กลับลงมาพร้อมกัน คือ คนที่ทำงานเสร็จก่อนก็ต้องยืนคอยกันอยู่ ไปคอยอยู่ทางข้างบันได บางทีก็ตามเฉลียงจนกว่าคนอื่น ๆ จะทำเสร็จ แล้วก็ลงมาข้างล่างพร้อมกัน แต่ไม่ได้

เข้าแถวเรียงกันลงมา ที่ต้องลงมาพร้อมกันเพราะกลัวว่าเมื่อมีสิ่งของหายไปก็จะได้เป็นพยานกัน

ตอบนายวิลาศ โอสถานนท์ กรรมการ ฯ : เมื่อวันที่ ๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. พยานได้ขึ้นไปห้องบรรทมเพื่อทำความสะอาด ขึ้นไป ๓ คนด้วยกันคือ พยาน นายพิจัย นายกิ่ง นายศิริไม่ได้ขึ้นไปเช้าวันนั้น นายศิริขึ้นไปแต่เช้าวันที่ ๙ เมื่อขึ้นไปหน้าต่างยังปิดอยู่ ใครเป็นคนมาเปิด พยานไม่ทราบ พยานไม่มีหน้าที่ปิดเปิดประตูหน้าต่าง มหาดเล็กห้องบรรทมเป็นผู้ปิดเปิด พยานเองไม่เคยเปิดเลย

การจัดเวรอยู่ยามใช้เขียนชื่อในเศษกระดาษเป็นวัน ๆ ไป ส่วนคนทำความสะอาดไม่ได้เขียนจดไว้ ผู้ที่จัดเวรให้อยู่ยามไม่ต้องไปทำความสะอาด กระดาษที่จดชื่อเวรอยู่ยาม เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้วเพราะไม่ได้เก็บไว้ สำหรับเวรหนุนนั้นก็ทำงานรวมกันไป

ในวันที่ ๙ นายวันเป็นเวรหนุน นายวันอยู่ใต้บังคับบัญชาของพยานเหมือนกัน

ตอบพระองค์เจ้าจุมภฏพงษ์บริพัตร กรรมการ ฯ : เวรทั้งหมดแบ่งออกเป็น ๒ เวร เป็นจำนวนคน ๑๒ คน คนจ้างก็มีเหมือนกัน มีอยู่ ๒ คน อยู่ในเวรพยาน พยานให้คนจ้างอยู่รักษาหน้าที่แต่ข้างล่าง ไม่ได้ขึ้นไปข้างบน

จบคำพยานปากที่ ๓๕ เมื่อเวลา ๑๑.๓๐ น. คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวน**นายพิจัย แย้มเจริญ** พยานปากที่ ๓๖ ต่อไป

นายพิจัยแย้มเจริญได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร ว่า พยานชื่อ นายพิจัย แย้มเจริญ อายุ ๔๔ ปี บ้านอยู่ซอยประสานมิตร คลองตัน เดี๋ยวนี้รับราชการอยู่แผนกชาวที่กองมหาดเล็ก เดิมรับราชการอยู่ที่แผนก ๔ กรมยกกระบัตรทหารบก กระทรวงกลาโหม เริ่มอยู่กรมยกกระบัตรมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๒

แล้วไปอยู่แผนกชาวที่เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๘๕ หรือ ๒๔๘๖ พยานจำไม่ได้แน่ เหตุที่ย้ายมาอยู่แผนกชาวที่ก็เมื่อสมัยที่พยานอยู่กรมยกกระบัตรนั้น ท่านจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พยานเป็นผู้คอยรับใช้อยู่ ต่อมาท่านจึงให้ย้ายมาอยู่เป็นชาวที่

พยานมาอยู่แผนกชาวที่ มีหน้าที่รักษาอาคารของสำนักพระราชวังและดูแลความสะอาด เมื่อในหลวงในพระบรมโกศท่านเสด็จกลับมาพระนครคราวนี้ พยานมีหน้าที่เป็นเวรดูแลรักษาความสะอาดในพระที่นั่งบรมพิมาน เวรหนึ่งมี ๑๒ คน แบ่งออกเป็น ๒ พวก พวกหนึ่งมีหัวหน้าเวรพวกละคน รวมทั้งหมดเป็น ๑๒ คนด้วยกัน เวรนี้รับหน้าที่จากเวรก่อน ๙ นาฬิกาสำหรับวันนี้ แล้วรุ่งขึ้น ๙ นาฬิกาจึงออกไป เวรนี้เข้ารวมกันทั้งสองพวกคือทั้ง ๑๒ คน พวกของพยานมีนายสุรินทร์เป็นหัวหน้า อีกพวกหนึ่งนายบุณยฤทธิ์เป็นหัวหน้า

ในวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ เป็นเวรของพยาน ในวันนั้น สำหรับตัวพยาน มาเข้ารับหน้าที่เวรตั้งแต่ ๙ นาฬิกาวันที่ ๘ ระหว่าง ๙ นาฬิกา จนประมาณ ๑๐ นาฬิกา นายชิตให้มาบอกให้ไปทำความสะอาดในห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศ ขึ้นไปทำ ๓ คนด้วยกัน คือ นายสุรินทร์ ตัวพยานเอง และนายกิ่ง ที่ว่าไปทำในห้องบรรทมนั้นหมายรวมกินบริเวณถึงห้องทรงพระอักษร ห้องแต่งพระองค์ ห้องสรงและห้องพระรวมอยู่ด้วย ในวันที่ ๘ ที่พยานไปทำความสะอาดนั้น ในหลวงไม่ได้อยู่ในห้อง ท่านกำลังเสวยอยู่ข้างนอก เวลาที่พวกพยานทำความสะอาดนั้น นายชิตเข้าไปคุมอยู่ นอกจากนายชิตแล้ว อาจจะมีนายบุศย์อีกคนหนึ่ง แต่พยานจำไม่ได้ ในห้องนั้นนอกจากมหาดเล็กห้องบรรทมแล้ว ไม่มีใครอีก ในเช้าวันที่ ๘ นั้น พยานทำอยู่ราว ๓๐ นาทีเสร็จแล้วไปทำในห้องของในหลวงองค์ปัจจุบันในทันทีที่ออกจากห้องในหลวงในพระบรมโกศ ตามธรรมดา ถ้ามีมหาดเล็กห้องบรรทมอยู่ เราก็เข้าไปทำความสะอาดได้ แต่ถ้าไม่มีมหาดเล็กอยู่ เราก็ไม่เข้าไป ในวันที่ ๘ มีนายเฟื่องอยู่ นายเฟื่องบอกให้

พวกพยานไปทำ พวกพยานทำความสะอาดอยู่ในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์นี้ ประมาณ ๒๐ นาที ตลอดเวลานั้น นายเฟื่องคอยคุมอยู่ด้วย เสร็จจากห้องในหลวงองค์ปัจจุบันแล้ว นายเฟื่องได้นำไปทำความสะอาดที่ห้องสมเด็จพระชนนี ซึ่งทางนั้นมีฝ่ายในคือคุณจรูญคอยคุมอยู่ เวลาที่ทำความสะอาดในห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์นี้นั้น ในหลวงไม่อยู่ ท่านกำลังเสวย เวลาทำห้องสมเด็จพระชนนี สมเด็จท่านไม่อยู่เหมือนกัน มีคุณจรูญคอยคุม ทำอยู่ในห้องสมเด็จประมาณ ๒๐ นาทีกว่า เมื่อทำเสร็จทั้ง ๓ ห้องแล้วพวกพยานก็ลงไปข้างล่าง ตอนห้องพักสำหรับชาวที่ สำหรับในตอนเช้าวันที่ ๘ พยานทำหน้าที่ดูแลความสะอาด ส่วนชั้นบนยังไม่ได้ขึ้นไป นอกจากขึ้นไปเมื่อตอน ๑๐.๐๐ น. แล้วก็ขึ้นไปอีกในตอนราวเวลา ๑๓ น. เวลานั้นในหลวงท่านเสด็จลงมาเสวย พยานได้ไปดูในห้องบรรทมทั้งสามห้อง ตอนนี้ไม่มีใครมาเรียกให้ไป พยานขึ้นไปเอง ไปกับนายสุรินทร์ ๒ คนเท่านั้น แต่มีมหาดเล็กที่อยู่ยามข้างบนไปเป็นพยานด้วย มหาดเล็กคนนั้นชื่อนายมิ่ง พยานจำได้แน่ เวลาที่พยานไปดูในห้องบรรทมทั้งสามห้องนั้น มหาดเล็กห้องบรรทมอยู่ด้วยในห้องของในหลวงองค์ปัจจุบัน และของสมเด็จพระราชชนนี แต่ห้องในหลวงในพระบรมโกศไม่มีมหาดเล็กอยู่ เพราะวันนั้นในหลวงในพระบรมโกศไม่สบายพระนาภี และไม่ลงมาเสวยข้างล่าง พยานก็ไม่ได้เข้าไปข้างในห้องของท่าน ในหลวงท่านอยู่ในห้องทรงพระสบาย ที่พยานไม่ได้เข้าไปในห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศในวันนั้น เพราะว่ามหาดเล็กห้องบรรทมไม่อยู่ หลังจากที่ขึ้นไปเมื่อตอน ๑๓ น. แล้วต่อมาราว ๆ ๑๖ น. กว่า ๆ ได้ขึ้นไปกางพระวิสูตรในห้องในหลวงในพระบรมโกศ แล้วห้องในหลวงองค์ใหม่ และห้องสมเด็จ ตามลำดับ เข้าไปด้วยกัน ๓ คน คือ นายสุรินทร์ นายกิ่งและตัวพยาน ตอนที่เข้าไปกางพระวิสูตรนี้ มหาดเล็กห้องบรรทมอยู่ทั้งสามห้องก่อนกางพระวิสูตร นายชิตลงมาบอกให้เอาเก้าอี้ทรงพระสบายเข้าไปในห้องสรง ตอนเกือบ ๑๗ น. ดูเหมือนตอนนั้นพยานจะเข้าไปกับนายไฉน ๒ คนด้วยกัน เก้าอี้ทรง

พระสบายที่ว่า เป็นเก้าอี้นอนเล่นคนเดียว เมื่อเอาเข้าไป เห็นสมเด็จพระราชชนนีอยู่ในห้องสรงกับนายชิต เมื่อพยานยกเก้าอี้เข้าไปแล้วก็กลับลงมาข้างล่าง ต่อจากนี้นายชิตก็ให้ไปกางพระวิสูตร ดังให้การมาแล้ว นอกจากนั้นในวันเดียวกัน พยานขึ้นไปก็เอาผ้าเช็ดพระหัตถ์ไปเปลี่ยนที่ห้องสมเด็จพระราชชนนีอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ไม่มีอะไรอีก

รุ่งขึ้น เช้าวันที่ ๙ เวลา ๖ นาฬิกา ได้ขึ้นไปทำความสะอาดข้างบน โดยมีนายสุรินทร์เป็นผู้ควบคุม แล้วมีตัวพยาน นายกิ่ง นายศิริ และนายสวง พยานไปทำความสะอาดตอนที่ต่อจากห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศ คือห้องทรงพระสบาย พยานทำ ๒ คน กับนายสุรินทร์ ทำเสร็จหมดราว ๖.๔๐ น. เมื่อเสร็จแล้วทุกคนลงมาพร้อมกันทางด้านหลัง ตอนที่พยานขึ้นไปทำความสะอาดมีมหาดเล็กอยู่ยามชั้นบน คือนายฉลาดและนายทรัพย์ ไม่เห็นมหาดเล็กห้องบรรทม พยานสังเกตเห็นว่าประตูห้องแต่งพระองค์ปิด แต่ใส่กลอนหรือไม่ ไม่ทราบ ประตูห้องทรงพระอักษรก็ปิด แต่ไม่ทราบเหมือนกันว่าใส่กลอนหรือเปล่า เช้าวันนั้นพยานเห็นสมเด็จพระชนนีเวลาที่พยานขึ้นไปราว ๑๐ นาที แล้วก็เห็นสมเด็จท่านประทับที่เก้าอี้ที่เวรมหาดเล็กนั่ง ท่านเสด็จมาจากไหน พยานไม่ทราบ ท่านประทับพูดอยู่กับนายมณี แต่จะพูดเรื่องอะไร พยานไม่ได้ยิน พยานไม่ได้พบในหลวงองค์นี้ในเช้าวันนั้น และตอนที่พวกพยานขึ้นไปทำความสะอาดไม่ได้พบคนอื่นที่ไม่ใช่คนในหน้าที่บนนั้นเลย

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : วันที่ ๘ พยานเข้าไปในห้องบรรทม เป็นผู้กางพระวิสูตร ที่ชายพระวิสูตรมีสายโซ่ตะกั่วเป็นห่วงอยู่รอบ ทางประตูพระวิสูตรทั้งสองข้าง คือทางห้องทรงพระอักษรและห้องแต่งพระองค์มีเหล็กพืดทับ ทางด้านพระเศียรและพระบาทไม่มีอะไรทับ ในคืนนั้น พยานนอนที่เฉลียงอัฒจันทร์ชั้นล่างของพระที่นั่ง ตอนเช้าขึ้นไปไม่ได้พบนายบุศย์ นายชิตก็ไม่พบ ในวันที่ ๙ ตอนนั้น พยานไม่ได้กลับบ้าน อยู่จนถึงเวลาประมาณ ๑๘ น. เมื่อเวลา ๙ น. พยานอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมาน ออกจากพระที่นั่งบรมพิมานเมื่อเวรมารับแล้ว เวลา ๙ น. เศษ

พยานออกจากพระที่นั่งบรมพิมานไปยังพระที่นั่งอมรินทร์วินิจฉัย ไปคอยอยู่ที่นั่น เผื่อว่ามีงาน ก็จะได้มาเรียกไปรับใช้ พยานทราบข่าวในหลวงถูกปืนเวลาราว ๙.๓๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่พยานกลับจากพระที่นั่งอมรินทร์ ฯ มาอยู่ที่พระที่นั่งบรมพิมานแล้ว พยานไม่ได้ยินเสียงปืน เวลาที่เกิดเหตุ พยานอยู่ที่พระที่นั่งอมรินทร์ พยานกลับมาที่พระที่นั่งบรมพิมาน เพื่อจะมาเอาเครื่องแต่งตัว และจะกลับบ้าน พอมาถึงก็เห็นนายมณีวิ่งไปที่พักตำรวจวัง โทรศัพท์เรียกหลวงนิตย์ ฯ แล้วพยานก็ขึ้นไปที่พัก ซึ่งเป็นห้องของพวกชาวที่ ถามว่า "อะไรกัน" นายสนธิ์ ซึ่งเป็นชาวที่ผู้หนึ่งบอกว่าได้ยินเสียงปืน แล้วพยานก็เลยยืนอยู่ข้างล่าง คอยดูว่าเกิดเหตุอะไรกัน เพราะได้ยินเสียงคนวิ่งกันอยู่และให้ตามหลวงนิตย์ ฯ เมื่อเวลาราว ๑๐ น. นายชิตได้ลงมาบอกว่า ให้เอาผ้าลาดพระที่ขึ้นไปข้างบน พยานจึงไปเอาผ้าลาดพระที่ที่นายสนธิ์ ให้นายบุณยฤทธิ์เอาขึ้นไป แล้วนายชิตบอกให้พยานเอาผ้าไปเช็ดพระบังคนหนักที่พระแท่นข้างบน ตอนนี้พยานไม่ได้ถามใครว่า เป็นอย่างไรถึงถูกปืน เพราะไม่มีใครรู้ทั้งนั้น ตอนที่ให้ไปตามหลวงนิตย์ ฯ พยานก็ไม่ได้ถามว่า ทำไมถึงไปตามหลวงนิตย์ ฯ เพราะว่าต่างคนต่างวิ่งกันชุลมุน เพิ่งมารู้เรื่องกันตอนหลัง ตอนที่นายชิตให้เอาผ้าลาดพระที่ไปเปลี่ยน พยานรู้จากนายมังกรว่าในหลวงถูกปืน พยานได้ทราบดังนั้นก็ตกใจ แต่ไม่ได้ถาม เพราะว่าเวลานั้น นายมังกรไม่ได้อยู่กับที่ ผ้าลาดพระที่ซึ่งนายชิตสั่งให้เอาไปเปลี่ยนนั้น พยานไม่ได้เอาขึ้นไปเอง ได้ส่งให้นายบุณยฤทธิ์เอาขึ้นไป ส่วนที่ไปเช็ดพระบังคนหนัก พยานขึ้นไปเองติด ๆ กับนายบุณยฤทธิ์ เวลานั้นประมาณ ๑๐ น. กว่า ต่อมาพยานไม่ได้ถามใครว่า เป็นอย่างไรถึงถูกปืน เดี๋ยวนี้ก็รู้เพียงว่าถูกปืน เรื่องอะไรถึงถูกยังไม่รู้ ตอนวันที่ ๙ พวกในวังพูดกันเหมือนกัน คือ พูดกันว่าท่านถูกปืน แต่เกิดจากอะไรไม่รู้ นายชิตไม่ได้บอก พยานคิดเหมือนกันว่าในหลวงจะถูกปืนด้วยเรื่องอะไร แต่ไม่ได้ออกความเห็นอย่างไร คิดแต่ในใจพยาน ที่ไม่มีใครพูดกันนั้น พยานเข้าใจว่า เป็นเพราะไม่รู้กันจริง ๆ ไม่ใช่ต่างคนต่างรู้แต่ไม่พูดกัน เพราะรู้กันอยู่

ในที ไม่มีใครถูกห้ามไม่ให้พูดในเรื่องนี้ ที่ว่าพยานคิดแต่ในใจของพยานนั้น คือพยานคิดว่า อาจจะเกิดจากอุปัทวเหตุ หลังจากวันเกิดเหตุต่อ ๆ มา พวกในวังได้ถามกันเหมือนกัน แต่ในที่สุดไม่ทราบว่าเกิดจากเรื่องอะไรกันแน่ ไม่ใช่รู้กันในทีแล้วเลยไม่พูดกันว่าถูกปืนเพราะอะไร

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานเคยเป็นทหาร มียศเป็นว่าที่นายสิบตรี ได้เงินเดือนตอนนั้น ๑๖ บาท ไม่มีรายได้ทางอื่น ตอนนั้นพยานยังไม่มีครอบครัว พยานย้ายมาอยู่ในราชสำนักในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ หรือ ๘๖ จำไม่ได้แน่ แต่จำได้ว่าประมาณราว ๆ กลางปี เวลานี้พยานได้เงินเดือน ๕๕ บาท พยานออกจากบ้านพยานที่ซอยประสานมิตร คลองตัน มาโดยรถจักรยาน พยานเกิดที่สวนเจ้าเชตุ ย้ายมาอยู่ที่ซอยประสานมิตร เพราะเขาเอาสวนเจ้าเชตุทำสนามมวย พยานไปอยู่ที่นั่นฐานเป็นญาติกับนายเสถียร รักษา ซึ่งเมื่อก่อนนี้เป็นปลัดวังซ้ายอยู่กับหม่อมราชวงศ์เฉลิม ทินกร ที่พยานได้ย้ายจากกระทรวงกลาโหมมาในราชสำนักนั้นเป็นด้วยเหตุดังนี้ เดิมพยานอยู่ที่กระทรวงกลาโหม รับราชการอยู่ในแผนก ๔ กรมยกกระบัตรทหารบก หน้าที่เครื่องเลี้ยงรับรอง แล้วสมัยนั้นท่านจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและเป็นนายกอยู่ด้วย พยานรับใช้อยู่ในวังสวนกุหลาบ อยู่ด้วยในปี ๒๔๘๕ และ ๒๔๘๖ เท่ากับเป็นคนใช้อยู่ที่นั่น ต่อจากนั้นก็ย้ายเข้ามาในพระราชวังโดยท่านเป็นคนย้าย พยานเคยไปไหนมาไหนกับท่านเรื่อย ๆ ที่ลพบุรีก็ไปด้วย และเมื่อไปบางปูก็ไปด้วยเหมือนกัน พยานไม่เคยเห็นคนฆ่าตัวตายในวันที่เกิดเหตุที่บางปูโดยนายพันตรีแสวง กฤษณเศรณียิงตัวตาย วันนั้นพยานไม่ใช่เวร จึงไม่ไปอยู่ด้วย พยานรู้เรื่องแต่ว่ายิงตัวตาย ถ้าเป็นเวรของพยาน พยานก็คงอยู่ที่นั่น พยานได้ย้ายมาประจำอยู่ที่สำนักพระราชวังเมื่อท่านจอมพลลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว พยานออกจากทหารตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๒ ตอนออกจากทหารยังคงทำงานอยู่ที่กระทรวงกลาโหม เป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหมแผนก ๔

กรมยกกระบัตรทหารบก ย้ายมาทำงานในสำนักพระราชวังราวปี ๒๔๘๕ หรือ ๒๔๘๖ พยานอยู่ที่ซอยประสานมิตรเพราะเป็นญาติกัน ในพวกข้าราชบริพารที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้สอยอยู่ มีคนเป็นบ้าบ้างหรือไม่ พยานไม่ทราบเลย พวกชาวที่ไม่เคยปรากฏว่ามีคนเป็นบ้า หลังจากสวรรคตแล้ว ไม่มีใครลาออกไปเลย คนลาป่วยมีบ้าง วันสองวัน ไม่มีที่ขาดหายไป พยานรู้จักทุกคน ถ้าจะขาดหายไปพยานก็รู้ ที่ว่ารู้นี้ หมายแต่เฉพาะพวกเวร สำหรับพวกชาวที่ ไม่ได้รู้จักชื่อหมด แต่เห็นหน้าเข้าจำได้ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะไม่ได้ไปติดต่อกันมากนัก พยานเคยเป็นทหาร เคยรู้จักทหารหมดทั้งหมวด หรือบางทีก็ทั้งกองร้อย แต่ไม่รู้จักพวกชาวที่ทั้งหมด ก็เพราะพวกชาวที่ซึ่งจ้างมาใหม่ก็มี

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ในวันที่ ๙ ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุ พยานเห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศทรงอยู่บนพระแท่น เวลานั้น หลวงนิตย์ ฯ กับคุณพระเนื่องยังทำความสะอาดอยู่ พยานสังเกตที่พระนลาฏซ้ายเหมือนกัน เห็นเป็นรอย ๆ อยู่ แต่ไม่มีพระโลหิต เพราะเขาทำความสะอาดแล้ว เวลาที่มหาดเล็กห้องบรรทมมาบอกให้พวกพยานไปทำความสะอาดในห้องบรรทมกับห้องใกล้เคียง หน้าต่างประตูเขาเปิดเรียบร้อยแล้ว ประตูทางห้องทรงพระอักษรก็เปิดแล้ว พระวิสูตรเวลากางและมีเหล็กพืดทับทางด้านประตูทั้งสองข้างแล้วมุ้งตึง ส่วนทางด้านพระเศียรและพระบาทนั้น ตึงเหมือนกันเพราะตะกั่วถ่วง แต่ทางนั้นไม่มีเหล็กพืดทับ เวลากางแล้วพระวิสูตรจะติดกับพื้น ยาวราวสักคืบหนึ่ง ถ้าคนจะเลิกมุ้งแล้วเข้าไปทางนั้น จะได้ยินเสียงตะกั่วดัง ถ้าจะเลิกมุ้งทางด้านพระเศียรหรือพระบาท เหล็กพืดอาจจะไม่ต้องยกขึ้นก็ได้ แต่ตะกั่วจะต้องดังเสมอ พยานเคยไปทำอยู่ สังเกตรู้ได้ ในวันที่ ๙ ตอนเช้าที่พยานขึ้นไปทำความสะอาดนั้น พยานไม่ทราบว่าท่านยังทรงหลับอยู่หรือว่าตื่นแล้ว ที่พระที่นั่งบรมพิมานชั้นบน นอกจากมหาดเล็กห้องบรรทมและพวกตั้งเครื่องแล้วพวกชาวที่คนอื่น ๆ ขึ้นไปได้ แต่ต้องผ่านยาม และต้องขออนุญาตเสียก่อน

นอกจากผู้ที่รับใช้สอยในวัง คนอื่นเข้าไปไม่ได้ สำหรับชาวที่ เวลาจะเข้าไปในห้องบรรทม โดยมากต้องมีมหาดเล็กมาตามที่ห้องพักข้างล่าง ถ้าไม่มีมหาดเล็กมาตามก็ขึ้นไปได้เหมือนกัน แต่ต้องมีธุระ จะขึ้นไปเฉย ๆ ไม่ได้ เช่นเวลาฝนตก หรือน้ำสาดพระบัญชร อะไรพวกนี้ ซึ่งงานเหล่านี้ไม่ใช่ธุระของพวกมหาดเล็กห้องบรรทม เพราะมหาดเล็กห้องบรรทมมีหน้าที่เกี่ยวแต่ในห้องบรรทม คนที่จะขึ้นไปต้องมีคนอื่นขึ้นไปด้วย จะขึ้นไปคนเดียวไม่ได้

ตอบพระสารนิติปัญญา : เมื่อวันที่ ๙ เมื่อทำความสะอาดแล้ว พยานลงทางบันไดหลัง เวลานั้นในหลวงองค์นี้ยังไม่ตื่นบรรทม เวลาลงมาพร้อมกันทั้ง ๕ คน เวลาที่ทำงานอยู่ เมื่อใครทำเสร็จก่อน ก็พักอยู่แถวห้องพระภูษา คอยลงบันไดพร้อม ๆ กัน

ตอบพระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ : พยานทำมาตั้งแต่ปี ๒๔๘๕ ก็นับว่าเป็นคนเก่า เวลาที่ทำความสะอาดในห้องทรงพระอักษร เคยเห็นปืนแถวนั้นหลายกระบอก ส่วนในห้องพระบรรทม พยานเคยเห็นมีปืนแต่ในตู้ทางพระเศียร ไม่เคยเห็นข้างบน ส่วนข้างล่างก็เคยเห็นมี เห็นใส่กล่องไว้ เมื่อวันที่ ๙ ที่เอาผ้าไปเปลี่ยนที่พระที่นั้น นายชิตเป็นคนเปลี่ยน นายบุณยฤทธิ์เป็นคนเอาเข้าไป ส่วนผ้าลาดพระที่ พยานเอาไปจากที่พักของชาวที่ เอาเข้าไปในห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศ นายบุณยฤทธิ์รับจากพยาน แล้วพยานตามเข้าไปทีหลัง คนปูจะเป็นนายชิตหรือเป็นใครไม่ทราบ ผ้าเก่าตอนนั้นพยานเห็นอยู่ข้างหลัง ต่อมาใครจะเอาไปไม่ทราบ พยานไม่ได้เป็นคนเอาลงมา แต่เห็นเอามาวางไว้ที่ห้องพักชาวที่ ตอนนั้นไม่ได้สังเกตว่ามีพระโลหิตเปื้อนหรือไม่ หรือมีรอยขาดหรือไม่ เขาเอาห่อไว้รวม ๆ กัน ปลอกพระเขนยก็อยู่ด้วย ในระหว่างที่เอามา พยานไม่เห็น คนที่ซักผ้าของหลวงเป็นปกติ คือ นายกรี ไม่ใช่ชาวที่ ในเวลาปรกติ พวกชาวที่คอยเปลี่ยนของเก่าส่งให้นายกรี นายกรีอยู่ในนั้นเหมือนกัน ผ้าลาดพระที่ ปลอกพระเขนย ของที่ต้องเปลี่ยน ตามธรรมดาชาวที่ทำทั้งนั้น ชาวที่

เชิญของใหม่ขึ้นไปเปลี่ยน และเชิญของเก่าลงมาทุกอย่าง เชิญของเก่าลงมาแล้วชาวที่เป็นคนเอาไปให้นายกรีชัก แต่โดยเฉพาะวันนี้ พยานเป็นคนเชิญของใหม่ขึ้น นายบุณยฤทธิ์เป็นคนเอาขึ้นไป พยานตามเข้าไปทีหลัง ไปเช็ดพระบังคน ส่วนผ้าลาดพระที่เก่า ปลอกพระเขนยนั้น พยานไม่ทราบว่าใครเอาลงมาจากห้องบรรทม มาเห็นเอาอีกทีหนึ่งในห้องพักชาวที่ เมื่อพยานมาอยู่ในห้องนั้นแล้ว นายสร้อยกับนายจันทร์ก็ให้พยานไปทำความสะอาดที่พระที่นั่งดุสิต ที่เห็นในห้องพักชาวที่ของเหล่านั้นไม่เป็นรูปเป็นร่าง เขาห่อรวม ๆ ไว้เสร็จ พยานไม่เห็นว่าพระเขนยจะรวมอยู่ในนั้นด้วยหรือไม่ พยานไม่ได้เอาพระเขนยใหม่ขึ้นไป

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร : มีคนฝากถามว่า พยานเคยเป็นทหารรถรบหรือเปล่า

พยาน : เปล่า เป็นทหารรักษาวัง

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล : พยานเป็นทหารถูกเกณฑ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นทหารรักษาวังตั้งแต่เป็น ร.พัน ๙ ได้เป็นนายสิบในปีที่ ๒

ตอบนายเกษม บุญศรี : เวลาที่พยานอยู่กลาโหมกับมาอยู่ในวังความรู้สึกเหมือน ๆ กัน แต่ตอนที่ได้ข่าวว่าท่านจะเสด็จกลับมา รู้สึกดีใจมาก เพราะจะได้อยู่ใกล้ชิดกับท่าน ที่ว่าพยานขึ้นไปเช็ดพระบังคนหนัก พยานไปติด ๆ กันกับที่นายบุณยฤทธิ์ เอาผ้าลาดพระที่ไปเปลี่ยน เวลานั้นประมาณ ๑๐ น. กว่า พยานเป็นคนเช็ดเอง เช็ดที่พระแท่นข้างล่าง เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศบรรทมหงายเห็นหลวงนิตย์ ฯ กับพี่เลี้ยงเนื่องกำลังทำความสะอาด และกำลังเปลี่ยนพระสนับเพลาและฉลองพระองค์

ตอบ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ : ตอนที่พยานเช็ดพระบังคนหนัก ผ้าลาดพระที่ผืนเก่าที่บนพระแท่นเอาออกแล้ว และอยู่ข้างหลังพยานผ้าลาดพระที่จะเปื้อนพระบังคนหนักหรือเปล่า พยานไม่ได้ดู

จบคำให้การของนายพิจัย แย้มเจริญ พยานปากที่ ๓๖ เมื่อเวลา ๑๓.๔๐ น. ประธานกรรมการให้เลื่อนการสอบสวนไปสอบสวนพยานปากอื่น เวลา ๑๔.๑๕ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๓๑) เวลา ๑๔.๒๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์เสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า พยานที่นำเข้าสืบในตอนบ่ายวันนี้คือนายกิ่ง โพนะสุกุมาลย์ ชาวที่

นายกิ่ง โพนะสุกุมาลย์ได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ กิ่ง โพนะสุกุมาลย์ อายุ ๔๓ ปี อยู่ที่วังสวนกุหลาบ ทำงานอยู่ที่กองมหาดเล็กในแผนกชาวที่ เริ่มทำงานในแผนกชาวที่มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๓ จนถึงบัดนี้ หน้าที่ของพยานคือ รักษาพระที่นั่ง ข้าวของ และทรัพย์สมบัติของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีหน้าที่ทำความสะอาดด้วย ในเวรของพยานมีนายบุณยฤทธิ์ รุยาพรเป็นหัวหน้า เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน พยานเข้าเวรตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. จะออกเวลา ๙.๐๐ น. ของวันที่ ๙

เมื่อวันที่ ๘ เมื่อเข้าเวรแล้วก็ขึ้นไปชั้นบนเพื่อปฏิบัติงานคือรักษาความสะอาดในห้องบรรทม ห้องทรงพระอักษร ห้องแต่งพระองค์ ห้องสรง และห้องพระ เมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. พยานขึ้นไป ๓ คน คือตัวพยาน นายสุรินทร์ และนายพิจัย เวลาที่เข้าไปทำความสะอาด นอกจากพวกพยานแล้วก็มีมหาดเล็กห้องบรรทมคือนายชิตหรือนายบุศย์เข้าไปคุมด้วย แต่ในวันนั้นจะเป็นใครจำไม่ได้ พยานทำความสะอาดอยู่ราว ๓๐ นาทีเศษ เมื่อเสร็จแล้วก็ไปทำห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน มีมหาดเล็กห้องบรรทม จะเป็นนายเฟื่องหรือนายเวศพยานจำไม่ได้ เป็นคนควบคุม เสร็จแล้วไปทำห้องสมเด็จพระราชชนนี โดยมีข้าหลวง คือ คุณจรูญเป็นผู้คุมอยู่

ในวันที่ ๘ นอกจากทำความสะอาดห้องของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันและสมเด็จพระราชชนนีดังกล่าวแล้ว ต่อมาระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ น. กว่า พยานกับพวกอีก ๒ คน คือนายสุรินทร์และนายพิจัยได้ขึ้นไปกางพระวิสูตรในห้องของทั้ง ๓ พระองค์อีก โดยมีมหาดเล็กห้องบรรทมและข้าหลวงควบคุมอยู่เช่นเดียวกัน เมื่อทำเสร็จแล้วก็ลงมาที่ห้องพักของชาวที่ชั้นล่าง ต่อจากนั้นแล้วสำหรับในวันนั้นพยานไม่ได้ขึ้นไปชั้นบนอีกเลย

รุ่งขึ้นวันที่ ๙ พยานตื่นขึ้นเวลาก่อนย่ำรุ่งนิดหน่อย และได้ขึ้นไปพร้อมกับนายสุรินทร์ นายพิจัย นายสวง นายศิริ ขึ้นไปทำงานรักษาความสะอาดตามบริเวณด้านตะวันออก ด้านตะวันตกชั้นบน และห้องทรงพระสำราญ ห้องรับแขก ตลอดถึงเฉลียงด้านห้องสมเด็จพระราชชนนี และถึงเฉลียงห้องสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปัจจุบัน เวลาที่ขึ้นไปทำงาน ขึ้นทางอัฒจันทร์บันไดหน้า เวลาขึ้นเห็นยามมหาดเล็กชั้นบนนั่งอยู่ ๒ คน จะเป็นใครพยานจำไม่ได้ ไม่ได้สังเกต ตอนเช้าวันนั้นไม่เห็นมหาดเล็กห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศ พยานขึ้นไปทำตามเฉลียงทางมุขตะวันออกทางด้านห้องทรงพระอักษร เห็นประตูห้องทรงพระอักษรปิด จะใส่กลอนหรือเปล่าพยานไม่ทราบ ส่วนประตูห้องแต่งพระองค์จะเปิดหรือปิดพยานไม่ทราบ

ในวันที่ ๙ นั้น พยานได้เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกจากเฉลียงหน้าห้องบรรทมของท่าน เลี้ยวเข้าห้องรับแขก เสด็จไปประทับอยู่ที่มุขหลัง จะไปประทับทำไมพยานไม่ได้สังเกต พยานขึ้นไปทำงานแล้วประมาณครู่หนึ่งจึงเห็นท่านเสด็จออกมาเช้าวันนั้น พยานไม่เห็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน

ในวันนั้น พวกพยานทำความสะอาดอยู่ประมาณ ๓๐ นาทีเศษ ๆ ขึ้นไปจึงเสร็จ เมื่อทำงานเสร็จแล้ว ใครเสร็จก็มาคอยอยู่ที่เฉลียงทางอัฒจันทร์บันไดหลังเพื่อลงพร้อมกัน การลงพร้อมกันนี้ถือเป็นระเบียบที่จะต้องปฏิบัติทุกวัน วันนั้นระหว่างที่ทำความสะอาดอยู่ นอกจากพวกชาวที่แล้วพยานไม่เห็นมีใครขึ้นไปข้างบนเลย นอกจากมหาดเล็กยามที่นั่งอยู่ที่หัวบันได

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : ตอนเช้าวันที่ ๙ พยานขึ้นไปทำงานชั้นบนเวลาย่ำรุ่ง เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกมาทางเฉลียง ผ่านไปทางห้องรับแขก เลี้ยวไปทางมุขด้านตะวันตก

พยานรับราชการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๓ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๙ รวมเวลา ๒๗ ปี พยานรู้จักพวกที่ทำงานอยู่ในแผนกเดียวกันเท่านั้น สำหรับแผนกอื่น ๆ พยานไม่รู้จัก พวกชาวที่ทั้งแผนกจะมีจำนวนกี่คนพยานไม่ทราบ เพราะว่ามีอยู่หลายหมวด คือหมวดพระราชวัง พระราชวังดุสิต หน่วยพระที่นั่งอนันต์ พระราชวังจิตรลดา พระราชวังบางปะอิน สำหรับหมวดพระราชวัง เป็นหมวดที่พยานประจำอยู่ พยานรู้จักหมดทุกคน มีลาออกไปคนหนึ่งชื่อนายชุบ เปาลานวัตร ออกก่อนสวรรคต หลังจากสวรรคตแล้ว พยานไม่เห็นมีใครออก

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : วันสวรรคตพยานกลับบ้านแล้ว วันนั้นพยานส่งเวรเวลา ๙.๐๐ น. ส่งเสร็จก็กลับบ้านโดยไม่แวะที่ไหนเลย พยานรู้ข่าวสวรรคตในวันที่ ๙ นั้นเอง โดยมีเพื่อนข้าราชการซึ่งอยู่ข้างบ้านมาบอก เมื่อเขามาบอกพยานยังไม่นึกเชื่อ ได้ถามเขาว่ารู้มาจากไหน เขาบอกว่าคนในวังมาเอาข้าวของที่สวนเพาะชำบอก พยานถามเขาอีก เขาก็ไม่รู้ ต่อจากนั้นพยานก็ชวนเพื่อนข้าราชการผู้นั้นเข้าไปในพระราชวังเพื่อจะให้รู้เรื่องแน่ พยานออกจากบ้านเวลา ๑๒.๓๐ น. เศษ ถึงวังเวลาประมาณบ่ายโมงเศษ เมื่อไปถึงพระบรมมหาราชวังแล้ว ได้ไปพบหัวหน้าหมวดรักษาพระราชวัง พยานก็ไปช่วยเขาทำงานที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พยานได้ถามเขาถึงเรื่องสวรรคตเขาบอกว่า ยังไม่ทราบเรื่อง พยานถามเขาว่าในหลวงในพระบรมโกศสวรรคตแน่หรือ เขาว่าสวรรคต พยานถามอีกว่า สวรรคตด้วยอะไร เขาบอกว่ายังไม่ทราบ ระหว่างนั้นพยานยังไม่ทราบว่า สวรรคตด้วยเรื่องอะไร ไม่มีใครพูดกันเลย ในวันรุ่งขึ้นพยานจึงได้ทราบว่าสวรรคตแน่ เพราะเจ้าหน้าที่ที่พระที่นั่งพิมานรัถยาบอกว่า จะมาสรงน้ำพระบรมศพที่นั่น ที่รู้ว่าสวรรคตนั้นไม่มีใครบอก ก็รู้

กันพูดกันว่าสวรรคตแล้ว พยานรู้ว่าในหลวงถูกปืนสวรรคตจากหนังสือพิมพ์ ไม่ได้รู้จากคนบอก คนในวังไม่มีใครบอก วันนั้นพยานกลับบ้านเวลา ๕ โมงเย็น จากวังถึงบ้านไม่ได้แวะที่ไหน พวกทางบ้านมีมารดากับภรรยาของพยานได้ถามว่า ในหลวงสวรรคตจริงไหม พยานบอกว่าเห็นจะจริง ที่บอกว่าเห็นจะจริงเพราะเวลานั้นยังไม่รู้แน่

นายเกษม บุญศรีถามว่า เดี๋ยวนี้คนในวังพูดกันบ้างหรือเปล่าเรื่องสวรรคตนี้

พยานตอบว่า ก็พูดกันตามหนังสือพิมพ์

นายเกษม บุญศรี : ผมถามนี้ ผมเป็นคนนอกวัง เรื่องนี้คนนอกวังรู้กันทั่ว แต่คนในวังบอกว่ารู้จากหนังสือพิมพ์ อย่างนี้คนนอกวังก็รู้อะไรดีกว่าคนในวัง

พยานตอบว่า คนข้างนอกไม่รู้ แต่ว่าชอบพูดมาก

นายเกษม บุญศรีซักว่า สู้คนในวังไม่ได้ ไม่รู้แล้วไม่ชอบพูดด้วยอย่างนั้นหรือ

พยานตอบว่า คนในวังไม่รู้ คนข้างนอกจะรู้ได้อย่างไร คนในวังชอบพูดแต่สิ่งที่ถูก พูดไปผิด ๆ จะเป็นอันตราย

นายเกษม บุญศรีว่า เรื่องสวรรคตนี้ไม่เห็นมีผิดมีถูกอะไร

พยานตอบว่า พยานเป็นคนอยู่ข้างใน สมมติว่าพยานบอกว่ามีผู้ร้ายเข้าไปลอบปลงพระชนม์ เผื่อไม่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับเอาไป ถ้าพูดสิ่งที่ไม่ดีจะเป็นภัยแก่ตัวพยาน

นายเกษม บุญศรีติงว่า รู้แล้ว เลยไม่พูดอะไรหมดอย่างนั้นหรือ

พยานตอบว่า รู้แต่สิ่งที่ควรพูด เดี๋ยวนี้พยานก็รู้จากหนังสือพิมพ์บ้าง จากคำให้การของแพทย์บ้าง แต่จะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับไหนจำไม่ได้ พยานอ่านที่แขวนไว้ตามร้าน

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ :

พยานไม่ได้เห็นปลอกพระเขนย พระเขนย ผ้านวม ผ้าลาดพระที่ ขณะที่เปื้อนพระโลหิต เพราะไม่ใช่เวรของพยาน พยานได้ส่งเวรแล้ว เวรต่อไปมีนายกาญจน์ แก้วกาญจน์เป็นหัวหน้า พยานได้เห็นของดังกล่าวเมื่อซักแล้ว สำหรับปลอกพระเขนยพยานได้คลี่ดูเห็นมีรูทะลุอยู่ ๒ ข้าง พยานได้เห็นเมื่อวันที่ ๑๐ เวลาประมาณ ๕ โมงเย็น

พยานให้การต่อไปว่า เวรมี ๒ เวร หัวหน้าเวรมีนายบุณยฤทธิ์กับนายสุรินทร์ ชูศรีเพริศ เวรที่ไม่ใช่เวรของพยานมีนายกาญจน์ แก้วกาญจน์และนายจันทร์ มานิตรกุลเป็นหัวหน้า และมีหัวหน้าแผนกชาวที่อีกคนหนึ่งคือนายสมพงศ์ ซึ่งเดี๋ยวนี้เปลี่ยนเป็นนายพินิจ ปทุมรส ตามธรรมดาหัวหน้าแผนกมาตรวจงานบ้างเหมือนกัน ในวันที่ ๘ พยานไม่เห็น ในวันที่ ๙ เห็นเมื่อพยานกลับมาในวังตอนเที่ยงกว่า เห็นที่พระที่นั่งดุสิต ฯ

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจ ถามว่า ถามจริง ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับสวรรคต ยังมีอะไรที่พยานรู้แล้วไม่พูดมีไหม

พยานตอบว่า ไม่มีเลย

นายพันตำรวจโทประเสริฐถามอีกว่า ให้การหมดแล้วมีอะไรที่จะเป็นประโยชน์แก่ตำรวจที่ควรจะรู้หรือกรรมการควรจะรู้ ที่พยานยังไม่พูดมีบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่มี

จบคำให้การของนายกิ่ง โพนะสุกุมาลย์ พยานปากที่ ๓๗ เมื่อเวลา ๑๕.๐๐ น. ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**นายสวง ชื่นอารมณ์** พนักงานชาวที่เข้าสืบต่อไป

นายสวง ชื่นอารมณ์ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ สวง นามสกุล ชื่นอารมณ์ อายุ ๒๐ ปี บ้านอยู่ใน

พระราชวัง ทำงานอยู่แผนกชาวที่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ นายบุณยฤทธิ์เป็นหัวหน้าเวร เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน วันนั้นพยานเข้าเวรตั้งแต่ ๙.๐๐ น. และจะออกเวลา ๘.๐๐ น. ของวันที่ ๙

ในวันที่ ๘ พยานไม่ได้ขึ้นไปทำงานชั้นบนเลย รุ่งขึ้นวันที่ ๙ จึงขึ้นไปตอนย่ำรุ่ง ขึ้นไปกับนายสุรินทร์ นายพิจัย นายกิ่ง นายศิริ ขึ้นไปทางบันไดหน้า เวลาขึ้นไปเห็นมหาดเล็กรับใช้นั่งอยู่ ๒ คน พยานจำไม่ได้ ไม่ได้สังเกตว่าเป็นใคร ตัวพยานขึ้นไปทำความสะอาดทางเฉลียงด้านหลังตั้งแต่ห้องแต่งพระองค์จนถึงห้องในหลวงองค์ปัจจุบัน วันนั้นเห็นประตูห้องแต่งพระองค์ปิดอยู่ แต่จะใส่กลอนหรือเปล่าพยานไม่ได้ไปแตะต้อง วันนั้นพยานไม่เห็นมหาดเล็กห้องบรรทม เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกจากห้องรับแขกไปประทับอยู่ที่มุขหลังข้างบันไดที่ยามมหาดเล็กนั่งอยู่ เห็นท่านประทับอยู่บนเก้าอี้ สักประเดี๋ยวเห็นนายมณีเอาของใส่ถาดมาถวาย ของในถาดจะเป็นอะไรพยานไม่ทราบ ไม่ได้พิจารณาดู พยานขึ้นไปสักครู่จึงได้เห็นสมเด็จพระราชชนนีเสด็จออกมา ในหลวงพระองค์นี้พยานไม่เห็น พวกพยานทำงานอยู่ประมาณ ๓๐ นาทีเศษ จึงได้กลับลงมาข้างล่างพร้อมกันทางบันไดด้านหลัง ระหว่างที่ทำความสะอาดอยู่ไม่เห็นมีคนอื่นที่ไม่ใช่คนข้างในขึ้นไปเลย

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานเกิดในพระบรมมหาราชวัง อยู่ในวังมาตลอด พยานรู้จักข้าราชการยังไม่หมดทุกคน บิดาของพยานชื่อนายชิต มารดาชื่อนางจรูญ บิดาของพยานเดิมรับราชการอยู่แผนกกองสวน เดี๋ยวนี้ออกไปเข้างานอยู่ที่วัดพระแก้ว แต่ยังอยู่ในวังนั่นเอง

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคลถามว่า พยานรู้จักคนชื่อนายวิชาไหม เขาทำงานชาวที่หรืออะไร

พยานตอบว่า ไม่รู้จัก

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : เมื่อวันที่ ๙ เมื่อพยานทำความสะอาดเสร็จแล้วก็ลงมาพักอยู่ข้างล่าง เวลา ๙.๐๐ น. พยานก็กลับบ้าน และไม่ได้กลับเข้ามาในวังอีก สำหรับของที่เปื้อนพระโลหิตคือผ้าคลุมบรรทม ผ้าลาดพระที่ ผ้านวม ปลอกพระเขนย ตัวพระเขนย พยานไม่เคยเห็นเลย

จบคำให้การของ**นายสวง ชื่นอารมณ์** พยานปากที่ ๓๘ เมื่อเวลา ๑๕.๑๕ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**นายศิริ ยุวนวินิจ** พนักงานชาวที่เข้าสืบต่อไป

นายศิริ ยุวนวินิจได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ ศิริ นามสกุล ยุวนวินิจ อายุ ๔๒ ปี บ้านอยู่นางเลิ้ง รับราชการอยู่แผนกชาวที่ เริ่มเข้างานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๒ นายบุณยฤทธิ์เป็นหัวหน้าเวร เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เป็นเวรของพยาน เข้าเวรตั้งแต่ ๙.๐๐ น. เมื่อเข้าเวรแล้วพยานไม่ได้ขึ้นไปทำงานชั้นบน เพราะอยู่ยามอัฒจันทร์หลังตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น. ระหว่างที่อยู่ยามไม่มีคนอื่นภายนอกขึ้นไปบนพระที่นั่งหรือลงจากพระที่นั่งเลย

รุ่งขึ้นวันที่ ๙ เวลา ๖.๐๐ น. พยานขึ้นไปรักษาความสะอาดบนพระที่นั่ง ขึ้นไปกับนายสุรินทร์ นายกิ่ง นายสวง นายพิจัย ขึ้นไปทางบันไดหน้า พบมหาดเล็กรับใช้อยู่ยาม ๒ คน จะเป็นใครพยานจำไม่ได้ พยานทำความสะอาดตอนหน้าห้องทรงพระอักษรไปถึงหน้าห้องสมเด็จพระราชชนนี ประตูห้องทรงพระอักษรปิด จะใส่กลอนหรือเปล่า พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้แตะต้อง ประตูห้องแต่งพระองค์จะเปิดหรือปิด พยานไม่ทราบเพราะไม่ได้ไปทำทางด้านนั้น พวกพยานขึ้นไปทำอยู่ราว ๓๐ นาทีกว่านิดหน่อย กลับลงมาทางบันไดหลังพร้อมกัน ระหว่างที่ทำความสะอาด ไม่เห็นมีคนภายนอกอยู่บนพระที่นั่งเลย

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานเข้าทำงานโดยพระยาพิพิธไอศูรย์เป็นผู้นำมาฝาก ก่อนเข้าทำงาน พยานออกจากทหารแล้วมาอยู่ที่บ้านนางเลิ้ง ต่อมาบิดานำมาฝากเจ้าคุณพิพิธ ฯ จึงได้เข้ามาทำงานในแผนกชาวที่

ในวันที่ ๙ พยานกลับบ้านเวลา ๗.๕๐ น. สำหรับคนในพระราชวังพยานสนิทสนมกับทุกคนที่เป็นเพื่อนข้าราชการ สำหรับข้างนอกพยานไม่มีเพื่อน เพราะไม่ค่อยได้สมาคมกับใคร

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : เพื่อนที่สนิทสนมของพยานก็มีแต่พวกคนเก่าซึ่งเข้าทำงานก่อนพยานหรือหลังพยาน ประมาณ ๕ - ๖ ปี สำหรับนายวิชา พยานรู้จักแต่ชื่อ ตัวไม่เคยพูดจากัน หน้าตาก็จำไม่ได้ นายวิชานั้นได้ยินว่าย้ายมาจากทำเนียบของท่านปรีดีย้ายมา ๒ - ๓ เดือนแล้วก็หายไป พยานไม่ทราบว่าหายไปเพราะอะไร เข้ามาทำงานเป็นเสมียนอยู่ที่แผนกชาวที่ ไม่ได้ทำหน้าที่เช็ดถูปัดกวาด

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ห้องทำงานของพวกเสมียนชาวที่อยู่ที่กระทรวงมุรทาธรเก่า นายวิชาไม่ใช่คนชาวที่ ไม่มีสิทธิ์จะขึ้นไปบนพระที่นั่ง เมื่อวันที่ ๘ นายไฉนเป็นคนมารับเวรยามจากพยาน ยามทางบันไดหลังนั้น เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าที่แล้ว ก็ปิดประตูใส่กุญแจแล้วไม่ต้องมีคนเฝ้า รุ่งขึ้นไขกุญแจแล้วจึงเฝ้ายามใหม่ วันที่ ๙ ตั้งแต่ ๖.๐๐ น. เป็นยามของนายวัน สานสมัคร

ตอบพระสารนิติปัญญา กรรมการ ฯ : สำหรับนายวิชา พยานเคยเห็นแต่ไม่บ่อยนัก จำหน้าไม่ได้ เป็นคนอายุราว ๒๐ ปีกว่า ผิวเนื้อสองสี รูปร่างผอมสันทัดคน เข้าทำงานก่อนสวรรคตสัก ๑ เดือน แล้วหายไปก่อนสวรรคต แต่ก่อนเมื่อไรพยานไม่ทราบ คือพยานไม่เห็นก็ไม่รู้ว่าหายไปไหน

พระสารนิติปัญญาถามว่า ความจริงเขาจะยังอยู่หรือไม่ พยานก็ไม่รู้ ไม่เห็นหน้าเขาก็คิดว่าเขาออกไปแล้วใช่ไหม

พยานรับว่า ใช่

ตอบพระจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : สำหรับพวกชาวที่มีหลักปฏิบัติว่า เมื่อขึ้นไปทำความสะอาดชั้นบนแล้วจะต้องกลับลงข้างล่างพร้อมกัน เมื่อก่อนขึ้น หัวหน้าเวรจะต้องตรวจดูจำนวนว่าจะพอทำงานหรือไม่ น้อยไปหรือมากไปก็ไม่ได้ ขากลับจะลงมาก็ตรวจดูให้พร้อมหน้ากันแล้วจึงจะลงไปพร้อมกัน

ของที่เปื้อนพระโลหิต คือผ้าคลุมพระองค์ ผ้าลาดพระที่ ผ้านวม ปลอกพระเขนย พยานไม่เคยเห็นเลย

จบคำให้การของ**นายศิริ ยุวนวินิจ** พยานปากที่ ๓๙ เมื่อเวลา ๑๕.๓๐ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๓๙, วันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๔๐, วันเสาร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒๔ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

เช้าวันนี้ (ที่ ๑ ส.ค.) เวลา ๑๐.๑๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม สืบต่อจากที่ได้ดำเนินการสอบสวนไปแล้วในวันก่อน พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้ คือ นายวัน สารสมัคร

นายวัน สารสมัคร ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ นายวัน สารสมัคร อายุ ๓๐ ปี บ้านอยู่ที่เทเวศน์ รับราชการเป็นชาวที่ ทำงานในหน้าที่นี้แต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ เวลานี้นายสุรินทร์เป็นหัวหน้าเวร เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ พยานเข้าเวรตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ไปออกเวร ๙.๐๐ น. วันที่ ๙

ในวันที่ ๘ พยานมีหน้าที่รักษาความสะอาด ตอนเช้าทำข้างล่าง ตอนเย็นประมาณย่ำค่ำได้ขึ้นไปทำข้างบน ไม่ได้ไปทำความสะอาด แต่เอาเก้าอี้ทรงสบายขึ้นไปไปกับนายพิจัย เอาไปที่ห้องสรงของในหลวงในพระบรมโกศ โดยนายพิจัยเป็นคนสั่งให้เอาขึ้นไป จะเอาไปทำไม พยานไม่ทราบ นอกจากนั้นตอนต่อมาพอเอาเก้าอี้ขึ้นไป

สักครู่ ก็เอาน้ำร้อนขึ้นไป เสร็จแล้วก็กลับห้อง ต่อจากนั้นไม่ได้ทำอะไรอีก

รุ่งขึ้น วันที่ ๙ พยานมีหน้าที่อยู่ยามที่บันไดหลังตั้งแต่ ๖.๐๐ น. ถึง ๙.๐๐ น. ที่บันไดหลังมีประตู กลางคืนปิดกุญแจ ตอนเช้านายสุรินทร์เป็นผู้ไปไขกุญแจเมื่อเวลา ๖.๐๐ น. ตรง ระหว่างอยู่ยามนี้มีข้าหลวงกับมหาดเล็กห้องบรรทม ข้าหลวงคือคุณพระเนื่องและคุณจรูญ แล้วมีมหาดเล็กห้องบรรทมคือนายเพื่องและนายเวก เดินผ่านขึ้นลง นอกจากนั้นไม่มีใครอีกเลย ในระหว่างที่พยานอยู่เวร พยานออกเวรเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. นอกจากมหาดเล็กและข้าหลวงที่กล่าวแล้วไม่เห็นมีใครอีก เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ก็ไม่มี

นางสาวนิภา พยานรู้จัก เขาจะขึ้นหรือลงบันไดหรือเปล่า พยานไม่ทันสังเกต

เจ้าหน้าที่ตำรวจท้วงว่า พยานมีหน้าที่อยู่ยามทำไมจึงไม่สังเกต ถ้าเช่นนั้นมีหน้าที่อะไร

พยานตอบว่า มีหน้าที่คอยสังเกตคนขึ้นคนลง ถ้ามีใครเข้าไปก็ต้องรู้

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ถ้าเช่นนั้นในระหว่างนั้นได้เห็นคุณนิภาขึ้นบันไดไปหรือลงบันไดมาหรือเปล่า

พยานตอบว่า ในระหว่างนั้นคุณนิภาไม่ได้ขึ้นและไม่ได้ลง แต่ส่วนพวกชาวที่ที่ทำความสะอาดมีขึ้นลงอยู่เหมือนกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจท้วงว่า ทำไมเมื่อกี้ว่า นอกจากมหาดเล็กและข้าหลวงแล้วไม่มีใครอีก พวกชาวที่ก็ไม่มี

พยานตอบว่า พวกชาวที่มีเหมือนกัน มีเมื่อตอนเกือบ ๗.๐๐ น. คือ นายสุรินทร์ นายพิจัย นายกิ่ง นายสวง นายศิริ ลงบันไดมา เขาลงพร้อมกัน นอกจากชาวที่และพวกที่ออกนามมาแล้วทั้งหมด ไม่มีใครขึ้นลงอีกแน่นอน

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อออกเวรแล้ว พยานก็กลับไปบ้านที่เทเวศน์ แล้วก็เลยไปนครปฐม พยานไปถึงบ้านที่เทเวศน์ในราว ๓ โมงครึ่งเช้า แล้วไปนครปฐม

ไปรถบ่ายโมง ไปขึ้นรถไฟที่สถานีบางกอกน้อยไปเยี่ยมแม่ยาย ส่วนเมียของพยานไม่ได้ไปด้วย ที่ไม่เอาภรรยาไปด้วยคือ ถ้าพยานไปเมียของพยานก็ไม่ไป และถ้าเมียของพยานไป พยานก็ไม่ไป คือผลัดกันไป ก่อน ๆ หน้านี้พยานก็เคยไปเยี่ยมเสมอ การไปไม่แน่ บางทีก็เดือนหนึ่ง บางทีก็ครึ่งเดือนไปหนหนึ่ง แม่ยายของพยานอายุเท่าไร พยานไม่ได้ถาม เป็นแม่ยายพยานมา ๖ ปีแล้ว ถ้าจะประมาณอายุก็อยู่ในราว ๔๐ กว่า แม่ยายอยู่ด้วยกันกับลูกของแก ซึ่งมีอยู่ ๒ คนเป็นผู้หญิงคนหนึ่ง ผู้ชายคนหนึ่ง อายุประมาณ ๑๐ ขวบคนหนึ่งอีกคนหนึ่งราว ๖ ขวบ ในขณะที่พยานไปเยี่ยมนั้นพ่อตาไม่อยู่ไปไหนไม่ทราบ พ่อตาของพยานยังมีชีวิตอยู่ แต่ในวันที่พยานไปเขาไม่อยู่ ที่ต้องไปเยี่ยมบ่อย ๆ ก็เพราะเห็นว่ามีเวลาว่างก็ไปเยี่ยม ในวันนั้นไปรถบ่ายโมง ไปถึงนครปฐมบ่าย ๒ โมงครึ่ง แล้วกลับรถ ๔ โมงเช้าวันที่ ๑๐ มาถึงบ้านในราวเที่ยง ในวันที่ ๑๐ นั้นรถเที่ยวก่อน ๑๐.๐๐ น. ไม่มี มาถึงบ้านแล้วก็รู้เรื่องในหลวงสวรรคต รู้จากคนที่บ้านและคนที่บ้านว่ารู้จากหนังสือพิมพ์ เมื่อรู้เรื่องแล้วพยานตกใจมาก จึงรีบไปในวัง ไปถึงพบหัวหน้าเวร คือนายสุรินทร์ เขาก็บอกให้พยานไปเฝ้ายามคือยามบันไดหลังเมื่อเวลาเที่ยงเศษ ๆ พยานรู้เรื่องแต่ว่าสวรรคตโดยปืนลั่น เพราะหนังสือพิมพ์ลงว่าเช่นนั้น พยานไม่ได้ถามใครว่าสวรรคตเพราะเหตุใด พยานอยากรู้เรื่องเหมือนกันแต่ไม่รู้จะถามใคร หัวหน้าของพยานก็ไม่ได้ถาม เพราะพอไปถึงเขาก็สั่งให้ไปเฝ้ายาม ในวังไม่มีใครพูดกันว่าในหลวงสวรรคตเพราะอะไร จนเดี๋ยวนี้ก็ไม่รู้เรื่อง

เมื่อวันที่ ๙ ตอนออกยาม พยานได้ส่งยามให้แก่นายตุ๊

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ประตูที่อยู่ยามเป็นประตูที่จะขึ้นไปชั้นสองของพระที่นั่ง (กรรมการให้พยานชี้แผนที่ให้ดู แล้วอธิบายว่าที่บันไดชั้นล่าง ที่จะลงพื้นดินตามที่พยานชี้ไม่มีประตู ประตูนี้อยู่ที่พื้นชั้นล่าง ตอนบันไดที่จะขึ้นไปชั้นบนพระที่นั่ง พยานอยู่เวรที่ประตูนี้)

พยานให้การต่อไปว่า พยานอยู่ยามคนเดียว พวกชาวที่ลงมาจากข้างบนตามที่ให้การไว้เมื่อกี้นี้ เขาลงมาทางบันไดหลังที่พยานอยู่เวรไม่ใช่บันไดใหญ่ นายตุ๊ เป็นคนอยู่ยามต่อจากพยาน อยู่คนเดียวเหมือนกัน เขามารับเวรเมื่อตอน ๙.๐๐ น. เขายืนยามอยู่ที่เดียวกับที่พยานยืน พยานกลับจากนครปฐมเวลาเที่ยง มาถึงพระราชวังเที่ยงเศษ เมื่อมาถึงไม่พบนายตุ๊ ใครจะอยู่ยามในวันนั้น พยานไม่ทราบ เพราะพยานมาถึงวันที่ ๑๐ ไม่ใช่วันที่ ๙ นายตุ๊อาจจะออกเวรไปแล้ว ตามธรรมดาอยู่เวรคนละ ๓ ชั่วโมง คือจาก ๙.๐๐ น. ไปออกเที่ยง บันไดนี้ชั้นบนไม่มีเวร มีเวรอยู่แต่ที่ชั้นล่าง พยานเคยขึ้นไปชั้นบน ถ้าหากขึ้นไปชั้นบน เวลาจะลงก็เดินมาแล้วก็ลงบันไดเลย (กรรมการให้พยานชี้แผนที่ให้ดูว่า มีทางลงมาที่บันไดนี้กี่ทาง แล้วกรรมการอธิบายว่า คนที่อยู่ข้างบนถ้าอยู่ทางระเบียงหลังจะลงมาทางบันไดไม่ได้ เพราะที่เจาะห้องบันไดไม่ได้อยู่ตรงนั้น จะต้องเดินผ่านเฉลียงห้องเครื่องเล่นแล้วจึงลงบันไดได้)

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ก่อนวันสวรรคตไม่มีใครพูดถึงเรื่องเสด็จเมืองนอก พูดแต่ว่าจะเสด็จในวันที่ ๑๓ พยานรู้ว่าจะมีใครตามเสด็จบ้าง เพราะคนที่นั่นเขาพูดกัน แต่ไม่ได้ยินใครพูดเรื่องหมอดู ที่ว่าวันที่ ๑๓ เป็นวันไม่ดี

เมื่อวันที่ ๙ พยานออกเวรเวลา ๙.๐๐ น. ตรง ที่รู้เวลาแน่นอนก็เพราะรับเวรส่งเวรกันตรงตามเวลานั้น เมื่อออกจากเวรแล้วก็กลับบ้าน แล้วขึ้นรถไฟไปนครปฐม ตอนขึ้นรถไฟ พยานไม่รู้เรื่องสวรรคต มารู้เอาตอนกลับมาถึงบ้านแล้ว อยู่ที่นครปฐม พยานอยู่นอกเมืองประมาณ ๑๕๐ เส้น จึงไม่ทราบข่าวสวรรคตทางวิทยุที่ออกในคืนนั้น ขณะที่พยานขึ้นรถกลับที่นครปฐมที่สถานีก็ไม่มีใครพูด พยานมารู้เรื่องที่บ้าน เพราะคนที่บ้านบอก เมื่อรู้แล้วก็ตกใจจึงรีบมาในวังทันที มาถึงแล้วก็มาเฝ้ายามอยู่ยามตรงบันไดหลังที่เดิม รับเวรจากใครจำไม่ได้ พอพยานมาเขาก็บอกให้รีบไปอยู่ยาม นายประสิทธิ์เป็นคนบอก พยานมาพบกับนายประสิทธิ์ที่ตรงประตูนั้น ในวันนั้น

นายประสิทธิ์จะเป็นยามหรือไม่ พยานไม่ทราบ พอพยานเดินผ่านประตูเขาก็บอกให้อยู่ยาม พยานก็อยู่ยามเมื่อเวลาประมาณเที่ยงเศษ ตอนที่อยู่ยามนั้น รู้แล้วว่าปืนลั่นถูกในหลวง คือรู้มาจากบ้านแล้ว เมื่อเข้าไปในวังก็ไม่ได้รู้เพิ่มเติมขึ้นอีก เพราะไม่ได้ถามใคร หัวหน้าก็ไม่ได้ถาม คอยฟังแต่คนเขาพูดกัน ฟังอยู่ก็ไม่มีใครพูดอะไร และหลังจากวันนั้นมาก็คงไม่มีใครพูดอะไรกันในวัง

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ในวันที่ ๙ ตอนก่อน ๖ โมงเช้าไม่มีใครอยู่เวร ประตูปิดใส่กุญแจ เมื่อพยานรับเวรตอน ๖ โมงเช้า นายสุรินทร์เป็นคนมาไขกุญแจ ระหว่างที่อยู่เวร ๖.๐๐ น. ถึง ๙.๐๐ น. ไม่มีใครแปลกปลอมขึ้นไป ถ้ามีคนแปลกปลอมขึ้นไป พยานต้องเห็นแน่นอน ระหว่างเวรในวันนั้น พยานเห็นนายเฟื่องหรือนายเวศคนใดคนหนึ่งจำไม่ได้ขึ้นไปข้างบน ตอนที่พยานเอาน้ำร้อนขึ้นไปข้างบนนั้น พยานได้แลเห็นในหลวงในพระบรมโกศท่านประทับอยู่ในห้องสรงพระอาการของพระองค์ท่าน พยานไม่เห็นท่านประชวร เวลานั้นท่านกำลังจะสรงน้ำ

ตอบพระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : ของที่เปื้อนพระโลหิต เช่นปลอกพระเขนย ผ้าลาดพระที่ และอื่น ๆ นั้น เคยเห็นเวลาเขาซักแล้ว เห็นเมื่อวันที่เท่าใดจำไม่ได้ ประมาณ ๔ วัน หลังจากวันสวรรคต เห็นที่ห้องพักของพยาน พยานได้สังเกตเห็นที่ผ้ามีรูด้วย พยานตกใจ แต่ไม่ได้พูดกับใครในเรื่องนี้ ต่างคนต่างก็คลี่ดู รูนั้นพยานนึกว่าเป็นรูลูกปืน ตัวพระเขนยพยานไม่เห็น เห็นแต่ปลอก ใครจะเอาพระเขนยไปฝัง พยานไม่ทราบ และใครสั่งให้เอาไปฝัง พยานก็ไม่ทราบเหมือนกัน ปลอกพระเขนย ทราบแต่ว่าเอาไปซัก ใครสั่งไม่ทราบ และใครซักก็ไม่ทราบเหมือนกัน ตามธรรมดานายกรีเป็นคนซัก เขาอยู่ข้างพระที่นั่งศิวาลัย ที่นั่นเป็นที่ซักผ้า พยานเห็นแต่นายกรี เวลาซักผ้าเขาจะมีลูกน้องช่วยกี่คนพยานไม่ทราบ

จบคำให้การของ**นายวัน สารสมัคร** พยานปากที่ ๔๐ คณะกรรมการ ฯ ได้ดำเนินการสอบสวน**นายตุ๊ อิ่มสกุล** ต่อไป

นายตุ๊ อิ่มสกุล ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ ตุ๊ นามสกุล อิ่มสกุล อายุ ๔๐ ปี บ้านอยู่ตลาดพลู รับราชการในตำแหน่งเป็นชาวที่ เริ่มรับราชการมาแต่ พ.ศ. ๒๔๗๓ หัวหน้าเวรคือนายกาญจน์

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ปีนี้ เป็นเวรของพยาน ในวันนั้นพยานมีหน้าที่รับเวรยามที่อัฒจันทร์กลาง อยู่ตรงกลาง คืออัฒจันทร์นี้มี ๓ อัฒจันทร์ด้วยกัน พยานอยู่ตรงกลาง (พยานชี้แผนที่ให้กรรมการดู คือพยานอยู่ยามที่เรียกว่าห้องบันไดกลางอยู่ชั้นล่าง) พยานรับยามจากนายวันเวลา ๙.๐๐ น. และได้อยู่ยามไปจนถึงเวลา ๑๓.๐๐ น. ระหว่างที่อยู่ยามในวันนั้นไม่มีใครขึ้นลง มีแต่พวกข้าหลวงคือคุณพระเนื่องและคุณจรูญเท่านั้นที่ขึ้นลง นอกจาก ๒ คนนี้แล้วไม่มีใครขึ้นลงอีก มหาดเล็กห้องบรรทมก็ไม่มีขึ้นลง ระหว่างอยู่ยามเวลาประมาณ ๙.๓๐ น. ได้ยินเสียงดังปัง เหมือนเสียงปืนหรือประทัดพยานไม่ทราบ ดังก้องไปหมด ฟังไม่รู้ว่าเสียงนั้นอยู่ชั้นบนหรือชั้นล่าง เสียงดังทีเดียว ต่อมาได้ยินมหาดเล็กพูดกันว่าปืนลั่น ใครพูดจำไม่ได้ เพราะไม่ได้พูดกับพยาน เขาพูดกันอยู่ที่เฉลียงหลังที่พยานอยู่ยาม เมื่อตอนหลังจากปืนลั่นแล้วประมาณ ๑๕ นาที เขาพูดกันหลายคน ประมาณไม่ถูกว่ากี่คน นอกจากเสียงปืนแล้วก็ได้ยินแต่เสียงข้างบนวิ่งกัน ฟังไม่รู้ว่าเป็นเสียงคนเดียววิ่งหรือหลายคน และได้ยินเสียงคนร้องไห้ด้วยจำไม่ได้ว่าเสียงใคร เมื่อได้ยินแล้ว พยานก็ยังคงอยู่ที่นั่นคือยืนยามอยู่ที่เดิมไม่มีใครลงมาทางบันไดที่พยานยืนอยู่ พวกข้าหลวงหรือมหาดเล็กก็ไม่มี เมื่อได้ยินเสียงมหาดเล็กพูดกันพยานไม่ได้เดินไปถามเขา นอกจากที่เขาพูดกันว่าปืนลั่น เขาไม่ได้พูดอะไรกันอีก ปืนจะลั่นถูกใคร หรือใครเป็นคนทำปืนลั่นพยานไม่ได้ยินเขาพูดกัน ต่อจากนั้นพยานก็ยังคงนั่งอยู่ที่นั่นไม่ได้ไปไหนจนกระทั่งเวลา ๑๓.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาออกเวร พยานรู้ว่าในหลวงถูกปืนเมื่อตอนราว ๑๐.๐๐ น. ที่รู้เพราะว่าได้ยินพวกมหาดเล็กเขาพูดกัน จะเป็นใคร

จำไม่ได้ เขาพูดว่า ในหลวงถูกปืนเท่านั้นเอง สวรรคตหรือเปล่าไม่ได้พูด ใครทำปืนลั่นก็ไม่ได้พูด รู้ว่าท่านสวรรคตเมื่อตอน ๑๑.๐๐ น. โดยพวกมหาดเล็กพูด เขาพูดว่าในหลวงสวรรคต ใครพูดจำไม่ได้ ใครเป็นคนทำให้ท่านสวรรคตเขาไม่ได้พูดกัน

เมื่อพยานออกเวรแล้วก็ยังคอยรับใช้อยู่ที่นั่น ในวันนั้นเมื่อพยานออกเวรแล้วไม่มีใครพูดว่า ทำไมในหลวงจึงถูกปืนสวรรคต จนเดี๋ยวนี้พยานก็ไม่รู้ว่า ท่านสวรรคตเพราะเหตุไร เพราะไม่ได้ถามใคร

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืนไม่ได้ขึ้นไปดู เพราะกำลังอยู่ยาม และไม่ได้เดินไปดูทางเสียงปืน ตอนที่มีคนวิ่งไม่ได้สังเกตว่ามีเรื่องสำคัญ ตอนต่อมาจึงรู้ แต่ก็ไม่ได้ไปดู เพราะไม่กล้าละทิ้งหน้าที่ เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้วไม่มีใครลงมาจากข้างบน

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : ที่ทำการของชาวที่อยู่ที่หน้าพระที่นั่งวิเศษไชยศรี พวกชาวที่ต้องไปที่นั่นทุกคนเวลาไปทำงานเช้า ๆ ก่อน ๙.๐๐ น. เสร็จแล้วจึงแยกกันไปทำงานเป็นพวก ๆ ไป

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : จนถึงเดี๋ยวนี้พยานก็ไม่รู้ว่าสวรรคตด้วยเรื่องอะไร ไม่มีใครพูดว่าท่านปลงพระชนม์เอง หรือถูกลอบปลงพระชนม์ หรืออุบัติเหตุ ก็ไม่มีใครพูด ที่ตั้งกรรมการสอบสวนกันอยู่นี้นั้น พยานก็ได้ฟังมาจากข้างนอก ข้างในวังไม่มีใครพูด

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ตอน ๙.๓๐ น. คือประมาณเอา เมื่อได้ยินเสียงปืน ในขณะนั้นข้างบนมีเสียงคนวิ่งผ่านห้องที่พยานเฝ้าอยู่ เสียงวิ่งอยู่ชั้นบนมองไม่เห็นตัว เสียงกี่คนไม่ทราบ ผ่านจากเฉลียงหลังไปเฉลียงหน้า เมื่อตอนออกเวรแล้วพยานก็ยังอยู่รับใช้จัดที่รับแขกอยู่ข้างล่าง

ตอบพระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : ภาชนะต่าง ๆ ที่เปื้อนพระโลหิต พยานไม่เห็น ถึงเมื่อเวลาเขาเอาไปซักแล้วพยานก็ไม่เห็น คือไม่เคยได้เห็น

เลย ไม่ทราบว่าใครเอาไปซักและไม่รู้เรื่องนี้เลย

จบคำให้การของนายตุ๊ อิ่มสกุล พยานปากที่ ๔๑ คณะกรรมการ ฯ ได้ดำเนินการสอบสวน ร.ท.ณรงค์ สายทองต่อไป

ร.ท.ณรงค์ สายทองได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษรว่า พยานชื่อ ร.ท.ณรงค์ สายทอง อายุ ๓๘ ปี บ้านอยู่ในที่พักกรมทหารมหาดเล็ก พยานเป็นนายทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ หน้าที่ของพยาน เป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์ในพระราชฐานเพื่อประดับพระเกียรติยศสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้บังคับการของกองทหารมหาดเล็กที่รักษาพระที่นั่งบรมพิมาน พวกทหารมหาดเล็กที่เข้าไปเฝ้ารักษาพระที่นั่งบรมพิมานนั้น ได้จัดเป็นผลัด ๆ ไป คือในกองรักษาการณ์มีกำลัง ๒๔ คน จัดเป็นผลัด ๔ ผลัด สำหรับพระที่นั่งบรมพิมานจัดทหารยามรักษาผลัดละ ๕ คน ผลัดหนึ่งเป็นเวลา ๒ ชั่วโมง ยามประจำที่หน้าท้องพระโรงที่พระที่นั่ง ๒ คน ที่บันไดตรงด้านทิศใต้ ๒ คน ส่วนทางด้านตะวันตก ซึ่งมีอัฒจันทร์ซึ่งเปิดเวลาที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ และปิดเวลาที่ไม่มีงาน มียามยืนอยู่ที่นั่น ๑ คน (เจ้าหน้าที่ตำรวจให้พยานชี้แผนที่ให้ดู) ตามแผนที่นั้นยังมีบันไดอื่นอีก ๒ บันไดที่ไม่มียามของพยานยืนอยู่ เพราะเป็นหน้าที่ของมหาดเล็กชาวที่ ยามที่จัดไว้นี้มีหน้าที่ประดับพระเกียรติยศของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และอีกประการหนึ่งถ้ามีเรื่องเกิดขึ้นต้องคอยฟังรับสั่งพระบรมราชโองการว่าจะจัดการอย่างไร ส่วนการเฝ้าคอยดูว่าใครขึ้นใครลงไม่ใช่หน้าที่ของพยาน เป็นหน้าที่ของมหาดเล็ก การที่ใครจะเข้าออกนั้นตามลักษณะ ยามต้องคอยสังเกตเสมอว่า ถ้าเป็นคนแปลกหน้าเข้าจะเข้าไปไม่ได้ แต่ถ้าคนที่จะเข้าไปนั้นยามรู้จักก็ผ่านเข้าไปได้เฉย ๆ คนภายนอกที่จะผ่านยามเข้าไปโดยมากจะผ่านทางท้องพระโรง แล้วมีตำรวจวังซึ่งประจำอยู่หน้าประตูเป็นผู้นำเข้าไป

ในตอนกลางคืนวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ พยานเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์อยู่ ได้ออกตรวจดูแลพวกยามที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในตอน ๒๓ นาฬิกาครั้งหนึ่ง และตอนตี ๓ ครั้งหนึ่ง เท่าที่ได้ตรวจตราก็เห็นว่าเรียบร้อยดี ไม่มีเหตุการณ์อะไรผิดปรกติรุ่งขึ้นเช้าวันที่ ๙ พยานยังคงอยู่รักษาการณ์ ในวันนั้นมีเหตุเกิดขึ้น ซึ่งพยานได้ทราบคือตอนประมาณ ๙ นาฬิกาเศษ เห็นมีรถไซคาร์คันหนึ่งวิ่งออกไปข้างนอกด้วยอาการผิดปรกติ คือวิ่งออกจากประตูเหล็กกล้า ซึ่งตามธรรมดาแล้วจะต้องเข็นออกมา ตอนนี้วิ่งออกมาจากประตูเหล็กกล้าก็ทำให้สงสัย ตอนนั้นเป็นเวลา ๙ นาฬิกาเศษ บนรถมีตำรวจขับไป จำได้เฉพาะคนขับ คนนั่งจะมีหรือไม่จำไม่ได้ เมื่อพยานเห็นรถวิ่งออกไปผิดปรกติเช่นนั้นแล้วตอนนั้นยังไม่ได้ทำอะไร ต่อมาอีก ๑๕ นาทีก็เห็นรถกลับมามีแพทย์ประจำพระองค์ที่เคยเข้าเฝ้าบ่อย ๆ นั่งมาด้วย แพทย์เป็นใครไม่รู้จักแต่จำหน้าได้ นั่งมากับรถ เมื่อเห็นหมอติดรถมาก็ทำให้สงสัย จึงถามตำรวจวังที่อยู่หน้าประตู ตำรวจวังบอกว่าในหลวงประชวรพระนาภี ต่อมาเมื่อบอกเช่นนั้นแล้วก็ปรากฏว่า ท่านนายกรัฐมนตรีมาเมื่อเวลาจวน ๑๐ นาฬิกา หรือ ๑๐ นาฬิกาแล้ว ในระหว่างนั้นไม่ได้สังเกตว่ามาคนเดียวหรือหลายคน เห็นแต่รถก็จำได้ว่าเป็นท่านนายกรัฐมนตรี ต่อจากนั้นมีตำรวจและนายตำรวจเข้าไป ๒ หรือ ๓ คน พยานไม่รู้จักว่านายตำรวจเป็นใคร เมื่อนายตำรวจมาพยานก็รู้สึกสงสัยจึงถามอีกว่านายตำรวจมาทำไม ก็ไม่ได้ความอะไร บังเอิญไปพบสิบเอกเทียม ซึ่งตามเสด็จเวลาในหลวงออกข้างนอก นายสิบเอกเทียมบอกว่า ในหลวงถูกปืน เมื่อบอกดังนั้นแล้วเขาก็บอกอีกว่า "อย่าเที่ยวพูดไป เขาห้ามพูด ห้ามพูด กำลังสอบสวนกันอยู่" แล้วไม่ได้พูดอะไรอีก พยานก็จากไป พยานซักเขาเหมือนกันว่า ถูกปืนเพราะอะไร เขาบอกว่าไม่รู้ รู้มาเท่านั้นเอง เขาว่าอย่างนั้น สิบเอกเทียมเป็นตำรวจประจำอยู่ในวังนั้น คือประจำรถไซคาร์สำหรับตามเสด็จ เมื่อพูดเท่านั้นแล้วพยานก็ไปประตูเหล็กกล้า ไปสั่งยามห้ามใครเข้าออก ให้ดูแลเข้มงวดยิ่งขึ้น ตอนที่เกิดเหตุจริง ๆ นั้นพยานยังไม่ทราบว่า

ในหลวงถูกปืน ไม่ได้ยินเสียงปืนเลย ตามปรกติที่ที่ทำงานของพยานอยู่ทางด้านใต้ของพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทตอนมุขหน้า ระหว่างเวลา ๙ นาฬิกาเศษ ๆ ที่พยานเห็นรถไซคาร์ ตอนนั้นทหารยามมี ๕ คน คือพลทหารขจร ยิ้มรักษา พลทหารชู กัณหะ พลทหารรอย แจ้งเวหา พลทหารร่อน กลิ่นผล พลทหารเค้า ดีประสิทธิ์ ใน ๕ คนนี้มีนายยามหนึ่งคนคลับคล้ายคลับคลาดูเหมือนจะเป็นพลทหารขจร เมื่อ ๑๑ นาฬิกาแล้ว ยามได้มารายงานพยานตามหน้าที่ของเขาที่ยืนยามว่า ในขณะที่กำลังอยู่ยามพอปรากฏได้ยินเสียงปืนลั่นบนพระที่นั่ง แต่ไม่รู้ว่าดังเพราะอะไร พยานก็เลยถามว่ามีใครผิดปรกติบ้าง เขาบอกว่าไม่เห็นผิดปรกติ เมื่อเสียงปืนลั่นสักประเดี๋ยว ได้ยินเสียงมีคนวิ่งบนพระที่นั่งและมีเสียงผู้หญิงร้องไห้ ตอนนี้พยานถามเขาว่ารู้เรื่องอะไรอีกไหม เขาตอบว่าไม่รู้เรื่องอะไร และเขาบอกว่า ไม่มีคนวิ่งออกมาจากพระที่นั่งไปข้างนอกเลย พยานได้ความจากทหารยามทั้ง ๕ คนเพียงเท่านั้นเอง

ตอบพระสารการประสิทธิ์ : ทหารมหาดเล็กนอกจากจะมีหน้าที่ประดับพระเกียรติยศแล้ว ยังมีหน้าที่ที่จะคอยฟังพระบรมราชโองการเวลาที่ในหลวงจะรับสั่งใช้ได้ทุกเมื่อ นอกจากองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะรับสั่งใช้แล้ว ใครจะมาใช้ยามไม่ได้ หน้าที่ถวายความปลอดภัยแก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหน้าที่ทหารมหาดเล็กด้วยโดยปริยาย คือว่า หน้าที่ของทหารมหาดเล็กนั้น พูดกันโดยตรงแล้วเป็นหน้าที่ซึ่งต้องอยู่ใกล้ชิดพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นผู้ที่คอยระแวดระวังอันตรายให้แก่พระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้าเฉพาะหน้าทหารมหาดเล็กแล้วเกิดมีอันตรายขึ้นทหารมหาดเล็กจำเป็นจะต้องตีวงล้อมเข้าเท่าที่ตัวมีกำลังอยู่ แล้วคอยฟังพระบรมราชโองการ สมมติว่ามีคนวิ่งลงจากบันไดผิดสังเกตผ่านทหารมหาดเล็กไป ถ้าบุคคลที่วิ่งมานั้นไม่ใช่คนในพระที่นั่งแล้ว ทหารมหาดเล็กที่อยู่ยามจำเป็นจะต้องจับตัวถามให้รู้เรื่องก่อน ถ้าวิ่งเลยไปก็ต้องไล่ติดตาม หรือมิฉะนั้นก็บอกให้เจ้าหน้าที่ใกล้เคียงจับตัวไว้ คนที่อยู่บนพระที่นั่งโดยมากยามจำได้ เพราะมีเครื่องหมายพระเกี้ยวติดอยู่

ที่คอเสื้อทั้งสองข้าง และคนที่ขึ้นไปบนพระที่นั่งได้ก็ไม่มีมากนัก เป็นคนที่ประจำอยู่เสมอ พวกที่ขึ้นไปได้ มีบางพวกก็ติดพระเกี้ยว บางพวกก็ไม่ติด ทหารมหาดเล็กจะจำได้ทุกคนหรือไม่ไม่ทราบแน่ ต้องแล้วแต่ว่า ทหารคนนั้นจะเอาการเอางานรอบคอบหรือไม่ แต่สำหรับตัวพยานเองจำได้แทบทุกคน ถ้าคนที่วิ่งลงมานั้นเป็นคนที่จำหน้าได้ว่าอยู่ในวังก็ไม่ทำอะไร เพราะพวกนี้เคยวิ่งขึ้นลงทางอัฒจันทร์เสมอ แต่ถ้าสมมติว่าได้ยินเสียงปืนปัง แล้วคนในวังวิ่งลงมา แต่ถ้าเป็นพยาน พยานจะจับไว้ก่อน เพราะเป็นที่ผิดสังเกต เพราะว่าคนที่วิ่งนั้นอาจจะทำร้ายหรือทำมิดีมิร้ายมาก็ได้ จึงต้องจับตัวไว้ถามก่อนส่งให้ตำรวจวัง แต่ส่วนพวกยามนั้นจะทำอย่างไร ต้องแล้วแต่ไหวพริบของแต่ละคน ถ้าเขามีไหวพริบ เขาอาจจะจับก็ได้ ถ้าไม่มีไหวพริบเขาอาจจะไม่ทำเช่นนั้น แต่ยามที่จัดนั้นพยานได้พยายามเลือกเฟ้นแล้ว ยามมีทั้งหมด ๒๔ คน อยู่กันเป็นประจำผลัดเปลี่ยนกัน เฉพาะวันนั้นไม่ใช่ประจำตลอดไป อยู่ ๒๔ ชั่วโมงก็เปลี่ยนพวกใหม่ครั้งหนึ่ง ยามยืนอยู่ผลัดละ ๒ ชั่วโมง ๔ ผลัด คือ ยาม ๒๔ คนนี้แบ่งออกเป็น ๔ ผลัด ผลัดหนึ่ง ๖ คน ประจำอยู่พระที่นั่ง ๕ คน ประจำยามธงไชย ๑ คน ผลัดหนึ่งก็เป็น ๖ คน เช่นนี้เมื่อครบ ๒ ชั่วโมงจาก ๑๗ ถึง ๑๙ น. ก็เปลี่ยนเอาผลัด ๒ มาแทน เมื่อผลัด ๒ ยืนอยู่ ๒ ชั่วโมงก็เอาผลัด ๓ และ ผลัด ๔ มาประจำตามลำดับกันไป เมื่อเปลี่ยนผลัด ๔ แล้วก็ให้ผู้ที่อยู่ผลัด ๑ ซึ่งยืนมาครั้งหนึ่งแล้วมาประจำอีกเป็นเช่นนี้เรื่อยไปจนครบ ๒๔ ชั่วโมง รวมความว่า ใน ๒๔ คนนี้เฉพาะที่ยืนอยู่ที่พระที่นั่งรวม ๒๐ คน ยืนผลัดกันไปทั้งกลางวันและกลางคืนจนครบ ๒๔ ชั่วโมง ผลัดหนึ่ง ๆ เข้ายืน ๓ ครั้ง ๆ ละ ๒ ชั่วโมง ก็เป็นผลัดละ ๖ ชั่วโมง ๔ ผลัดก็ ๒๔ ชั่วโมงเต็มวันพอดี พอรุ่งขึ้นกองรักษาการณ์อื่นก็มาเปลี่ยนเปลี่ยนกันโดยใช้ทหารจากกองพันไม่ซ้ำหน้ากัน จะซ้ำกันอยู่ก็ในบริเวณกองพัน ซึ่งมีทหารทั้งหมดประมาณ ๕๐๐ คน ในขณะที่เกิดเหตุ ยามที่อยู่ ณ พระที่นั่ง ๕ คนนั้น พยานจะบอกยืนยันว่าใครยืนอยู่ที่ไหนให้แน่นอนไม่ได้ เพราะจำไม่ได้ แต่ชื่อของ

ทหารยามได้จดเอาไว้ ที่ว่าใน ๕ คนนี้มีนายยามคนหนึ่งนั้น นายยามที่กล่าวถึงนี้คัดจากใน ๕ คนนี้ ประโยชน์ของการตั้งนายยามก็คือ เวลาที่จะมียามมาเปลี่ยน นายยามก็นำแถวกลับได้เพียงเท่านั้นเอง คนที่เป็นนายยามนั้น จะละทิ้งหน้าที่ไปไม่ได้เหมือนกัน มีสิทธิเท่ากันกับยามคนอื่น ๆ หน้าที่ที่จะให้ใครเข้าออกทางประตูเป็นหน้าที่ของบุคคล ๒ คน คือ ทหารมหาดเล็กมีหน้าที่ห้ามและอนุญาต แต่การที่ทหารมหาดเล็กจะอนุญาตให้บุคคลผ่านไปโดยไม่มีบัตรของสำนักพระราชวังนั้นไม่ได้ เว้นไว้แต่ว่าตำรวจวังจะเป็นผู้นำเข้าไป โดยปรกติเป็นหน้าที่ของทหารมหาดเล็กที่จะอนุญาตให้คนเข้าคนออก เว้นไว้แต่ตำรวจวังจะมาแจ้งแก่ทหารมหาดเล็กว่าคนนั้นคนนี้เข้าได้ ก็ไม่ต้องให้อนุญาตก็เข้าได้ การที่จะให้คนขึ้นบนพระที่นั่งหรือไม่ ไม่ใช่หน้าที่ทหารมหาดเล็ก เป็นหน้าที่ของมหาดเล็กบนนั้น ถ้ามีคนอื่นที่ทหารมหาดเล็กไม่รู้จักหรือสงสัยจะขึ้นไป ทหารมหาดเล็กจะเรียกตำรวจวังประจำพระที่นั่ง หรือเรียกมหาดเล็กที่เป็นเวรเฝ้ามาถาม เมื่อสงสัยก็กักตัวไม่ให้ขึ้น ยกตัวอย่างเช่นมหาดเล็กที่เป็นคนซึ่งจ้างมา บางคราวทหารไม่รู้จักก็สั่งให้หยุดอยู่ก่อน แล้วกวักมือเรียกมหาดเล็กบนนั้น ถามว่านี่เป็นคนบนนี้ใช่ไหม ถ้าเขาบอกว่าใช่ ก็ให้เข้าไปได้ ที่พยานว่านี้ไม่มีระเบียบ แต่เป็นไหวพริบของผู้บังคับกอง แต่ถึงแม้ไม่มีระเบียบ ก็ได้อบรมทหารมหาดเล็กไว้ให้ทำดังนี้เป็นประจำ พวกที่จะเข้ามาอยู่ยามในพระที่นั่งตามที่พยานกล่าวนี้ ได้มีการอบรมกันตามธรรมดาไม่มีพิเศษ คืออบรมกันให้รู้จักหน้าที่ของทหารมหาดเล็ก แต่ไม่ได้ฝึกหัดอย่างทหารราบหรืออย่างหน่วยรบอื่น ๆ ตามธรรมดา เฉพาะในหน้าที่ทหารมหาดเล็กได้อบรมเป็นพิเศษ ตอนที่รถไซคาร์ออกไปพยานอยู่ที่ช่องทางประตูพิมานไชยศรี ห่างจากประตูรั้วเหล็กประมาณ ๑๐๐ เมตร เมื่อเห็นรถแล้วไม่ได้รีบกลับมา เพราะไม่ได้สงสัยอะไร สงสัยเพียงว่ารถไม่มีคารวะ แต่จะถามก็ถามไม่ได้เพราะออกไปเสียแล้ว ตามธรรมดารถจักรยานของตำรวจจะไม่ขับออกมาจากประตูรั้วเหล็กเลย ต้องเข็นออกมาก่อน ออกทางประตูพิมานไชยศรี

แล้วจึงติดเครื่อง แต่วันนั้นผิดปรกติ ตอนที่พยานได้ไปถามสิบเอกเทียมนั้น พยานถามว่า "เอ ในหลวงพระนาภีพิการทำไมมีนายก ฯ มีตำรวจมาเยอะแยะ" สิบเอกเทียมก็บอกว่า "ไม่ใช่ ท่านถูกปืน แต่อย่าพูดไปนะ เขาห้ามพูดเพราะว่ายังสอบสวนอยู่ จะจริงเท็จแค่ไหนก็ไม่รู้" เมื่อสิบเอกเทียมพูดเช่นนั้นรู้สึกตกใจว่าในหลวงจะถูกปืนได้อย่างไร เพราะบนพระที่นั่งตามธรรมดาไม่มีใครขึ้นไปยิงปืนได้ เมื่อสิบเอกเทียมห้ามพูดเช่นนี้ พยานก็สงสัย จึงได้ถามตำรวจวังบ้าง ทหารมหาดเล็กบ้าง ไม่มีใครรู้ก็ยิ่งสงสัยหนักขึ้น ทีนี้พยานก็เข้าไปบอกยามที่ประตูเหล็กกล้าทางด้านห้องเครื่อง บอกว่าให้กวดขันคนเข้าคนออกยิ่งขึ้น เมื่อพยานออกมาจากที่นั่นแล้วมาพบนายร้อยเอกหม่อมหลวงอดุลย์ ซึ่งเป็นเวรนายตำรวจวันนั้นไปพูดอยู่กับนายระวิ คนขับรถพระที่นั่ง พยานก็เดินชะลอจนกระทั่งนายร้อยเอก ม.ล.อดุลย์ออกมาจากคนรถนั้น พยานจึงถามว่า "หม่อม ๆ เขาว่าในหลวงถูกปืนจริงหรือ" หม่อมอดุลย์บอกว่า "จริง อย่าพูดไป เวลานี้กำลังสอบสวนอยู่" พยานก็เลยกลับมากองรักษาการณ์เขียนรายงานถึงผู้บังคับกองพัน ให้ทหารถือไป บอกว่า เวลานี้ในหลวงถูกปืนสวรรคตแล้ว พยานเขียนรายงานสั้น ๆ ที่ว่าทำไมถึงถูกปืน พยานพยายามหาเหตุจะรายงานเหมือนกัน แต่หาไม่ได้ เพราะไม่มีใครบอกว่าอย่างไร เที่ยวถาม ไม่มีใครพูด ไม่มีใครบอก บางคนบอกว่าไม่ทราบ ถามพวกตำรวจวังแล้ว ถามพวกมหาดเล็กก็แล้ว ไม่มีใครทราบเลย ทราบแต่ว่าสวรรคตเฉย ๆ ที่เขาไม่บอกเช่นนี้ เท่าที่สังเกตพยานรู้สึกว่าเป็นมรรยาทอันหนึ่ง มีอยู่ทุกคน จะเป็นพวกในวังก็ดี ทหารก็ดี มีมรรยาทอันนี้ คือว่า ความในห้ามมิให้เอาออก ความนอกห้ามมิให้เอาเข้า เพราะตนของตนอยู่ในที่รโหฐานของสมเด็จพระมหากษัตริย์ เมื่อรู้สิ่งใดแล้วก็ไม่เอาไปพูดสิ่งใดที่เป็นการเสื่อมเสีย พวกนี้ก็เลยไม่รู้เรื่องกัน เมื่อเขาไม่พูดไม่บอกเช่นนี้ ตอนแรกพยานรู้สึกโกรธเขาว่าปิดบัง แต่ตอนท้ายนี้ มองดูรู้สึกว่าเป็นมรรยาทจริง ๆ แล้วพวกนี้ก็อยู่ชั้นล่าง ไม่ค่อยรู้อะไร ส่วนพวกมหาดเล็กที่ใกล้พระองค์ท่านก็ไม่ได้

สัมภาษณ์กัน ไม่ได้พูดอะไรกัน ไม่มีโอกาสจะไปพูดกับเขาได้ ก็เลยไม่รู้เรื่อง ส่วนมหาดเล็กก็ไม่ได้ถาม เพราะว่าไม่ได้พบกันเลย เจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ ก็ไม่ได้พบเลยตลอดวัน ตอนหลังพยานได้ถามนายชิตเองทีเดียว ว่าในหลวงท่านสวรรคตเพราะอะไร นายชิตบอกว่า "อย่าให้ผมพูด ผมพูดไม่ถูก คุณฟังหนังสือพิมพ์ประกาศก็แล้วกัน" พยานถามนายชิตเมื่อสัก ๗ - ๘ วันมาแล้ว เห็นเขานั่งอยู่ ก็มีโอกาสคุยกันในขณะที่เฝ้าพระบรมโกศ นายชิตพูดว่าตัวเขาเอง หนังสือพิมพ์เขาก็ไม่ได้อ่าน เขาว่าเขาไม่รู้จริง ๆ ว่า ในหลวงสวรรคตด้วยเรื่องอะไร เขาพูดเท่านั้นแล้วก็ไป สังเกตดูเขาพูดเนือย ๆ ไม่ได้แกล้งพูดหรืออะไร พูดเฉย ๆ คล้าย ๆ กับจะตัดบทว่า ไม่พูดละ ถ้าพูดไปแล้ว พยานจะเอาข่าวไปทำไม ไปในเชิงนั้น พยานได้สอบยามของพยานทุกคน ยามที่ประตูรั้วเหล็กทุกคนบอกว่าไม่มีอะไรผิดปรกติเลย สอบยามแล้วก็เสนอมาที่ตำรวจที่สอบถามยาม ได้ความว่า ได้ยินเสียงปืน แล้วได้ยินคนวิ่งบนพระที่นั่ง แล้วได้ยินเสียงคนร้องไห้ ไม่ได้เห็นคนวิ่งผ่านไปมาเลย พยานได้สอบดูโดยละเอียดแล้วและเสนอไปทางกองพันแล้วด้วย

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : ในเดือนหนึ่งพยานเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์ เวลานี้ ประมาณ ๘ ครั้ง ในเวลาที่พยานเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์นั้น ผู้บังคับกองร้อยมีหน้าที่จะต้องมาตรวจและรับผิดชอบ แต่ว่าบางคราวก็มา บางคราวก็ไม่มา เวลาพยานวางยามแล้ว พยานจะตรวจยามได้ทุกเวลาและทุกโอกาส ถ้าสงสัยว่ายามไหนจะละเลยวินัยก็มาตรวจ โดยมากพยานทำเสมอ พยานเป็นผู้ตรวจเอง ในระหว่างจวน ๆ จะเสด็จไปเมืองนอกนี้ พยานไม่ได้รับคำสั่งเลยว่าให้เตรียมพร้อมอะไรเป็นพิเศษ ผู้บังคับบัญชาไม่ได้บอกอะไรไว้เลย พยานทราบแต่ว่า จะเสด็จวันที่ ๑๓ ทางกองพันไม่ได้เตรียมอะไรเป็นพิเศษ

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ที่ตั้งกองทหารมหาดเล็กอยู่ที่สวนเจ้าเชตุ มีกำลัง ๑ กองพัน นายพันโทประภาส จารุเสถียรเป็นผู้บังคับกองพันทหาร

มหาดเล็กรักษาพระราชวังประจำวัน เวลานี้ทั้งที่มาแทนตำรวจด้วยภายนอกเครื่องเขียวมี ๗๕ คนเฉพาะพลทหาร มีนายสิบ ๑ คน นายทหาร ๑ คน ที่อยู่ที่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เวลานี้เพิ่มที่พระบรมโกศเข้าด้วย ถ้าพูดถึงสมัยที่ในหลวงในพระบรมโกศยังคงมีพระชนมายุอยู่ มีพลทหาร ๒๖ คน เป็นคนอาหลั่ย ๒ คน เป็นทหารรักษาการณ์ ๒๔ คน มีนายสิบอีก ๑ คน อยู่ในกอง และมีนายทหารเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์ ๑ คน ในวันที่เกิดเหตุพยานรักษาการณ์อยู่ที่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ตั้งแต่วันที่ ๘ มาจนถึงเวลาเกิดเหตุ ไม่เห็นมีอะไรผิดปรกติ นายทหารที่เป็นหัวหน้าอย่างพยานมีหน้าที่ที่จะตรวจได้ทุกเวลา ในเวลาปรกติที่ไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ก็ตรวจอยู่เสมอ โดยมากตอนกลางวันไม่ตรวจกัน ตรวจแต่ตอนกลางคืน เพราะเป็นเวลาวิกาล ไม่ใคร่จะมีมหาดเล็กอยู่ ผู้บังคับกองจึงต้องไปตรวจเสมอ บางทีตรวจ ๓ ครั้ง บางที ๔ ครั้ง บางทีก็ ๒ ครั้ง แล้วแต่ทหารที่จัดไปนั้นมีความไว้วางใจได้แค่ไหน สำหรับในเวลากลางคืน บรรทมแล้ว ไปตรวจเมื่อเวลา ๔ ทุ่มหรือ ๕ ทุ่ม หรือ ๒ ยาม แล้วก็ประมาณ ตี ๒ ตี ๔ คือผู้บังคับกองรักษาการณ์นั้นธรรมดานอนตี ๒ แต่สำหรับพยานเอง นอนตี ๒ ไม่หลับ นอนอย่างน้อยตี ๓ หรือบางทีตี ๔ ไม่ได้อยู่ตลอด แต่มีผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ผลัด เป็นนายสิบสำหรับช่วยผลัดกันให้ทำหน้าที่เวลาพยานนอน พยานรู้เรื่องสวรรคตในวันที่ ๙ เวลาประมาณ ๑๐ น. เศษ รู้จากหม่อมหลวงอดุลย์ เมื่อทราบแล้วไม่ได้ทำการล้อมวงเหมือนทหารมหาดเล็กสมัยเก่า เพราะการล้อมวงสมัยนี้จะต้องได้รับคำสั่งจากผู้บังคับกองพัน แต่ถ้ามีเหตุปัจจุบันทันด่วนก็ทำได้ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเหตุนั้นควรทำหรือไม่ควรทำ แต่วันนั้นพยานพิจารณาแล้ว ไม่เห็นจะต้องทำการล้อมวง เพราะในหลวงประทับอยู่ข้างบน ทหารยามอยู่ข้างล่าง ก็ไม่เห็นจำเป็นจะต้องมีการล้อมวง ถ้าในหลวงเป็นอันตรายอยู่ข้างล่าง ก็จะต้องนำทหารไปล้อมวง เพื่อไม่ให้คนเข้าไปยุ่มย่าม เหตุที่สมควรล้อมวง หมายความถึงว่าเป็นเหตุเฉพาะหน้า

หรือเฉพาะพระพักตร์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเกิดมีอันตรายขึ้น แม้แต่ยังไม่ทันมีอันตราย ก็ต้องล้อมวง แต่เหตุอย่างนี้ เป็นเหตุสำหรับจุกช่องเท่านั้น ที่ไปสั่งให้เข้มงวดขึ้น ก็เพื่อเตือนสติของยามเท่านั้น ตั้งแต่วันนั้นมาจนวันนี้ ในหน้าที่ของพยานก็จำเป็นจะต้องสืบสวนเพื่อล้วงความจริงในเรื่องนี้ด้วย แต่สืบสวนไม่ได้เลย ไม่มีใครยอมพูดด้วยเลย ได้ฟังเขาคุย แต่ไม่ได้คุยเรื่องนี้ ไปคุยเรื่องอื่น จึงไม่ได้เรื่องอะไร ได้แต่เรื่องธรรมดาอย่างหนังสือพิมพ์ลง จึงไม่มีเรื่องจะไปรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เรื่องนี้ผู้บังคับกองพันได้สั่งให้พยายามที่สุดที่จะให้สอบสวนเอาเรื่องนี้ให้ได้ เพราะฉะนั้นทุก ๆ คนที่ขึ้นไปก็พยายามสืบ พยายามทำเป็นฉันท์เพื่อนฝูง แต่ก็ไม่ได้อะไรเลย

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พยานได้ถามเรื่องราวจากพวกยาม ๕ คนที่จัดให้อยู่เวลาเกิดเหตุเท่านั้น นอกนั้นไม่ได้ถามเพราะอยู่ที่กองรักษาการณ์

ตอบนายพลเรือตรีแชน ปัจจุสานนท์ กรรมการ ฯ : ตอนที่พยานทราบข่าวแน่นอนในการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความรู้สึกของพยานในตอนนั้นรู้สึกใจคอไม่ค่อยดี รู้สึกเสียดาย พอได้รู้เรื่องก็พูดไม่ออก แต่ไม่ตื่นเต้น ในหน้าที่ของผู้บังคับกองรักษาการณ์ พยานก็รู้สึกว่า มีหน้าที่ในการถวายพระเกียรติยศและถวายความปลอดภัยให้แก่พระองค์ เพราะฉะนั้นในการที่ได้รับทราบข่าวสวรรคตของในหลวงโดยที่ยังไม่ได้ทราบรายละเอียดอื่น ๆ นั้น พยานรู้สึกทีเดียวว่า ในการที่พยานเข้าไปรักษาการณ์เมื่อเกิดเรื่องขึ้นเช่นนี้ ความเสียหายจะต้องตกอยู่กับพยาน ได้พยายามสืบสวน แต่ไม่ได้ความอะไร เท่าที่ได้เรียนไปแล้ว ถ้าจะพูดตามหน้าที่แล้ว ถึงแม้ว่าจะไม่รู้ว่าอะไร ก็มีผิดเหมือนกัน พยานมีความรู้สึกอยากจะทราบว่า ท่านสวรรคตเพราะอะไร คำว่าถูกปืนมีความหมายมาก คือว่าอาจเป็นเรื่องท่านทำของท่านก็ได้ หรือใครอาจจะไปทำท่านก็ได้ ถ้าสมมติว่าใครจะไปทำท่านเข้าแล้ว ความ

รับผิดชอบก็จะต้องตกอยู่กับพยาน พยานอยู่ในฐานะลำบาก ไม่มีใครพูดเลยในวันนั้นว่าท่านจะสวรรคตเพราะมีคนไปทำท่าน หรือท่านยิงพระองค์ท่านเอง ในฐานะที่มีหน้าที่ถวายความปลอดภัยในวันนั้น ก็จะต้องให้รู้เรื่องในวันนั้น พยานได้พยายามถาม จนเมื่อจะออกจากกองรักษาการณ์แล้วจึงทราบข่าวว่า ทางการจะแถลงการณ์ว่าเป็นอุบัทวเหตุ แต่ยังไม่ทันออกแถลงการณ์ทีเดียว เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็รู้สึกว่าความเป็นห่วงในหน้าที่ในการถวายความปลอดภัยค่อยบรรเทาลงไปบ้าง เมื่อพยานเขียนรายงานต่อผู้บังคับกองพันแล้ว ผู้บังคับกองพันได้มาหาพยานที่ประตูพิมานไชยศรี ติด ๆ กันกับที่รายงานไป พยานก็เล่าให้ฟังว่า ตอนเช้า พยานรับประทานอาหารจากองครักษ์เสร็จแล้วก็ลงมาที่บันได ปรากฏว่ารถไซคาร์ตำรวจออกไปอย่างรวดเร็วเหลือเกิน ประมาณ ๑๕ นาที กลับมามีหมอประจำพระองค์ที่มาประจำทุก ๆ วันมาด้วย แล้วต่อมาก็มีการตามเจ้าคุณอนุรักษ์กันขึ้น ในการที่ถวายความปลอดภัยโดยการจัดทหารไปในวัง และมีเหตุเกิดขึ้น ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบ ในขณะนั้นต้องฟังคำสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์เดียว ถ้าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่สามารถจะสั่งได้ ก็ไม่มีใครอีก นอกจากจะพิจารณาเอาเองว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร ตามหลักปฏิบัติทหารมหาดเล็กมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับทางผู้ใหญ่ในสำนักพระราชวังบ้างเหมือนกัน เมื่อจะปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป ดังนั้น เมื่อมีเรื่องอะไรก็ควรหารือ ไต่ถาม เมื่อไต่ถามเสร็จแล้วต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งการมาอย่างไรก็ปฏิบัติตาม ในวันนั้น พยานจะไปไต่ถามแต่ไม่มีใครอยู่ เพราะเป็นวันหยุดราชการ ตั้งใจจะไปถามพระยาอนุรักษ์ แต่พระยาอนุรักษ์ ฯ อยู่บนพระที่นั่ง ก็ไม่รู้จะถามใคร เจ้าคุณชาติ ฯ ก็ไม่อยู่ เท่าที่พยานรู้จักมี ๒ - ๓ คนเท่านั้น คือเจ้าคุณชาติ ฯ เจ้าคุณเทวา ฯ และเจ้าคุณอนุรักษ์ ฯ นอกนั้นไม่รู้จักใคร เมื่อยังไม่ทราบ รู้สึกกลุ้มใจ จนได้ทราบข่าวจากร้อยเอกอดุลย์จึงได้หายข้องใจ แต่ยังคงสงสัยว่า จะเกิดอุบัทวเหตุได้อย่างไร เพราะในหลวงไม่ใช่พวกเด็ก หม่อมอดุลย์บอกว่า กำลังสอบสวนกันแล้ว

จึงทำให้พยานรู้สึกว่า เรื่องนี้ ถ้าสอบสวนกันไปคงจะได้ทราบในไม่ช้า แล้วตอนที่ออกเวรนี้ความเป็นห่วงก็คลายลง เพราะมีแถลงการณ์ว่าเป็นอุปัทวเหตุ เมื่อเป็นเช่นนี้พยานก็คลายความวิตกลงไป

จบคำให้การของ **ร.ท.ณรงค์ สายทอง** เมื่อเวลา ๑๒.๓๐ น. ประธานกรรมการให้สอบสวนพยานปากต่อไปเวลา ๑๔.๐๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๑) เวลา ๑๔.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เปิดดำเนินการสอบสวนสืบต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า พยานที่นำเข้าสืบคือ **พลทหารขจร ยิ้มรักษา** ทหารมหาดเล็กยามเฝ้าบันไดหน้าพระที่นั่งบรมพิมาน

พลทหารขจร ยิ้มรักษา ได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๒๓ ปี เวลานี้อยู่กองพันทหารมหาดเล็กถูกเกณฑ์เป็นทหารตั้งแต่เดือน ๑๐ ปีที่แล้ว พยานเคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมาน

เมื่อวันที่ ๙ พยานอยู่ยามตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ น. ออก ๑๑.๐๐ น. อยู่ตอนบันไดหน้าพระที่นั่งคู่กับพลทหารบุญชู ขณะที่อยู่ยามประมาณ ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นบนตำหนัก ๑ นัด พยานไม่ทราบว่าดังมาทางด้านไหน เพราะเสียงดังก้องมาก หลังจากเสียงปืนได้ยินเสียงคนวิ่งดังปึง ๆ หลายคน และได้ยินเสียงคนร้องไห้ พยานไม่ทราบว่าเป็นเสียงของใคร พยานยังคงยืนยามอยู่ที่เดิม ไม่เห็นมีใครผ่านเข้าออก ต่อมาเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. เศษ พยานเห็นนายแพทย์ประจำพระองค์ จะเป็นใครพยานไม่รู้จัก นั่งรถไซคาร์มากับตำรวจ เมื่อมาถึงก็ขึ้นไปบนพระที่นั่งทางบันไดหน้าอีกบันไดหนึ่งซึ่งไม่มีทหารยามเฝ้า ทางบันไดที่นายแพทย์ขึ้นไปนั้นจะมีคนเข้าออกหรือเปล่า พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้สังเกต ก่อนได้ยินเสียงปืนพยานไม่เห็นมีใครผ่านเข้าไปในพระที่นั่งโดยผ่านพยานเลยสักคนเดียว

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ก่อนวันที่ ๙ พยานเคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานหลายครั้ง ร.ท.ณรงค์เป็นคนจัด พยานอยู่ยามที่หน้าบันไดพระที่นั่ง ถ้าหันหน้าออกพยานอยู่ทางขวา จากที่พยานยืน มองเห็นบันไดที่ไม่มียามยืน เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้วไม่เห็นมีใครวิ่งลงบันได ที่กล่าวนี้พยานทราบว่าหน้าที่ของยามคือ เป็นยามประดับพระเกียรติยศของในหลวง มีหน้าที่สังเกตคนแปลกปลอม ที่จะเข้ามา ถ้ามีคนแปลกปลอกเข้ามาต้องคุมตัวไว้ ที่เรียกว่าคนแปลกปลอมหมายถึงคนที่ไม่เคยรู้จัก แต่คนในวังพยานก็ไม่รู้จักทุกคน ต้องสังเกตดูที่คอซึ่งมีเครื่องหมายมงกุฎติดอยู่ คนในวังบางคนก็ไม่ได้ติดเครื่องหมายดังกล่าวแล้ว ถ้าพยานสงสัยพยานก็ถามตำรวจวัง

สมมติว่า ถ้าในวันเกิดเหตุ พยานได้ยินเสียงปืนแล้วมีคนวิ่งมา พยานก็จะวิ่งออกไปกั้น ถ้าเขาวิ่งเลยออกไปพยานก็จะวิ่งไล่กวด

พระสารการประสิทธิ์ถามว่า จะละทิ้งหน้าที่ยามไปได้หรือ **พยานตอบว่า** ยามมี ๒ คน ให้คนหนึ่งอยู่ อีกคนหนึ่งวิ่งไล่ ไปพร้อมกันทั้ง ๒ คนไม่ได้ หน้าที่ของยาม พยานรู้สึกว่าต้องคอยรักษาความปลอดภัยของในหลวงด้วย เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว พยานรู้สึกว่าเป็นเหตุไม่ดี แต่ก็ยืนเฉยอยู่ เตรียมตัวหากจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : หลังจากได้ยินเสียงปืนแล้ว พยานได้เห็นหลวงนิตย์ ฯ มาเมื่อประมาณ ๑๐.๐๐ น. กว่า หลังจากนั้นพยานไม่เห็นมีใครมาอีกเลย เมื่อพยานได้ยินเสียงเช่นนั้นแล้วพยานนึกว่าเป็นเรื่องที่ไม่เคยมีมาก่อน เป็นเรื่องแปลกเพราะตั้งแต่พยานมายืนยามอยู่ไม่เคยได้ยินเสียงปืน หรือเสียงประทัดดังมาจากบนพระที่นั่งเลย เมื่อพยานออกจากเวรแล้ว ได้ไปรายงานผู้บังคับบัญชาว่า ขณะอยู่ยามเวลา ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนดังบนตำหนัก ผู้บังคับบัญชาถามว่าได้ยินกี่ที พยานตอบว่า ได้ยินทีเดียว หลังจากรายงานแล้ว รุ่งขึ้นผู้บังคับ

บัญชาได้เรียกพยานไปสอบสวนอีก สอบสวนว่า ขณะที่อยู่ยามนั้นมีใครแปลกปลอมเข้ามาบ้างหรือเปล่า พยานได้ตอบว่าไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดแปลกปลอมเข้ามาเลย ในระหว่างที่พยานอยู่ยาม ๙.๐๐ น. - ๑๑.๐๐ น. นั้น ไม่เห็นมีใครเอาผ้าอะไรลงมาจากข้างบน

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืนไม่มีใครวิ่งผ่านไปเลย คนวิ่งจากข้างบนลงมาข้างล่างก็ไม่มี

จบคำให้การของ**พลทหารขจร ยิ้มรักษา** พยานปากที่ ๔๓ เมื่อเวลา ๑๔.๓๐ น. ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**พลทหารบุญชู กัณหะ** ทหารยามเฝ้าบันไดพระที่นั่งบรมพิมานเข้าสืบต่อไป

พลทหารบุญชู กัณหะได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๒๓ ปี บ้านอยู่บางกระบือ เป็นทหารมหาดเล็ก ถูกเกณฑ์ตั้งแต่เดือน ๑๐ ปีที่แล้ว พยานเคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน เวลา ๑๗.๐๐ น. ออก ๑๙ น. วันรุ่งขึ้นวันที่ ๙ ก็อยู่ยามเวลา ๙.๐๐ น. ออก ๑๑.๐๐ น. อยู่ที่บันไดหน้าพระที่นั่งทางขวา คู่กับนายยาม คือพลทหารขจร ยิ้มรักษา เมื่อเวลา ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนลั่นขึ้นข้างบนพระที่นั่ง ๑ นัด ตอนด้านไหนของพระที่นั่งพยานสังเกตไม่ได้ ต่อจากเสียงปืนพยานได้ยินเสียงคนร้องไห้ พยานไม่เห็นมีใครผ่านขึ้นลงเลย พยานอยู่ยามจนกระทั่ง ๑๑.๐๐ น. ไม่เห็นคนผ่านเข้าออกเลย เวลาที่แพทย์ประจำพระองค์มาพยานมองไม่เห็น เมื่อออกยามแล้วพยานได้ไปรายงานผู้บังคับบัญชาคือ ร.ท.ณรงค์

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : จากที่ซึ่งพยานยืนยามอยู่มองเข้าไปในพระที่นั่งเห็นบันไดที่จะขึ้นชั้นบน ขณะที่ได้ยินเสียงปืนลั่นจะมีคนวิ่งลงทางบันไดนี้หรือเปล่า พยานไม่ทราบ ไม่ได้สังเกต จากที่ยืนนั้น พยานมองไม่เห็นบันไดหน้า ซึ่งไม่มีทหารยามยืนเฝ้า เพราะพยานยืนหันหลังให้ จะมีคนเข้าออกทางนั้น

หรือไม่ พยานไม่ทราบ เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว ต่อมาเห็นมีคนเดินกันบนพระที่นั่งชั้นล่างขวักไขว่ ตำรวจที่มาไต่สวนปากคำ และพวกข้าราชการที่มาในวันนั้น พยานมองไม่เห็นเพราะยืนหันหลังให้

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : พยานเข้ายามออกยามพร้อมกับพลทหารขจร ยิ้มรักษา เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว ตลอดเวลาที่พยานอยู่ยามไม่มีใครเข้าออกเลย ที่ที่พยานยืนยาม ทางเบื้องหน้าเป็นนายยามคือพลทหารขจร ต่อจากนายยามเห็นต้นไม้ เห็นกำแพง

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : รถไซคาร์พยานรู้จัก ตอนเดินจะเข้ามารับยาม เห็นจอดอยู่ เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้วพยานไม่เห็นรถคันนั้น เพราะยืนหันหลังให้ไม่ได้สังเกตอะไร

จบคำให้การของ**พลทหารบุญชู กัณหะ** พยานปากที่ ๔๔ เมื่อเวลา ๑๔.๕๐ น. ต่อจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**พลทหารลอย แจ้งเวหา** เข้าสืบต่อไป

พลทหารลอย แจ้งเวหาได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๒๓ ปี เวลานี้อยู่กองพันทหารมหาดเล็กเป็นทหารเกณฑ์ ถูกเกณฑ์ตั้งแต่เดือน ๑๐ ปีที่แล้ว เคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานหลายหน เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พยานได้ไปอยู่ยามด้วย เข้ายามตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ออก ๑๑.๐๐ น. อยู่ทางบันไดข้างซ้ายทางด้านหลังพระที่นั่ง ทางบันไดข้างขวามีพลทหารร่อน กลิ่นผล ซึ่งเข้ายามพร้อมกับพยาน ระหว่างที่พยานเข้ายาม เวลาประมาณ ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนลั่น ๑ นัด บนตำหนักทางแถบตะวันออก เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว ได้ยินเสียงคนวิ่งและร้องไห้ ได้ยินแต่เสียง พยานมองไม่เห็นตัว

หลังจากได้ยินเสียงปืนแล้วประมาณ ๕ นาที เห็นมหาดเล็กเชิญเครื่องเสวย

ผ่านขึ้นผ่านลง คนแรกที่เห็นเป็นใครจำไม่ได้ผ่านขึ้นก่อน คือขนเครื่องเสวยจากห้องเครื่องขึ้นไปชั้นบน คนที่สองก็มาติด ๆ กัน เป็นพวกมหาดเล็ก ผ่านขึ้นไปแล้วสักประเดี๋ยวก็กลับลงมาอีก นอกจากนั้นไม่เห็นมีใครอีกจนกระทั่งพยานออกยามก่อนได้ยินเสียงปืนดังปังข้างบน ไม่มีคนแปลกปลอมผ่านไปเลย มีแต่คนเชิญเครื่องเสวยเชิญขึ้นเชิญลงที่พยานได้ให้การไว้แล้ว ที่ ๆ พยานอยู่ยามมองเห็นแต่ห้องบันไดใหญ่ชั้นล่าง

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : ที่ซึ่งพยานยืนยามอยู่นั้นเป็นทิศใต้ เวลาหันหน้าเข้าทางตึก พระที่นั่งอยู่ทางซ้าย หันหน้าออกอยู่ทางขวา พวกเชิญเครื่องที่พยานเห็นหลังจากได้ยินเสียงปืนแล้วมี ๒ คน เชิญเครื่องขึ้นลง พยานจำหน้าได้ว่าเป็นคนเชิญเครื่อง แต่ไม่รู้จักชื่อ พยานไปอยู่ที่ไรเห็นพวกนี้เชิญเครื่องทุกครั้ง เดี๋ยวนี้จะอยู่หรือไม่พยานไม่ทราบ ต่อจากวันที่ ๙ แล้ว พยานไม่ได้ไปอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานอีกเลย ไปประจำที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว พยานรู้สึกว่าต้องระมัดระวัง ได้หันหน้ามองไปทางบันไดทิศตะวันตก แต่ไม่เห็นมีใครผ่านไปมาเหตุการณ์ข้างล่างเป็นปรกติ

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ตามปรกติ เมื่อพยานอยู่ยามในที่ทั่ว ๆ ไป จะเป็นที่พระที่นั่งบรมพิมาน พระที่นั่งอนันตสมาคม หรือที่ไหน ๆ ก็ตาม เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ถ้าเกิดใกล้ ๆ พยานต้องทำการจับกุมผู้ที่ทำการร้าย ถ้าอยู่ไกลก็เรียกเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่บริเวณนั้นให้ทำการช่วยเหลือ พยานจะละทิ้งหน้าที่ยามไม่ได้ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

เมื่อวันที่ ๙ พยานยืนยามหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตรงหน้าของพยานเห็นยาม ๑ คน ในห้องเครื่องพยานเห็นมีคนจัดเครื่องเสวยอยู่ในนั้น

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : คนที่เชิญเครื่องเสวยขึ้นและลงหลังจากได้ยินเสียงปืนแล้วนั้น ขึ้นลงทางบันไดถัดไปทางตะวันออก ไม่ใช่บันไดที่

พยานยืนยามอยู่ เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว พยานเห็นพวกเชิญเครื่องเสวยยังเชิญเครื่องอยู่ แต่พยานไม่ได้ถามเขา

จบคำให้การของ**พลทหารลอย แจ้งเวหา** พยานปากที่ ๔๕ เมื่อเวลา ๑๕.๐๕ น. ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**พลทหารร่อน กลิ่นผล**เข้าสืบต่อไป

พลทหารร่อน กลิ่นผลได้ให้การตอบ**นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร** เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๒๓ ปี อยู่ที่กองพันทหารมหาดเล็ก เป็นทหารมาตั้งแต่เดือน ๑๐ ปีที่แล้ว เคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน วันที่ ๙ เข้ายามตอน ๙.๐๐ น. และออก ๑๑.๐๐ น. อยู่ทางบันไดหลัง คู่กับพลทหารลอย ระหว่างที่อยู่ยามเวลา ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนลั่นบนพระที่นั่ง ดังทางไหนพยานไม่ทราบเพราะดังก้อง พอเสียงปืนเงียบไปก็ได้ยินเสียงคนร้องไห้ จะเป็นเสียงใครพยานไม่ทราบ และมีเสียงคนวิ่งอยู่ข้างบน แต่ไม่เห็นตัว หลังจากเสียงปืนแล้วราว ๕ นาที เห็นมีคนเชิญเครื่องเสวย ๒ คนผ่านขึ้นลง เอาของใส่ถาดมีผ้าคลุมขึ้นไปข้างบนผ่านทางบันไดกลาง ไม่ใช่บันไดที่พยานอยู่ยาม นอกจาก ๒ คนนี้แล้วพยานไม่เห็นใครผ่านขึ้นลงอีกเลย

นายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษรถามว่า พยานเพิ่งเคยไปอยู่ยามทำไมรู้ว่าคนพวกนั้นเป็นพวกเชิญเครื่อง **พยานตอบว่า** สังเกตว่ามีมงกุฎติดอยู่ที่คอ และในวันที่ ๙ นั้น พยานสังเกตเห็นคนหนึ่งมีติดอยู่ แต่อีกคนหนึ่งพยานไม่ได้สังเกต

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : พยานเข้ายามตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ออก ๑๑.๐๐ น. ของวันที่ ๙ ในระหว่างนั้น เมื่อพยานได้ยินเสียงปืนแล้ว ได้ยินเสียงคนวิ่ง เสียงคนร้องไห้อยู่ข้างบน พยานไม่รู้เรื่องว่ามีเหตุอะไร ไปรู้เรื่องที่กองรักษาการณ์ว่า ในหลวงถูกปืนสวรรคต ถูกอย่างไรพยานไม่ทราบ มีแต่คนพูดว่าถูก

ปืนสวรรคตเท่านั้น ไม่ได้พูดถึงสาเหตุ

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ห้องเครื่องอยู่ห่างจากตัวพระที่นั่งประมาณ ๔ เส้นเศษ อยู่ทางทิศใต้

จบคำให้การของ**พลทหารร่อน กลิ่นผล** พยานปากที่ ๔๖ เมื่อเวลา ๑๕.๑๕ น. ต่อจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**พลทหารเค้า ดีประสิทธิ์** เข้าสืบต่อไป

พลทหารเค้า ดีประสิทธิ์ได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๒๓ ปี เวลานี้อยู่ที่กองพันทหารมหาดเล็กถูกเกณฑ์มาตั้งแต่เดือน ๑๐ ปีที่แล้ว เคยอยู่ยามที่พระที่นั่งบรมพิมานหลายครั้ง เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พยานได้ไปอยู่ยามตั้งแต่ ๙.๐๐ น. ออก ๑๑.๐๐ น. อยู่ยามทางบันไดด้านตะวันตก ที่บันไดนั้นมีประตู ประตูนั้นตามธรรมดาปิดตาย ตั้งแต่พยานไปอยู่ยามไม่เคยเห็นเปิดเลย วันที่ ๙ นั้น เวลา ๙.๐๐ น. เศษ พยานได้ยินเสียงปืนลั่นบนพระที่นั่ง ๑ นัด หลังจากเสียงปืนแล้วก็ดี ก่อนเสียงปืนก็ดี พยานไม่เห็นมีใครเข้าออกทางประตูที่พยานยืนยามอยู่เลย

จบคำให้การของ**พลทหารเค้า ดีประสิทธิ์** พยานปากที่ ๔๗ เมื่อเวลา ๑๕.๒๐ น.

ข่าวโฆษณาการ

ฉบับพิเศษ ๔๐, วันเสาร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๘๙

ฉบับพิเศษ ๔๑, วันอาทิตย์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๘๙

บันทึก

การดำเนินการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ครั้งที่ ๒๕ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๙

เช้าวันนี้ (ที่ ๒) เวลา ๑๐.๓๐ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนกรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ณ ห้องโถงกระทรวงยุติธรรม พยานที่ทำการสอบสวนในวันนี้ คือ นายกาญจน์ แก้วกาญจน์

นายกาญจน์ แก้วกาญจน์ได้ตอบข้อซักถามของนายพันตำรวจโท ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ กาญจน์ นามสกุล แก้วกาญจน์ อายุ ๔๒ ปี บ้านอยู่สี่แยกมหานาค รับราชการในแผนกชาวที่มาประมาณราว ๒๗ ปี พยานเป็นหัวหน้าเวร คนในเวรของพยานนี้มี นายกรี นายชิ้น นายตุ๊ นายสมคเณ

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ปีนี้ เป็นเวรของพยาน พยานมารับเวรเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. เศษ ไปออกเวรในเวลา ๙.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น คือ วันที่ ๑๐ เมื่อรับเวรแล้ว ตอนนั้นยังไม่ได้ทำอะไรเพราะในหลวงในพระบรมโกศยังไม่ตื่นบรรทม จึงยังไม่มีอะไรทำ ต่อมาสักครู่ เมื่อเวลา ๙.๐๐ น. เศษ ได้ยินเสียงปืนลั่น เวลานั้นพยานอยู่ที่ห้องท้องพระโรงข้างล่าง ได้ยินเสียงปืนดัง ๑ นัดที่ชั้นบน เมื่อได้ยินแล้ว พยานยังอยู่เฉย ๆ ก่อน เพราะยังไม่ทราบแน่นอนว่าอะไร สักครู่หนึ่งก็ได้ยินเสียง

สมเด็จพระราชชนนีกรรแสง ท่านกรรแสงในห้องบรรทมของในหลวงในพระบรมโกศ แล้วก็ไม่ได้ยินเสียงอะไร พยานก็ยังคงอยู่เฉย ๆ เพราะมหาดเล็กยังไม่มาเรียก

ท้องพระโรงที่พยานอยู่ คือ ที่มีบันไดใหญ่จะขึ้นชั้นบน เมื่อได้ยินเสียงปืน ไม่มีใครลงบันไดมา ต่อมาอีกประมาณ ๒ นาที จึงได้มีมหาดเล็กลงมา จำไม่ได้ว่า เป็นใคร เพราะหลายคนด้วยกัน วิ่งบ้างเดินบ้าง กี่คนก็จำไม่ได้ ประมาณสัก ๓ คน ตอนนั้น พยานไม่ได้ถามว่าปืนดังเพราะอะไร มาถามเอาตอนหลัง ขณะนั้นก็นึกสงสัยอยู่เหมือนกันแต่ไม่ได้ถาม เพราะยังไม่ทราบแน่ว่าอะไร อีกประการหนึ่งท่านก็เคยเล่นพระแสงปืนอยู่ และที่ไม่ได้ถามนั้นก็เพราะเข้าใจว่าเป็นเสียงประทัด ในวันนั้นหลังจากมีเสียงปืน พยานขึ้นไปราว ๑๐.๐๐ น. โดยมหาดเล็กมาตาม การขึ้นไปนี้ นายบุณยฤทธิ์ขึ้นไปก่อน แล้วนายบุณยฤทธิ์มาบอกให้พยานขึ้นไปข้างบน เอาผ้าลาดพระที่ลงมาข้างล่าง พยานขึ้นไปเอาในห้องบรรทมในหลวงในพระบรมโกศ เมื่อเข้าไปถึงเห็นหลวงนิตย์ ฯ กับคุณพระเนื่องกำลังอยู่บนพระแท่น กำลังเปลี่ยนฉลองพระองค์ของในหลวงในพระบรมโกศอยู่ เวลานั้นในหลวงจะอยู่ในท่าไร พยานไม่ทันสังเกต เห็นท่านอยู่ในท่าบรรทม แล้วพยานก็หยิบเอาห่อผ้าลาดพระที่ จะมีอะไรบ้างพยานไม่ทราบ เพราะเขาห่อเสร็จแล้ววางไว้ที่พื้นกระดานเหนือพระเศียร แต่อยู่นอกพระวิสูตร แล้วพยานก็เอาลงมาทันที เอามาไว้ที่ห้องเวรชาวที่ เมื่อเอามาไว้แล้วก็ไม่ได้แก้เอาออกดู เพราะเห็นมีพระโลหิตไหลซึมอยู่มาก (เจ้าหน้าที่ตำรวจขอให้พยานทำมือให้ดูว่าห่อโตแค่ไหน พยานทำมือให้ดู วัดความกว้างได้ฟุตครึ่ง) ต่อไปพยานก็ยังอยู่เฉย ๆ ไม่มีงาน ที่พยานเอาลงมาไม่มีความประสงค์อะไร เอาลงมาพักไว้ก่อน ต่อมาก็เอาไปซัก นายสินเป็นคนสั่งให้เอาไปซัก ตอนระหว่างบ่ายสองโมงวันนั้นเอง ให้นายสดเอาไปซัก ไปซักเสร็จกลับมาแล้วพยานไม่เห็น ซักเสร็จเมื่อไรพยานไม่ได้จำไว้

พระวิสูตรของในหลวงในพระบรมโกศนั้น เมื่อท่านสิ้นพระชนม์แล้วประมาณ ๗ วัน สมเด็จพระราชชนนีก็มีรับสั่งกับนายเวศมหาดเล็กห้องบรรทมให้เอาไปซัก

เวลารับสั่งพยานไม่เห็น เป็นแต่นายเวศมาบอกพยานว่า ให้เอาพระวิสูตรไปซัก ทีหลังจึงรู้จากนายเวศว่า สมเด็จเป็นผู้สั่งให้เอาไปซัก นายเวศบอกกับพยานเช่นนั้น พยานก็ขึ้นไปหอบเอาไปซัก ขณะที่ไปถอดนั้นพระวิสูตรยังกางอยู่ เวลาขึ้นไป ขึ้นไป ๓ คนด้วยกัน คือนายสมคเณ นายชด และพยาน ตอนไปปลดพระวิสูตร พระวิสูตรไม่มีรอยขาด และไม่ได้มีรอยเปื้อนพระโลหิต เมื่อถอดออกมาแล้วก็เอาไปไว้ในห้องเวร นายสมคเณเป็นคนเอาไปส่งที่หมวด คือหมวดรักษาพระราชวัง หมวดมีหน้าที่รับเอาไปจากเวร เอาไปจัดการซัก เมื่อซักกลับมาแล้ว ตำรวจก็เอามา การซักซักกี่วันเสร็จพยานไม่ทราบ

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานมารับเวรเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. มารับจากนายสุรินทร์ พยานเป็นหัวหน้าเวร เวรที่จะทำต่อไป ก็ต้องตื่นบรรทมก่อนจึงจะทำได้ ตอน ๙.๐๐ น. ท่านตื่นบรรทมแล้ว และที่อื่นเขาทำแล้ว แต่ห้องบรรทมยังไม่ได้ทำ เพราะท่านยังไม่ตื่นบรรทม จึงยังทำไม่ได้ ตามธรรมดาห้องบรรทมเขาไม่ได้ทำทุกวัน เพราะตามธรรมดาต้องรับเวรเสียก่อนจึงทำ เวรรับนี้เป็นเวรทำการส่งเวร ส่งกันเวลา ๙.๐๐ น. ทุกวันเป็นปรกติ ที่พยานรู้ว่าท่านยังไม่ตื่นบรรทม เพราะยังไม่เห็นท่านลงมาเสวย ต่อมามหาดเล็กจึงได้บอกกับพยานว่าท่านยังไม่ตื่นบรรทม ตอนพยานมารับเวรยังไม่ได้ขึ้นไปเลย ขณะได้ยินเสียงปืนพยานยังอยู่กับนายบุณยฤทธิ์ คือส่งเวรกันยังไม่เรียบร้อยก็ยืนคุยกันอยู่ชั้นล่าง ขณะเสียงปืนดังนั้นพยานยืนอยู่ ๒ คนเท่านั้น ยืนอยู่ที่ท้องพระโรง อยู่ใกล้อัฒจันทร์จะขึ้นชั้นบน ห่างกันประมาณ ๔ เมตรมองเห็นบันได ขณะได้ยินเสียงปืนไม่มีคนอื่น มีแต่มหาดเล็ก คือเมื่อเสียงปืนลั่นแล้วประมาณ ๒ นาที จึงมีมหาดเล็ก ๒ คน จำไม่ได้ว่าเป็นใครวิ่งลงบันไดมา จะวิ่งไปทางไหนไม่รู้ พยานไม่ได้ถามเขา ตอนนั้นยังไม่ทราบเรื่อง จึงยังไม่ได้สนใจ เมื่อได้ยินเสียงสมเด็จร้องทีหลังจึงได้รู้ เมื่อมหาดเล็กลงมาจากบันไดนั้นพยานได้ยินเสียงร้องไห้แล้ว จำได้ว่าเป็นเสียงสมเด็จพระราชชนนี ที่พยานว่าไม่สนใจ

ถาม เพราะว่ากำลังตกตะลึงด้วย ต่อมาพยานได้ถามนายชิตว่าเสียงปืนหรือเสียงอะไร ถามในวันนั้นตอนเย็นราวบ่าย ๔ โมงแล้ว พยานถามว่าอะไรกัน ปืนลั่นหรืออะไร นายชิตตอบว่าปืนลั่น พยานไม่ได้ซักเขาว่า ท่านทำเองหรือคนอื่นทำ

เวลาที่พยานขึ้นไปเอาผ้านั้นประมาณ ๑๐.๐๐ น. ตอนนั้นรู้ว่าในหลวงสวรรคตแล้วเพราะเห็นมีเลือด เมื่อตำรวจมาสอบสวนที่พระที่นั่ง พยานกำลังทำงานอยู่ที่นั่น เขามากี่โมงจำไม่ได้ ราว ๆ เที่ยง พยานไม่ทราบว่าตำรวจจะเรียกใครไปสอบสวนในวันนั้นบ้าง พวกมหาดเล็กเห็นเขาสอบสวนมีนายชิต นายบุศย์ นายชิตจะเอาอะไรมาให้ตำรวจบ้างพยานไม่เห็น

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พยานรับราชการมาราว ๒๐ ปี ที่ตั้งของแผนกอยู่ทางหลังราชเลขา ฯ พยานไม่ได้ไปที่นั่นทุกวัน ไปบ้างเหมือนกัน เวลารับเงินเดือนไม่ได้รับที่แผนก แต่ไปรับที่คลัง พยานรู้จักกับคนทำงานที่แผนกไม่หมดทุกคน แต่จำหน้าได้ (กรรมการเอารูปถ่ายให้พยานดู พยานว่ารู้จักหน้าแต่จำชื่อไม่ได้ว่าเป็นใคร เพราะเขาทำงานเป็นเสมียนแผนกเพิ่งมาใหม่)

เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พยานไปรับเงินเดือนก็ไม่เจอะกับคนนี้ ตามธรรมดาไม่ค่อยเห็นเว้นแต่พยานจะไปที่แผนก พยานไปรับเงินเดือนที่กระทรวงการคลัง

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เวลาได้ยินเสียงปืนพยานอยู่ที่ท้องพระโรง มองไม่เห็นระเบียงหลัง นายชิตและนายบุศย์ พยานก็มองไม่เห็น เพราะเขานั่งลับกันคนละด้าน ที่พยานอยู่มองไม่เห็นข้างบน

ตอบพระองค์เจ้าจุฬภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : เวลาพยานขึ้นไปเอาผ้า ตอนนั้นทราบแล้วว่าในหลวงท่านสวรรคต คือเมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. นายสินอยู่ในหมวดพระราชวังเหมือนกัน เป็นหัวหน้าของพยานอีกทีหนึ่ง เขาไม่ต้องอยู่เวร แต่เขามาทุกวัน เขาไม่ได้สั่งพยานให้เอาของเหล่านี้ไปซัก เขาสั่งพวกที่นั่น ในตอนนั้นพยานเฉลียวใจเหมือนกันว่า ตำรวจอาจจะต้องการของเหล่านี้เพื่อเป็นหลักฐาน แต่

เห็นเขาว่าปืนลั่นก็เข้าใจว่า เป็นอุปัทวเหตุ

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตรถามว่า เอาของลงไปจากห้องพักเวรเพื่อเอาไปซักเวลาไหน

พยานตอบว่า เวลาบ่าย ๒ โมง

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า แล้วตำรวจมาสอบสวนเมื่อเวลาไหน พยานตอบว่า เมื่อเวลาเที่ยง

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า พยานเห็นตำรวจมาสอบสวนมหาดเล็กเมื่อเวลาเที่ยงและเวลานั้นของก็ยังอยู่ในห้อง พยานไม่เฉลียวใจบ้างหรือ

พยานตอบว่า ไม่เฉลียวใจ

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า พยานว่า พยานเฉลียวใจตอน ๔ โมงเช้า แต่ตอนที่ตำรวจมาสอบสวนไม่เฉลียวใจบ้างหรือ

พยานตอบว่า ก็เจ้าหน้าที่เขาก็มาทำงานตามหน้าที่

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า ตามปรกติ เมื่อเอาผ้าที่พระที่มาต้องรอคำสั่งหรือเปล่า

พยานตอบว่า มหาดเล็กห้องบรรทมเป็นคนสั่งให้เปลี่ยน เมื่อเปลี่ยนแล้วก็ต้องเอาลงมาไว้ที่ห้องพักเวรแล้วจึงไปซัก

พระองค์เจ้าจุมภฏ ฯ ถามว่า ที่พยานไม่เฉลียวใจเพราะต้องรอคำสั่งหรือ

พยานตอบ ครับ

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืนพยานยืนอยู่ที่ท้องพระโรงสองคนกับนายบุณยฤทธิ์ ยืนคุยกันอยู่ พยานหันหน้าไปทางหอกลาง คือทางหลังพระที่นั่ง เมื่อได้ยินเสียงปืน ก็เหลียวไปเหลียวมา เพื่อจะดูว่าเกิดอะไรขึ้น เห็นทหารยามยืนยามปรกติ ข้างหลังก็เห็นทหารเขายืนอยู่เฉย ๆ เขาจะหันมาดูพยานหรือเปล่าพยานไม่ได้สังเกต ที่ตำรวจหลวงยืนอยู่ มองไม่เห็นกัน เพราะอยู่คนละด้าน

คนที่ลงมาตอนได้ยินเสียงปืนแล้ว เป็นคนซึ่งรู้จักกันทั้งนั้น มากันราว ๒ - ๓ คน ลงมาตามธรรมดา คือลงมาทำงานตามหน้าที่ของเขา หน้าที่ก็คือรับใช้ พยานไม่ได้สังเกตเห็นอาการผิดปรกติ และเขาจะยกอะไรมาบ้างก็ไม่ได้สังเกต ตอนนั้นพยานไม่ได้ถามอะไรเขา นายบุณยฤทธิ์ยังยืนอยู่ด้วยกับพยาน พยานพูดกับนายบุณยฤทธิ์ว่า ท่านเล่นประทัดหรืออะไร ส่วนนายบุณยฤทธิ์ไม่ได้ถามอะไรพยาน ต่างก็ยืนคอยฟังดูว่าจะมีเหตุการณ์อะไร คนที่ลงบันไดมาแล้ว เขาก็ไปห้องเก็บของ จะเข้าไปทั้ง ๓ คนหรืออย่างไรจำไม่ได้ นายบุณยฤทธิ์อยู่กับพยานนานประมาณ ๒๐ นาที พยานกับนายบุณยฤทธิ์ใครจะไปจากห้องนั้นก่อนจำไม่ได้ ระหว่างยืนอยู่เห็นมหาดเล็กขึ้นไปเหมือนกันแต่ไม่ได้สังเกตว่าเป็นใคร ตอนนั้นไม่ได้นึกว่าจะถูกสอบสวน มานึกเอาตอนวันรุ่งขึ้น เมื่อนึกแล้วก็ได้พยายามย้อนไประลึกดูคนขึ้นลงในวันนั้นเหมือนกัน แต่จำไม่ได้ว่าเป็นใคร และก็ไม่ได้ถามนายบุณยฤทธิ์ นายบุณยฤทธิ์ก็ไม่ได้ถามพยาน ตอนเสียงปืนลั่นพยานตกตะลึง ยืนอยู่ราว ๒๐ นาที มหาดเล็กก็มาเรียกให้หาของให้เขา คือเขาจะเอาอ่างน้ำล้างหน้าซึ่งอยู่ที่ห้องพยาน ตอนขึ้นไปข้างบนก็รู้แล้วว่าเป็นเสียงปืนไม่ใช่เสียงประทัด

จบคำให้การพยานปากที่ ๔๘ เมื่อเวลา ๑๑.๒๐ น. คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนนายสิน สุขเกยูรต่อไป

นายสิน สุขเกยูร ได้ให้การต่อข้อซักถามของนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร ว่า พยานชื่อ นายสิน นามสกุล สุขเกยูร อายุ ๕๒ ปี บ้านอยู่ในพระบรมมหาราชวัง อยู่บ้านพักของทางราชการ รับราชการเป็นชาวที่ เวลาราชการของพยานแบ่งเป็น ๒ ตอน คือเข้าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๔ ตอนหนึ่งแล้ว ก็พักไปเพราะป่วย และได้กลับมาทำงานอีกเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๗ ในตำแหน่งชาวที่ตามเดิม พยานเป็นข้าราชการชั้นตรี ตามปรกติมีหน้าที่ช่วยหัวหน้าแผนกชาวที่

เมื่อเวลามีการตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ และมีหน้าที่ช่วยควบคุมดูแลพนักงานชาวที่ด้วยเหมือนกัน ในฐานะเป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนก ที่ทำงานของพยานอยู่ที่แผนกชาวที่กองมหาดเล็กตรงหน้าพระที่นั่งดุสิต ในพระที่นั่งบรมพิมาน ตามปรกติไม่มีพิธีหรือการเลี้ยงพยานก็ไม่เข้าไป พยานจะเข้าไปเฉพาะเมื่อมีการงานเป็นครั้งคราวเท่านั้น เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พยานเข้าไปในพระที่นั่งบรมพิมานเมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. เศษ โดยนายสมคเณ ซึ่งเป็นบุตรของพยานมาตาม เขาบอกว่าเจ้าคุณชาติ ฯ ให้หา เขาไม่ได้บอกว่ามีเรื่องอะไร พยานถามเขาว่ามีอะไรหรือ เขาบอกว่าในหลวงยิงพระองค์ พยานตกใจจึงรีบแต่งตัวมา เข้ามาก็เข้าไปหาเจ้าคุณชาติ ฯ ที่ท้องพระโรงชั้นล่าง ท่านสั่งให้พยานไปจัดพระที่นั่งดุสิต และบริเวณพระที่นั่งดุสิต เพื่อไว้พระบรมศพ พยานไม่ได้ถามว่าในหลวงสวรรคตเพราะอะไร เพราะต้องรีบไปจัดการตามคำสั่ง เมื่อจัดการเสร็จแล้ว พยานก็กลับไปพระที่นั่งบรมพิมานอีกเมื่อตอนบ่าย ๒ โมงเศษ กลับไปเพื่อจะดูว่ามีงานอะไรต้องทำอีกบ้าง ไปถามพวกเวรว่า มีอะไรไหมที่จะต้องทำอีก แล้วพยานก็นั่งอยู่ที่ห้องเวรชาวที่นั้นเอง ขณะที่นั่งอยู่นั้น นายสนธิ์ถามพยานว่าผ้าลาดพระที่และผ้าอื่น ๆ อยู่ในลังก็มี กองอยู่ก็มี นายสนธิ์ว่าจะให้ทำอย่างไร พยานจึงถามว่า ใครสั่งอะไรไว้หรือเปล่า นายสนธิ์ตอบว่าเปล่า พยานจึงว่า ถ้าอย่างนั้นทิ้งไว้อย่างนี้อุจาดตา ให้ส่งให้ชาวที่ไปซักเสีย พยานสั่งแล้วก็ไปปฏิบัติงานตามหน้าที่ เข้าใจว่าเขาคงปฏิบัติตามคำสั่งของพยาน แต่ตอนที่พยานไปนั้น เขายังไม่ได้เอาผ้าไป เมื่อเขาซักรีดกลับมาแล้ว พยานมาเห็นตอนหลัง เมื่อเขามาเก็บไว้ที่หมวดพระราชวังแล้ว เห็นเมื่อประมาณ ๗ วันหลังจากวันนั้น เมื่อตอนนั้นพยานให้นายสนธิ์ยกผ้าขึ้นดูเหมือนกัน มีผ้าลาดพระที่ ผ้าซับพระองค์ ผ้าซับพระหัตถ์ ปลอกพระเขนย ผ้ารองลาดพระที่ และพระเขนยด้วยวางกองอยู่ ที่ยกดูเพียงแต่ยก ๆ ไม่ได้คลี่ดู เท่าที่ยก ๆ ดูไม่ได้สังเกตว่ามีรอยขาดหรือเปล่า เมื่อเห็นตอนที่ซักแล้วไม่ได้หยิบมาดูอีก เพียงแต่ถามว่า ของที่เปื้อนไปซักมาแล้วเก็บดีหรือยัง

เมื่อตอนบ่าย ๒ โมง ที่ให้นายสนธิ์เอาผ้าไปซัก เวลานั้นตำรวจเขากำลังสอบสวนนายบุศย์อยู่ที่ห้องรับแขก

เจ้าหน้าที่ตำรวจถามว่า ทำไมพยานเอาผ้าต่าง ๆ เหล่านี้ไปให้ชาวที่ซัก

พยานตอบว่า ก็เป็นเรื่องของชาวที่ที่จะต้องปฏิบัติอย่างนั้น คือผ้าที่เปรอะเปื้อนก็ต้องเอาไปซัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : นั้นเป็นธรรมดา แต่ในกรณีในหลวงถูกปืนและเจ้าหน้าที่ก็กำลังสอบสวนอยู่ทำไมจึงเอาไปซักเสีย

พยานตอบว่า ก็ได้ถามนายสนธิ์แล้วว่ามีใครสั่งอะไรไว้หรือเปล่า เขาก็ว่าไม่มีจึงได้สั่งให้เอาไปซัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : เรื่องอย่างนี้พยานก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว ทำงานมานานแล้วก็ควรจะมีความรู้สึกอย่างธรรมดาบ้างว่าสิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นหลักฐานแก่ตำรวจได้

พยาน : ก็ถามแล้วนี่ เมื่อไม่มีใครสั่ง ถ้าทิ้งไว้จะอุจาดนัยน์ตาจึงได้ตัดสินใจสั่งให้เอาไปซัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจ : พยานก็เห็นแล้ว ขณะนั้นตำรวจกำลังมาทำการสอบสวนมหาดเล็กอยู่ที่นั่น ทำไมไม่ตัดสินใจเอาไปให้ตำรวจบ้าง เพื่อช่วยในการสอบสวน

พยาน : ที่ไม่เอาไปให้เพราะไม่มีใครสั่ง และที่สั่งให้เอาไปซักก็เพราะทิ้งไว้มันอุจาดนัยน์ตาเท่านั้นเอง ไม่ได้นึกไกลไปถึงว่า จะเป็นของที่ตำรวจต้องการหรือไม่

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : พยานทราบจากนายสมคเณ ลูกชายว่าในหลวงสวรรคต ต่อมาก็ไม่ได้สอบถามใครอีก ที่ไม่ได้สอบถามเพราะเข้าใจว่าในหลวงทรงยิงพระองค์ มีความเข้าใจเช่นนั้นมาจนถึงบัดนี้ คือต่อมาก็ไม่มีความเข้าใจเป็นอย่างอื่น คือเข้าใจตามเขาบอก ไม่เคยนึกว่า จะมีผู้ลอบปลงพระชนม์ คือที่นั่นรั้วรอบขอบชิด คนนอกจะเข้าออกลำบาก เท่าที่รู้

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : พระเขนยส่งไปให้ทำความสะอาดเท่านั้น ไม่ได้สั่งให้ไปซัก ทราบตอนหลังว่าเขาเอาไปฝัง ใครเป็นผู้สั่งให้ฝัง ไม่ทราบ ผู้ที่พยานสั่งให้เอาของไปทำความสะอาดคือนายสนธิ์ ใครสั่งให้นายสนธิ์เอาไปฝังพยานไม่ทราบ นายสนธิ์ไม่มีสิทธิ์ที่จะเอาไปฝังได้ เพราะว่าพระเขนยเป็นของหลวง ต้องมีคนสั่งจึงจะเอาไปฝังได้ พยานทำงานอยู่ที่ตัวแผนกเสมอ (กรรมการได้เอารูปถ่ายให้ดูเป็นรูปของคนถ่ายครึ่งตัวแล้วถามว่า รู้จักกันดีไหม)

พยานตอบว่า รู้จักคุ้นเคยกัน คือเป็นแต่เพียงคุยกัน แต่ไม่เคยถึงกับหยอกล้อกัน เพราะเขาไม่เคยหยอกล้อพยาน เขามาอยู่ที่แผนกราว ๒ - ๓ เดือน เขาออกเมื่อต้นเดือนก่อน เมื่อก่อนออกเขาลาออกเมื่อต้นเดือนกรกฎาคม เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายนเขามาบ้างหยุดบ้าง พยานทราบว่า เขาตั้งใจจะลาออกอยู่แล้ว เพราะเขามาพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า เขาไม่ชอบงานนี้ เขาเป็นนักเรียนธรรมศาสตร์ งานที่เขาทำคือเขามีหน้าที่เป็นเสมียนพิมพ์หนังสืออยู่ที่แผนก ไม่มีหน้าที่ปัดกวาดอย่างชาวที่อื่น ๆ เขาไม่มีอำนาจควบคุมบังคับบัญชาชาวที่ เขาเพิ่งมาอยู่ไม่สู้สนิทสนมกับใครนัก พยานไม่เห็นเขาเคยไปที่พระที่นั่งบรมพิมาน

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ถามว่า คนที่ทำงานในพระที่นั่งบรมพิมานมีใครออกบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่มี

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ถามว่า ที่ขาดหายไปมีบ้างไหม

พยานตอบว่า ไม่มี

พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ถามย้ำอีก และขอให้พยานนึกดูให้ดี ๆ เพราะพยานตอบผิดตอบถูก อาจจะมีผลเสียหายถึงพยานได้ พยานนิ่งนึกอยู่ครู่ใหญ่แล้วก็ตอบว่า มีออกอยู่คนหนึ่ง จะออกหลังหรือออกก่อนวันสวรรคตจำไม่ได้ เพราะมันใกล้เคียงกันมาก คืออาจจะก่อนสวรรคตหรือหลังวันสวรรคตในระยะไล่ ๆ กัน ชื่อ

นายแผ้ว เป็นข้าราชการประจำวิสามัญ ลาออกไปด้วยเรื่องอะไรจำไม่ได้ นายแผ้วมีนามสกุลว่ารักษปาละ ส่วนผู้ที่ป่วยนาน ๆ จำไม่ได้ว่ามีใคร รู้สึกว่าจะไม่มี นายแผ้วเป็นคนประจำที่พระราชวังดุสิตเขาเป็นคนระดมมา รูปร่างสูง ๆ ดำ ๆ เป็นคนกรุงเทพ ฯ

ตอนนี้พระองค์เจ้าภาณุพันธ์ ฯ ได้ถามพยานถึงรูปคนที่ให้ดู ถามว่าชื่ออะไร พยานตอบว่า ชื่อนายวิชา

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ที่พยานให้การในวันนี้ได้บอกหัวหน้าแผนกแล้ว หัวหน้าแผนกชื่อนายพินิจ

นายเกษม บุญศรี : ก่อนที่มาให้การที่ศาลนี้ มีใครถามพยานหรือเปล่าว่าจะให้การว่าอย่างไร หรือมีใครสั่งพยานให้ให้การอย่างไรหรือเปล่า ที่เป็นพวกกันน่ะ

พยานตอบ ไม่มีใครสั่ง พวกที่บ้านก็ไม่ได้บอก

นายเกษม บุญศรี : ตั้งแต่วันสวรรคตแล้ว มีใครถามพยานหรือเปล่าว่าสวรรคตด้วยเรื่องอะไร

พยานตอบว่า ไม่มีใครถาม ต่างก็นั่งทำงานไป เพราะคนในนั้นก็รู้กันแล้วว่าสวรรคตด้วยอะไร

ต่อจากนี้พยานให้การต่อไปว่า ในวันสวรรคตพยานมาเมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. โดยลูกชายไปบอก บอกว่าเจ้าคุณชาติ ฯ ให้หา พยานจึงถามว่า ให้หาเรื่องอะไร ลูกชายตอบว่า ในหลวงยิงพระองค์ พยานก็รีบเข้ามาที่พระที่นั่งบรมพิมาน วันนั้นพยานกลับจากวังเมื่อค่ำแล้ว คนที่บ้านไม่มีใครถามพยานถึงเรื่องนี้ คนใกล้เคียงก็ไม่มีใครถาม ต่างคนต่างทราบกันอยู่แล้ว คนนอกวังก็ไม่มีใครถาม เดี๋ยวนี้ก็รู้อยู่อย่างนั้น คือรู้ว่าในหลวงยิงพระองค์

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : นายแผ้วอยู่ที่พระที่นั่งดุสิต เขาถูกระดมมาเมื่อในหลวงเสด็จมาคราวนี้ เขาทำหน้าที่ปัดกวาดพระที่ พยาน

จำได้ว่า เมื่อก่อนสวรรคตนั้นเขาอยู่แน่ แต่เมื่อสวรรคตแล้วพยานยังเห็นเขาอยู่หรือไม่จำไม่ได้ เขาไม่ได้ขาดไปเฉย ๆ เขายื่นใบลาออก ใบลานั้นผ่านพยานแล้ว พยานก็เสนอไปกอง เดี๋ยวนี้กองอนุมัติให้ออกได้แล้ว

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : เมื่อพบเจ้าคุณชาติ ฯ เจ้าคุณชาติ ฯ สั่งให้ไปจัดการพระที่นั่งดุสิตเพื่อจัดไว้พระบรมศพ ตอนนี้พยานไม่ได้ถามเจ้าคุณชาติ ฯ ว่าในหลวงสวรรคตด้วยเหตุอะไร

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : เมื่อตอนเห็นผ้าและหมอนในห้องเวรตอนนั้น พยานไม่ได้สังเกตว่า หมอนนั้นเปื้อนเลือดทั้งสองข้างหรือเปล่า แต่ดูเห็นเลือดติดอยู่เท่านั้น ต่อมาเขาจะเอาไปทำอย่างไรไม่ทราบ ที่พยานถามเขาว่ามีใครสั่งว่ากระไรหรือไม่ แล้วเขาตอบว่าไม่ได้สั่งนั้น คือหมายถึงว่า ไม่ได้สั่งไว้เป็นพิเศษ

จบคำให้การของนาย**สิน สุขเกษูร** พยานปากที่ ๔๙ เวลา ๑๒.๕๐ น. คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนนาย**สนธิ์** โกมลสินต่อไป

นายสนธิ์ โกมลสินได้ให้การต่อข้อซักถามของ พ.ต.ท.ประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานชื่อ สนธิ์ โกมลสิน อายุ ๕๒ ปี บ้านอยู่สี่แยกหลานหลวง พยานรับราชการเป็นมหาดเล็กชาวที่มาประมาณ ๒๑ ปี เวลานี้นายกาญจน์เป็นหัวหน้าเวรของพยาน

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ปีนี้ พยานเป็นเวรรับ ไปรับเวรเมื่อ ๙ โมงเช้า เวลานั้นเป็นเวลาอยู่ในหน้าที่รักษาห้อง ในวันนั้นตอนรับเวรแล้ว ตรวจตรากุญแจแล้วอยู่ในห้องเวรชาวที่ ต่อมาเมื่อเวลา ๙ โมงเศษ พยานได้ยินเสียงปืนดังขึ้นนัดหนึ่ง จากทางด้านตะวันออกชั้นบน คือห้องของในหลวงในพระบรมโกศ หลังจากเสียงปืน มีเสียงวิ่งตึง ๆ แล้วมีเสียงร้องไห้ เข้าใจว่าเป็นเสียงของสมเด็จพระราชชนนี เมื่อได้ยิน

เสียงเหล่านี้แล้ว พยานออกมาอยู่หน้าประตูห้องเวรอยู่แค่นั้นเอง ตรงที่พยานออกมายืนอยู่ มองไม่เห็นบันไดใหญ่ที่จะขึ้นไปข้างบนพระที่นั่งคือบันไดท้องพระโรงเลย เพราะบังอยู่ ตอนที่มีเสียงปืนปัง ก่อนที่พยานจะออกไปจากห้องเวรมีคนอยู่ในห้องนั้น คือนายกาญจน์ นายบุณยฤทธิ์ นายพิจัย ส่วนที่หน้าห้อง มีมหาดเล็กยืนอยู่ ๒ - ๓ คน ซึ่งพยานจำไม่ได้ เมื่อพยานออกมานอกห้องแล้ว พยานกับนายกาญจน์ นายบุณยฤทธิ์และนายพิจัย ต่างก็ยืนอยู่ที่นั่นประมาณ ๓๐ นาที หรือ ๔๐ นาที ต่อจากนั้นนายกาญจน์ นายบุณยฤทธิ์ และนายพิจัย พากันขึ้นไปชั้นบน ส่วนพยานไม่ได้ขึ้นไป เพราะเป็นคนเฝ้าประจำห้องอยู่ที่นั่น (พยานชี้แผนที่ตรงที่พยานกับพวกยืนอยู่) เมื่อพวกนั้นขึ้นไปราว ๓๐ - ๔๐ นาที แล้วก็ลงมาเอาผ้าลาดพระที่ ลงมาทั้งสามคน ผ้าลาดพระที่นั้น เขามาเอาที่ห้องเวร เพื่อเอาไปชั้นบน นอกจากผ้าลาดพระที่เขายังมาเอาอีกหลายอย่าง จำไม่ได้ว่าอะไรบ้าง ตอนนั้นเป็นเวลากี่โมงจำไม่ได้ ตอนที่เขาลงมา พยานถามนายกาญจน์ว่ามีเรื่องอะไร นายกาญจน์บอกว่า มีคนบอกว่าในหลวงลูกปืนลั่น เขาไม่ได้บอกว่าลั่นถูกที่ตรงไหน พยานถามเขาว่าท่านเป็นอย่างไร เขาบอกว่าสวรรคตแล้ว เขาบอกเท่านั้นแล้วพยานไม่ได้ถามต่อไป ไม่ได้นึกคิดอะไร นึกแต่ว่าปืนลั่นถูกพระองค์ท่าน ตามความคิดของพยานก็คิดว่าท่านคงทรงเล่นปืน เพราะท่านทรงโปรดปืนมาก เคยเห็นท่านเคยทรงยิงเป้าอยู่เสมอ ๆ ตอนที่พยานเห็นนายกาญจน์กับพวกที่เขามาเอาผ้าลาดพระที่ มาเอาขันน้ำขึ้นไปนั้น ของที่เขาเอาขึ้นไปด้วยมีอีกหลายอย่าง เช่น อ่างน้ำ ถังน้ำ ผ้าเช็ดพื้น ต่อจากนั้นราวสักเที่ยงเศษ เขาเอาผ้าลาดพระที่ ห่อเป็นรูปลงมา โตประมาณเท่านี้ (พยานทำมือกางให้ดู กว้างประมาณ ๑ ฟุตครึ่ง) ผ้าเปื้อนเลือดมาก พอวางลงไป เลือดก็ไหลนองพื้นทีเดียว เขาเอามาวางไว้ที่ในห้องเวรที่พยานรักษาอยู่ พอเขาเอาลงมาแล้วเขาไม่ได้พูดว่าอย่างไร พยานถามว่าเป็นอย่างไร เขาบอกว่าถูกปืนลั่น พยานก็ไม่ได้ซักถามอะไรเขาต่อไป พยานไม่ได้หยิบดูห่อผ้านั้น เพราะเลอะเลือด

ต่อมาราวประมาณเที่ยงถึงบ่าย นายสินมาบอกว่าให้เอาผ้าไปซัก พยานก็เอาใส่ตะกร้า ออกไปส่งให้นายกรีกับนายจิตรซึ่งมีหน้าที่ซัก เอาไปส่งให้เขาที่พระที่นั่งศิวาลัย ตอนที่นายสินบอกให้พยานเอาผ้าไปซัก เขาไม่ได้ถามพยานว่าผ้านี้ผ้าอะไร หรือว่าทำไมถึงมาอยู่ที่นี่เลย ตอนนั้นพยานไม่ทราบว่า เขาจะรู้เหตุการณ์แค่ไหน เขาไม่ได้ถามพยาน ก่อนพยานเอาไปส่งให้นายกรีกับนายจิตร พยานไม่ได้คลี่ดู ห่อผ้าที่เอาไปนี้ เป็นการเอาไปครั้งที่ ๑ พยานเอาไปอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่ ๒ เป็นผ้าเหมือนกัน มีฉลองพระองค์คือกางเกงแพรสีน้ำเงินอ่อน วางอยู่ข้างบนในหม้อบ้วนพระโอษฐ์ แต่ชั้นในพยานไม่ทราบว่าอะไร แล้วนายกรีก็ยกพระเขนยมาให้พยานดูว่า เลอะเลือดออกอย่างนี้ ทำไมจะซักได้ ที่เอาไปครั้งที่สองนั้น นายสินสั่งให้เอาลงไปเหมือนกัน สั่งในระยะใกล้ ๆ กันนั้นเอง ห่างกันกับครั้งแรกราว ๓๐ นาที ตอนที่นายสินสั่งหม้อบ้วนพระโอษฐ์กับฉลองพระองค์อยู่ที่ห้องเวรซึ่งพยานรักษาอยู่เหมือนกัน ตอนแรกไม่มี เพิ่งเอาลงมาทีหลัง เมื่อเอาไปวางให้นายกรีทั้งหม้อนั้นแล้ว และนายกรีหยิบพระเขนยออกจากตะกร้า ให้พยานดูแล้วว่า เลือดเลอะออกอย่างนี้ ทำไมจะซักได้ พยานก็บอกว่า ซักไม่ได้ก็ไม่เอา นายกรีก็ไม่ว่าอะไร ต่อจากนั้นพยานไม่ทราบว่าเขาจะเอาพระเขนยไปทำอย่างไร

พยานรู้จักชาวที่ซึ่งชื่อนายแผ้ว เขาเคยมาทำงานที่พระที่นั่งบรมพิมาน เขามาทำความสะอาด ปฏิบัติงานอยู่ไม่กี่มากน้อย เขาก็กลับไป คือปฏิบัติงานอยู่เมื่อในหลวงเสด็จกลับมาแล้ว ๒ - ๓ เดือน และกลับไปก่อนในหลวงสวรรคตในราวเดือนหนึ่งหรือ ๒ เดือน นายแผ้วนี้ ตามธรรมดาเขาประจำทำงานที่พระที่นั่งอัมพร แต่อยู่ในหมวดพระที่นั่งดุสิต ตอนนี้ได้ทราบข่าวว่า เขาไปสมัครงานอยู่ทางกระทรวงกลาโหม คือได้ลาออกจากชาวที่แล้ว เขาจะออกเมื่อไรพยานจำไม่ได้ เขายื่นใบลาออกก่อนสวรรคต แต่คำสั่งให้ออกอยู่ที่แผนก พยานจึงไม่ทราบว่าออกตั้งแต่เวลาไหนแน่ เดี๋ยวนี้สมัครงานอยู่ทางกลาโหม

ตอบพระสารการประสิทธิ์ กรรมการ ฯ : เมื่อได้ยินเสียงปืนแล้ว พยานออกมาที่เฉลียงหลัง มาอยู่ราวสัก ๑ นาที ก็มีเสียงคนวิ่งตึง ๆ และมีเสียงร้องไห้ ซึ่งเข้าใจว่าเป็นเสียงของสมเด็จพระราชชนนี วิ่งอยู่ข้างบน ทางด้านขวามือของพยานเมื่อพยานออกจากห้องพักเวรที่เฉลียงหลังนั้น มีบันไดอยู่บันไดหนึ่ง ซึ่งขึ้นไปหรือลงมาจากชั้นบนได้ ตอนได้ยินเสียงปืนพยานอยู่ในห้อง จึงไม่ทราบว่าตอนนั้นมีคนวิ่งหรือไม่มี แต่เมื่อออกมาแล้ว ไม่เห็นมีใครวิ่งลงมา ต่อมาพยานไม่ได้ถามนายชิตหรือนายบุศย์ในเรื่องนี้ ไม่ได้พบเลย หลัง ๆ มาก็ไม่ได้ถามเลยว่า เขาได้รู้ได้เห็นอย่างไร

ตอบพระองค์เจ้าภาณุพันธ์ยุคล กรรมการ ฯ : เรื่องพระเขนยไม่มีใครสั่งให้เอาไปฝัง พยานเป็นชาวที่มานาน รู้ดีว่าพระเขนยนั้นเป็นของสูง จะไปข้ามไปเหยียบหรือทำอย่างของต่ำไม่ได้ทั้งนั้น และที่เอาไปฝังนั้น เรื่องเป็นอย่างนี้ นายกรีผู้ซัก บอกว่าซักไม่ได้ พยานว่าซักไม่ได้ก็ไม่เอา ส่วนต่อไปจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ผู้ซักอีกทีหนึ่งว่าจะทำอย่างไรต่อไป พยานไม่ได้สั่งให้เขาจัดการอย่างไร นายกรีเป็นคนซักคนรีด ในเรื่องสวรรคตนี้พยานไม่เคยได้ยินคำสั่ง หรือคำตักเตือนเลยว่า ไม่ให้เอาเรื่องสวรรคตไปพูด แต่ที่พยานไม่พูดถ้าจะกล่าวอย่างสั้น ๆ ก็เพราะพยานเกรงโอษฐภัย

จบคำให้การของ**นายสนธิ์ โกมลสินธิ์** พยานปากที่ ๕๐ เวลา ๑๒.๕๐ น. ประธานกรรมการได้ให้ดำเนินการสอบสวนใหม่ในตอนบ่ายเวลา ๑๔.๐๐ น.

บ่ายวันนี้ (ที่ ๒) เวลา ๑๔.๑๕ น. คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เปิดดำเนินการสอบสวนต่อจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วในตอนเช้า พยานที่นำเข้าสืบคือ **นายกรี ฉายปัญญา** หัวหน้าพนักงานซักฟอกพระภูษา

นายกรี ฉายปัญญา ได้ให้การต่อนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๔๗ ปี บ้านอยู่ที่ตำบลบางยี่ขัน รับราชการเป็นพนักงานซักฟอกพระภูษาอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ขึ้นกับกองมหาดเล็ก ทำงานมาตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๘๘ ก่อนหน้าที่ในหลวงจะเสด็จมา

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน นายสนธิ์ ชาวที่ได้เอาผ้าเปื้อนพระโลหิตมาให้ซัก ตอนนั้นเป็นเวลาประมาณเที่ยงเศษ นายสนธิ์ได้พูดว่า "เอ้าเอาผ้าไปซักให้สะอาด ให้ทันแดดวันนี้" พยานกำลังรีดฉลองพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์อยู่ และฉลองพระองค์นั้นต้องการด่วนด้วย จึงไม่มีเวลาจะไปซักด้วยตนเอง จึงได้มอบให้นายจิตร ผู้ช่วยของพยานเป็นคนเอาไปซัก ของที่นายสนธิ์เอามาให้ซักนั้นเอาใส่ตะกร้ามา จะมีอะไรบ้าง พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้ตรวจดู แต่พยานได้เห็นพระเขนยเปื้อนพระโลหิตวางมาบนตะกร้านั้นด้วย พยานได้ถามนายสนธิ์ว่า พระเขนยจะให้ทำอย่างไร เขาตอบว่า ตามแต่ จะทำอย่างไรก็ทำ ของเสียไม่ใช้แล้ว ดังนั้นเมื่อพยานเสร็จงานแล้ว ตอนย่ำค่ำจึงเอาพระเขนยไปฝังไว้ที่สนามใกล้พระที่นั่งศิวาลัย ที่ตรงนั้นอยู่ห่างจากที่ทำงานของพยานประมาณ ๓ วา ที่พยานเอาพระเขนยไปฝังนั้น ความประสงค์ของพยานก็เพื่อจะไม่ให้พระเขนยนั้นสูญหายไป ถ้าไม่เอาไปฝังก็ไม่ทราบจะเอาไปเก็บไว้ที่ไหน การที่เอาไปฝังนั้นได้เอาผ้าขาวเก่า ๆ ห่อไว้และมีกระดาษหนังสือพิมพ์ห่ออีกชั้นหนึ่ง

เมื่อตอนเอาไปฝังนั้น พยานไม่ได้สังเกตว่า พระเขนยนั้นมีรูหรือมีรอยอะไร หรือไม่ก็เพราะเป็นเวลาค่ำแล้ว ที่ปลอกพระเขนยก็ไม่ได้สังเกต เมื่อเอาไปฝังแล้ว ต่อมาอีกประมาณสักกี่วันก็ไม่ทราบ นายสนธิ์ได้มาเรียกเอาพระเขนยนั้นคืนไป เขาบอกว่าเจ้าหน้าที่ต้องการตัวพระเขนย พยานก็ขุดให้ไปกับเจ้าหน้าที่ชาวที่ผู้นั้น เวลาคืนพยานไม่ได้สังเกตว่าพระเขนยนั้นมีรูอย่างไรหรือไม่

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : ที่ทำงานของแผนกซักฟอกอยู่

ในพระราชวังหลวง ห่างจากพระที่นั่งบรมพิมานประมาณ ๓ เส้น อยู่นอกประตูแถลงราชกิจ พนักงานซักฟอกมี ๓ คน คือ นายจิตร นายเครือ และพยาน พยานเป็นหัวหน้า

เมื่อวันนายสนธิ์เอาพระเขนยและเครื่องบรรทมมาให้ซัก พยานไม่ได้สังเกตได้ให้นายจิตรเป็นคนซัก นายจิตรซักคนเดียว นายเครือไม่ได้ไปช่วย ส่วนพระเขนยนั้นพยานไม่ได้รับคำสั่งจากใครให้เอาไปฝัง เป็นแต่เพียงชาวที่บอกว่า พระเขนยนี้ไม่ต้องการแล้ว พยานจึงเอาไปฝัง พยานคิดว่าเอาไปฝังแล้วถ้าเจ้าหน้าที่จะตรวจดูก็เอาดูได้ เมื่อตอนพยานเอาพระเขนยไปฝัง ยังไม่ทราบว่าในหลวงสวรรคตแล้วหรือยัง พยานได้ทราบข่าวสวรรคตในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๑๐

ในวันที่ ๙ นายสนธิ์เอาผ้ามาให้ซักครั้งเดียว ใส่ตะกร้ารวมกันมา มีกี่ชิ้นพยานไม่ทราบ ตอนที่นายสนธิ์มาขอคืนนั้นมาด้วยตนเอง ตอนที่พยานเอาพระเขนยไปฝังนั้นมีคนเห็น ๒ คนเท่านั้น คือนายจิตร กับนายเครือ คนอื่นพยานก็ไม่ได้บอกเลย ได้บอกนายสนธิ์เมื่อตอนเขามาเอาคืนเท่านั้น

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : พยานได้รับคำสั่งจากหัวหน้าหมวดว่า วันนี้ให้มาเป็นพยาน พยานไม่ได้ลางานมา เพราะขณะนี้ก็มีคนรักษาหน้าที่อยู่คนหนึ่งแล้ว

ตามปรกติ เวลาที่พวกชาวที่เอาของมาให้ซัก พยานจะต้องตรวจทุกครั้ง และมีการจดเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ในวันที่ ๙ นั้น พยานไม่ได้ตรวจเพราะกำลังทำงานอยู่ ได้มอบให้นายจิตรเป็นคนซัก นายจิตรก็ต้องรับทราบว่า ของที่ให้มานั้นมีกี่ชิ้น นายจิตรกับนายสนธิ์พบกัน แต่จะทำการรับส่งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ พยานไม่ได้สังเกต ได้มอบหมายให้นายจิตรไปแล้ว นายจิตรก็ต้องทำ ผ้าเหล่านั้นแม้มิได้รับมอบกันไว้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ไม่หายไปไหนได้ เพราะอยู่ในความควบคุมของผู้ที่ไว้ใจกันแล้ว พยานให้การต่อไปว่า พยานไม่ได้ยินเสียงปืน ได้รู้เรื่อง

สวรรคตในวันที่ ๑๐ ขณะที่นายสนธิ์เอาเครื่องบรรทมมาให้ซัก พยานเห็นพระโลหิตแต่ไม่ได้ถาม

นายเกษม บุญศรีถามว่า พยานเป็นพวกในวัง นึกให้ดี เห็นเลือดเปื้อนอย่างนั้นยังไม่ตกใจหรือ ไม่แปลกใจบ้างหรือ ไม่นึกเฉลียวใจบ้างเลยหรือ

พยานตอบว่า ก็ไม่นึกอะไร เพราะกำลังรีดผ้า เป็นหน้าที่ของพยานจะต้องรีบรีดฉลองพระองค์ให้เสร็จ

นายเกษม บุญศรีถามอีกว่า ที่เอาหมอนไปฝังนั้นไม่นึกบ้างหรือว่าหมอนของใคร

พยานตอบว่า เห็นพระเขนยของในหลวง เจ้าหน้าที่เขาบอกว่า พระเขนยเขาไม่เอาแล้ว พระเขนยที่พยานรับไว้นั้นเปื้อนพระโลหิตทั้ง ๒ ข้าง รู้ว่าเปื้อนเท่านั้นเอง ไม่ได้สังเกตอะไรอีก เมื่อเจ้าหน้าที่เอามาให้แล้ว เมื่อพยานจะเอาไปฝัง พยานหยิบออกจากตะกร้า เวลาหยิบนั้นไม่ได้พลิกดู ก่อนเอาไปฝังได้เอากระดาษหนังสือพิมพ์และผ้าขาวห่อ ขณะที่ห่อก็ไม่ได้พลิกดู

พยานให้การต่อไปว่า เมื่อฝังแล้วประมาณอีกกี่วันก็ไม่ทราบ นายสนธิ์มาขอกลับคืนไป พยานเป็นคนไปขุดให้เอง ฝังไว้ลึกประมาณ ๑ ศอกเศษ เมื่อขุดแล้วก็แก้ห่อผ้าและกระดาษให้เขาไป จำได้แน่นอนว่าเป็นพระเขนยเดิม เพราะยังมีรอยเปื้อนพระโลหิตอยู่ และที่ฝังนั้นก็อยู่ห่างจากที่ทำงานประมาณ ๓ วา ไม่ได้เคลื่อนไปที่ไหน พยานยืนยันว่าเป็นพระเขนยเดิม และขณะที่ฝังก็ไม่มีใครทราบนอกจากนายจิตรและนายเครือ

พยานได้ทราบข่าวสวรรคตเมื่อวันที่ ๑๐ โดยมหาดเล็กรับใช้เป็นผู้มาพูดพูดกันหลายคน พยานจำได้คนหนึ่งก็คือนายมี เขามาบอกตอนก่อนเที่ยงว่าในหลวงปลงพระชนม์เอง พยานไม่ได้ถามอะไร ได้แต่ฟังอย่างเดียว

หลังจากสวรรคตแล้ว พยานได้ออกนอกวังบ้างเป็นครั้งเป็นคราว เพื่อหาของ

รับประทาน บางทีก็ไปบางลำภู บางทีก็ไปท่าเตียน ขณะที่ออกไปนั้นไม่ได้สนทนากับใครเพราะไม่รู้จักใครเลย พยานกลับบ้านบ้างเป็นบางวัน ทางบ้านได้ถามว่า เหตุการณ์เป็นอย่างไร พยานตอบว่าทางการโฆษณาอย่างไรก็อย่างนั้น แล้วก็ไม่มีใครถามอะไรอีก

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : วันที่ ๙ มิถุนายน ประมาณเที่ยงเศษ นายจิตรเอาผ้าไปซัก แต่ซักครั้งเดียวไม่หมดต้องซักอีกครั้งหนึ่ง และต่อมาอีก ๒ วันจึงได้รีด แล้วเจ้าหน้าที่จึงได้มาเชิญเอาไป เมื่อนายจิตรซักสิ่งของเหล่านั้นแล้ว ไม่ได้มาบอกกับพยานว่ามีรู

เมื่อวันที่ ๙ ตำรวจจะไปสอบสวนในวังหรือเปล่าพยานไม่ทราบ พยานไม่ได้ถูกสอบสวนในวันนั้น ได้ถูกสอบสวนวันต่อมา จะเป็นวันไหนพยานจำไม่ได้

ตอบพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร กรรมการ ฯ : พยานเป็นคนรับจ้าง เพิ่งได้จ้างเมื่อปี ๒๔๘๘ นี้เอง ก่อนรับจ้างพยานมีอาชีพค้าขายของสวน เดิมทีเดียวพยานก็เคยเป็นพนักงานพระภูษามาก่อนตั้งแต่เสด็จมาครั้งแรกมาประทับที่สวนจิตร เมื่อเสด็จกลับไปแล้ว พยานก็ออกไปทำการค้าขาย ครั้นเสด็จมาคราวนี้ นายฉัน หุ้มแพรจึงได้เรียกตัวมารับจ้างอีก

ฉลองพระองค์ที่พยานกำลังรีบรีดในวันที่ ๙ นั้น ตอนเย็นของวันนั้นเองมหาดเล็กรับใช้ก็ได้มาเชิญขึ้นไป ขณะที่เขามาเชิญไม่ได้พูดอะไรกันเลย พยานก็ไม่ได้ถาม

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์บริพัตร รับสั่งถามว่า พยานรู้ไม่ใช่หรือว่า พระเขนยนั้นเป็นของในหลวงในพระบรมโกศ

พยานตอบว่า ตอนนั้นทราบว่าพระเขนยเป็นของในหลวงในพระบรมโกศ เพราะเจ้าหน้าที่ชาวที่ที่ลงมาส่ง มาบอกว่าตัวพระเขนยไม่ใช้แล้ว จะทำอะไรก็ทำ เขาไม่ได้บอกว่าเกิดเหตุอะไรข้างบน

พระองค์เจ้าจุมภฏพงศ์ ฯ รับสั่งถามอีกว่า พยานนึกหรือไม่ว่า อยู่เฉย ๆ คนจะเลือดออกเช่นนั้น

พยานตอบว่า ไม่ได้นึกเลย พยานรู้ว่าเป็นโลหิตของในหลวงพระบรมโกศ เพราะรู้ว่าเป็นพระเขนยของในหลวง ก็เข้าใจว่าโลหิตเป็นของในหลวง

รับสั่งถามอีกว่า ไม่ตกใจหรือเมื่อเห็นอย่างนั้นแล้ว

พยานตอบว่า ตอนนั้นไม่ได้นึกอะไร ไม่ได้เอาใจใส่

จบคำให้การของ**นายกรี ฉายปัญญา** พยานปากที่ ๕๑ เมื่อเวลา ๑๕.๐๐ น. ต่อจากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำ**นายจิตร โพธิผ่อง**เข้าสืบต่อไป

นายจิตร โพธิผ่อง ได้ให้การตอบนายพันตำรวจโทประเสริฐ ลิ่มอักษร เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า พยานอายุ ๓๐ ปี อยู่บ้านคลองบางกอกน้อย เป็นพนักงานห้องพระภูษา มีหน้าที่ซักรีดฉลองพระองค์ นายกรี ฉายปัญญาเป็นหัวหน้า เมื่อวันที่ ๙ เดือนอะไรจำไม่ได้ แต่ห่างจากเดี๋ยวนี้ประมาณ ๒ เดือน นายสนธิ์ชาวที่เอาเครื่องพระภูษาที่เปื้อนพระโลหิตมาให้ซัก เวลานั้นประมาณ ๑๒.๐๐ เศษ นายสนธิ์เอาผ้าใส่ตะกร้ามา เขามาถึงบอกว่า "เขาส่งของนี้มาให้ซัก" พยานถามว่าของอะไร เขาบอกว่าของในหลวง พยานก็ดูว่ามีอะไรบ้าง เห็นมีพระโลหิตเปื้อนอยู่จึงถามว่า เพราะเหตุไรจึงเป็นอย่างนี้ เขาบอกว่าในหลวงถูกปืน แล้วพยานก็ไม่ทันซักว่าอะไรต่อไป นายสนธิ์ก็รีบกลับขึ้นไป เวลานั้นนายกรีกำลังรีดฉลองพระองค์ของในหลวงและสมเด็จพระอนุชาอยู่

เมื่อนายสนธิ์กลับไปแล้ว พยานก็เอาผ้าเข้าห้องน้ำไปซัก มีผ้าลาดพระที่ ๑ ผืน ผ้าเช็ดพระหัตถ์ ๑ ผืน ปลอกพระเขนย ๑ องค์ ฉลองพระองค์ชั้นใน ๑ องค์ ผ้าซับพระองค์ ๑ องค์ สนับเพลาแพรจีน ๑ องค์ ผ้านวม ๑ ผืน ผ้าลาดพระที่ ปลอกพระเขนย และผ้านวม ๓ อย่างนี้มีรอยขาดเป็นรูค่อนข้างกลม ลักษณะของรู

ขาดขนาดเท่าหัวแม่มือ (พยานทำขนาดให้ดู) ฉลองพระองค์มีรอยฉีกที่ข้าง ๆ ออกฉีกตลอดข้างเดียว พระภูษาทั้ง ๗ ชิ้นนั้น พยานซักครั้งเดียว วันนั้นไม่แห้ง เพราะซักบ่ายแล้วรุ่งขึ้นก็ยังไม่แห้ง ต่อมาอีก ๓ - ๔ วัน จึงได้รีด และใครมารับคืนไป พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้เป็นคนส่ง

ตัวพระเขนยพยานเห็น เพราะพยานถอดออกจากปลอกเพื่อเอาปลอกไปซัก ตัวพระเขนยไม่ได้ซัก เพราะไม่ทราบจะซักอย่างไรได้ พระโลหิตซึมเข้าไปถึงในนุ่น ตัวพระเขนยมีรอยทะลุเหมือนกัน รูทะลุที่ปลอกและตัวพระเขนยพยานสังเกตว่าเป็นรูตรงกัน ตัวพระเขนยเปื้อนพระโลหิตทั้งสองหน้า ตัวพระเขนยนี้ต่อไปนายกรีเอาไปฝังในตอนจวนมืดแล้วของวันที่ ๙ เวลาเอาไปฝังพยานเห็น ฝังที่หน้าพระที่นั่งศิวาลัย ห่างจากที่ทำงานประมาณ ๓ - ๔ วาเศษ ที่ฝังเป็นสนามหญ้า ก่อนที่จะเอาไปฝังเขาจะพูดอะไรกับใครหรือไม่ พยานไม่ทราบเพราะพยานเข้าไปอาบน้ำ พยานไม่ได้ยินว่านายกรีพูดอะไรกับนายสนธิ์เกี่ยวกับตัวพระเขนย

ตอบพระมนูเวทย์วิมลนาถ กรรมการ ฯ : พยานเป็นพนักงานซักฟอกตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๘๘ นายสวัสดิ์ หัวหน้าหมวดเครื่องต้นเป็นคนนำมาที่ที่ซักพระภูษาอยู่ในตัวพระที่นั่งศิวาลัย ในวันที่ ๙ รู้จากนายสนธิ์ว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต ตัวพยานเองไม่ได้ยินเสียงปืน เมื่อวันที่ ๙ นั้นชาวที่ได้เอาผ้ามาให้ซัก ๒ หน เอามาในระยะติด ๆ กัน พยานเอาของไปซักในห้องน้ำได้เห็นผ้าลาดพระที่ ปลอกพระเขนยและผ้านวมมีรู พยานเข้าใจว่าเป็นรูกระสุนปืน เพราะนายสนธิ์บอกว่าในหลวงถูกปืน

เวลาที่ปลอกพระเขนยนั้น เห็นรูที่ปลอกพระเขนยและตัวพระเขนย พยานคิดว่าคงถูกปืนที่พระเศียรและทะลุถึงหมอน แต่เวลานั้นไม่ได้พูดอะไรกับนายกรี เพราะเวลานั้นเขากำลังทำงานของเขาอยู่ ต่อเมื่อซักเสร็จและตากเรียบร้อยแล้วจึงได้มาบอกกับนายกรีว่ามีรอยทะลุที่ผ้า ผู้บังคับบัญชาของพยานเหนือจากนายกรีไปคือ

นายสวัสดิ์ วันนั้นไม่พบนายสวัสดิ์ ต่อมาก็ไม่พบกัน เพราะนายสวัสดิ์ทำงานอยู่อีกทางหนึ่ง ถ้ามีธุระจึงจะเรียกพยานไปพบ

นายสนธิ์จะมารับของไปเมื่อไร พยานไม่ทราบ เพราะไม่ได้เป็นคนส่ง เมื่อซักแล้วก็เก็บไว้ที่ที่ทำงานนั้น ต่อมา ๒ - ๓ วันเห็นหายไปก็ถามนายกรี นายกรีก็บอกว่าส่งขึ้นไปแล้ว

ตอบนายเกษม บุญศรี กรรมการ ฯ : ที่พยานมาให้การนี้ พยานได้รับคำสั่งจากนายสวัสดิ์ให้มา แต่ไม่ได้บอกว่าให้มาให้การว่าอย่างไร เพียงแต่บอกว่าให้มาให้การที่ศาลนี้ สั่งเมื่อวานนี้ เวลาร่วม ๆ เพล นายกรีเป็นคนมาบอกพยานอีกทีหนึ่ง พยานไม่ได้ว่าจะถูกถามเรื่องอะไร ไม่ได้เตรียมเนื้อเตรียมตัวมาเลย พวกของพยานอีก ๓ คนก็ไม่ได้ปรึกษากันว่าจะไปให้การว่าอย่างไร คิดว่ารู้อย่างไรก็ว่าไปอย่างนั้น เวลานายสนธิ์จะเอาผ้าไปให้ซักอยู่ด้วยกัน ๓ คน อยู่ในห้องบ้างนอกห้องบ้าง คือตัวพยานอยู่ในห้อง ส่วนนายกรีกับนายเครืออยู่นอกห้อง นายกรีกำลังรีดผ้าอยู่ นายเครือไม่ได้ทำอะไร ขณะที่นายสนธิ์จะเอาผ้าเข้ามาในห้องได้ผ่านนายกรี แต่จะพูดอะไรกันอย่างไรพยานไม่ทราบ เพราะห้องที่พยานอยู่กว้างมาก พยานอยู่ห่างจากที่นายกรีอยู่ประมาณ ๓ - ๔ วา

ตามปรกติ เวลาจะเอาของมาซักจะต้องทำบัญชีมา เมื่อพยานตรวจดูตรงกับบัญชีแล้วพยานก็เซ็นรับไป แต่คราวนี้ไม่มีบัญชีมา เขาเอามาให้แล้วก็บอกให้ซัก พยานได้ถามว่า เพราะเหตุไรจึงเป็นอย่างนี้ เขาบอกว่าในหลวงถูกปืน พยานถามว่าทำไมจึงถูก เขาไม่ทันได้ตอบก็กลับขึ้นไปเสียก่อน ที่พยานพูดกับนายสนธิ์นี้ นายกรีกับนายเครือจะได้ยินหรือไม่ไม่ทราบ เพราะทั้งสองคนอยู่ข้างนอกห้อง . . . (เอกสารขาดหายไป)

เอกสารสำคัญที่หาอ่านได้ยาก...

น้อยคนนักที่จะได้อ่าน บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ซึ่งถูกลอบปลงพระชนม์ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

บันทึกคำให้การของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด เป็นหลักฐานอันล้ำค่าทางด้านประวัติศาสตร์ไทย และเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาของศาล ในคดีการเมืองที่ยืดเยื้อยาวนาน

จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส
(๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓)
และในวาระที่องค์การยูเนสโกบรรจุชื่อไว้ในปฏิทินการเฉลิมฉลอง
บุคคลสำคัญของโลก (ค.ศ. ๒๐๐๐ - ค.ศ. ๒๐๐๑)

ISBN 974-7834-36-7